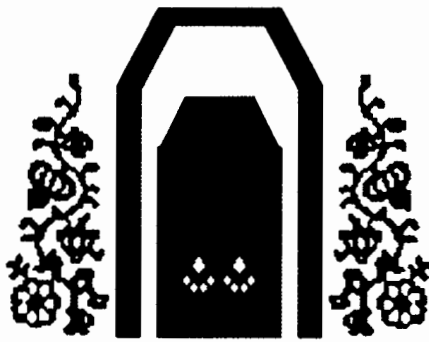

ЗВІД ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ:
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ

ГЛОБИНСЬКИЙ РАЙОН

**ПОЛТАВСЬКИЙ
КРАЄЗНАВЧИЙ
МУЗЕЙ**

**DEPARTAMENT OF CULTURE OF POLTAVA REGION
CENTER OF DEFENCE AND RESEARCH OF ARCHEOLOGY OF DEPARTMENT
OF CULTURE OF POLTAVA REGION STETE ADMINISTRATION
The Vasil Krychevsky POLTAVA LOCAL MUSEUM**

**REGISTER
OF MONUMENTS OF HISTORY
AND CULTURE OF UKRAINE:
POLTAVA REGION**

Globyno district

**Poltava
«ASMI»
2014**

УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЦЕНТР ОХОРОНИ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ПАМ'ЯТОК АРХЕОЛОГІЇ
УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ПОЛТАВСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ імені Василя Кричевського

**ЗВІД
ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ
ТА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ:
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ**

Глобинський район

Полтава
ТОВ «АСМІ»
2014

УДК 904(457.53)
ББК 63.3(4Укр-4Пол)-7
3-43

**Друкується за рішенням Вченої ради Полтавського краєзнавчого музею
імені Василя Кричевського. Протокол № 5 від 7 травня 2014 р.**

Редакційна колегія тому:

Ю.В. Волошин, А.М. Киридон, Т.К. Кондратенко, В.В. Кривошея, В.О. Мокляк, О.Б. Супруненко, В.П. Титаренко,
О.М. Титова, Г.І. Фасій, К.Б. Фесик, М.А. Якименко

Упорядкування, підготовка до друку та наукове редагування В.О. Мокляка

**При передруку, чи іншому використанні матеріалів, посилання на джерело обов'язкове.
Відповідальність за достовірність наведених фактів,
правильність цитування несуть автори статей.**

Автори статей: В.А. Андрієць, О.М. Білик, І.М. Гавриленко, І.М. Деренко, В.О. Дружинський, О.П. Єрмак,
С.Л. Кигим, В.В. Ключко, А.А. Лавріненко, О.С. Лимар, Л.М. Лугова, Т.Г. Ляховенко, І.С. Мельникова, Ю.Л. Мирошниченко,
В.О. Мокляк, Г.М. Некрасова, М.І. Назаренко, В.І. Непріна, В.А. Павленко, Є.Є. Пономаренко, Ю.О. Пуголовок,
В.Я. Ревегук, Н.М. Сиволап, Ю.Г. Сиволап, А.М. Скирда, О.А. Скирда, Н.О. Стецюк, О.Б. Супруненко, О.М. Титова,
О.В. Халимон, Н.Ф. Шаловал, Н.П. Шевченко, В.В. Шерстюк, О.О. Шиян.

*На першій сторінці обкладинки комплексна пам'ятка,
природоохоронний об'єкт та об'єкт культурної спадщини – Гора Пивиха.*

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область.
3-43 Глобинський район [Текст] = Register of Monuments of History and
Culture of Ukraine: Poltava Region. Globyno district / Полт. краєзн. муз.
ім. В. Кричевського; Андрієць В.А., Білик О.М., Гавриленко І.М. та ін.; ред.
кол.: Ю.В. Волошин, А.М. Киридон, Кондратенко Т.К. та ін.; [упорядн.,
наук. ред. В.О. Мокляк]. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2014. – 707 с. : іл.

ISBN 978-966-182-336-4

Пропоноване увазі читача видання продовжує серію публікацій матеріалів до «Зводу пам'яток історії та культури України», що знаходяться на території Полтавської області. Даний випуск присвячений пам'яткам природи, археології, історії, архітектури та техніки, що розташовані на території Глобинського району Полтавської області.

УДК 904(457.53)
ББК 63.3(4Укр-4Пол)-7

© Полтавський краєзнавчий музей
імені Василя Кричевського, 2014.
© В.А. Андрієць, Л.М. Лугова, В.О. Мокляк,
Ю.О. Пуголовок, В.В. Шерстюк,
Н.М. Сиволап, ілюстрації, 2014
© ТОВ «АСМІ», оформлення, 2014

ISBN 978-966-182-336-4

Глобинський район

Розташований у південно-західній частині Полтавської області. На сході, півночі та півдні межує з Великобагачанським, Козельщинським, Кременчуцьким та Хорольським районами Полтавської області, західна частина омивається водами Кременчуцького водосховища, яке відділяє його від території Черкаської області.¹

Основна частина лежить на Придніпровській низовині, в Лівобережно-Дніпровській лісостеповій фізико-географічній провінції. Основна водна артерія району – річка Псел, що протікає в його південно-східній частині. На території Глобинщини також протікають річки Хорол, Кагамлик, Крива Руда, Сухий Омельник, Сухий Кагамлик, Манжелійка, Вирвихвіст, Кринка, Синявка. На території району збудовано 136 штучних водойм – ставків із загальною площею водного дзеркала 8136 га.

Загальна площа району 2.500 км², або ж 250.000 га.²

Основним типом ґрунтів є малогумусні чорноземи (до 43%) та комплекс лучно-чорноземних ґрунтів. Невеликий відсоток займають болота – як правило це русла чи заплави пересихаючих малих річок. 5,9 тис га займають лісові угіддя. Основна деревна порода – дуб, займає 11% від площі лісів. Поширені клен, акація, осика, сосна та липа.³

Із корисних копалин відомі – пісок, глина та мергель.⁴

За кліматичними умовами Глобинський район належить до недостатньовологої, теплої агрокліматичної зони. Пересічна температура січня –6,5°С, липня +20,2°С. Період із температурою понад +10° становить 165 днів. Кількість опадів на рік – 480 мм. Основна їх частина припадає на червень – липень. Висота снігового покриву 17 – 19 мм.⁵

Загальна кількість населення Глобинського району на офіційному порталі Верховної Ради України – 58.678 тис. осіб, у т.ч. міського – 20.803, сільського – 37.875. Щільність заселення території – 23.470 осіб на кв. км.⁶

¹ Політико-адміністративний атлас України. – К.: ДНВП Картографія, 2006. – С. 41.

² [Облікова картка Глобинського району на офіційному порталі Верховної Ради України] // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/z7502/A005?rdat1=29.02.2008&r7571=24864>

³ Пушміна Ю.М. Глобинський район // Географічна енциклопедія України. – К.: «Українська Радянська Енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1989. – Т. 1: А – Ж. – С. 275 – 276.

⁴ Там само. – С. 276.

⁵ Там само.

⁶ [Облікова картка Глобинського району на офіційному порталі Верховної Ради України] // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/z7502/A005?rdat1=29.02.2008&r7571=24864>

Утворено Глобинський район 7 березня 1923 р., як один із районів Кременчуцької округи⁷. До його складу на той час увійшли чотири волості колишнього Кременчуцького повіту Полтавської губернії: Глобинська, Кринківська, Пирогівська та Пустовійтівська⁸. На цей час його площа становила 351 кв. версту. Район складався з 15 сільських рад – Битягівської, Борисівської, Весело-Долинської, Глобинської, Кринківської, Малокринківської, Обознівської, Опришківської, Пирогівської, Пузиківської, Пустовійтівської, Семимогильської, Устимівської, Шепелівської та Ярошівської⁹. Загальна кількість населення новоствореного району нараховувала 30.174 осіб¹⁰. Принагідно зауважимо, що частина нинішньої території Глобинщини на той час входила до існуючих Градизького, Вереміївського, Горбівського, Манджеліївського та Кохнівського районів Кременчуцької округи¹¹. Такий адміністративно-територіальний поділ існував до 14 лютого 1925 р., коли до нього згідно з постановою Раднаркому УСРР було внесено зміни. Стосувалися вони й Кременчуцької округи. Частину районів було ліквідовано. З вісімнадцяти, що існували до цього часу залишилося лише чотирнадцять. Припинили своє існування Горбівський, Кохнівський, Красно-Кам'янський, Крюківський, Манджеліївський і Попельнастівський. Їх території розподілили між іншими районами. Одночасно було створено два нових райони – Великокринківський та Куцеволівський. Перший із них було створено із частин Семенівського, Глобинського та Манджеліївського районів. Складався він із 20 сільських рад до яких входило 95 населених пунктів. Глобинський район після реформатування мав 19 сільських рад та 109 населених пунктів, що раніше були в складі Глобинського, Горбівського та Кохнівського районів. Градизький – 14 сільських рад та 61 населений пункт колишніх Градизького, Горбівського та Кохнівського районів. Тоді ж адміністративний центр Вереміївського району перенесли до с. Жовнине відповідно перейменувавши район на Жовнинський. Таким чином до Жовнинського району ввійшло 17 сільських рад у складі 100 населених пунктів¹². Таким чином, після остаточного реформатування Кременчуцької округи згідно з переписом 1926 р. станом на цей рік Глобинський

⁷ Адміністративно-територіальний поділ Полтавщини (1948 – 2012 рр.): Довідник з історії адміністративно-територіального поділу / Редкол.: Білоус Г.П., Білоусько О.А., Гудим В.В. та ін.; Упоряд. Васильєва Ю.О., Жук В.Н., Коротенко В.В. та ін. – 2-е вид. переробл. і доповн. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 46, 49.

⁸ Глобинський район // Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: «Українська Енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1992. – С. 178 – 180.

⁹ Там само. – С. 178.

¹⁰ Адміністративно-територіальний поділ Полтавщини (1948 – 2012 рр.): Довідник з історії адміністративно-територіального поділу / Редкол.: Білоус Г.П., Білоусько О.А., Гудим В.В. та ін.; Упоряд. Васильєва Ю.О., Жук В.Н., Коротенко В.В. та ін. – 2-е вид. переробл. і доповн. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 49.

¹¹ Там само; Схематична карта Кременчуцької, Лубенської, Полтавської, Прилуцької та Роменської округ. З визначенням розповсюдження найголовніших сільських кустарно-ремісничих промислів. Відзначення подано за даними Ц.С.У. / Полтавський Держ. Музей; Виконав карту О.А. Обатуров. – Полтава: Літографія «Більшовик Полтавщини», 1927. – 1 арк.

¹² Адміністративно-територіальний поділ Полтавщини (1948 – 2012 рр.): Довідник з історії адміністративно-територіального поділу / Редкол.: Білоус Г.П., Білоусько О.А., Гудим В.В. та ін.; Упоряд. Васильєва Ю.О., Жук В.Н., Коротенко В.В. та ін. – 2-е вид. переробл. і доповн. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 57 – 58.

район складався з 16 – Бетягівської, Борисівської, Весело-Долинської, Велико-Кринківської, Глобинської, Лукашівської, Мало-Кринківської, Обізнівської, Опришківської, Пирогівської, Пузиківської, Пустовійтівської, Семимогильської, Устимівської, Шепелівської та Ярошівської сільських рад і нараховував 77 населених пунктів, у яких в 8541 господарстві проживало 41817 осіб обох статей. За національним складом домінувало українське населення – 8537 господарств, 40579 осіб. Друге за чисельністю місце займали росіяни – 103 господарства й відповідно 377 осіб; третє – євреї, що мали на території району 35 господарств із 108 мешканцями. Серед інших 36 господарств та їх 135 жителів – чехи (3 госп., 17 жителів), поляки (11 госп., 41 житель), білоруси (9 госп., 35 жителів), німці (1 госп., 1 житель). Всього 24 господарства та 94 жителі. Інші господарства, 41 особа за національною ознакою не визначені.¹³

2 вересня 1930 р. згідно з постановою ВЦВК та Раднаркому УСРР вносяться нові зміни в адміністративно-територіальний устрій Полтавщини. Стосувалися вони й Кременчуцької округи. Так, відповідно до названого документу на території округи серед інших ліквідовуються Великокринківський та Жовнинський райони. Великокринківський приєднується до Глобинського, а Жовнинський до Градизького районів. Врешті, станом на кінець 1932 р. на території Кременчуцької округи залишається 8 районів – Бригадирівський, Глобинський, Градизький, Кишеньківський, Лихівський, Новогеоргіївський, Онуфріївський та Семенівський, із яких лише два – Глобинський і Градизький входять до території нинішнього Глобинського району.¹⁴

У 1932 р., згідно з постановою ВУЦВК «Про утворення областей на території УСРР» від 9 лютого 1932 р. Глобинський та Градизький райони входять до складу новоствореної Харківської області¹⁵. Однак уже в 1935 р., згідно з постановою ВУЦВКУ «Про розукрупнення районів УСРР» від 22 січня 1935 р. із Глобинського району виділяється Великокринківський район у складі 21 сільської ради.¹⁶

У 1937 р., згідно з новою постановою ЦВК СРСР від 22 вересня створені в 1932 р. області розукрупнюються. З Харківської виділяється Полтавська область, до якої відходить 41 район, у т.ч. Глобинський, Великокринківський та Градизький. У такому складі з додачею 4 районів із Київської області та передачею 2 до Кіровоградської й 2 до Сумської областей в складі 44 районів у т.ч. й 3 вищеназваних Глобинського, Великокринківського та Градизького Полтавська область існує до 1941 р., до початку тимчасової німецької окупації українських земель.¹⁷

Із вступом військ вермахту та початком окупації України нацистською Німеччиною окупаційною владою здійснюється новий адміністративно-територіальний поділ захоплених територій. Полтавщина, як і більша частина окупованих українських земель, входить до

¹³ Статистика Кременчуччини. Ч. 2: Попередні підсумки перепису населення 1926 р. – Кременчук: Кременчуцьке округове статистичне бюро, 1927. – 78 с. – С. 22 – 25.

¹⁴ Адміністративно-територіальний поділ Полтавщини (1948 – 2012 рр.): Довідник з історії адміністративно-територіального поділу / Редкол.: Білоус Г.П., Білоусько О.А., Гудим В.В. та ін.; Упоряд. Васильєва Ю.О., Жук В.Н., Коротенко В.В. та ін. – 2-е вид. переробл. і доповн. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 60 – 62.

¹⁵ Там само. – С. 63.

¹⁶ Там само. – С. 64.

¹⁷ Там само. – С. 65 – 66.

складу рейхскомісаріату «Україна» й ділиться на 12 гебітів (округ). Згідно з цим поділом території Глобинського, Великокринківського та Градизького районів входять до складу Кременчуцького гебіту¹⁸. Після визволення території Полтавщини восени 1943 р. повертається і її передвоєнний адміністративно-територіальний поділ. Глобинський, Великокринківський і Градизький райони продовжують існувати в своїх межах до 1962 р., аж поки згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР від 30 грудня того ж року «Про утворення обласних (промислових) і обласних (сільських) Рад депутатів трудящих Української РСР» було проведено реформування адміністративно-територіального поділу країни. Три згадані вище райони ліквідовані та створено єдиний Глобинський район, до якого увійшли селища міського типу Глобине та Градизьк і сільські ради ліквідованих районів, за винятком Недогарківської, що відійшла до Кременчуцького району.¹⁹

Нині Глобинський район існує в складі 27 адміністративних одиниць. До нього входять: 1 міська рада з центром у місті Глобине, 1 – селищна з центром у селищі міського типу Градизьк, та 25 сільських рад – Бабичівська, Борисівська, Броварківська, Бугаївська, Горбівська, Гриньківська, Жуківська, Заможненська, Землянківська, Зубанівська, Іваново-Селищенська, Кринківська, Куп'єватівська, Манжеліївська, Обознівська, Опришківська, Петрівська, Пирогівська, Погребівська, Пронозівська, Пузиківська, Пустовійтівська, Святилівська, Федорівська та Фрунзівська. Загалом район нараховує 93 населених пункти (в т.ч. 1 – місто, 1 – селище міського типу та 91 – село).²⁰

Глобинський район, як і вся територія Лівобережної України, а особливо її Придніпровські землі, мають досить багату й цікаву історію розпочинаючи із найдавніших часів. Вже те, що на землях Глобинщини ми маємо кілька, а можливо й найбільше на Полтавщині об'єктів найдавнішої історії людства – доби палеоліту, робить його надзвичайно цікавим в загальноісторичному плані. Про пам'ятки тих часів, коли ще не було писаної історії, або вона лише зароджувалася – тобто об'єкти археологічної культурної спадщини ми згадаємо трохи пізніше, а саме, в тій частині вступної, де розповідатиметься про історію археологічного вивчення району. А тут зробимо спробу коротко охарактеризувати ті історичні дослідження Глобинщини, що їх маємо нині. Не

Карта Глобинського району. Вирізка з карти Полтавської області. 1970 р.

¹⁸ Там само. – С. 66.

¹⁹ Там само. – С. 71 – 73.

²⁰ Там само. – С. 343 – 345.

будемо детально вдаватися в такі давні часи як доба Київської Русі, часи татарського чи литовсько-польського панування, козацької доби. Адже ці теми виходять далеко за рамки нашої роботи й потребують подальшого глибокого дослідження. Зауважимо лише, що для цього матеріалів більш ніж достатньо. Це й матеріали археологічних досліджень об'єктів цього часу, писемні джерела, такі як давньоруські чи козацькі літописи, архівні фонди та публікації документальних джерел.

Згадаємо тут лише ряд видань XIX – XXI ст., що побачили світ у різних видавництвах. І першою ж, звичайно, в цьому ряду буде книга М.І. Арандаренка «Записки о Полтавской губернии»²¹ – синтетична праця, один із розділів якої присвячено Кременчуцькому повіту. Дослідник дає тут не лише опис самого повіту, а й виділяє в окремі розділи територію нинішньої Глобинщини окремо описуючи «Заштатный город Градижск»²², містечко Манжелія²³ та містечко Глобине²⁴. І це не просто згадки, а намагання, як у випадку з Градишком, подати короткі відомості з його історії та зробити опис сучасного стану населеного пункту.

Наступним виданням описового плану, але вже з ухилом в економіку та господарство, маємо назвати серію підготовлених Статистичним Бюро Полтавського губерньського земства видань під загальною назвою «Сборник по хозяйственной статистике Полтавской губернии». Один із його томів присвячений Кременчуцькому повіту, до складу якого входила й територія сучасного Глобинського району²⁵. Серед інших тут подаються описи Святилівської, Горбівської, Пирогівської, Глобинської, Криківської, Погребівської, Пустовітківської, Мозоліївської, Градизької та Манжеліївської волостей, землі яких, повністю або частково, нині в складі Глобинського району.

Досить цікавим та інформативним є дослідження історії Пивогірського Миколаївського монастиря священика Олександра Матченка, що побачило світ у 1891 р. в друкарні М.Л. Розенталя в м. Кременчук – «Историко-археологический очерк бывшего Пивогорского монастыря, нынешней Николаевской кладбищенской церкви в г. Градижске, Полтавской губернии»²⁶. Особливу цінність цій невеликій книжечці надає використання автором першоджерел – архівних документів, а в ряді випадків їх цитування, а то й публікація тексту.

²¹ Арандаренко Н.И. Записки о Полтавской губернии составление в 1846 году. В трех частях. Ч. I. – Полтава: В типогр. Губернск. Правления, 1848. – 192 с.; Арандаренко Н.И. Записки о Полтавской губернии составление в 1846 году. В трех частях. Ч. II. – Полтава: В типогр. Губернск. Правления, 1849. – IV+384 с.; Арандаренко Н.И. Записки о Полтавской губернии составление в 1846 году. В трех частях. Ч. III. – Полтава: В типогр. Губернск. Правления, 1852. – 434+48 с.

²² Арандаренко Н.И. Записки о Полтавской губернии составление в 1846 году. В трех частях. Ч. III. – Полтава: В типогр. Губернск. Правления, 1852. – 434+48 с. – С. 130 – 136.

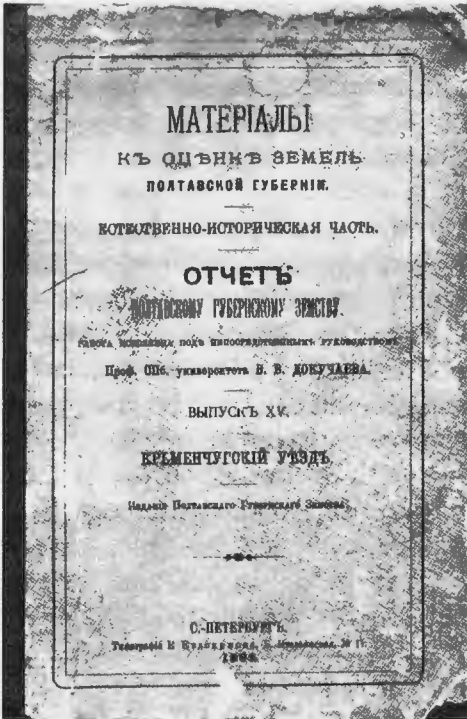
²³ Там само. – С. 137.

²⁴ Там само. – С. 137 – 138.

²⁵ Сборник по хозяйственной статистике Полтавской губернии. Том. VII. Кременчугский уезд / Собрано и обработано Статистическим Бюро Полтавского Губернского Земства под ред. Н. Тершкевича. – Полтава: Типо-литогр. И.А. Дохмана, 1888. – VI+88+72+328+1 л. карт.

²⁶ Матченко А. Историко-археологический очерк бывшего Пивогорского монастыря, нынешней Николаевской кладбищенской церкви в г. Градижске, Полтавской губернии. – Кременчуг: Типогр. М.Л. Розенталя, 1891. – 32 с.+1 л. ил.

Обкладинка публікації звіту В.І. Вернадського про обстеження Кременчуцького повіту.

Наступним у цьому ряду можемо назвати видання: «Материалы к оценке земель Полтавской губернии. Естественнo-историческая часть. Отчет Полтавскому губернскому земству», присвячене результатам експедиції відомого вченого-грунтознавця В.В. Докучаєва, який на запрошення Полтавського губернського земства в 1888 – 1894 рр. проводив дослідження ґрунтів Полтавщини. Один із випусків цієї серії був присвячений Кременчуцькому повіту, до складу якого тоді входила й Глобинщина²⁷. Зауважимо також, що дослідження на цій території проводив у майбутньому відомий учений, Президент Всеукраїнської Академії Наук Володимир Іванович Вернадський. Працюючи на землях Глобинщини, він не лише вивчав природні особливості краю, а й занотовував відомості про його історичне минуле, про об'єкти культурної спадщини, такі як кургани, городища, чи інші пам'ятки палеонтології та археології. У звіті про проведені роботи він фіксує інформацію про знахідки біля Градизька уламків морських їжаків та зубів риб²⁸ і акул²⁹. Згадує про рештки Пивогірського монастиря, але прив'язує його до с. Максимівка³⁰.

Досить цікавими й інформативними з точки зору статистики для розуміння економічної ситуації території нинішньої Глобинщини в кінці ХІХ ст. є Подвірний перепис 1900 р. За його матеріалами Полтавське губернське земство на початку ХХ ст. підготувало й видрукувало кілька звідних томів по Полтавській губернії та окремо по кожному повіту³¹.

Не менш важливим у цьому плані є й інше видання. Це – матеріали Третього подвірного перепису Російської імперії 1910 р. Видання підготовлене за аналогічною схемою, що й попереднє. Тобто існують зводні томи по губернії та окремі по повітах. Підготувало його до

²⁷ *Материалы к оценке земель Полтавской губернии: Естественнo-историческая часть. Отчет Полтавскому губернскому земству. Вып. XII: Кременчуцкий уезд. – СПб.: Типогр. Е. Евдокимова, 1892. – 148 с.*

²⁸ Там само. – С. 31 – 33.

²⁹ Там само. – С. 40.

³⁰ Там само. – С. 35.

³¹ *Материалы подворной переписи Полтавской губернии в 1900 году. Кременчуцкий уезд. Примечаний к таблицам. Таблицы по поселениям и волостям, по сословиям, по группам хозяйств. Сопоставление с переписью 1885 года. – Полтава: Электр. Типо-Литогр. Торгов. Дома И. Фришберг и С. Зорохович, 1905. – XII+284 с.*

публікації, як і попереднє, Статистичне Бюро Полтавського губернського земства. В даному випадку нас цікавить том, присвячений Кременчуцькому повіту³².

На жаль, так і залишилися неопублікованими матеріали П'ятого подвірно-господарського перепису в Полтавській губернії 1917 р. Все, що ми маємо – це загальне статистичне зведення по Полтавській губернії³³.

Із видань, що стосуються історії Глобинщини, і які побачили світ до 1917 р., можемо згадати тут роботу відомого дослідника минувшини Полтавщини Лева Падалки «Прошлое Полтавской территории и ее заселение», що побачила світ у 1914 р. і яка містить чимало відомостей як стосовно історичного минулого Полтавщини, так і окремих пам'яток зокрема, в т.ч. і на території сучасного Глобинського району.³⁴

Маємо згадати також серію довідників із адміністративно-територіального поділу Полтавської губернії.

Із видань цього плану першим із відомих нам є виданий у 1862 р. «Список населенных мест по сведениям 1859 года»³⁵. Наступний за часом – «Алфавитный список городов, местечек, сел, значительнейших деревень и хуторов Полтавской губернии в 1863-м году», що вийшов як один із додатків до «Памятной книжки Полтавской губернии, за 1865 год» П.І. Бодяньського³⁶. У 1887 р. Полтавським губернським із селянських справ присутствієм

Титульний аркуш книги «Матеріали подвірного перепису в Полтавській губернії в 1900 р. Кременчуцький повіт».

³² Третья подворно-хозяйственная земская перепись в Полтавской губернии 1910 года. 1. Таблицы, показывающие экономическое положение хозяйства по поселениям. 2. Экономическое положение хозяйств различной земельной обеспеченности (групповой подсчет). 3. Профессиональные занятия домохозяев и членов их семей. 4) Таблицы, характеризующие положение кустарей и ремесленников. 8. Наемный труд в хозяйствах различных категорий. 6. Список населенных мест уезда. Кременчугский уезд. – Полтава: Электр. Типо-Литогр. И.Л. Фришберга, 1913. – XXXIV+364+30 с.

³³ Пятая подворно-хозяйственная перепись в Полтавской губернии 1917 года. – Полтава: Электр. Типогр. Д.Н. Подземского, 1919. – 52 с.

³⁴ Падалка Л.В. Прошлое Полтавской территории и ее заселение: Исследования и материалы с картами. – Полтава: Т-во Печатного Дела (тип. Бив. Дохмана), 1914. – X+236 с., ил.

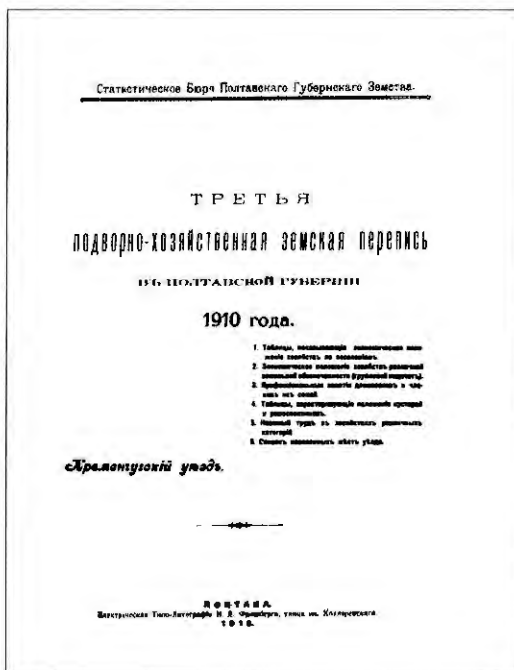
³⁵ XXXIII. Полтавская губерния. Список населенных мест по сведениям 1859 года / обработан при Комитете Н. Штиглицом. – СПб.: В типогр. Карла Вульфа, 1862. – XXXIII+262+1 л. нenum.+1 л. карт.

³⁶ Бодянский П.И. Памятная книжка Полтавской губернии, за 1865 год, изданная Полтавским губернским статистическим комитетом. – Полтава: Типогр. Н. Пигуренко та Губернского правления, 1851. – XIV+470+LXV+249+116+200+186+3с+1 л. карт.

Титульний аркуш книги «Список населенных місць [Полтавської губернії] за відомостями 1859 р.».

Титульний аркуш книги «Третій подвірно-господарський перепис в Полтавській губернії 1910 року. Кременчуцький повіт».

було видано новий «Список населенных мест Полтавской губернии»³⁷. У 1890 р. вийшов із друку підготовлений Центральним статистичним комітетом Міністерства внутрішніх справ довідник «Волості і гміни»³⁸, але на відміну від попередніх, він містив перелік лише волостей та статистичні матеріали загальноволосного характеру. До публікації повних списків населених пунктів Полтавської губернії повернулися через десятиліття. Вже 1903 р. виходить із друку «Список населенных мест Кременчугского уезда Полтавской губернии (по обществам сельских сословий) за 1900 год»³⁹. Його публікують як у складі загального довідника по губернії так і окремим випуском. Аналогічним способом побачив світ і наступний «Список населенных мест» 1910 р. Він існує як у складі загально губерньського випуску, так

³⁷ Список населенных мест Полтавской губернии / Издан Полтавским Губернским по крестьянским делам Присутствием в 1887 году. – Полтава: Типогр. Губернск. Правления, 1887. – Х+632+48 с.

³⁸ Статистика Российской империи. XVI. Выпуск 8 Волости и гмины 1890 года. XXXIII. Полтавская губерния / Издание Центрального Статистического Комитета Министерства внутренних Дел. –СПб, 1890. – 16 с.+ 1 л. карт.

³⁹ Список населенных мест Кременчугского уезда Полтавской губернии. (по обществам сельских сословий) за 1900 год, с приложением карты уезда. Составлен по данным Полтавского Губернского Присутствия / Издание Полтавского Губернского земства. – Полтава: Типо-литогр. И.А. Дохмана, 1903. – 6 8 лл. нум.+106 с. + 1 л. карт.

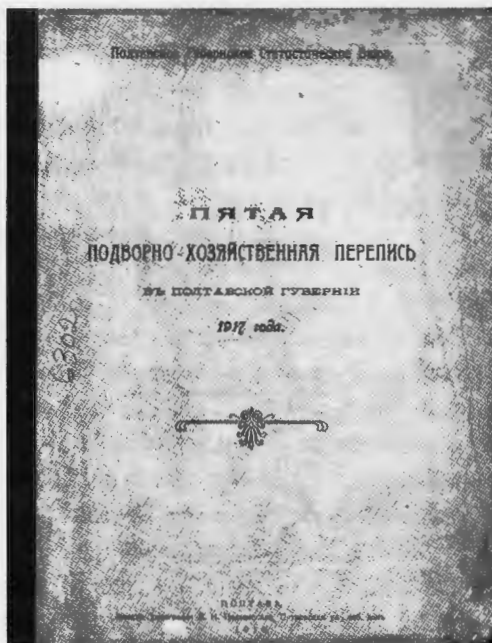

і в окремому по Кременчуцькому повіту ⁴⁰. Стосовно останнього, то необхідно зауважити, що «Список населенных мест» за переписом 1910 р. було додано й до публікації матеріалів подвірньо-господарського земського перепису в Полтавській губернії ⁴¹. Зауважимо також, стосовно цієї групи видань, що за досить не-презентабельною назвою «Список» ховається не простий перелік населених пунктів регіону, а й відомості про кількість дворів, населення, промисловість, школи чи храми. Тобто вони є досить інформативними для дослідників минушини Глобинського району.

Власне цим і закінчується виявлена нами в бібліотеках та архівах Полтавщини література, що стосується історії Глобинщини, видана до 1917 р.

У проміжку часу з 1917 по 1941 рр. маємо лише два видання – вже згадана вище «Пятая подворно-хозяйственная перепись в Полтавской губернии 1917 года» ⁴², видрукувана в 1919 р., та довідник з адміністративно-територіального поділу Кременчуцької округи за підсумками перепису населення 1926 р., що побачив світ у числі № 2 часопису «Статистика Кременчуччини» ⁴³. До речі на сьогодні це поки-що єдиний відомий авторам випуск цього видання. Нині воно є унікальним джерелом стосовно економічного стану та національного складу населення Глобинщини в роки, що передували Голодомору 1932 – 1933 рр.

Відсутні видання з історії Глобинського району і в перші повоєнні десятиліття. Їх не фіксує Полтавська обласна універсальна наукова бібліотека імені І.П. Котляревського, Державний архів Полтавської області та Полтавський краєзнавчий музей.

Титульний аркуш книги «П'ятий подвірньо-господарський перепис у Полтавській губернії 1917 року».

⁴⁰ Список населенных мест Полтавской губернии. Составлен по материалам подворно-хозяйственной земской переписи 1910 года. – Полтава: Электр. Типо-литогр. Фришберга, 1913. – 46+22+18+26+43+30+37+18+18+26+14+18+56+16+30+30 с.

⁴¹ Третья подворно-хозяйственная земская перепись в Полтавской губернии 1910 года. 1. Таблицы, показывающие экономическое положение хозяйств по поселениям. 2. Экономическое положение хозяйств различной земельной обеспеченности (групповой подсчет). 3. Профессиональные занятия домохозяев и членов их семей. 4) Таблицы, характеризующие положение кустарей и ремесленников. 8. Наемный труд в хозяйствах различных категорий. 6. Список населенных мест уезда. Кременчугский уезд. – Полтава: Электр. Типо-Литогр. И.Л. Фришберга, 1913. – XXXIV+364+30 с. – С. 327 – 363.

⁴² Пятая подворно-хозяйственная перепись в Полтавской губернии 1917 года. – Полтава: Электр. Типогр. Д.Н. Подземского, 1919. – 52 с.

⁴³ Статистика Кременчуччини. Ч. 2: Попередні підсумки перепису населення 1926 р.. – Кременчук: Кременчугське округове статистичне бюро, 1927. – 78 с.

Титульний аркуш часопису «Статистика Кременчуччини» за 1927 р. з публікацією попередніх підсумків перепису 1926 р.

Обкладинка монографії в якій опубліковано матеріали досліджень давньоруського міста-порту Воїнь.

Перше, що ми маємо в плані краєзнавства Глобинщини – підготовлена колективом авторів у складі В.Й. Довженка, В.К. Гончарова та Р.О. Юри монографія «Древньоруське місто Воїнь»⁴⁴. Фактично книга є звітом про археологічні дослідження відомої літописної пам'ятки часу Київської Русі. Монографія стала підсумком кількарічних робіт в зоні майбутнього ложа Кременчуцького водосховища. Спорудження останнього – це окрема трагічна за своїми наслідками й славетна за вкладеною в нього працею сторінка історії Полтавщини. Славетна тим трудовим героїзмом, яким супроводжувалося будівництво. А трагічна – бо зникли з карти України, були затоплені десятки, а може й сотні населених пунктів регіону, цілі адміністративні одиниці, як, наприклад, Новогеоргіївський район, від якого не залишилося жодного сліду, пішла під воду половина Градизького району. Назавжди зникли невеликі лівобережні допливи Дніпра, як то р. Гирман, славетні дніпровські пороги та острови. Затоплено пам'ятки нашої минувшини, що у своїй масі, за рідкісними виключеннями, не були досліджені. Пішли під воду козацькі фортеці – сотенні містечка Городище (Градизьк), Чигирин-Діброва, Жовнин. Донині водами цього рукотворного моря продовжують руйнуватися родючі українські чорноземи, в т.ч. й на Глобинщині. Трагедія знищеного українського села, села на Глобинщині, стала предметом для написання унікального твору української літератури – роману «Свято осіннього млива». Його автор, відомий український письменник Феодосій Роговий, на очах якого відбувалося знищення старого патріархального українського села новим індустріальним розвитком регіону виклав у творі біль пережитого людьми, які змушені були назавжди покинути власні домівки, дворища в

⁴⁴ Довженко В.Й., Гончаров В.К., Юра Р.О. *Древньоруське місто Воїнь*. – К.: Видавн. «Наукова думка», 1966. – 148 с., іл.

Письменник Ф.К. Роговий.

яких із діда-прадіда жили їхні родини. Ще й сьогодні ми можемо бачити в урвищах старі зруйновані кладовища неіснуючих сіл і хуторів та попід берегом тлінні останки із зруйнованих могил тих, хто тут колись жив.

Відновлення краєзнавчих досліджень у післявоєнну пору на Глобинщині, як і у всій Україні були пов'язані з підготовкою унікального й донині неперевершеного видання «Історія міст і сіл Української РСР», один із томів якого був присвячений Полтавській області⁴⁵. Великий розділ книги присвячено історії Глобинського району⁴⁶. Однак знищення за сталінських часів школи краєзнавства наклало відбиток як на повноту, так і на зміст видання. Історія до 1917 р. майже не представлена, а якщо і є, то висвітлена лише з точки зору більшовицької ідеології «Мы наш мы новый мир построим». Тобто історія після 1917 р. подана за схемою історії КПРС. В

книзі майже не представлені об'єкти дописемної історії краю, козацької доби, повністю ігнорована трагедія, що спіткала Глобинщину під час Голодомору 1932 – 1933 рр.

Про здобутки радянського села розповідає книга В.Є. Курченка «Хліба колосяться», котра побачила світ того ж року в харківському видавництві «Прапор»⁴⁷.

Все ж необхідно зауважити про спроби дослідників хоча й у куцому, обрізаному вигляді донести до читача інформацію про давню історію краю. Свідченням цього є спроба видання у 1968 р. історико-краєзнавчого путівника «Градизьк»⁴⁸, автори якого В.Н. Жук та Г.П. Олексащенко все ж знайшли можливість хоча й у куцому, обрізаному вигляді подати інформацію і про дописемну історію населеного пункту і про часи Київської Русі, литовсько-польську добу та козацтво не зважаючи на те, що більша частина книги все ж присвячена соціалістичному будівництву. Тему останнього продовжує у книзі «Колгосп ім. Мічуріна Полтавської області» вже згадуваний вище В.Є. Кур-

Обкладинка путівника по смт. Градизьк В.Н. Жук та Г.П. Олексащенко.

⁴⁵ *Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Беззо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл.*

⁴⁶ *Там само.* – С. 196 – 263.

⁴⁷ *Курченко В.Є. Хліба колосяться.* – Харків: «Прапор», 1967.

⁴⁸ *Жук В.Н., Олексащенко Г.П. Градизьк: Історико-краєзнавчий нарис.* – Харків: Видавництво «Прапор», 1968. – 104 с., іл.

УСТИМІВСЬКИЙ ДЕНДРОПАРК

Обкладинка путівника по
Устимівському дендропарку
Т.І. Чепиноги.

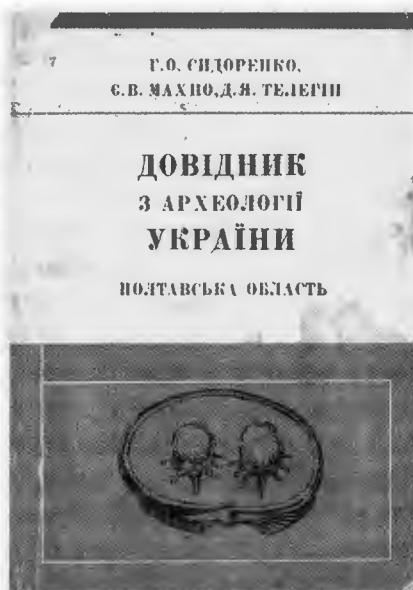
підсумок археологічним дослідженням ХІХ – третьої чверті ХХ ст. Він містив відомості про окремі археологічні знахідки та відомі на той час пам'ятки, виявлені в околицях 29-ти населених пунктів району: селах Бабичівка, Бориси, Бугаївка, Василежине, Вітки, Гусине (не існує), Демченкове, Жовнине (не існує), Іванове Селище, Кагамлик, Канівщина, Кліщинці, Кулішівка, Лебехівка, Липове, Майданівка, Манжелія, Мимрин, Мозоліївка, Морозівка (приєднане до с. Мозоліївка), Петрівка, Погреби, Пронозівка, Пустовійтове, Радалівка, Святилівка, Федорівка, селищі міського типу Градизьк і місті Глобине. Видання подає інформацію про об'єкти археологічної спадщини різних типів: кургани, групи курганів, могильники, є відомості про залишки селищ, поселень, та городищ ⁵².

Справжній прорив у краєзнавстві стався лише з початком виходу в світ так і не завершеної серії регіональних енциклопедичних довідників. У 1990 р. ми

ченко ⁴⁹. Вийшла остання в 1972 р. в тому ж таки харківському видавництві «Прапор», що і його попередня книга.

Після 1972 р. знову наступає затишшя на ниві краєзнавства. Пояснити це можна лише одним – новою хвилею звинувачень українських учених в націоналізмі та хвилею репресій, що пов'язана з ними.

У 1970-ті – 1980-ті рр. маємо лише два видання, що стосуються Глобинського району. Перше – це невеликий путівник про Устимівський дендропарк ⁵⁰, підготовлений Т.І. Чепиногою 1970 р. Друге – відомий серед краєзнавців та в наукових колах «Довідник з археології України. Полтавська область» ⁵¹, підготовлений завідуючою відділом Полтавського краєзнавчого музею Г.О. Сидоренко разом із відомими археологами Є.В. Махно та Д.Я. Телегіним, який підбив своєрідний

Обкладинка «Довідника з археології України. Полтавська область» підготовленого Г.О. Сидоренко, Є.В. Махно та Д.Я. Телегіним.

⁴⁹ Курченко В.Є. Колгосп ім. Мічуріна Полтавської області. – Харків: «Прапор», 1972.

⁵⁰ Чепинога Т.І. Устимівський дендропарк: (путівник). – К.: «Наук. думка», 1970. – 40 с., іл.

⁵¹ Сидоренко Г.О., Махно Є.В., Телегін Д.Я. Довідник з археології України. Полтавська область. –К.: Наук. думка, 1982. – 108 с., іл.+1 л. карт.

⁵² Там само. – С. 43 – 46.

маємо енциклопедичний довідник «Чернігівщина»⁵³, а через два роки, у 1992 р. виходить у світ у видавництві «Українська Енциклопедія» імені М.П. Бажана енциклопедичний довідник «Полтавщина» редактором якого виступив А.В. Кудрицький⁵⁴. Книга містить загальну статтю «Глобинський район»⁵⁵, чимало статей, статті про населені пункти району – м. Глобине⁵⁶, селище Градизьк⁵⁷, села Бабичівка⁵⁸, Бугаївка⁵⁹, Гриньки⁶⁰, Іванове Селище⁶¹, Манжелія⁶², Петрівка⁶³, Погреби⁶⁴, Пронозівка⁶⁵, Пустовійтове⁶⁶, Святилівка⁶⁷, Федорівка⁶⁸; про неіснуючі адміністративні одиниці, такі як Градизький повіт⁶⁹ чи Жовнинський район⁷⁰; про місцеві підприємства; установи Глобинського району; річки, природоохоронні об'єкти та об'єкти культурної спадщини регіону.

Загалом, починаючи з цього часу, активізується діяльність місцевих краєзнавців, у т.ч. і видавнича. Значною подією 1995 р. для Глобинщини став вихід у світ чергового тому Книги Пам'яті України, до якого увійшли матеріали стосовно воїнів – жителів Глобинщини, які полягли на фронтах Другої Світової війни⁷¹. Велика за-

Обкладинка енциклопедичного довідника «Полтавщина» за редакцією А.В. Кудрицького.

⁵³ Чернігівщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: «Українська Радянська Енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1990. – 1008 с., іл.

⁵⁴ Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана, 1992. – 1024 с., іл.

⁵⁵ Там само. – С. 179 – 180.

⁵⁶ Там само. – С. 176 -178.

⁵⁷ Там само. – С. 205 – 206.

⁵⁸ Там само. – С. 40.

⁵⁹ Там само. – С. 77.

⁶⁰ Там само. – С. 217.

⁶¹ Там само. – С. 311 – 312.

⁶² Там само. – С. 514 – 515.

⁶³ Там само. – С. 549 – 650.

⁶⁴ Там само. – С. 682 – 683.

⁶⁵ Там само. – С. 810 – 811.

⁶⁶ Там само. – С. 813 – 814.

⁶⁷ Там само. – С. 859.

⁶⁸ Там само. – С. 932 – 933.

⁶⁹ Там само. – С. 208.

⁷⁰ Там само. – С. 269.

⁷¹ Книга Пам'яті України. Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – 656 с. – С. 33 – 537.

Іван СОРОКОПУД

ГЛОБИНЕ:

ВІД ХУТОРА ДО МІСТА

Обкладинка книги І.О. Сорокопуда
«Глобине: від хутора до міста».

школа I – III ступенів в с. Пирого Глобинського району. А в другій, уже відомого нам І.О. Сорокопуда «Переможці на суші, воді і повітрі»⁷⁵ розповідається про учасників бойових дій. Присвячена вона 60-річчю Перемоги. А в 2008 р. читач отримав велике дослідження краєзнавця В.М. Григор'єва «Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах»⁷⁶, яке включає 138 нарисів про відомих уродженців Глобинщини, або людей, пов'язаних із краєм – державних діячів, Героїв України, Героїв Радянського Союзу, Героїв Соціалістичної Праці, Кавалерів ордена Слави, кавалерів ордена Трудової Слави, акторів, архітекторів, учених, генералів, дипломатів і розвідників, композиторів, письменників і поетів, спортсменів, худож-

слуга в підготовці тому матеріалів належить краєзнавцю, голові районної редакційної колегії Т.Г. Ляховенко. Однак до Книги Пам'яті увійшли лише прізвища загиблих. У процесі роботи над нею виникло зацікавлення цим періодом, було зібрано чимало матеріалу, який невдовзі ліг в основу історико-документального нарису Т.Г. Ляховенко «Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної»⁷², виданому за сприяння Глобинської міської ради народних депутатів у 1996 р.

У 2003 р. побачила світ книга іншого краєзнавця Глобинщини І.О. Сорокопуда: «Глобине: від хутора до міста»⁷³, в якій автор зробив спробу дослідити історію м. Глобине, розповів про ряд підприємств, фірм, установ і організацій Глобиного. 2005 р. Глобинським видавництвом «Поліграфсервіс» було видруковано дві книги. У першій із них «Школа і доли»⁷⁴ її автор О.М. Матвієць розповідає про історію загальноосвітньої

В.М. Григор'єв.

⁷² Ляховенко Т.Г. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної: Історико-документальний нарис. – Глобине: Видавництво «Поліграфсервіс», 1996. – 168 с., іл.

⁷³ Сорокопуд І.О. Глобине: від хутора до міста. – Глобине: Видавництво «Поліграфсервіс», 2003. – 334 с., іл.

⁷⁴ Матвієць О. Школа і доли: Історія Пироговської загальноосвітньої школи I – III ступенів Глобинського району Полтавської області. – Глобине: «Поліграфсервіс», 2005. – С. 394 – 398.

⁷⁵ Сорокопуд І.О. Переможці на суші, воді і повітрі. – Глобине: Видавництво «Поліграфсервіс», 2005. – 96 с., іл.

⁷⁶ Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – 416 с., іл.

ників. Досить цікавим є дослідження цього ж автора «На вітрах історії»⁷⁷, присвячене історії Глобинщини та відомих її родин, таких як Базилевські, Булюбаші, Глоби, Капністи, Кулябко-Корецькі, Мартоси, Старицькі, Устимовичі та інші.

Історії Глобинського району торкається й «Національна Книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні»⁷⁸. Тему Голодомору 1932 – 1933 рр. на Глобинщині розкриває згадуваний уже вище дослідник історії Глобинського краю О.М. Матвієць. У 2012 р. виходить з друку його нова книга «Я ще, може буду живий...»⁷⁹, в якій автор розповідає також про політичні репресії 1937 – 1938 рр. та період тимчасової німецької окупації в 1941 – 1943 рр. Стосується ця книга лише двох сіл району – Пирого та Яроші.

Завершуючи огляд літератури стосовно історії Глобинського району, мусимо зробити зауваження, що він не є повний. Що тут не охоплені публікації в пресі, особливо місцевій. Не проаналізовано великі енциклопедичні видання, такі як «Українська радянська енциклопедія», «Радянська Енциклопедія історії України», «Географічна Енциклопедія України», «Енциклопедія Українознавства», комплексні праці з історії Полтавщини, такі як «Полтавщина: Історичний нарис» та інш.

Презентоване нині увазі читача видання – «Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Глобинський район» є результатом праці кількох десятків науковців. Робота над ним почалася понад 30 років тому.

Перший офіційний документ стосовно підготовки видання з'явився 3 вересня 1982 р.⁸⁰ Тоді ж були розпочаті й польові та інші види досліджень. Однак після завершення роботи над першою редакцією Полтавського тому через економічну кризу подальша праця в цьому напрямку була зупинена й відновлена лише в 2007 р.⁸¹ З того часу підготовлено й видруковано томи, присвячені об'єктам історико-культурної спадщини Великобагачанського (2010), Гадяцького (2013), Диканського (2011), Лохвицького (2012), Новосанжарського (2007), Решетилівського (2010), Пирятинського (2013), Семенівського (2013) районів та Комсомольської міської ради (2008) Полтавської області⁸². Глобинський том став наступним.

⁷⁷ Григор'єв В.М. *На вітрах історії: Монографія*. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – 292 с., іл.

⁷⁸ *Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні. Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт*. – Полтава: Оріяна, 2008. – 1200 с. – С. 86 – 138, 937 – 941.

⁷⁹ Матвієць О.М. *«Я ще, може буду живий...» Голодомор 1932 – 1933 років, політичні репресії 1937 – 1938 років та німецько-фашистська окупація 1941 – 1943 років у селах Пирого і Яроші Глобинського району Полтавської області*. – Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2012.

⁸⁰ *Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Новосанжарський район*. – Полтава: «Дивосвіт», 2007. – С. 5.

⁸¹ *Там само*. – С. 5 – 11.

⁸² *Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Великобагачанський район*. – Полтава: «Полтавський літератор», 2010. – С. 204 с., іл.; *Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Диканський район*. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011. – С. 360 с., іл.; *Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Лохвицький район*. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 440 с., іл.; *Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Решетилівський район*. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – С. 214 с., іл.; *Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Пирятинський район*. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. – С. 412 с., іл.; *Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Семенівський район*. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. – С. 396 с., іл.; *Звід пам'яток історії та культури Укра-*

Загалом на території Глобинського району Полтавської області виявлено 605 природоохоронних об'єктів та об'єктів історико-культурної спадщини. У т.ч. 11 природоохоронних об'єктів, 309 пам'яток археології, 202 пам'ятки історії, 3 – архітектури, 1 – техніки. Частина з них є комплексними (3), тобто, в даному випадку, одночасно є пам'ятками археології та історії. Розташувавши їх за кількісною ознакою, матимемо наступну картину:

- пам'яток археології – 309;
- пам'яток історії – 202;
- природоохоронних об'єктів – 11;
- пам'яток архітектури – 3;
- пам'яток техніки – 1.

Таким чином, на території Глобинського району в підсумку ми маємо 11 об'єктів, що мають статус природоохоронних об'єктів. Один із них є національним – це Національний природний парк «Нижньосульський»; три мають загальнодержавне значення – дендрологічний парк «Устимівський», ландшафтний заказник «Сулимівський», орнітологічний заказник «Святилівський». Сім об'єктів із статусом природоохоронних об'єктів місцевого значення. Серед них: три ландшафтних заказники – «Заможненський», «Гора Пивиха» та «Псільський»; три ботанічні заказники – «Глибочанський», «Манжеліївський», «Кут»; один гідрологічний – «Гирло Хоролу».

Систематичне наукове дослідження цих об'єктів розпочалося іще в останній чверті XIX ст. Особливо воно активізувалося за роки незалежності України. Не ставлячи перед собою завдання описати кожну з експедицій, чи роботу окремих дослідників, їх здобутки, все ж наведемо перелік тих, хто в різні роки вивчав природу Глобинського району, чи зробив певний внесок у ці дослідження – М.П. Акімов (1929 – 1934), Т.Л. Андрієнко (1993, 1994), О.М. Байрак (1993, 1994, 2000, 2002), Б.Є. Балковський (1955), І.С. Беседіна (2006), В. Білик (1927), О.М. Білик (з 2003 р по сьогодні), С.В. Васютинський (1936 – 1941), М.Н. Гаврилюк (2008), Г.Г. Гаврись (1993), Н.П. Гальченко (2012), С.В. Гапон (2006), І.Н. Гегельський (1952), Г.В. Дмитрієв (1955), В.І. Добровольський (1946), Н.Є. Дудник (1893 – 1914), В.М. Закалюжний (2014), Д.С. Івашин (кінець 70-х рр. XX ст.), С.Л. Кигим (1987, 1990), М.В. Кір'ян (1985 – 2007), М.Л. Клєстов (1991, 1993, 1994, 2012), А.В. Клименко (2003), Ю.О. Клименко (2003), В.О. Кривошея (2014), Т.Л. Кузнєцова (2006), Ф.Г. Лавриненко (1936 – 1941), А.А. Лавріненко (2006, 2014), О.Л. Липа (1936), Д.Ф. Мацак (1910 – 1913), Д.М. Михайленко (1957 – 1961), Т.В. Орловська (2006), В.Г. Осадчий (кінець 70-х рр. XX ст., 1993), Ф.А. Павленко (1936 – 1941), Т.В. Панасенко (2004 – 2006, 2008), М.Ф. Пархоменко (1893 – 1917), О.В. Плєтєньов (1952 – 1955), О.В. Половинник (2000 – 2003), Ю.Ф. Роговий (1998), В.М. Самородов (з 1975 р. по сьогодні), Б.М. Сидорченко (1930), К.С. Сич (1961 – 2000), О.І. Сіора (1998 – 1999), М.В. Слюсар (1990, 2000, 2002, 2008), Н.О. Стецюк (2000, 2002, 2006, 2008), Т.Г. Тамберг (1968 – 1983), С.М. Трахтенберг (1893 – 1941), Р.М. Федько (2008), Т.І. Чепінога (1959 – 1964), О.В. Халимон (2006, 2012, 2014), Ю.В. Харченко (з 2008 р. по сьогодні), Л.В. Чеботарьова (2014), О.О. Шиян (2012, 2014).

Один із найбільших і найцікавіших природних парків Полтавщини – «Нижньосульський»⁸³ розкинувся на території двох областей – Черкаської та Полтавської, займаючи частину Чорнобаївського району першої та землі Оржицького, Семенівського⁸⁴ й Глобинського районів на Полтавщині охоплюючи Сулинську затоку Кременчуцького водосховища. Загальна площа цього природоохоронного об'єкту – 10764,2 га, із яких на території Глобинського району знаходиться 1616,2 га. Створено його з метою збереження цінних природних водно-болотних угідь в пониззі р. Сула з їх багатим біорізноманіттям – рослинним покривом території півдня Полтавської області, в якому поєдналися водна, прибережно-водна, болотна та лучна рослинності, збереглися залишки дубових і тополево-вербових лісів, степові ділянки на схилах ярів і балок. Загалом царство флори цього природоохоронного об'єкту нараховує понад 600 видів рослин, у т.ч. занесених до Червоної книги України⁸⁵ та Зеленої книги України⁸⁶ та списку регіонально рідкісних рослин. Має парк досить різноманітну фауну, серед якої зустрічаються види з Червоної книги України⁸⁷ та види, занесені до регіонального списку.

Наступним досить цікавим природоохоронним об'єктом є Устимівський дендропарк, заснований у 1893 р. в с. Устимівка Кременчуцького повіту місцевим землевласником, лікарем за фахом та діячем Кременчуцького повітового земства. Поповнення первісної колекції проводилося до 1916 р. Посадковий матеріал завозився з Німеччини, Франції, Канади, Америки, Японії, Польщі, з міст на території Російської імперії. У 1917 р. власник добровільно передав парк у власність держави. Сьогодні він має площу 8,9 га, системою алей поділених на 51 куртину, має унікальні колекції дубів, тополь, кленів, лип, гіркогоштанів та інш. Загалом сучасна дендрофлора Устимівського дендропарку налічує 472 види, різноманітності, садові форми, сорти та гібриди, що відносяться до 53 родин, 123 родів, 370 видів, 102 різновидностей, садових форм і сортів, у т.ч. бл. 30 раритетних

Зимова екскурсія в Устимівському дендропарку. Фото 2012 р.

⁸³ Байрак О., Полянська К. *Водойми України – каркас національної екомережі.* – [Полтава]: ПП «Дивосвіт», 2013. – Буклет.

⁸⁴ *Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Семенівський район.* – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. – 396 с., іл. – С. 103 – 105.

⁸⁵ *Червона книга України. Рослинний світ / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха.* – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 38, 155, 168, 244.

⁸⁶ *Зелена книга України / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха.* – К.: Альтерпрес, 2009. – С. 193 – 194, 305 – 306, 315 – 318, 343 – 344.

⁸⁷ *Червона книга України. Тваринний світ / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України І.А. Акімова.* – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 402, 413, 416, 417, 419, 420, 432, 442, 446, 449, 451, 453, 455, 458, 459, 461, 462, 471, 477, 539, 540, 543.

видів. На території парку зростає 9 тисяч дерев і кущів. Трав'янистий покрив налічує понад 100 видів.⁸⁸

Ландшафтний заказник загальнодержавного значення «Сулинський» розкинувся на території Градизького лісництва в околицях сс. Липове, Святилівка та Мозоліївка. Землі цього природоохоронного об'єкту – один із мілководних масивів Сулинської затоки, що майже повністю заріс, окрім основного річища Сули. Має площу – 19211,1 га. Основною метою котра переслідувалася під час його створення було збереження цінних водно-болотних угідь низзя р. Сула, адже ця територія є основним нерестовищем на Кременчуцькому водосховищі, місцем нагулу та зимівлі багатьох порід риб, місцем оселення, гніздування й відпочинку перелітних птахів, розмноження та відтворення болотної та водоплавної дичини.⁸⁹

Орнітологічний заказник загальнодержавного значення «Святилівський» площею 139,2 га., створений із метою збереження острівних систем та прилеглої до них частини акваторії Кременчуцького водосховища в межах сулинської затоки, що має різноманітні комплекси лісової лучної та прибережно-водної рослинності. Розкинувся на території Градизького лісництва в околицях с. Святилівка. До його складу входить система островів. Загалом флора цього об'єкту нараховує близько 400 видів, у т.ч. занесених до Червоної книги України та Зеленої книги України. Фауністичний комплекс досить багатий – нараховує близько 89 видів наземних хребетних. В основному це птахи – 78 видів. Ссавці, що належать до водно-болотного комплексу, відзначаються невеликою чисельністю. Зрідка зустрічаються типові амфібії. Наукова цінність заказника полягає в його орнітологічному розмаїтті (близько 182 видів).⁹⁰

На території Глобинського району знаходиться три ландшафтних заказники місцевого значення – «Заможненський», «Псізький» та «Гора Пивиха».

Ландшафтний заказник місцевого значення «Заможненський» площею 158,2 га в околицях с. Заможне однойменної сільської ради був створений у 1995 р. з метою збереження цінних водно-болотних угідь заплави р. Псел з її різноманітним флористичним та фауніс-

⁸⁸ Байрак О.М., Білик О.М. Устимівський дендропарк: екскурс сторінками історії // *Світ довкілля. Кременчуцький міський екологічний бюлетень*. – 2011. – Вип. 18. – Березень. – С. 34 – 35; Байрак О.М., Самородов В.М., Панасенко Т.В. *Парки Полтавщини: історія створення, сучасний стан дендрофлори, шляхи збереження і розвитку*. – Полтава: Верстка, 2007. – 267 с.; Байрак О.М., Самородов В.М., Панасенко Т.В. *Устимівський дендропарк – осередок інтродукції цінних рослин на Полтавщині і в Україні // Інтродукція рослин на початку XXI століття: досягнення і перспективи: Матеріали Міжнародної наукової конференції*. – К.: Фітосоціоцентр, 2007. – С. 329 – 333; *Устимівський дендропарк (проспект) / Сост. М.В. Кирьян, В.Н. Самородов, Е.С. Сьм – Л., 1989. – 27 с.*

⁸⁹ Байрак О.М., Проскурня М.І., Стецюк Н.О. та ін. *Еталони природи Полтавщини: Розповіді про заповідні території. Науково-популярне видання*. – Полтава: Верстка, 2003. – С. 75 – 80; Клевцов Н.Л., Гаврись Г.Г., Андриєвская Е.Л. *Сульський залив Кременчуцького водохранилища*. – Київ, 1995. – 48 с.

⁹⁰ Андриєнко Т.Л., Байрак О.М., Залудяк М.І. та інші. *Заповідна краса Полтавщини*. – Полтава: ІВА «Астрія», 1996. – С. 123; Байрак О.М., Стецюк Н.О. *Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини*. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 212; *Еталони природи Полтавщини. Розповіді про заповідні території*. / Під заг. ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 2003. – С. 121 – 124; *Зелена книга України / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха*. – К.: Альтерпрес, 2009. – С. 343 – 344; *Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха*. – К.: Глобалколсалтинг, 2009. – С. 38; *Червона книга України: Тваринний світ / за ред. І.А. Акімова* – К.: Глобалколсалтинг, 2009. – С. 402, 413, 416, 417, 419, 420, 422, 432, 442, 446, 449, 451, 453, 455, 458, 459, 461, 462, 471, 477, 531, 539, 540, 543.

тичним світом, що представляє цікаві природні заплавні комплекси. Нарховуючи близько 450 видів рослинності, заказник також є місцем розмноження, відтворення та годівлі біляводного фауністичного комплексу, стабілізатором мікроклімату та регулятором ґрунтових вод і водного режиму р. Псел. Виконує екологічні та рекреаційні функції.⁹¹

Між селами Заможне та Манжелія на площі 553,0 га знаходиться створений у 1994 р. заказник місцевого значення – «Псільський». Метою цього природоохоронного об'єкту є збереження ландшафтів долини р. Псел із заплавними тополевыми та кленово-липово-дубовими лісами з великими лучними галявинами та старорічищами з типовим рослинним та тваринним світом. Найбільш цінними в науковому відношенні на цьому об'єкті є лучно-болотні ділянки з нестабільним гідрорежимом та незначним засоленням. Флора заказника нараховує близько 600 видів, у т.ч. представників Червоної книги України та Зеленої книги України. Фауністичний комплекс досить цікавий з представниками червонокнижних видів.⁹²

Надзвичайно цікавим є наступний об'єкт – ландшафтний заказник місцевого значення «Гора Пивиха» – об'єкт, який має бути комплексним, адже крім того, що це природоохоронний об'єкт, тут є матеріали, що дозволяють вважати його одночасно пам'яткою палеонтології, археології та пам'яткою історії. Розкинувся він на території двох районів – в околицях с. Максимівка Кременчуцького району та на південній околиці селища міського типу Градизьк Глобинського району. Його площа – 165,2 га. Створений у 1969 р. як геологічна пам'ятка природи місцевого значення. Є унікальним у геологічному та ландшафтному відношенні схилом корінного берега р. Дніпро – нині Кременчуцького водосховища. Має цінні геологічні утворення. У відслоненнях берега зустрічаються численні, вкраплені в товщі морського мергелю «рози» гіпсу, палеонтологічні рештки рослин, залишки морської та плейстоценової фаун – амоніти, белемніти, зуби акул і т. ін., представників мамонтової фауни.⁹³ Основні площі за-

Гора Пивиха під Градизьком. Фото. 2014 р.

⁹¹ Байрак О.М., Проскурня М.І., Стецюк Н.О., Слюсар М.В., Томін Є.М., Гостудим О.М. Еталони природи Полтавщини: Розповіді про заповідні території Полтавщини. Науково-популярне видання. – Полтава: Верстка, 2003. – С. 193.

⁹² Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 14, 70, 86, 104, 116, 126, 154, 162, 170, 172, 176, 212; Зелена книга України / Під заг.ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Альтерпрес, 2009. – С. 315, 316, 343, 344; Червона книга України. Рослинний світ / Під заг.ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 38, 138, 155; Червона книга України: Тваринний світ / Під заг.ред. І.А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009 – С. 419, 420, 421, 426, 428, 429, 430, 432, 462, 539, 543.

⁹³ Андрієнко Т.Л., Байрак О.М., Залудяк М.І. та ін. Заповідна краса Полтавщини. – Полтава: ІВА «Астрєя», 1996. – С. 78, 93, 94; Байрак О.М., Проскурня М.І., Стецюк Н.О. та ін. Еталони природи Полтавщини: Розповіді про заповідні території. Науково-популярне видання. – Полтава: Верстка, 2003. – С. 42; Закалюжний В.М.,

йняті лучно-степовою рослинністю. В ботанічному відношенні найбільш цінними є схили з куртинами рослин, що занесені до Червоної книги України⁹⁴ чи є регіонально рідкісними⁹⁵. Заказник має досить різноманітну фауну, в т.ч. червонокнижні види тварин.⁹⁶

Заказник також має історико-культурне значення – в його межах розташовуються залишки курганного некрополю, майдани – пам'ятки селітроваріння в нинішньому Глобинсько-му регіоні в XVI – XVIII ст.⁹⁷, залишки Пивогірського Миколаївського монастиря⁹⁸. Із цим місцем пов'язується Пивська битва 1561 р.⁹⁹

Залишки фундаментів Пивогірського монастиря в урвищах берегової лінії на горі Пивисі. Фото 2014 р.

Необхідно також зауважити, що прибережна частина заповідника активно розмивається водами Кременчуцького водосховища. Руйнації зазнають не лише природні особливості місцевості, а й пам'ятки, розташовані тут – розмиваються кладовища, в урвищах видно фундаменти споруд колишнього монастиря. Щоправда, після проведених робіт по укріпленню берега руйнівні процеси сповільнено.

Глобинський район має три ботанічних заказники місцевого значення – «Глибочанський», «Манжеліївський» і «Кут».

Перший із них – «Глибочанський» знаходиться в околицях с. Заможне, має площу 47,4 га та репрезентує ландшафти долини р. Псел, його правого корінного берега зі степовими схилами та заплави – лучні ділянки і невеликий масив лісу, що підходить до річки. Флористичне царство об'єкту нараховує близько 450 видів у т.ч. 6 із них занесені до Червоної книги України. Фауна хребетних складається з мешканців степових схилів надзаплавної тераси, заплавного та широколистяного лісів.

Джурка Г.Ф. Полтавська область: Геолого-географічний нарис (Навчальний посібник). – Полтава, 2000. – С. 112 – 113; Коротенко Н.Е., Щирица А.С., Каневский А.Я. и др. Геологические памятники Украины: Справочник-путеводитель. – К.: Наук. думка, 1985. – С. 99.

⁹⁴ Червона книга України: Рослинний світ / Під заг.ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалколсалтинг, 2009. – С. 224.

⁹⁵ Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 29, 133, 213; Збережи, де стоїш, де живеш: По сторінках Червоної книги Полтавщини. Рослинний світ / Під заг. ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 1998. – С. 91, 104, 198.

⁹⁶ Червона книга України: Тваринний світ / Під заг. ред. І.А. Акімова. – К.: Глобалколсалтинг, 2009. – С. 397, 462, 477, 539.

⁹⁷ Сидоренко Г.О., Махно Є.В., Телегін Д.Я. Довідник з археології України: Полтавська область. –К.: Наук. думка, 1982. – 108 с., іл.+1 л. карт. – С. 43.

⁹⁸ Пивгородський Миколаївський монастир // Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: «Українська Енциклопедія» імені М.П. Бажана, 1992. – С. 656-657.

⁹⁹ Вирський Д. «Українне місто»: Кременчук від заснування до року 1764-го. Вид. 2-е / Дмитро Вирський. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 681 с. – С. 85 – 87.

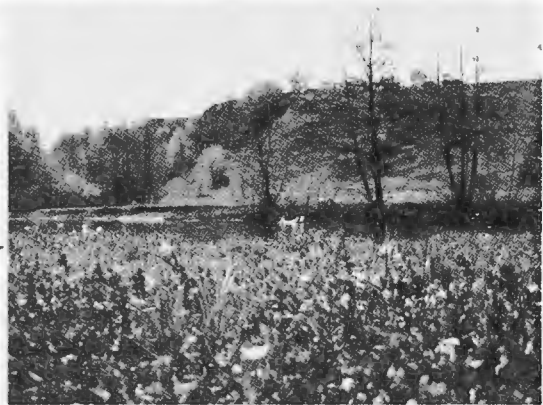

У цілому об'єкт є стабілізатором мікроклімату, регулятором ґрунтових вод та гідрорежиму річки.¹⁰⁰

Другий – «Манжеліївський», в околицях с. Манжелія, площею 5,0 га. Представляє ландшафти правого корінного берега р. Псел. Має досить різноманітну флору – близько 350 видів, у т.ч. занесених до Європейського Червоного списку, Червоного списку МСОП та Червоної книги України.¹⁰¹

Третій із цієї групи – «Кут». Розташований в околицях с. Попівка Федорівської сільської ради, загальною площею 37,2 га. Створений у 1995 р. р з метою збереження природних комплексів заплави лівого берега р. Псел з різноманітним флористичного та фауністичного царств. Загальна кількість царства флори цього природоохоронного об'єкту нараховує близько 600 видів у т.ч. занесених до Червоної книги України. Представники червонокнижних видів, є і серед фауністичного комплексу заказника. В цілому ж він є стабілізатором мікроклімату регіону, регулятором ґрунтових вод і гідрорежиму річки Псел та має водоохоронне значення.¹⁰²

І, нарешті, останній природоохоронний об'єкт на території Глобинського району – гідрологічний заказник місцевого значення «Гирло Хоролу». Знаходиться він, як і попередній об'єкт, в околицях с. Попівка Федорівської сільської ради. Має площу 169,0 га. Основним завданням, що стояло під час його створення, було збереження природних комплексів у місці впадіння

Ботанічний заказник місцевого значення «Кут» біля с. Попівка.

Гідрологічний заказник місцевого значення «Гирло Хоролу біля с. Попівка.

¹⁰⁰ Андрієнко Т.Л., Байрак О.М., Залудяк М.І. та ін. *Заповідна краса Полтавщини.* – Полтава: ІВА «Астрєя», 1996. – С. 95, 106, 158, 176; Байрак О.М., Проскурня М.І., Стецюк Н.О. та ін. *Еталони природи Полтавщини. Розповіді про заповідні території.* – Полтава: Верстка, 2003. – С. 42; *Збережи, де стоїш, де живеш. По сторінках Червоної книги Полтавщини. Рослинний світ / Під заг. ред. О.М. Байрак.* – Полтава: Верстка, 1998. – С. 98, 129, 130, 136, 142, 146, 197.

¹⁰¹ Андрієнко Т.Л., Байрак О.М., Залудяк М.І. та ін. *Заповідна краса Полтавщини.* – Полтава: ІВА «Астрєя», 1996. – С. 158, 176; Байрак О.М., Стецюк Н.О. *Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини.* – Полтава: Верстка, 2005. – С. 38, 40, 90, 213; *Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха.* – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 244, 438, 566.

¹⁰² *Червона книга України: Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха.* – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 127, 137, 138, 177; *Червона книга України: Тваринний світ / За ред. І.А. Акімова.* – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 405, 419, 428, 442, 462, 471, 477, 539, 543.

р. Хорол у р. Псел. Загалом територія заказника складається з заплавної лісу, прилеглих до нього лучних ділянок та стрімких схилів, зайнятих чагарниковою і лучно-степовою рослинністю. Флора заказника нараховує близько 600 видів, у т. ч. й занесених до Червоної книги України. Серед фауністичного комплексу також представлені червонокнижні види.¹⁰³

Наступною, і найчисельнішою групою, що налічує 309 об'єктів, є пам'ятки археології.

Перші офіційні документальні свідчення отримані під час розвідок, що здійснювалися з археологічною метою на землях сучасної Глобинщини відомі лише з 1873 р. Саме в цей час пройшла загальноімперська програма збору анкетних даних, щої її втілював у життя Центральний статистичний комітет Російської імперії, під керівництвом Д.Я. Самоквасова. Матеріали цих анкетувань на теренах Полтавської губернії доволі тривалий час залишалися неопрацьованими, і лише на початку ХХ ст. за їх аналіз та видання взявся М.О. Макаренко.¹⁰⁴

На жаль, більша територія сучасної Глобинщини в тодішніх межах Кременчуцького повіту в руслі цієї програми залишилася переважно маловивченою: тут є згадки лише двох

«городків» (майданів) на території Пирогівської та Пустовійтівської волостей (останній локалізований, це майдан біля с. Балабушині Верби). Значно інформативніше представлені кургани в кількох волостях повіту, але ця інформація майже не дає можливостей для локалізації об'єктів. Значно більше серед анкетних повідомлень міститься в інформації про археологічні пам'ятки на території тогочасних Хорольського та Золотоніського повітів, невелика частина земель яких наразі входить до складу Глобинського району. Тут, наприклад, є свідчення про численні кургани та

Балабушині Верби, с. Майдан 1.

майдани по долині р. Хорол (Зубанівська волость), городища в містечку Жовнин та біля Воїнської Греблі¹⁰⁵. Хоч ця територія й невелика, але доволі багаті й детальні описи дають можливості для локалізації об'єктів та певних історичних реконструкцій.

У 1890 – 1891 рр. невеликі дослідження уздовж краю корінної тераси правого берега р. Псел, між селами Манжелія та Глибоке, проводять брати Ю.В. та А.В. Щербачови. Ними

¹⁰³ Гирло Хоролу // Заповідна краса Полтавщини / Т.Л. Андрієнко, О.М. Байрак, М.І. Залудяк та ін. – Полтава: ІВА «Астрєя», 1996. – С. 70 – 72; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 37, 104, 170, 176; Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 127; Червона книга України: Тваринний світ / За ред. І.А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 405, 419, 428, 442, 462, 471, 477, 539, 543.

¹⁰⁴ Макаренко Н. Городища и курганы Полтавской губернии (сборник топографических сведений) / Николай Макаренко. – Полтава: Изд-во ПУАК, 1917. – С. 4, 5, 27, 54-55, 73-74.

¹⁰⁵ Макаренко Н. Городища... – С. 4, 5.

здійснюються невеликі «пробні» розкопки майдану Стопова Могила (Див. поз. № 130), кількох курганів в ур. Лапишева гора (Див. поз. № 202), та поблизу с. Глибоке.¹⁰⁶

У 1894 р. біля кол. с. Стовбуваха (сучасні околиці с. Бугаївка) О.І. Макаревичем досліджується рештки майдану «Стовби» (можливо, це місце відповідає сучасному розташуванню курганного могильника III біля с. Бугаївка), де раніше селянами були виявлені сліди печі. Здається, це перші археологічні дослідження майданного комплексу на теренах сучасної Полтавщини, результати яких, незважаючи на відсутність графічних відображень, донині мають наукову цінність. Були досліджені залишки пічної конструкції на майданній (міжвусовій) площадці, та курганоподібне підвищення всередині кільцевого останця. Десь неподалік цього ж села було розкопано ще кілька курганів, а біля с. Галицьке (нині затоплене, зберігся лише о. Галицький в сучасному гирлі р. Сули) досліджене дюне захоронення з окремими матеріалами скіфської доби.¹⁰⁷

Під час своїх археологічних екскурсій в останні роки XIX ст. В.Г. Ляскоронський серед інших пам'яток Посулля в межах сучасної Глобинщини обстежив лише один об'єкт – рештки городища Желні-Жовнин у межах села¹⁰⁸. Ці обстеження мають високу наукову цінність, особливо зважаючи на те, що дослідником зроблений найточніший (з лише двох наявних) план цієї пам'ятки до її руйнування розмивами.

Кургани та майдани невеличкої ділянки Нижнього Посулля уздовж старого Кременчуцького (Київського) тракту від Жовнина до Градизька стали об'єктом обстежень «археологічної екскурсії» того ж таки В.Г. Ляскоронського у 1907 р. під час його мандрівки Дніпровським Лівобереж-

Бурти, ур. Курган № 3. Розкопки Ю.В. і А.В. Щербачових, 1890 р.
Зрубний ліпний горщик.

В.Г. Ляскоронський.

¹⁰⁶ Каталог Археологічного відділу Природничо-історичного Музею Полтавського губернського земства / Укл. Зарецький І.А., Щербаківський В.М. – Машинопис, рукопис. – Полтава, 1906-1912 // Фонди ПКМ: Робочий архів. – Т. 1. – Арк. 139 – 140, №№ 926, 927-928; Супруненко О.Б. Кургани Нижнього Прип'яття / О.Б. Супруненко, В.В. Шерстюк / Ін-т археології НАН України, Центр пам'яткознавства НАН і УТОПІК, ЦОДПА УК ПОДА. – К.: Гротеск, 2011. – С. 24 – 25.

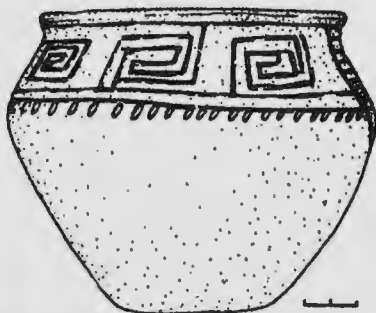
¹⁰⁷ Отчет императорской археологической комиссии за 1895 год. – СПб: Типография главного управления уделов, Моховая № 40, 1897. – С. 24 – 25.

¹⁰⁸ Ляскоронский В.Г. Городища, курганы и длинные (змиевые) валы в бассейне р. Сулы / В. Г. Ляскоронского // Тр. XI АС в Киеве 1899 г.; [под. ред. граф. П. Уваровой и С.С. Слуцкого]. – Т. I. – М.: тип. Г. Ласскера и А. Гегеля, 1901. – С. 446 – 447.

Л.В. Падалка.

Устимівка, с. розкопки В.М. Щербаківського, 1915 р. Горщик із поховання зрубної культури.

жям¹⁰⁹. Більшість із цих курганів та майданів нині не локалізовані, лише кілька курганів отримали свою сучасну прив'язку.

У кількох наукових дослідженнях Л.В. Падалки на початку ХХ ст. також міститься інформація сосовно деяких археологічних пам'яток сучасної Глобинщини, більшою мірою зібрані за допомогою «інформаторів» – місцевих краєзнавців та цінителів старовини. На жаль, цих відомостей також небагато, а більшість повідомлень про кургани не дають змоги для їх локалізації. Серед цікавих та важливих можемо назвати інформації про городища Жовниного, козацькі хрести зі Святилівки і т.ін.¹¹⁰

Під час розширення Устимівського дендропарку в Кременчуцькому повіті (заснований 1893 р.) в маєтку В.В. Устимовича в 1915 р. розкопки частково зруйнованого кургану здійснив завідувач Археологічного відділу Природничо-історичного музею Полтавського губернського земства В.М. Щербаківський. Зі збереженої лаконічної інформації відомо, що звідси походить виразний ліпний горщик зрубної культури з меандровим орнаментом, та безінвентарне кочівницьке середньовічне захоронення здійснене у випростаному на спині положенні.¹¹¹

У 1922 р. невеликі розвідкові обстеження на території тогочасного Кременчуцького повіту провів М.Я. Рудинський. На теренах сучасної Глобинщини ним були оглянуті околиці населених пунктів Чигирин-Діброва, Лебехівка, Миколаївка та Градизьк. Серед обстежених невеличких стоянок та поселень доби неоліту-бронзи, низки курганів, виділяється стоянка

¹⁰⁹ Ляскоронский В. Г. Городища, курганы, майданы и Змиевые валы в области Днепровского Левобережья / В. Г. Ляскоронский // Тр. XIV Археологического съезда в Чернигове / МАО; [под ред. графини П. Уваровой]. – М., 1909. – Т. III. – С. 21 – 23.

¹¹⁰ Падалка Л. В. Прошлое Полтавской территории и её заселение: Исследование и материалы / Издание ПУАК / Л. В. Падалка. – Полтава : тип. Тов-ва Печатного Дела, 1914. – С. 171, 176 та ін.; Падалка Л. В. О древних городках, городищах и насыпных валах на территории нынешней Полтавской губ. (Древние земляные сооружения в пределах Полтавской губ.) // Тр. ПУАК. – Полтава, 1905. – Вып. 1. – С. 166, 188-189, 190, чертеж № 7 та ін.

¹¹¹ [Щербаківський В.М.]. Діяльність музеїв // Записки Українського наукового Товариства охорони та досліджування пам'яток старовини і мистецтва на Полтавщині / Без автора. – Полтава : друк. Брауде Я.Е., 1919. – Вып. 1. – С. 97; Супруненко А. Б. Археологические исследования Полтавского краеведческого музея: (к 100-летию со дня основания) / А. Б. Супруненко // Археологические исследования на Полтавщине: сб. н. тр. – Полтава : изд. ПКМ, 1990. – С. 14; Супруненко О.Б. Курганы Нижнього Припіння... – С. 28.

неолітичної доби біля озера Стovidла поблизу Чигирин-Діброви (виявлена ним за раніших розвідок), селище скіфського часу біля Лебехівки, енеолітичне поселення біля Чигирин-Діброви, та група майданів біля Миколаївки (певно, та ж, що оглядалася раніше В.Г. Ляскоронським, наразі не локалізована)¹¹². Цього ж року дослідник виявив у гирлі яру Скакалка біля гори Пивиха [приблизно на межі сучасних Кременчуцького та Глобинського районів – місце точно не локалізоване] палеолітичне місцезнаходження, що додатково обстежувалося ним же в 1926 р.¹¹³ Це було перше виявлення стоянки кам'яної доби відомої пізніше Нижньосульської групи палеолітичних стійбищ.

Під час іншого відрядження до околиць с. Омельник М.Я. Рудинський відкрив селище черняхівської культури неподалік с. Фрунзівка (кол. х. Троцьки).¹¹⁴

У 1930 р. околиці с. Манжелії, а саме рештки підземель на Церковній горі (Див. поз. № 307) та кургани в ур. Рудакова гора, оглядав І.М. Самойловський.¹¹⁵

У післявоєнний час масштаби археологічних досліджень на теренах краю зростають. Уже в 1946 р. Посульською експедицією на чолі з Ф.Б. Копиловим обстежується городище літописного Воїня¹¹⁶, два поселення черняхівської культури, відомі й досліджувані пізніше селища біля с. Кагамлик (Див. поз. № 232) та Градизька (Узвіз) були виявлені Дніпровською Лівобережною експедицією в 1947 р. (керівник – І.І. Ляпушкін).¹¹⁷

У другій половині 1950-х рр. на території майбутнього ложа проектного Кременчуцького водосховища, по долинам рр. Дніпро та Сула, розпочинають роботу численні загони та експедиції Інституту археології АН УРСР.

Наймасштабнішим за розмахом розвідувальних обстежень став 1958 р., коли тут працювала експедиція під керівництвом Д.Я. Телегіна та численні загони під керівництвом та у складі Є.В. Махно, Р.О. Юри, М.П. Кучери, Є.В. Максимова, В.І. Митрофанової й багатьох інших¹¹⁸. За цей рік були обстежені великі за площею ділянки заплави та надзаплавних терас нижньої

¹¹² Рудинський М. Досліди на Полтавщині: I. Клімівка. II. Розшуки на Кременчуччині / Михайло Рудинський // Короткі звіттовлення ВУАК за 1926 р. – Київ: вид. ВУАК, 1927. – С. 151; Рудинський М. Я. Результати екскурсії в Кременчуцький та Кобеляцький повіти 20.IX – 29.X.1922 р. [публ. і ком. Мокляка В. О., Нестулі О. О.] / Рудинський М. Я. // АЛПУ. – 2002-2003. – № 2/2002–1/2003. – С. 23.

¹¹³ Рудинський М. Досліди... – С. 151; Рудинський М. Я. Результати... – С. 23 – 24; Гавриленко І. М. До локалізації палеолітичного місцезнаходження Скакалка / Гавриленко І. М. // АЛПУ. – 2001. – № 2. – С. 78 – 81.

¹¹⁴ Рудинський М. Досліди... – С. 152; Супруненко О.Б. Кургани ... – С. 29 – 30.

¹¹⁵ Самойловський І. М. Звіт за археологічні розвідки року 1930 // НА ІА НАНУ. – Ф. ВУАК. – № 327. – Арк. 8 – 12.

¹¹⁶ Копилов Ф. Звіт про роботу Посульської археологічної експедиції 1946 р. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1946/22. – Арк. 35 – 37.

¹¹⁷ Ляпушкін І. І. Дніпровское лесостепное Левобережье в эпоху железа / И. И. Ляпушкін / АН СССР, Ин-т археологи. – М. – Л. : Изд-во АН СССР, 1961. – (Серия : МИА. – № 104). – С. 161 – 162; Ляпушкін І. І. Памятники культуры полей погребений Левобережья Днепра / И. И. Ляпушкін // КСИИМК. – 1950. – Вып. XXXIII. – С. 36; Ляпушкін І. І. Памятники культуры «полей погребений» первой половины I тысячелетия н.э. Днепроовского Лесостепного Левобережья (по материалам полевых изысканий 1940, 1945-1948 гг.) / И. И. Ляпушкін // СА. – 1950б. – Вып. XXXIII. – С. 30; Ляпушкін І. І. Дослідження Дніпровської лівобережної експедиції 1947-1948 рр. / І. І. Ляпушкін // АП УРСР. – 1952. – Т.III. – С. 288.

¹¹⁸ Телегин Д. Я., Юра Р. А., Кучера М. П., Максимов Е. В., Митрофанова В. И. Отчет о разведке археологических памятников в зоне затопления Кременчугского водохранилища 1958 г. (Полтавской, Черкасской обл.) // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1958/1-е. – 45 арк. + 27 таб.

течії р. Сули та прилеглої ділянки долини Дніпра. У результаті було виявлено величезну кількість багаточарових та різнокультурних стоянок, поселень, селищ, городищ, курганів та могильників.

Є.В. Махно з ученицею.

На жаль, переважна частина із виявлених розвідками пунктів нині затоплена водами Кременчуцького водосховища, ще більша не має сучасної точної прив'язки. І лише в поодиноких випадках здійснювалися стаціонарні археологічні розкопки, що також були не надто тривалими і результатом яких було відкриття лише невеликих частин об'єктів.

Так, найбільш масштабними ці дослідження були на пам'ятках давньоруського часу: на городищах, селищах і могильниках біля Жов-

ниного, в ур. Палянівщина (1956 р., начальник В.Й. Довженок)¹¹⁹, літописного Воїня (під керівництвом В.Й. Довженка та В.К. Гончарова, 1956 – 1959 рр.)¹²⁰, та біля кол. х. Миклашевського (1958 – 1959 рр., керівник – М.П. Кучера)¹²¹.

Із поселенських пам'яток інших часів у 1958 р. розкопано лише дві пам'ятки: епонімне поселення пивихинської культури біля гори Пивиха між Градизьком і Максимівкою (керівник розкопок – В.М. Даниленко)¹²² (Див. поз. № 150) та

Розкопки літописного міста Воїнь, с. Воїнська Гребля, друга половина 1950-хх р. Учасники розкопок.

¹¹⁹ Кілієвич С. Р. Археологічні розкопки біля с. Жовнин / С. Р. Кілієвич // Археологія. – 1965. – Вип. ХІХ. – С. 189 – 195.

¹²⁰ Богусевич В. А. Отчет о раскопках посада древнерусского города «Воинь» в 1956 г. (Древнерусская Кременчугская экспедиция) (Раскопки у села Воинская Гребля, Градижского р-на Полтавской обл.) // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1956/3. – 37 арк., 36 табл.; Гончаров В. К. Отчет о раскопках древнерусского городища у с. Воинская Гребля // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1959/1. – 17 арк.; Довженок В. Й. Древньоруське місто Воїнь / В. Й. Довженок, В. К. Гончаров, Р. О. Юра. – К. Наукова думка, 1966. – 145 с.; Юра Р. А. Отчет о раскопках участков №№ 1, 3, 5 на древнерусском городище у с. Воинская Гребля // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1959/1. – 15 арк.

¹²¹ Кучера М. П. Древньоруське городище в х. Миклашевському / М. П. Кучера // Археологія. – 1962. – Вип. ХІV. – С. 89 – 108; Кучера М. П. Отчет о раскопках на древнерусском городище у хут. Миклашевського, Еремеевського с/с., Градижского р-на, Полтавской обл. в 1958-1959 гг. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1959/1-г. – 45 арк+15 табл.

¹²² Даниленко В. Н. Археологические работы в районе села Максимовка на Черкасщине за 1958 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1958/1; Лазоренко А. В. Етапоне поселення Пивихинської культури / А. В. Лазоренко //

«Радуцьківське» селище черняхівської культури біля с. Кагамлик (Див. поз. № 230) (начальники двох загонів – Є.В. Махно та В.П. Петров)¹²³. І знову ж таки, на жаль, доводиться констатувати факт збереження результатів більшості цих досліджень лише серед архівних фондів.

У 1950 – 1960-х рр. здійснювалися перші археологічні обстеження ділянки нижньої течії р. Хорол, у т. ч. в межах Глобинського району. Одна з перших порівняно добре вивчених стоянок доби неоліту була виявлена біля с. Попівка у 1954 р. краєзнавцем П.Г. Василенком. У 1957 р. Попівське поселення обстежував В.А. Товкачевський¹²⁴. Ця пам'ятка донині залишається чи не найбільш цікавим неолітичним пунктом в долині р. Хорол; тут було вперше зафіксовано присутність відразу двох груп неолітичної кераміки – дніпро-донецької та ямково-гребінцевої культур, що, як потім показали наступні дослідження, є характерною особливістю регіональних пам'яток.

У 1967 р. на ділянці нижньої течії долини р. Хорол розвідки проводить загін ІА АН УРСР під керівництвом Є.В. Махно та В.І. Нєпріної¹²⁵. Їх результатом стало відкриття багатьох різночасових поселенських пам'яток: стоянок доби неоліту, поселень епохи пізньої бронзи, селищ черняхівської культури, окремих місцезнаходжень ранньослов'янського та давньоруського часів. Особливо цікавими тут виявилися неолітичні стоянки біля сіл Іванове Селище (Див. поз. № 2181), Демченки (Див. поз. № 174), Федорівка (Див. поз. № 555) та ін., та селища пізньоримської доби біля населених пунктів Майданівка, Петрівка, Федорівка (ур. Ропя) і т. д.

Новим напрямком археологічних досліджень західної частини регіону стали розвідки та рятівні розкопки на території розмивних ділянок стародавніх пам'яток у межах та на узбережжі рукотворного «Кременчуцького моря». У перші ж роки після заповнення ложа водосховища почали розмиватися та оголюватися відомі та нові археологічні об'єкти.

Так, спершу в 1960 р. В.Д. Дяденко та К.М. Гончаровим було виявлено культурні на шарування Жовнинського городища та могильника в ур. Біленкові Бурти, могильник та поселення в ур. Носенки обстежувалося краєзнавцем М.Х. Левашовим у 1960-х рр. Кілька поселень та місцезнаходжень на острівних ділянках обстежувалися в 1963 р. В.О. Круцом.¹²⁶

Археологія. – 2000б. – № 4. – С. 126 – 131; Лазоренко А. В. Пивихинська культура Середнього Подніпров'я / А. В. Лазоренко // Археологія. – 2000. – № 3. – С. 3 – 11.

¹²³ Махно Е. В. Отчет о работе Радуцкого отряда Кременчугской экспедиции // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1958/е. – Щоденники №№ 2-3; Махно Е.В. Памятники черняховской культуры на территории УССР: (Материалы к составлению археологической карты) / Е.В. Махно / АН СССР, Ин-т археологии. – МИА. – Москва: Изд-во АН СССР, 1960. – № 12а, 13-14. – С. 38; Петров В. П. Отчет о раскопках поселения черняховского типа у с. Радуцковки Градижского р-на Полтавской обл. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – Спр. 1958/2.

¹²⁴ Товкачевский В. А. Неолитическое поселение у с. Поповка на р. Хороле / В. А. Товкачевский // КСИА АН УССР. – 1961. – Вып. 11. – С. 80 – 81.

¹²⁵ Махно Е. В. Разведки по реке Хорол / Е. В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – Вып. 2. – С. 35 – 41; Нєпріна В. І. Неолитические памятники низовьев р. Хорол / В. І. Нєпріна // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – Вып. II. – С. 41 – 46.

¹²⁶ Березовець Д. Т., Круц В.А. Отчет об археологической разведке в зоне Кременчугского водохранилища в 1963г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1963/11а. – 13 арк., + 21 таб. – Арк. 3 – 5.

Невдовзі розпочинаються розкопки ділянок пам'яток, яким загрозувала повна руйнація. Так у 1961 – 1969 рр. В.Д. Дяденком досліджується велика кількість захоронень на місці розмиву ґрунтового могильника черняхівської культури та давньоруського часу в ур. Біленкові Бурти на місці кол. с. Жовнин ¹²⁷. (Див. поз. № 492).

У 1969, 1971 – 1973 рр. Л.М. Рутковською здійснюються рятивні дослідження пам'яток черняхівської культури в зонах їх інтенсивного руйнування. Невеликі розкопки та розвідки проводилися на могильнику в ур. Біленкові Бурти, досліджується територія вздовж розмивів на могильнику в ур. Носенки, здійснюються розвідки та розкопки на територіях селищ і некрополів біля с. Кагамлик (пункт І «Радущівка» Див. поз. № 232) та в смт. Градизьк (ур. Круча, Пляж). ¹²⁸

Д.Я. Телегін.

У 1981 р. розмивні острівні площі та берегові ділянки корінної тераси обстежувалися експедицією «Славутич» ІА АН УРСР (керівник Д.Я. Телегін) ¹²⁹. У результаті цих робіт було виявлено ряд стоянок пізнього палеоліту, поселень доби пізньої – фінальної бронзи, скіфської доби і т.д. Продовження робіт експедиції «Славутич» відбулося у 1983 р. ¹³⁰. Також Д.Я. Телегіним у 1986 р. оглядалися окремі палеолітичні місцезнаходження Нижнього Посулля, виявлені в попередні роки місцевими краєзнавцями. ¹³¹

¹²⁷ Дяденко В. Д. Жовнинський могильник XI-XIII ст. / В. Д. Дяденко, О. П. Моця // *Археологія*. – 1986. – Вип. 54. – С. 82 – 90; Моця А. П. Сведения об этническом составе летописного Желни по данным могильника / А. П. Моця // *Древнерусское государство и славяне. Материалы симпозиума, посвященного 1500-летию Киева*. – Минск : Наука и техника, 1983. – С. 82 – 84; Кілієвич С. Р. *Археологічні ...* – С. 193.

¹²⁸ Рутковская Л. М. Отчет о раскопках Жовнинского отряда в с.Жовнино в 1971 г. // *НА ІА НАНУ*. – Ф.е. – Спр. 1971/10. – 5 арк., 13 табл.; Рутковская Л. М. Отчет о раскопках могильника в урочище Пристань с. Жовнино в 1972-73 гг. " (нач. I тыс. до н.э.) и Біленкові Бурти (Киевская Русь) / *Звіт, щоденник, інвентарна книга* // *НА ІА НАНУ*. – Ф.е. – Спр. 1972-73/113. – 1+12+4 арк., 21 табл.; Рутковская Л. М. Раннесредневековые памятники Левобережья Днепра / Л. М. Рутковская // *Археологические открытия 1969 года*. – М. : Наука, 1970. – С. 275 – 276; Рутковская Л. М. Раскопки в Жовнино / Л. М. Рутковская // *Археологические открытия 1970 года*. – М. : Наука, 1971б. – С. 288; Рутковская Л.М. *Археологические памятники IV-VI вв. в районе Кременчугского моря (Украина)* / Лукерия Маркиановна Рутковская // *Slovenska archeologia*. – 1979. – № XXVII-2. – С. 317 – 364.

¹²⁹ Телегін Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981 г. // *НА ІА НАНУ*. – Ф.е. – Спр. 1981/24. – 42 арк., 40 табл.; Телегін Д. Я. Обследование зоны Кременчугского водохранилища / Д. Я. Телегін // *Археологические открытия 1981 года*. – М. : Наука, 1983. – С. 325.

¹³⁰ Телегін Д. Я. Нужний Д. Ю., Яневич А. Отчет о работе экспедиции „Славутич” в 1983 г.” / машинопис // *НА ІА НАНУ*. – Ф. е. – Спр. 1983/19. – 61 арк., 39 рис.

¹³¹ Телегін Д. Я. Отчет об археологических исследованиях в Поднепровье и на р. Молочной в 1986-1987 гг. // *НА ІА НАНУ*. – Ф.е. – Спр. 1986-1987/15. – 30 арк., 21 рис.; Телегін Д. Я. Палеолит в устьє реки Сулы / Д. Я. Телегін, А. Б. Порубай, В. Е. Баранов, В. Л. Тараненко // *Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини. Третій обласний науково-практичний семінар. Квітень 1990. Тези доповідей [редкол. : Білоус Г. П., відп. ред., Журавель Г. Г., Кулатова І. М. та ін.]*. – Полтава, 1990. – С. 64 – 65; Телегін Д. Я. *Посульська*

У 1981 р. Ю. Ю. Моргуновим обстежувалася територія літописного городища та могильника Желні-Жовниного. Дослідником були опрацьовані й численні знахідки зі згаданих об'єктів, що зберігалися в музеях Жовниного та Кременчука.¹³²

Із кінця 1970-х рр. територія Глобинщини потрапляє в сферу проектного будівництва популярних тоді зрошувальних систем, зокрема – Градизької. Роботи з охоронних досліджень курганних пам'яток краю, що потрапляли в зону майбутньої Градизької зрошувальної системи, а також окремі рятівні дослідження, з 1979 і по 1989 рр. тут періодично проводила Полтавська археологічна експедиція Полтавського краєзнавчого музею на чолі з Л. М. Луговою.

Так, у 1979 р. було досліджено комплекс із 2 курганів (із похованнями ямної культури та кочівницьким захороненням) і майдану біля с. Бабичівка.¹³³ У 1981 р. експедиція Полтавського краєзнавчого музею на чолі з Л.М. Луговою дослідила на ділянці проектного будівництва зрошувальної системи курган біля с. Ламане Манжеліївської сільської ради, а в 1983 р. – ще один насип біля с. Манжелія. У першому з них виявлено 5 поховань (3 ямні та 2 з невизначеною культурно-хронологічною приналежністю)¹³⁴, в другому – лише одне поховання ямної культури (насип був більшою мірою зруйнований кладовищем новітнього часу).

Ламане, с. Розкопки кургану 1981 р.
Робочий момент.

У 1986 р. дослідження на території Глобинського району розпочинає Градизька експедиція ІА АН УРСР на чолі з І.Т. Черняковим разом з Н.П. Шевченко.¹³⁵ Ці роботи здійснюва-

група палеолитических стоянок на Нижнем Днепре / Д. Я. Телегин // Российская археология. – 1996. – № 2. – С. 131 – 142.

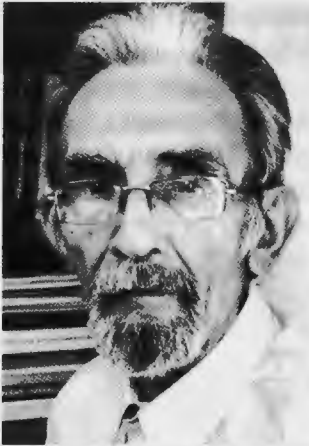
¹³² Моргунов Ю. Ю. *Отчет о работе Посульской разведочной группы ИА АН СССР в 1981г., на территории Сумской, Полтавской и Черкасской обл. УССР // НА ИА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1981/53. – 22 арк., 18 табл.; Моргунов Ю. Ю. Находки из Жовнина в музеях Полтавщины и Черкащины / Моргунов Ю. Ю. // 100 річчя Полтавському краєзнавчому музею: мат-ли наук. конф. Полтава, 1991. – Частина 2. – С. 97 – 100; Моргунов Ю. Ю. Древнерусские памятники поречья Сулы / Моргунов Ю.Ю. – Курск, 1996. – С. 120, 122.*

¹³³ Луговая Л. Н. *Работы Полтавского краеведческого музея / Л. Н. Луговая // АО 1979 г. – М. : Наука, 1981. – С. 275.*

¹³⁴ Луговая Л. Н. *Работы Полтавского краеведческого музея / Л. Н. Луговая // АО 1981 года : сб. науч. ст. / АН СССР, Ин-т археол.; [отв. ред. акад. Б.А. Рыбаков]. – М. : Наука, 1983. – С. 283 – 284; Луговая Л. Н. Работы в нижнем течении р. Псёл / Л. Н. Луговая // АО 1983 года : сб. науч. ст. / АН СССР, Ин-т археол.; [отв. ред. В. П. Шилов]. – М. : Наука, 1985. – С. 307; Луговая Л. Н. Отчет о раскопках археологической экспедиции Полтавского краеведческого музея 1981 г. у села Васильевка Диканьского района и у с. Ламаное Глобинского района Полтавской области // НА ИА НАНУ. – Ф. е. – 1981/52. – № 10077; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 8. – 25 арк.; Луговая Л. Н. Отчет о раскопках археологической экспедиции Полтавского краеведческого музея 1983 г. у сс. Байрак Великобагачанского, Прилипка Козельщинского, Манжелія Глобинского районов Полтавской области // НА ИА НАНУ. – Ф. е. – 1983/124; НА ПКМ. – Спр. 03-208/1; «А» 03-209 [альбом]. – 12, 3, 23 арк.*

¹³⁵ Черняков И. Т. *Итоги и перспективы охранных исследований археологических памятников в зоне Кременчугского водохранилища / Черняков И. Т., Шевченко Н. П. // Охрана и исследование памятников археологии Полтавщины: ТДС [перевод] Обл. науч.-практ. семинара (22-23 января 1988 г.) / Полтав. обл. управл.*

І.Т. Черняков.

лися в рамках будівництва масштабної Градизької зрошувальної системи. Цього року було розкопано 8 насипів на околицях сс. Васівка (1 курган та 1 майдан), Бугаївка (2 кургани), Пронозівка (1 курган), місця розміщення інших трьох насипів не встановлене (звітна документація втрачена)¹³⁶. Передувала цим дослідженням археологічна розвідка, за результатом якої було картографовано чимало курганів та майданів у зоні майбутнього будівництва, виявлено та обстежено ряд поселень доби пізньої бронзи, киммерійської та скіфської доби, селищ черняхівської культури. Також робота загону була спрямована на обробку колекцій місцевих краєзнавців-колекціонерів.

У 1987 р. ці роботи були продовжені – в результаті було розкопано 21 насип. Дослідженими стали група з 9 насипів (8 курганів та 1 майдан) в ур. Дригалів Сад біля с. Кагамлик, по 2 кургани біля сс. Пронозівка та Мозоліївка, а також курганний могильник з 8 насипів біля с. Броварки. Було виявлено 16 ямних, 1 катакомбне, 6 бабинських, 3 «доби пізньої бронзи», 3 скіфської доби, 1 сарматське, 2 середньовічних (кочівницьких), 1 нової доби поховань. Серед розкопаних об'єктів селітроварницький майдан – «Найденова Могила», курган 1 зі складу групи «Дригалів Сад».¹³⁷

На жаль, перша частина польової та звітної документації за результатами розкопок 1986 р. нині втрачена (чи не виявлена), доля значної частини матеріальних знахідок із досліджень також невідома. Збереглася лише невелика частина артефактів, що на даний час готуються до передачі до фондів Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського. Матеріали цих розкопок готуються до публікації, щоправда, їх наукова цінність, з огляду на вищезазначені нюанси, значною мірою зменшилася.

Одночасно з початком робіт експедиції інституту археології у 1986 р. на території Глобинського району розпочинаються розвідки з метою підготовки матеріалів до «Зводу пам'яток історії та культури України» том «Полтавська область», що здійснювалися Полтавським краєзнавчим музеєм. Цього року тут працювала І.С. Мельникова¹³⁸, а наступного 1987 р. на інших територіях роботи були продовжені Л.М. Луговою.¹³⁹ Об'єктами цих обстежень культури; ПКМ, Полтав. обл. орг. УООПІК [ред. кол.: Кулатова І. Н., Онупко М. Д. (отв. ред.), Супруненко А. Б. и др.]. – Полтава, 1988. – С. 14 – 16.

¹³⁶ Черняков І. Т. Градизькая експедиция / І. Т. Черняков // АО 1986 года : сб. науч. ст. / АН СССР, Ин-т археол.; [ред. кол.: В. П. Шилов (отв. ред.), М. А. Дзвлет, М. Ф. Косарев и др.]. – М. : Наука, 1988. – С. 348.

¹³⁷ Черняков І. Т. Шевченко Н. П. Отчет о раскопках Градизькой новостроечной экспедиции в 1987 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/16. – 52 арк.+38 табл.; НА ПКМ. – Спр. 03-435; НА ЦОДПА. – Ф. 1е. – Спр. 652. – 52 арк.

¹³⁸ Луговая Л.Н., Мельникова І.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году / Машинопис; список ілюстр., алфав. список, альбом ілюстрацій. – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Спр. 1986/31 "Б". – 56 арк., 214 рис.; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 15-15а. – 73+41 арк.

¹³⁹ Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом ілюстрацій. – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 56. – 46 арк.

жень стали виключно курганні старожитності: за два роки досліджень на теренах Глобинщини було виявлено (більшість із них археологами обстежено на той час вперше) 354 насипи курганів та 29 майданів.¹⁴⁰

У 1988 – 1989 рр. охоронні дослідження курганів у межах проєктованого будівництва Градизької зрошувальної системи після експедиції Інституту археології продовжила Полтавська археологічна експедиція Полтавського краєзнавчого музею на чолі з Л.М. Луговою. Першого року було розкопано 5 курганів поблизу с. Кириаківка, 3 неподалік с. Броварки, по 7 курганів біля сс. Кагамлик та Петрашівка, по 2 – неподалік сс. Гриньки та Тимошівка¹⁴¹. У 1989 р. ці дослідження завершилися розкопками 4 курганів біля сс. Пронозівка, Кагамлик, Броварки та Пелехівщина¹⁴². Серед переважної кількості основних та впускних поховань ямної доби були виявлені кілька невиразних енеолітичних захоронень, ряд досить виразних комплексів бабинської культури, кілька поховань пізньої – фінальної бронзи, а також встановлено факт присутності тут захоронень кочівників доби розвинутого середньовіччя.

Л.М. Лугова.

І.С. Мельникова.

У 1990 р. нижня течія долини р. Хорол, у т.ч. в межах Глобинського району, обстежувалася розвідками Поліською експедицією ІА АН УРСР під керівництвом Л.Л. Залізняка. Основною метою робіт було виявлення неолітичних пам'яток, серед яких такі виразні як Попівка I («Лисячий Горб»), Радалівка I і т.д. На більшості з них здійснювалося шурфування. Окрім неолітичних стоянок тут же чи на інших територіях було виявлено ряд поселень доби бронзи – давньоруського часу, окремі кургани.¹⁴³ Матеріали з останніх малочисельні й невиразні, й не дають змоги для широкої атрибуції. Одна з цих стоянок (Радалівка, пункт III – IV «Дубове I – II») додатково обстежувалася та шурфувалася Д.Л. Гаскевичем наприкінці 1990-х рр.¹⁴⁴

¹⁴⁰ Мельникова І. С. Деякі підсумки підготовки археологічної частини «Зводу пам'яток історії і культури Полтавської області» / Мельникова І. С. // АЗ ПКМ : зб. наук. ст. – Полтава : 1992. – С. 137.

¹⁴¹ Луговая Л. Н. Отчет о раскопках археологической экспедиции ПКМ на Полтавщине в 1988 году / машинопис, альбом. – Полтава, 1989 // НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 98. – 45 арк. (звіт) + 78 арк. (альбом).

¹⁴² Луговая Л. Н. Отчет о раскопках Полтавской археологической экспедиции краеведческого музея в зоне строительства Градизькой ОС в 1989 году / машинопис, альбом. – Полтава, 1990 // НА ПКМ. – Ф. е. – Спр. 03-222. – 21 арк. (звіт) + 42 арк. (альбом).

¹⁴³ Залізняк Л. Л. Звіт про польові дослідження Поліської експедиції ІА АН УРСР в 1990 р. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1990/35. – 15 арк. + альбом; Гаскевич Д. Л. Нові неолітичні пам'ятки басейну ріки Хорол / Д. Л. Гаскевич // Археометрія та охорона історико-культурної спадщини. – К. : ІПД, 1997. – Вип. 1. – С. 72–84.

¹⁴⁴ Гаскевич Д. Л. Дніпро-донецьке поселення Дубове-1 на р. Хорол / Гаскевич Д. Л. // АПЛУ. – 1999. – Вип. 2. – С. 6–7.

Певний доробок у справу археологічних досліджень західної ділянки Глобинщини внесли місцеві краєзнавці О.Б. Порубай, В.Є. Баранов, В.Л. Тараненко та ін., збори та знахідки яких, здійснені у 1980-х рр. представлені багатьма культурно-хронологічними групами старожитностей, у великій мірі надійшли до фондів Кременчуцького та Полтавського краєзнавчих музеїв. На жаль, пізніше практика аматорських пошуків та розвідок у більшій мірі мала не археологічну, а скарбощукацьку, грабіжницьку спрямованість. У результаті такого підходу численні знахідки, виявлені місцевими мешканцями, краєзнавцями, пошуковцями на розмивних ділянках Кременчуцького водосховища, залишаються надбаннями приватних колекцій.

Пізніше розвіткові роботи на території Глобинщини носили вибіркової і ситуативний характер, і проводилися в різні роки співробітниками Центру охорони та досліджень пам'яток археології управління культури Полтавської облдержадміністрації А.В. Гейком, К.М. Мироненком, О.Б. Супрунєнком, А.І. Тимощуком, В.В. Шерстюком, краєзнавцем Є.Є. Пономарєнком та ін. Серед вищезазначених більш-менш суцільні обстеження здійснювалися в долині нижньої течії р. Хорол неподалік с. Іванове Селище, де було виявлено кілька цікавих поселєнських об'єктів: стоянка доби неоліту дніпро-донецької та ямково-гребінцевої культур, ряд поселєнь малополовецького типу і т.д.¹⁴⁵

Не можна також оминати увагою інформацію, що була зібрана топографами та геодезистами в різні часи. Інформація, зібрана ними упродовж останніх понад півтора століття, та відображена на картографічних мапах і планах (див. посилання до статей), не лише маркує величезну кількість курганів та майданів на теренах сучасної Глобинщини (величезна кількість яких, до речі, донині залишається не обстеженою археологами та чекає на свого допитливого дослідника). Окрім того вона дає змогу реконструювати еволюцію зменшення розмірів та обрисів окремих насипів, типологічно атрибутовувати окремі комплекси як майданні, встановити їх власні назви і т.д.

Як бачимо, історія археологічних досліджень Глобинщини має свою доволі тривалу й багату історію, але науковцями переважно зверталася увага на невеликі ділянки району. Суцільні розвідки та розкопки були малочисельними. Впадає в око нерівномірність поширення археологічних пам'яток, значна частина яких у Посуллі-Подніпров'ї нині затоплена, знищена і не локалізована.

Характеристика археологічних пам'яток Глобинщини. На сьогоднішній день на теренах Глобинського району відома археологічних доволі велика кількість різнотипних та різночасових об'єктів, а саме: 210 поодиноких курганів, 71 курганний могильник (загальна кількість насипів у їх складі 195, переважно по 2-3 насипи, рідко – більше), 37 майданів (поодиноких, рідко в складі груп по 2 – 3), 64 поселєнські об'єкти (стоянки, поселєння, селища, городища), 6 ґрунтових могильників. Окремі з них складають комплекси.

Особливістю Глобинського краю є чітке «археологічне районування» поширення різного типу пам'яток: західний та східний краї району (долина Нижніх течій рр. Сула та Хорол відповідно) багато представляють поселєнські старожитності різних епох, тоді як ділянка

¹⁴⁵ Шерстюк В. В. Розвідки на території Полтавської обл. у 2009 р. / В. В. Шерстюк // Археологічні дослідження в Україні 2009 / ред. кол. : Козак Д. Н., гол. ред., Михайлина Л. П., заст. гол. ред., Бунятян К. П., відп. секрет. та ін. – К. – Луцьк, 2010. – С. 470 – 472.

пільсько-сульського межиріччя між цими територіями представлена виключно курганними старожитностями. На дрібних річках цього мікрорегіону, як то Сухий Кагамлик, дві Криві Руди, два Омельника, майже не відомо поселень (останні, певно, хоч і в невеликій кількості, але ще можуть бути виявлені).

Також характерною своєю рисою Глобинщини є велика питома вага випадкових знахідок, що походять значною мірою із зон розмивів берегів колишніх ділянок поселень, могильників тощо. Вони збагачують інформативно-джерельну базу археологічної колекції, але в значній мірі втрачають свою наукову цінність через відсутність комплексного контексту їх виявлення.

Сучасна прибережна ділянка Глобинського району, колишня долина лівого берега низов'я р. Сула та її дрібних приток – одна з найбільш насичених територій на старожитності палеолітичної доби. Поодинокі місцезнаходження матеріалів цієї епохи, здійснені раніше (ур. Скакалка), значно збагатилися у 1980-х рр. завдяки зборам місцевих краєзнавців¹⁴⁶ та розвідкам Д.Я. Телегіна.¹⁴⁷

Ранню пору пізнього палеоліту Д.Я. Телегін визначав у матеріалах зі стоянок Васівка II, Градизьк-Гардашівка, Кагамлик, співставляючи їх за технологією виготовлення з костенківсько-стрелецькими пам'ятками та відносячи до часу в межах 40 – 24 тис. р. тому.¹⁴⁸

Стоянки Шушвалівка I, IV, V, Мозоліївка, Святилівка, Липове він зараховував до мізинських, датовуючи пізньомадленським часом в межах 25 – 12 тис. р. назад, щоправда, на думку І.М. Гавриленка, невелика колекція знахідок із них ставлять під сумнів такий висновок, а окремі риси їх виготовлення можуть вказувати й на зв'язок з пізнішою межирічською культурою, що була, напевне, власне генетичним продовженням мізинських старожитностей.¹⁴⁹ Так, М.П. Оленковський зараховував стоянки Шушвалівка I, V, можливо і Святилівка, до пам'яток саме межирічської культури середнього етапу заключної пори пізнього палеоліту (пізній плейстоцен, 15 – 13 тис. р. тому).¹⁵⁰

Досить багато на теренах району відомо неолітичних стоянок. Велика їх кількість відкрита в басейні Нижньої Сули під час розвідок у 1950-х рр., цілий ряд – у пізніші часи. Найбільш представницькі з них, – біля колишніх сс. Радущівка та Кулешівка, суч. с. Шушвалівка та ін., – презентують майже виключно матеріали киево-черкаської групи дніпро-донецької культури.¹⁵¹ Інша картина спостерігається в ареалі концентрації неолітичних стійбищ, що локалізується в заплаві пониззя р. Хорол. Виділяючи виразність місцевих пам'яток зазначеного періоду (принаймні, у порівнянні з Посульськими) та їх доволі значну чисельність, необхідно зауважити на їх особливості. Тут наявні доволі ранні поселення дніпро-донецького

¹⁴⁶ Телегін Д. Я. *Палеолит...* – С. 64 – 65.

¹⁴⁷ Телегін Д. Я. *Посульская...* – С. 131 – 142.

¹⁴⁸ Телегін Д. Я. *Посульская...; Гавриленко І. М. Етнокультурний розвиток Лісостепового Лівобережжя Дніпра у Палеоліті / Гавриленко І. М. // АЛПУ. – 2002-2003. – №№ 2-1 (12-13). – С. 36.*

¹⁴⁹ Гавриленко І. М. *Етнокультурний...* – С. 37 – 38.

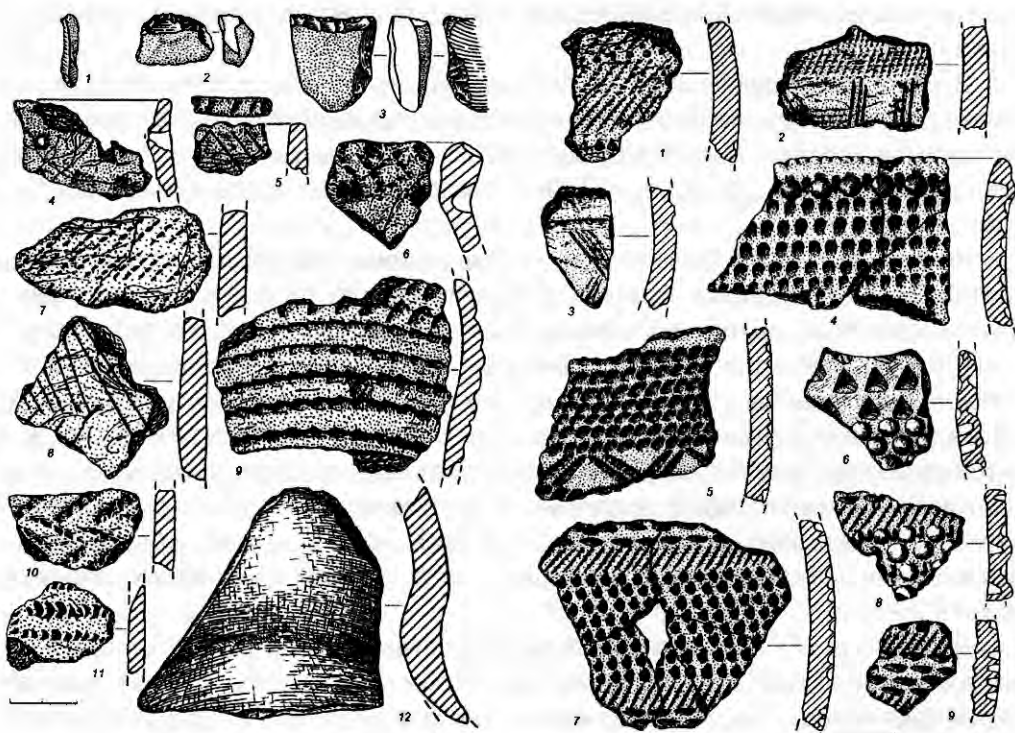
¹⁵⁰ Оленковський М. П. *Культурно-історичні процеси в середню та пізні пори пізнього палеоліту Лівобережної України // АА. – Донецьк, 2000. – С. 85 – 86.*

¹⁵¹ Телегін Д. Я. *Поселення дніпро-донецької етнокультурної общности епохи неоліта / Д. Я. Телегін, Е. Н. Титова. – К. : Наук. думка, 1998. – С. 90, 94 – 95.*

неоліту, з певними слідами впливу буго-дністровської культури (Радалівка Дубове I)¹⁵², а також черезсумно, а часто – й на одній пам'ятці, зустрічаються матеріали як вищеописаних дніпро-донецьких племен, так і ямково-гребінцевої культури (напр., Попівка I Лисячий горб, Демченки, ур. Лука, Іванове Селище, ур. Піски I, Іванове Селище V, Федорівка III «6»)¹⁵³.

Пам'ятки наступної, енеолітичної, епохи на теренах Глобинського району представлені невеликою кількістю. Серед маловиразних місцезнаходжень у нижній течії р. Сули (Жовнин,

Турбаї, Федорівка, сс. Неолітичні матеріали зі стоянок. За Д.Л. Гаскевичем.

ур. Петренкові [Біленкові?] бугри¹⁵⁴) вирізняється епонімне поселення пивихинської культури, що розміщене біля гори Пивиха між Градизьком та Максимівкою.¹⁵⁵ Підкурганні захоронення енеолітичної доби (виключно основні) в межах річки рр. Сули і Псла нечисленні, погано збережені й не дають широких просторів для історичних реконструкцій (напр., Кагамлик к1

¹⁵² Гаскевич Д. Л. Нові неолітичні пам'ятки басейну ріки Хорол / Д. Л. Гаскевич // Археометрія та охорона історико-культурної спадщини. – К. : ІПД, 1997. – Вип. 1. – С. 73, 74, 76, 81; Гаскевич Д. Л. Дніпро-донецьке ...

¹⁵³ Товкачевский В. А. Неолитическое ...; Неприна В. И. Неолитические ...; Шерстюк В. В. Розвідки ...

¹⁵⁴ Археологічні пам'ятки Української РСР : короткий список. – К. : Наукова думка, 1966. – С. 261.

¹⁵⁵ Даниленко В. Н. Археологические ...; Лазоренко А. В. Еталонне ...; Лазоренко А. В. Пивихинська ...

пз/1988, кз п2/1988 та ін.)¹⁵⁶. Серед поодиноких знахідок можна назвати рогову мотику з околиць Попівки¹⁵⁷.

Найбільш представницька група підкурганних поховань представлена комплексами, що були залишені племенами ямної культурно-історичної спільноти. Традиція спорудження курганів над похованнями своїх небіжчиків, що зародилася в попередню епоху, набула свого максимального поширення саме в добу ранньої бронзи. Більшість із курганів краю була збудована в цю добу ямними племенами (близько 2/3). Ще більше поховальних комплексів цієї спільноти репрезентують впускні захоронення, часто – одночасові з основними, про що свідчить їх спільна обрядовість. Майже в кожному дослідженому кургані окресленого регіону було виявлено ямне чи ямні захоронення¹⁵⁸. За часом спорудження переважають комплекси розвинутого, а особливо – пізнього етапу існування ямної спільноти. Публікація цих комплексів та їх детальний аналіз є справою майбутнього.

Пізніше спостерігається різке зменшення кочового населення на цій території, що простежується в кількості виявлених підкурагнних захоронень. Лише одним впускним поховальним комплексом нині представлені старожитності катакомбної культури (культурно-історичної спільноти). Це було захоронення представника пізнього етапу інгульської культури, Мозолівка к.1 п.3/1987¹⁵⁹, що супроводжувалося кам'яною сокирою.

Поселенські старожитності ямно-катакомбного часу представлені короткочасовими стійбищами, матеріали з яких не складають виразних груп. Відомі вони нечисленною групою та окремими випадковими знахідками цього часу.¹⁶⁰

Доба пізньої бронзи на території Глобинщини характеризується початком паралельного проживання на цій території як кочівницьких, так і осілих землеробських племен.

Період початку пізньобронзової доби представлений на цій території пам'ятками культури багатоваликової кераміки (культури кола Бабине). Через свій кочовий спосіб життя, поселенські об'єкти цього населення слабовиражені й представлені окремими знахідками на тимчасових стоянках. Більш виразними є поховальні підкурганні комплекси, що були досліджені під час роботи Градизьких експедицій у 1986 – 1987 (щонайменше, 7 поховань)

¹⁵⁶ Луговая Л. Н. Отчет о раскопках археологической экспедиции ПКМ на Полтавщине в 1988 году... – Арк. 3 – 7.

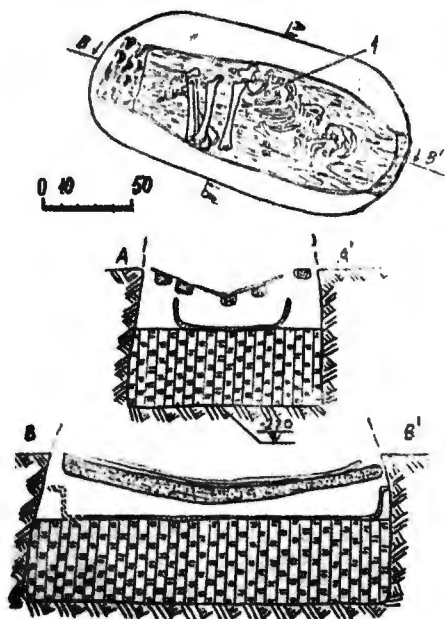
¹⁵⁷ Памятники материальной культуры древней и средневековой Полтавщины: Каталог выставки / Гороховский Е.Л., Кулатова И.Н., Луговая Л.Н., Моргунов Ю.Ю., Супруненко А.Б.; Полтав. обл. управл. культуры; ПКМ; [редкол.: Онишко М.Д. (отв. ред.), Кулатова И.Н., Супруненко А.Б.]. – Полтава, 1985. – С. 9.

¹⁵⁸ Напр. : Луговая Л. Н. Работы Полтавского краеведческого музея / Л. Н. Луговая // АО 1979 г. – М. : Наука, 1981. – С. 275; Луговая Л. Н. Работы Полтавского краеведческого музея / Л. Н. Луговая // АО 1981 года : сб. науч. ст. / АН СССР, Ин-т археол.; [отв. ред. акад. Б.А. Рыбаков]. – М. : Наука, 1983. – С. 283 – 284; Луговая Л. Н. Работы в нижнем течении ... ; Черняков И. Т. Градизская экспедиция ...; Черняков И. Т. Шевченко Н. П. Отчет о раскопках ... та ін.

¹⁵⁹ Черняков И. Т. Шевченко Н. П. Отчет о раскопках ... – Арк. 28.

¹⁶⁰ Памятники... – С. 16, 17 і т.д.

Комплекс поховання бабинської культури з групи курганів в ур. Дригалів Сад (розкопки І.Т. Чернякова 1987 р., к.7, п.2.

¹⁶¹ та 1988 – 1989 (8 поховань) ¹⁶² рр. Із семи поховань із розкопок І.Т. Чернякова 1987 р. 5 супроводжувалися кістяними поясними пряжками, причому 4 поховання були лівобічні з південно-східною орієнтацією, здійснені в дерев'яних гробовищах. Комплекси з розкопок Л.М. Лугової представлені різними обрядовими групами, де лівобічні знову ж таки зорієнтовані на південний схід. Певно, ці бабинські захоронення належать окремій групі населення пізнього етапу розвитку спільноти.¹⁶³ Виразною є знахідка бронзового наконечника списа бородинського типу з орнаментами із околиць Градицька.¹⁶⁴

У цей же період на землях Глобинщини проживали осілі племена т. зв. малополовецького типу, кілька окремих виразних поселень яких відомо у гирловому басейні долини р. Хорол (Іванове Селище V – VIII, Демченки II та ін.).¹⁶⁵ Про етнічну строкатість місцевого населення зазначеного історичного періоду свідчить також виявлене підкурганне захоронення представника тшинецько-комарівської культури (Шушвалівка, курган 1).¹⁶⁶

У наступний період кількість підкурганних захоронень зменшується, водночас кількість та потужність поселенських пам'яток різко збільшується, що свідчить про початок переважання осілого господарства над кочовим, землеробства над скотарством. Майже всі й так нечисленні досліджені поховання цього періоду мають лаконічну хронологічну атрибуцію «доба пізньої бронзи». Вони, безсумнівно, можуть бути віднесені до кола старожитностей

¹⁶¹ Черняков І. Т. Шевченко Н. П. Отчет о раскопках ...; Шевченко Н. П. Поховання культури багатоваликів кераміки Середньодніпровського Лівобережжя / Н.П. Шевченко // Проблеми історії та археології давнього населення Української РСР: ТД XX Респ. конф. (Одеса, жовтень 1989 р.) / АН УРСР, Ін-т археол., ОАМ; Одес. археол. тов-во [ред. кол.: П. П. Толчко (відп. ред.), С. О. Беляєва, В. М. Зубар та ін.]. – К. : Наукова думка, 1989. – С. 257 – 258.

¹⁶² Луговая Л. Н. Отчет о раскопках археологической экспедиции ПКМ на Полтавщине в 1988 году ...; Луговая Л. Н. Погребения с костяными пряжками в Среднеднепровском Левобережье / Л. Н. Луговая // Охорона та дослідження пам'яток археології Полтавщини: Третій обл. наук.-практ. семінар (Квітень, 1990 р.): ТД / ПКМ; Полтав. обл. орг. УТОПІК; Лубен. КМ; [ред. кол.: Білоус Г.П., Кулатова І.М., Супруненко О.Б. та ін.]. – Полтава : Вид-во «Полтава», 1990. – С. 107 – 109. – Рис. 12.

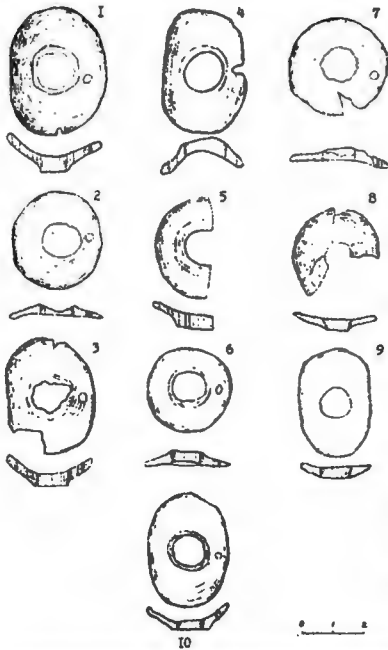
¹⁶³ Супруненко О.Б. Кургани Нижнього Прип'яття... – С. 352 – 354.

¹⁶⁴ Черняков І. Т. Шевченко Н. П. Отчет о раскопках ... – Табл. XXXIII:19.

¹⁶⁵ Шерстюк В. В. Розвідки ...

¹⁶⁶ Лисенко С. Д. Про одну групу поховань доби пізньої бронзи Середнього Подніпров'я // АЛПУ. – 1999. – № 2. – С. 9 – 10.

Кістяні поясні пряжки із досліджень Л.М. Лугової 1988–1989 рр. у зоні Градизької зрошувальної системи та ін. територій.

зрубної культурно-історичної спільноти, але їх нечисленність і маловиразність не дають можливості більш глибокого аналізу. Теж саме можна сказати про поселенські об'єкти: велика кількість кераміки з цих пам'яток була зібрана місцевими краєзнавцями, але наразі неопрацьована та неопублікована. Матеріали з двох поселень біля Градизька та Кагамлика (розвідки І.Т. Чернякова 1986 р.) також вказують на сабатинівський етап їх побутування. Про густу сітку поселень племен цього часу уздовж давнього лівого берега р. Сула свідчать зібрані в розмивах багаточисленні бронзові знаряддя праці, предмети озброєння, тощо (ножі, бритви, кинджали, наконечники списів та стріл, сокири тощо).¹⁶⁷

Окремі знахідки білогрудівської кераміки походять зі зборів експедиції «Славутич» на поселеннях на острові Жовнин (напр., Святилівка VIII).¹⁶⁸

Перехідний період фінальнобронзової доби та передскіфського часу представлений на теренах нечисленними, але виразними окремими знахідками. До означеного періоду належить підкурғанне поховання із залізним серпом у кургані біля с. Кагамлик (розкопки Л.М. Лугової 1989 р.)¹⁶⁹. Низка стійбищ та окремих знахідок передскіфського часу була виявлена в розмивах Кременчуцького водосховища місцевими краєзнавцями.¹⁷⁰

Кагамлик, с. Курган 8(1)/1989, пох.1. Захоронення фінальної доби бронзи. – К.Л.М. Луговою.

¹⁶⁷ Памятники... – С. 22, 23.

¹⁶⁸ Телегин Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе ...

¹⁶⁹ Лугова Л. М. Поховання доби пізньої бронзи поблизу села Кагамлик Глобинського району / Лугова Л. М. // АЗ ПКМ : зб. наук. ст. / ПКМ [за ред. Супруненка О. Б.]. – Полтава, 1992. – Вип. 1. – С. 36 – 39.

¹⁷⁰ Черняков И. Т. Шевченко Н. П. Отчет о раскопках ... – Арк. 46; Шевченко Н. П. Памятники чернолесской культуры Среднеднепровского Левобережья / Н. П. Шевченко // Киммерийцы и скифы : ТД Всесоюзного семинара, посвященного памяти А. И. Тереножкина. – Кировоград : изд. ИА АН УССР, 1987. – Часть II. – С. 89 – 90; Кулатова И. Н. Некоторые находки киммерийского времени с территории Полтавщины : приложение / Кулатова И. Н. // Скорый С. А. Киммерийцы в Украинской Лесостепи / С. А. Скорый. – К.-Полтава : Археология, 1999. – VII с.

У наступну епоху ділянка межиріччя Псла та Сули була місцем проживання скіфських племен. Про наявність захоронень представників скіфських кочовиків у курганах регіону свідчать кілька (щонайменше 6) пограбованих та часто зруйнованих селітроварництвом комплексів із досліджень І.Т. Чернякова 1986 – 1987 рр.¹⁷¹. Великих поселень цього часу в мікрорегіоні невідомо; матеріали більшою мірою представлені випадковими знахідками

Випадкові знахідки раннього залізного віку з території Глобинського району (сс. Градизьк, Кагамлик, Шушвалівка).

з розмивів, зібраних краєзнавцями після затоплення Кременчуцького водосховища. Походять вони як із різночасових поселень, розмитих курганів, та як випадкові знахідки. Про масштаби освоєння цієї території скіфськими племенами свідчать зібрані сотні чи навіть тисячі бронзових наконечники стріл¹⁷². Із Жовнина походить випадкова знахідка у 1899 р. комплексу (зі зруйнованого поховання?) скіфського часу в складі 140 бронзових наконечників стріл та золоті конусоподібної прикраси¹⁷³. Про перебування в значній кількості в Псільсько-

Сульському межиріччі скіфських кочових племен раннього залізного віку свідчать, наприклад, залізний кинджал із антенним навершям та люстерко з Шушвалівського острова (певно, з розмитого поховання, в кургані?)¹⁷⁴, і багато інших артефактів¹⁷⁵.

Ще менш численними і такими ж випадковими є знахідки наступної епохи, що представлені в регіоні окремими старожитностями кола сарматських пам'яток. Походять вони з розмивів корінного берега, певно, на ділянках відомих різночасових поселень. Так, біля

¹⁷¹ Луговая Л. Н. Работы Полтавского краеведческого музея / Л. Н. Луговая // АО 1979 г. – М.: Наука, 1981. – С. 275; Черняков И. Т. Шевченко Н. П. Отчет о раскопках ...; Черняков И. Т. Градизжская экспедиция....

¹⁷² Напр.: Черняков И. Т. Шевченко Н. П. Отчет о раскопках ... – Арк. 46 – 51.

¹⁷³ Отчет императорской археологической комиссии за 1899 год. – СПб.: Типография главного управления уделов, Моховая № 40, 1902. – С. 161.

¹⁷⁴ Кракало І. В. 17. Люстерко / Кракало І. В., Кулатова І. М. // ПА3-3. – Полтава, 1993. – С. 173 – 175; Кракало І. В. 17. Люстерко / Кракало І. В., Кулатова І. М. // ПА3-3. – Полтава, 1993. – С. 173 – 175.

¹⁷⁵ Памятники... – С. 25, 27 тощо.

с. Кагамлик було знайдено курильницю (II ст. до н. е.)¹⁷⁶, біля смт. Градизьк – люстерко¹⁷⁷, цілий ряд уламків дзеркал на Шушвалівському півострові тощо. Лише одне безінвентарне поховання представника сарматських племен було виявлене в курганах (біля села Пронозівка, дослідження І.Т. Чернякова, 1986 р.¹⁷⁸

Чи не найбільший розвиток життя на цій території спостерігається за пізноримської доби (в другій чверті I тис. н. е.), коли тут проживали поліетнічні землеробські племена черняхівського етносу. Їх доволі численні поселення та могильники тягнуть до надзаплавних підвищень долин рр. Сула і, в меншій мірі, Псла. На теренах Глобинщини та Полтавщини взагалі ці об'єкти складають численну виразну групу пам'яток, які дослідники бачать у складі готського протодержавного утворення.

На одному з таких селищ біля с. Кагамлик (пункт I «Радущівка») у 1950-х рр. проводилися розкопки¹⁷⁹. Їх результати (на жаль, майже не опубліковані) вказують на активну участь у формуванні етносу цього об'єкту київської групи пам'яток, де виділяються т. зв. «черняхівські комплекси київської традиції»¹⁸⁰. Велика кількість синхронних селищ відома й у долині рр. Хорол – Псел, але матеріали з них доволі нечисленні й маловиразні для здійснення якихось висновків, окрім того, ця територія також входила до ареалу інтенсивного освоєння та заселення черняхівськими племенами.

Великий об'єм інформації стосовно старожитностей черняхівського регіону краю дали дослідження ґрунтових могильників, зокрема в ур. Біленкові Бурти в кол. с. Жовнин, і в ур. Носенки на Жовнинському острові, біля того ж «Радущівського» поселення, в смт. Градизьк¹⁸¹.

Величезна колекція матеріалів із селищ, поховань чи їх решток, була виявлена місцевими краєзнавцями та колекціонерами упродовж останніх тридцяти років. Ці знахідки частково зберігаються у фондах музеїв і чекають свого дослідника, окремі – опубліковані¹⁸², а переважна частина переховується в приватних колекціях.

¹⁷⁶ Пуздровский А. Е. Лепная курильница позднекифского времени из Полтавского краеведческого музея // // Охрана и исследование памятников археологии Полтавщины: ТДС [первого] Обл. науч.-практ. семинара (22-23 января 1988 г.) / Полтава. обл. управл. культуры; ПКМ, Полтава. обл. орг. УООПИК [ред. кол.: Кулатова И.Н., Онишко М.Д. (отв. ред.), Супруненко А.Б. и др.]. – Полтава, 1988. – С. 32 – 33; Кулатова И. Н. Памятники времени проникновения сармат в Днепровское Лесостепное Левобережье / Кулатова И. Н., Супруненко А. Б. // ПАЗ-1999. – Полтава : Археология, 1999. – С. 139 – 140. – Рис. 4.

¹⁷⁷ Китайське дзеркало I-II ст.н. е. з околиць смт.Градизька Глобинського р-ну. // ПАЗ – Полтава: Полт. літератор, 1995. – Наш каталог – Число 3.

¹⁷⁸ Черняков И. Т. Градичская экспедиция...

¹⁷⁹ Махно Е. В. Отчет ...; Махно Е.В. Памятники... – С. 38; Петров В. П. Отчет

¹⁸⁰ Абашина Н. С. К вопросу о раннеславянских элементах культуры на черняховских памятниках Средне-го Поднепровья / Абашина Н. С., Обломский А. М., Терпиловский Р. В. // РА. – 1999. – № 4. – С. 89 – 90.

¹⁸¹ Дяденко В. Д. Жовнинський могильник ...; Рутковская Л. М. Отчет о раскопках Жовнинского отряда в с. Жовнино в 1971 г.; Рутковская Л. М. Отчет о раскопках могильника в урочище Пристань с. Жовнино в 1972-73 гг.; Рутковская Л. М. Раннесредневековые памятники ...; Рутковская Л. М. Раскопки в Жовнино ...; Рутковская Л.М. Археологические памятники ...

¹⁸² Памятники... – С. 31 – 36; Гавритухін І. О. Нові пальчасті фібули з околиць Градизька на Полтавщині / Гавритухін І. О. // АЛЛУ. – Полтава : Археологія, 2001. – № 1 (9). – С. 29 – 31; Кракало І. Провінційно-римська

Виразних поселень пеньківської культури в регіоні також не відомо, хоча невелике поселення в Манжелії (пункт II), а також численні знахідки, що концентруються в певному ареалі (напр., Градизьк)¹⁸³, все ж свідчать про присутність тут племен зазначеної групи, але безсумнівно, в меншій кількості ніж у попередню, черняхівську, епоху.

Пам'ятки доби переселення народів на території Глобинщини відсутні, маються свідчення лише про окремі, та й то малочисленні, випадкові знахідки¹⁸⁴. Це свідчить про різке зменшення кількості населення після занепаду черняхівської «держави».

У сучасних адміністративних межах Глобинського району відомо принаймні 5 давньоруських городищ та синхронні їм селища й ґрунтові могильники, 3 з яких археологічно досліджувалися розкопками, 3 знаходяться в Посуллі, 1 – в Подніпров'ї та ще 1 в Припсіллі. Це рештки літописних градів Желні-Жовнино та Воїнь, городищ в ур. Палянівщина, біля кол. хут. Миклашевський та в Манжелії¹⁸⁵. Посульські міста Київської Русі склали важливий оборонний ланцюг в нижній ділянці Посулля, у заплавної та надзаплавної частинах між долиною р. Дніпро та корінною терасою правого берега р. Сула. Їх поява приблизно синхронна виникненню інших градів Посульської оборонної системи в XI ст., певно, на місцях відкритих селищ дещо ранішого часу. Синхронний і час їхнього зникнення – середина XIII ст., водночас із більшістю городищ Посулля в результаті монгольської навали. Існують також свідчення про заселення принаймні частини з них вихідцями чи полоненими із західних регіонів¹⁸⁶. Городище в Манжелії тяжіло до літописного Голтова, обороняючи від кочовиків важливий шлях через степовий коридор у Нижньому Припсіллі.

Ще принаймні одне велике селище (а скоріше за все – городище) розміщувалося на території сучасного смт. Градизьк, старого містечка Городища, орієнтовно – в районі ур. Круча, Кардашівка та Пляж, на місці різночасової пам'ятки. Саме звідси, з розмивів берега, походить велика й виразна колекція давньоруських матеріалів домонгольського часу: енколпійон, кількадесят шиферних прясел, булава, зубило і т. ін.¹⁸⁷

На жаль, усі ці пам'ятки затоплені чи розмиті й у значній мірі втрачені для подальших досліджень. Те ж саме можна сказати і про рештки козацьких містечок XVII – XVIII ст. в тих

традиція і посуд з Жовниного в зібранні Кременчуцького краєзнавчого музею / Ірина Кракало // Український керамологічний журнал. – Опішня : Українське народознавство, 2004. – С. 139 – 144, та багато ін.

¹⁸³ Памятники ... – С. 36 – 37; Супруненко О.Б. Старожитності Кременчука: Археологічні пам'ятки території та округи міста / Супруненко О.Б., Кулатова І.М., Мироненко К.М. та ін. – Полтава-Кременчук : Археологія, 2004. – С. 105.

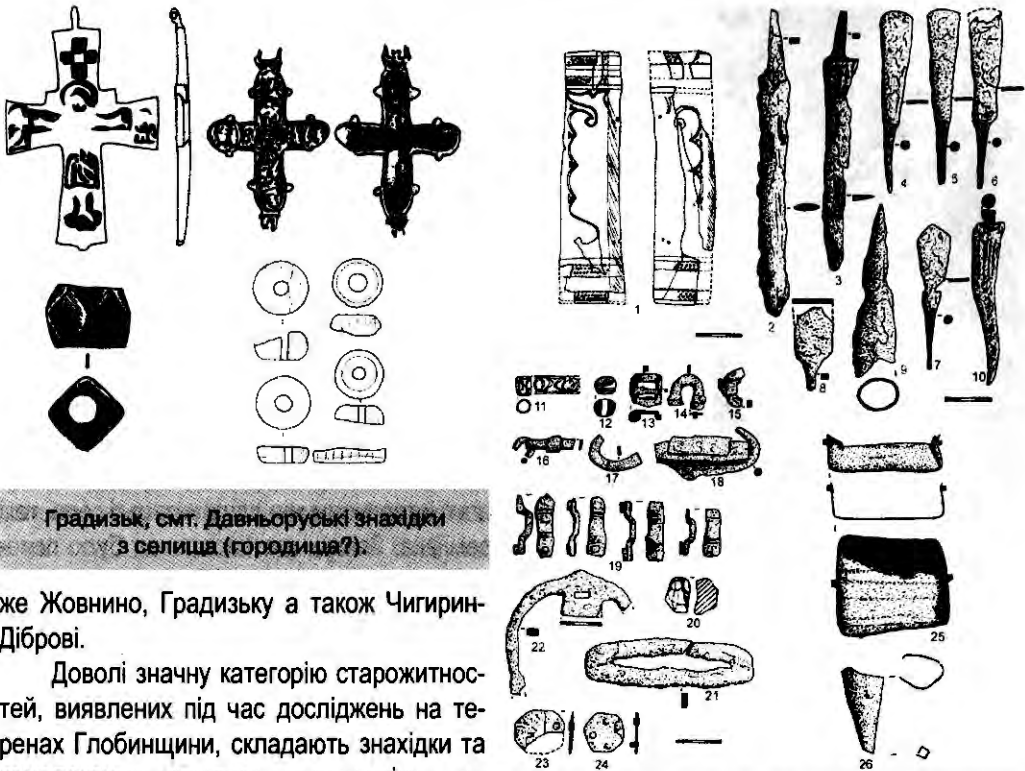
¹⁸⁴ Супруненко О.Б. Старожитності Кременчука... – С. 106.

¹⁸⁵ Кілієвич С. Р. Археологічні розкопки ...; Довженко В. Й. Древньоруське місто Воїнь ...; Кучера М. П. Древньоруське городище в х. Миклашевському ...; Дяденко В. Д. Жовнинський могильник ...; Кракало І. В. Давньоруські знахідки з Манжелії [с.Манжелія, Глобинського р-ну, Полтавської обл.] / І. В. Кракало // ПАЗ. – Полтава : Археологія, 1999. – Наш каталог. – С. 297 – 300; Кракало І. В. Нові знахідки з Манжелії / Кракало І. В. // АПЛУ. – Полтава : Археологія, 1999. – № 2 (6). – С. 45 – 46.

¹⁸⁶ Моця А. П. Сведения ...

¹⁸⁷ Памятники.... – С. 38; Левченко Д. І. Навершя булави [сmt. Градизьк, Глобинського р-ну, Полтавської обл., XII – XIII ст.] / Левченко Д. І. // ПАЗ. – Полтава: Полтавський літератор, 1994. – Ч. 2. – Наш каталог. – С. 133 – 134; Кракало І. Святий Борис і Гліб на давньоруському енколпійоні з Градизька / Кракало Ірина // Християнські старожитності Лівобережної України: Збірник наукових праць. – Полтава: Археологія, 1999. – С. 46 – 50; Супруненко О.Б. Старожитності Кременчука... – С. 110 – 112.

Градизьк, смт. Давньоруські знахідки з селища (городища?).

Шушвалівка, с. Матеріали зі зруйнованого пізньокочівницького поховання. За В.О. Мокляком.

же Жовнино, Градизьку а також Чигирин-Діброві.

Доволі значну категорію старожитностей, виявлених під час досліджень на територіях Глобинщини, складають знахідки та комплекси розвинутого середньовіччя, що залишені кочовими племенами. Ціла низка таких поховань була виявлена у 1986 – 1988 рр. під час робіт експедицій Інституту археології та Полтавського краєзнавчого музею¹⁸⁸. Усі вони представлені впускними, переважно, інвентарними захороненнями в курганах. Окремо слід виділити випадково виявлене поховання біля с. Шушвалівки, за черепом з якого було відновлено зовнішній вигляд кочівника тих часів¹⁸⁹. Ці, а також численні випадкові знахідки зазначеного періоду та культурного кола, свідчать про широке поширення кочового елемента в Пільсько-Сульському межиріччі в добу розвинутого середньовіччя.

Окрему категорію комплексних пам'яток складають майдани – рештки промислової розробки селітри у XVII – на поч. XVIII ст. Глобинський район є одним із найбагатших на цю категорію пам'яток, що вирізняються тут великими розмірами, концентрацією в цілі групи.

Окрему категорію комплексних пам'яток складають майдани – рештки промислової розробки селітри у XVII – на поч. XVIII ст. Глобинський район є одним із найбагатших на цю категорію пам'яток, що вирізняються тут великими розмірами, концентрацією в цілі групи.

¹⁸⁸ Черняков І. Т. Градизька експедиція...; Черняков І. Т. Шевченко Н. П. Отчет о раскопках...; Луговая Л. Н. Погребения средневековых кочевников в курганах юга Полтавщины / Л. Н. Луговая // ОИПАП: Второй обл. науч.-практ. семинар / ТДС. – Полтава: Изд-во «Полтава», 1989. – С. 72 – 75.

¹⁸⁹ Мокляк В. О. Пізньокочівницьке поховання середини XIII – XIV ст. з околиць с. Шушвалівка Глобинського району / Мокляк В. О., Морозко Д. В. // АЗ ПКМ: Збірник наукових праць. – Полтава: ПКМ, 1992. – Випуск 1. Статті, публікації. – С. 85 – 94; Горбенко С. О. Реконструкція за черепом зовнішнього вигляду золоординця XIII ст. з поховання поблизу с. Шушвалівка Глобинського району Полтавської області / Горбенко С. О. // ПАЗ. – Полтава: Полтавський літератор, 1994. – Ч. 2. – С. 69 – 86.

Шушвалівка, с. Пластична
реконструкція
зовнішнього вигляду
похованого кочівника.
За С.О. Горбенком.

Окремі з них досліджувалися археологічно (Стовбуваха, Баби-чівка, Васьківка, Кагамлик)¹⁹⁰.

Слідуючою за кількістю є група пам'яток історії. На території Глобинського району нині ми маємо 202 об'єкти цього типу. До нього відносимо пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні й пам'ятні дошки, братські та одиночні могили, пам'ятні місця, садибні комплекси.

Стосовно найдавнішої історії краю, то на превеликий жаль, тут ми маємо лише 9 об'єктів, адже значна частина території нинішнього району була затоплена водами Кременчуцького водосховища. Таким чином пішли під воду залишки колишніх сотенних містечок Городища (Градизьк), Жовниного та Чигирин-Діброви, зникла під водою старовинна переправа через Дніпро біля с. Максимівка, на дні водосховища залишилися старовинні, багаті історичним минулим козацькі села, такі як, наприклад, Вереміївка. Звісно, що населення було переселене на інші місця й сьогодні ми маємо багато нових сіл зі старовинними назвами, але сама історична місцевість уже не існує. З того, що збереглося, найбільш давній об'єкт, датований

1561 р. – це місце Пивської битви на горі Пивиха біля селища міського типу Градизьк¹⁹¹. Дослідник історії м. Кременчук Д. Вирський однак вважає, що місцем битви була не Гора Пивиха на лівому березі р. Дніпро, а місцевість навпроти неї «гирло Цибульнику? Район майбутнього Крилова»¹⁹². Але джерело, на яке він спирається, описуючи події Пивської битви «Epicedion, себто вірш жалобний ... пам'яті гідного князя Михайла Вишневецького»¹⁹³, все ж досить чітко вказує: «Де Пивиха є гора», «Під горами Пивськими»¹⁹⁴. Сама ж битва відбулася, вірогідно, наприкінці 1561 р. В будь-якому випадку не раніше 5 вересня 1561 р. Такий висновок можна зробити на підставі того, що одним із її учасників був Дмитро Іванович Вишневецький (Байда), а до 5 вересня він перебував у конфлікті з польською владою та служив Московському великому князю й лише 5 серпня отримав охоронну грамоту від польського короля Сигізмунда II Августа у відповідь на своє прохання повернутися на службу до нього¹⁹⁵. Події розпочалися з походу Білгородської орди «в князівську Русь». Очолював похід білгородський мурза Рудаш «з іншими агами, що були в своїх краях зна-

¹⁹⁰ Отчет императорской археологической комиссии за 1895 год. ...; Черняков И. Т. Градизская экспедиция ...; Черняков И. Т. Шевченко Н. П. Отчет о раскопках ...; Луговая Л. Н. Работы Полтавского краеведческого музея / Л. Н. Луговая // АО 1979 г. – М.: Наука, 1981. – С. 275.

¹⁹¹ Вирський Д. «Україне місто»: Кременчук від заснування до року 1764-го. Вид. 2-е / Дмитро Вирський. – К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 681 с. – С. 85 – 87.

¹⁹² Там само. – С. 87.

¹⁹³ Там само. С. 86 – 89.

¹⁹⁴ Там само. – С. 87, 89.

¹⁹⁵ Акты относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археографической Комиссией. Т. II: 1399 – 1637. – СПб.: В типогр. Эдуарда Праца, 1869. – 16+288 с. – С. 155 – 158.

ними вождями»¹⁹⁶. Повертаючись із очевидно не зовсім вдалого набігу на українські землі, орда, вірогідно, намірилася поповнити здобич грабунком земель Черкаського і Канівського староства: «Певно, щось проти Черкас злісне замишляють»¹⁹⁷. Однак уже маючи чималий полон і не бажаючи обтяжувати себе в поході на Черкаси, орда зупинилася «в степу ... Де Пивиха є гора... кошем...»¹⁹⁸. Намагаючись запобігти розгрому та грабунку земель Черкаського і Канівського староства, його староста князь Михайло Вишневецький виступає в похід, виславши попереду розвідників. Отримавши від останніх відомості про місце розташування татар, він із військом «Непомітно до коша підступили близько». Маючи менш чисельні загони, нашвикоруч зібравши військову раду та виробивши план битви, князь виступив із короткою натхненною промовою перед військом, «Підбадьорював своїх, щоб страху не мали»¹⁹⁹. Після того, як військо вишикувалося в бойовий порядок, передова сторожа несподівано вдарила на татарське військо. Захоплені зненацька татари, очевидно відрізані від коней не змогли в повній мірі використати кінноту яка змушена була відступити. Намагаючись уникнути розгрому, мурза Рудаш робить спробу організувати відсіч війську М. Вишневецького за допомогою лучників, але перегрупувавшись князівське військо фланговим ударом заходить в тил орді, тим самим вирішуючи битву на свою користь. Таким чином татарське військо було повністю розгромлене, мурза «Рудаш з жменькою своїх у яру сховався, Десь у ямі чи під пнем ночі дочекався»²⁰⁰. В результаті бою було визволено усіх захоплених татарами під час походу в українські землі полонених та взято чималий татарський полон. Цікаво, що в цій битві безпосередню участь взяв легендарний козацький ватажок Дмитро Іванович Вишневецький (Байда)²⁰¹, котрий щойно отримав прощення та дозвіл від короля Сигізмунда II Августа на повернення з Москви до Польщі.

На тій же Горі Пивисі в 2012 р. місцевими козаками на старовинному кургані був встановлений бетонний хрест із досить незрозумілим текстом на гранітній дошці біля його підніжжя: «Лицарям Віри Православної, захисникам землі Української, славним воїнам війська Запорозького від нащадків Запорозького козацтва». Вище напису в геральдичному щиті зображення шестикутної зірки, під якою перехрещені ключ та шабля й дата «1782». Що саме малювалося на увазі під час встановлення пам'ятника, невідомо. В історії України дата 1782 р. асоціюється з остаточною ліквідацією полково-сотенного устрою України та запровадженням нового імперського адміністративно-територіального поділу.

Там же, на Пивисі донині зберігаються залишки Пивогірського Миколаївського монастиря, що існував тут за козацької доби. Точний час виникнення монастиря невідомий. В дослідженні О. Матченка наводиться дата 1515 р.²⁰², однак навряд чи це так. Адже Пивські землі

¹⁹⁶ Вирський Д. «Українне місто»: Кременчук від заснування до року 1764-го. Вид. 2-е / Дмитро Вирський. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 681 с. – С. 86.

¹⁹⁷ Там само. – С. 87.

¹⁹⁸ Там само.

¹⁹⁹ Там само.

²⁰⁰ Там само. – С. 88.

²⁰¹ Там само. – С. 89.

²⁰² Матченко А. Историко-археологический очерк бѣвшаго Пивогорскаго монастыря, нынешней Николаевской кладбищенской церкви в г. Градижске, Полтавской губернии. – Кременчук: Типогр. М.Л. Розенталя, 1891. – 32 с.+1 л. ил. – С. 4.

опинилися в монастирському володінні Київського Пустинно-Микільського монастиря лише в 1512 р. згідно з довічним дарчим записом Михайла Павші. Передані вони були на помин душі дарителя та його дружини з правом повного володіння²⁰³. Відомо також, що станом на лютий – березень 1552 р. згадані землі значаться серед уходів і належать уже згаданому Київському монастирю²⁰⁴. В.В. Шерстюк називає як дату виникнення 1628/1629 рр.²⁰⁵. Існував монастир до кінця XVIII ст. У 1660 – 1670-х монастир, маючи під контролем переправу через Дніпро, був місцем протиборства Я. Сомка проти Ю. Хмельницького, І. Брюховецького проти Я. Сомка, І. Брюховецького проти П. Тетері, І. Брюховецького проти П. Дорошенка, П. Суховія і Д. Многогрішного проти П. Дорошенка, І. Самойловича проти П. Дорошенка, І. Самойловича проти Ю. Хмельницького. Виступав посередником у переговорах П. Дорошенка з І. Брюховецьким. У середині 1670-х рр. його маєтності були розорені в ході воєнних дій, які точилися між російсько-українським військом під проводом Г. Ромодановського та І. Самойловича й правобережним гетьманом П. Дорошенком. У середині XVIII ст. був збірним пунктом гайдамаків, а в XVII – XVIII ст. входив до числа найбільших монастирів історичної Полтавщини, володів величезними маєтностями на території сучасних Глобинського та Семенівського районів Полтавської області. У 1786 р. під час секуляризації церковних маєтностей Пивогірський Миколаївський монастир був залишений поза штатом і закритий. Тривалий час головний храм монастиря існував як приходський храм²⁰⁶, аж поки в ХХ ст. не був знищений. Нині від комплексу монастиря залишилися лише залишки фундаментів монастирських споруд, які простежуються в берегових урвищах, та залишки монастирських і приходського кладовищ, котрі поступово руйнуються грабіжниками-скарбошукачами, а також в результаті водної ерозії. На жаль, донині на пам'ятці не проведено жодних досліджень – ні археологічних, ні історичних. Залишилися також необстеженими й старовинні кладовища, що тяжіють до нього. Зважаючи на загрозову ситуацію зі станом об'єкту, він потребує негайного вивчення фахівцями. Восени 2014 р. один із авторів мав змогу побувати на горі Пивисі й на власні очі побачити картину руйнувань. В урвищах берега видно фундаменти мурованої церкви та інших споруд, профілі могильних ям старовинних кладовищ, в одній із точок берега простежуються залишки якоїсь великої споруди, а в осипах є залишки різночасової кераміки – посуду та кахель козацької доби XVII – XVIII ст. рештки більш раннього за часом будівельного матеріалу такого, як досить велика за розміром і тонка цегла, чи уламки плиток із кашина, що може свідчити про наявність тут залишків більш раннього об'єкту, можливо золотоординської епохи.

²⁰³ Архив Юго-Западной России, издаваемый временной комиссией для разбора древних актов, высочайше утвержденной при Киевском, Подольском и Волынском генерал-губернаторе. – Часть I. Акты о церковно-религиозных отношениях в Юго-Западной Руси (1322 – 1648 гг.). Т. VI. – Киев : Типогр. Г.Т. Корчак-Новицкого, 1883. – 182+938 с. – № X. – С. 16 – 18.

²⁰⁴ Архив Юго-Западной России, издаваемый временной комиссией для разбора древних актов, высочайше утвержденной при Киевском, Подольском и Волынском генерал-губернаторе. – Часть VII. Т. I: Акты о заселении Юго-Западной России. – Киев : Типография Г.Т. Корчак-Новицкого, 1886. – 645+XII с. – № XIV. – С. 86.

²⁰⁵ Див. нижче. поз. № 166.

²⁰⁶ Матченко А. Историко-археологический очерк бывшего Пивогорского монастыря, нынешней Николаевской кладбищенской церкви в г. Градижске, Полтавской губернии. – Кременчуг: Типогр. М.Л. Розенталя, 1891. – 32 с.+1 л. ил.

Величезну роль у розвитку Глобинського краю відіграв Іван Якович Глоба, якого ми здебільшого знаємо як останнього писаря Війська Запорозького Низового, соратника й товариша по нещастю кошового отамана Петра Калнишевського. Був писарем на перевозах та в паланках Запорозької Січі. У 1762 р. обраний військовим писарем. Із 1765 і до 1775 р., часу ліквідації Січі беззмінний писар Війська Запорозького, послідовно обстоював його інтереси. Був наближеною особою до П. Калнишевського, виконував доручення останнього. Учасник військової кампанії 1770 р. проти Османської імперії, за що був нагороджений Катериною II золотою медаллю. У 1773 р. його коштом збудовано церкву в с. Гупалівка нинішньої Дніпропетровської області. Під час ліквідації Запорозької Січі в червні 1775 р. був арештований і відправлений до Москви Згодом засланий на довічне утримання до Туруханського монастиря в Тобольській губернії, де й помер.²⁰⁷ Належав до заможної старшинської верхівки.

Пам'ятник І.Я. Глобі в м. Глобине.

На час арешту в 1775 р. лише майно І.Я. Глоби оцінювалося в 31 267 руб. Також було конфісковано 21 648 руб. готівкою та векселів на досить значну суму²⁰⁸. Вважається, що родина Глоб є вихідцями з Полтавщини, деякі її представники були значковими товаришами Першої Полтавської полкової сотні²⁰⁹. Батько І.Я. Глоби володів хутором поблизу Ромоданівського шляху. Сам Іван Якович є засновником міста Глобине, що виникло на місці хутора Маленький Кагамличок. Вперше під власною назвою майбутнє місто згадується в 1737 р. У 1999 р. на честь засновника міста Глобине встановили пам'ятний знак, а в 2012 р., біля приміщення Глобинської районної державної адміністрації – пам'ятник.

Унікальною в історії України та й Російської імперії взагалі стала подія, що відбулася в 1789 – 1793 рр. в с. Турбаї. Подія, про яку написано ряд досліджень²¹⁰, про трагедію якого розповідається в художньому творі²¹¹. Це повстання відоме в історії під назвою «Турбаївське».

Розпочалося воно зі збройного захоплення 8 червня 1789 р. сільською громадою поміщицького будинку, що належав родині Базилевських під час одного з виїзних засідань Голтвянського нижнього земського суду, що мав розглядати спір між поміщиками та сіль-

²⁰⁷ Глоба Іван Якович // Українське козацтво: Мала енциклопедія. – К.: Генеза; Запоріжжя: Прем'єр, 2002. – 568 с., іл. – С. 104.

²⁰⁸ Там само.

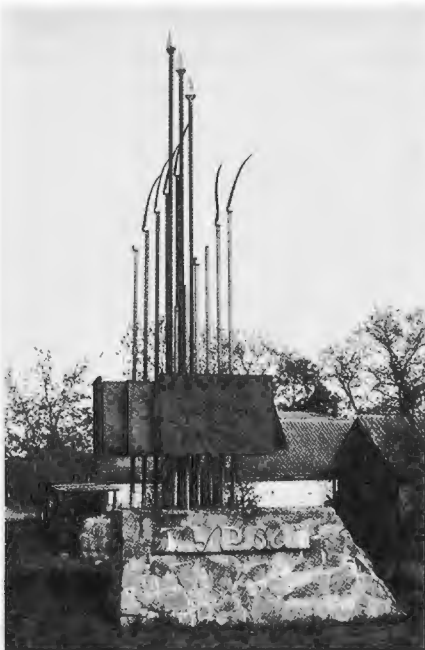
²⁰⁹ Кривошея В.В. Козацька старшина Гетьманщини: Енциклопедія // К.: СтилоС, 2010. – 792 с. – С. 281 – 282.

²¹⁰ Гуслистий К. Турбаївське повстання. – К.: Укрполітвидав, 1947. – 44 с.; Гуржій І.О. Повстання селян в Турбаях (1789 – 1793). – К.: Видавництво АН Української РСР, 1950. – 144 с.

²¹¹ Юрезанський В.Т. Зникле село. – К.: Державн. Видавн. Художньої літератури, 1958. – 268 с., іл.

ською громадою. Збройний виступ став логічним завершенням багаторічного ігнорування владними структурами Російської імперії численних звернень селян щодо врегулювання їх соціального положення та узаконення козацького статусу. Повстання супроводжувалося вбивством членів родини Базилевських, покаранням судових чиновників повсталими та захопленням судової документації. Відзначалося організованістю та монолітністю виступу. Громада села 4 роки протистояла каральним акціям, направленим на придушення повстання.

Пам'ятний знак Турбаївському повстанню на в'їзді до с. Турбаї.

На чолі селян стояв вибраний на засадах козацького самоврядування орган «Збірна громадська хата», склад якої постійно змінювався. Принципові питання, що стосувалися життя громади, вирішувалися на загальному сході.

Першим отаманом повсталого села було обрано Василя Цапка, після смерті якого на цей уряд обрали Никифора Тарасенка.

Вибране сільське керівництво у червні – серпні 1790 р. провело перерозподіл землі та майна, що належали поміщикам Базилевським, на користь найбільш бідного прошарку сільського населення. Тоді ж було встановлено стабільні ціни на вироби місцевих промислів та сільськогосподарську продукцію, роздано селянам хлібні запаси. В селі з метою доцільного використання грошових запасів, сільськогосподарського та ремісничого реманентів було створено фонд допомоги.

Однак через кілька років стало очевидним розмежування серед селян, виступ яких не знайшов підтримки й розвитку в Україні. В листопаді 1792 р. відбувся розкол громади, а 19 червня 1793 р. група

заможних селян направила на адресу правителя Катеринославського намісництва лист із рішучим осудом дій односельців під час збройного виступу.

Того ж місяця проти повсталих було застосовано військову силу. Загалом арештували 411 осіб, після чого розпочалися судові розправи. Сімох було засуджено до смертної кари, заміненої на каторгу, 15 селян померло в результаті катувань, понад 100 осіб після кари батогами були відправлені на заслання до Сибіру. Все інше населення примусово переселили до Херсонської та Таврійської губерній.

Кінець повсталого села так описує письменник В. Юрезанський в повісті «Зникле село»: «А там, де ще три дні тому стояли Турбаї, відбувалася остання поміщицька помста. З Кринок, із Зубанихи та з інших околишніх сіл і хуторів дозорці з Остап'я та залишені Карповим донські козаки зігнали на згарище сотні людей. Вони звеліли розкидати залишки обгорілих печей і стін, вирубати і викорчувати обвуглені пеньки садів. Цілий день народ стягав каміння, глину, розбиту цеглу та чорні погаслі головні до берега Хоролу. А коли на місці Турба-

ів нічого не лишилося, виїхали за нарядом тридцять сох і зорали спустошену землю.»²¹² Звичайно, що тут є певна гіперболізація, але є й доля правди. Село Турбаї, щоб знищити пам'ять про нього та про повстання, було перейменоване на Скорбне і лише 22.04.1919 р. воно повернуло свою назву²¹³. До речі, волелюбність турбаївців так і не вдалося знищити. Уже в 1849 р. нащадки повсталих турбаївців із с. Родіонівка Хорольського повіту висікли одного із Базилевських, камергера імператорського двору різками, які той приготував для своїх кріпаків. В результаті такої ганьби як для дворянина імператор Микола I наказав злочасному камергеру покинути столицю й виїхати до Полтави. Але тут його добре знали, тому Базилевський змушений виїхати до м. Рига де йому також було «тяготно и неприлично». В результаті він був змушений утекти за кордон.²¹⁴

Із об'єктів XIX ст. на території Глобинського району збереглося лише три – будинок поета-байкаря Л.І. Глібова, місце садиби композитора М.М. Калачевського, та садиба В.В. Устимовича.

У с. Горби до нашого часу зберігся будинок, споруджений на початку XIX ст., в якому жив відомий український поет-байкар Леонід Іванович Глібов. Народився він в с. Веселий Поділ нинішнього Семенівського району, але дитинство провів у с. Горби нинішнього Глобинського району, де його батько, Іван Назарович Глібов був управителем маєтку поміщиків Родзянок. Саме місцевий священик Яків Заблоцький був одним із перших учителів

Будинок в якому жив Л.І. Глібов у с. Горби.

Л.І. Глібова. Проживаючи в Горбах, він мав можливість користуватися великою бібліотекою Родзянок. Горбівський період в житті майбутнього поета-байкаря закінчився з його вступом у 1840 р. до Полтавської гімназії, але не зважаючи на це він іще не один раз відвідував село свого дитинства.²¹⁵ Нині будинок використовується в якості житлового. Уся його внутрішня частина перепланована. На жаль, відсутня й меморіальна дошка, яка б увічнювала ім'я Л.І. Глібова.

Пам'ятне місце де в с. Семиголи розташовувалася садиба

відомого українського композитора Михайла Миколайовича Калачевського, нині знаходиться в південно-східній частині села, біля автошляху с. Великі Кринки – м. Глобине. Михайло

²¹² Юрезанський В.Т. Зникле село. – К.: Державн. видавн. художньої літератури, 1958. – 268 с., іл. – С. 258.

²¹³ Турбаївське повстання // Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана, 1992. – 1024 с., іл. – С. 215-216

²¹⁴ Гуслистий К. Турбаївське повстання. – К.: Укрполітвидав, 1947. – 44 с. – С. 32.

²¹⁵ Григор'єв В.М. Родє наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 340 – 342; Держач Б.А. Леонід Глібов. Життя і творчість. – К.: Дніпро, 1982. – С. 8 – 16.

Миколайович Калачевський (Колачевський) народився 14 (26) вересня 1861 р. на хуторі Калачівка біля с. Попівка, нині Онуфріївського району Кіровоградської області в родині штаб-ротмістра Миколи Федоровича Калачевського. З 1863 р. навчався в Одеській приватній Другій класичній гімназії. У 1870 р. вступив на юридичний факультет Одеського університету, але через кілька місяців, через стан здоров'я, змушений перевестися до Київського університету. З 1872 р. став слухачем Лейпцігської консерваторії, яку закінчив у 1876 р., після чого повернувся до м. Кременчук. Володів маєтками в сс. Рокитне та Семимогили Кременчуцького повіту Полтавської та в с. Богоявленське Херсонської губерній. В основному проживав у м. Кременчук. Семомогили були літньою резиденцією родини. Відомий як земський діяч. У 1880 – 1882 рр. був повітовим гласним Кременчуцького повіту, у 1889 – 1901 рр. як його представник – губернський гласний. У маєтку був великий дерев'яний будинок на 10 кімнат, а також флігель із 8 кімнат. Було збудовано 4 господарські приміщення, двір мав огорожу з цегляного паркану. Із обох боків алеї, що вела від будинку до озера, росли близько 150 декоративних дерев, а на острові знаходилася дерев'яна альтанка. Саме в Семимогилах під впливом прекрасної української природи, звичаїв і побуту простого народу М.М. Калачевським написано десятки творів, зокрема «Не зваблюй ти мене красою», «Бажання», «Зови надію сновидінням», «Заступом копана яма глубокая».²¹⁶ На жаль, нині від прекрасної садиби збереглося лише живописне місце.

Місце де знаходилася садиба
М.М. Калачевського в с. Семимогили.

У центральній частині с. Устимівка розташована садиба іншого відомого діяча Кременчуцького повіту – Василя Васильовича Устимовича (1864 – 1924), знаного як засновника Устимівського дендропарку, пам'ятки природи загальнодержавного значення. У 1895 р. В.В. Устимович стає членом ради Кременчуцького відділення Полтавського товариства сільського господарства. 1896 р. обраний почесним мировим суддею Кременчуцького повіту Полтавської губернії. З 1899 р. – попечитель навчальних закладів Кременчуцького повіту, колезький секретар. У 1908 – 1911 рр. він гласний Кременчуцького повітового земства, Кременчуцької міської думи, надвірний радник, почесний мировий суддя, товариш голови Кременчуцького відділення Імператорського російського технічного товариства, голова правління та загальних зборів Олександрівського реального училища. Створений ним унікальний парк у 1917 р. добровільно передає новій владі з проханням зберегти його для нащадків, а сам переїздить до м. Кременчук.

У центральній частині с. Устимівка розташована садиба іншого відомого діяча Кременчуцького повіту – Василя Васильовича Устимовича (1864 – 1924), знаного як засновника Устимівського дендропарку, пам'ятки природи загальнодержавного значення. У 1895 р. В.В. Устимович стає членом ради Кременчуцького відділення Полтавського товариства сільського господарства. 1896 р. обраний почесним мировим суддею Кременчуцького повіту Полтавської губернії. З 1899 р. – попечитель навчальних закладів Кременчуцького повіту, колезький секретар. У 1908 – 1911 рр. він гласний Кременчуцького повітового земства, Кременчуцької міської думи, надвірний радник, почесний мировий суддя, товариш голови Кременчуцького відділення Імператорського російського технічного товариства, голова правління та загальних зборів Олександрівського реального училища. Створений ним унікальний парк у 1917 р. добровільно передає новій владі з проханням зберегти його для нащадків, а сам переїздить до м. Кременчук.

²¹⁶ Григор'єв В.М. *Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах.* – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 284 – 291; Григор'єв В. *На вітрах історії.* – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 121 – 125; Федотов Є.С. *Мушкетер Колачевський: музично-педагогічна спадщина. Навчальний посібник.* – К.: ІЗМН, 1999. – С. 4 – 33.

Центральний будинок садиби
В.В. Устимовича в с. Устимівка.

Від садиби зберігся збудований у 1893 р. центральний будинок, що правда повністю перепланований у внутрішній частині. Зберігся також літній будинок, у якому проживав товариш В.В. Устимовича Олександр Іванович Дегтярьов, який брав участь у перших посадках дендропарку.²¹⁷

Не зважаючи на буремні події, що проходили на Глобинщині після жовтневого більшовицького перевороту в Санкт-Петербурзі та під час громадянської війни. На території Глобинського району збереглося лише шість об'єктів, котрі розповідають про історію краю в

цей час. Знаходяться вони в м. Глобине та сс. Горби, Кириаяківка, Федорівка.

Перший із них встановлено в м. Глобине на місці розстрілу захоплених у полон 2 липня 1920 р. під час бою за залізничну станцію з одним із антибільшовицьких військових формувань начальника охоронного відділення особливої продовольчої комісії 14-ї Армії – Мирошкіна Павла Івановича, міліціонера Кравченка Івана Степановича, глобинського військкома Литвиненка Андрія Іпатійовича та 7 членів продовольчого загону.²¹⁸

В центрі с. Горби, біля сільської ради в складі меморіального комплексу «Братські могили учасників громадянської війни (1920), радянських воїнів (1942, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1963) (іст.)»²¹⁹, знаходиться могила учасників громадянської війни, уродженців села Івана Онопрійовича Браславського (Браславського) та Сергія Олексійовича Овсієнка. І.А. Браславський (1898 – 1920) – член Кременчуцької комісії по боротьбі з бандитизмом; С.О. Овсієнко (р.н. невід. – 1920) – весною 1919 р. заснував у с. Горби більшовицьку партійну організацію, організатор ревкому в тому ж селі, голова Горбівського волвиконкому. Обидва влітку 1920 р. брали участь у бою із антибільшовицьким формуванням отамана Скирди біля с. Святилівка. Були схоплені та розстріляні біля с. Кириаяківка Глобинського району, де встановлено пам'ятний знак на місці їх загибелі²²⁰. Однак необхідно відмітити, що в написові на пам'ятному знакові відсутнє ім'я С.О. Овсієнка. Натомість разом із І.О. Браславським згадується Опанас Андрійович Бутирін (1895 – 1920) – уродженець м. Кременчук, один із керівників Кременчуцької партійної організації, командир загону Черво-

²¹⁷ Григор'єв В.М. *Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах.* – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 193 – 201.

²¹⁸ *Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Бевзо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл. – С. 199.*

²¹⁹ Див. поз. № 139.

²²⁰ *Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Бевзо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл. – С. 471 – 472, 476.*

Могила учасників громадянської війни І.О. Бреславського та С.О. Овсієнка в с. Горби.

ної гвардії м. Кременчук, з грудня 1919 р. – голова Кременчуцької надзвичайної комісії, котрий виїздив у с. Горби з метою організації комітету незаможних селян. На жаль, джерела стосовно цих подій нині не виявлені. Можна лише висловити припущення, що біля с. Кириаківка було розстріляно І.О. Браславського, С.О. Овсієнка та О.А. Бутиріна, а стосовно їх могил виникає питання. Перших двох було поховано в с. Горби де їх могила збереглася, стосовно могили О.А. Бутиріна поки що відомості відсутні.

Із згаданими вище подіями пов'язана й братська могила учасників громадянської

війни, що знаходиться в с. Святилівка. Тут поховано червоноармійців оперативного загону, які виконували завдання Кременчуцької надзвичайної комісії по збору продрозкладки. У бою зі згаданим антибільшовицьким формуванням отамана Скирди влітку 1920 р. загинуло 13 осіб, а керівник загону С.О. Овсієнко потрапив у полон і згодом був розстріляний біля с. Кириаківка. Тіла загиблих червоноармійців первісно були поховані на околиці села і лише в 1967 р. перенесені в братську могилу в центрі с. Святилівка.²²¹

На жаль, стосовно двох останніх об'єктів – братських могил у с. Федорівка відомості повністю відсутні. Відомо, що на кладовищі в 1918 р. були поховані два невідомі воїни Таращанського полку. Хто саме та з чим пов'язана їх загибель, невідомо. Свідчення про них іще зберігалися на встановленому в 1948 р. цегляному обеліску. На його лицьовій стороні був нанесений фарбою напис: «Вічна пам'ять двом невідомим солдатам Таращанського полку, які віддали життя за Радянську владу в 1918 р.». Складність полягає в тому, що згідно іншого напису, зробленого трохи нижче, тут були також поховані молодший сержант Бурмінов Карп Гнатович, лейтенант Іванов Федір Федорович і сержант Устінов Василь Миколайович. Згідно з паспортною документацією 1974 р. останки було перенесено до центру села, але чи лише воїнів які загинули в 1943 р., чи й воїнів Таращанського полку – невідомо. На

Братська могила учасників громадянської війни в с. Святилівка.

²²¹ Покошило В. Стоїть обеліск... // Зоря Полтавщини. – № 9 (10749). – 1968. – 11 січня. – С. 3; Ревезук В. За волю України. Нариси історії повстансько-партизанської боротьби на Полтавщині в 1917 – 1923 рр. – Полтава, 2007. – С. 69.

пам'ятнику в центрі стосовно останніх не вказано нічого, а могила на кладовищі з обеліском існує донині. Будь-яка документація про перепоховання відсутня. За деякими свідченнями тут також були поховані жертви нацизму Марченко Матвій Архипович та Рогойда Михайло Павлович, страчені гітлерівцями 21 червня та відповідно 12 травня 1942 р. за допомогу партизанському загоні генерала М.І. Наумова.²²²

На превеликий жаль, із об'єктивних та суб'єктивних причин експедиція науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського не змогла відшукати навіть частину тих об'єктів цієї доби історії Глобинського району, про які була інформація. Так невіднайденою залишилася могила голови ревкому в с. Пирого Пorphірія Антоновича Башти, який загинув «від руки зрадника при виконанні службових обов'язків»²²³. Невіднайдена й могила батька й сина Петра Ліхачова та Андрія Ліхачова, які були розстріляні за гетьманської влади 23 липня 1918 р., що знаходилася на кладовищі в с. Устимівка. До історії могили: тіла загиблих були знайдені в полі й перевезені на кладовище с. Устимівка. На могилі встановили обеліск із викарбуваним написом: «Петро Ліхачов і Андрій Ліхачов убиті за свободу 23 липня 1918 року». Під час тимчасової німецької окупації села в 1941 – 1943 рр. обеліск було зруйновано, збереглася лише його частина. Після звільнення пам'ятник відновили, вмурувавши в нього вцілілу частину обеліска.²²⁴

Могила Петра та Андрія Ліхачових в с. Устимівка. Фото 1958 р.

У селищі міського типу Градизьк залишилися не віднайдені могили К.С. Вериченка, П.Л. Крупки та Я.В. Болдарєва. Вериченко Костянтин Степанович (1885 – 1937) – військовий і державний діяч. Із 15 січня по 29 листопада 1905 р. перебував на російсько-японському фронті, був контужений. З початком Першої Світової війни мобілізований в 192-й запасний полк. Із серпня 1916 р. на фронті в складі 13-го лейб-гвардії Єрванського полку. З жовтня 1917 р. в Червоній гвардії в м. Москва. Учасник боїв на Арбаті та біля Троїцьких воріт Кремля, член полкової ради. Бере участь у масових маніфестаціях та в боях у м. Москва. В червні 1918 р. повертається на окуповану німецькими військами Полтавщину. Разом із товаришами-підпільниками формує Градизький партизанський загін. Після звільнення Градизька 29 січня 1919 р. був обраний до Градизької Ради робітничих і чер-

²²² Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Бевзо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл. – С. 254.

²²³ Пилипенко І. Перший голова ревкому // Зоря комунізму. – 1967. – № 20 (2841). – 14 лютого. – С. 2.

²²⁴ Драненко М. Шанують пам'ять борців за свободу // Соціалістична Глобинщина. – 1958. – № 141 (1535). – 3 грудня. – С. 4, іл.

воноармійських депутатів. На градиському повітовому з'їзді обраний делегатом на повітовий з'їзд Рад Кременчуччини. 25 березня 1919 р. обраний членом Кременчуцького повітвиконкому та призначений помічником військового комісара м. Кременчук та Кременчуцького повіту. В травні того ж року бере участь у боях із загонами отамана Григор'єва. Через наступ Добровольчої Армії 10 серпня 1919 р. разом із цінностями евакуюється до Києва в розпорядження Центрального Виконавчого Комітету. 20 серпня 1919 р. призначений для супроводу цінного вантажу до Москви. З великими труднощами виконує завдання й на початку 1920 р. повертається в Україну. Певний час працює помічником повітового військового комісара Кобеляцького повіту, а з 27 січня 1920 р. повертається до м. Кременчук. Член Ради робітничих і червоноармійських депутатів Кременчуцького повіту. У травні – помічник Золотоніського повітового військового комісара, а вже в червні того ж року направляється на боротьбу з бандитизмом. Займається ліквідацією антибільшовицького військового спротиву на території Золотоніського повіту, в районі Жовнина та Ірклієва. В липні – помічник військкома Пирятинського повіту, а в листопаді 1920 р. повертається до м. Кременчук.

Нагороджений орденами: Св. Георгія IV та III ст. (1916), Червоного Прапора (1920), Трудового Червоного Прапора, іменним срібним портсигаром (1923), іменним годинником (1926). Помер під час лікування в м. Москва в 1937 р. Урна з прахом перевезена до смт. Градиськ і похована поряд із могилами П.Л. Крупка та Я.В. Болдарєва.²²⁵

Болдарєв Яків Васильович (р.н. невід. – до 1937(?) р.) – учасник громадянської війни. Учасник Кременчуцького підпілля в 1918 р. Брав участь у створенні, а згодом керував Градиським партизанським загonom. Нагороджений орденом Червоного Прапора. Похований в смт. Градиськ.²²⁶

Крупко Панас Лукич (р.н. невід. – до 1937(?) р.) – учасник громадянської війни. Вихідець із бідняцької родини, до 1917 р. перебивався випадковими заробітками. В 1917 р. очолив тимчасовий революційний комітет м. Градиськ. До березня 1918 р., до вступу німецьких військ, голова Градиського ревкому. Учасник Кременчуцького підпілля в 1918 р. Брав участь у створенні Градиського партизанського загону. Учасник боїв із кайзерівськими військами, військами отамана Болбочана. В 1920-х рр. очолював комітет незаможних селян Кременчуцької округи, згодом член Президії Центрального Комітету незаможних селян України. Нагороджений орденом Червоного Прапора. Похований в смт. Градиськ.²²⁷

Майже повністю на території Глобинського району відсутні об'єкти культурної спадщини періоду з 1920 по 1941 рр. Єдиний об'єкт, який умовно можна віднести до цього часу, знаходиться в м. Глобине – це пам'ятний знак комсомольцям 1920-х рр. Встановлений він у 1968 р. в центрі м. Глобине, з нагоди 50-річчя утворення Всесоюзної Ленінської Комуністичної Спілки Молоді (ВЛКСМ) в пам'ять про молодь, комсомольців, героїв громадянської війни²²⁸. Це все, що про нього відомо. До цієї групи пам'яток іще можна додати об'єкт із

²²⁵ Жук В.Н. Полум'яний більшовик // Зоря комунізму. – 1967. – № 43 (2967). – 8 квітня. – С. 2

²²⁶ Там само.

²²⁷ Там само; Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Бевзо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл. – С. 227, 228, 238.

²²⁸ Памятники истории и культуры УССР: Каталог-справочник. – К: «Наук. думка», 1987. – С. 403.

Пам'ятний знак комсомольцям
1920-х рр. у м. Глобине.

групи «пам'ятки техніки» – це автомобіль ГАЗ-ММ випуску 1934 р. встановлений у 1969 р. в с. Манжелія на честь відкриття станції по ремонту автомобілів в с. Манжелія. Він був одним із перших отриманих районом автомобілів і відпрацював на перевезенні вантажів 35 років.²²⁹

Однак, як і в попередньому випадку, об'єкти культурної спадщини цієї групи потребують подальшого пошуку та взяття на облік. Так, відомо, що взимку 1932 р. було вбито комсомольського ватажка с. Зубані Івана Кологривенка могилу якого не віднайдено.²³⁰

Величезною трагедією для Глобинщини, як і для всієї України став Голодомор 1932 – 1933 рр. Пам'ять про нього на території Глобинського району зберігають 34 об'єкти. Це місця поховань та пам'ятні знаки в 33 населених пунктах району – м. Глобине, смт. Градизьк та села Бориси, Броварки, Бугаївка, Великі Кринки, Глибоке, Горби, Жуки, Заможне,

Іванове-Селище, Ламане, Лукашівка, Малинівка, Манжелія, Обознівка, Опришки, Петрівка, Пирого, Погреби, Попівка, Пронозівка, Пустовітове, Радалівка, Романівка, Святилівка, Сіренки, Тимошівка, Турбаї, Федорівка, Шевченки та Шепелівка.

Згідно з національною Книгою пам'яті жертв Голодомору в Україні в межах території сучасного Глобинського району в 1932 – 1933 рр. голодною смертю померла 6081 особа, встановлено імен – 4572, в т.ч. в населених пунктах: Бабичівка – 21, Набережне – 10, Бориси – 912, Броварки – 21, Петрашівка – 45, Бугаївка – 75, Великі Кринки – 406, Весела Долина – 49, Малі Кринки – 196, Степове – 21, Шевченки з навколишніми хуторами – 108, Глобине – 28, Шепелівка – 263, Горби – 136, Сидори – 4, Градизьк – 75, Гриньки – 750, Жуки – 34, Землянки – 26, Корещина – 561, Малинівка (кол. Яновщина) – 321, Зубані – 201, Романівка – 115, Іванове Селище – 247, Ковнірщина – 88, Вітки – 5, Ламане – 700, Манжелія – 13, Обознівка – 105, Битакове Озеро – 63, Мар'їне – 48, Опришки – 58, Посмашнівка – 25, Пирого – 185, Яроші – 43, Погреби – 46, Шушвалівка – 21, Пузикове – 43, Пустовітове – 68, Липове – 3, Сиротенки – 11, Фрунзівка – 56, Вишеньки – 21, Гнатенківка – 50, Ротківка – 154, Семівка – 14, Сергіївка – 170, Слюзівка – 170, Стовбуваха – 213, Тицьківка – 65. Додатково по сільських радах – Горбівська сільська рада – 27, Кринківська сільська рада – 894, Обознівська сільська рада – 94, Погребівська сільська рада – 21, Пузиківська сільська рада – 21.²³¹

²²⁹ Пам'ятник «полупортрці» // *Зоря Полтавщини*. – 2009. – № 205 – 206 (21456 – 21457). – 23 грудня. – С. 3.

²³⁰ Кругляк М. За наше щастя // *Зоря комунізму*. – 1967. – № 129 (2953). – 26 жовтня. – С. 2.

²³¹ Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні. Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – 1200 с. – С. 86 – 138.

Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932–1933 рр. в с. Ламане.

Наступною трагедією уже світового масштабу стала Друга Світова війна, а для Глобинщини в першу чергу той її період, що в радянській історіографії отримав назву Велика Вітчизняна війна 1941 – 1945 рр.

Із початком бойових дій жителі Глобинського району, як і всієї країни на хвилі великого патріотичного підйому масово записуються добровольцями до Червоної Армії. 24 червня 1941 р. газета Великокринківського району «Більшовицька перемога» публікує інформацію про добровільний вступ до лав Червоної Армії жителів району.²³²

Одночасно розгортається робота по підготовці до боротьби з ворогом в умовах прифронтової зони. 15 червня 1941 р. бюро Полтавського обкому КП(б) У видає постанову про створення винищувальних батальйонів для боротьби з ворожим десантом у прифронтовій зоні.²³³ На виконання цього документу в м. Глобине формується два таких підрозділи. Один із них розміщувався в школі № 1 і нараховував

200 бійців. На нього покладалися завдання по охороні промислових об'єктів міста. Батальйон № 2 базувався на Глобинському цукровому заводі й налічував 75 бійців.²³⁴ Винищувальні загони були створені також у с. Великі Кринки та селищі міського типу Градизьк. Перший мав 178, другий – 120 бійців. Загони мали відповідне озброєння. Один із Глобинських – 3 кулемети, 115 гвинтівок, 52 рушниці, 3 револьвери та 13 гранат. Відповідно Великокринківський: 2 кулемети, 40 гвинтівок, 157 рушниць. Градизький – 3 кулемети, 66 гвинтівок, 200 рушниць, 7 револьверів та 200 гранат.²³⁵ Згодом, із підходом лінії фронту, такі громадські військові утворення, як правило, вливалися до складу діючої армії. Саме так припинив своє існування Глобинський винищувальний батальйон № 1. Ті ж бійці, які не вливалися до підрозділів Червоної Армії, як правило залишалися для підпільної боротьби.²³⁶

²³² Полтавщина у Великій Вітчизняній війні Радянського Союзу 1941 – 1945: Збірник документів і матеріалів / Упоряд. М.В. Білоус, Л.С. Волошко, К.П. Дузь та інш.; Ред. Колегія: І.Б. Горобець, П.Н. Ємець, В.Є. Лобурець та інш. – К.: «Наука думка», 1977. – 276 с., іл. – С. 14.

²³³ Там само. – С. 14 – 15.

²³⁴ Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Бевзо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл. – С. 202.

²³⁵ Полтавщина у Великій Вітчизняній війні. 1941 – 1945 (до 65-ї річниці Перемоги над фашизмом): Інформаційно-довідкове видання / Редкол. Г.П. Білоус, О.П. Гінзбург, В.В. Гудим та ін.; упоряд. Г.П. Білоус, В.В. Коротенко, Т.П. Пустовіт та ін.; Держ. Архів Полт. Обл. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – 340 с. іл. – С. 134.

²³⁶ Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Бевзо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл. – С. 202.

Відчуваючи наближення фронту, на території Полтавської області розпочинається будівництво земляних оборонних споруд. Так із того часу маємо довідку Оболонського райкому КП(б)У та Оболонського райвиконкому про направлення населення на їх будівництво. Згідно з цим документом для будівництва фортифікаційних споруд на 138 оборонній дільниці 17 липня 1941 р. із Оболонського району в Градизький було направлено 5388 чоловік та 616 підвід. Людей та підводи відправляли з сіл Вереміївка – 6710 осіб, 75 підвід; Гусине – 2290 осіб, 292 підводи; Пугачівка -645 осіб, 40 підвід; Ялинці – 1000 осіб, 131 підвода; Бонгун – 459 осіб, 45 підвід; Чигирин-Діброва – 324 особи, 616 підвід.²³⁷

Розуміючи загрозу окупації території, поступово розгортаються роботи по евакуації населення та промислових і сільськогосподарських ресурсів вглиб територій Радянського Союзу. Вже 13 серпня 1941 р. бюро Полтавського обкому КП(б)У та виконавчий комітет Полтавської обласної ради депутатів трудящих приймають постанову про евакуацію худоби з районів Полтавщини. Згідно з нею в числі інших районів області було наказано «Провести евакуацію великої рогатої худоби та молодняка кінського поголів'я» із районів Полтавської області, в т.ч. з Великокринківського, Градизького та Глобинського. Евакуації підлягали також робочі воли та парк тракторів і комбайнів. Все це мало бути відведено на віддаль 30 км від р. Дніпро.²³⁸ Однак у зв'язку з наступом ворога та втратою територій евакуацію продовжили в більш віддалені від району бойових дій території. Так уже в 1942 р. Глобинська машинно-тракторна станція перебуває в Ремениківському, Манжеліївському – в Данилівському, Великокринківському – Михайлівському районах Сталінградської області.²³⁹ Значна її частина була розформована і працювала в цей час у складі місцевих МТС. Так маємо документ, датований 21 грудня 1942 р., про те, що Глобинська машинно-тракторна станція в складі 89 тракторів, 2 автомобілів та іншого рухомого майна прибула до Ерлембахського району де була розформована як самостійна одиниця, а вся техніка та майно розподілені між Ерлембахською та Розенбергською МТС Ерлембахського району. Колектив Глобинської МТС також розподілили між названими МТС.²⁴⁰

З наближенням лінії фронту місцеві органи влади проводять активну роботу по створенню партизанських загонів та підпільних організацій на території, що мала бути окупована ворогом. Так у вересні 1941 р. створюються: на території Великокринківського району – Великокринківський партизанський загін, Градизького району – Партизанський загін імені Тимошенка. Навдовзі після їх створення війська німецького третього рейху вступають на Лівобережжя Дніпра в т.ч. й на землі нинішнього Глобинського району, а на той час Великокринківського, Глобинського та Градизького районів Полтавської області.

7 вересня 1941 р. ворожа авіація бомбардує м. Глобине, а вже 8 вересня 1941 р. були окуповані с. Власівка Градизького; 9 вересня – сс. Броварки, Петрашівка, Пухальщина Градизького; 11 вересня – с. Пузикове Глобинського; 12 вересня – сс. Бабичівка, Бориси, Гор-

²³⁷ Полтавщина у Великій Вітчизняній війні Радянського Союзу 1941 – 1945: Збірник документів і матеріалів / Упоряд. М.В. Білоус, Л.С. Волошко, К.П. Дузь та інш.; Ред. Колегія: І.Б. Горобець, П.Н. Ємець, В.Є. Лобурець та інш. – К.: «Наук. думка», 1977. – 276 с., іл. – С. 31.

²³⁸ Там само. – С. 33 – 34.

²³⁹ Там само. – С. 53 – 54.

²⁴⁰ Там само. – С. 52 – 53.

би, Гориславці, Жуки, Кагамлик, Опришки, Пирого, Писарщина, Великі Погреби, Рублівка, Устимівка, Шепелівка, Яроші Глобинського, сс. Кириаківка, Рокитне-Донівка Градизького; 13 вересня – сс. Великі Кринки, Броварки, Весела Долина, Іванове Селище, Малі Кринки, Малинівка, Петрівка, Попівка, Сиротенки, Турбаї, Яновщина Великокринківського, сс. Глобине, Майбородівка, Обознівка, Пустовійтове, Семимогили Глобинського, сс. Градизьк, Лебехівка, Максимівка, Мозоліївка, Морозівка, Пронозівка Градизького; 14 вересня – сс. Бетяги, Глушкове, Землянки, Зубані, Лукашівка, Радалівка, Федорівка, Фрунзівка, Великокринківського, сс. Кулішівка, Липове, Матвіївка, Сергіївка, Стовбуха, Чигирин-Діброва Градизького; 15 вересня – сс. Недогарки, Святилівка Градизького; 16 вересня – с. Шушвалівка Градизького; 17 вересня – с. Романівка Великокринківського, сс. Бугаївка, Вереміївка, Галицьке, Жовнин, Кліщинці, Тимченки Градизького; 18 вересня – с. Городське Градизького; 22 вересня – с. Ялинці Градизького; 23 вересня – с. Манжелія Великокринківського, с. Гусине Градизького; 26 вересня – с. Ламане Великокринківського; 28 вересня – с. Кагамлик Градизького районів.²⁴¹ Однан необхідно зауважити, що наведені дати можуть бути не зовсім точними. Як приклад наведемо с. Броварки Градизького району. Згідно з офіційними джерелами воно було окуповане військами вермахту 9 вересня 1941 р., але у фонді Броварківської сільської управи маємо протокол загальних зборів громадян села про обрання голови сіль управи, датований 5 вересня 1941 р.²⁴²

Із початком окупації територій, що входять до сучасного Глобинського району, німецькою владою впроваджується нова систем адміністративно-територіального поділу. Територія Полтавської області ділиться на гебіти. До складу останнього входить по кілька районів за радянським адміністративно-територіальним поділом. Великокринківський, Глобинський і Градизький райони стають складовою частиною Кременчуцького гебіту.²⁴³ Замість сільських рад діють сільські управи. З різних джерел ми знаємо про існування Броварківської, Гусинської, Жовнинської, Кириаківської, Кулішівської, Лебехівської, Липівської, Морозівської, Петрашівської, Шушвалівської сільських управ Градизького району.²⁴⁴

Створювалися сільуправи на базі вже існуючих сільських рад і займалися забезпеченням діяльності громад на користь окупаційної влади. На прикладі збереженого фонду Броварківської сільської управи можемо скласти перелік питань, що входили до компетенції цього органу управління. Це – реєстрація актів громадянського стану, стягнення податків, забезпечення хлібом військовополонених, робота медичних пунктів, вилучення зброї, порядок забою сільськогосподарських тварин, трудова мобілізація, діяльність громадських дворів, виплата заробітної платні, соціальне забезпечення жертв розкуркулювань та ін. репресій радянської влади, мобілізація населення для вивозу до Німеччини, самооборона.²⁴⁵

²⁴¹ Полтавщина у Великій Вітчизняній війні. 1941 – 1945 (до 65-ї річниці Перемоги над фашизмом): Інформаційно-довідкове видання / Редкол. Г.П. Білоус, О.П. Гінзбург, В.В. Гудим та ін.; упоряд. Г.П. Білоус, В.В. Коротенко, Т.П. Пустовіт та ін.; Держ. Архів Полт. обл. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – 340 с. – іл. – С. 17 – 20, 22 – 27.

²⁴² Там само. – С. 160.

²⁴³ Там само. – С. 11.

²⁴⁴ Там само. – С. 160 – 166.

²⁴⁵ Там само. – С. 160.

У Глобиному створюється Глобинська районова земельна управа до відання якої входила робота громадських дворів та інші питання сільськогосподарського виробництва.²⁴⁶ З метою ефективного господарювання та викачки продовольства з окупованих регіонів колишні колгоспи реорганізуються в громадські двори.

Одночасно враховуючи величезну кількість захоплених військовополонених та вороже ставлення місцевого населення до окупантів німецька влада розпочинає створювати концентраційні табори, в яких мали утримувати полонених та арештоване цивільне населення – представників радянського і партійного активу, євреїв.

Так, у м. Глобине німецькою окупаційною владою був організований табір тимчасового утримання. Як місце утримання використовувалося приміщення сараю на території Глобинського цукрового заводу. Дівав у квітні – травні 1942 р. Призначався для ув'язнення нелояльного до німецької влади місцевого населення, у переважній більшості партійного та радянського активу. Утримувалося близько 500 – 700 осіб. Після допитів частина ув'язнених страчувалася.²⁴⁷

На справжнє пекло перетворився будинок Глобинського райвиконкому – тут було закатовано 207 мирних жителів.²⁴⁸

Великий табір тимчасового утримання розташовувався на північно-східній околиці Градизька, неподалік від автошляху мм. Бориспіль – Дніпропетровськ. Як місце утримання використовувалася територія колишньої промартілі «Червоний садівник». Місце табору, огорожене колючим дротом, охоронялося автоматниками. Дівав у 1941 – 1943 рр. Призначався для утримання партизанів, підпільників, цивільного населення, схопленого під час облав, військовополонених, які потрапили до полону під час бойових дій по обороні Дніпра. Відомий як табір смерті. За час його існування тут померло від голоду, холоду, було замордовано та розстріляно більше 200 осіб, тіла яких поховано в смт. Градизьк у двох братських могилах.²⁴⁹

У приміщенні Глобинської середньої школи № 1 у травні – листопаді 1942 р. діяв пересильний пункт для відправки населення на примусові роботи до Німеччини. Відомо, що в травні 1942 р. тут утримувалося 120, а в червні 600 – 800 осіб. Тут же проводився медичний огляд майбутніх остарбайтерів, після чого їх переправляли на залізничну станцію Глобине, де грузили до товарних вагонів для відправки до Німеччини.²⁵⁰

Ненавидячи ворога, але змушене жити в окупації населення Глобинщини чинило активний спротив ворогу. У вересні – листопаді 1941 р. на території Великокринківського району діяв Великокринківський партизанський загін у складі 30 осіб, очолюваний

²⁴⁶ Там само. – С. 234

²⁴⁷ Архів УСБУ в Полтавській області // Фонд крим. справ № 19; Державний Архів Російської Федерації. – Ф.Р-7021. – Оп. 80. – Спр. 948. – Арк. 97; Ляховенко М. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної. – Глобине: Поліграфсервіс, 1996. – С. 28, 138.

²⁴⁸ Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Бевзо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл. – С. 202.

²⁴⁹ ДАПО. – Ф.Р-15. – Оп. 1. – Спр. 2018. – Арк. 2 – 28; Ляховенко М. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної. – Глобине: Поліграфсервіс, 1996. – С. 28, 138.

²⁵⁰ Архів УСБУ в Полтавській області // Фонд крим. справ № 9.

Місце табору смерті в смт. Градизьк.

В.Т. Трубієнком. Вже в перший день окупації партизани загону підпалили міст через р. Хорол затримавши цим просування ворога. Займалися також антифашистською агітацією, розповсюдженням листівок.²⁵¹ На території Градизького району в 1941 – 1943 рр. діяв партизанський загін імені Тимошенка. Нараховував він 20 бійців. Командир – М.А. Чайковський. Найбільшу активність загін проявив у серпні – жовтні 1943 р. Партизани здійснили розвідку німецьких укріплень вздовж правого берега р. Дніпро, підірвали переправу, затопили німецьке вантажне судно, підбили 7 ванта-

живок, близько 4 штабних автомобілів, кілька мотоциклів, блокували рух німецьких військ в районі сс. Гусине, Вереміївка та ін.²⁵² В лютому 1943 р. через територію Глобинщини пройшов відомий партизанський загін генерала М.І. Наумова.²⁵³ І вже буквально коли писався цей нарис відомим полтавським істориком В.Я. Ревеугом, в Архіві Служби Безпеки України в Полтавській області були виявлені документи про існування в Градизьку підпілля ОУН. Виникло воно в листопаді 1941 р. й діяло під прикриттям «Просвіти». Ініціатором створення виступив Микола Леонтіївич Шевченко, який тримав зв'язок із кременчуцьким підпіллям ОУН. До складу градизького підпілля входило 15 – 18 осіб – учителів, місцевої інтелігенції, представників окупаційної влади. З ініціативи підпільників було відремонтовано й відкрито клуб у Градизьку, на що районовою управою було асигновано 10 тисяч карбованців. Мало осередки в сс. Гусине та Вереміївка. Погром підпілля почався 20 липня 1947 р. Сім осіб загинули в застінках полтавського гестапо, кількох засуджено після звільнення Градизька радянськими каральними органами, дехто емігрував на Захід.²⁵⁴

У травні – червні 1942 р. в м. Глобине діяла патріотична підпільна група в складі 20 осіб (керівник М. Шмаль), яка займалася розповсюдженням листівок та антифашистською агітацією. У червні того ж року її викрило та арештувало гестапо. Всі учасники підпілля були страчені.²⁵⁵ У с. Великі Кринки Глобинського району після розпуску партизанського загону діяла патріотична група В.Т. Трубієнка в складі 4 осіб. З лютого 1942 р. і до кінця окупації діяла патріотична підпільна група на хуторі Покотилівка того ж району (керівник А.Я. Сте-

²⁵¹ *Полтавщина у Великій Вітчизняній війні. 1941 – 1945 (до 65-ї річниці Перемоги над фашизмом): Інформаційно-довідкове видання / Редкол. Г.П. Білоус, О.П. Гінзбург, В.В. Гудим та ін.; упоряд. Г.П. Білоус, В.В. Коротенко, Т.П. Пустовіт та ін.; Держ. Архів Полт. обл. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – 340 с. іл. – С. 104.*

²⁵² *Там само.* – С. 107 – 108.

²⁵³ *Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Бевзо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл. – С. 254.*

²⁵⁴ *Усне повідомлення В.Я. Ревеуга, за що висловлюємо щирю вдячність Віктору Яковичу.*

²⁵⁵ *Там само.* – С. 119.

ценко), яка налічувала 14 осіб. Група проводила антинацистську агітацію, розповсюджувала листівки, рятувала та зберігала колгоспне майно, попереджала молодь про заплановане вивезення до Німеччини. Охоплювала своєю діяльністю сс. Покотилівка, Жорняки, Жуки та Горби. Після звільнення села частина її учасників влилася до частин Червоної Армії.²⁵⁶

На території Градизького району в листопаді 1941 – 1943 рр. діяла підпільна група в с. Чигирин Діброва. Складалася вона з 13 осіб (керівник М.К. Савустяненко). Члени групи займалися агітацією, розповсюджували листівки. Під час відступу німецьких військ відбили 200 голів великої рогатої худоби.²⁵⁷

Будинок в якому в 1941 – 1943 рр. розміщувалася Великокринківська районна жандармерія.

Серед жертв нацистів тут необхідно також згадати 40 військовополонених, вивезених до с. Великі Кринки під час відступу із м. Полтава, що їх окупанти живцем спалили у клуні під час втечі із села.²⁵⁸

Відступаючи німецькі війська використовували тактику випаленої землі, те, що можна було вивезти, вивозили до Німеччини – збіжжя, худобу, людей, а села спалювали.

Загалом за період тимчасової німецької окупації Глобинщини на території Великокринківського району було знищено

271 жителя, вивезено до Німеччини 1865 осіб, спалено 2706 будинків, повністю спалено хутори Степове та Корещина. На території Глобинського району знищено 83 жителів, вивезено до Німеччини 2387 осіб, майже повністю спалено села Устимівка та Яроші. У Градизькому районі знищено 194 жителів, вивезено до Німеччини 4144 особи, спалено 772 будинки.²⁵⁹ Однак зауважимо, що це далеко не повні цифри втрат.

Аналізуючи документи, які стосуються наступу радянських військ восени 1943 р. та форсування Червоною Армією р. Дніпро, особливо списки безповоротних втрат, можемо зробити висновок, що найбільш тяжкі бої відбувалися в районі с. Градизьк. Адже саме тут, під Градизьком, наступаючою армією було збудовано дві переправи – Воронівську та Липівську²⁶⁰, за які й точилися жорстокі бої з ворогом.

²⁵⁶ Там само. – С. 119 – 120.

²⁵⁷ Там само. – С. 120.

²⁵⁸ Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Бевзо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл. – С. 220.

²⁵⁹ Полтавщина у Великій Вітчизняній війні. 1941 – 1945 (до 65-ї річниці Перемоги над фашизмом): Інформаційно-довідкове видання / Редкол. Г.П. Білоус, О.П. Гінзбург, В.В. Гудим та ін.; упоряд. Г.П. Білоус, В.В. Коротенко, Т.П. Пустовіт та ін.; Держ. Архів Полт. обл. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – 340 с. іл. – С. 17 -20, 22 – 27.

²⁶⁰ Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Бевзо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл. – С. 232

Свідченням героїзму радянських воїнів під час оборонних і наступальних боїв на території Глобинщини, героїзму жителів Глобиччини, які воювали на фронтах Другої Світової війни, є 102 об'єкти історико-культурної спадщини в населених пунктах району. Це одиночні та братські могили воїнів, військовополонених, жертв війни та нацизму, пам'ятні знаки, пам'ятники та меморіальні дошки, встановлені в населених пунктах Глобинського району – м. Глобине (8), смт. Гадизьк (4), сс. Бабичівка (1), Бориси (3), Броварки (2), Бугаївка (1), Великі Кринки (8), Весела Долина (2), Горби (1), Гриньки (2), Демченки (1), Жуки (1), Заможне (1), Зубані (2), Іванове Селище (1), Кагамлик (1), Канівщина (1), Кириківка (3), Ковнірівщина (1), Кордубанове (2), Корещина (1), Куп'євате (2), Ламане (2), Липове (2), Лукашівка (1), Малинівка (1), Манжелія (2), Мозолівка (1), Набережне (1), Обознівка (2), Опришки (1), Петрівка (3), Пирого (1), Погреби (4), Попівка (5), Пронозівка (2), Пузикове (3), Пустовійтове (1), Радалівка (1), Романівка (2), Святлівка (3), Семимогилі (1), Середпілля (1), Сиротенки (1), Степове (1), Турбаї (1), Устимівка (1), Федорівка (2), Фрунзівка (1), Черевані (3), Шепелівка (1), Шушвалівка (1), Яроші (2).

Братська могила радянський воїнів
в с. Пустовійтове.

Трудовими досягненнями прославили Глобинський район у мирний післявоєнний час Герої Соціалістичної Праці М.К. Бугаєць, В.Є. Курченко, П.М. Сухорук, Р.Ф. Грущенко та А.Ю. Панченко. З Глобичщиною пов'язані імена кількох Героїв України – у школі с. Жуки навчався Герой України А.О. Бугаєць. У Гадизьку народився відомий український композитор, Герой України О.І Білаш. Нерозривно пов'язане з Глобичщиною ім'я Героя України, повного кавалера ордену св. Княгині Ольги Р.П. Кириченко. Села Великі Кринки, Землянки, Корещина вшановують її пам'ять. Народившись у Корещині, там знайшла свій вічний спочинок.

До пам'яток, що розповідають про новітню історію Глобиччини необхідно віднести могилу учасника військових дій у Чехословацькій Народній Республіці М.Й. Святного та об'єкти, пов'язані з увічненням пам'яті учасників бойових дій на території Демократичної Республіки Афганістан. У 2002 р. в м. Глобине встановлено пам'ятний знак учасникам бойових дій в Афганістані. П'ять молодих життів із Глобиччини обірвалося під час тих подій. У м. Глобине поховано І.А. Павлика та А.І. Скибу, в с. Пирого – О.Є. Книша, в с. Пронозівка – О.Ю. Куницького, в с.Турбаї – Ю.М. Верхолаба.

Про трагедію пов'язану з виходом із під контролю мирного атома, розповідає встановлений у м. Глобине в 2007 р. пам'ятний знак учасниками ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції. У ліквідації цього страхітливого лиха, яке нічому не навчило керманців сусідньої держави, що й досі брязкають ядерною зброєю, брало участь чимало жителів Глобинського району.

І вже про сучасну історію розповідають могили С.М. Усса, Р.О. Руцака та С.Г. Вихристюка. Три молоді життя забрала війна з сусідньою державою. В боротьбі за незалежність України, за волю і свободу свого народу в боротьбі з рашизмом, російськими імперськими амбіціями віддали вони своє молоде життя.

І нарешті остання група об'єктів культурної спадщини розповідає про пам'ятки архітектури Глобинського району. На жаль, через ряд об'єктивних та суб'єктивних причин робота по їх виявленню була проведена не в повному об'ємі. Тому нині ми маємо лише три пам'ятки архітектури – церкву Богоявлення Господнього в с. Обознівка, церкву Святої Живоначальної Трійці в с. Петрівка та церкву Святої Живоначальної Трійці в с. Фрунзівка.

Найцікавішу з них – церкву в ім'я Святого Богоявлення в селі Обознівка Кременчуцького повіту було збудовано в 1896 – 1901 рр. на кошти місцевого поміщика Олександра Костянтиновича Панайотова та його дружини Софії Балтазарівни Панайотової в пам'ять коронування імператора Миколи II та імператриці Олександри Федорівни за проектом архітектора М.М. Никонова. На бажання замовника за основу була взята Сампсоніївська церква в м. Полтаві, над якою на той момент працював архітектор, тому вони мають багато спільних рис і елементів.

Закладка споруди відбулася 7.06.1896 р. Основні будівельні роботи були закінчені в 1897 р., а до 1901 р. продовжувалися опоряджувальні роботи. Освячено храм 27.05.1901 р.

Будівля в плані нагадує рівнокінцевий грецький хрест. Це п'ятиверха мурована споруда з приєднаними з півдня ризницею та паламарнею, а з півночі – бабинцем і двохярусною дзвіницею з наметовим завершенням.

Споруда зовні не була оштукатурена, а пофарбована по цеглі «в темно пісочний» колір, виступаючі деталі й карнизи «в изжелто-песочный» колір. Вкриті металом «в шашку» бічні та центральна бані пофарбували по горизонталі в білий та блакитний кольори масляною фарбою.

В об'ємно-просторовій композиції домінує двохярусний кубічний центральний об'єм, що його завершують 5 бань. До нього приєднано трохи понижені об'єми північної та південної

Будинок Р.П. Кириченко в с. Корещина.

Пам'ятний знак учасникам ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС.

Богоявленська церква
в с. Обознівка.

гілок хреста, а найбільш понижені східний і західний приділи. Над бабинцем зведена двохярусна дзвіниця, що завершується високим шатром.

Особливо ошатно було вирішено інтер'єр храму. За бажанням замовника під час виконання внутрішніх опоряджувальних робіт за зразок було прийнято інтер'єр Володимирського собору в м. Києві.

Підлога викладена восьмигранними плитами з білого мармуру із невеликими квадратними вставками з чорного мармуру. Вівтарна частина відділялася від основного об'єму одноярусним іконостасом «в византийском духе». Всі роботи по виготовленню мармурових деталей були виконані відомою одеською фірмою Тузіні. Для виконання живописних робіт по розпису стін були запрошені київські художники О.О. Мурашко та І.І. Соколов. За спогадами сучасників «Вся церков расписана прекрасными и чрезвычайно разнообразными орнаментами – снимками с орнаментов Киевского Владимирского собора. Есть тут и

золотые колосья, водяные лилии, самые разнообразные цветы, есть скрижали, чаши, головки ангелов и многих других эмблематических и аллегорических изображений». Загалом вартість робіт склала близько 90 тис. рублів. В середині зберігся оригінальний різьблений із білого мармуру іконостас, що за своїми формами нагадує іконостас Сампсоніївської церкви в м. Полтава, та збереглися оригінальні первісні настінні розписи з різним ступенем збереження, які після передачі будівлі громаді були відреставровані.

Необхідно звернути увагу на те, що орієнтація храму не відповідає канонам будівництва церковних споруд. За бажанням замовника архітектор зорієнтував споруду так, щоб її якнайкраще було видно з вікон маєтку та з головної вулиці села. Тому орієнтація відповідає лінії північ – південь.

Під східним приділом храму свого часу була влаштована родинна усипальниця Панайотових – невелике приміщення, перекрите циліндричним склепінням, але чи проводилися там поховання, нині невідомо.

Іконостас Богоявленської церкви
в с. Обознівка.

В роки радянської влади церква була закрита і поступово руйнувалася, була навіть спроба знищити храм. Але все ж згодом було прийняте рішення про її реставрацію. А в 1990 р. споруду передали релігійній громаді.²⁶¹

Церква в ім'я Святої Живоначальної Трійці в с. Петрівка була зведена в 1901 р. Будівля храму – дерев'яна, хрещата в плані, семидільна одноверха споруда на мурованому цоколі з прибудованою дзвіницею. До центральної, квадратної в плані дільниці прибудовані прямокутні приділи. Східний – вітварна частина; південний і північний – мали бокові входи, що завершувалися трикутним фронтоном.

Між раменами хреста зі східної сторони до вітварної дільниці прибудовані дві дільниці, що слугували як ризниця (південна частина) та паламарня (північна). Стіни храму мали досить великі вікна з лучковим завершенням оздоблені фігурними сандриками та трикутними фронтончиками. Між вікнами та карнизом вільна площина була прикрашена круглими дерев'яними плашками із декоративним різьбленням. Карниз також прикрашався декоративним різьбленням. До західного приділу прибудована квадратна в плані трьохярусна дзвіниця. Перший її ярус слугував головним входом до храму та з трьох сторін прикрашався трикутними фронтонами. Другий, квадратний у плані, мав із двох сторін великі аркові вікна та вихід у внутрішній простір на хори. Третій – восьмигранний у плані виконував функцію дзвонівого і мав у чотирьох гранях великі аркові віконні прорізи орієнтовані за сторонами світу, щоб звук від дзвонів міг розповсюджуватися якнайдалі. Кожна із граней ярусу мала завершення у вигляді невеликого трикутного фронтону. Завершувалася дзвіниця восьмигранним наметовим покриттям з восьмигранним ліхтариком та шоломоподібною маківкою над ним увінчаною кованим металевим хрестом.

Фрагмент внутрішніх розписів
Богоявленської церкви в с. Обознівка.

Церква Святої Живоначальної Трійці
в с. Петрівка.

²⁶¹ О постройке церкви в с. Обозовке // ЦГИА Российской Федерации. – Ф. 799. – Оп. 25. – Д. 71; О постройке храма в деревне Обозовке Кременчугского уезда Полтавской губернии // ЦГИА Российской Федерации. – Ф. 799. – Оп. 25. – Д. 939; Клировая книжка Полтавской епархии на 1902 год. – Полтава: Типо-литогр. Л. Т. Фришберга, 1902. – С. 283; Справочная клировая книга по Полтавской епархии на 1912 год. – Полтава, 1912. – С. 118; Релігійні громади Полтавської області станом на 01.01.2008 р. // Інформація відділу у справах національностей та релігій Полтавської облдержадміністрації. – Арк. 13; Особистий архів авторів.

Іконостас церкви Святої Живоначальної Трійці в с. Петрівка.

Над центральною дільницею знаходився восьмигранний світловий барабан площини якого мали великі вікна з лучковим завершенням і кулеподібними наличниками та завершувалися трикутними фронтонами. Завершувався він восьмигранним наметовим покриттям із восьмигранним ліхтариком та шоломоподібною маківкою з кованим металевим хрестом.

За радянської доби храм було закрито й він використовувався як складське приміщення місцевого господарства. Вірогідно, що саме в цей час було демонтовано центральний світловий барабан та другий і третій яруси дзвіниці. Нині храм діє. Зусиллями місцевої громади та настоятеля поступово відроджується з руїн.²⁶²

На жаль, цього ми не можемо сказати про церкву Святої Живоначальної Трійці в с. Фрунзівка. Її будівництво було завершене в 1833 р. коштом Маври Григорівни Капніст, яка, виконуючи умови заповіту (1811 р.) та в пам'ять про чоловіка надвірного радника Миколу

Васильовича Капніста, завершила розпочаті ще ним роботи по спорудженню церкви.

Будівля – цегляна, прямокутна в плані споруда розміром 16 x 14 м з напівкруглою вівтарною апсидою зі східної сторони будівлі радіусом бл. 6 м зведена в стилі російського класицизму.

Входи до храму з північної, західної та південної сторін були акцентовані чотирьохлонними портиками з трикутними фронтонами. З обох боків від них розміщувалися прямокутні, прикрашені сандриками вікна з лучковими завершеннями.

Конструктивною особливістю споруди було те, що мурованими були лише стіни на висоту до 6 м при товщині 0,9 м, а конструкції перекриття виконані з дерева. У даному випадку це могло бути пов'язано з фінансовими можливостями замовника, або ж із відсутністю спеціалістів-будівельників необхідної кваліфікації по зведенню цегляних склепінь. На таку думку наштовхує той факт, що всередині будівлі відсутні будь-які сліди цегляних склепінь і парусів. Залишки існуючого перекриття вівтарної частини також мають дерев'яні конструкції, що раніше були підбиті дранкою та поштукатурені вапняним розчином. Планувальними особливостями храму є приміщення по обидві сторони від вівтаря зі слідами на стінах

²⁶² Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: «Українська Енциклопедія» імені М.П. Бажана, 1992. – С. 651 – 652; Клировая книжка Полтавской епархии на 1902 год. – Полтава: Типолитогр. Л. Т. Фришберга, 1902. – С. 644; Коломенский Г. Сборник необходимых сведений о каждом приходе и адрес-календарь духовенства Полтавской епархии. Ч. 1: Полтавский учебный округ. – Полтава: Типолитогр. И.А. Дохмана, 1890. – С. 65; Коломенский Г. Сборник необходимых сведений о всех приходах Полтавской губернии и адрес-календарь духовенства той-же епархии. – Полтава: Типогр. Губернск. Правл., 1895. – С. 83; Полтавіка. Полтавська енциклопедія. Т. 12: Релігія і церква / Голов. ред. О.А. Білоусько; Ред. Кол. Ю.М. Варченко, А.М. Киридон, В.О. Мокляк та ін. – Полтава: Видавн. «Полтавський літератор», 2009. – 756 с., іл. – С. 477, 660; Справочная клировая книга по Полтавской епархии на 1912 год. – Полтава, 1912. – С. 67, 293, 294.

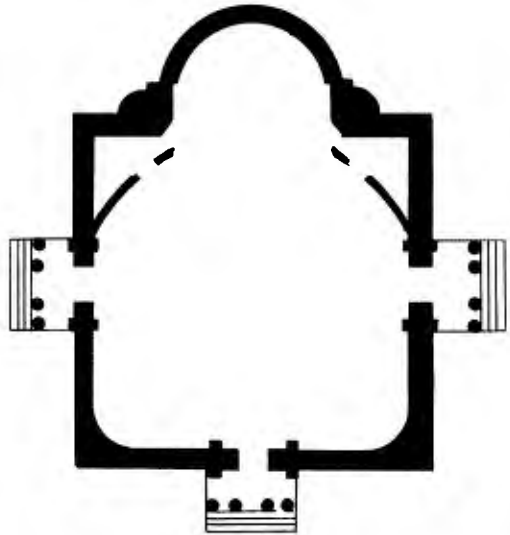
дерев'яних сходів. Це вказує на те, що в інтер'єрі на висоті близько 4 м на північній, західній та південній стінах були встановлені дерев'яні хори, що суттєво збільшували корисну площу храму, особливо в холодну пору року. Для покращення акустичних властивостей внутрішнього простору прямі кути нижнього ярусу були зроблені заокругленими. Первісно споруда мала досить великий круглий світловий барабан діаметром близько 8 м, у якому розміщувалося 8 вікон з арковими завершеннями, через які освітлювалася центральна частина внутрішнього простору храму. Вікна як із середини, так і зовні були декоровані лиштвами складного профілю. По краях основний об'єм мав похилу металеву покрівлю, а його центральна частина – напівсферичний купол із великим виносом карнизу, що захищав дерев'яні стінові конструкції від атмосферних опадів. Завершувалася споруда декоративним дерев'яним ліхтариком з цибулястою маківкою, підхресною кулею та кованим металевим хрестом.

Церква Святої Живоначальної Трійці
в с. Фрунзівка.

Стіни споруди були поштукатурені вапняним розчином і побілені, а дерев'яний світловий барабан і ліхтарик пофарбовані олійною фарбою в білий колір. Металева покриття – в традиційний зелений колір.

Мав храм і трьохярусну дзвіницю, зведену в 1850-х рр. За часів радянської влади храм закрили, демонтували дзвіницю та світловий барабан тим самим пристосувавши будівлю під господарські потреби. Нині церква стоїть пустою і поступово руйнується.

План церкви Святої Живоначальної Трійці
в с. Фрунзівка.

Глобинський район пов'язаний із багатьма відомими особистостями. Тут жив і працював відомий український композитор М.М. Капачевський, в маєтку Родзянків у Веселому Подолі зупинявся О.С. Пушкін, перебуваючи на Полтавщині кілька разів, відвідав територію нинішнього Глобинського району Т.Г. Шевченко, в с. Горби жив Л.І. Глібов, з Глобинщиною пов'язаний класик української літератури М.П. Старицький, у с. Гриньки народився корифей української музики М.В. Лисенко, з іменем С.В. Васильченка пов'язане с. Зубані, в

Пам'ятник О.І. Білашу
в с. Градизьк

сс. Мануйлівка та Манжелія бував М. Горький, у Федорівці народився письменник і літературознавець Д.М. Косарик, у цьому ж селі бував П.Г. Тичина, в с. Устимівка жив і працював класик сучасної української літератури, лауреат Національної премії Т.Г. Шевченка Ф.К. Роговий та ін. На жаль, ці особистості практично не увічнінені. Все що ми маємо – пам'ятник Т.Г. Шевченку в Глобиному, пам'ятник О.І. Білашу в Градизьку, пам'ятник та меморіальну дошку М.В. Лисенку в с. Гриньки, пам'ятник М.І. Вавилову в с. Устимівка, Р.П. Кириченко в с. Землянки, меморіальні дошки їй же в сс. Великі Кринки та Корещина, поховальний комплекс в с. Корещина. Маємо будинок в с. Устимівка, в якому жив і працював Ф.К. Роговий, та його ж могилу в тому ж селі, а у Федорівці могили Д.М. Косарика, що явно недостатньо для такого району як Глобинський.

Натомість ми маємо пам'ятники: Ф. Енгельсу (с. Іванове Селище), Г.І. Котовському (с. Землянки),

М.В. Фрунзе (с. Фрунзівка) та 9 пам'ятників В.І. Ульянову (Леніну) в сс. Бориси, Броварки, Горби, Гриньки, Жовтневе, Липове, Пирого, Святилівка та Турбаї. Останніх тут було значно більше та допоміг «ленінопад», під час якого вождя світового пролетаріату позбулися м. Глобине, (2), смт. Градизьк, сс. Бабичівка, Зубані, Великі Кринки, Кагамлик, Малі Кринки, Погреби, Пронозівка, Пузикове, Пустовійтове та Яроші. В різні роки зникли з карти району пам'ятники А.О. Жданову в с. Опришки, Г.І. Петровському в с. Бабичівка, С.М. Кірову в с. Горби, М.І. Калініну в с. Манжелія, В.І. Чапаєву в с. Яроші – зруйнувалися «під впливом атмосферних опадів».

Але приємно додати, що глобинці все ж пам'ятають своїх краєзнавців. У с. Весела Долина зберігається могила Тетяни Григорівни Ляховенко – людини, яка доклала чимало зусиль для підготовки до видання матеріалів Книги Пам'яті України по Глобинському району, автора краєзнавчого дослідження «Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної». У м. Глобине є могила Миколи Дмитровича Плиски – заслуженого учителя України, краєзнавця, автора численних публікацій в обласній газеті «Зоря Полтавщини» та багатьох статей енциклопедичного довідника «Полтавщина». У с. Великі Кринки похований Леонід Воло-

Могила краєзнавця Т.Г. Ляховенко
в с. Весела Долина

димирович Епецький – краєзнавець, засновник та колишній директор Великокринківського історико-краєзнавчого народного музею.

Звичайно, що подана в книзі інформація не є повна, адже вона постійно поповнюється. Створюються нові природоохоронні об'єкти, виявляються нові пам'ятки археології, встановлюються нові пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні та пам'ятні дошки. Життя рухається вперед.

І на останок хотілося б від колективу авторів та редакційної колегії висловити подяку начальнику відділу культури і туризму Глобинської районної державної адміністрації Гурі Людмилі Миколаївні та краєзнавцю, учаснику Полтавської експедиції ДП НДУ «Охоронна археологічна служба України» Інституту археології НАН України Пономаренку Євгену Євгеновичу.

*В.О. Мокляк, заслужений працівник культури України,
В.В. Шерстюк*

Глобине, м., районний центр

1. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 1,4 км на північ від міста, на лівому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з двох розташованих поряд курганів висотою 0,3 і 0,5 м діаметром 15 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 16. – Рис. 48/1-1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 16. – Рис. 48/1-1, 2.

Л.М. Лугова

2. Курган І (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на північний схід від міста, праворуч від автошляху мм. Глобине – Полтава, на лівому березі

невеликої пересихаючої р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота насипу 2 м, діаметр 25 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 16. – Рис. 48; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 16. – Рис. 48.

Л.М. Лугова

3. Курган ІІ (археол.)

Знаходиться за 0,8 км на схід від міста, ліворуч від автошляху до с. Манжелія, на лівому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота насипу 0,6 м, діаметр 15 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 16. – Рис. 48; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 16. – Рис. 48.

Л.М. Лугова

4. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1,4 км на південний захід від міста, праворуч від дороги до с. Опришки, на території господарського подвір'я відділення Глобинського цукрового заводу ім. Чапаєва, поряд із трансформаторною підстанцією, на правому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 4 м, діаметр 35 м.

Задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 18-19. – Рис. 59/1, 60; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 18 – 19. – Рис. 59/1, 60.

Л.М. Лугова

5. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 1,8 км на південний захід від міста, праворуч від дороги до с. Опришки, на правому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 0,5 м, діаметр 10 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 18 – 19. – Рис. 59/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3

(звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 18 – 19. – Рис. 59/2.

Л.М. Лугова

6. Курган V (археол.)

Знаходиться за 2,6 км на південний захід від міста, праворуч від дороги до с. Опришки, на правому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,3 м, діаметр 25 м.

На задернованій південно-західній частині насипу стоїть бетонний стовп електропередач.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 18 – 19. – Рис. 59/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 18 – 19. – Рис. 59/3.

Л.М. Лугова

7. Курган VI (археол.)

Знаходиться за 2,5 км на південь-південний захід від міста, ліворуч від дороги до с. Опришки, на правому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,5 м, діаметр 25 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 18 – 19. – Рис. 59/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 18-19. – Рис. 59/4.

Л.М. Лугова

8. Братська могила радянських воїнів, жертв нацизму (1941) (іст.)

Розташована в південній частині центрального міського кладовища за адресою: вул. І Травня.

Поховано 78 осіб: воїни із частин 38 Армії Південно-Західного фронту (81-ї, 297-ї стрілецьких дивізій, 37 кавалерійської дивізії, 384 окремого польового хлібозаводу, розвідувального відділу та штабу 81-ї стрілецької дивізії), які загинули в період 1 – 13 вересня 1941 р., стримуючи наступ німецьких військ під час їхнього прориву на східному березі р. Дніпро, південніше залізничної станції Глобине та мирні жителі, які загинули в результаті бомбардування цієї ділянки фронту авіацією ворога.

Прізвищ відомо 21.

У 1963 р. біля могили встановлено цегляний, оштукатурений обеліск (вис. 3,5 м), на якому в 2005 р. закріплено по-

тріюну сіру гранітну меморіальну дошку (1,1 x 0,8 м) з пам'ятним написом «Тут похоронені радянські воїни 38-ої армії Південно – Західного фронту, які загинули при обороні м. Глобине у 1941 році. (21 прізвище) та ще 57 невідомих воїнів Червоної Армії та мирних громадян» і фотопортрет з написом: «Погребняк Степан Андреевич».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арк. 23; ЦАМО РФ. – Ф. 1459. – Оп. 1. – Спр. 20. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 14–30; ЦАМО РФ. – Ф. 1553. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – IX від. – Спр. 02-47. – вх. 1227-41. – Арк. 186; ЦАМО РФ. – IX від. – Спр. 02-16. – вх. 92-41. – Арк. 278; ЦАМО РФ. – XI від. – Оп. 818883с. – Спр. 127. – вх. 391с. – 00101-32-1. – Арк. 169; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1787-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Сорокопуд І.Я. Глобине: від хутора до міста. – Глобине: Видавництво «Поліграфсервіс», 2003. – С. 51.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

9. Братська могила жертв нацизму та радянських військовополонених (1941 – 1943) (іст.)

Розташована в південній частині центрального міського кладовища за адресою: вул. 1 Травня.

Поховано 214 громадян: активістів, підпільників, осіб єврейської національності, мирних жителів населених пунктів Глобине, Гурби, Погреби, Рублівка, Пустовійтове, Кагамлик, Бабичівка, Устимівка, Бориси, Опришки, Жуки, Гориславці, Шепелівка, Яроші та військовополонених, які були закатовані гестапо під час тимчасової німецької окупації у 1941 – 1943 рр. Прізвища відомі. Після звільнення району були виявлені місця масових розстрілів: на території райуправи та жандармерії в рові виявлено понад 100 трупів; біля залізничного насипу неподалік від х. Степаненки (тепер с. Черевані) у ямі виявлено 86 трупів. Крім жінок, дітей, були розстріляні члени підпільної групи, утвореної у Глобиному в травні 1943 р. У групі налічувалося до 20 чол. Приймали повідомлення Радінформбюро, розмножували на друкарській машинці та розповсюджували серед населення. Через два місяці група була викрита, 8 її учасників заарештовані та після катувань розстріляні. Поховані в братській могилі, їхні прізвища увічнені: командир групи М.М. Шмаль (1919 – 1943) та члени групи А.С. Солошенко (р. н. нев. – 1943),

Д.Г. Обідна (р. н. нев. – 1943), М.С. Козубенко (1899 – 1943), В.Л. Мозговий (1924 – 1943).

У 1957 р. згідно з рішенням виконавчого комітету Глобинської районної ради депутатів трудящих біля могили встановлено цегляний оштукатурений обеліск (вис. 3,5 м), на лицьовій грані якого у 2005 р. закріплена дошка з сірого граніту (0,6 x 0,4 м) з пам'ятним написом: «Братська могила жертв нацизму: комуністів і безпартійних активістів, підпільників і патріотів, громадян єврейської національності та військовополонених, які закатовані гестапо в м. Глобине під час німецько-фашистської окупації 1941 – 1943 рр.».

Біля підніжжя пам'ятника – 14 дощок (0,43 x 0,75 м) із сірого граніту з прізвищами похованих.

Джерела літератури: ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 2882. – Арк. 70; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 2881. – Арк. 79; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 2018. – Арк. 80; Спр. 16. – Арк. 48; ДАПО. – Ф. 105. – Оп. 1. – Спр. 15. – Арк. 21; ДАПО. – Ф. 105. – Спр. 165. – Арк. 3, 10, 12; ДАПО. – Ф. 105. – Спр. 355. – Арк. 9; ДАПО. –

Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 70. – Арк. 1 – 135; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1788-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ятники історії і культури УССР: Каталог – справочник. – К., 1987. – С. 403; Ляховенко Т. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної. Історико-документальний нарис. – [Глобине]: Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 1996. – С. 25, 28; Сорокопуд І.О. Глобине: від хутора до міста. – Глобине: Видавництво «Поліграфсервіс», 2003. – С. 56 – 57; Плиська М. Глобине: кривавий слід фашистських злочинців // Зоря Придніпров'я. – 2002. – № 77 (9893). – 28 вересня. – С. 1 – 2.

М.І. Назаренко, Н.М. Сиволап

10. Братська могила радянських військовополонених (1941), пам'ятний знак полеглим землякам (1962) (іст.)

Розташована за адресою: вул. Ударників, біля клубу Глобинського цукрозаводу. Поховано 57 воїнів із частин 297-ї стрілецької дивізії, які в період із 1 по 13 вересня 1941 р. після важких оборонних боїв на східному березі р. Дніпро в

районі м. Глобине потрапили в полон до гітлерівців. Воїнів утримували у пересувному таборі для військовополонених на пилорамі цукрозаводу (нині це – приміщення складів). У вересні 1941 р. частину було розстріляно, інші померли після жорстоких допитів. Прізвища невідомі. Місцеві краєзнавці вважають, що було розстріляно понад 200 осіб.

Згідно з рішенням загальних зборів працівників Глобинського цукрозаводу від 26 грудня 1961 р. біля могили встановлено пам'ятник виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонну скульптуру воїна (вис. 2,5 м) встановлено на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 2,3 м), на якому закріплено 2 чавунні дошки (0,9 x 0,68; 0,6 x 0,4 м) з пам'ятними написами: «Вечная память героям, павшим в боях за свободу и независимость нашей Родины»; та «Вечная память воинам-землякам, павшим в боях за Родину с немецким фашизмом 1941 – 1945 гг.» і прізвищами 11 воїнів-земляків, робітників цукрозаводу, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.

Пам'ятник відкрито у 1962 р.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1553. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 2. – Арк. 13; ЦАМО РФ. – IX від.вх. 1227-41. – Спр. 002-47. – Арк. 186; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – №2.4.204-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ятники історії та культури УРСР, каталог – справочник. – К., 1987. – С. 403; Ляховенко Т. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної: Історико-документальний нарис. – [Глобине]; Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 1996. – С. 28; Гаврилець М. Відкриття пам'ятника загиблим воїнам // Соціалістична Глобинщина. – 1959. – № 107 (1653). – 9 вересня. – С. 4.

Н.Ф. Шаповал

11. Братські (37) та індивідуальна могила радянських воїнів 1943, 1944 (іст.)

Розташовані у південній частині центрального міського кладовища за адресою: вул. 1 Травня.

У 38 могилах поховано 203 особи: 201 воїн 5-ї гвардійської повітряно – десантної дивізії, 69-ї, 80-ї гвардійських стрілецьких дивізій, які загинули 25 – 27 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками під час звільнення м. Глобине та померли від ран у період із вересня 1943 по січень 1944 рр. у 124 та 5187 хірургічних похідних польових госпіталях, 1060 евакуаційному госпіталі. Прізвища відомі. В одній із братських могил похована одна цивільна особа, яка стала жертвою випадкової кулі під час визвольного бою, прізвище відоме. Поруч в індивідуальній могилі похований воїн 24-го окремого інженерного аеродромного батальйону, який загинув 14.10.1943 р. під час виконання бойового завдання, прізвище відоме.

У 1964 р. в центрі поховань місцевими майстрами встановлено цегляний оштукатурений обеліск (вис. 3,0 м), на якому – металева дошка (0,6 x 0,6 м) з пам'ятним написом: «Куда б ни шел, ни ешал ты, но здесь останешься, могиле этой дорогой всем сердцем поклонись. Кто б ни был ты – рыбак, шахтер, ученый иль пастух, навек запомни: здесь лежит твой лучший друг. И для тебя, и для меня он сделал все, что мог. Себя в бою не пожалел, а Родину сберег». У 2005 р. на обеліску закріплена дошка з сірого граніту (0,3 x 0,5 м) з пам'ятним написом: «Тут похоронені радянські воїни, які померли від ран в 5187 ХППГ та 124 ХППГ, що дислокувались в м. Глобине (з вересня 1943 по січень 1944 р.) та в час звільнення території району від фашистської окупації і битви за Дніпро», а біля підніжжя – 12 дощок (0,4 x 0,8 м) із сірого граніту з прізвищами 202 похованих, у т. ч. Савицька Ніна Іванівна (нев. – 1943), цивільна. На індивідуальній могилі воїна – металева плита (1,8 x 0,85 м) з пам'ятним написом: «Тут похований гвардії сержант 24 окремого Інженерно-

го аеродромного батальйону, 1922 р. народження, уродженець с. Краснополье Торбаєвського району Мордовської АРСР Кружков Єгор Семенович який загинув 14.10.1943 р. при виконанні бойового завдання при звільненні м. Глобине від фашистської окупації».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арк. 23; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 14. – Арк. 150; ЦАМО РФ. – Ф. 1459. – Оп. 1. – Спр. 20; ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 13; ЦАМО РФ. – Ф. 1553. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 5187 ХППГ; ЦАМО РФ. – Ф. 124 ХППГ; ЦАМО РФ. – Ф. 1060 ЕГ; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.36-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Памятники истории и культуры УССР: Каталог-справочник. – К., 1987. – С. 403.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

12. Будинок школи, в якій навчалися Скиба Анатолій Іванович, Павлик Ігор Анатолійович (1975) (іст.)

Знаходиться за адресою: вул. Героїв Краснодона, 2-а. Побудований у 1974 р. Двоповерховий, у центральній частині триповерховий, цегляний, складний у плані, площею 6920 кв.м, покрівля плоска, металева. Тут, у Глобинській середній школі № 5 навчалися Анатолій Іванович Скиба (25.12.1963, м. Глобине – 14.12.1983, провінція Парван, Демократична Республіка Афганістан, пох. у м. Глобине) та Ігор Анатолійович Павлик (14.02.1965, м. Глобине – 3.11.1983, Де-

мократична Республіка Афганістан, пох. у м. Глобине), учасники бойових дій на території Демократичної Республіки Афганістан.

А.І. Скиба за час навчання в школі проявив себе працелюбним, дисциплінованим, сумлінним учнем. Особливий інтерес проявляв до історії, уроків військової підготовки. Любив читати художню літературу, брав активну участь у спортивних змаганнях школи та району, був активним учасником туристських походів і змагань, користувався авторитетом у колективі, мав добрі організаторські здібності.

Військову службу проходив у складі обмеженого контингенту радянських військ на території Демократичної Республіки Афганістан. Загинув під час виконання бойового завдання, похований у рідному місті (Див. поз. № 18).

І.А. Павлик розпочав навчання в першому класі школи в 1971 р. Був дисциплінованим, трудолюбивим, скромним учнем, активним у суспільно-корисній праці. Любив вивчати предмети математичного напрямку, багато читав художньої літератури.

Загинув під час проходження військової служби на території Демократичної Республіки Афганістан, похований у м. Глобине (Див. поз. № 16).

Рішенням ради школи від 14.02.1987 р. навічно занесено до Книги вічної Слави Глобинської загальноосвітньої школи I – III ступенів № 5 прізвища загиблих Анатолія Івановича Скиби та Ігоря Анатолійовича Павлика. Щорічно

під час відзначення Дня Перемоги та на випускному вечорі у школі зачитують їх імена та вшановують пам'ять хвилиною мовчання. У 1989 р. на фасаді будинку школи встановлено меморіальну дошку (0,5 x 0,7 м) рожевого граніту з пам'ятним написом, замінену 2013 р. за ініціативи та фінансової підтримки Ю.І. Мацака, генерального директора ТОВ ПК «Полтавазернопродукт», учасника бойових дій у Демократичній Республіці Афганістан, товариша загиблих воїнів на 2 дошки (0,39 x 0,43 м) із сірого полірованого граніту з портретами воїнів і 1 – (0,49 x 1,04 м) з пам'ятним написом: «Скиба Анатолій Іванович 25.12.1963 – 14.12.1983 Павлик Ігор Анатолійович 14.02.1965 – 03.11.1983. У цій школі навчалися кавалери ордена Червоної Зірки Скиба А.І. та Павлик І.А., які загинули при виконанні інтернаціонального обов'язку в Республіці Афганістан».

Джерела та література: Довідка відділу культури Лубинської районної державної адміністрації Полтавської області. – № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ять живе... Спогади про воїнів – полтавців, загиблих в Афганістані.–Полтава, 1999. – С. 70, 90; Книга Памяти о советских воинах, погибших в Афганистане. – Т. 2. – Москва: Военное издательство, 1995. – С. 195, 381; Чирченко О. А биль Афганистану в души чомусь не замовкає... // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 13 (10948). – 19 лютого. – С. 2.

Н.М. Сиволап

13. Могила Боровика Сергія Кононовича (1993) (іст.)

Знаходиться у південно-східній частині кладовища за адресою: вул. Польова.

Похований Боровик Сергій Кононович (24.09.1919 р., с. Степанівка, Чутівського району – 18.01.1993 р., м. Лобине) – повний кавалер ордена Слави. Народився в селянській родині. У Червоній Армії з 1939 р. На фронтах Другої Світової війни в липні-серпні 1941 і з квітня 1944 р. 15 серпня 1941 р. контужений і потрапив у полон. Перебував у таборі для військово-

полонених. У вересні 1943 р. відправлений гітлерівцями до м. Миколаїв для робіт на судноремонтному заводі, потім переправлений до м.Одеса. У квітні 1944 р. з втік полону. Після звільнення Одеси знову призваний до Червоної Армії та направлений до 180-го гвардійського стрілецького полку 60-ї гвардійської стрілецької дивізії. Відзначився в боях за м. Кишинів (Молдова) 20 – 24 серпня 1944 р. на підступах до якого одним із перших увірвався в траншею противника, у рукопашній сутичці знищив двох гітлерівців. На околиці міста, переслідуючи відступаючого ворога, знищив іще 5 солдатів ворога. Одним із перших увірвався до Кишинева. Наказом командира 3-ї гвардійської стрілецької дивізії від 30 серпня 1944 р. за мужність, проявлену в боях із ворогом, гвардії червоноармієць С.К. Боровик нагороджений орденом Слави 3-го ст. 14 січня 1945 р. в районі н. п. Дуцка-Воля (12 кілометрів західніше м. Варка, Польща) під час штурму дзоту першим досяг розташування ворога, знищив вогневу точку, з особистою зброєю вразив шістьох ворожих солдат і разом із бійцями захопив у полон 24 бійців во-

рога. Наказом по 5-й ударній Армії від 25 січня 1945 р. гвардії сержант С.К. Боровик нагороджений орденом Слави 2-го ст. Пройшовши з боями по території Польщі, брав участь у форсуванні р. Одер. Знову відзначився при прориві оборони противника під час Берлінської операції. 15 квітня 1945 р. гвардії сержант С.К. Боровик в бою на лівому березі р. Одер західніше м. Кюстрін (нині Костшин-на-Одрі, Польща) під вогнем пробрався до ворожого дзота, закидав його гранатами, знищив дві кулеметні обслуги. Був поранений, але залишився у строю. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 15 травня 1946 р. за мужність, відвагу і героїзм, проявлені в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками, гвардії сержант Боровик Сергій Кононович нагороджений орденом Слави 1-го ст. Нагороджений орденом Вітчизняної війни 1-го ст., медалями. Демобілізувався у 1946 р. Згодом працював головою Степанівської сільської ради Чутівського району, деякий час – на Скороходівському хлібоприймальному пункті, був незмінним секретарем партійної організації.

За сімейними обставинами переїхав до м. Любине, працював начальником охорони на Любинському елеваторі.

Помер у м. Любине. У 1994 р. на могилі встановлено надгробок (1,5 х 0,55 м) із гранітної крихти з фотопортретом і пам'ятним написом на овалі (0,17 х 0,12 м) з металокераміки: «Боровик С.К. 24.09.1919 – 18.01.1993».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686196. – Спр. 2853; там само. – Оп. 690155. – Спр. 361; Довідка відділу культури Любинської районної державної адміністрації Полтавської області. – №16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Дубров Б. Солдатська слава. – К.: «Молодь», 1973. – С. 200 – 201.

В.А. Андриєць, Н.М. Сиволап

14. Могила Бугаєць Марії Кузьмівни (2012) (іст.)

Знаходиться в центральній частині нового кладовища.

Похована Бугаєць Марія Кузьмівна (31.07.1926 р., с. Демина Балка, Хорольського району, Лубенської округи, тепер Вишняківська сільська рада, Хорольського району – 21.08.2012 р., м. Любине, Полтавська область) – Герой Соціалістичної Праці.

Після закінчення школи трудову діяльність розпочала у 1944 р. в місцевому радгоспі «9-е січня». У 1945 – 1949 рр. очолювала ланку в рільничій бригаді. У 1953 р. закінчила Хомутецький зооветеринарний технікум. Згодом працювала зоотехніком у Теплівському районі Луганської обл. У 1959 р. переїхала до смт. Любине Полтавської області. Працювала завідуючою свинотоварною фермою в колгоспі «Росія», потім – на різних роботах, із 1965 р. – бухгалтер-кадровик.

Звання Героя Соціалістичної Праці присвоєно Указом Верховної Ради СРСР від 06.04.1949 р. за одержання у 1948 р. урожаю пшениці по 32,22 центнерів з гектара на площі 20 га. Нагороджена орденом Леніна (1949).

На могилі встановлено тимчасовий пам'ятний знак – дерев'яний хрест. По-

ряд могила сина – Бугайця Миколи Івановича.

Джерела та література: ДАПО. – Ф. 240. – Оп. 1. – Спр. 794. – Арк. 69; там само. – Ф.Р-8661. – Оп. 1. – Спр. 130. – Арк 10; там само. – Спр. 381. – Арк 3, 15; Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 2. Герої Соціалістичної Праці / [упоряд. О.А. Білоусько, Т.П. Пустовіт]; Держ. архів Полтав. обл.; Центр досл. іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 16; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 94; Вітаємо героя! // Зоря Придніпров'я. – 2007. – № 57 (10380). – 1 серпня. — С. 1; Бугаець М.К. Некролог // Зоря Придніпров'я. – 2012. – № 63 (10898). – 28 серпня. – С. 4.

Н.М. Сиволап

15. Могила Курченка Василя Єрофейовича (1983) (іст.)

Знаходиться в центральній частині центрального міського кладовища за адресою: вул. 1 Травня.

Похований Курченко Василь Єрофейович (9.08.1902 р., м-ко Глобине, Глобинська вол., Кременчуцького повіту, Полтавської губ., тепер м. Глобине – 7.10.1983 р., м. Глобине там само) – Герой Соціалістичної Праці. Народився в селянській родині. Трудову діяльність почав із 14 років. До 1917 р. наймитував

у 1917 – 1929 рр. працював на Глобинському цукрозаводі. У 1932 р. обраний головою колгоспу, який очолював до початку Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. У 1941 – 1945 рр. – в Червоній

Армії. Після демобілізації знову обраний головою колгоспу ім. Мічуріна (колишній ім. Куйбишева) очолюючи його до 1976 р. Під керівництвом В.Є. Курченка колгосп перетворився на високорентабельне господарство, що спеціалізувалося на виробництві свинини. В 1967 р. колгосп першим у Полтавській обл. був нагороджений орденом Леніна. У 1968 р. господарству присвоєно звання «Колгосп комуністичної праці», а в 1971 р. – «Господарство високої культури землеробства».

За особливі заслуги в розвитку сільського господарства та досягненні високих показників у виробництві продукції В.Є. Курченку Указом Президії Верховної Ради СРСР від 26 лютого 1958 р. присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці. Нагороджений 2 орденами Леніна (1952, 1958), орденом Жовтневої Революції (1972), 2 орденами Трудового Червоного Прапора (1965, 1973), медалями «За бойові заслуги», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.», Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

В.Є. Курченко обирався депутатом Верховної Ради СРСР 5-го скликання, Верховної Ради України 7-го та 8-го скликань, делегатом III Всесоюзного з'їзду колгоспників, у 1971 – 1970 рр. – член Всесоюзної Ради колгоспників.

Помер у м. Глобине. У 1984 р. на могилі встановлено надгробок (вис. 1,3 м) із сірого полірованого граніту, спільний з дружиною, Ульяною Моїсеївною Курченко, з портретами та пам'ятним написом: «Курченко Василь Єрофеевич 9.8.1902 – 7.10.1983 Ульяна Мойсеевна 20.12.1904 – 15.9.1986».

Джерела та література: О присвоєнні звання Героя Соціалістического Труда передовикам сільського господарства Української ССР: Указ Президиума Верховного Совета СССР 26 февраля 1958 г. // Ведомости Верховного Совета СССР. – № 5(900). – 1958. – 19 марта; ДАПО. – Ф. 240. – Оп. 1. – Спр. 974; Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область. – К.: Головна редакція УРЕ АН УРСР, 1967. – С. 58, 66, 205 – 207, 210; Нариси історії Полтавської обласної партійної організації. – Харків: «Прапор», 1981. – С. 245, 254, 275; Курченко В.Є. Хліба колосяться. – Хар-

ків: «Прапор», 1967; Курченко В.Є. Колгосп ім. Мічуріна Полтавської області. – Харків: «Прапор», 1972; Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 2. Герої Соціалістичної Праці / [упоряд. О.А. Білоусько, Т.П. Пустовіт]; Держ. Архів Полтав. обл.; Центр досл. Іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 41.

О.П. Єрмак

16. Могила Павлика Ігоря Анатолійовича (1983) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища за адресою вул. Польова.

Похований Павлик Ігор Анатолійович (14.02.1965 р., м. Глобине – 3.11.1983 р., Демократична Республіка Афганістан, похований у м. Глобине) – учасник бойових дій у Демократичній Республіці Афганістан. Після закінчення Глобинської середньої школи № 5 (Див. поз. № 12), у 1981 р. вступив до Хорольського технікуму механізації сільського господарства. 4.04.1983 р. Глобинським райвійськкоматом призваний до лав Радянської Армії з другого курсу. З червня 1983 р. служив у військовій частині п/п 78864 на території Демократичної Республіки Афганістан на посаді водія бронетранспортера. Бойові позиції, на яких І.А. Павлик виконував завдання, були обстріляні в результаті чого рядовий І.А. Павлик помер від отриманого важкого поранення в голову.

За мужність і відвагу, проявлені при виконанні бойового завдання, рядовий Павлик Ігор Анатолійович Указом Президії Верховної Ради СРСР від 17.05.1984 р. нагороджений орденом Червоної Зірки (посмертно), а також Указом Президії Демократичної Республіки Афганістан за № 240 від 15.05.1988 р. – медаллю «От благодарного афганского народа» та 8.05.1988 р. – грамотою Президії Верховної Ради СРСР.

У 1984 р. на могилі встановлено надгробок (вис. 1,71 м) із сірого граніту з портретом воїна та пам'ятним написом: «Павлик Ігорь Анатольевич 14.2.1965 – 03.11.1983

Погиб при исполнении служебных обязанностей.

Как много твоего осталось с нами
Как много нашего ушло с тобой
Мама, отец, сестра.»

Джерела та література: Поточний архів Полтавського облвійськкомату. – Ф. 3, ДГШ 315/7/0756 від 24.05.1984. – № 360; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – №2.4.2420-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка відділу культури Глобинської районної держадміністрації Полтавської області №16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Памяти о советских воинах, погибших в Афганистане. Т. 2. – Москва: Военное издательство. – 1995. – С. 195; Пам'ять живе... Спогади про воїнів – полтавців, загиблих в Афганістані. – Полтава, 1999. – С. 69 – 70; Чорні тюльпани: Афганський мартиролог України. – К.: АТ «Друкарня «Столиця», 1999. – С. 379.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволоп

17. Могила Плиски Миколи Дмитровича (2009) (іст.)

Розташована в центральній частині нового кладовища.

Похований Плиски Микола Дмитрович (21.06.1941 р., с. Глобине, Глобин-

ського району – 2009.13.02, м. Глобине) – заслужений учитель України, краєзнавець.

Народився в селянській родині. Навчався у Глобинській семирічній школі № 3 та середній школі № 1. Закінчив Кременчуцьке технічне училище № 3 та школу рентгенодефектоскопії при Київському політехнічному інституті. Працював монтажником та рентген-техніком на новобудовах Львова, Івано-Франківська, Потоцька, Києва та інших міст. У 1968 р. закінчив із відзнакою Полтавський державний педагогічний інститут і почав працювати вчителем історії у середній школі № 1 м. Глобине. За час роботи у школі М.Д. Плискі присвоєно звання відмінника народної освіти, старшого вчителя, учителя-методиста, заслуженого вчителя Української РСР (1988). Ним підготовлено та опубліковано у пресі багато статей краєзнавчого характеру. Більше тисячі публікацій побачило світ у газеті «Зоря Придніпров'я». М.Д. Плискі – один із співавторів енциклопедичного словника «Полтавщина». У 2008 р. за діяльність, спрямовану на висвітлення правди про Голодомор 1932 – 1933 рр. нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня.

У 2010 р. на могилі встановлено надгробок із сірого полірованого граніту (1,1 x 0,4 x 0,08 м) на такій же основі (0,2 x 0,6 x 0,19 м) із портретним зображенням похованого та пам'ятним написом: «Плискі Микола Дмитрович 21.06.1941 – 2009.13.02 царство небесне Вечная пам'ять», на звороті: зображення розгорнутої книги та чорнильниці з ручкою і напис:

«Тому, кто дорог был при жизни
От тех, кто помнит и скорбит».

На могилі покладена плита (1,0 x 0,5 м) із сірого полірованого граніту. Територія навколо могили викладена плиткою з сірого граніту. Навколо могили – металева огорожа, виготовлена місцевими майстрами із кутиків і прутів метод зварювання.

Джерела та література: Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 395; Пам'яті Миколи Дмитровича Плиски.

Колектив редакції газети «Зоря Придніпров'я» // Зоря Придніпров'я – 2009. – № 13 (10537) – 17 лютого. – С. 1.

Є.Є. Пономаренко, Н.М. Сиволап

18. Могила Скиби Анатолія Івановича (1983) (іст.)

Розташована в центральній частині кладовища за адресою: вул. Польова.

Похований Скиба Анатолій Іванович (25.12.1963 р., м. Глобине – 14.12.1983, провінція Парван, Демократична Республіка Афганістан, похований у м. Глобине) – учасник бойових дій на території Демократичної Республіки Афганістан. Навчався у Глобинській середній школі № 5 (Див. поз. № 12), після закінчення якої працював робітником Глобинського цукрокомбінату. 2.04.1982 р. призваний Глобинським райвійськкоматом на строкову службу до лав Радянської Армії. Служив рядовим у в/ч п/п 51884 в Демократичній республіці Афганістан із серпня 1982 р.

14.12.1982 р. мотострілецький взвод, у якому А.І. Скиба служив командиром бойової машини піхоти, біля м. Махмудраки, провінція Парван, був обстріля-

ний із однієї з висот. Рядовий А.І. Скиба зі своїм відділенням обійшов противника з тилу та атакував його. Був смертельно поранений, помер на місці бою. За мужність і відвагу, проявлені при виконанні бойового завдання Скиба Анатолій Іванович Указом Президії Верховної Ради СРСР від 17.05.1984 р. нагороджений орденом Червоної Зірки посмертно та Грамотою Президії Верховної Ради СРСР від 8.05.1989 р.

У 1984 р. на могилі встановлено надгробок (вис. 1,65 м) із сірого граніту з портретом воїна та написом: «Скиба Анатолій Іванович 25.12.1963 – 14.12.1983 погіб при исполненні служебних обов'язанностей».

Как много твоего осталось с нами

Как много нашего ушло с тобой

Мама, сестра, племянники».

Джерела та література: Поточний архів Полтавського облвійськкомату. – Ф. 3, ДГШ 315/7/0756 від 24.05.1984. – № 75. – Спр. 5. – Арк. 44; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – №2.4.2422-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка відділу культури Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області. – № 16 від 18.03.2005 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ять живе...: Спогади про воїнів – полтавців, загиблих в Афганістані. – Полтава, 1999. – С. 89 – 90; Книга Памяти о советских воинах, погибших в Афганистане. Т. 2. – М.: Военное издательство, 1995. – С. 381; Чорні тюльпани: Афганський мартиролог України. – К.: АТ «Друкарня «Столиця», 1999. – С. 381.

Н.М. Сиволап

19. Могили радянських воїнів (1943 – 1944) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища біля цукрокомбінату за адресою: вул. К. Маркса.

Поховано 54 воїни із підрозділів 69-ї, 80-ї гвардійських стрілецьких дивізій, 5-ї, 7-ї гвардійських повітряно-десантних дивізій, які померли від ран у 185-му військовому госпіталі, який дислокувався у м. Глобине з 15 листо-

пада по грудень 1943 р. та у 1060 евакогоспіталі, який розміщувався у клубі ім. І. Франка Глобинського цукрокомбінату з 23.12.1943 р. по 1.05.1944 р. Прізвища відомі.

У 1958 р. біля могил місцевими майстрами встановлено залізобетонний обеліск (вис. 3,5 м) із написом на металевій дошці (0,4 x 0,55 м): «Вічно живим 1941 – 1945» та прізвищами похованих воїнів на пластиковій плиті (1,2 x 0,8 м) і написом: «Тут поховані воїни Радянської Армії, які померли від ран у 185 евакоприймнику та 1060 евакогоспіталі в період боїв за р. Дніпро з жовтня 1943 року по жовтень 1944 року».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 1080; ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18002. – Спр. 189; ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 83627. – Спр. 8336. – Арк. 17; ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. А-83627. – Спр. 8336; Довідка Глобинського райвійськкомату від 12 липня 1991 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Ляховенко Т. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної: Історико-документальний нарис. – [Глобине]: Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 1996. – С. 161.

Н.М. Сиволап

20. Пам'ятне місце загибелі учасників громадянської війни (1920) (іст.)

Знаходиться за адресою: вул. 40-річчя Жовтня.

На цьому місці 2 липня 1920 р. після нерівного бою з антибільшовицьким збройним формуванням, були розстріляні начальник охоронного відділення особливої продовольчої комісії 14-ї Армії – Мирошкін Павло Іванович, мільйонер Кравченко Іван Степанович, глобинський военком Литвиненко Андрій Іпатійович та 7 членів продовольчого загону, які були захоплені під час нападу повстанців на залізничну станцію Глобине.

Згідно з рішенням виконкому Глобинської міської Ради від 23 листопада 1971 р. на місці розстрілу місцевими майстрами був встановлений пам'ятний знак. Стела (1,5 x 1,3 м) із сірого гра-

ніту встановлена на бетонному постаменті (вис. 0,7 м). На чільній стороні – пам'ятний напис: «На цьому місці в 1920 р. куркульською бандою були розстріляні вірні бійці за владу Рад Кравченко Іван Степанович Литвиненко Андрій Патійович Мирошкін Павло Іванович ще 7 чоловік, прізвища яких невідомі».

Пам'ятний знак відкрито у 1972 р.

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р-8661. – Оп. 1. – Спр. 379. – Арк. 68; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – №2.3.1786-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Памятники истории и культуры УССР, каталог – справочник. – К., 1987. – С. 403; Історія міст і сіл України: Полтавська область. – К.: Головна редакція УРЕ АН УРСР, 1967. – С. 199; Малько Є. Їх було семеро // Зоря комунізму. – 1966. – 18 січня. – № 8 (2677). – С. 2; Плиська М. Глобинщина: З історії створення міліції // Зоря Придніпров'я. – 2003. – 20 грудня. – № 99 (10018). – С. 2.

В.Я. Ревеєв

21. Пам'ятний знак Глобі Івану Яковичу, козаку, засновнику міста Глобине (1999) (іст.)

Знаходиться при в'їзді до міста, біля автошляху Великі Кринки – Глобине. Встановлений на честь засновника м. Глобине, козака Глоби Івана Яковича (р. н. нев. – 1791) у 1999 р. в центральній частині міста, біля будинку культури. У 2009 р. перенесений на сучасне місце.

Глоба Іван Якович (р. н. нев. – 1790) – козак, засновник міста Глобине. За переказами, на місці сучасного м. Глобине існував хутір Маленький Кагамличок.

Перша відома згадка про поселення датована 1737 р. Пізніше від прізвища власника хутір почав називатися Глоби (згодом Глобине). Рід Глобів належав до багатой козацької старшини. Данило, Іван та Яків Глоби були значковими товаришами Першої Полтавської полкової сотні Полтавського полку, про що одержали 28 листопада (9 грудня) 1736 р. універсал від полтавського полковника В.В. Кочубея. Вони також володіли хуторами та зимівниками на території Полтавського та інших полків Лівобережжя. Якову Глобі належав багатий хутір поблизу Ромоданівського шляху. Його спадкоємець, Іван Якович Глоба, власник Глобиного, був військовим писарем Нової Запорозької Січі. У 1765 – 1775 рр., брав участь у російсько-турецькій війні 1768 – 1774 рр. Вирізнявся гнучким розумом, глибокими знаннями та кмітливістю. Про освіченість І.Я. Глоби свідчить складений ним виступ від козацької старшини з нагоди вступу на престол імператриці Катерини II. Промова була надрукована в «Русском вестнике». Під час зруйнування царськими військами Нової Запорозької Січі в 1775 р. був звинувачений у непокорі російському урядові. У 1776 р. указом Святійшого Синоду І.Я. Глобу та його побратимів відправили на заслання до Сибіру з суворим утриманням, «чтобы узники были безвыпускно из монастырей и удалены б были не только от переписок, но и от всякого с посторонними людьми обращения». Був ув'язнений у Туруханському монастирі. Там, у Тобольській губернії, після 15-річного ув'язнення

І.Я. Глоба помер. Після арешту його володіння були відібрані і подаровані іншому власнику. На відомій іконі Покрова Пресвятої Богородиці із січної церкви серед інших козацьких старшин збереглося й зображення І.Я. Глоби.

Пам'ятний знак – стела з рожевого граніту (1,16 x 1,05 м) з пам'ятним текстом: «Засновнику міста писарю Війська Запорізького Глобі Івану Яковичу» та зображенням шаблі й чорнильниці з пером.

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області. – № 16 від 18.03.2005 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Козацький писар Глоба // Зоря Полтавщини. – 2009. – № 205 – 206 (21456 – 21457). – 23 грудня. – С. 3.

Н.М. Сиволап

22. Пам'ятний знак жертвам Голодомору (1932 – 1933) (іст.)

Заходиться на центральному міському кладовищі, навпроти входу за адресою: вул. 1 Травня.

Встановлений у 1992 р. в пам'ять про жителів Глобинського району, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр.

За матеріалами перепису 1926 р. на території Глобинського району Рахувалося 49,2 тис. жителів; станом на 1 червня 1936 р. статистики зафіксували 34,2 тис. У багатьох селах району населення зменшилось на 50 і більше відсотків. Під час Голодомору перестало існувати понад 40 сіл і хуторів району.

За свідченням Національної Книги Пам'яті жертв Голодомору встановлено число жертв по Глобинському району – 6081 осіб, імен відомо – 4572.

На символічній могилі – кургані (вис. 2,0 м) встановлено металевий хрест (вис. 4,0 м), а у 2008 р. – дошку із сірого граніту (0,3 x 0,5 м) з пам'ятним написом: «Жертвам Голодомору в Україні 1932 – 1933 років».

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області №16 від 18.09.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу

Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 5, 17, 86; Граб В.І. У лещатах ДПУ. – Полтава: «Археологія», 1999. – С. 110; Плиська М. Голодомор 1932 – 1933 рр. на Глобинщині // Зоря Придніпров'я. – 2002. – № 66 (9882). – 21 серпня. – С.2; Сорокопуд І. Вічна пам'ять // Зоря Придніпров'я. – 2008. – № 73 (10496). – 23 вересня. – С. 1.

Н.М. Сиволап

23. Пам'ятний знак комсомольцям 1920-х років (1968) (іст.)

Знаходиться в центральній частині міста, у парку біля приміщення Глобинської міської ради.

Встановлений у 1968 р., до 50-річчя утворення Всесоюзної Ленінської Комуністичної Спілки Молоді в пам'ять про молодь, комсомольців, героїв громадянської війни.

На залізобетонній стелі (вис. 5,0 м) – барельєфне зображення молодих воїнів, комсомольців 1920-х та пам'ятний напис на зворотній стороні: «50 років ВЛКСМ 1918 – 1968. Безсмертним від живих».

Комсомольцям 20-х років. Ваше життя – подвиг Пам'ять про вас – вічна в серцях поколінь – Ви безсмертні!».

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – №2.4.258-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ятники історії та культури УССР: Каталог-справочник. – К: «Наук. думка», 1987. – С. 403.

Н.М. Сиволап

24. Пам'ятний знак полеглим землякам (1952, 2002) (іст.)

Знаходиться на розі вулиць Леніна і Пригребова. Встановлений у 1952 р., реконструйований у 2002 р.

Залізобетонна скульптурна композиція (вис. 2,5 м) воїна і дівчини-партизанки встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 3,0 м). Навколо пам'ятника розташовані 3 обкладені декоративною целою стели (1,75 x 5,0 м; 1,7 x 1,3 м; 1,7 x 5,0 м), на яких закріплені пластикова дошка (0,9 x 0,8 м) із зображенням матері та дитини та 38 дощок (0,9 x 0,26 м) із сірого граніту з прізвищами 994 воїнів-земляків, жителів м. Глобине, які загинули на фронтах Дру-

гої Світової війни та розстріляних гітлерівцями під час тимчасової окупації 1941–1943 рр. та пам'ятними написами: «Вічна слава воїнам – землякам, які загинули в боях за нашу Батьківщину 1941 – 1945 рр.»; «Глобинчани, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.»; «Споруджено за сприяння фонду ПНЕРУ». Біля підніжжя – вічний вогонь. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 995 прізвищ земляків.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – №2.4.1789-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ятники історії та культури УССР: Каталог – справочник. – К., 1987. – С. 403; Книга Пам'яті України: Полтавська область. – Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 38 – 77.

В.О. Дружинський, Н.М. Сиволап

25. Пам'ятний знак полеглим землякам (1956, 2005) (іст.)

Знаходиться в західній частині нового кладовища.

Встановлений на честь воїнів, жителів міста, які працювали в колгоспі «Ро-

сія» і загинули на фронтах Другої Світової війни. Первісно, у 1956 р., пам'ятник був встановлений біля адміністративного будинку колгоспу «Росія». У 2005 р. перенесений на нове кладовище, відбулася реконструкція.

Металевий пілон (вис. 7,5 м) встановлений на цегляному, обкладеному плитами з ракушняка постаменті (1,75 x 3,15 м), на якому у 2010 р. закріплено дошку із сірого полірованого граніту з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни». Перед пам'ятником – 6 біломармурових дощок (0,35 x 0,8 м) з написом: «Люди! Поки серця б'ються – Пам'ятайте! Якою ціною завоюване щастя – Пам'ятайте!» та прізвищами 39 загиблих земляків.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР – № 2.4.203-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ятники історії і культури УССР: Каталог – справочник. – К., 1987. – С. 403.

Н.М. Сиволап

26. Пам'ятний знак учасникам бойових дій в Афганістані (2002) (іст.)

Знаходиться в парку відпочинку за адресою: вул. Леніна.

Встановлений у 2002 р. в пам'ять про воїнів, уродженців Глобинського району, які загинули під час проходження служби на території Демократичної Республіки Афганістан.

На фоні рожевої гранітної стели (2,7 x 1,47 м) – гіпсовий барельєф воїна з автоматом (вис. 2,02 м), пофарбований у червоний колір. У правій нижній частині стели закріплені 3 червоно-сірі гранітні дошки (0,26 x 0,8 м) з пам'ятним написом: «Пам'ять живе... Воїнам-інтернаціоналістам, загиблим в Афга-

ністані: рядовий Куницький Олександр Юрійович, рядовий Верхолаб Юрій Михайлович, рядовий Котяш Петро Лукашевич, рядовий Крат Павло Сергійович, рядовий Павлик Ігор Анатолійович, рядовий Скиба Анатолій Іванович, сержант Книш Олександр Євгенійович» (Див. поз. № 12, 16, 18).

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської районної держадміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ять живе...: Спогади про воїнів-полтавців, які загинули в Афганістані. – Полтава, 1999. – С. 16 – 18, 41 – 42, 52 – 53, 56 – 58, 69 – 70, 89 – 90.

Н.М. Сиволап

27. Пам'ятний знак учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції (2007) (іст.)

Знаходиться в центральній частині міста, біля адміністративного приміщення за адресою: вул. Леніна, 271.

Встановлений у 2007 р. на честь земляків – жителів Глобинського району, які були учасниками ліквідації аварії на Чорнобильській атомній електростанції та постраждалих в результаті техногенної катастрофи.

У перші дні після аварії серед ліквідаторів були і вихідці з Глобинського району: начальник медпункту 132-го мотострілецького полку 25-ї гвардійської ім. Чапаєва мотострілецької дивізії Онопко Микола Олександрович, санітарний інструктор мотострілецького полку Кравченко Віктор Васильович, фельдшер медпункту полку Свіренко Володимир Миколайович, повар Шафорост Володимир Іванович, командири відділення збору і евакуації поранених Бабенко Микола Васильович, Ішков Володимир Вікторович та ін.

У травні 1986 р. раз або двічі на тиждень на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС з Глобинського військкомату відряджали по 1 – 2 чоловіки або невеликими групами резервістів. У ніч з 31-го травня на 1 червня було мобілізовано близько тисячі військових-запасників жителів Глобинського району.

Переважно глобинці проходили службу з червня по жовтень 1986 р. у військових частинах 61606 (Широнівський полк), 61511, 16965. Широнівський полк дислокувався у с. Корогод, поблизу

м. Чорнобиль. Тут служили і ліквідовували наслідки аварії близько півтисячі чоловік.

Будівельники Полтавщини для потерпілих із Чорнобильської зони звели велике село Згурівку Яготинського району Київської області. Згодом цей населений пункт став районним центром новоствореного Згурівського району на Київщині. У складі Полтавського агробуду – чотири будівельні організації з Глобинського району.

Станом на 1 квітня 2006 р. у Глобинському районі проживало 1653 громадян, які постраждали під час Чорнобильської трагедії.

На обеліску (1,26 x 0,49 м) з рожевого граніту – зображення скорботної жінки та пам'ятний напис: «Тим хто врятував світ від Чорнобильської катастрофи 26.04.2007». Поряд встановлена конструкція із блоків рожевого граніту (2,45 x 2,01 x 0,2 м), на якій закріплено металевий дзвін.

Джерела та література: Сліпченко В. Сумні дзвони Чорнобиля // Зоря Придніпров'я. – 2005. – № 31 (10153). – 23 квітня. – С. 2; Сорокопуд І.О. Судомний

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської районної держадміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ять живе...: Спогади про воїнів-полтавців, які загинули в Афганістані. – Полтава, 1999. – С. 16 – 18, 41 – 42, 52 – 53, 56 – 58, 69 – 70, 89 – 90.

Н.М. Сиволап

27. Пам'ятний знак учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції (2007) (іст.)

Знаходиться в центральній частині міста, біля адміністративного приміщення за адресою: вул. Леніна, 271.

Встановлений у 2007 р. на честь земляків – жителів Глобинського району, які були учасниками ліквідації аварії на Чорнобильській атомній електростанції та постраждалих в результаті техногенної катастрофи.

У перші дні після аварії серед ліквідаторів були і вихідці з Глобинського району: начальник медпункту 132-го мотострілецького полку 25-ї гвардійської ім. Чапаєва мотострілецької дивізії Онопко Микола Олександрович, санітарний інструктор мотострілецького полку Кравченко Віктор Васильович, фельдшер медпункту полку Свіренко Володимир Миколайович, повар Шафорост Володимир Іванович, командири відділення збору і евакуації поранених Бабенко Микола Васильович, Ішков Володимир Вікторович та ін.

У травні 1986 р. раз або двічі на тиждень на ліквідацію наслідків аварії на ЧАЕС з Глобинського військкомату відряджали по 1 – 2 чоловіки або невеликими групами резервістів. У ніч з 31-го травня на 1 червня було мобілізовано близько тисячі військових-запасників жителів Глобинського району.

Переважно глобинці проходили службу з червня по жовтень 1986 р. у військових частинах 61606 (Широнівський полк), 61511, 16965. Широнівський полк дислокувався у с. Корогод, поблизу

м. Чорнобиль. Тут служили і ліквідовували наслідки аварії близько півтисячі чоловік.

Будівельники Полтавщини для потерпілих із Чорнобильської зони звели велике село Згурівку Яготинського району Київської області. Згодом цей населений пункт став районним центром новоствореного Згурівського району на Київщині. У складі Полтавського агробуду – чотири будівельні організації з Глобинського району.

Станом на 1 квітня 2006 р. у Глобинському районі проживало 1653 громадян, які постраждали під час Чорнобильської трагедії.

На обеліску (1,26 x 0,49 м) з рожевого граніту – зображення скорботної жінки та пам'ятний напис: «Тим хто врятував світ від Чорнобильської катастрофи 26.04.2007». Поряд встановлена конструкція із блоків рожевого граніту (2,45 x 2,01 x 0,2 м), на якій закріплено металевий дзвін.

Джерела та література: Сліпченко В. Сумні дзвони Чорнобиля // Зоря Придніпров'я. – 2005. – № 31 (10153). – 23 квітня. – С. 2; Сорокопуд І.О. Судомний

ської губернії В.В. Енгельгардта та мали козацьке коріння. Невдовзі після народження Тараса, родину переводять на попереднє місце проживання в с. Керелівку (Кирилівку). 1822 р. він розпочинає науку в дяківській школі, а через рік помирає мати. 1824 р. разом з батьком мандрує в чумацькій валці, а після повернення, в кінці того ж року, батько віддає його в науку до кирилівського жителя Максима Губського. 1825 р. помирає батько і малий Тарас іде в найми. Працює пастухом, погоничем, пасе громадську отару, а в 1826 – 1827 рр. наймитує в дяка П. Богороського. У цей час проявляється і зростає його потяг до малювання. 1827 р. він утікає до м. Лисянки, маючи на меті навчитися малюванню, але невдовзі переходить до с. Тарасівка, де навчається малюванню у місцевого дяка-живописця. Однак це навчання не було тривалим. Уже наступного, 1828 р., він наймитує в кирилівського попа Г. Кошиця й лише вечорами читає й малює. Цього ж року помирає його старий господар і під час розподілу маєтностей між синами покійного В.В. Енгельгардта Тарас разом із усіма кирилівцями

переходить у власність П.В. Енгельгардта. На початку 1829 р. його записують до дворових кріпаків, а повесні разом з господарем їде до Києва, а далі до Вільно (сучасний Вільнюс, Литва). Того ж року, в жовтні, Тараса спіймали «на гарячому» за малюванням і було наказано «выпороть ... хорошенько». Однак з цього часу молодий Т. Шевченко активно займається малюванням. Слухає лекції у професора малювання Віленського університету Яна Русема (Іонаса Русемаса). У лютому П.В. Енгельгардт переїжджає до Санкт-Петербургу. Разом з ним у якості дворового кріпака їде й Т.Г. Шевченко. 1834 р. намагаючись отримати вигоду із таланту кріпака, поміщик законтрактує його на чотири роки на навчання до «живописних справ цехового майстра» В. Ширяєва. До цього періоду життя Т.Г. Шевченка відноситься початок його літературно-мистецької творчості. Після знайомства в 1835 р. з І.М. Сошенком останній розпочинає клопотатися про звільнення молодого таланту. Тоді ж він знайомиться з Є. Гребінкою, А. Мокрицьким, О. Венеціановим, згодом К. Брюлловим, відвідує класи Товариства заохочення художників. 16 квітня 1838 р. заходами В. Жуковського та М. Вієльгорського під час продажу портрету В. Жуковського роботи К. Брюллова було отримано необхідну для викупу Т.Г. Шевченка з неволі суму, а 22 квітня одержав відпускний документ. З цього часу він розпочинає активно навчатися і займатися як живописом, так і поетичною творчістю. 1838 р. його прийняли до Петербурзької Академії мистецтв, а 1839 р. в число пенсіонерів Товариства заохочення художників. 1845 р. закінчив навчання одержавши звання вільного художника. Писати вірші почав до того, як звільнився з кріпацтва. Найперший твір – баладу «Причинна» Є. Гребінка опублікував у 1840 р в альманасі «Ластівка». Перша збірка поезій під назвою «Кобзар» побачила світ у 1840 р. Наступна – 1860 р.

Весною 1843 р. Т.Г. Шевченко повертається в Україну. До цього ж часу відно-

ситься і його знайомство з Полтавським краєм. Розпочинає своє знайомство з Прилуцького повіту (сс. Діхтярі, Сокиринці). У червні 1843 р. поет прибув до Є. Гребінки на х. Убіжище, в с. Мосіївка був на балу у генеральші Т.В. Волховської, де познайомився і подружився з О. Афанасьєвим-Чужбинським, О. Капністом, родиною Закревських, Я. де Бальменом. Разом з О. Капністом їде до м. Яготин, де знайомиться з родиною князя М.Г. Репніна-Волконського, сестрами Глафірою, Тетяною та Олександрою Псьол, подружився з Варварою Репніною. Після того відвідав О. Чужбинського в с. Ісківці на Лубенщині, В. Закревського в Лемишівці, побував у Пирятині у матері В. Григоровича і передав їй листа від сина. Пізньої осені він поїхав із В. Репніним у його маєток в с. Андріївку Гадяцького повіту. Друга подорож в Україну відбулася в 1845 – 1846 рр. Літо і осінь 1845 р. жив у с. Мар'янівка в маєтку О.А. Лук'яновича, бував у навколишніх селах – Устивиці, Злодіївці (нині с. Псільське), разом з О. Лук'яновичем їздив до його батьків в с. Шедієве на р. Оріль. Під час цієї поїздки змалював краєвиди Решетилівки, Шедієвого, Полтави (зокрема Хрестовоздвиженський монастир і хату Котляревського). У 1843, 1845, 1846 рр. поет бував у маєтку Закревських у с. Березова Рудка нинішнього Пирятинського району,

У 1846 р. Т.Г. Шевченко в Києві познайомився з членами Кирило-Мефодіївського товариства, а невдовзі, у 5.04.1847 р., був заарештований за твори антицарського і антисамодержавного змісту та засланий на 10 років у солдатчину (звільнений лише після смерті Миколи І).

Влітку, у серпні – вересні 1859 р., він востаннє відвідав Україну і побував на Полтавщині – їхав через Зіньків, Гадяч, зупинявся в Миргороді, Пирятині. На хуторі П. Таволги-Мокрицького, поблизу Пирятини, написав вірш «Ой маю, маю я оченята...». Крім того, за народними переказами, відвідав сс. Білоусівку, Го-

родище, Яхники, Слободо-Петрівку, Загір та ін. У списку населених пунктів, відвіданих Шевченком у 1843 – 1844 та 1845 – 1846 рр., – понад 50 топонімів. За кількістю відвіданих місць Полтавщина в біографії поета займає перше місце після його рідної Черкащини.

Поет намагався підшукати місце для власної хати, продовжував плекати надію на одруження з простою українською дівчиною і поселитися в «хатині над Дніпром». Несподівана смерть перекреслила його плани.

Перебуваючи на Полтавщині поет кілька разів відвідав територію нинішнього Глобинського району. У 1843 р. Т.Г. Шевченко побував у с. Пирого Горольського повіту. Село існувало вже у XVII ст. З другої половини XVII ст. до 1781 року – у складі Городиської сотні Миргородського полку. У 1781 році – віднесене до Городиського повіту Київського намісництва, з 1789 року – до Градизького повіту Катеринославського намісництва, з 1796 року – до складу Кременчуцького повіту Малоросійської, з 1802 року – Полтавської губернії. У 1923 р. – віднесене до Глобинського району Кременчуцької округи. Розташоване на річці Кагамлик. У 1845 р. проїздом із Кременчука до Пирятини Т.Г. Шевченко був у с. Горби. Село засноване на початку XVIII ст. чигирин-добрівським сотником Іваном Булюбашем. У 1763 р. входить до складу Жовнинськпї сотні Лубенського полку і перебуває у володінні значкового товариша Д. Булюбаша. У кількох історичних джерелах XIX ст. вживалася й інша назва населеного пункту – Кагамлик. У 1781 р. Горби увійшли до складу Городиського (з 1789 р. – Градизького) повіту Київського (з 1789 р. – Катеринославського) намісництва, з 1796 р. – Кременчуцького повіту Малоросійської губернії, з 1802 р. – Полтавської губернії. У XVIII – на поч. XIX ст. – володіння надвірного радника Родзянки. За переказами Тарас Григорович Шевченко, нібито, приїздив у с. Горби їдучи від А. Родзянки з Веселого Подо-

лу. Документального підтвердження цієї версії не знайдено.

Погруддя (0,85 x 0,97 м.) із бетону, окутого міддю встановлене на бетонному, обкладеному плитами з рожевого граніту постаменті (вис. 2,08 x 0,58 x 0,6 м.) і на такому ж цоколі (0,36 x 1,23 x 1,22 м). На лицьовій грані постаменту – напис: «Тарас Шевченко»;

«Жива душа поетова святая,

Жива в святих своїх речах,

І ми, читая, оживаєм

І чуем Бога в небесах.

Т. Шевченко».

Пам'ятник Т.Г. Шевченку встановлено згідно з рішенням 31-ї сесії 6-го скликання Любинської районної ради від 15 серпня 2013 р. № 320. «Про виділення земельної ділянки для встановлення пам'ятника Т.Г. Шевченку»

Автори: скульптори Д.О. Коршунов, В.П. Голуб, архітектор В.О. Стюжка.

Пам'ятник відкрито 7 березня 2014 р.

Джерела та література: Українська радянська енциклопедія. Т. 12. – 2-е вид. – Київ. Голов. ред. Української радянської енциклопедії, 1985 – С. 389 – 391; Ротач П. Полтавська Шевченкіана: Спроба обласної (крайової) шевченківської енциклопедії. Кн. 2: Л – Я. – Полтава «Дивосвіт», 2009. – С. 107 – 109, 215 – 216; Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: УЕ, 1992. – С. 657 – 658; Ярошевська Н. У Любиному буде пам'ятник Кобзареві // Зоря Придніпров'я. – 2014. – № 4 (11038). – 18 січня. – С. 1; Сусід В. Допоки сонце – житиме земля, яка Шевченка світові явила, гримітимуть, немов удари коваля, його слова і його правди сила! // Зоря Придніпров'я. – 2014. – № 19 (11053). – 15 березня. – С. 1.

В.О. Мокляк, Н.М. Сиволап

Бабичівка, с. Бабичівська сільська рада

30. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 1 км на південь від південної околиці села, на правому березі невеликої зарегульованої водосховищами р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох насипів висотою 1,3 і 1,5 м, діаметром відповідно 20 і 25 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 26. – Рис. 77/1,2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 26. – Рис. 77/1,2.

Л.М. Лугова

31. Курганний могильник II Могили Арнацької (археол.)

Розташований у північно-західній частині земель населеного пункту (с. Бабичівка), безпосередньо (на північний схід) від автотраси мм. Кременчук – Хорол, неподалік схилу плато корінної тераси правого берега р. Кагамлик (Сухий Кагамлик) – лівобічної притоки р. Дніпро.

Насипи курганів ставали об'єктами топографічних обстежень у середині – другій половині ХХ ст., унаслідок чого були отримані свідчення про існування, стан та власну назву одного з насипів. Вперше археологічно група була обстежена зав. Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Любинського району; була описана як група І з прив'язкою до с. Устимівка.

Комплекс, розміщений на незабудованій ділянці села, у складі двох курганів,

висотою 0,5 – 1,8 та діаметром 10 – 25 м. Обидва насипи розорювалися.

На карті Генерального штабу 1941 р. видання показані обидва насипи, курган 2 мав відносну висоту 3,2 м та власну назву «Могила Арнацька». Схожа ситуація показана й на німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА: тут відсутня власна назва та збережене лише загальне найменування «Могила» («Grab»), відносна висота насипів становить, відповідно, 1,1 та 3,2 м. На мапі 1995 р. видання насип № 2 має відносну висоту 2 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Група курганів II Могили Арнацької в с. Бабичівка – відомий комплексний об'єкт археології з власною назвою, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 546 із прив'язкою до с. Устимівка.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом иллюстраций – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. Е. – Спр. 56. – 46 арк. – Арк. 26. – Рис. 77; М-36-103-А. М. Gradishsk. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial: Rußland karta 1:50000 stand 1929. – Truppenausgabe Nr. 1, 1943; М-36-103. Кременчук. М 1:100 000. По съёмкам 1931, 1932 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Первое издание 1941 г.; М-36-103. Кременчук. М 1:100 000. Состояние местности на 1992 г. – Генеральный штаб. Издание 1995 г.

Л.М. Лугова, В.В. Шерстюк

32. Курган (археол.)

Знаходиться за 2,1 км на південь від південної околиці села, на правому березі невеликої зарегульованої водосховищами р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 1,4 м, діаметр 20 м. Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАНУ України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 27. – Рис. 77/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2, 3 (звіт: альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 27. – Рис. 77/3.

Л.М. Лугова

33. Майдан «Могила Майчиха» (археол.)

Розташований за 0,42 км на захід-південний захід (азимут 2490) від сучасної південної околиці центральної частини села, на плато корінної тераси правого берега р. Кагамлик (Сухий Кагамлик) – лівобічної притоки р. Дніпро.

Майдан став об'єктом топографічних обстежень у середині ХХ ст., унаслідок чого були отримані відомості про стан та власну назву насипу. Вперше археологічно він був обстежений Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району; був описаний як майданоподібний насип № 1 в околиці с. Устимівка. У червні 2009 р. обстежувався А.І. Тимошуком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення; отримав прив'язку також до с. Устимівка. У зв'язку з тим, що в правобережній ділянці річки, ближній до майдану, лежать землі с. Бабичівка, прив'язка об'єкта була змінена і зроблена до цього населеного пункту.

За матеріалами розвідок Л.М. Лугової 1987 р. насип мав розміри висоту 2,0 м та діаметр 40 м, розорювався, до нього з північного боку примикали два вуси видовженої форми. За обстеженнями А.І. Тимошука 2009 р. об'єкт мав висоту 1,20 м та розміри 70 x 56 м. Цей напівзруйнований «курган» [так у тексті – В.Ш.] нібито був знівельований бульдозером у 1984 р. (джерело такої інформації невідоме, можливо, перекази місцевих мешканців).

За свідченням Публічної карти України під цим археологічним об'єктом у складі земель державної власності зали-

шено ділянку квадратної форми зі сторонами бл. 75 м. Згідно з матеріалами аерофотозйомки (2007 р.) помітно, що пара вул майдану розміщена майже паралельно один одному і незначно відхилена в напрямку свого простягання від північного сектору на захід.

На карті Генерального штабу 1941 р. видання, як не дивно вперше, зустрічаємо багату інформацію про цей об'єкт: тут він показаний як тригонометричний пункт на кургані в масштабі (великих розмірів) з власною назвою «Могила Майчиха», зі значенням висот: абсолютної 100,6 м. Схожа ситуація показана й на німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА: тут відсутня власна назва та збережене лише загальне найменування «Могила» («Grab.»).

Археологічні розкопки не проводилися У XVII ст. значний масив центральної частини об'єкту був вибраний, виварений (вилужений) для отримання селітри та залишений поряд. Також є неперевірені свідчення про нівелювання насипу землерийною технікою в 1980-х рр.

Майдан «Могила Майчиха» поблизу с. Бабичівка – відомий об'єкт археології, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 539 з прив'язкою до с. Устимівка. Він має власну унікальну назву та комплексний предмет охорони, як суто археологічний курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку й місце промислової розробки селітри козацької доби.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом иллюстраций – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 56. – 46 арк. – Арк. 26. – Рис. 77:3; Тимошук А.І. Звіт від 19 червня 2009 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Любинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА:М-36-103-А. М. Gradishsk. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial: Rußland karta 1:50000 stand 1929. – Truppenausgabe

№. 1, 1943; М-36-103. Кременчуг. М 1:100 000. По съёмкам 1931, 1932 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Первое издание 1941 г.; Электронный ресурс, режим доступа: <http://www.map.land.gov.ua/kadastrova-karta>

Л.М. Лугова, В.В. Шерстюк

34. Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1960) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля школи. Поховано 19 воїнів 206-го, 208-го гвардійських стрілецьких полків 69-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 27 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками за визволення сс. Бабичівка, Устимівка, Набережне та померли від ран у кінці вересня – в жовтні 1943 р. в 579-му медсанбаті. Прізвищ відомо 17.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Петровського від 10 січня 1960 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,8 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 2,7 м). На чільній грані закріплена дошка (0,6 х 0,4 м) мармурової крихти з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни». У 2002 р. праворуч від пам'ятника встановлено цегляну стелу (довж. 4,0 м), на якій закріплена пластикова дошка (0,9 х 0,7 м) та 5 дощок сірого граніту (0,9 х 0,5 м) з пам'ятними написами: «Воїнам-визволителям с. Бабичівка, які

полягли смертю хоробрих у вересні 1943. Єрін І.К., Клименко А.А., Костенко П.І., Пчельський Є.М., Сігов К.О., Сафіулін Фатіх, Хільченко Г.С., Хобаєв І.Ф., Шасадієв Сагідула, Власов П.Н., Галімов І.Г., Мухамедзянов Ш., Намуратов Н., Сичов В.А., Грузов, Сторожун, Костенко» та «Односельчани, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 1941 – 1943 рр.» і з прізвищами 135 жителів сс. Бабичівка та Набережне; «Жителі с. Бабичівка, закатовані в роки Великої Вітчизняної війни», 10 прізвищ. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 192 прізвища полеглих земляків.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 2. – Спр. 14. – Арк. 147; ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 2. – Спр. 24. – Арк. 1; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 124; ДАПО. – Ф. Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 70. – Арк. 21; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.207-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка Глобинського райвійськкомату Полтавської області від 11 липня 1991 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Памятники истории и культуры УССР: Каталог – справочник. – К., 1987. – С. 403; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 89 – 98.

Н.Ф. Шаповал

Багни, с. Обознівська сільська рада

35. Майдан, пізнє середньовіччя (археол.)

Знаходиться в південній частині села на території кладовища, на лівому березі невеликої р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Насип має кільцеподібну форму. Його висота 2,5 – 3 м, зовнішній діаметр 50 м,

внутрішній 35 м. Дно заглибини сягає рівня сучасної навколишньої поверхні. Зі східного боку простежуються насипи двох бургів.

Вся площа майдану задернована, на ній влаштоване кладовище.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 16. – Рис. 50, 51; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 16. – Рис. 50, 51.

Л.М. Лугова

Балабушині Верби, Пустовітівська сільська рада

36. Курган I (археол.)

Знаходиться за 2,7 км на північ від села, на правому березі невеликої р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,5 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 115,8 м), діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 15. – Рис. 46; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 15. – Рис. 46; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

37. Курган II (археол.)

Знаходиться за 2 км на північний схід від села, на правому березі невеликої р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота 0,6 м, діаметр 15 м.
Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 15. – Рис. 46; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 15. – Рис. 46.

Л.М. Лугова

38. Майдан I «Могила Говтвянка» (Готвянська, Голтвянка), Курган III, енеоліт – ранній залізний вік, XVII ст. (археол.)

Розташовані за 2,10–2,20 км на північ (азимуті 1–70) від сучасного північно-західного кутка с. Балабушині Верби, на водолльному плато правого берега р. Манжелійки (Манжалейки, Манжелі) та лівого р. Омельник (Сухий Омельник), обидві – правобічні притоки р. Псел лівобережного басейну р. Дніпро.

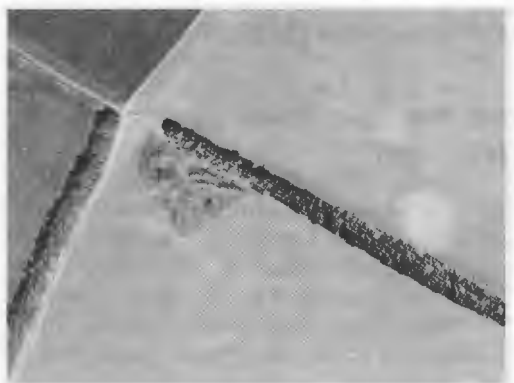
Майдан, меншою мірою курган, ставали об'єктами топографічних обстежень з середини XIX по кінець XX ст., внаслідок чого були отримані відомості про їх існування, еволюцію стану та власну назву першого. Він же згадується серед анкетних матеріалів Центрального Статистичного Комітету Російської імперії 1873 р. як «городище за 7 верст від Пустовойтівки однойменної волості». За цим джерелом округлий насип мав 85 сажнів (бл. 181 м, тобто, діаметр складав приблизно 58 м) в окружності, на схід вхід та

4 вали (певно, малося на увазі 2 спарені) довжиною 30 та шириною 10 сажнів (64 та 21 м відповідно).

Використовуючи карти 1971 р. цей насип як курган згадує Г.О. Сидоренко. Вперше археологічно майдан I був обстежений Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району. Наприкінці 1990-х рр. обстежувався краєзнавцем О. Обуховським, який виявив поруч ще 1 курган і зафіксував власну назву майдану.

За матеріалами розвідок Л.М. Лугової 1987 р. кільцевий останець насипу майдану мав висоту 2,5–3,0 м, зовнішній діаметр 30 м, внутрішній (котлован вибірки) – 15 м, дно вибірки знаходилося нижче рівня денної поверхні. Майдан задернований. За обстеженнями О. Обуховського майдан («курган 1») мав розміри 70 x 105 м, висоту 2,7 м. Курган («курган 2») знаходився за 12 м на північ (за лісосмугою? – В.Ш.), був видовжений з півночі на південь, розорювався, та мав розміри 0,40 x 21/28 м. Поруч траплялися знахідки козацької доби (кераміка). Цікавим виглядає і збережена до сьогодення в народній пам'яті власна назва кургану, зафіксована ним. За повідомленням краєзнавця Є. Пономаренка, серед місцевого населення для майдану і донині широко використовується власна назва «Говтвянська Могила».

Використання аерофотознімків (2007 р.) дало можливість виявити, що від кільцевого останця насипу на півден-

ний схід відходить пара вусів, здвоєних, чи можливо навіть одного потроєного. Майже вся його площа задернована, розорюється лише край південного вуса, з півночі майдан прилягає до лісосмуги. Встановлені розміри об'єкту – протяжність по довгій вісі (ПнЗх – ПдСх) 105 м, максимальна ширина 50 (кільцевого останцю) та 85 (по краям вус) відповідно. Неповдалік майдану розміщуються плями принаймні двох колись доволі великих курганів, натурне виявлення яких справа майбутнього.

Майдан як топографічна точка з абсолютним значенням висоти 57,07 сажнів над рівнем моря показаний на військово-топографічних картах видань кінця 1850-х рр., 1863 – 1878 рр., поч. 1900-х рр. та 1919 р. На них же він має власну назву «Могила Готвянка (що, безперечно, є похідним від Говтвянки – В.Ш.)», а на північний схід міститься контурна позначка насипу кургану. На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, на місці розташування майдану позначені два насипи, один валоподібний (вус – В.Ш.) з відносною висотою майдану 2,9 м, та власною назвою – «Могила Говтвянка». Позначка майдану як насипу кургану міститься на картах землекористування місцевого колгоспу 1971 р. На мапі 1991 р. насип майдану показаний як пункт тригонометрії з абсолютним значенням висоти 102,2 м, на насипу кургану відносною висотою 3 м, що мав власну назву «Могила Говтвянка».

Археологічні розкопки не проводилися, лише в XVII ст. значний масив центральної частини об'єкту був вибраний, виварений (вилужений) для отримання селітри та залишений поряд.

Майдан I «Могила Говтвянка» (Готвянська, Говтвянка), та Курган 3 поблизу с. Балабушині Верби – відомий об'єкт археології, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 283 як майдан. Він має власну

унікальну назву та комплексний предмет охорони, як майдан та курган, а також як суто археологічні курганні некрополі доби енеоліту – раннього залізного віку й місце промислової розробки козацької доби.

Джерела та література: Луговая Л. Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / машинопис, альбом ілюстрацій – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ЦОД-ПА. – Ф.е. – Спр.56. – 46 арк. – Арк. 15. – Рис. 46; Обуховський О. Відомості про пам'ятки в околицях сіл Великі та с. Степове Глобинського р-ну (кургани) / рукопис. – Полтава, 1998 // НА ЦОДПА. – Ф.е. – Спр. 199. – 3 арк. – Арк. 1; М-36-91-D. Globino. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943; М-36-91. Глобине. М 1:100 000. Состояние местности на 1987 г. – Генеральный штаб. Издание 1991 г.; План землекористування радгоспу «Пустовитівський» села Пустовитове Глобинського району Полтавської області. М 1:25000. – Полтава : Інститут «Укрземпроект» Полтавський філіал, 1971 // НА ЦОДПА. – Б.н.– 1 арк.; Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. – [Изд. кон. 1850-х гг.]; Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 16; Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправл. по рекогносц. 1869 г. Железная дорога нанесена по съемке 1875 и 1902 гг. – [Изд. 1902 – 1917 гг.] // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 10; Макаренко Н. Городища и курганы Полтавской губернии (сборник топографических сведений) / Николай Макаренко. – Полтава : Изд-во ПУАК, 1917. – 105, XIX с. – С. 23; Сидоренко Г. О. Довідник з археології України: Полтавська область / Г.О. Сидоренко, Є.В. Махно, Д.Я. Телегін. – К. : Наукова думка, 1982. – 108 с., 2 карти. – С. 45.

Л.М. Лугова, В.В. Шерстюк

39. Майдан II «Товста могила», пізніє середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 3 км на схід від села, на правому березі невеликої р. Манже-

лійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Майдан має вигляд кільцеподібно-го насипу висотою 3,5 – 4 м (абсолютна висота у Балтійській системі висот – 123,3 м), діаметром 70 м. З південного боку, на найвищій точці насипу, встановлено геодезичний знак. На південь і північ від нього простежуються витягнутої форми насипи-бурти.

Майдан задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Майдан має власну назву – «Товста могила».

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 15. – Рис. 46; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2. 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 15. – Рис. 46; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

Битакове Озеро, с. Опришківська сільська рада

40. Курган I (археол.)

Розташований на північній околиці села на території кладовища, на невеликому підвищенні на лівому березі колишнього невеликого струмка (тепер заболоченої балки) при впадінні його в р. Сухий Кагамлик, ліву притоку р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р.

Висота 1,8 – 2 м, діаметр 15 – 20 м.

Насип задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 22. – Рис. 68/1;

НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2. 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 22. – Рис. 68/1.

Л.М. Лугова

41. Курган II (археол.)

Знаходиться за 0,3 км на північ від села, на невеликому підвищенні на лівому березі колишнього невеликого струмка (тепер заболоченої балки) при впадінні його в р. Сухий Кагамлик, ліву притоку р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р.

Висота 2,5 – 3 м (абсолютна висота в Балтійській системі висот – 103,9 м), діаметр 40 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 22. – Рис. 68/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2. 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 22. – Рис. 68/2; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

Бориси, с. Борисівська сільська рада

42. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 1,1 км на північ від села, ліворуч автошляху до с. Мар'їне, на лівобережному плато р. Дніпро, на лівому березі її лівої притоки невеликої р. Кагамлик, за 0,4 км на схід від її пересихаючого русла.

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р.

Складається з двох курганів висотою 3 та 1 м, діаметрами відповідно 35 і 15 м, розташованих на відстані 50 м один від одного.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 30. – Рис. 85/І-1,2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 30. – Рис. 85/І-1,2.

Л.М. Лугова

43. Курган І (археол.)

Знаходиться за 0,4 км на південний схід від південно-західної частини села, за 150 м на схід від сільського кладовища на лівобережному плато р. Дніпро, на лівому березі її лівої невеликої притоки р. Кагамлик.

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р. Висота кургану 1,5 м, діаметр 10 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 30. – Рис. 85/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 30. – Рис. 85/1.

Л.М. Лугова

44. Курган ІІ (археол.)

Знаходиться за 1 км на південний схід від південно-західної частини села, на підвищенні лівобережного плато р. Дніпро, на лівому березі її лівої невеликої притоки р. Кагамлик.

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р. Висота кургану 2,5 м, діаметр 35 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 30. – Рис. 85/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 30. – Рис. 85/2.

Л.М. Лугова

45. Курган ІІІ (археол.)

Знаходиться за 0,9 км на південь від південно-західної частини села, право-

руч автошляху до смт. Градизьк, на лівобережному плато р. Дніпро, на лівому березі її лівої невеликої притоки р. Кагамлик.

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р. Висота кургану 0,7 м, діаметр 10 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 30. – Рис. 85/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 30. – Рис. 85/3.

Л.М. Лугова

46. Курган ІV (археол.)

Знаходиться за 1 км на південь-південний захід від південно-західної частини села, на лівобережному плато р. Дніпро, на лівому березі її лівої невеликої притоки р. Кагамлик.

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р. Висота 0,5 м, діаметр 10 м. Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 30. – Рис. 85/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 30. – Рис. 85/4.

Л.М. Лугова

47. Курган V «Могила Чвердина» (археол.)

Розташований за 0,56 км на схід-північний схід (азимут 700) від сучасної південно-східної околиці с. Бориси (кладовища), за 1,12 км на схід-північний схід (азимут 63°) від приміщення будинку виконкому сільської ради, на плато корінної тераси лівого берега р. Вирвихвіст, сучасної лівобічної притоки Кременчуцького водосховища, колишнього лівобічного допливу р. Гирман, лівобережного басейну р. Дніпро.

Курган ставав об'єктом топографічних обстежень з середини по кінець ХХ ст., унаслідок чого були отримані свід-

М 1:100 000. Состояние местности на 1992 г. –
Генеральный штаб. Издание 1995 г.

В.В. Шерстюк

чення про існування, еволюцію стану та власну назву об'єкту. Вперше археологічно об'єкт був обстежений у квітні 2010 р. В.В. Шерстюком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Курган розорюється, сильно оплив та розтягнутий багаторічною оранкою, має відносну висоту 3,4 м, діаметр до 60 м. По краям помітна кільцева заглибина (сліди ровуку?).

На мапі 1941 р. видання насип має відносну висоту 3,2 м та власну назву «Могила Чвердина». На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, вказана та ж сама відносна висота, абсолютна в межах 101,0, та лаконічна назва «Могила». На мапі 1:100 000 видання 1995 р. курган має відносну висоту 3 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган V «Могила Чвердина» в околиці с. Бориси – нововиявлений об'єкт археології, що є курганним некрополем доби енеоліту – раннього залізного віку, зі збереженою власною унікальною назвою.

Джерела: Шерстюк В. В. Звіт № 04/2010 від 02 квітня 2010 р. про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; М-36-103-А. М. Gradishsk. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial: Rußland karta 1:50000 stand 1929. – Truppenausgabe Nr. 1, 1943; М-36-103. Кременчуг. М 1:100 000. По съемкам 1931, 1932 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Первое издание 1941 г.; М-36-103. Кременчуг.

48. Курган VI (археол.)

Розташований за 0,39 км на північ (азимут 60) від сучасної південно-східної околиці с. Бориси (кладовища), за 0,89 км на північний схід (азимут 33°) від приміщення будинку виконавчого комітету сільської ради, на плато корінної тераси лівого берега р. Вирвихвіст, сучасної лівобічної притоки Кременчуцького водосховища, колишній лівобічний доплив р. Пирман, лівобережного басейну р. Дніпро.

Вперше об'єкт був обстежений у квітні 2010 р. В.В. Шерстюком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Курган розорюється, сильно розтягнутий багаторічною оранкою, майже знівельований, сучасною максимальною збереженою висотою 0,40 м, діаметром до 20 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган VI в околиці с. Бориси – нововиявлений об'єкт археології.

Джерело: Шерстюк В. В. Звіт № 04/2010 від 02 квітня 2010 р. про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.

В.В. Шерстюк

49. Курган VII «Могила Грициха» (археол.)

Розташований за 1,76 км на південний захід (азимут 2310) від сучасної північно-західної околиці с. Бориси, на плато корінної тераси правого берега р. Вирвихвіст, сучасної лівобічної притоки Кременчуцького водосховища, колишнього лівобічного допливу р. Пирман, лівобережного басейну р. Дніпро.

Курган був об'єктом топографічних обстежень із середини ХІХ по кінець ХХ ст., унаслідок чого отримані свідчення про існування, еволюцію стану та

власну назву об'єкту. Вперше археологічно об'єкт був обстежений у 1986 р. Градизькою експедицією ІА НАН України під керівництвом І.Т. Чернякова під час розвідок та розкопок курганів неподалік.

Зафіксована висота кургану на час обстежень 1,5 м. Інші відомості в матеріалах звіту відсутні. За матеріалами аерофотознімків рештки насипу розміщуються на двох розорюваних польових масивах, а по центру зайняті польовою лісосмугою; можливо, об'єкт є майданом, про що свідчать вусоподібні плями на південь та південний захід від масиву кургану.

На топографічних картах середини ХІХ – початку ХХ ст. вперше зафіксована власна назва кургану «Могила Грициха». На мапі 1941 р. видання та на німецькій копії 1943 р. насип показаний як курган значних розмірів (у масштабі), що має відносну висоту 3,5 м та власну назву «Могила Грициха». На карті землевпорядкування місцевого колгоспу 1971 р. на місці розміщення північної частини насипу показаний скотомогильник площею 0,30 га, що може свідчити про руйнування цієї частини (кільцевого останця) об'єкту.

Археологічні розкопки не проводилися, але за свідченням топографічних карт і аерофотознімків насип міг зазнати значних перетворень через його функціонування у якості селітроварного майдану в ХVІІ ст. та через влаштування тут скотомогильника у 1950 – 1960-х рр.

Курган VII «Могила Грициха» в околиці с. Бориси – відомий об'єкт археології, що є курганним некрополем доби енеоліту – раннього залізного віку, зі збереженою власною унікальною назвою. Можливо, насип є майданним комплексом, що зазнав руйнувань у другій половині ХХ ст. Потребує сучасного обстеження з метою встановлення типологічної належності пам'ятки та наявності збереженого об'єкту охорони.

Джерела: Черняков І.Т. Шевченко Н.П. Отчет о раскопках Градизской новоостроенной экспедиции в 1987 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/16. – 52 арк.+38 табл.; НА ПКМ. – Спр. 03-435; НА ЦОДПА. – Ф. 1е. –

Спр. 652. – Рис. 1; М-36-103-А. М. Gradishsk. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial: Rußland karta 1:50000 stand 1929. – Truppenausgabe Nr. 1, 1943; М-36-103. Кременчуг. М 1:100 000. По съемкам 1931, 1932 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Первое издание 1941 г.; План земель з визначенням проекту внутрігосподарського землевпорядження колгоспу ім. Ілліча, села Бориси, Глобинського району, Полтавської області УРСР. Масштаб 1:25 000. Складено за матеріалами 1936 – 1937 рр., відкороговано 1970 – 1971 рр. – К. : Інст. «Укрземпроект», 1979 // Карти землекористувань господарств Глобинського району. Частина II. – НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 50. – Арк. 18.; Ряд ХХІV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд ХХІV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд ХХІV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900 – 1917 гг.]; Ряд ХХІV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов. печатано в октябрі 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9; Х-40-62-А-в-4. Аерофотозйомка 2007 р. [растрове зображення].

В.В. Шерстюк

50. Братська могила радянських воїнів (1943), могила Борисенка Василя Павловича (1945), пам'ятний знак полеглим землякам (1957) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля будинку культури.

Поховано 164 воїни 80-ї гвардійської стрілецької дивізії 21-го гвардійського корпусу 4-ої гвардійської Армії Воронезь-

кого фронту, які звільнили село 21 вересня 1943 р. Прізвища невідомі.

Тут же похований Борисенко Василь Павлович (3.06.1923, с. Бориси, Лубинського району – 10.01.1945, м. Будапешт, похований у с. Бориси, Лубинського району) – Герой Радянського Союзу. Народився в селянській родині. Після закінчення Пирогівської середньої школи (Див. поз. № 383) навчався у Харківському військовому артилерійському училищі. Під час Другої Світової війни воював на багатьох фронтах. У лютому 1943 р., в складі 42-го стрілецького полку 180-ї стрілецької дивізії брав участь у боях під час Харківської наступальної операції. У листопаді 1943 р., в боях при форсуванні р. Дніпро взвод лейтенанта В.П. Борисенка знищив чотири дзоти ворога, вступив у нерівний бій із танками та забезпечив переправу частин дивізії.

За мужність і відвагу, проявлені при форсуванні р. Дніпро, старший лейтенант В.П. Борисенко Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10.01.1944 р. удостоєний звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

У боях за Будапешт 10 січня 1945 р. В.П. Борисенко був тяжко поранений. Помер у госпіталі, похований у рідному селі.

У 1957 р. згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Ілліча від 12 вересня 1956 р. біля братської могили на цегляному оштукатуреному постаменті (вис. 1,8 м) встановлено залізобетонну скульптуру воїна (вис. 2,5 м)

виготовлену Харківським скульптурним комбінатом. На могилі В.П. Борисенка у 2003 р. встановлено надгробок із сірого полірованого граніту (вис. 1,67 м) з портретом воїна та пам'ятним написом: «Герой Радянського Союзу Борисенко Василь Павлович (3.06.1923 – 1945.10.01)». Поруч – 4 плити із сірого граніту (1,5 x 0,8 м; 0,9 x 0,8 м) з прізвищами 167 воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни та жителів села, розстріляних гітлерівцями під час тимчасової окупації території. У Книзі Пам'яті України увічнено 156 прізвищ.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 793756. – Спр. 6. – Арк. 236; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 2. – Спр. 481. – Арк. 172 – 183; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 124; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 70. – Арк. 29; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 62. – Арк. бзв.; Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР – № 2.4.200-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Лубинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 395 – 401; Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 1. Герої Радянського Союзу / [упоряд.: О.А. Білоусько, А.К. Гребінник, Т.П. Пустовіт]; центр досл. іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – С. 11; Герои Советского Союза: Краткий биографический словарь в двух томах. – Т. 1. – М.: Воениздат, 1987. – С. 188; За мужество и отвагу: Докум. очерки о Героях Сов. Союза – уроженцах Полтавы и Полтавской обл. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х.: Прапор, 1984. – С. 64 – 65.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

51. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (іст.)

Знаходиться в центральній частині старого кладовища. У невідомій кількості братських і одиночних могил поховано невстановлену кількість жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. За спогадами старожилів села, на кладовищі викопували великі ями, які загортали в міру заповнення тілами померлих. Пам'ятний знак не встановлено. Деякі окремі могили увічнені хрестами, наприклад, могила Тишко Єлизавети

Никифорівни (1886 – 1933). На могилі встановлено металевий хрест (вис. 1,7 м) і табличку (0,2 x 0,3 м) з пам'ятним написом: «Тишко Єлизавета Никифорівна 1886 – 1933».

Інші місця поховань невідомі. За офіційними звітами радянських діячів у с. Бориси від недоїдання опухли 91 чоловік – жителі села (всі бідняки). Були зафіксовані також випадки смерті від голоду (колгоспник Гнида Прохор помер на дорозі).

За свідченням Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. в с. Бориси загинуло 912 осіб. Встановлено імена 867.

Джерела та література: Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 86 – 93; Граб В.І. У лещатах ДПУ. Нариси про безпідставно репресованих діячів вітчизняної культури. – Полтава: «Археологія», 1999. – С. 110; Доповідна записка Харківського обкому партії Центрального комітету КП(б)У про надзвичайно напружене продовольче становище в окремих районах області // Соловей Д.Ф. Три праці про голодомор 1932–1933 років / За ред. Юрія Шаповала і Олександра Юренка. – Київ-Полтава, 2005. – С.214.

Н.М. Сиволап

52. Могила Авер'янова Василя Петровича (1943) (іст.)

Знаходиться в центральній частині старого кладовища.

Похований Авер'янов Василь Петрович (1911, Саратовська обл. – 26.09.1943,

с. Бориси Глобинського району), рядовий 440-го окремого лінійного батальйону зв'язку 4-ї гвардійської Армії. Був призваний Енгельським райвійськкоматом Саратовської області. Загинув 26.09.1943 р. у боях із гітлерівськими загарбниками за село Бориси, яке було визволене 21 вересня 1943 р.

У 1945 на могилі встановлено дерев'яний обеліск (вис. 1,3 м) без напису.

Джерело: ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп.8. – Спр.62. – Арк.6 зв.

Т.Г. Ляховенко, В.О. Мокляк

53. Могила Торубари Василя Івановича (1944) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища, біля автошляху сс. Пирого – Бориси.

Похований Торубара Василь Іванович (1908, с. Бориси, тепер Глобинський район – 1944, там само) – капітан Червоної армії. Брав участь у форсуванні Дніпра, був поранений. Перевезений рідними до села. Від отриманих ран помер у 1944 р. Більш точна інформація відсутня.

У 1950-х рр. на могилі встановлена металева конструкція із зіркою (вис. 1,7 м), та фотопортретом воїна на металокерамічному овалі (0,12 x 0,17 м), без написів. Навколо могили – металева огорожа, виконана місцевими майстрами із кутиків і прутів методом зварювання.

Джерела та література: Інформація голови Пирогівської сільської ради Любинського району Полтавської області // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. – Т. 3: Любинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 400.

Н.М. Сиволап

54. Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1965) (іст.)

Знаходиться в центральній частині села, біля будинку культури.

Встановлений згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Ілліча від 16 січня 1963 р. на честь Володимира Ілліча Ульянова (Леніна) (22.04.1870 р., м. Сибірьськ, Російська імперія, нині м. Ульяновськ, Російська Федерація – 21.01.1924 р., помер у с. Горки під Москвою, саркофаг з його тілом встановлений у мавзолеї на Красній площі у Москві) – російського, радянського політичного і державного діяча.

За його участі був розроблений проєкт партії, який визначав основним її завданням встановлення диктатури пролетаріату. У 1903 р. очолив Російську соціал-демократичну робітничу пар-

тію (більшовиків). Один із організаторів збройного Жовтневого перевороту восени 1917 р., і один із ініціаторів та організаторів Громадянської війни в Росії. Його модифікація традиційної доктрини марксизму, відповідно до специфічних російських умов, отримала назву марксизм-ленінізм і використовувалася для обґрунтування комуністичної ідеології. Значну увагу приділяв подіям в Україні. У середині 1917 р. активно підтримував вимоги Української Центральної Ради до Тимчасового Уряду щодо надання Україні національно-територіальної автономії. Після Жовтневого перевороту в Петрограді 1917 р. оцінював дії УЦР як контрреволюційні. На початку грудня 1917 р. спеціальна комісія на чолі з Леніним підготувала «Маніфест до українського народу з ультимативними вимогами до Української Ради». У січні 1918 р. почалася радянська військова експансія проти Української Народної Республіки. Гетьманат Павла Скоропадського В.І Ульянов (Ленін) кваліфікував як «реставрацію буржуазно-поміщицького монархізму», але в умовах Брестських мирних домовленостей Радянська Росія припинила військові дії, вела з Українською Державою тривалі і безплідні мирні переговори. На початку грудня 1918 р. проти Директорії УНР з території РСФРР розпочалися військові дії. За наполяганням В.І. Ульянова (Леніна) радянські республіки в грудні 1922 р. об'єдналися у федеративний державний союз – Союз Радянських Соціалістичних Республік.

Залізобетонна скульптура (вис. 3,0 м), виготовлена майстрами Київського художнього об'єднання, встановлена на цегляному општукатуреному постаменті (3,0 x 1,5 x 1,5 м) побудованому місцевими майстрами на цоколі (вис. 0,4 м) з того ж матеріалу.

В.І. Ульянов (Ленін) зображений у костюмі і пальто, без головного убору. В лівій руці, опущеній вниз, тримає кашкет, прапою, зігнутою у лікті, притримує пальто. Пам'ятник відкрито 6 листопада 1965 р.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. № 4.1.269-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Енциклопедія історії України: У 10 т. / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. – Т. 6. – К.: Наук. думка, 2009. – С. 112-114.

В.О. Мокляк, Н.М. Сиволап

Броварки, с. Броварківська сільська рада

55. Курган I (археол.)

Розташований на території села, біля будинку сільської ради, на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р.
Висота 4 м, діаметр 45 м.

Задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 31. – Рис. 89; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 31. – Рис. 89.

Л.М. Лугова

56. Курган II (археол.)

Розташований у межах земель с. Броварки, в південно-східній частині насе-

леного пункту, на незабудований ділянці села, на старому кладовищі, на плато корінної тераси лівого берега Кременчуцького водосховища, до затоплення – на лівому березі р. Сули лівобережного басейну р. Дніпро.

Курган та кладовище на ньому ставали об'єктами топографічних обстежень з середини XIX до початку XXI ст. Вперше археологічно об'єкт був обстежений у 1986 та 1987 рр. Градизькою експедицією ІА НАН України під керівництвом І.Т. Чернякова під час розвідок (1986 р.) та розкопок (1987 р.) курганів на околиці села – був описаний як насип № 9 групи I біля с. Броварки. Наступного року він оглядався Л.М. Луговою у 1988 р. під час розкопок одного з курганів біля села.

Курган задернований, зайнятий старим кладовищем села. Висота насипу за даними різних обстежень – в межах 3,0 – 4,0 м, відомості про діаметр відсутні.

Згідно з топографічними картами середини XIX – початку XX ст. кладовище на насипі кургану з'явилось не пізніше першої половини XIX ст. На мапі 1941 р. видання насип має відносну висоту 3,0, на німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, вказана та ж сама відносна висота, та позначка військового кладовища (Fdhf – friedhof für Krieger), що може свідчити про наявність тут захоронень часу Другої Світової війни. Як насип кургану відносною висотою 4 м на/біля кладовища об'єкт значиться на сучасних топографічних картах кінця XX – початку XXI ст.

Археологічні розкопки не проводилися, але поверхневі нашарування інтенсивно пошкодженні влаштуванням могил кладовища в XIX – XX ст.

Курган II в околиці с. Броварки – відомий об'єкт археології, некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, що продовжив своє існування в як поховальна споруда в козацьку та новітню добу.

Джерела: Луговая Л. Н. Отчет о раскопках археологической экспедиции ПКМ на Полтавщине в 1988 году / машинопис; альбом. – Полтава, 1989 // НА ІА НАНУ. – Спр. 1988/135; НА ПКМ. – Ф. е. – Спр. 03-280; НА

ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 98 (звіт) – 99 (альбом). – 45+78 арк. – Арк. 15 (18); Чсрняков И.Т. Шевченко Н П. Отчет о раскопках Градижской новостроечной экспедиции в 1987 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/16. – 52 арк.+38 табл.; НА ПКМ. – Спр. 03-435; НА ЦОДПА. – Ф. 1е. – Спр. 652. – Арк. 30. – Рис. 1; М-36-90-D. ShowIn. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom ОКН Gen St d Н. 1943; Атлас Кременчугского водохранилища. М 1:50 000. – К. : Киев. воен.-топограф. фабрика, 2004. – 40 с. – С. 28; М-36-90. Оболонь. М 1:100 000. Состояние местности на 1986 г. – Генеральный штаб. Издание 1987 г.; М-36-90. С. Жовнин. М 1:100 000. По съемкам 1929, 1931 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Издание 1941 г.; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюймс. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо. 1863–1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900-1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябре 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9.

В.В. Шерстюк

57. Курган III (археол.)

Розташований за 0,20 км на південь (азимут 168°) від сучасної східної околиці земель населеного пункту (с. Броварки), на старому кладовищі, на плато корінної тераси лівого берега Кременчуцького водосховища, до затоплення – на лівому березі р. Сули лівобережного басейну р. Дніпро.

Курган ставав об'єктом топографічних обстежень із середини XIX до другої

половини XX ст. Вперше археологічно об'єкт був обстежений у 1987 р. Л.М. Луговою під час планових обстежень в руслі програми «Зводу» на території Любинського району та описаний як насип I у складі групи I біля с. Броварки.

Курган розорювався, мав висоту 1,80 м, діаметр 30 м.

Об'єкт як курган показаний на топографічних картах середини XIX – початку XX ст. На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, він має відносну висоту 2,0 м. Як насип кургану з відсноною висотою 2 м він значиться на сучасних топографічних картах кінця XX ст.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган III в околиці с. Броварки – відомий об'єкт археології, некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку.

Джерела: Луговая Л. Н. Отчет о раскопках археологической экспедиции ПКМ на Полтавщине в 1988 году / машинопис; альбом. – Полтава, 1989 // НА ІА НАНУ. – Спр. 1988/135; НА ПКМ. – Ф. е. – Спр. 03-280; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 98 (звіт) – 99 (альбом). – 45+78 арк. – Арк. 15 (18). – Рис. 89; М-36-90-D. ShowIn. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom ОКН Gen St d Н. 1943; М-36-90. Оболонь. М 1:100 000. Состояние местности на 1986 г. – Генеральный штаб. Издание 1987 г.; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо. 1863–1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900–1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные

дороги нанесені по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябрі 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9.

В.В. Шерстюк

58. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля будинку культури. Поховано 7 воїнів, із них 2 танкісти 132-ої танкової бригади, які загинули на початку вересня 1941 р. в боях із гітлерівськими загарбниками при обороні с. Магдівка, 5 воїнів 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії, які загинули 26 вересня 1943 р. в боях при звільненні с. Стомбуваха. Прізвищ увічнено 2.

У 1958 р. згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Ленінець» біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Київським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура (вис. 3,0 м) воїна встановлена на цегляному, обкладеному біломармуровими плитами постаменті (вис. 2,9 м). На могилі покладена плита (1,8 x 1,0 м) із рожевого граніту з пам'ятним написом: «1941 – 1945 Вічна пам'ять воїнам, які загинули в період Вітчизняної війни вересень 1943 рядовий Шестеряков Марко Сидорович сержант Куртмін Петро Іванович». Ліворуч від могили споруджена залізобетонна стела (2,0 x 6,0 м), на якій закріплено 32 біломармурових дошки (0,4 x 0,35 м)

з прізвищами 317 воїнів-земляків, серед яких Таран Петро Тихонович (15.06.1919, с. Шушвалівка, Глобинського району – 9.05.1943, с. Молдаванське, Краснодарського краю) – Герой Радянського Союзу (див. № 295-в) та жертв нацизму. По краях стели – профільне зображення воїнів і скорботної матері та пам'ятні написи: «Вірним сином Батьківщини пам'ять і шана народна», «Герой Радянського Союзу Таран Петро Тихонович», «Вони пішли у безсмертя та справу їх як факел несемо ми живі до повної перемоги комунізму». За свідченням Книги Пам'яті України відомо 408 прізвищ.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1316. – Оп. 2. – Спр. 12. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 21вдгсп. – Оп. 365796. – Спр. 2. – Арк. 3; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 793756. – Спр. 47. – Арк. 189; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 23. – Спр. 25. – Арк. 108; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 7. – Спр. 35. – Арк. 119; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 2018. – Арк. 2-28; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 71. – Арк. 15; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.211-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Полтавщина у Великій Вітчизняній війні Радянського Союзу 1941 – 1945 рр.: Збірка документів і матеріалів. – К., 1977. – С. 130; Книга Пам'яті України: Полтавська область. – Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 104 – 121; За мужество и отвагу: Документальные очерки о Героях Советского Союза. – Х. – Прапор, 1984. – С. 364 – 365.

Н.Ф. Шаповал

59. Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища. Встановлений у 2003 в пам'ять про жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. За свідченням Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. в с. Броварки виявлено загиблих 21 особа, імена відомі 16 осіб. Місця поховань не встановлені. Нагадуванням про трагедію є металевий хрест (вис. 3,0 м) без напису на штучному кургані (вис. 1,5 м).

Джерела та література: НА ПКМ – Спр. № 09-953; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 93.

Н.М. Сиволап

60. Пам'ятний знак на честь трьох синів родини Таранів (1960-ті) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища. Встановлений у 1960-х у пам'ять про воїнів, трьох братів, які загинули на фронтах Другої Світової війни: Тарана Дмитра Тихоновича (1913 – XII.1943), Тарана Михайла Тихоновича (1921 – ? .X.1943), та Тарана Петра Тихоновича (15.06.1919, с. Шушвалівка, Глобинського району – 9.05.1943, с. Молдаванське, Краснодарського краю).

Таран Петро Тихонович (15.06.1919, с. Шушвалівка, Глобинського району – 9.05.1943, с. Молдаванське, Краснодарського краю) – Герой Радянського Союзу.

Народився в селянській родині. Закінчив місцеву неповну середню школу. У 1936 р. переїхав до м. Одеси, навчався в школі фабрично-заводського навчан-

ня при кондитерській фабриці, де потім працював. 1936 р. був призваний до Червоної Армії. Закінчив школу молодших командирів у 1942 р. і був направлений на Північно-Кавказький фронт.

Командир відділення 26-го стрілецького полку 1-ї окремої дивізії військ НКВС, сержант П.Т. Таран під час прориву оборони ворога в напрямі Анапи, з бійцями увірвався до ворожої траншеї, знищив декілька вогневих точок і десятки фашистів, загинувши сам.

Указом Президії Верховної ради СРСР від 25 жовтня 1943 р. сержанту Петру Тихоновичу Тарану присвоєно звання Героя Радянського Союзу (посмертно) з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

У пам'ять про полеглих воїнів місцевими майстрами встановлено стелу з мармурової крихти (вис. 1,5 м) з фотопортретами на металокераміці (вис. 0,15 м) і пам'ятним написом на металевій дошці (0,4 x 0,5м): «Таран Петро Тихонович 1919 – 1945 Герой Радянського Союзу Таран Дмитро Тихонович 1913 – 1945 Таран Михайло Тихонович 1921 – 1945 Три брати поклали свої голови за свою батьківщину в 1941 – 1945 рр. Вічна сла-

ва братам. Пам'ятник поставили Таран Е.Ф., Лисак О.В.».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 793756. – Спр. 47; Герои Советского Союза: Краткий биографический словарь в двух томах. – Т. 2. – М.: Воениздат, 1988. – С. 559; За мужність і відвагу: Документальні розповіді про полтавців Героїв Радянського Союзу. – Харків: «Прапор», 1972. – С. 289–291; Герої землі Полтавської: довідник: У 12 вип. Вип. 1. Герої Радянського Союзу / [упоряд.: О.А. Білоусько, А.К. Гребіник, Т.П. Пустовіт]; центр досл. іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – С. 12; Книга Пам'яті України: Полтавська область. – Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 118.

Н.М. Сиволап

61. Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1968) (іст.)

Знаходиться в центрі села. Володимир Ілліч Ульянов (Ленін) (22.04.1870 р., м. Симбірськ, Російська імперія, нині м. Ульяновськ, Російська Федерація – 21.01.1924 р., помер у с. Горки під Москвою, саркофаг з його тілом встановлений у мавзолеї на Красній площі у

Москві) – російський політичний і державний діяч. (Див. поз. № 54).

Пам'ятник виготовлено на замовлення колгоспу «Ленінець» у 1968 р.

Залізобетонна скульптура (вис. 2,8 м), встановлена на цегляному постаменті (вис. 3,2 x 1,2 x 1,2 м), обкладеному декоративною плиткою.

В. І. Ульянов (Ленін) зображений на повний зріст, без головного убору, в костюмі-трійці, в правій руці, опущеній донизу, тримає папери, великий палець лівої руки знаходиться в кишені брюк.

Скульптура виготовлена на Харківському скульптурному комбінаті.

Автори пам'ятника невідомі.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 4. 1.265-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського: Пам'ятники історії та культури Української ССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С.403; Енциклопедія історії України: У 10 т./Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. К.: Наук. думка, 2009. – Т. 6. – С. 112 – 114; Володимир Ілліч Ленін: Біографія. – Вид. 4-е. – К.: Видавництво політичної літератури України, 1970. – 693 с.

А.М. Скурда

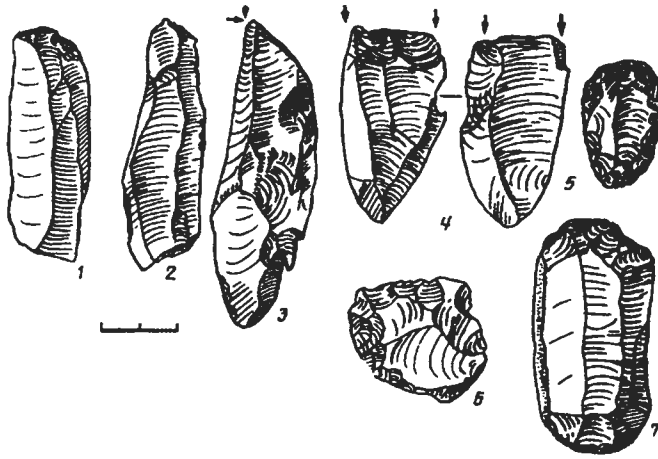
Бугаївка, с. Бугаївська сільська рада

62. Стоянка, пізня доба верхнього палеоліту (Бугаївка І) (археол.)

Знаходиться за 9,5 км на південний захід від сучасної південної околиці с. Бугаївка, на південний захід від с. Шушвалівка, на сучасному острові теперішнього Кременчуцького водосховища, першопочатково – на лівому березі стариць р. Сули, лівобічної притоки р. Дніпро.

Відкрита у 1983 – 1986 рр. краєзнавцем О.Б. Порубаєм. У 1987 р. обстежувалася експедицією ІА АН УРСР на чолі з

Д.Я. Телегиним. У літературі пункт фігурує як «стоянка Шушвалівка IV».

Понад 30 кременевих виробів було зібрано вздовж розмиву берега. Стратиграфічна ситуація не встановлена.

Знахідки зі стоянки представлені виробами з кременю різних відтінків з легкою патиною. Виробничий набір представлений одним плоским одноплосщинним нуклеусом, 7 пластинами, в т.ч. великих розмірів, 2 скребками, з товстої пластини та на відщепі, 2 різцями, серединним та двостороннім ретушованим, кінцевокобовим скребком, можливо, мезолітичного часу.

Археологічні розкопки не проводилися. Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України, можливо, частково в Кременчуцькому історико-краєзнавчому музеї.

Пункт Бугаївка I («Шушвалівка IV») – відомий об'єкт археології, рештки стоянки пізньої доби верхнього палеоліту Мізинського типу пізньомадленського часу, яка входить до представницької групи старожитностей т. зв. Посульської групи/куща пам'яток палеолітичного часу, приуроченої до покладів моренного кременю. Об'єкт потребує проведення додаткових обстежень з метою точної його сучасної локалізації та встановлення наявності предмету охорони.

Джерела та література: Телегин Д. Я. Отчет об археологических исследованиях в По-

днепровье и на р. Молочной в 1986–1987 гг. // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1986-1987/15. – 30 арк., 21 рис.; Порубай А. Б. Позднепалеолитические местонахождения в устье Сулы / А. Б. Порубай // Обл. науч.-практич. конф., посвященная 100-летию со дня рождения М.Я. Рудинского : ТДиС (26 – 28 марта 1987 г.). – Полтава, 1987. – С. 61; Телегин Д. Я. Палеолит в устье реки Сулы / Д. Я. Телегин, А. Б. Порубай, В. Е. Баранов, В. Л. Тараненко // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини. Третій обласний науково-практичний семінар. Квітень 1990. Тези доповідей [редкол. :

Білоус Г. П., відп. ред., Журавель Г. Г., Кулатова І. М. та ін.]. – Полтава, 1990. – С. 64 – 65; Телегин Д. Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре / Д. Я. Телегин // Российская археология. – 1996. – № 2. – С. 131 – 142. – С. 131, 133, 136-137. – Рис. 1; 5:13-22.

В.В. Шерстюк, І.М. Гавриленко

63. Поселення, епоха бронзи (Бугаївка II) (археол.)

Знаходилося за 1,5 км на північ від с. Шушвалівка на плато лівого корінного берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувалося краєзнавцями А.Б. Порубаєм і В.І. Барановим у 1984 – 1985, Градизькою новобудівною експедицією Інституту археології АН УРСР (керівники І.Т. Черняков та Н.П. Шевченко) у 1986 р.

Матеріали епохи бронзи зустрічалися на невеликому островці, який утворився внаслідок розмиву берега р. Дніпро водами Кременчуцького водосховища, за 300 м від його берегової лінії. На території поселення знайдені цілі форми посудин культури багатопружкової кераміки та зрубної культури.

Керамічні вироби представлені фрагментами горщиків банкових форм (деякі фрагменти з наліпним, розчленованим насічками валиком), а також фрагментами посудин пізньокатакомбного типу з сильно відігнутими назовні вінцями і

розширеним корпусом, поверхня яких вкрита розчосами.

На сьогодні острівна частина поселення повністю затоплена водами Кременчуцького водосховища.

Пам'ятка відноситься до епохи середньої бронзи (культура багато-пружкової кураміки XVII – XV ст. до н. е.) і пізньої бронзи (зрубна культура XVI – XII ст. до н. е.).

Матеріали обстежень пам'ятки зберігаються в Інституті археології НАН України, в фондах Кременчуцького сторико-краєзнавчого музею та в приватній колекції В.І. Баранова.

Джерела та література: Черняков І.Т., Шевченко Н.П. Отчет о работе Градижской новостроечной экспедиции в 1986 г. // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – 1986/ . – № – С. 7; Кракало І.В., Порубай А.Б. Новые археологические материалы в коллекции Кременчуцкого историко-краеведческого музея // Охрана и исследование памятников археологии Полтавщины : (Первый) Областной научно-практический семинар (22 – 23 января 1988 г.) : ТДС / ОУК; ПОО УООПИК; ПКМ. – Полтава, 1988. – С. 30 – 31.

Н.П. Шевченко, І.С. Мельникова

64. Курганний могильник І (археол.)

Знаходиться за 3 км на захід від села, на останці другої тераси лівого берега р. Дніпро, в його південній частині (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р.

Складається із 4-х насипів, розташованих у ряд по лінії північний схід – південний захід. Курган висотою 2,5 – 3 м, діаметром 25 м з топографічним знаком на вершині, який займає в групі крайнє південно-західнє положення, задернований. Решта курганів висотою до 1 – 2 м, діаметром 15 – 20 м розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 32. – Рис. 92/ІІ-1-4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом

ілюстрацій, щоденник). – Арк. 32. – Рис. 92/ІІ-1-4.

Л.М. Лугова

65. Курганний могильник ІІ (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на північний захід від північної околиці села, на відрогopodobному виступі плато лівого берега р. Дніпро, в його південній частині (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р.

Складається з трьох насипів висотою 1,5 м, 0,8 м і 1,5 м та діаметрами відповідно 15, 18 і 15 м, розташованих в ряд по лінії північний схід – південний захід.

Всі насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 32. – Рис. 92/І-1-3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 32. – Рис. 92/І-1-3.

Л.М. Лугова

66. Курганний могильник ІІІ (археол.)

Розташований за 3,25 – 3,54 км на захід-північний захід (азимут 2930) від сучасної західної околиці села (кладовища), в ур. Стомбуваха (від назви нині не існуючого населеного пункту), на сучасному плато корінного лівого берега Кременчуцького водосховища, у глибині величезного «Бугаївського» півострова, до затоплення – на надзаплавній терасі лівого берега р. Крива Руда, лівобічної притоки р. Сула.

Курган став об'єктом топографічних обстежень сер. ХІХ – поч. ХХІ ст., внаслідок чого були отримані свідчення про еволюцію стану насипу, час появи на ньому кладовища тощо. Про окремі кургани в околицях с. Стомбуваха, кілька з яких разом із одним майданом була досліджена О.І. Макаревичем у 1894 р., згадується серед хронік «Звітів археологічної комі-

сії». Найбільший курган групи вперше археологічно обстежений Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Любинського району (описаний як курган 3 в околиці с. Бугаївка). У березні 2007 р. поруч із вищеописаним великим курганом, огляд якого детально не здійснювався В.В. Шерстюком, під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення, було виявлено ще два насипи.

Могильник складається з трьох курганів. Перший із них задернований та заліснений, зайнятий нефункціонуючим нині кладовищем, має висоту 4,0 м та діаметр 20 м. Два дрібніші насипи розорюються, мають висоту 0,55 – 0,35 м та діаметр 25 – 20 м. На польових масивах навколо насипів часто трапляються керамічні матеріали XVIII – першої половини XX ст., – сліди життєдіяльності поруч розміщеного села Стовбуваха.

Кладовище на найбільшому насипі північній околиці кол. с. Стовбуваха і використовувалося його мешканцями для захоронень, з'явилося тут не пізніше середини XIX ст., про що свідчать військово-топографічні карти дореволюційного періоду. На німецькій топографічній карті 1943 р., яка складена на основі радянських мап РСЧА, на місці розташування кургану 1 позначене військове кладовище (Fdhf – Friedhof für Krieger), що може свідчити про розташування тут і поховань часу Другої Світової війни. На топографічній карті видання 1987 р. поруч із курганом відносною висотою 2 м міститься позначка братської могили, що може свідчити про можливість віднайдення тут братської могили радянських воїнів.

Достовірно про проведення тут археологічних розкопок не відомо, але як зазначалося вище в околиці колишнього села дослідження кількох курганів проводилися у 1894 р. О.І. Макаревичем. Об'єктами цих досліджень могли стати

насипи №№ 2 – 3 могильника. Також верхня частина насипу № 1 зазнала численних перекопувань у результаті функціонування тут кладовища з середини XIX по середину XX ст.

Курганний могильник III у складі трьох насипів поблизу с. Бугаївка – частково відомий об'єкт археології, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 296 як поодинокий курган в околиці с. Бугаївка.

Джерела та література: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом ілюстрацій. – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр.56. – 46 арк. – Арк. 32. – Рис. 92; М-36-90-D. Showinr. Deustche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943; М-36-90. Оболонь. М 1:100 000. Состояние местности на 1986 г. – Генеральный штаб. Издание 1987 г.; Отчет императорской археологической комиссии за 1895 год. – СПб : Типография главнодо управления уделов. Моховая № 40, 1897. – С. 24 – 25.; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900-1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Воени. Топографов, печатано в октябрі 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9; Сидоренко Г. О. Довідник з археології України. Полтавська об-

ласть / Г.О. Сидоренко, С.В. Махно, Д.Я. Телегін / Ін-т археології АН УРСР; УТОПІК. – К. : Наукова думка, 1982. – С. 43; Шерстюк В.В. Звіт від 12 березня 2007 р. про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району та м. Кременчук Полтавської області // Робочий архів ЦОДІА.

В.В. Шерстюк, Л. М. Лугова

67. Грунтовий могильник I, ранній залізний вік (археол.)

Знаходиться в 1,5 км на північ від с. Шушвалівка на лівому березі р. Сула, в її гирлі. Нині це острів за 300 м від північно-східного узбережжя Кременчуцького водосховища.

Залишки могильника виявлені краєзнавцем А.Б. Порубаєм у 1984 – 1985 рр.

Було обстежено два зруйнованих хвилювою абразією поховання черняхівської культури. Одне з них – трупокладення у випростаному стані на спині, з північно-західною орієнтацією. З правого боку похованого знаходився поховальний інвентар: розвал сіролискованої миски, глиняне біконічне пряслице та велика намистина з чорної склопасти. На поясі – залізна пряжка, а біля лівої руки – залізна каблучка.

Від другого поховання збереглася лише частина супроводжувального інвентарю – дві гончарні миски. З могильника також походить тонкостінний напівсферичний плоскодонний кубок, уся поверхня якого орнаментована гребінцевим штампом у вигляді трикутників вершинами донизу.

Пам'ятка відноситься до черняхівської культури раннього залізного віку і датується III – поч. V ст.

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали з пам'ятки зберігаються в фондах Кременчуцького краєзнавчого музею.

Література: Кракало И. В., Порубай А. Б. Новые археологические материалы в коллекции Кременчутского историко-краеведческого музея // Охрана и исследование памятников археологии Полтавщины : (Первый) Областной научно-практический семинар (22-23 ян-

варя 1988 г.): ТДС / ОУК: ПООУООПИК; ПКМ. – Полтава, 1988. – С. 30 – 31.

І.С. Мельникова, Н.П. Шевченко, Г.М. Некрасова

68. Курган I (археол.)

Знаходиться в південній частині села на території кладовища, на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р. Висота кургану 2 м, діаметр 35 м.

Насип задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 32. – Рис. 91; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 32. – Рис. 91.

Л.М. Лугова

69. Курган II (археол.)

Знаходиться на південній околиці села, поблизу молочнотоварної ферми, на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р.

Висота насипу 3 м діаметр 40 м. На вершині кургану простежується давня заглибина невідомого походження. Насип задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 32. – Рис. 91; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 32. – Рис. 91.

Л.М. Лугова

70. Курган III (археол.)

Розташований у західній частині с. Бугаївка, на північ від автошляху на с. Святилівка, на плато корінної тераси лівого берега Кременчуцького водосховища, до затоплення – на лівому березі р. Сула лівобережного басейну р. Дніпро.

Курган та кладовище на ньому ставали об'єктами топографічних обстежень в середині ХХ ст. Вперше археологічно об'єкт був обстежений у 1986 р. Градиською експедицією ІА НАН України під керівництвом І.Т. Чернякова під час розвідок та розкопок курганів на околиці села.

Курган задернований, вкритий старим кладовищем. Відомості про розміри в матеріалах звіту відсутні.

Згідно з топографічними картами середини ХІХ – початку ХХ ст. в зазначений період тут знаходився х. Пугачі. На мапі 1941 р. видання насип показаний як курган з абсолютним значенням висоти 91,3 м. На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, подані тіж самі відомості, та додана позначка військового кладовища (Fdhf – friedhof für Krieger), що може свідчити про наявність тут захоронень часу Другої Світової війни.

Археологічні розкопки не проводилися, але поверхневі нашарування інтенсивно пошкодженні влаштуванням могил кладовища ХІХ – ХХ ст.

Курган ІІІ в с. Бугаївка – відомий об'єкт археології, некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, що продовжив своє існування в якості поховальної споруди в козацьку та новітню добу, й потребує новітнього обстеження.

Джерела: Черняков І.Т. Шевченко Н.П. Отчет о раскопках Градиськой новостроечной экспедиции в 1987 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/16. – 52 арк.+38 табл.; НА ПКМ. – Спр. 03-435; НА ЦОДПА. – Ф. 1е. – Спр. 652. – Рис. 1. М-36-90-D. Showning. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial: Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom ОКН Gen St d Н. 1943; М-36-90. С. Жовнин. М 1:100 000. По съёмкам 1929, 1931 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Издание 1941 г.; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. –

С.-Пб. : Военно-топографическое Депо. 1863-1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900-1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съёмке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов. печатано в октябре 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9.

В.В. Шерстюк

71. Курган ІV «Овеча Могила» (археол.)

Розташований у північно-західній частині с. Бугаївка, на плато корінної тераси лівого берега Кременчуцького водосховища, до затоплення – на лівому березі р. Сула лівобережного басейну р. Дніпро.

Інформація про місце розташування та власну назву об'єкту була зафіксована у 1986 р. Градиською експедицією ІА НАН України під керівництвом І.Т. Чернякова під час розвідок та розкопок курганів на околиці села.

Відомості про розміри та стан насипу відсутні: на лаконічному картографічному матеріалі вказане лише місце розміщення об'єкту та його власна назва – «Овеча Могила».

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган ІV в с. Бугаївка – відомий об'єкт археології, що потребує новітнього обстеження з метою уточнення інформативних даних по ньому.

Джерела: Черняков І.Т. Шевченко Н.П. Отчет о раскопках Градиськой новостроечной экспедиции в 1987 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/16. – 52 арк.+38 табл.; НА ПКМ. – Спр. 03-435; НА ЦОДПА. – Ф. 1е. – Спр. 652. – Рис. 1.

В.В. Шерстюк

72. Курган V (археол.)

Розташований за 2,50 км на північ (азимут 11°) від сучасної північної околиці

ці с. Бугаївка, на плато корінної тераси лівого берега Кременчуцького водосховища, до затоплення – на лівому березі р. Сула лівобережного басейну р. Дніпро.

Курган ставав об'єктом топографічних обстежень в середині – другій половині XX ст. Вперше археологічно об'єкт був обстежений у 1986 р. Градиською експедицією ІА НАН України під керівництвом І.Т. Чернякова під час розвідок та розкопок курганів на околиці села.

Зафіксована висота кургану на час обстежень 1,0 м. Інші відомості в матеріалах звіту відсутні. За матеріалами аерофотозйомки в останні роки розорювався.

На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, на місці насипу є позначка військового кладовища (Fdhf – Friedhof für Krieger), що може свідчити про наявність тут захоронень часу Другої Світової війни. Курган показаний на картах кінця XX ст.: на більш інформативній із них курган має висоти: відносно 2,3 м та абсолютну 94,0.

Археологічні розкопки не проводилися, можливо, поверхневі нашіарування пошкодженні влаштуванням могил кладовища XX ст.

Курган V в с. Бугаївка – відомий об'єкт археології, некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, що, певно, продовжив своє існування в якості поховальної споруди в новітню добу, та потребує сучасного обстеження.

Джерела: М-36-90-D. Shownin. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial: Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d N. 1943; М-36-90. Оболонь. М 1:100 000. Состояние местности на 1986 г. – Генеральный штаб. Издание 1987 г.: Х-41-61-Г-г-4. М 1:10 000. Съёмка 1980 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-VII-82 г.; Черняков И.Т. Шевченко Н.П. Отчет о раскопках Градиськой новостроечной экспедиции в 1987 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/16. – 52 арк.+38 табл.; НА ПКМ. – Спр. 03-435; НА ЦОДПА. – Ф. 1е. – Спр. 652. – Рис. 1.

В.В. Шерстюк

73. Курган VI (археол.)

Розташований бл. 1,30 км на північ від сучасної північної околиці с. Бугаївка, на плато корінної тераси лівого берега Кременчуцького водосховища, до затоплення – на лівому березі р. Сула лівобережного басейну р. Дніпро.

Археологічно вперше об'єкт був обстежений у 1986 р. Градиською експедицією ІА НАН України під керівництвом І.Т. Чернякова під час розвідок та розкопок курганів на околиці села.

Зафіксована висота кургану на час обстежень 0,7 м. Інші відомості в матеріалах звіту відсутні. За матеріалами аерофотозйомки в останні роки розорювався.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган VI в с. Бугаївка – відомий об'єкт археології, некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, що потребує сучасного обстеження.

Джерело: Черняков И.Т. Шевченко Н.П. Отчет о раскопках Градиськой новостроечной экспедиции в 1987 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/16. – 52 арк.+38 табл.; НА ПКМ. – Спр. 03-435; НА ЦОДПА. – Ф. 1е. – Спр. 652. – Рис. 1.

В.В. Шерстюк

74. Майдан «Могила Ковалаха», пізні середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 2 км на північ від села, праворуч автостраді мм. Дніпропетровськ – Київ, на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р.

Насип висотою 1,5 м і діаметром 50 – 60 м дуже розтягнутий оранкою.

Археологічні розкопки не проводилися.

Має власну назву – «Могила Ковалаха».

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 32. – Рис. 92; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 32. – Рис. 92.

Л.М. Лугова

75. Могили жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)

Знаходяться в старій частині Магдівського кладовища.

У невідомій кількості братських та одиночних могил похована невідновлена кількість людей, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 р.р. в Україні.

За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні відомо, що в с. Бугаївка загинуло 75 осіб, імена встановлені. Згідно з дослідженням місцевих краєзнавців по Бугаївській сільській раді померло 693 особи в т. ч. в Бугаївці, Бабичівці та Спосарівці – 72, у Семівці – 16, Слюзівці – 172, Стомбувасі – 213, Ротківці – 159, Тоцьківці – 61 особа. Люди вмирили цілими сім'ями. Селян з навколишніх сіл (особливо з с. Шушвалівка), які ходили в пошуках роботи та їжі в тутешній радгосп, і по дорозі помирили, теж збирали і захоронювали в одній великій ямі на Магдівському кладовищі.

У пам'ять про померлих у 2003 р. встановлено металевий хрест (2,1 x 1,05 м), до якого прикріплена пластикова

дошка (0,2 x 0,35 м) з пам'ятним написом: «Вічна пам'ять померлим від голоду в 1933 р.».

Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. № 09-953; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 94; Ткаченко П.А. Село моє. – [Глобине]: Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 2001. – С. 67 – 68.

Н.М. Сиволап

76. Пам'ятний знак полеглим землякам (1967) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля будинку культури. Встановлений згідно з рішенням колективних зборів колгоспників колгоспу «Маяк» від 12 лютого 1967 р. та заходів Полтавського обкому Компартії України та Полтавського облвиконкому до 50-річчя Жовтневої революції на честь воїнів, жителів села, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. Центральною частиною комплексу є десятиметровий залізобетонний пілон із зіркою. Біля підніжжя пілона – залізобетонні скульптури: Прометей (вис. 3,0 м) з факелом, закований у ланцюг; поряд – залізобетонні скульптури скорботної матері (вис. 2,5 м) та піонерів (вис. 1,5 м). З обох сторін від скульптурної групи встановлені дві цегляні оштукатурені стели (3,0 x 10,0 м) на яких – барельєфні гіпсові зображення епізодів бою та 4 біломармурові дошки (0,8 x 0,6 м) з прізвищами 240 загиблих земляків і пам'ятним написом:

«Вічна слава землякам, які загинули у Велику Вітчизняну війну 1941 – 1945 рр. в боротьбі за свободу і незалежність нашої рідної Батьківщини. Від жителів с. Бугаївка 1967 р.» За свідченням Книги Пам'яті України відомо 306 прізвищ.

Джерела та література: ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 10. – Спр. 36. – Арк. 28 – 30; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.212-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 89 – 95.

Н.Ф. Шаповал

Васьківка, с. Пронозівська сільська рада

77. Поселення I, ранній залізний вік (Васьківка III) (III – V ст. н. е.) (археол.)

Знаходиться за 4 км на південний захід від села на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Виявлене та обстежене під час роботи Градизької новобудівної експедиції ІА АН УРСР в 1986 р. (керівники І.Т.Черняков, Н.П.Шевченко).

Знахідки у великій кількості зустрічалися на прибережній смузі та в обривах берега водосховища. Археологічний матеріал представлений фрагментами гончарного посуду з лискованою та шерхатою поверхнями, фрагментом денця римської амфори, глиняним грузилом, окремими деталями бронзових фібул та уламком ребристої ручки сіролощеної вази, прикрашеної геометричним орнаментом, виконаним дрібнозубчастим штампом.

Поселення належить до пам'яток черняхівської культури і датується III – V ст. н. е.

Нині майже повністю затоплене водами Кременчуцького водосховища.

Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України.

Джерело: Черняков І.Т., Шевченко Н.П. Отчет о работе Градизькой новостроечной экспедиции в 1986 г. // ИА ИА НАН Украины. – Ф. е. – 1986/?. – Арк. 5.

Н.П. Шевченко, І.С. Мельникова

78. Поселення II, ранній залізний вік (Васьківка IV) (XI – VIII ст.н. е.) (археол.)

Розташоване в 4,5 км на південь-південний схід від села (азимут 170°) на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувалося Градизькою новобудовною експедицією в 1986 р. (керівники І.Т.Черняков, Н.П.Шевченко).

Підйомний матеріал, зібраний в розмивах берега водосховища, складається з великої кількості фрагментів ліпної кераміки від кухонного лискованого столового посуду. Крім кераміки, знайдено фрагмент бронзового скроневого кільця, виготовленого з круглої в перетині проволоки, та половина масивного бронзового, овального в перетині браслета, аналогі якого маються серед матеріалів західно-європейських культур гальштатського кола.

Нині пам'ятка повністю затоплена водами Кременчуцького водосховища.

Об'єкт відноситься до чорноліської культури передськіфського (кіммерійського) періоду раннього залізного віку і датується XI – VIII ст.н. е.

Матеріали обстеження зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Шевченко Н.П. Памятники чернолесской культуры Среднеднепровского Левобережья // Киммерийцы и скифы: ТД Всесоюзного семинара, посвященного памяти А.И. Тереножкина. – Кировоград: изд. ИА АН УССР, 1987. – Часть II. – С. 89 – 90.

Н.П. Шевченко, І.С. Мельникова

79. Стоянка I, доба фінального палеоліту (археол.)

Знаходиться за 0,9 км на південь від села. Матеріали зустрічалися вздовж сучасної лінії розмиву лівого берега Кременчуцького водосховища, що відповідає рівню давнього корінного берега р. Дніпро, складеного із лесоподібних суглинків та глин.

Місцезнаходження виявлене та обстежувалося місцевими краєзнавцями в період із 1983 по 1986 рр. У 1987 р. було досліджене Д.Я. Телегіним.

Збірка нараховує кілька десятків виробів із високоякісного кременю, вкритих біло-голубою патиною. У її складі кіничний прямоплощадковий дуже спрацьований нуклеус, пластівки правильної форми й невеликих розмірів, близько 30 скребачок, переважно пластинчастих, відносно високого профілю (поміж них 10 кінцевих на коротких пластинах, 4 подвійні, 5 підокруглих на відщепі), 2 бічні ретушні різці на товстих пластинах (із них один подвійний), 2 видовжені трапеції з підретушованою верхньою основою. Розміри знярядь порівняно невеликі.

Дослідники вбачають аналого трапеціям пам'ятки в матеріалах стоянок типу Осокорівка та Леонтіївка в Нижній Наддніпрянщині, Царинка на Побужжі, групи стоянок Роголицько-Передільського району в басейні середньої течії Сіверського Дінця, що датуються фінальнопалеолітичним – ранньомезолітичним часом у межах дріасу II – алерьоду.

Територія пам'ятки поросла чагарниками та деревною рослинністю, вздовж берегової лінії зазнає інтенсивного руйнування внаслідок хвильової абразії.

Розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України.

Література: Телегін Д.Я., Порубай А.Б., Баранов В.Е., Тараненко В.Л. Палеоліт в устьє реки Сулы // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини / Третій обл. наук.-практич. семінар. – Полтава, 1990. – С. 64; Телегін Д.Я. Посульська група палеолітических стоянок на Нижнем Днепре // РА. – М., 1996. – № 2. – С. 131 – 133, 139, 141; Горелік О.Ф. Проблема формування епігра-

ветту Дніпро-Донського межиріччя // Археологія. – К., 2000. – № 2. – С. 25; Оленковський М.П. Культурно-історичні процеси в середню та пізні пори верхнього палеоліту Лівобережної України // Археологический альманах. – Донецьк, 2000. – № 9. – С. 86.

І.М. Гавриленко

80. Стоянка II, доба верхнього палеоліту (археол.)

Навпроти села, на відстані близько 0,8 км від Стоянки I. Топографічно приурочена до рівня першої лесової тераси р. Дніпро. Матеріали зібрані вздовж лінії розмиву лівого берега Кременчуцького водосховища.

Виявлена та відвідувалася місцевими краєзнавцями в період із 1983 по 1986 рр. У 1987 р. оглянута Д.Я. Телегіним.

Знахідки представлені нечисленними, але досить різноманітними виробами, зокрема двома великими пластинчастими скребачками – з ретушованою окрайкою та кінцевою на масивній довгій заготовці. З кількох крупних пластин одна має бічну ретуш. Найбільший інтерес становлять вироби з двобічною обробкою – масивний наконечник списа гостроовальної форми та оригінальне ріжуче (?) зняряддя видовженої трапецієподібної форми. Прямі аналоги останньому предмету не відомі. Серед двох гостроконечників один оброблений двобічною грубою оббивкою, другий ретушований тільки з одного боку. На підставі архаїчності техніки обробки кременю Д.Я. Телегін схильний датувати пам'ятку початковою добою верхнього палеоліту, якщо не більш раннім часом.

Площа стоянки вкрита чагарниками та деревною рослинністю, крайня південна частина пам'ятки зазнає інтенсивного руйнування під впливом хвильової абразії.

Розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України.

Література: Телегін Д.Я., Порубай А.Б., Баранов В.Е., Тараненко В.Л. Палеоліт в устьє реки Сулы // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини / Третій обл.

наук.-практич. семінар. – Полтава, 1990. – С. 64; Телегин Д.Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре // РА. – М., 1996. – № 2. – С. 131–133, 135, 136, 141.

І.М. Гавриленко

81. Курган I (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на південний захід від села на плато лівого берега р. Дніпро, біля краю крутого схилу північно-східного узбережжя Кременчуцького водосховища.

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Насип висотою 1,5 м, діаметром близько 30 м розташований біля північного узбіччя дороги.

Археологічні розкопки не проводилися. Насип розорюється.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 33.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 127.

І.С. Мельникова

82. Курган II (археол.)

Розташований за 1,45 км на південний захід від сучасної південно-західної околиці с. Васьківка, на краю плато теперішнього лівого берега Кременчуцького водосховища, до затоплення – на корінній терасі р. Пирман (лівобічна притока р. Дніпро).

Кургани зліва уздовж Кременчуцького тракту понад краєм схилу за с. Великий Узвіз (Пронозівка) оглядалися та описувалися В.Г. Ляскоронським під час археологічної мандрівки по Дніпровському Лівобережжю в 1907 р. Курган обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району (№ 7).

Курган розорювався, мав висоту до 1 м. Відомості про діаметр відсутні.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган II в околиці с. Васьківка – відомий об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку.

Джерела та література: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году / машинопис: список иллюстр., алфав. список, альбом иллюстраций. – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Спр. 1986/31 «б». – 56 арк., 214 рис.; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 15-15а. – Арк. 33. – № 7. – Рис. 127; Ляскоронский В. Г. Городища, курганы, майданы и Змиевые валы в области Днепровского Левобережья / В. Г. Ляскоронский // Тр. XIV Археологического съезда в Чернигове / МАО; [под ред. графини П. Уваровой]. – М., 1909. – Т. III. – С. 1–82. – С. 22.

В.В. Шерстюк

83. Курган III (археол.)

Знаходиться за 2 км на південний схід від села на плато лівого берега р. Дніпро, біля краю крутого схилу північно-східного узбережжя Кременчуцького водосховища.

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0,7 м, діаметр 23 м.

Насип розорюється. Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 33.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 127.

І.С. Мельникова

84. Майдан, пізне середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 1 км на захід від села на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Майдан відноситься до групи простих і складається з кільцевого валу висотою 4 м, діаметром біля 50 м і центральної заглибини, дно якої лежить на рівні сучасної поверхні. У північному, північно-східному та східному напрямках до валу примикають бурти висотою до 2 м.

Насип задернований, оборюється, на дні заглибини та на східному схилі валу ростуть дерева. Насипи буртів розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году / Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова Л.Н.; Ин-т археол. АН УССР; ПКМ // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801; НА ПКМ. – Спр. 03-261/1. – Арк. 33. Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея // НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 127.

І.С. Мельникова

**Великі Кринки, с.
Кринківська
сільська рада**

85. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 1,4 км на південь-південний захід від села, праворуч автошляху до с. Весела Долина, на плато правого берега р. Хорол в межиріччі невеликих пересихаючих річок: Кринки,

правої притоки р. Хорол і Манжелійки, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох насипів висотою 1,5 і 2,0 м, діаметром відповідно 20 і 25 м, розташованих на відстані 0,1 км один від одного.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 11 – 12. – Рис. 34/2, 3.; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 11-12. – Рис. 34/2, 3.

Л.М. Лугова

86. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 1,0 км на південний захід від села, ліворуч автошляху до с. Весела Долина, на плато правого берега р. Хорол в межиріччі невеликих пересихаючих річок: Кринки, правої притоки р. Хорол і Манжелійки, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох насипів висотою 0,4 – 0,6 м, діаметром 15 м, розташованих на відстані 0,1 км один від одного. Через один із них проходить польова дорога.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 11 – 12. – Рис. 34/4, 5.; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 11 – 12. – Рис. 34/4, 5.

Л.М. Лугова

87. Курганний могильник III (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на південний захід від північно-західної околиці села, праворуч автошляху до с. Шевченки,

на плато правого берега р. Хорол в межиріччі невеликих пересихаючих річок: Кринки, правої притоки р. Хорол і Манжелійки, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох розташованих поряд насипів висотою 1,0 і 1,3 м, діаметром 20 м. На одному з курганів зі зрізаною вершиною ростуть дерева, другий розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 35/III-1,2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 35/III-1,2.

Л.М. Лугова

88. Курганний могильник IV (археол.)

Знаходиться за 3,0 км на південний захід від північно-західної околиці села, праворуч автошляху до с. Шевченки, на плато правого берега р. Хорол в межиріччі невеликих пересихаючих річок: Кринки, правої притоки р. Хорол і Манжелійки, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох розташованих поряд насипів висотою 1,0 – 1,2 м, діаметром 18 – 20 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 35/IV; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 35/IV-1,2.

Л.М. Лугова

89. Курганний могильник V (археол.)

Знаходиться за 1,1 км на південь від села, ліворуч автошляху до с. Весела Долина, на плато правого берега р. Хорол в

межиріччі невеликих пересихаючих річок: Кринки, правої притоки р. Хорол і Манжелійки, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох розташованих поряд насипів висотою 0,4 – 0,5 м, діаметром 10 – 12 м.

Насипи розорюються. Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 34/6, 7; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 34/6, 7.

Л.М. Лугова

90. Курган I (археол.)

Знаходиться за 1,8 км на схід від села, ліворуч від автошляху до с. Куп'єватє, на підвищенні плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,5 м, діаметр 30 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 34; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 34.

Л.М. Лугова

91. Курган II (археол.)

Знаходиться за 2,5 км на південний-схід від села, праворуч від автошляху до с. Куп'єватє, на підвищенні плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,5 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 34;

НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 34.

Л.М. Лугова

92. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1,1 км на південний захід від села, на плато правого берега р. Хорол в межиріччі невеликих пересихаючих річок: Кринка, правої притоки р. Хорол і Манжелійки, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 1 м, діаметр 15 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 35; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 35.

Л.М. Лугова

93. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на північний захід від села ліворуч від автошляху до с. Малинівка, на підвищенні плато правого берега р. Хорол у верхів'ї правої притоки р. Кринка (басейн р. Дніпро).

Висота насипу 1 м, діаметр 15 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводились.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 35; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 35.

Л.М. Лугова

94. Курган V (археол.)

Знаходиться за 0,6 км на північ від північно-західної частини села, ліворуч від дороги до с. Малинівка, на підвищенні плато правого берега р. Хорол у верхів'ї правої притоки р. Кринка (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 0,5 м, діаметр 10 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 35; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 35.

Л.М. Лугова

95. Курган VI (археол.)

Знаходиться за 1,7 км на північний схід від села, ліворуч автошляху до с. Іванове Селище, на підвищенні плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 0,5 м, діаметр 20 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 33/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 33/1.

Л.М. Лугова

96. Курган VII (археол.)

Знаходиться за 1,8 км на північ від центральної частини села, ліворуч від автошляху до с. Іванове Селище, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,0 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 33/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 33/2.

Л.М. Лугова

97. Курган VIII (археол.)

Знаходиться за 1,9 км на північ від центральної частини села, ліворуч від автошляху до с. Іванове Селище, на пла-

то правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота 1,3 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 33/3.; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 33/3.

Л.М. Лугова

98. Курган ІХ (археол.)

Знаходиться за 3,2 км на північ-північний схід від села, ліворуч від автошляху на с. Іванове Селище, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота 0,5 м, діаметр 12 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 33/4.; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 33/4.

Л.М. Лугова

99. Курган Х (археол.)

Знаходиться за 3,0 км на північний схід від села, ліворуч автошляху на с. Іванове Селище, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота 0,5 м, діаметр 10 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 33/5.; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 33/5.

Л.М. Лугова

100. Курган ХІ (археол.)

Знаходиться за 3,8 км на північний схід від села, ліворуч від автошляху на с. Іванове Селище, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота 0,7 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 33/6.; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 33/6.

Л.М. Лугова

101. Курган ХІІ (археол.)

Знаходиться за 1,7 км на південь-південний захід від села, праворуч автошляху до с. Весела Долина на плато правого берега р. Хорол в межиріччі невеликих пересихаючих річок: Кринки, правої притоки р. Хорол і Манжелійки, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота 1,5 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 34/1.; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 34/1.

Л.М. Лугова

102. Курган ХІІІ «Попова могила» (археол.)

Знаходиться за 1,6 км на південь від села, на плато правого берега р. Хорол в межиріччі невеликих пересихаючих річок: Кринки, правої притоки р. Хорол і Манжелійки, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота 1,5 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Має власну назву – «Попова могила».

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 34/8; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2. 3 (звіт. альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 34/8.

Л.М. Лугова

103. Курган XIV «Могила Мишоловська» (археол.)

Знаходиться за 1,8 км на південь – південний схід від села, на плато правого берега р. Хорол в межиріччі невеликих пересихаючих річок: Кринки, правої притоки р. Хорол і Манжелійки, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,5 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Має власну назву – «Могила Мишоловська».

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 34/9; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2. 3 (звіт. альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 34/9.

Л.М. Лугова

104. Курган XV (археол.)

Знаходиться за 2,0 км на південь від села, на плато правого берега р. Хорол в межиріччі невеликих пересихаючих річок: Кринки, правої притоки р. Хорол і Манжелійки, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,5 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 12. – Рис. 34/10; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2. 3 (звіт. альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 12. – Рис. 34/10.

Л.М. Лугова

105. Майдан I «Могила Мишеловська» (археол.)

Розташований за 2,1 км на південь (азимут 1800) від сучасної східної околиці с. Великі Кринки, на плато корінної тераси правого берега безіменної малої річечки – правої притоки р. Хорол, правобережного басейну р. Псел, річкової системи р. Дніпро.

Майдан став об'єктом топографічних обстежень із середини XIX до кінця XX ст. унаслідок чого були отримані відомості про існування, характер, стан та власну назву об'єкту. Археологами натурно не обстежувався.

Важливими є свідчення з дрібномасштабної карти початку 1980-х рр. Об'єкт показаний гіпсометричними лініями як підвищення з чотирма променеподібними відгалуженнями-променями, що певно, є відображенням вусів, притаманним для цього часу топографічних матеріалів. Абсолютна висота підвищення 124,8 м, промені-вуса розходяться по лініям північний-захід – північний-схід та південний захід – південний схід. Також тут зафіксована власна назва об'єкту.

За матеріалами аерофотозйомки (2007 р.) майдан повністю розорюється.

На місці майдану на військово-топографічних картах видань кін. 1850-х рр. – 1919 р. показана група курганів з двох насипів. На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, на місці розташування майдану позначений великий насип з вибіркою ґрунту, відносною висотою 2,0 м. На мапі 1991 р. насип майдану показаний як курган з відносною висотою 3 м, що мав власну назву Могила Мишеловська.

Археологічні розкопки не проводилися, лише в XVII ст. значний масив центральної частини майдану був вибраний, виварений (вилужений) для отримання селітри.

Майдан I Могила Мишеловська – об'єкт археології, покищо відомий лише за численними картографічними джерелами останніх 150 років, і ще чекає на свого дослідника в плані здійснення

польових (натурних) обстежень. Він має власну унікальну назву та комплексний предмет охорони, як суто археологічний курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку й місце промислової розробки козацької доби.

Джерела: М-36-92. Остапье. М 1:100 000. Украина. Полтавская обл. Состояние местности на 1987 г. – Главный штаб. Издание 1991 г.; Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. – [Изд. кон. 1850-х гг.]; Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 16; Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправл. по рекогносц. 1869 г. Железная дорога нанесена по съемке 1875 и 1902 гг. – [Изд. 1902 – 1917 гг.] // НА ЦОД-ПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 10; X-40-63-A-a-1. М 1:10 000. Съёмка 1975 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-XI-78 г.; М-36-92-С. Frunzovka. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1931. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943.

В.В. Шерстюк

106. Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)

Знаходиться в південній частині старого кладовища колишнього села Бетяги (нині у складі с. Великі Кринки). Поховані

2 воїни 297-ї стрілецької дивізії, які загинули в першій половині вересня 1941 р. в боях із гітлерівськими загарбниками при обороні села та виході з оточення. Прізвища невідомі.

У 1945 р. на могилі місцевими майстрами встановлено дерев'яний обеліск, який замінено у 1990 р. на надгробок із мармурової крихти (1,5 x 0,5 м) без написів. Навколо могили – металева огорожа, виготовлена місцевими майстрами з металевих прутів методом зварювання.

Джерело: Довідка відділу культури і туризму Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області. – № 169 від 15.06.2006 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Т.Г. Ляховенко

107. Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться в південній частині старого кладовища колишнього села Бетяги (нині у складі с. Великі Кринки). Поховані 2 воїни 75-го гвардійського винищувального протитанкового дивізіону 69-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули під час розвідки в результаті вибуху міни в другій половині вересня 1943 р. Прізвища невідомі.

У 1945 р. на могилі місцевими майстрами встановлено дерев'яний обеліск, який замінено у 1990 р. на надгробок із мармурової крихти (1,5 x 0,5 м) без написів. Навколо могили – металева огорожа, виготовлена місцевими майстрами з металевих прутів методом зварювання.

Джерело: Довідка відділу культури і туризму Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області. – № 169 від 15.06.2006 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Т.Г. Ляховенко

108. Братська могила радянських воїнів, підпільників (1941, 1942) (іст.)

Знаходиться у центральній частині села, праворуч від автошляху Полтава – Глобине за адресою: вул. Леніна.

Поховано 8 осіб: 6 воїнів 81-ої стрілецької дивізії, які загинули у вересні 1941 р. в оборонних боях із гітлерівськими загарбниками, прізвища невідомі та Самойленка Мефодія Лукича (1896 – 12.05.1942) і Чакира Андрія Михайлович

(1908 – 12.05.1942), патріоти, страчені гітлерівцями під час тимчасової окупації території.

Згідно з рішенням Кринківської сільської ради депутатів від 4 березня 1956 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним

комбінатом. Залізобетонна скульптура (вис. 3,0 м) воіна встановлена на цегляному, обкладеному плиткою постаменті (вис. 2,0 м). На чільній грані постаменту – дошка мармурової крихти (0,6 x 0,4 м) з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни».

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 1 – 44; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 19; ДАПО. – Ф.Р-3388. – Оп. 1. – Спр. 1623. – Арк. 1 – 13; ДАПО. – Ф.Р-3388. – Оп. 1. – Спр. 1618. – Арк. 1 – 23; ДАПО. – Ф. 105. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 20; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 1313. – Арк. 5 – 85; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.224-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 310, 312.

Т.Г. Ляховенко

109. Братські могили радянських воїнів, військовополонених, жертв нацизму (1941 – 1943), могила Колосова Миколи Іоновича (Івановича) (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1967, 1983) (іст.)

Знаходяться біля будинку культури за адресою: вул. Жовтнева.

У 4-х могилах поховано 282 особи:

могили №№ 1 – 2 – поховані підпільники, партизани, жителі сс. Фрунзівка, Сиротенки, Весела Долина, Романівка, Броварки, Петрівка, Попівка, Іванове Селище, Зубані, Бетяги, Лукашівка, Манжелія, які були розстріляні гітлерівцями під час тимчасової окупації території в травні 1942 р. у Бетягівському яру. Після звільнення району останки було перенесено в парк с. Великі Кринки. Прізвищ увічнено 224;

могила № 3 – поховано 40 воїнів, які потрапили в полон і яких гітлерівці пригнали до села у вересні 1943, зачинили в клуні й спалили живцем. Прізвища невідомі;

могила 3 – похований Колосов Микола Іонович (Іванович) (10.09.1915 р., Лихославльський район, Калінінська (нині Тверська) обл. – 30.03.1943 р. с. Великі Кринки) – військовий лікар 3-го рангу, начальник санітарної служби 25-ої окремої залізничної бригади. Закінчив Ленінградську військово-медичну академію ім. С.М. Кірова. У вересні 1941 р. потрапив у німецький полон у м. Хорол, був переведений до м. Кременчук. Звідти його визволив (як свого земляка) сільський староста Михайлець із с. Петрівки Великокринківського району. Окупаційна влада змусила М.І. Колосова працювати у Великокринківській районній лікарні. Видавав фіктивні довідки молоді та жителям району, рятуючи їх від вивезення в Німеччину. Гітлерівці розкрили діяльність патріота. Після жорстоких допитів у гестапо (Див. поз. № 110) М.І. Колосов був страчений.

Згідно з рішенням Кринківської сільської ради від 13 лютого 1967 р. біля могили встановлені цегляні, оштукатурені обеліски (1,8 x 0,4 м). У 1981 р. відбулася заміна: встановлена залізобетонна стела (довж. 40,0 м), у центральній частині якої – на залізобетонному постаменті (вис. 1,5 м) скульптура із залізобетону, що зображає сидячу скорботну матір (вис. 3,0 м). На стелі закріплено 10 сірих гранітних дощок (0,8 x 0,6 м) з пам'ятним написом: «Вічна слава воїнам – односельчанам, які загинули в боях за свободу і незалежність нашої Батьківщини у Великій вітчизняній війні 1941 – 1945» та прізвищами 186 воїнів-земляків, які за-

гинули на фронтах Другої Світової війни. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 328 прізвищ.

На могилах на бетонних основах (1,1 x 3,5 м) закріплено: 4 сірі гранітні дошки (0,5 x 0,5 м) з прізвищами і 12 похованих; 3 – (0,6 x 0,65 м) і 1 – (0,6 x 0,35 м), на яких увічнено 93 прізвища та 1 металева дошка (0,37 x 0,6 м), на якій – 19 прізвищ похованих. На могилі військового лікаря на бетонній основі (1,3 x 1,2 м) – металева дошка (0,2 x 0,3 м) з пам'ятним написом: «Колосов Николай Іонович військовий врач 1915 – 1943».

Джерела та література: ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 1313. – Арк. 5 – 85; ДАПО. – Ф. 105. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 20; ДАПО. – Ф. 105. – Оп. 1. – Спр. 15. – Арк. 59; ДАПО. – Ф.Р. 1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 1 – 44; ДАПО. – Ф.Р. 5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 19; ДАПО. – Ф.Р. 3388. – Оп. 1. – Спр. 1118. – Арк. 1 – 23; ДАПО. – Ф.Р. 3388. – Оп. 1. – Спр. 1618. – Арк. 1 – 24; ДАПО. – Ф.Р. 3388. – Оп. 1. – Спр. 1623. – Арк. 1 – 14; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.1791-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка Кринківської сільської ради. – № 62/02-14 від 28.01.2013 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава, «Полтавський літератор», 1995. – С. 299 – 313; Ляховенко Т.Г. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної війни. Історико-документальний нарис. – [Глобине]: Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 1996. – С. 31 – 34, 144; Ярещенко Г. Жертвам – вічна пам'ять. // Зоря Придніпров'я. – 2002. – №49(9865). – 22 червня. – С. 1.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

110. Будинок, де розміщувалася Великокринківська районна жандармерія (1941 – 1943) (іст.)

Розташований за адресою: вул. Жовтнева, 155.

Будинок одноповерховий, цегляний, прямокутний у плані, розміри 8,0 x 29,0 м. Покрівля двосхила, шифер. Збудований у 1941 р. полоненими табору, який знаходився на території Великокринківської районної лікарні. У казематах

Великокринківської жандармерії серед перших жертв були лікар Великокринківської районної лікарні Г.І. Тобус, завідувача Великокринківською районною аптекою Поліна Ольшанська, секретар Веселодолинської сільради, інвалід з дитинства Клеопатра Наумівна Микитенко та жителька с. Фрунзівка Настя Пархоменко. Після довгих катувань гітлерівці їх розстріляли, звинувативши у підпільній, патріотичній діяльності. 12 травня 1942 р. було заарештовано 250 осіб активістів, членів ВКП(б), комсомольців, учасників партизанських загонів. У застінках Великокринківської жандармерії їх було піддано неймовірним катуванням. Жінок гвалтували, потім відрізали груди, чоловікам відрізали носи та вуха. Всім випікали зірки. Рано-вранці до схід сонця усіх заарештованих грузили у вантажівку, вивозили за село і в Бетягівському яру розстрілювали. Також у цій катівні було замучено жителів сс. Петрівка та Турбаї, які допомагали партизанам з'єднання генерала М.І. Наумова. Партизани 23 лютого 1943 р. знищили загін карателів та поліцаїв, які їхали в с. Турбаї розправлятися з партизанами. Був заарештований і підданий жорстоким катуванням М.І. Колосов – військовий лікар, який працював у Великокринківській районній лікарні й рятував військовополонених, що знаходилися в цьому ж таборі та мирних жителів від примусового вивезення до Німеччини. 30 березня 1943 р. М.І. Колосов був розстріляний (Див. поз. № 111). Також тут катували жителів с. Попівка Білограда Павла Трохимовича

та його брата Білограда Андрія Трохимовича по доносу зрадників, за зберігання прапору 18-го танкового полку 66-го стрілецького корпусу, переданого сім'ї Білоград відступаючими радянськими військами у вересні 1941 р. (Див. поз. № 414). Влітку 1943 р. був розстріляний колишній секретар Великокринківського райкому комсомолу Чміль Юрій Якимович, який під час окупації знаходився на нелегальному становищі й проживав у с. Сіренки Великокринківського району.

Нині ця будівля знаходиться у власності ПП Райагробуд. У 2009 р. горище переобладнано під другий поверх, нині площа будинку 296 кв. м. Під будівлею збереглися замуrowані каземати, де тримали ув'язнених. Меморіальна дошка не встановлена.

Джерела та література: Архів Управління СБУ по Полтавській області. – Ф. 19. – Оп. 1. – Спр. 3. – Арк. 202, 204, 208; Матеріали Великокринківського історико-краєзнавчого народного музею; Ляховенко Т.Г. Пльобинщина у вогні Великої Вітчизняної війни. Історико-документальний нарис. – [Пльобине]: Пльобинське видавництво «Польграфсервіс», 1996. – С. 26–28; Цівенко І. В Турбах 23 лютого 1943 року // Зоря комунізму. – 1957. – № 16(1279). – 24 лютого. – С. 2; Ярещенко Г. Жертвам – вічна пам'ять // Зоря Придніпров'я. – 2002. – № 49(9865). – 22 червня. – С. 1.

Є.Є. Пономаренко, Ю.Л. Мирошниченко

111. Меморіальна дошка на честь Кириченко Раїси Панасівни (2011) (іст.)

Встановлена на сільському булінку культури за адресою: вул. Леніна 22/141.

Будинок культури двоповерховий, цегляний, площею 600 кв. м. Покрівля – шифер. Побудований у 1977 р. у парку, де в 1958–1962 рр. проводилися районні свята (до 30.12.1962 р.) тодішнього Великокринківського району.

На місці нинішнього Будинку культури в 1961 р. проходив районний фестиваль пісні, учасником якого була Раїса Корж (Див. поз. № 261). Їй акомпанував художній керівник районного Будинку культури Гуненко Василь Андрійович. Спів самодіяльної артистки почув керів-

ник хору при Будинку культури Кременчуцького автозаводу Оченаш Павло Федорович, уродженець с. Великі Кринки. Він домігся, щоб керівництво колгоспу відпустило талановиту дівчину до його колективу. Пізніше, коли Раїса Панасівна Кириченко приїздила до с. Великі Кринки, виступала з концертами на сцені Будинку культури, а також з агітбригадами на польових станах.

За ініціативи Глобинського районного відділу культури у 2011 р. було вирішено увічнити пам'ять видатної землячки. На фасаді Будинку культури встановлено меморіальну дошку (0,3 x 0,4 м) із сірого полірованого граніту з пам'ятним написом: «Звідси розпочала свій творчий шлях народна артистка України, Герой України – Раїса Кириченко».

Література: Матеріали Великокринківського історико-краєзнавчого народного музею; Полтавська філармонія – 70 / упоряд. О.А. Білоусько, В.А. Пархоменко, Т.Т. Пустовіт. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. – С. 144.

Є.Є. Пономаренко, Н.М. Сиволап

112. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)

Знаходиться у старій частині центрального кладовища.

У невідомій кількості братських і одиночних могил похована невідновлена кількість жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору по Кринківській сільській раді встановлено загиблих 894 чоловік,

встановлено імена 623 чоловік. У селі Великі Кринки загинуло 406 чоловік, імена невідомі, у с. Малі Кринки (зараз приєднане до с. Великі Кринки) – 196 чоловік, встановлено загиблих 167 чол., відомо імена 95 чол.

У 1993 р. місце поховань було увічнене металевим хрестом (4,47x3,2м), який встановлений на насипному кургані (діаметр – 5,5 м). На хресті закріплена металева табличка (0,51 x 0,7 м) з пам'ятним написом: «Жертвам голодомору 1932 – 1933 рр.».

Джерела та література: Довідка відділу культури і туризму Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області. – № 362/ 01-46 від 10.10. 2008. // Науковий архів Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського. – 09-953; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 року в Україні.: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріана, 2008. – С. 94, 95–96, 114–119, 131.

Н.М. Сиволап

113. Могила Епецького Леоніда Володимировича (1991) (іст.)

Знаходиться на кладовищі, неподалік від входу за адресою: вул. Богдана Хмельницького.

Похований Епецький Леонід Володимирович (19.08.1912 р., х. Албаши, Старомінського району, Донської обл. – 26.08.1991 р., с. Великі Кринки, Глобинського району) – краєзнавець, засновник та колишній директор Великокринківського історико-краєзнавчого народного музею. На освітянській ниві з 1930 р. З початком війни евакуйований до Воронезької – Саратовської області, де працював у школі. З січня 1943 р. після довгих намагань потрапити на фронт, призваний у діючу армію. У складі 598-го артилерійського полку 174-ї стрілецької дивізії звільняв Смоленщину, Білорусію, Чехословаччину, Угорщину. За звільнення міста Кракова, форсування річок Одер, Шпрее, Ельба мав особисті подяки від Сталіна. Закінчив війну в жовтні 1945 р. на озері Балатон.

У листопаді 1945 р. повернувся до с. Великі Кринки й пішов на педагогічну роботу. Працював учителем, займав по-

саду директора школи, начальника районного відділу народної освіти Великокринківського району.

1964 р. за клопотанням Л.В. Епецького відкривається Великокринківський історико-краєзнавчий музей. Роки війни далися взнаки. Леонід Володимирович тимчасово втрачає зір. Після лікування зір відновлюється, хоча вже не повністю. Та хвороба не може примусити ентузіаста полишити своє дітище – музей. І в 1983 р. після реконструкції музею відкривається в новому приміщенні – на другому поверсі музичної школи. При музеї також працював клуб «Пошук», заснований у 1964 р., на рахунок якого велика кількість віднайдених імен невідомих героїв, серед яких і лікар-патріот М.І. Колосов. Л.В. Епецький був ініціатором спорудження меморіального комплексу в пам'ять загиблих, який відкрито у 1981 р.

Мав державні нагороди. Наказом по 174-й стрілецькій Борисівській Червонопрапорній ордену Суворова дивізії 3-го Білоруського фронту від 3 квітня 1945 р. № 045 від імені Президії Верховної Ради СРСР за зразкове виконання бойових завдань командування на фронтах війни з німецькими загарбниками і проявлені доблесть та мужність, сержант Л.В. Епецький нагороджений орденом Червоної Зірки. До 40-річчя Перемоги 6.04.1985 р. нагороджений орденом Вітчизняної війни II ст. За плідну працю нагороджений медалями «Ветеран праці», «За доблесну працю», мав багато грамот і подяк. До кінця свого життя опікувався музеєм, виховав не одне покоління істориків і краєзнавців.

У 1992 р. на могилі встановлений надгробок із гранітної крихти (вис. 1,55 м), на якому закріплений фотопортрет на металокерамічному овалі (0,17 x 0,12 м) та дошка нержавіючої сталі (0,2 x 0,25 м) з пам'ятним написом: «Епецький Леонід Володимирович 19.08.1912 – 26.08.1991».

Джерела: ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686196. – Спр. 1397; Матеріали Великокринківського історико-краєзнавчого народного музею.

Є.Є. Пономаренко

114. Могила Соценка Андрія Васильовича (2004) (іст.)

Знаходиться в центральній частині центрального кладовища.

Похований Соценко Андрій Васильович (18.08.1918 р., с. Великі Кринки, Кринківської волості, Кременчуцького повіту, Полтавської губ. – 29.01.2004 р., с. Великі Кринки, Глобинського району) – ветеран Великої Вітчизняної війни, учасник параду Перемоги.

У 1939 р. вступив до військової авіа-технічної школи. У роки Великої Вітчизняної війни воював у 320-му та 299-му полках дальньої авіації. Був бортмеханіком на літаках типу ТБ-3. Разом із екіпажем здійснив десятки вильотів до блокадного Ленінграду, брав участь у бойових операціях у районах Сталінграду, Орла, Курська, Бахмача, Знаменки та ін. Був тричі підбитий і рятувався, спустившись на ворожу територію на парашутах.

У системі авіації дальньої дії з квітня 1942 р. За період до вересня 1943 р. здійснив 73 бойових вильоти, 70 із них виконані успішно. На військовій об'єкті ворога екіпажем скинуто 68 тон бомб. За відмінне забезпечення та виконання бойових завдань, проявлені при цьому винахідливість, мужність і відвагу, представлений 22 серпня 1943 р. до урядової нагороди – ордену Червоної Зірки, яким нагороджений у листопаді 1943 р.

Наказом по 5-му авіакорпусу дальньої дії від 10 березня 1944 р. № 014/ок від імені Президії Верховної Ради СРСР за зразкове виконання бойових завдань ко-

мандування на фронтах війни з німецькими загарбниками і проявлені доблесть та мужність, нагороджений орденом Вітчизняної війни I ст. Наказом по 4-у гвардійському бомбардувальному авіаційному гомельському корпусу від 21 лютого 1945 р. № 01/н гвардії старший техник – лейтенант Соценко А.В. нагороджений орденом Вітчизняної війни II ст. за 100 бойових вильотів, а також за успішне виконання висадки військ Чехословацької армії під командуванням Людвіга Свободи. У вересні 1945 р. відзначився в боях на Далєкому Сході, зокрема при взятті міст Мукден, Дальній, Порт-Артур та ін., транспортував літаком японського імператора. За зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з японськими імпералістами та проявлені при цьому мужність і доблесть, наказом по військам 12-ї повітряної армії від 17 вересня 1945 р. № 033/н нагороджений орденом Вітчизняної війни II ступеня. До 40-річчя Перемоги відзначений орденом Вітчизняної війни I ст. Крім того, нагороджений багатьма медалями.

У червні 1945 р. брав участь у Параді Перемоги на Красній площі. Після Другої Світової війни працював у райвузлі зв'язку Великих Кринок. Помер і похований у рідному селі.

У 2004 р. на могилі встановлено надгробок сірого граніту (0,8 x 1,5 м), спільний з членами родини Соценко. На чільній стороні – пам'ятний напис: «Соценко Василь Пилипович 17.06.1884 – 1954.14.01

Ганна Пригорівна 7.03.1884 – 1984.30.05

Андрій Васильович 18.08.1918 – 2004.29.01

Ганна Миколаївна 6.02.1918 – 1995.31.05», на звороті – зображення літака і напис: «Соценко Андрій Васильович – бойовий офіцер Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 року. Здійснив більше 250 бойових вильотів на літаках-штурмовиках. Нагороджений 5 орденами та 16 медалями. Учасник параду військ на Червоній площі в Москві

24.06.1945 р. Вічна Вам пам'ять. Люблячі діти, онуки, правнуки, праправнуки».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686044. – Спр. 851. – Арк. 2; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686044. – Спр. 3437. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 687572. – Спр. 261. – Арк. 6; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 690306. – Спр. 2423. – Арк. 3; Сороколуд І. Переможці на суші, воді і повітрі. – Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 2005. – С. 18 – 20.

Є.Є. Пономаренко, Ю.Л. Мирошніченко

115. Могила Сухорука Петра Марковича (2000) (іст.)

Знаходиться в центральній частині центрального кладовища.

Похований Сухорук Петро Маркович (17.04.1939 р., с. Великі Кринки, Глобинського району – 24.09.2000 р., там само) – Герой Соціалістичної Праці.

Народився в селянській родині. Закінчив 7 класів Великокринківської середньої школи. Трудову діяльність розпочав у 1954 р. причіплювачем на фермі колгоспу ім. М. Горького, з яким пов'язана вся подальша робота. У 1957 – 1959 рр. – навчався у Софінському училищі механізації сільського господарства, після закінчення якого працював комбайнером Хорольської машинно-тракторної станції. За роки Х-ї п'ятирічки його механізована ланка одержала в середньому по 444 ц. цукрових буряків з га; за 4 роки ХІ-ї – по 472 ц. П.М. Сухорук із лютого 1984 р. – начальник механізованого господарства. У 1984 р. очолюваний ним за-

гін виростив по 40,2 ц. зернових, 26,9 ц. соняшнику, 73,3 кукурудзи, 185 ц. картоплі з га. Виявив себе як раціоналізатор виробництва та ініціатор застосування безвідвального обробітку ґрунту під посів буряків.

Брав участь у громадському житті – обирався депутатом Кринківської сільської Ради народних депутатів, депутатом Верховної Ради УРСР ХІ скликання, членом комісії по будівництву і промисловості, будівельних матеріалів, членом Глобинського районного комітету Комуністичної партії України, членом правління колгоспу.

Лауреат Державної Премії УРСР (1983), нагороджений золотою (1978), срібною (1977), бронзовою (1981) медалями ВДНГ СРСР, двома орденами Леніна (1976, 1984), орденом Трудового Червоного Прапора (1972), медалями. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 06.06.1984 р. за досягнення видатних показників і трудовий героїзм, виявлений у виконанні планів та соціалістичних зобов'язань по збільшенню виробництва і продажу державі зерна та інших продуктів землеробства, удостоєний звання Героя Соціалістичної Праці. Помер у рідному селі.

У 2001 р. на могилі встановлено надгробок із сірого граніту (1,49 х 0,7 м) з портретним зображенням похованого та пам'ятним написом: «Герой Соціалістичної Праці Сухорук Петро Маркович 17.04.1939 – 2000.24.09. На світі рідний, тебе вже нема А в серці туга вічна, німа. А в пам'яті ти любий, ти живий».

Джерела та література: НА ПКМ. – Од. зб. 09-182. – Арк. 128 – 129; Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 2. Герої Соціалістичної Праці / [упоряд. О.А. Білоусько, Т.П. Пустовіт]. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011. – С. 61; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 101 – 103; Черчагий І. Вони представляли Полтавщину у вищих законодавчих органах // Полтавська думка. – 2001.

В.О. Мокляк

116. Пам'ятний знак на честь військових частин, які звільнили село від гітлерівських загарбників (1983) (іст.)

Знаходиться на перетині вул. Леніна і Жовтнева, біля будинку культури.

26 вересня 1943 р. с. Великі Кринки було визволене від гітлерівських загарбників воїнами 80-ї гвардійської стрілецької дивізії (2-го формування).

80-а гвардійська стрілецька дивізія була сформована 1 березня 1943 р. на базі 298-ї стрілецької дивізії у відповідності до постанови Державного комітету оборони СРСР. Спочатку знаходилася у складі 21-го гвардійського стрілецького корпусу, який входив до 4-ї гвардійської Армії Воронежського фронту.

У серпні 1943 р. брала участь у Білгородсько-Харківській наступальній операції, звільняла населені пункти Котелевського, Зіньківського, Шишацького, Глобинського районів Полтавської області. З кінця вересня 1943 р. розташовувалася в районі с. Градизьк. Була переведена в перший ешелон корпусу, форсувавши на початку жовтня 1943 р.

Дніпро, розширювала плацдарм. У ході подальшого наступу в січні – лютому 1944 р. брала участь у розгромі Корсунь-Шевченківського угруповання ворога. В подальшому – участь в Уманській, Ботошанській, Ясько-Кишинівській, Будапештській, Балатонській, Віденській операціях. З квітня 1945 р. перейшла в розпорядження коменданта м. Відень для несення внутрішньої служби. Командував дивізією полковник, з 29.10.1943 р. генерал-майор Яковлев Олексій Юхимович (30.06.1943 – 10.05.1944).

У 1983 р., до 40-річчя визволення села, встановлено залізобетонний обеліск (вис. 3,0 м), на якому закріплена біломармурова дошка (0,8 x 0,5 м) з пам'ятним написом: «Помни тех, кто легендой оваян! 26 сентября 1943 года село Великие Кринки было освобождено от немецко-фашистских захватчиков частями Советской Армии»

80 Гвардейская стрелковая дивизия

217 Гвардейский стрелковый полк

230 Гвардейский стрелковый полк

232 Гвардейский стрелковый полк

171 Гвардейский артиллерийский

полк

85 Отд. Гвардейский противотанковый дивизион.»

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р. 1876. – Оп. 8. – Спр. 62. – Арк. 2 зв; Хронологічний довідник про період тимчасової німецько-фашистської окупації населених пунктів Полтавської області 1941 – 1943 рр. – Полтава: АСМІ, 2005. – С. 28; Пам'ятники історії і культури Української ССР: Каталог-справочник. – К.: «Наукова думка», 1987. – С. 403; Юдин В.В. В сентябре 43-го. – Полтава: Дивовіт, 2010. – С. 61 – 67, 127 – 128.

Н.М. Сиволап

117. Пам'ятний знак полеглим землякам (1967) (іст.)

Знаходиться в західній частині села на перехресті доріг до с. Землянки, по вул. Чкалова неподалік від Успенської церкви.

Встановлений згідно з рішенням зборів колгоспників колгоспу ім. Ватутина від 16 березня 1967 р. в центрі ко-

лишнього с. Малі Кринки (приєднане до с. Великі Кринки). У 2012 р. реконструйований і перенесений на сучасне місце за ініціативи сільського голови А.С. Ніколенко коштом СПГ «Надія», ПП «Клименко» та підприємства «Райагробуд» (директор В.В. Ледник).

Місцевими майстрами встановлена стела із чорного полірованого граніту (1,3 x 0,5 м) на передній стороні якої зображено зірку з лавровою гілкою, георгіївську стрічку та викарбувано напис: «Вічна пам'ять героям 1941 – 1945 рр.» По обидві сторони від стели майже горизонтально, під невеликим кутом до землі, покладено дві плити із чорного полірованого граніту (1,2 x 0,6 м) із прізвищами 124 воїнів, жителів села, які загинули на фронтах Другої Світової війни. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 111 прізвищ.

Наново відкритий 28 вересня 2012 р. до дня визволення.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.223-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка відділу культури і туризму Глобинської райдержадміністрації Полтавської області // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 299 – 313.

Н.М. Сиволап, Є.Є. Пономаренко

Весела Долина, с. Кринківська сільська рада

118. Курган (археол.)

Знаходиться за 3 км на схід від села, ліворуч від автошляху до с. Заможне, на підвищенні лівого берега невеликої пересихаючої р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 2 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 130,5 м), діаметр 30 м.

Задернований, поріс деревами та кущами. На вершині встановлений геодезичний знак.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 13. – Рис. 36, 37; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 13. – Рис. 36, 37; Карта. – Генеральний штаб: Остапье. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

119. Майдан «Могила Самоварова» пізнь середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на схід від села, праворуч від автошляху на с. Заможне, біля краю підвищення лівого берега невеликої пересихаючої р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Насип має кільцеподібну форму висотою 2,5 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 127,1 м), діаметром 35 м.

Задернований, у центральній заглибині росте дерево, з південного боку на насипі встановлений геодезичний знак.

Археологічні розкопки не проводилися.

Має власну назву – «Могила Самоварова».

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 13. – Рис. 36; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 13. – Рис. 36; Карта. – Генеральний штаб: Остапье. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

120. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1957) (іст.)

Знаходиться в центрі села біля клубу.

Поховано 16 воїнів, із яких 12 воїнів 692-го стрілецького полку 212-ї стрілецької дивізії, які померли від ран 11–12 вересня 1941 р. у 379-му медико-санітарному батальйоні, 4 воїни 71-ї окремої розвідроті 69-ої гвардійської стрілецької дивізії, котрі підірвалися на міні 26 вересня 1943 р. Прізвищ увічнено 12.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Промінь» від 15 січня 1957 р., біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 3,0 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 2,6 м). На чільній стороні постаменту – дошка з мармурової крихти (0,6 x 0,4 м) з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, що полягли за свободу і незалежність нашої Вітчизни». На могилі (2,91 x 1,47 м) покладена біломармурова плита (1,03 x 0,58 м) з пам'ятним написом: «Тут похоронені радянські воїни, які загинули при обороні та визволенні с. В. Долина 1941 – 1945 л-нт Коперський М.І., ст. с-т Смирнов П.І., ст. с-т Смирнов П.В., мл. кр. Козаченко К.М., р-й Зарубін М.С., р-й Картошкін, р-й Кознюк І.О., р-й Норметов Т., р-й Чекумкін М.І., гв. р-й Багров О.І., гв. р-й Вичіжканін Д.О., гв. р-й Сергеев І.Г.». Біля пам'ятника – 2 цегляні оштукатурені стели (1,6 x 1,97 м), на яких закріплено по 4 біломармурових дошки (0,8 x 0,35 м) з прізвищами 136 загиблих воїнів-земляків і жертв нацизму та пам'ятним написом: «Люди! Доки серця б'ються, пам'ятайте! Якою ціною завойоване щастя, пам'ятайте!». За свідченням Книги Пам'яті України відомо 169 прізвищ.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 16. – Арк. 131; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 24. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – IX від. – Спр. 101-309-1, вх. 1994. – Арк. 224–229; ЦАМО РФ. – IX від. – Спр. 101-1248-1943, вх. 47048. – Арк. 10.11.1943; ДАПО. – Ф. 105. – Оп. 1. – Спр. 165. – Арк. 20, 71; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 2018. – Арк. 167–207; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 6; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 11, 19; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 10 зв.; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.225–2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 314–321; Армії нашій безсмертна слава! // Зоря комунізму. – 1958. – № 16 (1384). – 23 лютого. – С. 2.

Т.Г. Ляховенко

121. Могила Ляховенко Тетяни Григорівни (2007) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища.

Похована Ляховенко Тетяна Григорівна (13 квітня 1929 р., с. Весела Долина, Великокринківського, тепер Глобинського району, – 11 травня 2007 р., с. Весела Долина, Глобинського району) – краєзнавець. Народилася в селянській родині. У 1946 закінчила торгово-кооперативну школу в м. Полтава й до 1950 р. працювала у Великокринківській райспоживспільці. З 1950 р. – на комсомольській роботі. У 1956 р. без відриву від роботи закінчила Уманське педагогічне училище. У 1955 – 1957 рр. – інструктор оргвідділу Великокринківського райкому партії, у 1957 – 1960 рр. – перший секретар райкому ЛКСМУ. За сумлінну роботу нагороджена мотоциклом М-72. У 1960 – 1964 рр. – слухач Вищої партійної школи при ЦК Компартії України, яку закінчила з відзнакою. З 1964 р. – на партійній роботі в Глобинському райкомі Компартії України. З 1990 р. Т.Г. Ляховенко – редактор обласної «Книги пам'яті» по Глобинському району. На цій посаді провела величезну роботу по розшуку місць

загибелі та поховання багатьох воїнів-земляків, які віддали своє життя на фронтах Другої Світової війни та встановленню імен радянських воїнів, які загинули на території Глобинського району під час оборонних боїв у вересні 1941 р. та в ході визвольних боїв у вересні – жовтні 1943 р. Т.Г. Ляховенко – автор книги «Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної» та ряду публікацій у різних періодичних виданнях. Нагороджена медалями «За трудову доблесть, на честь 100-річчя з дня народження В.І. Леніна», «Ветеран праці» та іншими відзнаками.

Похована в рідному селі. У 2008 р. на могилі встановлено надгробок (1,5 x 0,7 м) із сірого полірованого граніту з портретним зображенням і пам'ятним написом на чільній стороні: «Ляховенко Тетяна Григорівна 13.04.1929 – 11.05.2007

Как ты жизнь любила.

Как ты была добра.

Ты радость людям приносила.

Ты для людей жила.

Пам'ятаємо, любимо, сумуємо. Рідні».

На звороті – зображення Книги Пам'яті України і напис:

«Помните!

Через века, через года, –

Помните! О тех,

Кто уже не придет никогда, –

Помните!

Людская память вечная о ней

Ей улыбаются цветы полей».

Література: Любили як матір, сестру // Зоря Придніпров'я. – 2007. – № 36 (10359). – 19 травня. – С. 1; Ляховенко Т. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної: Історико-документальний нарис. – Глобине, 1996. – С. 2-6.

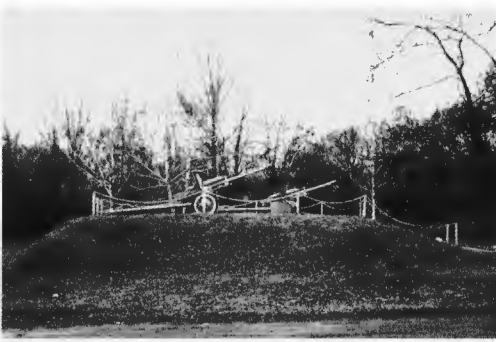
Н.М. Сиволап, Є.Є. Пономаренко

122. Пам'ятний знак на честь визволителів села (1996) (іст.)

Знаходиться в центральній частині села, біля контори агрофірми.

24 вересня 1943 р. с. Весела Долина було визволене від гітлерівських загарбників воїнами 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії.

69-а Червонопрапорна Звенигородська гвардійська стрілецька дивізія сформована в м. Казань на базі 405-ї стрілецької дивізії як 120-а стрілецька дивізія (Постанова Державного комітету оборони № 1229 від 01.02.1942 р.). При формуванні дивізії близько 80 відсотків особового складу становили казахи. У діючій армії дивізія з 30.08.1942 р. 04.09.1942 р. – вступила у перший бій, брала участь у Сталінградській битві. 06.02.1943 р. перетворена у 69-у гвардійську стрілецьку дивізію. Дивізія з боями пройшла по території Полтавської області, визволяючи населені пункти Диканського, Зіньківського, Решетилівського та Глобинського районів.

13.02.1944 р. дивізії присвоєно почесне найменування «Звенигородська», 15.09.1944 р. – нагороджена орденом Червоного прапора.

Командир дивізії (з 27.10.1942 р. – по 09.05.1945 р.) – полковник, з 1943 р. генерал-майор Джахуа Кирил Кочойович; командир 206 полку (до 06.02.43 – 538 стрілецький полк 120 стрілецької дивізії) – Козлов Асенкрит Йосипович (з 06.02.1943 р. – по 09.04.1944 р.).

У 1996 р. на штучному пагорбі (вис. 2,0 м), огороженому ланцюгами, встановлені 2 гармати ЗІС-3 (зразка 1942 р.) та пам'ятна дошка (0,4 x 0,6 м) із сірого полірованого граніту на бетонному постаменті (0,58 x 0,42 x 0,8 м). На дошці – напис: «На честь визволення села від фашистських окупантів воїнами – визволителями 206 гв. СП 69 гв. СД. Вдячні потомки. 9.05.1996 р.».

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р. 1876. – Оп. 8. – Спр. 62. – Арк. 2 зв.; Довідка від-

ділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Хронологічний довідник про період тимчасової німецько-фашистської окупації населених пунктів Полтавської області 1941 – 1943 рр. – Полтава: АСМІ, 2005. – С. 30; Юдин В.В. В сентябре 43-го. – Полтава: Дивосвіт. 2010. – С. 123.

Н.М. Сиволап

Вишеньки, с. Броварківська сільська рада

123. Курган (археол.)

Знаходиться за 2,5 км на захід-південний захід від села (азимут 250°).

Обстежувався Н.П. Шевченко у 1986 р.

Висота 0,9 м, діаметр 24 м. Поблизу насипу були знайдені фрагменти ліпної товстостінної кераміки епохи бронзи.

Насип розорюється. Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Черняков І.Т., Н.П. Шевченко Отчет о работе Градижской новостроечной экспедиции в 1986 г. // НА ПКМ. – Спр. 03-434. – С. 4.

І.С. Мельникова, Н.П. Шевченко

Вітки, с. Манжеліївська сільська рада

124. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться на захід – південний захід від села на підвищенні межиріччя р. Псел і її правої притоки р. Манжелійки.

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Складається з п'яти курганів висотою від 0,7 м до 1,7 та діаметром 15 – 25 м. Крайній північний насип розташований за 1,2 км на захід від приватних садіб села, решта – розсіяні на площі, що сягає 1,5 км у довжину в південно-західному напрямку від нього.

Насипи розорюються. Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 30; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея // НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 118.

І.С. Мельникова

125. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 3 км на північний захід від села (південніше урочища Васи́лєжине), на ділянці плато правого берега р. Псел яка обмежена зі сходу, заходу та півночі балками.

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Складається з трьох курганів висотою 0,6 – 0,7 м, діаметром 18 – 20 м.

Два кургани розташовані поряд, а третій за 0,4 км на південний захід від них.

Насипи розорюються. Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 30; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтав-

ского краеведческого музея // НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 120.

І.С. Мельникова

126. Курганний могильник III (археол.)

Знаходиться за 3,4 км на схід від села, праворуч від автошляху сс. Манжелія – Заможне біля краю підвищення на відрогоподібному виступі плато правого берега р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Складається з двох курганів. Задерований висотою понад 2 м та діаметром 25 м заріс чагарником і вірогідно на його насипу в минулому було влаштоване кладовище (станом на 1986 р. збереглася могила з датою смерті 1896 р.). Другий курган висотою близько 0,5 м і діаметром до 13 м розташований за 150 м у північно-західному напрямку від першого. Його насип дуже розораний.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 33; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея // НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 121.

І.С. Мельникова

127. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,4 км на південь від села біля західного узбіччя автошляху сс. Вітки – Манжелія, на плато правого берега р. Псел (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0,8 м, діаметр 15 м.

Археологічні розкопки не проводилися. Насип розорюється.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 30; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтав-

ведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 30; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 30; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея // НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 118.

І.С. Мельникова

128. Курган II (археол.)

Знаходиться за 2 км на північний захід від села на плато правого берега р. Псел біля краю залісної балки (басейн р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 2,5 м, діаметр 35 м. Насип кургану оборюється, вершина задернована та поросла чагарником.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова І.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 30; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея // НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 120.

І.С. Мельникова

129. Курган III (археол.)

Знаходиться за 2 км на схід від села, праворуч від автошляху сс. Манжелія – Заможне, майже на краю схилу плато правого берега р. Псел (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота близько 3 м, діаметр 35 – 40 м. Задернований насип заріс чагарником та деревами.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова І.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических ис-

следованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 30; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея // НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 121.

І.С. Мельникова

130. Майдан «Стовбова Могила», доба міді – раннього залізного віку, XVII ст. (археол.)

Розташований за 2,42 км на північний схід (азимут 68є) від кладовища на околиці с. Вітки, безпосередньо примикаючи зліва (на захід) від ділянки автошляху між сс. Манжелія та Заможне, неподалік межі земель Манжеліївської та Заможненської сільських рад, на ділянці плато цокольної тераси правого берега р. Псел, поруч з краєм схилу.

Уперше курган «Стоплова Могила» досліджується у 1890 р. Ю.В. Щербачовим: тоді ним, певно в результаті спроб археологічних розкопок цього й кількох інших курганів у околицях с. Броварки (сучасного Заможного), було виявлено черепки «новітнього часу в західній западині кургану». Використовуючи карти 1971 р. цей насип як курган згадує Г.О. Сидоренко. Вдруге й востаннє обстежений І.С. Мельниковою в 1986 р. під час розвідок на території Глобиського району з метою підготовки матеріалів до «Зводу пам'яток історії та культури» по Полтавській області.

За результатами обстежень задернований насип має висоту 3 м та діаметр 50 м, земля в ньому вибрана напівкільцем глибиною до 2,5 м, центр залишений нетронутим. З південного боку розташовуються два серпоподібні вуси, між якими на той час була насипана купа щебеню.

За матеріалами аерофотозйомки максимальна протяжність об'єкту з півночі – північного заходу на південь – південний схід становить 136 м, діаметр кільцевого останцю – бл. 76 м, максимальна ширина

на рівні вусів бл. 105 м. Імовірно, поруч із майданом розміщуються виражені на аерофотознімках насипи принаймні трьох курганів, одного на захід, і двох на схід по інший бік шляху, що ще потребують свого «відкриття на місці». Тут же, судячи зі згаданого джерела, проходить трубопровід (газонафтовий чи зрошувальної системи).

На військово-топографічних картах видань 1850-х, 1863 – 1878 рр. та поч. ХХ ст. об'єкт має власну назву «Могила Стовбова» і позначений як топографічна точка з абсолютним значенням висоти 58,70 сажнів над рівнем моря. На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, об'єкт позначений як курган значних розмірів, відносно висотою 4 м, із западиною, глибиною 2 м. Позначка майдану як насипу кургану міститься на картах землекористування місцевого колгоспу 1971 р. На сучасній топографічній карті масштабом М 1:100 000 видання 1991 р. майдан позначений як насип кургану з відносною висотою 4 м та абсолютною 126,5 м. На дрібномасштабній топооснові поч. 1980-х рр. майдан поданий у плані: відносна висота кільцевого останця значиться в межах 4,2 м, висота вусів 1,5 та 1,6 м, розміри становлять бл. 135 м по довгій вісі (з півдня на північ), діаметр кільцевого останця бл. 50 м, максимальна ширина вусів – бл. 95 м.

Археологічні розкопки не проводилися, але значний масив центральної частини кургану був вибраний у козацьку добу та виварений поряд із насипом на селітру. У 1890 р. ділянку заглибини котловану кільцевого останця частково досліджував Ю.В. Щербачов.

Майдан «Стовбова Могила» біля с. Вітки – відомий об'єкт археології з власною назвою та історією досліджень, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 325. Він має комплексний предмет охорони, як сучасний археологічний курганний не-

крополь доби енеоліту – раннього залізного віку та місце промислової розробки козацької доби. До того ж майдан став об'єктом невеликих розкопок наприкінці ХІХ ст.

Джерела та література: Каталог Археологічного відділу Природничо-історичного Музею Полтавського губерньського земства / Укл. Зарецький І.А., Щербаківський В.М. – Машинопис, рукопис. – Полтава, 1906 – 1912 // Робочий архів науководслідного відділу фондів Полтавського краєзнавчого музею іменні Василя Кричевського. – Т. 1. – Арк. 139 – 140. – №№ 926, 927 – 928; Лугова Л.Н., Мельникова І.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году / Машинопис; список ілюстр., алфав. список, альбом ілюстрацій. – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Спр. 1986/31 «б». – 56 арк., 214 рис.; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 15-15а. – Арк. 31. – № 13. – Рис. 121; М-36-92-С. Frunzovka. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rufland karte 1:50 000. Stadt. 1931. – Herausgegeben vom ОКН Gen St d Н. 1943; М-36-92. Остапье. М 1:100 000. Украина. Полтавская обл. Состояние местности на 1987 г. – Главный штаб. Издание 1991 г.; План землекористування колгоспу ім. Калініна село Манжелія Любинського району, Полтавської області. М 1:25000. – Полтава : Інститут «Укрземпроект» Полтавський філіал, 1971 // НА ЦОДПА. – Б.н. – 1 арк.; Ряд ХХІV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. – [Изд. 185х гг.]; Ряд ХХІV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 16; Ряд ХХІV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправл. по рекогносц. 1869 г. Железная дорога нанесена по съемке 1875 и 1902 гг. – [Изд. 1902 – 1917 гг.] // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 10; Х-40-63-А-г-1. М 1:10 000. Съёмка 1980 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-ХІ-82 г.; Сидоренко Г. О. Довідник з археології України. Полтавська область / Г.О. Сидоренко, С.В. Махно, Д.Я. Телегін. – К. : Наукова думка, 1982. – 108 с., 2 карти. – С. 44; Супруненко О.Б. Кургани

Нижнього Припсілля / О.Б. Супруненко, В.В. Шерстюк / Ін-т археології НАН України, Центр пам'яткознавства НАН і УТОПІК, ЦОДПА УК ПОДА. – К. : Гротеск, 2011. – С. 25. – Рис. 1:5.

*В.В. Шерстюк, І.С. Мельникова,
О.Б. Супруненко*

Ганнівка, с. Градизька селищна рада

131. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на схід від села біля автошляху смт. Градизьк – с. Бабицівка, на підвищенні плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох насипів висотою 0,8 і 2,5 м, діаметр 15-20 м, розташованих по різні сторони дороги.

Більший курган задернований, менший розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 29. – Рис. 83; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 29. – Рис. 83.

Л.М. Лугова

132. Курган І (археол.)

Знаходиться за 0,7 км на захід від північної околиці села на підвищенні плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу правильною округлої форми 2,5 м, діаметр 30 – 35 м.

Насип задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 29. – Рис. 83;

НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 29. – Рис. 83.

Л.М. Лугова

133. Курган ІІ (археол.)

Знаходиться за 0,8 км на південний захід від південної околиці села, на підвищенні плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1 м, діаметр 15-20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 29. – Рис. 83; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 29. – Рис. 83.

Л.М. Лугова

Глибоке, с. Заможненська сільська рада

134. Курган (археол.)

Знаходиться за 0,2 км на південний захід від села, праворуч дороги до с. Заможне на рівному плато правого високого берега р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,2 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 6. – Рис. 15/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 6. – Рис. 15/1.

Л.М. Лугова

135. Майдан I «Могила Федоренська» (археол.)

Знаходиться за 0,6 км на північний захід від села, за 0,25 км на схід від автошляху сс. Манжелія – Федорівка, на рівному плато правого високого берега р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота кільцеподібного насипу з сідловинами зі східної та західної сторін 5 – 6 м (абсолютна висота в Балтійській системі висот – 132,3 м), діаметр 50 м. Глибина котловану сягає рівня сучасної поверхні, діаметр 25 м.

Задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Майдан має власну назву – «Могила Федоренська».

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987г. // НАІАНАН України. – Ф.е. – 1987/55. – №?. – Арк.6. – Рис.15/2, 18; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 6. – Рис. 15/2, 18; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

136. Могили жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)

Знаходяться в південно-східній частині кладовища. У двох могилах (0,4 x 1,5 м), (2,5 x 1,5 м) похована невідома кількість жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. Імена не встановлені.

У 1993 р. місцевими майстрами в пам'ять про загиблих на могилах були встановлені металеві хрести (вис. 5,0 м), на одному з них – металева дошка (0,22 x

0,29 м) з пам'ятним написом: «Жертвам Голодомору 1933 р.».

Література: Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні. Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 104.

Н.М. Сиволап

Глушкове Друге, с. Заможненська сільська рада

137. Курган I (археол.)

Розташований за 0,20 км на захід (азимут 284є) від сучасної північної околиці с. Глушкове Друге, на цокольній терасі правого берега безіменного струмка та правого берега р. Хорол, правобережної притоки р. Псел, лівобережного басейну р. Дніпро.

Насип став об'єктом топографічних обстежень у середині – другій половині ХХ ст. Вперше археологічно курган був обстежений Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району.

На час обстежень курган мав висоту 2 та діаметр 30 м, південна частина насипу розорювалася, північна знаходи-

лася на південному узбіччі автошляху сс. Приліпка – Куп'євате.

На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, насип має значні розміри (показаний у масштабі) та відносну висоту 2,4 м. На карті Генерального штабу 1991 р. видання він показаний з відносною висотою 3 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган I поблизу с. Глушкове Друге – відомий об'єкт археології, некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 345.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом ілюстрацій – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр.56. – 46 арк. – Арк. 7. – Рис. 20; М-36-92-С. Frunzovka. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1931. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943; М-36-92. Остапье. М 1:100 000. Украина. Полтавская обл. Состояние местности на 1987 г. – Главный штаб. Издание 1991 г.

В.В. Шерстюк, Л.М. Лугова

138. Курган II (археол.)

Знаходиться за 0,25 км на південь від села, ліворуч автошляху до с. Великі Кринки, на рівному плато правого високого берега р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1 м, діаметр 18 м.

Насип розорується.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – №?. – Арк.6. – Рис.19; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 6. – Рис. 19.

Л.М. Лугова

Горби, с. Горбівська сільська рада

139. Братські могили учасників громадянської війни (1920), радянських воїнів (1942, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1963) (іст.)

Знаходяться в центрі села, біля сільської ради.

Могила № 1 – поховані уродженці села: Бреславський Іван Онопрійович (1898 – 1920), член Кременчуцької комісії по боротьбі з бандитизмом; Овсієнко Сергій Олексійович (? – 1920), організатор ревкому в селі. Влітку 1920 р. брали участь у боях з антибільшовицьким загоном отамана Скирди біля с. Святилівка (див. № 341). Схоплені і розстріляні біля с. Кириківка (Див. поз. № 251).

Могила № 2 – поховано 5 осіб: медична сестра Ісакова (Корецька) Єлизавета Адамівна, яка під час гітлерівської окупації працювала в госпіталі для військовополонених і в 1942 р. була розстріляна гітлерівцями (прізвище встановлене) та 4 воїни підрозділів 21-го гвардійського стрілецького корпусу, які загинули 26 вересня 1943 р. під час звільнення села. Прізвища невідомі.

Згідно з рішенням виконкому Горбівської сільської ради депутатів трудящих від 6 лютого 1963 р. біля могили встанов-

лено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 3,2 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 2,6 м). Праворуч від пам'ятника, на могилі учасників громадянської війни та ліворуч, на могилі воїнів встановлені металеві обеліски (вис. 1,4 м) з пам'ятними написами на дошках (0,21 x 0,31 м) із нержавіючої сталі: «Тут похоронені Браславський Іван Онопрійович, Овсієнко Сергій Олексійович, які загинули за владу Рад в 1919 р.» (Тут у тексті помилки: треба: «Бреславський» та «1920 р.»); «Тут похоронені п'ять невідомих воїнів Радянської Армії, що загинули за Батьківщину 1941 – 1945».

Перед пам'ятником закріплено 6 металевих плит (1,5 x 0,5 м) із пам'ятним написом: «Вічна слава воїнам односельчанам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни та замучені в застінках фашизму» та прізвищами 165 воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни. Згідно з матеріалами Книги Пам'яті України відомо 169 прізвищ.

Джерела та література: ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 124; Там само. – Ф.Р-2032. – Оп. 2. – Спр. 2. – Арк 64; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.213-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ятники історії та культури УССР: Каталог-справочник. – К., 1987. – С. 403; Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область. – К.: Головна редакція УРЕ АН УРСР, 1967. – С. 260; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 153 – 160; Хронологічний довідник про період тимчасової німецько-фашистської окупації населених пунктів Полтавської області 1941 – 1943 рр. – Полтава: АСМІ, 2005. – С.45.

В.Я. Ревезук, Н.Ф. Шаповал

140. Будинок, де жив Глібов Леонід Іванович (поч. ХІХ ст.) (іст.)

Знаходиться в південній частині села за адресою: вул. Б. Хмельницького, 25.

Побудований на початку ХІХ ст., одноповерховий, глинобитний, обкладений керамічною плиткою, прямокутний у плані, з дерев'яним ганком. Покрівля – чотиришхила, шиферна. Зовнішні розміри (5,3 x 6,2 м).

У будинку жив Глібов Леонід Іванович (5.03(21.02)1827 р., с. Веселий Поділ, нині Семенівського району – 10.11(29.10).1893 р., м. Чернігів) – поет, байкар, громадський діяч.

Дитинство пройшло в с. Горби Глобинського району, де батько, Іван Назарович Глібов був управителем маєтку поміщиків Родзянок. Початкової грамоти Л.І. Глібова навчила мати, Ірина Григорівна, вчителем був і місцевий священник Яків Заблоцький. Майбутній поет мав змогу користуватися великою бібліотекою, йому доручали вирощувати та доглядати квіти. У 1840 р. він вступив до Полтавської гімназії, на канікулах завжди приїздив до с. Горби. У перші роки перебування в Полтавській гімназії, Л. Глібов пробує писати вірші російською мовою. Його творча біографія починається віршем «Сон» (1841), у 1847 р. була надрукована збірка «Стихотворення Леоніда Глібова 1845 и 1846». Полтавської гімназії Л. Глібову закінчити не вдалося. Захворівши, після шостого класу він оселився в с. Горби. 1849 р. вступив до Ніжинського ліцею вищих наук князя О. Безбородька. Після закінчення цього навчального закладу в 1856 – 1858 рр. вчителював на Поділлі в с. Чорний Острів. Від 1858 р. викладав географію в Чернігівській гімназії, водночас очолюючи редакцію тижневика «Чернігівський

листок» (1861 – 1863), який був згодом заборонений цензурою за друкування «неблагонадійних» статей. 1863 р. потрапив під нагляд поліції за зв'язок із членами народницької організації «Земля і воля», того ж року був звільнений з посади редактора та вчителя і змушений виїхати з Чернігова до Ніжина, де до кінця життя завідував земською друкарнею.

Перші літературні твори написані Л.І. Глібовим російською мовою і увійшли до збірки віршів, надрукованої 1874 р.

На початку 1850-х рр. почав писати українською мовою. Перша збірка байок, яка принесла широку популярність, була надрукована в Києві 1863 р. Друга і третя вийшли друком у 1872 та 1882 рр. До літературного доробку Л.І. Глібова належать численні твори для дітей.

У будинку, де жив Л.І. Глібов, було проведено внутрішнє перепланування, добудовано ганок. Меморіальна дошка не встановлена. Використовується в якості житлового будинку.

Джерела та література: Енциклопедія історії України в 5 тт. / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. Т. 2. – К.: Наукова думка, 2004. – С. 117; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 340 – 342; Полтавщина: Енциклопедичний довідник / за редакцією А.В. Кудрицького. – К.: «Українська Енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1992. – С. 197; Деркач Б.А. Леонід Глібов. Життя і творчість. – К.: Дніпро, 1982. – С. 8 – 16; Пільгук І.І. Леонід Глібов (До 150-річчя з дня народження). – К.: Товариство «Знання», 1977. – С. 4 – 5.

Н.М. Сиволап

141. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)

Знаходиться в західній частині села, на старому кладовищі за адресою вул. Бреславського.

У невідомій кількості братських і одиначних могил похована невстановлена кількість жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр.

Факт Голодомору в с. Горби визнавався радянськими офіційними джерелами. У записці до ЦК КП(б)У секретаря Пол-

тавського обкому партії Р.Я. Терехова вказано: «У ряді сіл на ґрунті голоду є випадки захворювання і смерті... У с. Горби вмерло 11 чоловік від голодування...». Загальна кількість померлих невідома.

За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору в с. Горби встановлено загиблих 136 осіб, відомо імена 46 осіб.

У пам'ять про померлих у 1993 р. на місці поховань встановлено металевий хрест (3,5 х 1,8 м), біля основи якого викладено бутим камінем та покладено бетонний стовп (2,96 х 0,3 м) з пам'ятним написом: «Пам'яті жертв голодомору 1932 – 1933 рр.».

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської обл. – № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область. / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт – Полтава: Оріяна, 2008 – С. 101; Граб В.І. У листах ДПУ. Нариси про безпідставно репресованих діячів науки та культури. – Полтава: «Археологія», 1999. – С. 110; Плиска М.Д. Глобинщина: Глод 1932 – 1933 років. – Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2009. – С. 13.

Н.М. Сиволап

142. Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1967) (іст.)

Знаходиться в центрі села.

Встановлено на честь Володимира Ілліча Ульянова (Леніна) (22.04.1870 р.,

м. Симбірськ, Російська імперія, нині м. Ульяновськ, Російська Федерація – 21.01.1924 р., помер у с. Горки під Москвою, саркофаг з його тілом встановлений у мавзолеї на Красній площі у Москві) – російського, радянського політичного і державного діяча. (Див. поз. № 54).

Пам'ятник встановлено згідно з рішенням загальних зборів колгоспу ім. Кірова № 3 від 14.03.1967 р. та заходів Полтавського обкому Компартії України та Полтавського облвиконкому до 50-річчя Радянської влади.

Залізобетонна скульптура (вис. 2,4 м), встановлена на цегляному оштукатуреному постаменті (вис. 2,6 x 1,25 x 1,25 м), у верхній частині якого – бетонна дошка (0,4 x 0,6 м) з написом: «В.І. Ленін».

В.І. Ульянов (Ленін) зображений на повний зріст, без головного убору, в костюмі та пальто, в правій руці, опущеній в донизу, тримає кашкет, ліва рука – в кишені брюк.

Скульптура виготовлена Черкаською філією Київського художнього об'єднання.

Автори невідомі.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 4. 1.267-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Памятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 403; Енциклопедія історії України: У 10 т./Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. Т. 6. – К.: Наук. думка, 2009. – С. 112 – 114; Володимир Ілліч Ленін Біографія: Вид. 4-те. – К.: Видавництво політичної літератури України, 1970. – 693 с.

А.М. Скурда

Градизьк, смт. Градизька селищна рада

143. Гора Пивиха – ландшафтний заказник місцевого значення (природа)

Розташований між с. Максимівка Кременчуцького та смт. Градизьк Лубинського районів (в плані 1 x 3,5 км).

На території Лубинського району займає південну околицю смт. Градизьк та 14-й квартал Градизького лісництва.

Перебуває у віданні ДП «Кременчуцький лісгосп» – 103,3 га та Градизької селищної ради – 61,9 га.

Площа 165,2 га. У зв'язку з унікальністю території в геологічному відношенні спочатку гора Пивиха згідно з рішенням Полтавського обласного виконавчого комітету № 329 від 22.07.1969 р. була взята на облік як геологічна пам'ятка природи місцевого значення. Як ландшафтний заказник місцевого значення об'єкт охороняється згідно з рішеннями другої сесії Полтавської обласної ради народних депутатів двадцять другого скликання від 27.10.1994 р. та двадцять другої сесії Полтавської обласної ради народних депутатів п'ятого скликання від 28.08.2009 р. (розширення площі).

Обстежувався Т.Л. Андрієнко, О.М. Байрак, М.Л. Клестовим (1994), Н.О. Стецюк, В.М. Слюсарем (2008); В.О. Кривошеєю, В.М. Закалюжним, О.В. Халимон, О.О. Шиян, А.А. Лавріненко, Л.В. Чеботарьовою (2014 р.).

Гора Пивиха – унікальний у ландшафтному та геологічному відношеннях схил лівого корінного берега р. Дніпро (Кременчуцького водосховища) із цінними геологічними утвореннями, палеонтологічними знахідками морської (амоніти, белемніти, зуби акул тощо) та плейстоценової фауни.

Узгір'я простяглося з північного заходу на південний схід (у загальному плані 1 x 3,5 км), представлене двома горбами, з абсолютними висотами 166 м і 169 м, підвищеними на 70 – 76 м над рівнем водосховища. Схили гори круті, урвисті. Масив перпендикулярно водосховищу розчленовують п'ять яружно-балкових систем: Градизька, Монастирська, Піонерська, Кар'єрна та Максимівська. На частині узбережжя Кременчуцького водосховища (околиці Градизька) створена протиабразійна захисна смуга з бутового каменю (до 7 м шириною), між нею та підніжжям Пивихи відмічені сліди кінцевої морени льодовика у вигляді гальки.

У розрізі гори виділяють ранньо- та середньоантропогенні піски, що чергуються з глауконітовими пісками харківської світи та блакитними мергелями київської світи (палеоген), інтенсивно дислокованими та перекритими мореною.

Унікальною в геологічному відношенні місцевістю на узбережжі Кременчуцького водосховища від Градизької до Піонерської балок є територія з численними відслоненнями прісноводного та морського мергелів (висотою до 12 м), прісноводного піску та глини, розрізами ґрунтового шару тощо.

У відслоненнях знайдено численні палеонтологічні рештки рослин, прісноводних і наземних видів молюсків (амоніти, белемніти), представників мамонтової фауни, а також чисельні «рози» гіпсу вкрашені в товщі морського мергелю.

На думку більшості дослідників (Б.Л. Лічкова, Д.М. Соболева, В.В. Різниченка, М.І. Дмитрієва, П.Ф. Гожика та інших) гора Пивиха – виражена в сучасному рельєфі гляціотектонічна споруда. Головне геоморфологічне значення відіграли гляціодислокації дніпровської льодовикової епохи. Льодовиковий покрив зробив вирішальний вплив на форму гори, а наявність дніпровської морени на схилах та привершинних частинах вказують на те, що вона була цілком перекрита льодовиком під час його руху. У структурному відношенні район дислокацій об'єкта розташований у межах східної частини Українського кристалічного щита, що прилягає до західного борту Дніпровсько-Донецької западини.

На горі збереглася лісова (природна та соснові насадження) і лучно-степова рослинність з типовими та рідкісними видами флори. Досить численні: в'яз шорсткий та низький, ясен звичайний, робінія псевдоакація та скумпія звичайна (рай-дерево), біля підніжжя – виявлені куртини рогозу вузьколистого та поодинокі дерева тополі дельтовидної.

У ботанічному відношенні найбільш цінними є схили з куртинами червонокнижного виду ковила волосистої та регіонально-рідкісного – ефедри двоколоскової. Ковила волосиста виявлена на схилах, що розмежовують Монастирську та Піонерські балки, угруповання рослини занесене до Зеленої книги України. Ефедра двоколоскова є третинним реліктом родини хвойних, зростає на опуклих

ділянках стрімких схилів південної експозиції у верхній частині масиву. Ядро регіонально рідкісних видів доповнюють: проліска сибірська та шавлія буквицелиста.

Основні площі заказника зайняті лучно-степовою рослинністю, що формується на верхніх та середній частинах схилів лівого корінного берега р. Дніпро (Кременчуцького водосховища). Основне флористичне ядро складають види ксерофітного та мезоксерофітного різотрав'я: залізник бульбистий, шавлія дібровна, шавлія поникла, різак звичайний, суниця зелені, люцерна румунська, перстач сріблястий, чистець трансільванський та ін.

Фауна досить різноманітна. Зустрічаються види тварин, занесені до Червоної книги України: голуб-синяк, сорокопуд сірий, горностай, гадюка степова. Серед регіонально рідкісних виявлені: кібчик, боривітер звичайний, куріпка сіра, вальдшнеп (слуква), дрізд-омелюх, вівчарик весняний, мухоловка мала, чиж, часничиця звичайна. Фауністичний комплекс доповнюють фонові види: жовтяниця шафранова, адмірал, ящірка прудка, славка сіра, білка, популяції круків тощо.

Гора Пивиха є місцем рекреації, на її території діє дитячий оздоровчий табір «Чайка». Заповідний об'єкт має історико-культурне значення.

На території об'єкту знаходиться один із курганів розташованих в околицях смт. Градизьк (Див. поз. № 157) та місцезнаходження Пивогірського (Пивського) Миколаївського монастиря (Див. поз. № 166). Безпосередньо до об'єкту прилягає комплексна пам'ятка археології та історії – курганний могильник II, група майданів I, місце Пивської битви 1561 р. (Див. поз. № 153).

Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. № 01-115. – Арк. 21; НА ПКМ. – Спр. № 01-116. – Арк. 21, 82, 145; Андрієнко Т.Л., Байрак О.М., Залудяк М.І. та ін. Заповідна краса Полтавщини. – Полтава: ІВА «Астрей», 1996. – С. 78, 93, 94; Байрак О.М., Проскурня М.І., Стецюк Н.О. та ін. Еталони природи Полтавщини: Розповіді про заповідні території. Науково-популярне видання. – Полтава: Вер-

стка, 2003. – С. 42; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 29, 133, 213; В гаю заграли проліски (розповіді про весняні рослини Полтавщини та їх охорону) / Байрак О.М., Самородов В.М., Стецюк Н.О. та ін. / За ред. О.М. Байрак. – 2-ге вид., доп. – Полтава: Верстка, 2001. – С. 17; Закалюжний В.М., Джурка Г.Ф. Полтавська область: Геолого-географічний нарис (Навчальний посібник). – Полтава, 2000. – С. 112 – 113; Збережи, де стоїш, де живеш: По сторінках Червоної книги Полтавщини. Рослинний світ / Під заг. ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 1998. – С. 91, 104, 198; Зелена книга України / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Альтерпрес, 2009. – С. 193 – 195; Коротенко Н. Е., Щирица А.С., Каневский А.Я. и др. Геологические памятники Украины: Справочник-путеводитель. – К.: Наук. думка, 1985. – С. 99; Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: УЕ, 1992. – С. 656 – 657; Соколова І.М., Музиченко Н.В. Загадки гори Пивихи // Світ довкілля, 2011. – № 18. – березень. – С. 10 – 11; Червона книга України: Рослинний світ / Під заг. ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалколсалтинг, 2009. – С. 224; Червона книга України: Тваринний світ / Під заг. ред. І.А. Акімова. – К.: Глобалколсалтинг, 2009. – С. 397, 462, 477, 539.

Н.О. Стецюк, С.Л. Кигим, О.О. Шиян

144. Стоянка, ур. Скакалка, доба верхнього палеоліту (Градизьк I) (археол.)

Рештки місцезнаходження зафіксовані в районі яру Скакалка, розташованого поблизу гори Пивиха, що на відстані близько 1 км на південь від смт. Градизьк. Величезний за розмірами яр мав лесові схили, а в центрі – оголення білого кварцового піску.

Пам'ятка виявлена М.Я. Рудинським у 1922 р., відвідувалася ним же у 1926 р.

Безпосередньо в «головному кориті Скакалки» дослідник виявив, окрім відщепів, уламок кременю та скрем'яного пісковика випадкової форми, широку патиновану пластинку та нуклеподібний уламок кременю, а на піщаному оголенні – невизначені уламки кісток тварин «мамутової фавни».

Розкопки не проводилися. Стратиграфічна ситуація не з'ясована.

Матеріали надійшли на зберігання до Центрального Пролетарського музею Полтавщини (нині Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського). Вірогідно, втрачені в роки Другої Світової війни.

У науковій та краєзнавчій літературі виникла величезна плутанина з локалізацією місцезнаходження, спричинена використанням, паралельно з сучасною назвою Градизька, більш давньої – Гродище, а також із неправильним написанням назви урочища – Скалка, замість Скакалка.

Джерела та література: Рудинський М.Я. Результати екскурсії в Кременчуцький та Кобеляцький повіти 20-IX – 29-X.1922 р. (Доповідь Полтавському науковому товариству) // ЦДАВО України. – Ф. 166. – Оп. 4. – Спр. 192. – Арк. 55; Рудинський М.Я. Результати екскурсії в Кременчуцький та Кобеляцький повіти 20.IX – 29.X.1922 р. / Публ. і ком. Мокляка В.О., Нестулі О.О. // Археологічний літопис Лівобережної України. – Полтава, 2003. – № 2/2002-1/2003. – С. 23 – 24; Рудинський М. Досліди на Полтавщині // Коротке звіттовлення ВУАК за 1926 рік. – К., 1927. – С. 151; Рудинський М. Деякі підсумки та ближчі завдання палеонтологічних вивчень у межах УСРР // Антропология: Річник Кабінету антропологии ім. Ф. Вовка. – К.: ВУАН, 1931. – Вып. IV (1930). – С. 150; Полтавщина // Бюлетень Кабінету Антропологии та Етнологии ім. Хв.Вовка. – К.: УАН, 1925. – Ч. 1. – С. 27; Підоплічка І.Г. Дослідження палеоліту в УРСР // Палеоліт і неоліт України. – К.: Вид-во АН УРСР, 1947. – Т. 1. – С. 9; Борисковский П.И. Палеолит Украины: (Историко-археологические очерки) // МИА. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1953. – № 40. – С. 444; Черниш О.П. Карта палеоліту УРСР // Наук. зап. / АН УРСР. Ін-т. сусп. наук. – К.: Вид-во АН УРСР, 1954. – Т. II (Матеріали і дослідження по археології УРСР). – С. 88, 135; Береговая Н.А. Палеолитические местонахождения СССР // МИА. – М.-Л.: Изд-во АН СССР, 1960. – № 81. – С. 146; Борисковский П.И., Праслов Н.Д. Палеолит бассейна Днепра и Приазовья // САИ. – М.-Л.: Наука, 1964. – Вып. А 1-5. – С. 36; Ладких М.И. Поздний палеолит лесостепного Приднепровья: Автореф. дис. канд. ист. наук. – Л., 1973. – С. 13; Сидоренко Г.О., Махно Е.В., Телегін Д.Я. Довідник з археології України: Полтавська область. – К.: Наук. думка, 1982. – С. 43, 61; Гавриленко І.М. До локалізації палеолітичного місцезнаходження Ска-

калка // Археологічний літопис Лівобережної України. – Полтава, 2001. – № 2. – С. 78 – 81.

І.М. Гавриленко

145. Стоянка, ур. Гардашівка, доба верхнього палеоліту (Градизьк II) (археол.)

Розташована неподалік селища, в ур. Гардашівка (варіант написання назви – «Кардашівка»), що топографічно приурочене до рівня першої лесової тераси лівого берега р. Дніпро. Знахідки зібрані вздовж лінії розмиву берега Кременчуцьким водосховищем.

Пам'ятка виявлена місцевими краєзнавцями в період з 1983 по 1986 рр. У 1986 р. про неї стало відомо археологічній експедиції під керівництвом І.Т. Чернякова, а наступного року її обстежив Д.Я. Телегін.

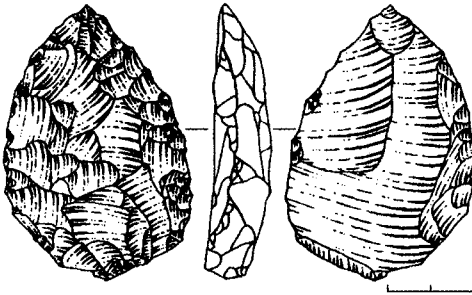
Колекція, опрацьована Д.Я. Телегіним, нараховувала понад 20 предметів, виготовлених із високоякісного крейдового кременю вкритих молочно-білою патиною. У збірці наявні 2 нуклеуси: однібоічний двоплощадковий, косозрізаний з обох кінців, та аморфний для відщепів. З семи пластинок одна велика широка, решта – краще ограновані й менших розмірів, у тому числі одна з крайовим ретушуванням, тоді як велика масивна пластинка двобічною обробкою була перетворена на ніж. Скребачок шість: 3 – кінцеві на товстих грубих пластинах, 2 – з «мордочкою», виготовлені з великих широких пластинчастих відщепів, 1 – високої форми. У техніці двобічного ретушування оформлені диск (біфас) і ще один ніж. Архаїчність техніки обробки кременю свідчить на користь належності цих матеріалів до початкової доби верхнього палеоліту, а можливо й до більш раннього часу.

Прирічкова частина пам'ятки руйнується внаслідок дії хвильової абразії.

Розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України. Крім того, колекція різночасних крем'яних виробів, зібрана в околицях селища, за вказівкою автора знахідок – в ур. Кардашів-

ка, у 1984 р. надійшла до Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського від вихователя Градизької середньої школи В.Л. Тараненка. Однак суперечлива інформація, повідомлена ним, змусила співробітників музею поставити під сумнів зв'язок усіх речей із вказаним місцезнаходженням. Зокрема, стосовно гостроконечника мигдалеподібного одnobічного з частковим ретушуванням вентральної частини припускається, що він походить із розмивів поблизу гори Пивихи. Цей виріб, довжиною 6,5 см, вкритий густою патиною гірничого кольору, датується мустьєрським часом.

Джерела та література: Супруненко А.Б., Гавриленко І.Н., Кулатова І.Н., Морозко Д.В. Отчет о разведках на Полтавщине в 1984 г. // НА ІА НАНУ. – 1984/64. – Ф. е. – С. 12 – 13; Памятники материальной культуры древней и средневековой Полтавщины: Каталог выставки / Сост. Гороховский Е.Д., Кулатова І.Н., Луговая Л.Н. и др. – Полтава: Полт. обл. управление культуры, Полт. краеведческ. музей, 1985. – С. 5; Телегин Д.Я., Порубай А.Б., Баранов В.Е., Тараненко В.Л. Палеолит в устье реки Сулы // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини / Третій обл. наук.-практич. семінар. – Полтава, 1990. – С. 64; Телегин Д.Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днестре // РА. – М., 1996. – № 2. – С. 131 – 133, 135, 136, 141; Черняков И.Т. Градизская экспедиция // АО 1986 г. – М.: Наука, 1988. – С. 348; Гавриленко І.М. До локалізації палеолітичного місцезнаходження Скакалка // Археологічний літопис Лівобережної України. – Полтава, 2001. – № 2. – С. 80.

І.М. Гавриленко

146. Поселення, епоха бронзи (Градизьк IV) (археол.)

Знаходиться на західній околиці смт. Градизьк на плато лівого берега р. Дніпро, в районі міського пляжу (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Виявлене місцевими краєзнавцями в період з 1983 по 1986 рр. Обстежувалося Градизькою новобудівною експедицією (керівники І.Т. Черняков і Н.П. Шевченко) у 1986 р.

У розмивах берегової лінії водосховища було виявлено значний керамічний матеріал епохи бронзи, який відноситься до катакомбної (XX – XVI ст. до н. е.), бондарихинської (XII – VIII ст. до н. е.) та сабатинівської (XIV – XII ст. до н. е.) археологічних культур. Серед підйомного матеріалу: фрагмент ліпленого горщика з округлим корпусом і прямими вінцями, прикрашений гребінцевим загладжуванням, багаточисельні уламки вінець великих ліпних горщиків, орнаментованих косими вдавленнями, насічками та відбитками мотузки, уламки стінок великих посудин із широким горлом і опуклим корпусом (іноді з наліпленням, підтрикутним в перетині валиком). Крім того, на поселенні знайдена кам'яна булава з чотирма круглими виступами.

Пам'ятка майже повністю затоплена водами Кременчуцького водосховища.

Поселення відноситься до епохи середньої та пізньої бронзи.

Матеріали обстеження зберігаються в Інституті археології НАН України та частково знаходяться в приватних колекціях місцевих краєзнавців.

Джерело: Черняков І.Т., Шевченко Н.П. Отчет о работе Градизской новостроечной экспедиции в 1986 г. // НА ІА НАН України. Ф.е. – 1986/? – Арк. 6.

І.С. Мельникова, Н.П. Шевченко

147. Поселення, ранній залізний вік (Градизьк V) (XI – перш. пол. VIII ст. до н. е.) (археол.)

Знаходиться на західній околиці смт. Градизьк на плато лівого берега р. Дніпро, в районі міського пляжу (північно-

східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Виявлене місцевими краєзнавцями в період з 1983 по 1986 рр.

Обстежувалося Градизькою новобудівною експедицією (керівники І.Т. Черняков і Н.П. Шевченко) в 1986 р.

Археологічний матеріал з поселення носить яскравий правобережний характер. Потужність культурного шару досягає 0,5 – 0,6 м. У керамічному комплексі поряд із кухонним посудом представлено значну кількість столового лискованного посуду (кубків, корчаг), прикрашеного традиційним геометричним орнаментом виконаним врзніми та прокресленими лініями й відбитками зубчастого штамп. Малочисельні знахідки кераміки бондарихинської культури представлені фрагментами кухонного посуду орнаментованого продовгуватими вдавленнями або відбитками шнурчати чи мотузкати та гусеничного штамп. Вироби з бронзи представлені різноманітними прикрасами, до яких належать – цілі шпильки та їх фрагменти із цвяхоподібною чи закрученою в петлю голівкою, скроневі кільця з «глазком», виготовлені з туго скрученого бронзового дроту та ін.

Пам'ятка за джерелами 1986 р. майже повністю знищена водною ерозією.

Поселення відноситься до чорноліської культури передкіфського (кіммерійського) періоду раннього залізного віку і датується XI – перш. пол. VIII ст. до н. е.

Матеріали обстеження зберігаються в ІА НАН України.

Література: Шевченко Н.П. Памятники чернолесской культуры Среднеднепровского Левобережья // Киммерийцы и скифы: ТД Всесоюзного семинара, посвященного памяти А.И. Тереножкина. – Кировоград: изд. ИА АН УССР, 1987. – Часть II. – С. 89 – 90.

Н.П. Шевченко, І.С. Мельникова

148. Поселення, ранній залізний вік (Градизьк VI) (археол.)

Знаходилося на західній околиці смт. Градизьк, на плато лівого берега р. Дніпро, в районі міського пляжу (північно-

східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Виявлене місцевими краєзнавцями в період з 1983 по 1986 рр.

Обстежувалося Градизькою новобудівною експедицією (керівники І.Т. Черняков і Н.П. Шевченко) у 1986 р.

У розмивах берегової лінії Кременчуцького водосховища зібрана велика колекція гончарної шерехатої черняхівської кераміки, уламки сіро-лощених мисок, фрагменти світлоглиняних римських амфор, а також скляні намистини, бронзові фібули та їх окремі деталі (пружини, голки тощо).

Площа пам'ятки, за джерелами 1986 р., повністю затоплена водами Кременчуцького водосховища.

Матеріали обстеження зберігаються в Інституті археології НАН України.

Джерела та література: Черняков І.Т., Шевченко Н.П. Отчет о работе Градизькой новостроечной экспедиции в 1986 г. // ИА НАН Украины. Ф.е. – 1986/?. – Арк. 5.

Н.П. Шевченко, І.С. Мельникова

149. Поселення, пізньосередньовічний час (Градизьк VII) (археол.)

Знаходилося на західній околиці смт. Градизьк на плато лівого берега р. Дніпро, в районі міського пляжу (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Виявлене місцевими краєзнавцями в період з 1983 по 1986 рр.

Обстежувалося Градизькою новобудівною експедицією (керівники І.Т. Черняков і Н.П. Шевченко) у 1986 р.

У розмивах берегової лінії Кременчуцького водосховища зібрані матеріали представлені численними фрагментами тонкостінної сіроглиняної гончарної кераміки, орнаментованої геометричним штампом чи горизонтальними прокресленими лініями, та фрагментами світлоглиняної кераміки з рештками розпису червоною фарбою. Також знайдено декілька екземплярів керамічних любок XVII – XVIII ст.

Площа пам'ятки, за джерелами 1986 р., повністю затоплена водами Кременчуцького водосховища.

Матеріали обстеження зберігаються в Інституті археології НАН України та знаходяться в приватних колекціях місцевих краєзнавців.

Джерела та література: Черняков І.Т., Шевченко Н.П. Отчет о работе Градизькой новостроечной экспедиции в 1986 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1986/? – Арк. 5.

Н.П. Шевченко, І.С. Мельникова

150. Поселення доби пізнього енеоліту пивихинської культури – «Пивихинське поселення», сліди поселення доби бронзи та селища ранньослов'янського часу (Градизьк ІХ) (археол.)

Знаходиться за 1,0 км на північний захід від с. Максимівка Кременчуцького району, край південного завершення земель сучасного смт. Градизьк, першопочатково на півострівному схилі тераси гори Пивиха правого берега р. Гирман лівобережного басейну р. Дніпро, наразі на лівому узбережжі Кременчуцького водосховища.

Уперше виявлене експедицією ІА АН УРСР на чолі з Д.Я. Телегіним у 1958 р. Цього ж року тут починає розкопки загін ІА АН УРСР під керівництвом В.М. Даниленка.

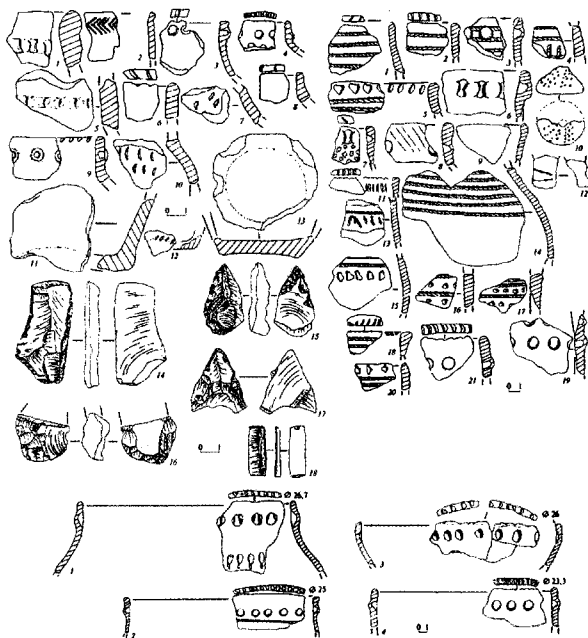
Поселення розміщувалося на висоті 30 – 40 м над рівнем тогочасної заплави Дніпра (річки/протоки Гирман), на півострові розмірами 25 – 35 х 75 – 80 м. У результаті розкопок виявлено 4 скупчення кераміки. Серед зібраного підйомного матеріалу та знахідок із розкопок домінують уламки ліпних гончарних посудин, менше – вироби з кременю. Кераміка двох типів – з мушлею та без неї. Серед зразків посуду плоскодонні горщики, миски, що мають багатий декор у вигляді насічок по зрізу, вдавлень, перлин, відбитків мотузок, ялинок і т. п. абсолютно

переважає горизонтальна композиція декорів. Серед нечисленних крем'яних знарядь – ніж-скобель, проколка, фрагмент ударного знаряддя, що використовувався як скребачка, відщепи.

На основі проведених досліджень В.М. Даниленко виділив окрему енеолітичну Пивихинську культуру, синхронну пізньому Трипільлю (Усатівський період).

Археологічні розкопки проводилися експедицією ІА АН УРСР на чолі з В.М. Даниленком у 1958 р. Площа досліджених культурних нашарувань невелика (до 100 м кв.). Знахідки із розвідок та розкопок зберігаються у перемішаному стані у фондах ІА НАНУ.

Пункт Градизьк ІХ «Пивихинське поселення», поселення доби пізнього енеоліту пивихинської культури, сліди поселення доби бронзи та селища ранньослов'янського часу – широко відомий

об'єкт археології, епонімне еталонне поселення для Пивихинської культури пізнього етапу енеолітичної доби, частково досліджене на разі потребує обстеження для з'ясування місця розташуван-

ня відносно сучасної топографії, стану збереженості та факту наявності предмету охорони.

Джерела та література: Даниленко В.Н. Археологические работы в районе села Максимовка на Черкасщине за 1958 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1958/1; Лазоренко А.В. Еталонне поселення Пивихинської культури / А.В. Лазоренко // Археологія. – 2000. – № 4. – С. 126 – 131; Лазоренко А.В. Пивихинська культура Середнього Подніпров'я / А.В. Лазоренко // Археологія. – 2000. – № 3. – С. 3 – 11; Телегин Д.Я., Юра Р.А., Кучера М.П., Максимов Е.В., Митрофанова В.И. Отчет о разведке археологических памятников в зоне затопления Кременчугского водохранилища 1958 г. (Полтавской, Черкасской обл.) // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1958/1-с. – 45 арк. + 27 таб. – Арк. 15, 17 – 19.

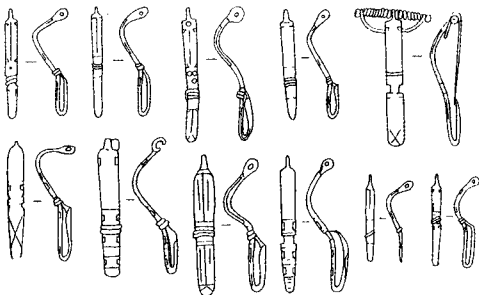
В.В. Шерстюк

151. Грунтовий могильник, ранній залізний вік (археол.)

Знаходиться в північно-західній частині селища, на плато лівого берега р. Дніпро, в ур. Круча (тепер північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Виявлений місцевими школярами та краєзнавцями на початку 1970-х рр.

Досліджувався Археологічною експедицією Інституту зоології АН УРСР (керівник Л.М. Рутковська) у 1975 та 1977 рр. Залишки могильника обстежувалися Градиською новобудівною експедицією

(керівники І.Т. Черняков і Н.П. Шевченко) у 1986 р.

Могильник був розташований біля краю та на краю високого берега водосховища.

Площа пам'ятки, за джерелами 1986 р., повністю затоплена водами Кременчуцького водосховища.

Матеріали досліджень зберігаються в Інституті археології НАН України.

Джерела та література: Черняков І.Т., Шевченко Н.П. Отчет о работе Градиськой новостроечной экспедиции в 1986 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1986/?. – Арк. 5; Черняков І.Т. Градиськая экспедиция // АО 1986 г. – Москва: Наука, 1988. – С. 348.

І.С. Мельникова

152. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 2,5 км на північний захід-захід від селища, праворуч автошляху мм. Дніпропетровськ – Київ, на рівному плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з трьох курганів, розташованих ланцюгом уздовж шляху на відстані 0,4 – 0,5 км один від одного.

Висота курганів 0,5 – 1 м, діаметр 20 – 25 м.

Усі насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 29 – 30. – Рис. 83/1, 2, 3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 29-30. – Рис. 83/1, 2, 3.

Л.М. Лугова

153. Курганний могильник II, група майданів I, місце Пивської битви 1561 р. (археол., істор.)

Пам'ятка розташована за 0,73 – 0,83 км на південь-південний захід та південний захід (азимуту 204 – 2300) від сучасної заселеної південно-східної околиці смт. Градиськ (МТФ, будівлі), в сучасних межах земель населеного пункту, безпосередньо на північ від дитячого табору «Чайка», в ур. Пивиха (Гора Пивиха), на сучасному плато коринного лівого берега Кременчуцького водосховища,

до затоплення – на корінній терасі лівого берега р. Гирман – лівобічної притоки р. Дніпро. Неподалік цього місця знаходиться ландшафтний заказник місцевого значення «гора Пивиха», хоча власне найвища точка гори Пивихи, а власне й усїєї Лівобережної Полтавщини, – це точка геодезичної сітки на вершині майдану I, що має абсолютне значення висоти в Балтійській системі висот 168,8 м. Ділянка розміщення археологічного комплексу, судячи з наявних картосхем заказника, знаходиться за його межами.

Незважаючи на масштабність комплексу та багату й відому історію урочища та гори Пивиха кількість наукових її обстежень надзвичайно бідна. Вперше, хоч і здала, комплекс археологічних насипів на горі Пивиха згадав В.Г. Ляскоронський, який влітку 1907 р. проїжджав поруч Кременчуцьким трактом і описував стародавні некрополі, що траплялися йому дорогою. Він зазначав про розміщення на вершині цього пагорба «якихось земляних окопів (певно, майданів – В.Ш.)» та кількох курганів у найближчих околицях. Використовуючи його свідчення, та, можливо, повідомлення власних інформаторів, про «огороження» на горі «Пиво» згадував Л.В. Падалка на поч. ХХ ст.

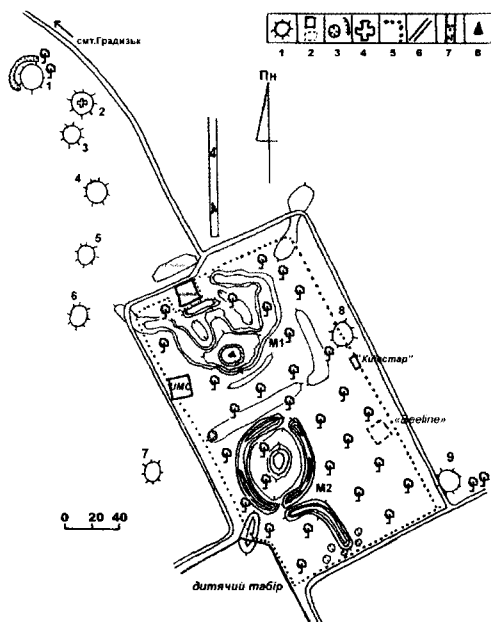
Можна також відзначити обстеження гори та її околиць фахівцями географічних та геологічних наук. Як пам'ятку унікальної геологічної будови Пивихи обстежували Б.Л. Лічков у 1920-х рр. та В.Г. Пазинич навесні 2006 р. У звіті про обстеження першого було вміщено фото височенного пагорба, відносно висотою до 10 м. В.Г. Пазинич припустив його можливе розміщення на місці сучасної локалізації майданів та висловив думку про нівелювання цього пагорбу в більш ранні часи. Все ж таки здається, що помітних земельних рухів на території могильника не було, а фотопейзаж на знімках 1920-х рр. зображує іншу ділянку, можливо, вже розмити чи зайняту наразі лісонасадженнями.

Археологічно об'єкт був детально обстежений у січні 2007 р. В.В. Шер-

стюком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення для будівництва вежі стільникового зв'язку «Beeline», а пізніше, у жовтні 2008 р., ним проведене повторне обстеження пам'ятки з метою обстеження та коригування траси проходження ВОЛЗ.

Топонім «Пиво» як широкий територіальний ойконім зустрічається в літературі повсякчасно з початку XVI ст. Власне «Пивські гори», «гора Пивиха», з якими безсумнівно можна ототожнити в тому числі описувані майдани, чи не найраніше згадуються у творі «Ericedion» при описі Пивської битви 1561 р. між польськими загонами на чолі з М.О. Вишневецьким та татарами. Цей факт також дає підстави до включення території цього комплексу й до своєрідної пам'ятки історії – місця історичної битви.

Завдяки невідомим джерелам (народна пам'ять чи фантазія істориків) у краєзнавчих нарисах (найдавнішу публікацію з цими повідомленнями вдалося віднайти 1992 р.) масово продукуються перекази про розміщення на горі ще до XIX ст. залишків валів та насипів стародавнього укріплення Городиської (Градицької) фор-

теці. Тут ніби знаходили палену цеглу, що була будівельним матеріалом фортеці. Сліди фундаменту кам'яної фортеці були помітні на південній частині насипу. Тут стояла кам'яна башта, що слугувала козакам місцем спостереження за рухом противника по плавнях Дніпра. Взагалі фортеця являла собою продовжений прямокутник, площею в 5 десятин, обнесений високим валом. Крім цього, навколо гори ще на початку ХХ ст. були видні стародавні кургани, найвідомішим серед яких була Могила Бабичиха, де ніби стояла кам'яна баба. Серед інших насипів – Лядовицька (Лядська), Гайдамачка, Близнюки і т. д. З гайдамаками перекази пов'язують назву ур. Залізна Баба, яка нагадує про відомого гайдамацького вождя Максима Залізняка, а також назви трьох могил на г. Пивиха: одна називається Гайдамачка, дві інших – Близнюки. За переказами, гайдамаки ховали в них свої скарби: гроші і зброю.

Звідси цінними є наведення фактів про назви окремих курганів округи, на сьогодні, на жаль, не співвіднесених за назвами з існуючими насипами. Інші повідомлення є малоправдоподібними, перекрученими та плутаними, хоча в окремих випадках (наприклад, стосовно «паленої цегли») вони дуже схожі на перекази про результати розкопок окремих майданів краю.

Поруч із майданним комплексом принаймні з середини ХІХ ст. розмістилося єврейське кладовище. Про це свідчать картографічні джерела цього й наступного часів. Таким чином, спираючись на них можна припустити, що територія кладовища все ж таки знаходилася за межами майдану II, можливо лише примикаючи до нього (Див. поз. № 166). Сам археологічний комплекс складається з 2 майданів та 9 курганів. Місце локалізації майданів являє собою величезне складне утворення, що в свою чергу складається з кількох груп насипів: кільцевих останців курганів, класичних вусів та нетипових насипів незрозумілого походження. Майже повністю ці об'єкти знаходяться у залісненій підпрямокутній ділянці, розмі-

рами 230 x 130 м, що оточена з усіх боків (окрім південно-західного) ґрунтовою польовою дорогою. З північного заходу лісовий масив примикає до огорожі дитячого оздоровчого табору «Чайка».

Перший із майданів, названий умовно «північний», з найвищим максимумом відносної висоти над рівнем навколишньої поверхні, з абсолютною позначкою 168,8 м (позначка сучасної гори Пивиха). Тут встановлено бетонний пункт закріпленої знімальної сітки, оконтурений по вершині рівчачком. Відносна висота цієї точки становить 3,4 м. Сам цей майдан має тризубоподібну форму, із довгими розлогими боковими сторонами-вусами, що, з меншими висотами та перерізами, виходять і поза межі лісового масиву, проходячи по дорозі й трохи далі. Центральний вус, певно, мав теж більшу реальну протяжність, але свого часу був підрізаний під час влаштування на північній частині масиву площадки для проведення виступів та місць для дерев'яних трибун. Біля початку бетонної площі сцени ділянка центрального вусу обрізана, унаслідок чого утворився таким чином розріз. Заповнення вуса однотипне – порівняно мішане слабкогумусоване чорноземне. Між вусами простежуються дещо заглиблені відносно навколишньої поверхні виймки-ніші. Нині на цій частині комплексу інколи проводяться масові розважальні заходи.

На південь, далі, знаходиться ще один майдан – «південний». Він має класичну округлу форму, з глибокими вибірками по колу навколо центру. Сам же центр збережений ще у формі невеликого конусоподібного підвищення. Відносна висота майдану становить до 3,0 м. Він має два проходи, що розміщені навпроти один від одного по лінії північ-північний схід – південь-південний захід.

Між «північним» і «південним» майданами виявлена Г-подібна видовжена смуга насипів, вирівняних і спланованих на вершині. Висота їх становить не більше 1,0 м. Між одним із вусів «північного» майдану та Г-подібним насипом, по краю лісового масиву, розміщена підстанція

мобільного зв'язку «УМС» («МТС»). На західному краї Г-подібного насипу зроблена вибірка ґрунту. Утворена яма використовується під скидання сміття місцевими охоронниками підстанції. Оголення вусу представляє собою прошарки мішаного глинистого та чорноземного ґрунтів.

На південь від «південного» майдану простяглися два інші вуси різної довжини, перший із них, короткий, але більш високий, заходить частково на територію табору, інший, серпоподібний, простягнувся уздовж схилу на південь, має по центральній своїй частині валоподібне підвищення, оточене на самому ж вусі «ровиками».

Крім того, на околицях комплексу майданів було виявлено та обстежено додатково 9 насипів курганів. Усі вони нині задерновані, але свого часу розорювалися. Мають висоту 1,30–0,30 м, діаметри – 27–10 м.

Окремо слід сказати про насип № 2. На ньому на час обстеження був розміщений зміщений з вершини на схил бетонний пункт тригонометрії. На вершині ж викопана свіжа хрестоподібна яма, поруч покладено масивний бетонний хрест. Як показують фото з інтернет-мережі цей хрест на 2012 р. вже був встановлений. Біля його підніжжя нині лежить квадратна плита з полірованого граніту в верхній частині якої в геральдичному щиті зображення шестикутної зірки під якою перехрещені ключ та шабля й дата «1782». Нижче, під геральдичним щитом напис: «Лицарям Віри Православної, захисникам землі Української, славним воїнам війська Запорозького від нащадків Запорозького козацтва» (Див. поз. № 164а).

Насипи №№ 5–6, 11 раніше, напевно, розорювалися, біля кургану № 1 ростуть поодинокі дерева.

На військово-топографічних картах видань сер. XIX – поч. XX ст., незважаючи на розміри об'єктів комплексу, показана лише точка абсолютного значення висоти з позначкою 79,97 сажнів, південно-східніше якої розміщувалося єврейське кладовище. На мапі 1941 р. видання

тут уже показаний тригонометричний пункт із абсолютним значенням висоти 169,5 м, поряд із яким, на південний захід, розміщувався овальний насип великих розмірів (нині знищений вус майдану № 2(?)). На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, вказані ті ж самі об'єкти, лише з умовним позначенням військового кладовища (Fdhf – Friedhof für Krieger), що може свідчити про розташування тут поховань часу Другої Світової війни (чи на єврейському кладовищі, чи на самих майданах незрозуміло). На мапі 1:100 000 видання 1995 р. на місці майданного комплексу показаний закріплений пункт знімальної сітки на насипу з відносною висотою 2 м та абсолютним значенням висоти 168,8 м. На варіанті карти Кременчуцького водосховища 2004 р. комплекс майданів показаний як насип величезних розмірів з висотою 168 м над рівнем моря. Зауважимо, що на жодній з нижче наведених карт лісового масиву тут не показано.

Достовірно про проведення на об'єкті археологічних розкопок не відомо, але окремі народні перекази свідчать про можливі стихійні розкопки майданів. Та-

кож варто зазначити що значний масив центральної частини майданів №№ 1 – 2 був вибраний у козацьку добу та виварений (вилужений) поряд з насипами на селітру.

Курганний могильник II та група майданів I у складі 9 курганів та 2 майданів біля смт. Градизьк в ур. Пивиха – нововиявлений об'єкт археології з багатою історичною долею. Він має комплексний предмет охорони, як суто археологічний курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, місце промислової розробки козацької доби, а також як місце історичної битви. Також об'єкт має природничий (геологічно-ландшафтний) предмет охорони, на разі ще не зафіксований обліковою документацією: територія заказника «Гора Пивиха», завдячуючи назві саме цьому об'єкту, як не дивно не містить його у своєму складі. Завдяки зазначеним особливостям пам'ятка заслуговує внесення до Реєстру нерухомих об'єктів культурної спадщини України.

Джерела та література: Шерстюк В. В. Звіт № 51/2008 від 13 жовтня 2008 р. про археологічне обстеження земельної ділянки ТОВ «Подільський проектний інститут» на території Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; Шерстюк В. В. Звіт від 31 січня 2007 р. про археологічне обстеження земельних ділянок на території Градизької селищної ради Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; Ряд XXV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской, Херсонской и Полтавской. – [Изд. кон. 1850-х гг.]; Ряд XXV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской, Херсонской и Полтавской. Часть Киев. губернии исправ. по рекогносц. 1868 г., Херсонс. – 1869 г., Полтавск. – 1869 г. Желез. дор. нанесена по съемке 1877 // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863-1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 20; Ряд XXV. Лист 11 (Чигирин). Военно-топографическая карта. Масштаб 3 версты в дюйме. Украинская ССР. Часть Киев. губернии исправ. по рекогносц. 1868 г., Херсонс. – 1869 г., Полтавск. – 1869 г. Желез. дор. нанесена по съемке 1877-1887 гг. – М. : Управление военных топографов, [Изд. после 1918 г.] // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 15; М-36-

103-А. М. Gradishsk. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial: Rußland karta 1:50000 stand 1929. – Truppenausgabe Nr. 1, 1943; Атлас Кременчугского водохранилища. М 1:50 000. – К. : Киев. воен.-топограф. фабрика, 2004. – 40 с. – С. 35; Epicedion, себто вірш жалобний про благородного й вічної пам'яті гідного князя Михайла Вишневецького // Українські гуманісти епохи Відродження / у 2-х част. К., 1995. – Ч. 2. – С. 29 – 30; Вирський Д. «Україне місто»: Кременчук від заснування до року 1764-го. Вид. 2-е / Дмитро Вирський. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. – 681 с. – С. 85 – 87; Градизьк // Полтавщина : Енциклопедичний довідник / відп. ред. : А. В. Кудрицький. – К. : Українська енциклопедія, 1992. – С. 205 – 207. – С. 205, 206; Григор'єв В. М. Пивогірський (Пивгородський) Миколаївський монастир // Полтавіка. Полтавська енциклопедія. – Полтава: Полтавський літератор, 2009. – Том 12. Релігія і церква. – С. 480 – 482; Личков Б. Л. К геології гори Пивихи // Вісник геологічного комітету. – 1927. – Вип. 9. – С. 1 – 33; Ляскоронский В. Г. Гродища, курганы, майданы и Змиевые валы в области Днепровского Левобережья / В. Г. Ляскоронский // Тр. XIV Археологического съезда в Чернигове / МАО; [под ред. графини П. Уваровой]. – М., 1909. – Т. III. – С. 1 – 82. – С. 23; М-36-103. Кременчуг М 1:100 000. По съемкам 1931, 1932 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Первое издание 1941 г.; М-36-103. Кременчуг. М 1:100 000. Состояние местности на 1992 г. – Генеральный штаб. Издание 1995 г.; Падалка Л. В. Прошлое Полтавской территории и её заселение: Исследования и материалы / Л. В. Падалка. – Полтава : тип. Тов-ва Печатного Дела, 1914. – С. 174; Пазинич В. Г. Геоморфологічний літопис Великого Дніпра / В. Г. Пазинич. – Ніжин : Гідромакс, 2007. – 372 с. – С. 52 – 64. – Рис. 2:29-30; Пивиха // Полтавщина : Енциклопедичний довідник / відп. ред. : А. В. Кудрицький. – К. : Українська енциклопедія, 1992. – С. 656 – 657; Сидоренко Г. О. Довідник з археології України. Полтавська область / Г. О. Сидоренко, Є. В. Махно, Д. Я. Телегін / Ін-т археології АН УРСР; УТОПК. – К. : Наукова думка, 1982. – С. 43; Градижск // Електронний ресурс. Режим доступу : <http://www.rujen.ru/index.php/%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%98%D0%96%D0%A1%D0%9A>.

В.В. Шерстюк

154. Курган I (археол.)

Знаходиться на східній околиці Градизька, на рівному плато лівого берега

р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,1 м, діаметр 15 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 29. – Рис. 83; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 29. – Рис. 83.

Л.М. Лугова

155. Курган II «Могила Князева» (археол.)

Знаходиться за 3,3 км на північний захід від селища, праворуч автошляху мм. Дніпропетровськ – Київ, на підвищеній ділянці плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу зі зрізаною вершиною 3 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 109 м), діаметр 45 – 50 м.

Насип задернований, на ньому ростуть кущі та дерева.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган має власну назву – «Могила Князева».

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 29 – 30. – Рис. 83/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 29 – 30. – Рис. 83/4.

Л.М. Лугова

156. Курган III (археол.)

Знаходиться за 3,8 км на північний захід від селища, праворуч автошляху мм. Дніпропетровськ – Київ, на підвищеній ділянці плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,3 м, діаметр 10 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 29-30. – Рис. 83/5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 29 – 30. – Рис. 83/5.

Л.М. Лугова

157. Курган IV (археол.)

Розташований за 0,73 км на південь (азимут 168°) від сучасної південної межі смт. Градизьк (краю дитячого табору відпочинку «Чайка»), на плато теперішнього лівого берега Кременчуцького водосховища, до затоплення – на корінній терасі лівого берега р. Гирман, лівобічної притоки р. Дніпро.

Курган обстежувався в жовтні 2013 р. В.В. Шерстюком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Нині насип кургану задернований, по ньому проходить ґрунтова лісова дорога, поли в чагарниках та деревах. Він розміщується в лісовому масиві Кремендержлігоспу, на землях ландшафтного заказника місцевого значення «гора Пивиха» (Див. поз. № 143), має розміри (висота х діаметр) 1,8х35 м.

На картах рубежа ХХ – ХХІ ст. насип показаний як курган зі значеннями висот: відносної 3 м та абсолютної 160,0 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган IV на околиці смт. Градизьк – нововиявлений об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку.

Джерела та література: Шерстюк В.В. Звіт № 14/2013 від 07 жовтня 2013 р. про археологічне обстеження земельних ділянок на території Кременчуцького району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; М-36-103. Кременчуг. М 1:100 000. Состояние местности на 1992 г. – Генеральный штаб. Издание 1995 г.; Атлас Кременчуцкого водохранилища. М 1:50 000. – К.: Киев. воен.-топограф. фабрика, 2004. – 40 с. – С. 35.

В.В. Шерстюк

158. Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться в центрі смт. Градизьк, у парку за адресою: вул. Леніна.

Похована невідома кількість воїнів із частин 5-ої, 7-ої, 8-ої гвардійських стрілецьких дивізій, 42-ої танкової бригади, які загинули в період із 27 по 28 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками при форсуванні р. Дніпро, звільненні смт. Градизьк, сс. Лізки, Ганнівка, Середпільля та померли від ран у жовтні – листопаді 1943 р. в 4-му, 9-му окремих та 589-му медсанбатах. Прізвищ увічнено 127.

Згідно з рішенням виконкому Градизької селищної ради депутатів трудящих від 29 січня 1949 р. на могилі встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 3,2 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 4,0 м). У середній частині постаменту закріплена металева дошка (0,6 x 0,5 м) з пам'ятним написом від ветеранів 5-ої гвардійської повітряно-десантної дивізії: «1941 – 1945.

встановлені дві плити із сірого граніту (1,0 x 0,6 м; 2,0 x 1,0 м) з прізвищами загиблих воїнів.

Джерела: ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 16. – Арк. 131; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 24. – Арк. 68; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 14. – Арк. 115; ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 18. – Арк. 11,70 – 99; ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 13. – Арк. 10; ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 49 – 111; ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 12. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 1310. – Оп. 2. – Спр. 4. – Арк. 23; ЦАМО РФ. – Ф. 1316. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1; Архів військово-медичного музею МО РФ – Ф. 589 МСБ. – Арк. 24; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.206.-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

159. Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться в південній частині центрального кладовища за адресою: вул. Гвардійська.

Похована невідома кількість воїнів, які померли в 4-ому окремому медико-санітарному та 589-му медичному сані-

Вечная слава героям! Товарищам по оружию – отважным воинам 5 гвардейской воздушно-десантной Краснознаменной ордена Суворова Звенигородской дивизии, отдавшим свои жизни за свободу и независимость социалистической Родины в Великой Отечественной войне! Поклонись их праху, товарищ. Ветераны дивизии». Біля підніжжя пам'ятника

тарному батальйонах від ран, отриманих під час форсування р. Дніпро, у жовтні-листопаді 1943 р. Прізвища встановлені 147 воїнів, не увічнені.

На могилі місцевими майстрами встановлено цегляний, оштукатурений обеліск (вис. 2,4 x 0,7 м) на такій же основі (2,0 x 2,0 x 0,14 м). У центральній частині закріплена металева дошка (0,37 x

0,33 м) з пам'ятним текстом: «Вечная слава героям отдавшим свою жизнь за честь, свободу и процветание нашей Родины».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 22; Архів військово-медичного музею МО РФ. – Ф. 589 МСБ. – Арк. 24.

В.А. Андрієць

160. Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1957) (іст.)

Знаходиться біля будинку культури за адресою вул. Київська.

Поховано 228 воїнів із частин 5-ї, 7-ї, 8-ї гвардійських повітряно-десантних дивізій, 69-ї, 80-ї гвардійських стрілецьких дивізій, 42-ї танкової бригади, які загинули 27 – 28 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками при звільненні смт. Градизьк, сс. Лізки, Ганнівка, Середпільля та під час форсування р. Дні.

про, померлі від ран у жовтні – листопаді 1943 в 4-у, 9-у окремих, 589-у медсанбатах. Прізвища відомі.

Згідно з рішенням виконкому Градизької селищної ради депутатів трудящих від 15 січня 1957 р. на могилі встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом, реконструйований у 2002 р. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,8 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 4,0 м). Біля підніжжя

закріплені дошки з рожевого граніту: 7 дощок (0,7 х 0,7 м) та 4 дошки (0,55 х 0,5 м) з прізвищами похованих воїнів і написом: «Вічна пам'ять воїнам-переможцям 1941 – 1945». Ліворуч і праворуч від пам'ятника – по дві стели (довж. 5,1 та 6,1 м), на яких закріплено по пластиковій дошці (0,9 х 0,8 м) з барельєфом скорботної матері та 26 дощок сірого граніту (0,9 х 0,5 м) з пам'ятним написом: «Односельчани, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.» та прізвищами 1541 воїнів-земляків, жителів смт. Градизьк, сс. Середпільля, Ганнівка, Котляревщина, Лізки, які загинули на фронтах Другої Світової війни. До Книги Пам'яті України занесено 1528 прізвищ.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 24. – Арк. 68; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 14. – Арк. 115; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 16. – Арк. 131; ЦАМО РФ. – Ф. 1316. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 1316. – Оп. 2. – Спр. 12. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 1316. – Оп. 2. – Спр. 10. – Арк. 45-111; ЦАМО РФ. – Ф. 1316. – Оп. 2. Там само. – Спр. 13. – Арк. 10; ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 18. – Арк. 11,70-89; ЦАМО РФ. – Ф. 1310. – Оп. 2. – Спр. 4. – Арк. 23; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 71. – Арк. 1; Архів військово-медичного музею МО РФ. – Ф.589 МСБ. – Арк. 24; Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР – 2.4.205-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 164 – 219.

Н.Ф. Шановал, Н.М. Сиволан

161. Місце табору смерті, братські могили жертв нацизму (1941 – 1943) (іст.)

Знаходиться на північно-східній околиці селища, за 150 м від автошляху мм. Бориспіль – Дніпропетровськ.

На цьому місці, на території колишньої промартілі «Червоний садівник», під час тимчасової німецької окупації 1941 – 1943 р. знаходився гітлерівський табір смерті. Місце було обнесене колючим дротом, охоронялося автоматниками.

Сюди привозили партизанів, підпільників, громадян, схоплених під час облав, військовополонених, взятих у полон під час оборони р. Дніпро частинами 297-ої стрілецької дивізії 38-ї Армії та з району Оржицького оточення. У жовтні-листопаді 1941 р. були заарештовані та розстріляні підпільники – члени комсомольської групи Градизького партизанського загону ім. Тимошенка. Всього померло від голоду, холоду, замордовано, розстріляно більше 200 осіб, які тут і поховані. За повідомленнями дослідників в районі «Червоного садівника» розстріляно значну частину єврейського населення, яке становило до 10 відсотків жителів смт. Градизьк. У Державному архіві Полтавської області виявлено список полонених, які знаходилися в Градизькому таборі до 20.11.1941 р.: Боганюк Михайло Сидорович, Дрибинський Ілько Єфимович, Єрохін Євген Микитович, Кондратьєв Сергій Васильович, Лисенко Іван Андрійович, Мацевич Костянтин Авксентійович, Мичевра Іван Петрович, Мунін Михайло Павлович, Редько Антон Федорович, Сидоренко Микола Андрійович, Смелянський Григорій Лазаревич,

Толочко Степан Михайлович, Убийвовк Микола Нестерович, Хорешко Іван Михайлович, Чачко Г.М., Черняк Михайло Григорович, Швидкий Павло Іванович, Шевчук Ігнатій Сергійович.

Прізвище увічене 1 військовополоненого: Яцик Леонтій Матвійович.

Згідно з рішенням виконкому Градизької селищної ради № 27 від 12 березня 1983 р. на могилах встановлені 2 надгробки (вис. 1,2 x 0,6 м) із мармурової крихти з фотопортретом воїна та прізвищем на металевій дошці (0,16 x 0,26 м).

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 229. – Оп. 161. – Спр. 9112. – Арк. 495 – 498; ДАПО. – Ф.Р-15. – Оп. 1. – Спр. 2018. – Арк. 2 – 28; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 71. – Арк. 1; ДАПО. – Ф.Р-2395. – Оп. 1. – Спр. 11. – Арк. 1; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1795-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка відділу культури Глобиської районної державної адміністрації Полтавської області. – № 169 від 15.06.2006 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Жук В., Олексащенко Г. Градизьк: З історії рідного краю // Зоря комунізму. – 1966. – № 40(2709). – 2 квітня. – С. 4; Ляховенко Т. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної: Історико-документальний нарис. – [Глобине] : Глобиське видавництво «Поліграфсервіс», 1996. – С. 30.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

162. Могила Крата Павла Сергійовича (1983) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища за адресою: вул. Гвардійська.

Похований Крат Павло Сергійович (28.02.1963 р., смт. Градизьк, Глобиського району – 4.09.1983 р., Демократична Республіка Афганістан, похований у смт. Градизьк) – учасник бойових дій у Демократичній Республіці Афганістан. Народився у робітничій родині. Після закінчення Градизької восьмирічної школи № 2, навчався в Полтавському профтехучилищі ім. С.Ф. Кондратенка. Працював помічником машиніста, потім слюсарем Полтавського депо Південної залізниці. Звідти 6.04.1982 р. був призваний Пол-

тавським райвійськкоматом на строкову службу до лав Радянської Армії.

У Демократичній Республіці Афганістан з липня 1982 р. Службу проходив рядовим у військовій частині п/п 61767. Зарекомендував себе мужнім воїном та вмільним спеціалістом. На другому році служби помер у госпіталі від інфекційного захворювання.

Похований у рідному селищі. У 1984 р. на могилі встановлено надгробок із сірого полірованого граніту (вис. 2,0 м) з пам'ятним написом: «Крат Павел Сергеевич 28.02.1963 – 4.09.1983. Умер при исполнении служебных обязанностей».

За вірність присязі та сумлінне виконання військового обов'язку, проявлені при цьому мужність і доблесть Указом Президії Верховної Ради СРСР від 26.12.1988 Крат Павло Сергійович посмертно нагороджений Грамотою Президії Верховної Ради СРСР, а також відповідно до Указу Президента Республіки Афганістан № 5410 від 15 травня 1988 р. медалью «От благодарного афганского народа».

Джерела та література: Поточний архів Полтавського облвійськкомату. – Ф.3. – ДГШ 315(7) 0756 від 24.05.1984. – Спр.5. – Арк. 127; Пам'ять живе...: Спогади про воїнів-полтавців, загиблих в Афганістані. – Полтава, 1999. – С. 52 – 53; Книга памяти о советских воинах, погибших в Афганистане. Т. 1. – М.: «Военное издательство», 1995. – С. 618.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

163. Могила Усса Степана Миколайовича (2014) (іст.)

Знаходиться в південно-східній частині старого кладовища за адресою: вул. Гвардійська.

Похований Усс Степан Миколайович (9.08.1978 р., м. Градизьк – 29.08.2014 р., біля м. Ловайськ, Донецької обл., Похований у смт. Градизьк, Лобинського району) – учасник антитерористичної операції на сході України.

У 1985 – 1991 рр. навчався в школі № 4 м. Урай Ханті-Мансійського автономного округу Югра (тепер суб'єкт Російської Федерації у складі Тюменської області); у 1991 – 1993 – у школі № 25 м. Кременчук. Був творчою та добре розвиненою дитиною: відвідував заняття в музичній школі по класу піаніно, брав участь у конкурсах веселих та кмітливих, відвідував духовий оркестр, займався в секції боротьби дзюдо та був призером спортивних змагань.

У 1993 – 1996 рр. продовжив навчання в Кременчуцькому медичному училищі, після закінчення якого був призваний до лав армії. Службу проходив у 1996 – 1998 рр. на посаді фельдшера у військовій частині 3027 – підрозділу внутрішніх військ спеціального призначення «Барс» (с. Нові Петрівці Київської області). За час служби пройшов шлях від рядового до старшини.

Після служби в армії одружився і влаштувався працювати на підприємство «Кленовий лист» спочатку вантажником, а після навчання отримав кваліфікацію станочника-деревообробника. Після ліквідації підприємства влаштувався на посаду різнобочного на кременчуцьке підприємство «Лукас», пізніше був переведений на посаду столяра в підприємство «Л-транс».

5 квітня 2014 р. старшина Усс Степан Миколайович мобілізований до 93-ї Гвардійської окремої механізованої бригади. У бригаді був направлений до медичної роти на посаду операційного брата. За весь час участі в АТО пройшов кілька гарячих точок. Брав участь у боях у м. Луганськ.

Загинув 29 серпня 2014 р. під час виходу колони з Іловайського оточення так

званим «зеленим коридором» поблизу міста Іловайськ Харцизького району Донецької області в результаті обстрілу російськими військами колони Збройних сил України.

Похований 9 вересня 2014 р. в смт. Градизьк.

На могилі встановлено тимчасовий пам'ятний знак.

Джерела та література: Інформація першого заступника голови Глобинської РДА Бондаря В.В. // Робочий архів науково-дослідного методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Інформація голови Градизької селищної ради // Робочий архів науково-дослідного методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Спогади Боталової Людмили, сестри загиблого // Робочий архів науково-дослідного методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Донченко Т., Булашев О. Загиблі під Іловайськом // Кременчуцький Телеграфъ. – 2014. – № 37 (836). – 11 вересня. – С., 3, л.; Електронний ресурс. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Втрати_силових_структур_внаслідок_вторгнення_в_Україну_російських_військових_формувань_з_24_серпня_2014_року

Н.М. Сиволап, В.О. Мокляк

1932 – 1933 рр. у смт. Градизьк загинуло 75 осіб, встановлено імена 56 осіб.

Пам'ятний знак являє собою білий пірамідальної форми цегляний пілон (вис. 6,0 м), увінчаний металевим хрестом (вис. 1,7 м). По обидва боки – 2 залізобетонні стели (1,5 x 1,5 м) на бетонному постаменті (вис. 0,4 м). Ліва – з барельєфом чоловіка за колючим дротом і пам'ятним написом: «Вічна пам'ять жертвам репресій». Права – з барельєфом жінки, яка на руках тримає дитину і пам'ятним написом: «Вічна пам'ять жертвам голодомору». У центрі – з каменю-пісковика – скульптура скорботної жінки (вис. 1,8 м).

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської Райдержадміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область // Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 101 – 102.

Н.М. Сиволап

164. Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр., та політичних репресій 1930 – 1950-х рр. (1994) (іст.)

Знаходиться біля входу на кладовище за адресою: вул. Гвардійська.

Встановлений у 1994 р. в пам'ять про жителів смт. Градизьк, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. та політичних репресій 1930 – 1950-х рр.

Місця поховань і точна кількість загиблих не відома. За свідченням Національної книги пам'яті жертв Голодомору

164а. Пам'ятний знак Запорозькому козацтву (2012) (істор.)

Пам'ятка розташована за 0,73 – 0,83 км на південь-південний захід та південний захід (азимуту 204 – 2300) від сучасної заселеної південно-східної околиці смт. Градизьк, в межах земель населеного пункту, на північ від дитячого табору «Чайка», в ур. Пивиха (Гора Пивиха), в межах Курганного могильника II, групи майданів I (Див. поз. № 153).

На вершині насипу № 2 у 2012 р. встановлений хрест із залізобетону. Біля його підніжжя лежить квадратна плита з полірованого граніту в верхній частині якої в геральдичному щиті зображення шестикутної зірки під якою перехрещені ключ та шабля й дата «1782». Нижче, під геральдичним щитом напис: «Лицарям Віри Православної, захисникам землі Української, славним воїнам війська Запорозького від нащадків Запорозького козацтва». Що малося на увазі під час встановлення пам'ятника невідомо. В історії України дата 1782 р. асоціюється з остаточною ліквідацією полково-сотенного устрою України та запровадженням нового адміністративно-територіального поділу. Інші відомості відсутні.

В.О. Мокляк.

165. Пам'ятник Білашу Олександрю Івановичу (2012) (іст.)

Знаходиться біля селищної ради за адресою: вул. Київська.

Білаш Олександр Іванович
(06.03.1931 р., с. Градизьк Глобинського

району – 06.05.2003 р., м. Київ) – український композитор і поет.

Народився в селянській родині. Мама, Євдокія Андріївна, гарно співала, батько Іван Опанасович, колгоспний бухгалтер, добре грав на балалайці, гітарі та інших інструментах. Любов до пісні і музики вони передали сину.

У 1947 р. Олександр Білаш приїздить до Києва, починає навчання у Київській музичній школі для дорослих, де викладачами працювали брати Платон та Георгій Майбороди. Після першого року навчання вступив на другий курс Житомирського музичного училища ім. В.С. Косенка, третій і четвертий курси якого скінчив за один рік. У 1951 – 1957 рр. навчався на композиторському факультеті Київської консерваторії. У 1956 – 1961 рр. – викладав у Київському педагогічному інституті. З 1962 р. – член Співки композиторів УРСР. З 1968 р. – заступник голови правління Співки, у 1976 – 1994 рр. – голова правління Київської організації.

Автор понад 260 пісень, 5 опер, 4 оперет, 7 творів для симфонічного та духового оркестру, 7 інструментальних та вокально-інструментальних творів,

3 циклів вокальних творів, 1 хорового, 2 циклів пісень для дітей, музики до багатьох вистав, кінофільмів. Лауреат республіканської премії ім. М. Островського (1966), Всесоюзної премії Ленінського комсомолу (1968), Державної премії УРСР ім. Т.Г. Шевченка (1975).

Автор 8 поетичних збірок, О.І. Білаш був прийнятий до Національної спілки письменників України (2000). Народний артист УРСР (1977, від 1991 – народний артист України), народний артист СРСР (1990), Герой України (2000).

Пам'ятник відкрито у 2012 р., з нагоди дев'ятих роковин з дня смерті композитора та поета. Гіпсове погруддя (вис. 0,6 м) встановлено на постаменті (вис. 1,9 м) з рожевого граніту. На чільній стороні – дошка з сірого граніту (0,8 x 0,3 м) з пам'ятним написом: «Яка б не гріла груди позолота – Серед своїх найвищих нагород Вважаю пісню, вигойдану в нотах, що співав її народ. Білаш Олександр Іванович 06.03.1931 – 2003.06.05 Герой України, Народний артист СРСР. Лауреат премії ім. М. Островського. Заслужений діяч мистецтв УРСР. Лауреат Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка».

Автор пам'ятника – О.П. Скобліков.

Джерела та література: Енциклопедія історії України: В 5 т. // Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін.. Т. 1. – К.: Наукова думка, 2003. – С. 274 – 275; Немирович І.О. Олександр Білаш. – К.: Видавництво «Музична Україна», 1979. – 70 с; Олександр Іванович Білаш // Зоря Полтавщини. – 2003. – № 71 – 72 (20093 – 20094). – 9 травня. – С. 2; У Градизьку відкрили пам'ятник автору «Двох кольорів» // Вечірня Полтава. – № 19 (1002) – 2012 – 9 травня. – С. 3.

Н.М. Сиволап

ах південної частини його земель. Топографічно місце розміщення основних будівель монастиря співпадало з вузькою ділянкою схилу (чи уступу надзаплавної тераси) корінного лівого берега р. Пирман – лівобережної притоки р. Дніпро, після затоплення – на лівому березі Кременчуцького водосховища. Ділянка розміщення монастиря зазнала численних руйнувань внаслідок водної ерозії.

Історія виникнення монастиря на Пивських горах була відображена в монастирському синодику, свідчення з якого наприкінці XIX ст. опублікував О. Матченко. Датою заснування монастиря називається 1515 р. Основою слугує згадка про акт, що фігурував у монастирському синодику, та був перезвучений автором дослідження з історії монастиря О. Матченко. Офіційна історіографія, а також повідомлення синодику використовують як свідчення появи монастиря численні надання Київському Миколаївському монастирю «земли Клим'ятин», що реально відбулося 1512 [1511] р., та численними актами підтверджувалося упродовж багатьох років першої половини – середини XVI ст. Як помітно, на території «селища Клим'ятин» називаються лише потенційно бажані тут промишляти ухажі люди, рибні лови та осетрові гони тощо, без найменшого натяку на постійно існуюче населення як тягле, так і вільне.

Як помітно, свідчення монастирського синодику відносно часу заснування та подій першої половини XVII ст. дуже неправдоподібні. Про час заснування

166. Пивогірського (Пивського) Миколаївського монастиря місце розташування XVII – XVIII ст. (Градизьк VIII) (археол., істор.)

За офіційними джерелами розташовувався «за версту від Городища (тепер Градизька), на схилі гори Пивиха». Відносно сучасного адміністративно-територіального устрою місце розташування монастиря знаходиться в межах населеного пункту смт. Градизьк, у меж-

монастиря не знали навіть його послунники наприкінці XVIII ст. Тому довіряти збирачам статистичної неперевіреної інформації, якими зазвичай були автори «списків» монастирів, не доводиться.

Ще О. Матченко зазначав, що поява монастиря відбулася пізніше, хоча й називав також доволі ранню дату – середину XVI – перші роки XVII ст., спираючись на час появи синодика, який «зафіксував» побудову на початку 1600-х рр. гадяцьким полковником мурованої церкви, що фактично відбулося у XVIII ст. Як доводить дослідник старожитностей Кременчуцького краю історик Д. Вирський, певно, це не синодик виключно Пивогірського монастиря, а загальномонастирський, київський. Як справедливо зазначав дослідник, поява тут філії київського монастиря у вигляді Пивогірської обителі, могла відбутися не раніше 1620-х рр., за причиною «розриву ланцюжка придніпровських маєтностей» та за наявності хоч якогось осілого люду.

Можливо, час дійсного облаштування на Пивських горах скиту чи, можливо, монастиря, розкриває скарга 1630 р. дружини воеводи Руського і старости Корсунського, Чигиринського і Кирилівського Софії Даниловичевої про те, що до 1629 р. (1628 р. ?) на землях, які на належали їй («горах Пивних»), монахи Київського Пустинно-Миколаївського монастиря, за дозволом крилівського городничого, викопали печеру та збудували церкву і почали освоювати її навколишні землі.

Як здається, тут причиною «зістаріння», а можливо, й появи самого монастиря було бажання повернути собі землі, надані ще в XVI ст., зокрема ті, на яких пізніше постали села Максимівка та Городище. Так, відомо, що ці «земли Климјатинские» 1624 р. спочатку загарбав І. Вишневецький, і осадив тут містечко Жовнин. Надалі відома дарча грамота полковнику Станіславу Потоцькому 1639 р. Лише після початку Хмельниччини ці території повертаються назад до київського монастиря (універсал на землі 1649 р.

та на містечка Максимівку, Городище і Вереміївку 1650/1651 рр.

Таким чином, виникнення Пивогірського монастиря відбувається в 1628/1629 рр. І, як здається, в цей же час чи трішки раніше тут з'являються і села/містечка Максимівка та Градизьк. Максимівка спочатку належала до Чигиринського староства, як і Крилов, з чим і пов'язане надання дозволу на фундацію саме цим городничим. А поява тут філії Київського Микільського монастиря пов'язується нами з уже гіпотетичним існуванням тут вищевказаних населених пунктів Максимівки та Городища, що були не лише паствою, а й своєрідною охороною монастиря від татар та повстанців: інакше б у ті буремні роки йому б не уникнути розграбування. Враховуючи те, що обитель знаходилася на лівому березі долини р. Сули, понад степовим кочівницьким коридором, і без належної військової присутності обійтися просто не могла.

У 1660 – 1670-х монастир, контролюючи переправу через Дніпро, став місцем протиборства Я. Сомка проти Ю. Хмельницького, І. Брюховецького проти Я. Сомка, І. Брюховецького проти П. Тетері, І. Брюховецького проти П. Дорошенка, П. Суховія і Д. Многогрішного проти П. Дорошенка, І. Самойловича проти П. Дорошенка, І. Самойловича проти Ю. Хмельницького. Монастир виступав посередником у переговорах П. Дорошенка з І. Брюховецьким. У серед. 1670-х рр. його маєтності були розорені в ході воєнних дій, які точилися між російсько-українським військом під проводом Г. Ромодановського та І. Самойловича й правобережним гетьманом П. Дорошенком.

Упродовж XVII – XVIII ст. монастир входив у п'ятірку найбільших і найрозвинутіших обителі на теренах сучасної Полтавщини. Він володів величезними земельними угіддями та населеними пунктами Посулля та Посульсько-Псільського межиріччя в межах сучасних Лобинського та Семенівського районів, був осередком освіти та духовності Нижнього Посулля та

Кременчуцького Подніпров'я. У середині XVIII ст. монастир був важливим збірним пунктом гайдамаків.

Станом на 1775 – 1786 рр., тобто перед закриттям, у ньому були кам'яні церква в ім'я святиителя Миколи при одному вівтарі та дзвіниця на кам'яних погребках, 1 начальник, 6 ієромонахів, 2 дякони, 7 монахів та 10 послушників. На території Пивгородського монастиря також знаходилися Антоніївська та Аннозачатіївська церкви, декілька вітряків й інші монастирські споруди.

Як і більшість монастирів, під час секуляризації 1786 р. Катериною II був залишений поза штатом і закритий. Після ліквідації головна церква стала приходською. Її місце розташування, а також топоніми «монастир», «колишній монастир», місце розташування прицерковного цвинтаря, фіксують картографічні матеріали середини XIX – 20-х рр. XX ст. на південній околиці суч. смт. Градизьк, на захід від дитячого оздоровчого табору «Чайка», в ур. Гора Пивиха.

Поруч принаймні з середини XIX ст. розмістилося єврейське кладовище. Про це свідчать картографічні джерела цього й наступного часів. На сьогоднішній день частина некрополю знаходиться під територією дитячого табору «Чайка», а також у найближчих околах, у т. ч. під залісною плозею. Існують свідчення, запозичені у місцевих мешканців, про масове пограбування поховань на рештках кладовища, їх постійне підмивання та руйнування водною абразією, наявність місцями надмогильних надгробних каменів тощо. Варто відмітити, що синагога у Градизьку згадується принаймні з 1859 р., а в 1910 р. їх було вже дві й діяло єврейське кладовище (через відсутність іншого в околицях цього населеного пункту можна абсолютно стверджувати, що це саме воно й було).

Наразі місцевими краєзнавцями тут виявлені рештки цвинтарів, християнського та єврейського, частини збережених фундаментів (церкви, дзвіниці?), що інтенсивно розкопуються скарбощукачами і, в додаток, зсуваються під дією водної

ерозії. На сьогоднішній день територія місця розташування монастиря частково розмита, частково розміщується в лісовому масиві Кремдержлісгоспу, на землях ландшафтного заказника місцевого значення «Гора Пивиха» (Див. поз. № 143).

Археологічні розкопки не проводилися. Приурочувані до місця розташування монастиря окремі знахідки давньоруського часу, як здається з доступних джерел, походять із розмивів ближче до місця розміщення сотенного містечка Городища (сучасного Градизька) і не мають до монастиря жодного відношення.

Пункт Градизьк VIII – місце розташування Пивогірського (Пивського) Миколаївського монастиря XVII – XVIII ст. – видатне та цікаве в археологічному та історичному аспекті місце, що, на жаль, так і не стало наразі об'єктом наукових розвідок і досліджень та відоме переважно завдяки історичним документам.

Джерела та література: Ряд XXV. Лист 11 (Чигирин). Военно-топографическая карта. Масштаб 3 версты в дюйме. Украинская ССР. Часть Киев. губернии исправ. по рекогносц. 1868 г., Херсонс. – 1869 г., Полтавск. – 1869 г. Желез. дор. нанесена по съемке 1877 – 1887 гг. – М. : Управление военных топографов, [Изд. после 1918 г.] // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 15; Ряд XXV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской, Херсонской и Полтавской. – [Изд. кон. 1850-х гг.]; Ряд XXV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской, Херсонской и Полтавской. Часть Киев. губернии исправ. по рекогносц. 1868 г., Херсонс. – 1869 г., Полтавск. – 1869 г. Желез. дор. нанесена по съемке 1877 // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 20; [Аноним]. Упразднённые и прекратившие своё существование православные монастыри в пределах нынешней Полтавской епархии (Краткий исторический очерк) // ПЕВ. Часть неофициальная. – Полтава, 1897. – 26 – 27 июня. № 20-21. – С. 788-800; Lietuvos Metrika. Knyga Nr. 8 (1499–1514). Užalytumų knyga 8. – Vilnius, 1995. – № 606. – S. 442 – 443; Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные

Археографическою комиссиею / В 5-ти томах. – СПб : в типографии П-го отделения собственной Е.И.В. Канцелярии, 1848. – Т. 2: 1506 – 1544. – 405+15+14 с. – № 153. – С. 188 – 189; Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археографическою комиссиею. – СПб : в типографии Э. Праца, 1863. – Т. 1: 1361 – 1598. – 301+15 с. – С. 45 – 47. – № 59.; Амвросий. История Российской иерархии. Часть V. – Москва : в Синодальной типографии, 1813. – 738+III с. – С. 551; Архив Юго-Западной России, издаваемый временной комиссиею для разбора древних актов, высочайше утвержденною при Киевском, Подольском и Волынском генерал-губернаторе. – Часть первая. Акты о церковно-религиозных отношениях в Юго-Западной Руси (1322 – 1648 гг.). Т. VI. – Киев : Типография Г.Т. Корчак-Новицкого, 1883. – 182+938 с. – № X. – С. 16 – 18. – № ССЛII. – С. 621 – 622); Архив Юго-Западной России, издаваемый комиссиею для разбора древних актов, высочайше учрежденною при Киевском, Подольском и Волынском генерал-губернаторе. – Часть шестая. Т. I. Акты об экономических и юридических отношениях крестьян в XVI – XVIII веке (1498 – 1795). – Киев : в Университетской типографии (И. Завадского), 1876. – 161+614 с. – № СLVIII. – С. 513 – 515; Вирський Д. «Україне місто»: Кременчук від заснування до року 1764-го / Вид. 2-е. – Київ : Видавничий дім «Києво-могилянська академія», 2011. – 681 с.; Градизьк // Полтавщина : Енциклопедичний довідник / відп. ред. : А. В. Кудрицький. – К. : Українська енциклопедія, 1992. – С. 205 – 207. – С. 205, 206; Григор'єв В.М. Пивогоірський (Пивгородський) Миколаївський монастир // Полтавіка. Полтавська енциклопедія. – Полтава: Полтавський літератор, 2009. – Т. 12: Релігія і церква. – С. 480 – 482; Документи Богдана Хмельницького. 1648 – 1657 / Упорядники І. Крип'якевич та І. Бутич. – Київ : вид-во АН УРСР, 1961. – 740 с. – № 52. – С. 108 – 109. – № 96. – С. 165. – № 155. – С. 235 – 236; Зверинский В.В. Материалы для историко-топографического исследования о православных монастырях в Российской империи, с библиографическим указателем. – Т. II: Монастыри по штатам 1764, 1786 и 1795 годов. – С-Петербург: Типография В.Безобразова и Комп., 1892. – 462 с. – С. 190. – № 889; Лоцманская карта реки Днепра от гор. Черкасс до гор. Каменского В масштабе 250 м в 1 см / составлена Бюро изысканий ДУРГта под рук. инженера Н. И. Товстолеса // Материалы по описанию рек Днепровского бассейна [под общ. ред.

инж. Д. Л. Межевича] – Вып. III. – К. : Наркомвод Днепровского управления речного транспорта, 1935. – 25 с. – Л. 12; Магченко А. Историко-Археологический очерк бывшего Пивогородского монастыря, нынешней Николаевской кладбищенской церкви в г.Градижске Полтавской губернии. – Кременчук, 1891. – 20 с.; Описание документов и дел, хранящихся в архиве святейшего правительствующего Синода. СПб : в Синодальной типографии, 1878. – Т. III. 1723. – 667+CDLX+86+4+4 с.; Описание монастырей, в Российской империи находящиеся, с показанием времени построения оных и в каких классах положены по штатам; также храмовых праздников и достопамятных происшествий, случившихся в них; с приложением Истории о всех Соборных монастырских, ружных и приходских церквах, в столичных городах Москве и С. Петербурге находящихся, когда оныя построены и в какие числа бывают храмовые праздники. Издание четвертое. – Москва: В Типографии С.Селивановского, 1817. – 220 с. – С. 61; Описи Київського намісництва 70 – 80-х років XVIII ст. : описово-статистичні джерела. – К. : Наукова думка, 1989. – 392 с. – С. 82, 84, 138-141; Падалка Л. В. Прошлое Полтавской территории и её заселение: Исследование и материалы / Издание ПУАК / Л. В. Падалка. – Полтава : тип. Тов-ва Печатного Дела, 1914. – 237 с. – С. 71; Попов Х. [Х.П.] Материалы для истории монастырей Полтавской епархии в XVII и XVIII столетиях // Полтавские епархиальные ведомости. Часть неофициальная. – Полтава, 1891 – 1 декабря. № 23. С. 907 – 926; 1892. № 24. 15 декабря. 1892 г. С. 1000 – 1014. – 1892. № 4. 15 февраля. С. 167 – 182. – С. 913 – 914; Строев П. Списки иерархов и настоятелей монастырей российской церкви. Составил из достоверных источников Павел Строев, ординарный академик Императорской С-Петербургской академии наук, член археографической комиссии и разных других ученых обществ. Издание археографической комиссии. – С-Петербург: Типография В.С.Балашева, 1877. – 122 с. – 1056+63 с.; Шерстюк В. До питання про час заснування монастирів на південно-східному польсько-литовському порубіжжі в XV – середині XVII ст. / В'ячеслав Шерстюк // Історія релігій в Україні. – 2013 рік. – У друці.; Градижск // Электронный ресурс. Режим доступа : <http://www.rujen.ru/index.php/%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%98%D0%96%D0%A1%D0%9A>.

В.В. Шерстюк

Гриньки, с. Гриньківська сільська рада

167. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 2 км на схід від північної околиці села і 0,6 км на північ від автошляху сс. Гриньки – Горби, на невеликому підвищенні на лівому березі колишнього невеликого струмка (тепер заболоченої балки) при впадінні його в р. Сухий Кагамлик, лівобічну притоку р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р.

Складається з двох, розташованих поряд курганів висотою 1 та 1,8 м, діаметром 20 та 25 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 21 – 22. – Рис. 66; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник).

Л.М. Лугова

168. Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться на північно-західній околиці села за адресою: вул. Горького.

Поховано 2 воїни 650 стрілецького полку 138-ої стрілецької дивізії, які за-

гинули 22 вересня 1943 в боях із гітлерівськими загарбниками під час визволення с. Крива Руда Семенівського району та с. Гриньки. Прізвища невідомі.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Лисенка від 2 лютого 1957 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Скульптура (вис. 3,0 м) воїна із залізобетону встановлена на цегляному, пофарбованому постаменті (вис. 4,0 м), у нижній частині якого чорна гранітна дошка (0,5 x 0,63 м) з пам'ятним написом: «Люди! покуда сердца стучатся Помните! Какою ценою завоєвано счастье Помните!».

По обидві сторони від могили 2 цегляні оштукатурені стели (1,8 x 1,06 м), на яких закріплені металеві дошки (1,07 x 0,64 м) із зображенням воїна та жінки.

Джерела: ЦАМО РФ. – Ф. 1361. – Оп. 2. – Спр. 6. – Арк. 94; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 94. – Арк. 14; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – №2.3.214-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Н.Ф. Шаповал

169. Меморіальна дошка Лисенку Миколі Віталійовичу (1964) (іст.)

Знаходиться в центрі села на будинку культури.

Лисенко Микола Віталійович (10(22).03.1842 р., с. Гриньки, Кременчуцького повіту, нині Глобинського райо-

ну – 24.10(6.11).1912, м. Київ) – основоположник української класичної музики.

Народився в поміщицькій родині, в будинку дядька матері Миколи Булюбаша. Батько, Віталій Романович Лисенко, мав землю і на той час служив полковником у кірасирському полку, який перебував на постю у м. Крилові (Новогеорґієвську) сучасної Кіровоградської області (нині затоплене Кременчуцьким водосховищем). Мати, Ольга Єреміївна, виховувалася в Смольному дівочому інституті.

Перші роки життя майбутнього композитора пройшли під опікою батьків у Крилові. Але Гриньки були ближчі йому, бо там жили дідусь і бабуся, які безмежно любили онука. Саме від діда він перейняв народні симпатії та національну простоту. Ще сильнішого впливу зазнав хлопець від бабусі Марії Василівни, котра любила народні пісні. Хлопчик рано виявив музичні здібності. З п'яти років із ним уже працював запрошений учитель, а у шість років Микола дивував рідних і гостей чистотою гри на фортепіано. У 1848 р. помер дід, М. Булюбаш і Віталій Романович Лисенко, залишивши службу в полку, оселився у Гриньках. У 1850 р. малий Микола вперше зустрівся тут зі своїм троюрідним братом, Михайлом Петровичем Старицьким (2(14).11.1841 р., с. Кліщинці, нині Чорнобаївського району, Черкаської обл. – 14(27).04.1904, м. Київ) – майбутнім українським письменником, театральним і культурно-громадським діячем. Дитяча дружба згодом переросла в міцну творчу співпрацю.

У 1852 р. М.В. Лисенка віддали до чоловічого пансіону Вейля, а через декілька місяців перевели до пансіону Гедуена (м. Київ). До 1855 р. (переїзду родини в ново-збудований будинок у с. Жовнині), літні канікули хлопець проводив у рідному селі Гриньки.

У 1855 – 1859 рр. – навчався у 2-й Харківській гімназії, з 1859 р. у Харківському, а з 1860 р. – Київському університетах, з 1867 р. – у Лейпцигській консерваторії.

М.В. Лисенко – автор опер «Різдвяна ніч» (1873), «Утоплена» (1883), «Тарас

Бульба» (1890), «Енеїда» (1910), «Наталка Полтавка» (1889), дитячих опер «Коза-дереза» (1888), «Пан Коцький» (1891), «Зима і весна, або Снігова краля» (1892).

Загалом його музична спадщина складається з 10 опер, 4-х музично-театральних творів, оперет, музики до театральних вистав, 120 камерно-вокальних творів (більшість на тексти Т.Г. Шевченка – понад 80, а також на вірші А. Міцкевича, Г. Гейне, І. Франка, Лесі Українки, О. Олеса, М. Вороного та ін.), 40 хорових творів, симфонічних творів, камерно-інструментальних творів (з яких близько 60 фортепіанних.) понад 500 опрацювань українських народних пісень для голосу з фортепіано або для хору.

Критики вважають, що значення М.В. Лисенка в українській музиці зіставне з ролю Т.Г. Шевченка в українській літературі.

У 1911 р. М.В. Лисенко відвідав Гриньки, де з родинного дворища залишилося лише декілька цеглин.

Згідно з рішенням виконкому Гриньківської сільської ради від 1 березня 1964 р., на фасаді Будинку культури встановлено біломармурову пам'ятну дошку (1,0 x 0,8 м), виготовлену Харківською виробничо-художньою майстернею, з пам'ятним написом на честь М.В. Лисенка: «У цьому селі 22 березня 1842 р. народився і провів дитячі роки класик української музики Микола Віталійович Лисенко».

Поряд з Будинком культури росте дуб, на якому закріплена пластикова дошка (0,3 x 0,4 м) з написом: «Цей дуб посадив син Миколи Лисенка – Остап».

У селі також є поставлений у 1957 р. пам'ятник композитору (Див. поз. № 172).

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.5.1796-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 4.1.254-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Енци-

клопедія історії України. Т. 6. – К.: Наук. думка, 2009. – С. 156 – 157; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 292 – 304; Архімович Л., Гордійчук М. Микола Віталійович Лисенко. – К.: «Мистецтво», 1963. – С. 11 – 18; Булат Т. Микола Лисенко. – К.: «Музична Україна, 1973. – С. 5 – 11; Лисенко О. М.В. Лисенко: (Спогади сина). – К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1959. – С. 250 – 267.

Н.М. Сиволап

170. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)

Знаходиться в старій частині центрального кладовища села.

У невідомій кількості братських та одиночних могил похована невстановлена кількість жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. За свідченням старожилів села, під кожним горбиком землі покоїться до 30 людей. Відомі випадки канібалізму в селі.

За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні у с. Гриньки загинуло 750 осіб. Встановлено загиблих 102 особи; встановлено імена 50 осіб. У 1933 р. в пусті будинки села було переселено жителів с. Мигалки Київської області.

У 2008 р. місце поховань увічнене. Встановлено хрест із мармурової крихти (вис. 1,43 м) на цегляному, оштукатуреному постаменті (0,9 x 0,84 м), на якому закріплена металокерамічна дошка (0,18 x 0,24 м) з пам'ятним написом: «В пам'ять

жертвам голодомору 1932 – 1933 рр. Жителів села Гриньки». Автор ескізу і виконавець – місцевий житель І.П. Шульженко. Пам'ятний знак встановлено на благодійні кошти.

Джерела та література: Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 102 – 103; Попсуй Т. Згадаймо ті часи... // Зоря Придніпров'я. – 2008. – 1 листопада. – № 84 (10507). – С. 1; Донець Л. Рік довжиною в життя // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 90 (11024). – 23 листопада. – С. 2.

Н.М. Сиволап

171. Пам'ятний знак полеглим землякам (1968) (іст.)

Знаходиться біля будинку культури по вул. Леніна.

Встановлений згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. М. Лисенка від 15 червня 1968 р. на честь воїнів, жителів сільської ради, які загинули на фронтах Другої Світової війни, стали жертвами окупації та померли від ран після закінчення війни. На залізобетонному постаменті (вис. 5,0 м) встановлені пілон із залізобетону (вис. 7,0 м) і скульптура Прометея (вис. 3,0 м) з факелом. Перед ним на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 1,5 м) – залізобетонна скульптурна група мати з суворовцем (вис. 2,5 м). На чільній стороні постаменту – бетонна дошка (1,0 x 0,7 м) з пам'ятним написом: «Вічна пам'ять землякам які загинули у Велику Вітчизняну війну 1941 – 1945 в боротьбі за свободу і

незалежність нашої рідної Батьківщини від жителів с. Гриньки 1969 р.».

Праворуч і ліворуч – дві цегляні оштукатурені стели (10,0 x 3,0 м), на яких гіпсові барельєфи із зображенням епізодів бою, гіпсові скульптури піонера й піонерки (вис. 1,73 м) на бетонному постаменті (0,36 x 0,13 м) та 10 біломармурових дошок (0,65 x 0,35 м) з прізвищами 181 загиблих земляків. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 301 прізвище.

Раніше на цьому місці знаходився встановлений у 1957 р. пам'ятник – скульптура воїна з автоматом роботи скульпторів А. Клейна та Б. Клейна.

Скульптор А.І. Кравцов.

Джерела та література: ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 10. – Спр. 36. – Арк. 28, 30; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.215-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Пребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 224 – 238.

Н.Ф. Шаповал

172. Пам'ятник Лисенку Миколі Віталійовичу (1956), пам'ятна дошка (1964) (іст.)

Знаходиться в центрі села біля Будинку культури.

Пам'ятник встановлено згідно з рішенням виконкому Гриньківської сільської ради від 5 листопада 1956 р. з нагоди 115-ї річниці від дня народження Лисенка Миколи Віталійовича (22 (10).03.1842, с. Гриньки, Кременчуцький повіт (зараз Глобинський район) – 06.11 (24.10) 1912, м. Київ) – основоположника української класичної музики (Див. поз. № 169).

Відкритий пам'ятник у 1957 р. Він вписався в природне оточення і вдало виділяється на тлі сільського Будинку культури. Погруддя із тонованого гіпсу (1,0 x 0,75 м), виготовлене із збереженням портретної схожості та передачею глибокої образної характеристики. На чільній стороні цегляного оштукатуреного постаменту (2,0 x 0,85 м) – рельєфне

зображення ліри, нот і лаврової гілки та дошка з мармурової крихти (0,35 x 0,35 м) з пам'ятним написом: «М.В. Лисенко 1842 – 1912».

Автор – скульптор В.С. Полівара.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.5.1796-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 4.1.254-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Енциклопедія історії України. – Т. 6. – К.: Наук. думка, 2009. – С.156-157; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – 292-304; Архімович Л., Гордійчук М. Микола Віталійович Лисенко. – К.: «Мистецтво», 1963. – С. 11-18; Булат Т. Микола Лисенко. – К.: «Музична Україна, 1973. – С. 5-11; Лисенко О. М. В. Лисенко (Спогади сина). – К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1959. – С. 250-267.

Н.М. Сиволап

173. Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1952) (іст.)

Знаходиться в центрі села.

Володимир Ілліч Ульянов (Ленін) (22.04.1870 р., м. Симбірськ, Російська імперія, нині м. Ульяновськ, Російська Федерація – 21.01.1924 р., помер у с. Горки під Москвою, саркофаг з його тілом встановлений у мавзолі на Красній площі у Москві) – російський політичний і державний діяч (Див. ст. № 54).

Вперше пам'ятник було встановлено у 1938 р., але в роки тимчасової німецької окупації села 1941 – 1943 рр. його було знищено.

Пам'ятник відновлено згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Жданова (зголом ім. М. Лисенка) від 9.01.1950 р.

Залізобетонна скульптура (вис. 3,0 м), встановлена на цегляному ступінчатому постаменті (вис. 3,0 x 3,0 x 3,8 м).

В.І. Ульянов (Ленін) зображений на повний зріст, без головного убору, в костюмі та в пальто, права рука напівзігнута тримає зошит, ліва рука опущена донизу тримає кашкет.

Відкритий у листопаді 1952 р.

Скульптура виготовлена на Харківському скульптурному комбінаті.

Автор – скульптор Н. Андреев.

Знаходиться в аварійному стані.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 4. 1.261-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного

відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ятники історії і культури Української ССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 403; Енциклопедія історії України: У 10 т./Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. Т. 6. – К.: Наук. думка, 2009. – С. 112 – 114; Володимир Ілліч Ленін Біографія: Видання 4-е. – К.: Видавництво політичної літератури України, 1970. – 693 с.

А.М. Скурда

Демченки, с. Іваново-Селищенська сільська рада

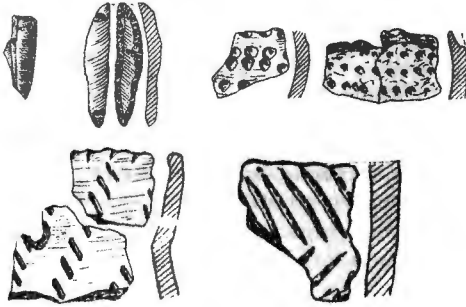
174. Поселення І, неоліт, епоха бронзи, раннє середньовіччя (Лука-І) (археол.)

Знаходиться на північний схід від села, у східній частині хутора Лука (урочище Лука) на високому, до 6 м, відрогopodobному виступі правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Відкрите і досліджене Є.В. Махно та В.І. Непріною у 1967 р.

Поселення займає дюнне підвищення безпосередньо на березі річки. На піщаних видувах було зібрано підйомний матеріал неолітичного часу, епохи бронзи та середини I тис. н. е. Знахідки неолітичного часу траплялися на площі 100 x 30 м. Серед них – крем'яні нуклеуси олівцеподібної і призматичної форми, нуклеусоподібні уламки, відщепи та пластини, пластинчасті скребки, скобель, свердло, шпичастий пластинчастий ніж і такий же ніж із кварцу; фрагменти ліпного посуду із домішками піску та розлинності в глині, іноді з ангобованою поверхнею, орнаментовані наколами, гребінкою, скобками, ямками, перлинами. Матеріали відносяться до дніпро-донецької культури та неоліту ямково-гребінцевої кераміки IV – III тис. до н. е. Аналогії зна-

ходимо в матеріалах нижнього шару Лукім'я.

Доба бронзи представлена неорнаментованими уламками ліпного посуду катакомбної (XX – XVI ст. до н. е.) та зрубної (XVI – XII ст. до н. е.) культур, зібраними на площі 150 х 250 м.

Тут же у великій кількості траплялися також уламки товстостінного ліпного посуду з шерехатою поверхнею та значними домішками шамоту в глині, які в переважній більшості належали горщикам із прямими не виділеними вінцями діаметром 0,40 – 0,50 м та невеликим плоским дном діаметром 0,15 – 0,20 м характерними для пам'яток пенківської культури V – VII ст.

Серед зібраного матеріалу виділяється група жовтоглиняної кераміки салтівського типу зі світло-сірим відтінком із домішками світло-сірого шамоту.

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Махно Е.В. Разведки по реке Хорол / Е.В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – Вып. II. – С. 35 – 41; Неприна В.И. Неолитические памятники низовьев р. Хорол / В.И. Неприна // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – Вып. II. – С. 41 – 46; Сидоренко Г.О. Довідник з археології України (Полтавська область). / Г.О. Сидоренко, Е.В. Махно, Д.Я. Телегін. – К., Наукова думка, 1982. – С. 14, 44.; Неприна В.И. Памятники каменного века Левобережной Украины (хронология и периодизация). / В.И. Неприна, Л.Л. Зализ-

няк, А.А. Кротова – К., Наукова думка, 1986. – С. 183 – 184.

В.І. Неприна, Л.М. Лугова

175. Поселення II, доба пізньої бронзи (Демченки II) (археол.)

Знаходиться за 1,30 км на північний схід (азимут 44°) від північної – північно-східної околиці с. Демченки, за 4,40 км на північний захід від центральної частини с. Іванове Селище, в ур. Довгеньке (назва місцевості за топографічними джерелами рубежу 1970 – 1980-х рр.), на лівому березі сучасного спрямленого русла р. Хорол, правобічної притоки р. Псла лівобережної долини р. Дніпро, до рекультивациі та зміни русла річки – на вершині невеликого надзаплавного підвищення лівого берега р. Хорол, одного з його рукавів, що утворили острів (урочище) Мірютино.

Можливо, саме це поселення було відкрите загоном ІА АН УРСР під керівництвом Є.В. Махно та В.І. Неприної у 1967 р., описане як поселення доби пізньої бронзи «в ур. Мірютино» (за публікаціями, при відсутності звітної документації, кількість інформації про пам'ятку за результатами обстежень 1967 р. обмежена). Обстежувалося В.В. Шерстюком у 2009 р. під час науково-вишукувальних обстежень земельних ділянок для розробки проекту організації території земельних часток (паїв) колишнього КСП «Здобуток».

За результатами обстежень 2009 р. площа поселення становить 0,40 га, воно має підпрямокутну форму з найширшими сторонами 80 х 75 м. Пам'ятка повніс-

тють розорюється, потужність культурних нашарувань становить до 0,50 – 0,55 м. Саме підвищення незначно виражене, має відносну висоту лише кілька метрів, але його поверхня [підвищення] інтенсивно вирізняється світлим «попелястим» кольором на фоні навколишнього темного торф'янистого ґрунту. Серед порівняно нечисленних знахідок – однотипні дуже подрібнені фрагменти ліпного, переважно товстостінного, посуду та також дуже численні трощені кістки тварин.

Відомості про археологічні розкопки в 1967 р. на території пам'ятки відсутні.

Матеріали зі зборів зберігаються в фондах ІА НАНУ (колекція № 866). Археологічні розкопки обмежувалися шурфуванням пам'ятки у 2009 р. на площі 2 кв. м. Знахідки з цих досліджень готуються до передачі у фонди Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Пункт Демченки II – відомий об'єкт археології, що є поселенським об'єктом населення початкового етапу пізнього бронзового віку, можливо, т. зв. племен малополовецького типу, скоріше за все, нетривалим у часі свого існування чи своєрідною «літнковою» стоянкою.

Джерела та література: Шерстюк В. В. Звіт № 08/2009 від 23 квітня 2009 р. про археологічне обстеження земельних ділянок для розробки проекту організації території земельних часток (паїв) бувшого КСП «Здобуток» на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; X-41-63-В-а-3; М 1:10 000. Съёмка 1980 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-IV-82 г.; Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Каталог / укладачі : Н. В. Блажевич, Н. Б. Бурдо, І. С. Вітрик та ін. – К. : Академперіодика, 2007. – 356 с. – С. 333. – № 270; Махно Е. В. Разведки по реке Хорол // Археологические исследования на Украине. – К., 1968. – Вып. 2. – С. 35 – 41. – С. 36, 37, 38.; Шерстюк В. В. Розвідки на території Полтавської обл. у 2009 р. / В.В. Шерстюк // Археологічні дослідження в Україні 2009 / ред. кол. : Козак Д. Н., гол. ред., Михайлина Л. П., заст. гол. ред., Бунятян К. П., відп. секрет. та ін. – К. – Луцьк, 2010. – С. 470 – 472.

В.В. Шерстюк

176. Поселення III, доба бронзи, селище середини I тис. н. е. (Демченки III) (археол.)

Знаходиться в колишній центральній частині села, орієнтовно на сучасній західній околиці с. Демченки, на підвищенні правого берега сучасного спрямленого і колишнього русла р. Хорол, правобічної притоки р. Псла лівобережної долини р. Дніпро.

Поселення було відкрите загоном ІА АН УРСР під керівництвом Є.В. Махно та В.І. Непріної у 1967 р.

За матеріалами публікацій, при відсутності звітної документації, кількість інформації про пам'ятку за результатами обстежень 1967 р. обмежена. На поселенні зібрані доволі нечисленні матеріали доби пізньої(?) бронзи та ранньослов'янського часу (пеньківської культури(?)).

Відомості про археологічні розкопки на території пам'ятки відсутні. Матеріали зі зборів зберігаються в фондах ІА НАНУ (колекція № 866).

Пункт Демченки III – відомий об'єкт археології, поселенська різночасова пам'ятка, що потребує свого «перевідкриття» та локалізації, встановлення наявності предмету охорони.

Література: Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Каталог / укладачі : Н. В. Блажевич, Н. Б. Бурдо, І. С. Вітрик та ін. – К. : Академперіодика, 2007. – 356 с. – С. 333. – № 270; Махно Е. В. Разведки по реке Хорол // Археологические исследования на Украине. – К., 1968. – Вып. 2. – С. 35 – 41. – С. 36, 37, 38.

В.В. Шерстюк

177. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,5 км на захід від південної околиці села, біля краю плато правого високого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн Дніпра

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,5 м, діаметр 30 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН Укра-

іни. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 10. – Рис. 30/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 10. – Рис. 30/2.

Л.М. Лугова

178. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,2 км на південний захід від села, на плато правого високого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн Дніпра), на відстані 1,0 км від його краю.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,5 м, діаметр 10 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 10. – Рис. 30/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 10. – Рис. 30/3.

Л.М. Лугова

179. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1,4 км на південний захід від села, праворуч дороги сс. Демченки – Ковнірівщина, на плато правого високого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн Дніпра), на відстані 1,2 км від його краю.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,8 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 10. – Рис. 30/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 10. – Рис. 30/4.

Л.М. Лугова

180. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 0,5 км на південь від села, ліворуч дороги сс. Демченки – Ковнірівщина, біля краю плато правого високого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,8 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 10. – Рис. 30/5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 10. – Рис. 30/5.

Л.М. Лугова

181. Майдан (археол.)

Знаходиться за 1,0 км на південний захід від села, на плато правого високого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн Дніпра), на відстані 0,8 км від його краю.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Контури насипу кільцеподібної форми та центральної заглибини нечіткі, розпливчасті. З південного боку простежуються залишки двох бургтів. Висота підвищення до 1,5 м, площа 60 x 80 м.

Площа пам'ятки розорюється.

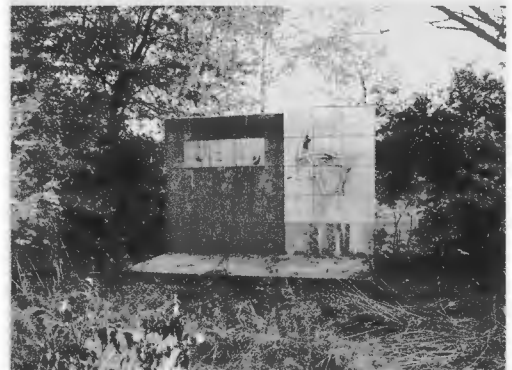
Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 10. – Рис. 30/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 10. – Рис. 30/1.

Л.М. Лугова

182. Пам'ятний знак полеглим землякам (1960-ті) (іст.)

Знаходиться в центральній частині села, біля колишнього клубу.

Встановлений у 1960-х рр. місцевими майстрами в пам'ять про воїнів – жителів села, які загинули на фронтах Другої Світової війни.

Права частина залізобетонної стели (1,7 x 2,1 м) обкладена біломармуровими плитами, на яких викарбовано профіль радянського воїна. Ліворуч закріплено 3 біломармурові дошки (0,35 x 0,35 м) з прізвищами 53 полеглих воїнів-земляків. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 60 прізвищ. Перед стелою покладена плита з сірого граніту (1,05 x 0,6 м) з пам'ятним написом: «Вічна слава героям 1941 – 1945».

Джерела література: Книга Пам'яті України: Полтавська обл. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 294 – 298; Інформація Іваново-Селищенської сільської ради // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Н.М. Сиволап

Жовтневе, с. Оболонська сільська рада

183. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 2 км на північний схід від села, на лівому березі невеликої р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою в 1987 р.

Складається з трьох насипів висотою 0,5 – 1 м, діаметром 15 – 20 м, розташованих по лінії схід-захід, на відстані 0,5 – 0,6 км один від одного.

Насипи розорюються, через один із них (курган № 3) проходить польова дорога.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе

Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 16. – Рис. 49; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 16. – Рис. 49.

Л.М. Лугова

184. Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1967) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля сільського будинку культури.

Встановлений у 1967 р. на честь Володимира Ілліча Ульянова (Леніна) (22 квітня 1870, м. Симбірськ, Російська імперія – 21 січня 1924, Гьрки Московська губернія, пох. м. Москва, СРСР) – радянського політичного та державного діяча (Див. поз. № 54).

Залізобетонна скульптура (2,5 x 0,85 м) встановлена на цегляному постаменті (4,0 x 1,5 x 1,5 м).

В.І. Ульянов (Ленін) в пальто, без головного убору, права рука в кишені, в лівій руці, опущеній вниз, тримає кашкет.

Скульптура виготовлена на Харківському скульптурному комбінаті.

Автор скульптори Олейніков.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 4. 1.266-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Енциклопедія історії України: У 10 тт. / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. Т.6. – К.: Наук. Думка, 2009. – С. 112 – 114; Памятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404; Володимир Ілліч Ленін Біографія: Видання 4-е. – К.: Видавництво політичної літератури України, 1970. – 693 с.

О.А. Сकिрда

Жорняки, с. Жуківська сілська рада

185. Курган I (археол.)

Розташований за 0,36 км на південний схід (азимут 1400) від сучасної південно-східної межі с. Жорняки, на вододільному плато корінної тераси правого берега р. Крива Руда, колишньої правобічної притоки р. Сули, сучасного Кременчуцького водосховища, та р. Сухий Кагамлик (Кагамлик), лівобережного допливу р. Дніпро.

Курган став об'єктом топографічних обстежень у другій половині ХХ ст. Вперше археологічно він був зафіксований Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району. У травні 2010 р. обстежувався А.І. Тимощуком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Курган розорюється, за результатами обстежень 2010 р. має висоту 1,50 м при діаметрі 50 м.

На сучасній мапі 1:100 000 видання 1991 р. об'єкт показаний як курган з відносною висотою 2 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган I в околиці с. Жорняки – відомий об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 359. За результатами обстежень територія пам'ятки залишена у складі земель державної власності.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом ілюстрацій – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр.56. – 46 арк. – Арк. 21. – Рис. 64; Тимощук А. І. Звіт від 06 травня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; М-36-91. Глобине. М 1:100 000. Состояние местности на 1987 г. – Генеральный штаб. Издание 1991 г.

В.В. Шерстюк, Л.М. Лугова

186. Курган II (археол.)

Розташований за 0,89 км на захід (азимут 2890) від сучасної північно-західної подорожньої межі с. Жорняки, безпосередньо обіч рогу атошляху на с. Новоселівка, на вододільному плато корінної тераси правого берега р. Крива Руда, колишньої правобічної притоки р. Сули, сучасної Кременчуцького водосховища, та р. Сухий Кагамлик (Кагамлик), лівобережного допливу р. Дніпро.

Курган став об'єктом топографічних обстежень з другої половини ХІХ ст. до другої половини ХХ ст. Вперше археологічно він був зафіксований Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району. У травні 2010 р. А.І. Тимощуком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Курган розорюється, за результатами останніх обстежень має висоту 1,20 м при діаметрі 45 м.

Насип показаний як курган на військово-топографічних картах видань

кін. 1850-х – 1919 рр. На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, курган з абсолютним значенням висоти 102,5 має відносну висоту 2 м. На сучасній мапі 1:100 000 видання 1991 р. об'єкт показаний як курган з відносною висотою 2 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган II в околиці с. Жорняки – відомий об'єкт археології, курганий некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 358. За результатами обстежень територія пам'ятки залишена в складі земель державної власності.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом ілюстрацій – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 56. – 46 арк. – Арк. 21. – Рис. 64; Тимошук А. І. Звіт від 06 травня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; М-36-91-С. Gorby. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d N. 1943; М-36-91. Глобине. М 1:100 000. Состояние местности на 1987 г. – Генеральный штаб. Издание 1991 г.; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900 – 1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен.

по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябре 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9.

В.В. Шерстюк, Л. М. Лугова

187. Курган III (археол.)

Розташований за 1,50 км на південь (азимут 1820) від сучасної південно-східної межі с. Жорняки, на вододільному плато корінної тераси правого берега р. Крива Руда, колишньої правобічної притоки р. Сули, сучасної Кременчуцького водосховища, та р. Сухий Кагамлик (Кагамлик), лівобережного допливу р. Дніпро.

Курган у травні 2010 р. обстежувався А.І. Тимошуком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Насип розорюється, має висоту 1,50 м при діаметрі 47 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган III в околиці с. Жорняки – нововиявлений об'єкт археології, курганий некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку. За результатами обстежень територія пам'ятки залишена у складі земель державної власності.

Джерело: Тимошук А. І. Звіт від 06 травня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.

В.В. Шерстюк

Жуки, с. Жуківська сільська рада

188. Курганий могильник I (археол.)

Знаходиться за 1,7 км на схід від села, праворуч від автошляху до м. Глобине,

на вододілі в межиріччі рр. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро та р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох курганів висотою 1,5 та 0,5 м діаметром 25 і 15 м, розташованих за 30 м один від одного.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 19. – Рис. 61/1-1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 19. – Рис. 61/1-1, 2.

Л.М. Лугова

189. Курганний могильник II (археол.)

Розташований за 1,50 км на північний захід (азимут 3000) від сучасної північно-західної межі с. Жуки, на вододільному плато корінної тераси правого берега р. Крива Руда, колишньої правобічної притоки р. Сули, сучасної Кременчуцького водосховища, та р. Сухий Кагамлик (Кагамлик), лівобережного допливу р. Дніпро.

Кургани ставали об'єктом топографічних обстежень з другої половини XIX ст. до середини XX ст. У 1987 р. Л.М. Луговою під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глубинського району було обстежено один із курганів, що отримав назву «курган 6 в околиці с. Жуки». У травні 2010 р. вже як група пам'ятка обстежувалася А.І. Тимощуком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Комплекс складається із двох розорюваних насипів курганів, висотою 1,20 – 1,80 та діаметром 40 – 50 м.

Обидва насипи показані як кургани на військово-топографічних картах видань кін. 1850-х – 1919 рр. На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, один із них має відносну висоту 2,1 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Група курганів II в околиці с. Жуки – частково відомий об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 365 як поодинокий насип в околиці с. Жуки. За результатами обстежень територія пам'ятки залишена у складі земель державної власності.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом ілюстрацій – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ЦОД-ПА. – Ф. е. – Спр. 56. – 46 арк. – Арк. 19. – Рис. 61:6; Тимощук А. І. Звіт від 06 травня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глубинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОД-ПА; М-36-91-С. Gorby. Deustche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmateriale : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900-1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябрі 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9.

В.В. Шерстюк, Л.М. Лугова

190. Курган I (археол.)

Знаходиться на східній околиці села праворуч від автошляху до м. Глобине, на вододілі в межиріччі рр. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро і Сухий Омельник, правої притоки р. Псел.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 2,5 м, діаметр 30 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 19. – Рис. 61/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 19. – Рис. 61/3.

Л.М. Лугова

191. Курган II (археол.)

Знаходиться за 0,5 км на схід від південної частини села, на вододілі в межиріччі рр. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро і Сухий Омельник, правої притоки р. Псел.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 2,5 м (абсолютна висота в Балтійській системі висот – 101,0 м), діаметр 35 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 19. – Рис. 61/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 19. – Рис. 61/4; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

192. Курган III (археол.)

Знаходиться за 0,2 км на південний захід від села, ліворуч від дороги до с. Сидори, на правому березі р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 19. – Рис. 61/5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 19. – Рис. 61/5.

Л.М. Лугова

193. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 0,2 км на захід від села, біля розвилки доріг на сс. Горби і Сидори, на правому березі р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро, на невеликому підвищенні.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,5 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 19. – Рис. 61/6; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 19. – Рис. 61/6.

Л.М. Лугова

194. Курган V (археол.)

Знаходиться за 1,7 км на південний захід від села, біля розвилки доріг до сс. Сидори і Битакове Озеро, на правому березі р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,5 м (абсолютна висота в Балтійській системі висот – 101,9 м), діаметр 25 м.

Насип розорюється, за виключенням вершини, на якій встановлений топографічний знак.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 19. – Рис. 61/7; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 19. – Рис. 61/7; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

195. Майдан «Роблена Могила» (археол.)

Розташований за 0,39 км на північний захід (азимут 2800) від сучасної північно-західної межі с. Жуки, на плато корінної тераси правого берега р. Сухий Кагамлик (Кагамлик), лівобережного допливу р. Дніпро.

Майдан та пов'язані з ним населені пункти ставали об'єктом топографічних обстежень з середини XIX ст. до другої половини XX ст. Вперше археологічно об'єкт оглянутий Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобінського району. Об'єкт був обстежений у квітні 2010 р. В.В. Шерстюком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

східного боків. Із двох останніх сторін майдан має відповідні вусові комплекси, з північного боку таких немає; не виключено, що тут вони були малої висоти й повністю знівельовалися, хоча будь-яких їх слідів віднайти не вдалося. З південно-східного боку прохід мав складну форму, продовжуючись роздвоєним язиком-підвищенням всередину котловану вибірки, утворюючи таким чином складну цікаву конструкцію. По обидва боки від цього входу знаходяться вуса, що вже примикають до останця: північний вус повністю розораний, має форму простого валу з максимальною висотою 0,70 м, південний краще збережений, але теж зазнав руйнувань: поверху його частково розтягнули, в певній мірі знищивши первинний вигляд пам'ятки. Максимальна висота об'єкту 3,0 м. Він був дво-, можливо, трискладовим. Поруч влаштоване

Майдан складається з кільцевого останця, та двох пар вусів. Більша частина його задернована, зі сходу частково розорюється. Загальна протяжність комплексу зі сходу на захід 185 м, з півночі на південь 110 м.

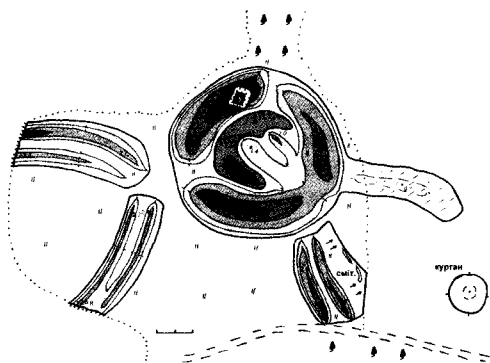
Діаметр правильної форми кільцевого останця кургану становить 76 м, котлован вибірки сягає рівня сучасної денної поверхні, а в південній частині заглиблюючись до -0,7 м. Максимальна відносна висота кільця спостерігається в північній частині останця, на місці квадратного обвалування колишнього пункту тригонометрії, й становить 5,50 м. Кільцевий останець має три розриви: з північного, південно-західного та південно-

стихійне сміттєзвалище. На південний схід від вусів розміщується курганоподібний насип розмірами 0,70 x 28 м, що може бути окремим курганом.

Від південно-західного проходу також відходить пара задернованих вусів, що зберегли свої первинні пропорції та вигляд. Вони мають серпоподібну в плані форму (західні краї трохи підрізані оранкою), характеризуються двоскладовістю: кожен вус має конструкцію у вигляді подвоєних валів та заглибиною між ними по центру. Максимальна висота вусів 3,2 - 2,5 м відповідно.

На 10-ти верстовій Спеціальній карті Шуберта, що складена на основі матеріалів першої половини XIX ст., бля описува-

ного об'єкту міститься позначка населеного пункту «хутір при Могилі Робленій». Його місцерозташування та чітка вказівка на «Роблений» (селітроварний) характер могили чітко вказує на власну назву цього майдану. Об'єкт показаний як насип кургану на військово-топографічних картах видань з кінця 1850-х рр. до 1919 р. На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, насип показаний як масштабний курган неправильних форм зі значеннями висот: абсолютної 110,4 та відносної 5,5 м. На порівняно сучасних картах на місці кургану міститься позначка точки закріпленої знімальної сітки на кургані зі значеннями висот: абсолютної 110,4 та відносної 6 м. На південь розміщувалися споруди поливної станції, з функціонуванням якої можна пов'язати час руйнування східних вусів.

Населений пункт «хутір при Робленій Могилі» біля с. Жуки згадується серед статистичних зведень Малоросійських поселень 1799 – 1801 рр. Певно, цей же «хутір при урочищі Робленій Могилі» в Градизькому повіті згадується і в Книзі Київського намісництва 1787 р. Все це свідчить про давній час коренів цієї назви, принаймні, не пізніше другої половини XVIII ст.

Археологічні розкопки не проводилися, лише в XVII ст. значний масив центральної частини майдану був вибраний, виварений (вилужений) для отримання селітри та залишений поряд.

Майдан «Роблена Могила» біля с. Жуки – відомий об'єкт археології з власною назвою та своєрідною історією, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 367. Він має комплексний предмет охорони, як суто археологічний курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку та місце промислової розробки козацької доби. До того ж цей майдан має доволі добре збережені окремі елементи конструкції, збережені у своєму первісному вигляді.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом иллюстраций – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр.56. – 46 арк. – Арк. 19. – Рис. 61:8; Шерстюк В.В. Звіт № 09/2010 від 20 квітня 2010 р. про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; М-36-91. Глобине. М 1:100 000. Состояние местности на 1987 г. – Генеральный штаб. Издание 1991 г.; М-36-91-С. Gorby. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900 – 1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябре 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9; Специальная карта За-

падної частини Росії Г. Л. Шуберта. В 1 дройме 10 верст. Лист XLІ. Исправлено по 1 января 1868 года; Описи Київського намісництва 70-80-х років XVIII ст. : описово-статистичні джерела. – К. : Наукова думка, 1989. – 392 с. – С. 268; Описи Лівобережної України кінця XVIII – початку XIX ст. : описово-статистичні джерела / упор., передмова Ананьєва Т. Б. – К. : Наукова думка, 1997. – 322 с. – С. 171.

В.В. Шерстюк, Л.М. Лугова

196. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1956) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля сільської ради.

Поховано 17 воїнів 297-ої стрілецької дивізії 38-ої армії Південно-Західного фронту, які загинули у вересні 1941 р. при обороні села та невідома кількість воїнів 69-ї та 80-ї гвардійських стрілецьких дивізій 21-го гвардійського стрілецького корпусу, які загинули 25 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками під час звільнення с. Жуки. Прізвища невідомі.

Згідно з рішенням виконкому Жуківської сільської ради депутатів від 12 березня 1956 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Київським художнім фондом.

Залізобетонна скульптурна композиція (вис. 3,0 м) встановлена на цегляному, обкладеному плитами мармурової крихти постаменті (вис. 3,3 м). На чільній грані постаменту – бетонна дошка (1,0 x 0,75 м) з пам'ятним написом: «Вечная память

и слава верным сынам нашей Родины». Праворуч від пам'ятника – цегляна стела (довж. 6,0 м), у 1985 р. окута металевими листами. У 2007 р. в нижній частині стели закріплено 8 дошок (0,8 x 0,4 м) із сірого граніту з пам'ятним написом: «Люди! Поки серця б'ються – пам'ятайте! Якою ціною завойоване щастя, – пам'ятайте!» і прізвищами 205 жителів сільської Ради, які загинули під час Другої Світової війни. У Книзі Пам'яті України увічнено 179 прізвищ.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 34 гв сп. – Оп. 51969. – Спр. 2. – Арк. 1; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр.70. – Арк. 4, 30; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 2. – Спр. 481. – Арк. 172; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 2. – Спр. 724. – Арк. 2–3; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР № 2.4.216-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область: Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 238–248; Юдин В.В. В серпні 43-го. – Полтава: Дивосвіт, 2010. – С. 66, 123.

Н.Ф. Шаповал

197. Будинок школи, в якій навчався Бугаєць Анатолій Олександрович (1948 – 1955, 2012) (іст.)

Знаходиться за адресою: вул. Леніна, 1.

Побудований у 1912 р. Одноповерховий, цегляний, із 4-схилою шиферною покрівлею. Тут, у Жуківській семирічній школі з 1948 по 1955 р. навчався Бугаєць Анатолій Олександрович (02.11.1940 р., с. Битакове Озеро, Глобинського району) – науковець, винахідник, кандидат технічних наук, дійсний член Академії технологічних наук України (1992), Української та Міжнародної інженерних академій (2010), Східноукраїнської Академії бізнесу, заслужений машинобудівник України (1994), Герой України (2002).

Народився в селянській родині. Після закінчення на відмінно Жуківської семирічної школи, до 1959 р. навчався в Крюківському машинобудівному технікумі. Трудову діяльність розпочав електро-

зварювальником на Харківському електромеханічному заводі. У 1959 – 1962 рр. проходив службу в лавах Радянської Армії. Без відриву від виробництва закінчив факультет енергомашин Харківського політехнічного інституту (1968), механіко-технологічний факультет Українського заочного політехнічного інституту (1971) за фахом інженер-механік. Із грудня 1986 р. по травень 2006 р. – генеральний директор НВО «Турбоатом» (із 1997 р. – ВАТ «Турбоатом»), з 2006 р. – почесний генеральний директор. Зусиллями А.О. Бугайця та очолюваного ним колективу завод став флагманом вітчизняного турбобудування. А.О. Бугаєць – автор 16 наукових праць, 20 винаходів, 12 патентів України і 2 патентів Російської Федерації, лауреат конкурсу «Ділова людина України» (1999).

Звання Героя України присвоєно Указом Президента України № 735/2002 від 22.08.2002 р. за визначні особисті заслуги перед Українською державою в розвитку вітчизняного енергетичного машинобудування, вагомі трудові звершення. Нагороджений орденом Держави (2002), орденами «Знак Пошани» (1984), «За заслуги» I, II, III ст. (1999, 2000, 2009). Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1991, 2005).

А.О. Бугаєць – Почесний громадянин м. Харкова, де проживає.

У 2012 р. на честь видатного земляка на будинку нової школи, який розміщений поряд зі старим, встановлена меморіальна дошка (0,45 x 0,65м) із сірого полірованого граніту з портретним

зображенням та пам'ятним написом: «Жуківську семирічку у 1955 році закінчив Бугаєць Анатолій Олександрович Герой України, генеральний директор ВАТ «Турбоатом», депутат Верховної Ради України V скликання, повний кавалер ордена «За заслуги», академік Академії технологічних наук України».

Література: Герої землі Полтавської: Довідник: У 12 вип. Вип. 3. Герої України / [упоряд. О.А. Білоусько, Т.П. Пустовіт]; Центр досл. іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 14-15; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 46 – 48; Сорокопуд І. Вшановано пам'ять А.О. Бугайця // Зоря Придніпров'я. – 2012. – № 77 – 78 (10912). – 16 жовтня. – С. 1.

Н.М. Сиволап

198. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)

Знаходиться в південній частині старого кладовища. У невідомій кількості братських та одиночних могил похована невстановлена кількість жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні.

За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні в селі Жуки померло 34 жителі, встановлено імена 27 осіб.

У 2008 р. на місці поховань встановлено стелу з гранітної крихти (0,82 x 0,99 м) на такому ж постаменті (0,28 x 0,5 м). На чільній стороні стели – дошка (0,4 x 0,3 м) із сірого граніту з пам'ятним напи-

сом: «Жертвам Голодомору України (1932–1933 рр.) Пом'янемо мільйони людей замучених голодом».

Джерела та література: Довідка відділу культури і туризму Любинської районної державної адміністрації Полтавської області. – № 425/01-46 від 25.11.2008 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 103.

Н.М. Сиволап

Заможне, с. Заможненська сільська рада

199. Глибочанський – ботанічний заказник місцевого значення (природа)

Знаходиться в околицях с. Заможне.

Перебуває у віданні Заможненської сільської ради.

Обстежувався: Т.Л. Андрієнко, М.Л. Клестовим (1994 р.), О.М. Байрак (1994, 2002 рр.), Н.О. Стецюк, М.В. Слюсарем (2002 р., 2008 р.).

Площа 47,4 га. Охороняється згідно з рішенням Полтавської обласної ради на-

родних депутатів (п'ята сесія двадцять другого скликання) від 04.09.1995 р.

Територія заказника репрезентує ландшафти долини р. Псел – правого корінного берега зі степовими схилами і заплави (лучні ділянки та незначний за площею лісовий масив, що підходить до річки). Найбільшу ботанічну цінність мають степові схили, зайняті ценозами лучно-степової рослинності. Основу трав'янистого покриву складають злаково-різнотравні угруповання (кипцю гребінчастого, тонконогу бульбистого, шавлії пониклої). Флористичне ядро утворюють типові степові види: залізняк бульбистий, астрагал австрійський, смілка поникла, люцерна румунська, жовтець лірійський, юринея павутиниста. Серед багатого різнотрав'я на схилах відмічені місця масового зростання рідкісних рослин: астрагалу шерстистоквіткового, ковила волосистої, горицвіту весняного, рястки Гуссона, белевалії сарматської. Лучна ділянка також характеризується значним флористичним різноманіттям. Основу трав'янистого покриву складають китник лучний, тонконіг вузьколистий, костриця овеча, серпій різнолистий, гадючник звичайний, шолудивник Кауфмана. На більш вологих ділянках масово зростають рябчик малий і косарики черепитчасті, занесені до Червоної книги України, та королиця звичайна. Біля смуги р. Псел смугою тягнеться масив широколистяного лісу, де переважають дуби віком близько 100 років. Основне флористичне ядро формують типові неморальні види. Уздовж річища вузькою смугою розташовані вологі ліси – білотополівники та осокірники.

Загалом флора заказника нараховує близько 450 видів із яких 6 червонокишних (горицвіт весняний, астрагал шерстистоквітковий, брандушка різнобарвна, рябчик малий, косарики тонкі та ковила волосиста) та 13 регіонально рідкісних видів (анемона лісова, астрагал ріжковий, барвінок трав'янистий, белевалія сарматська, валеріана висока, гадюча цибулька занедбана, гіацинтик

блідий, ефедра двоколоскова, конвалія звичайна, півники карликові, проліска сибірська, шипшина Хржановського, шолудивник Кауфмана). Угруповання ковили волосистої занесені до Зеленої книги України.

Фауна хребетних заповідного об'єкту досить різноманітна і складається з мешканців трьох основних біотопів: степових схилів надзаплавної тераси, заплавного та широколистяного лісів. Найчисельнішою групою хребетних є птахи, а найбагатшим у фауністичному відношенні відзначається заплавний ліс. У ньому із ссавців мешкають косуля європейська, заєць сірий, лисиця звичайна, куниця лісова, їжак європейський. Із птахів домінують зяблик, соловейко східний, славка чорноголова, вівчарик-ковалик і синиця велика. У меншій кількості відмічені іволга, славка садова, мухоловка строката, шпак, синиця голуба, щиглик і костогриз. Поодинокі зустрічаються дятел великий строкатий, крук, ремез, перевізник, а біля річки – чапля сіра. Звичайним видом земноводних заплавного лісу є жаба озерна. На луках у незначній кількості відмічені ссавці: кріт звичайний, заєць сірий, декілька видів мишовидних гризунів, мешкають птахи: плиска жовта (найчисельніша), жайворонки польовий, чекан луговий. Ближче до півніжжя схилу на ділянках, зайнятих куртинами чагарників, трапляються вівсянка, сорокопуд-жулан, зозуля звичайна. Остепнені схили є місцем мешкання зайців, їжаків, подекуди лисиць. Із птахів тут звичайні жайворонки польовий, славка сіра, вівсянка садова, сорока. В урвищах гніздяться бджолоїдки та горобці польові. У цілому фауністичний комплекс заказника є типовим для Лівобережного Лісостепу. Він включає 17 червонокнижних видів (лелека чорний, скопа, яструб коротконогий, орел-карлик, підорлик великий, журавель сірий, коловодник ставковий, сорокопуд сірий, шуліка чорний, лунь лучний, голуб-синяк, сиворакша, хом'ячок сірий, тушканчик великий, видра річкова, горностаї, гадюка степова) і 16 регіонально рідкісних видів (борсук,

бобер, боривітер звичайний, кібчик, куріпка сіра, вальдшнеп, дятел зелений, кропивник, дрозди білобровий та оملех, вівчарик весняний, мухоловка мала, чиж, просянка, вівсянка садова, вуж водяний).

Заказник є стабілізатором мікроклімату, регулятором ґрунтових вод та гідрорежиму річки.

Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. № 01-115. – Арк. 19 – 20; НА ПКМ. – Спр. № 01-116. – Арк. 93; Андриєнко Т.Л., Байрак О.М., Залудяк М.І. та ін. Заповідна краса Полтавщини. – Полтава: ІВА «Астрей», 1996. – С. 95, 106, 158, 176; Байрак О.М., Криворучко Т.В. Еколого-ценотичні особливості рідкісних ефемероїдів Полтавщини // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка. Серія Екологія. Біологічні науки. – 2004. – Полтава. – Випуск 4 (37). – С. 174 – 180; Байрак О.М., Проскурня М.І., Стецюк Н.О. та ін. Еталони природи Полтавщини. Розповіді про заповідні території. – Полтава: Верстка, 2003. – С. 42; Байрак О.М. Самородов В.М., Стецюк Н.О. та ін. В гаю заграли проліски. Розповіді про весняні рослини Полтавщини та їх охорону. – Вид. 2-е, доп. – Полтава: Верстка, 2001. – С. 17, 61, 66, 79; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 29, 35, 84, 89, 90, 104, 107, 123, 158, 162, 166 – 168, 170, 176, 180, 213; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Охорона деяких рідкісних лікарських рослин Полтавщини в природно-заповідній мережі Полтавщини // Проблеми лікарського рослинництва: Тези доповідей Міжнарод. наук.-практ. конф. – Лубни: Інститут лікарських рослин УААН, 1996. – С. 4 – 6; Байрак О.М., Хімич Н.І. Стан охорони лікарських рослин в природно-заповідній мережі Полтавської області // Ресурсознавство, колекціонування та охорона біорізноманіття: М-ли Міжнарод. наук.-практ. конф., присв. 90-річчю Д.С. Івашина (5-6 листопада 2002 р.). – Полтава: ПДПУ, 2002. – С. 241 – 245; Збережи, де стоїш, де живеш. По сторінках Червоної книги Полтавщини. Рослинний світ / Під заг. ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 1998. – С. 98, 129, 130, 136, 142, 146, 197; Зелена книга України / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Альтпрес, 2009. – С. 193 – 195; Криворучко Т.В. Ефемероїди Полтавської області та стан їхньої охорони // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України (до 115-річчя М.І. Гавриленка) / Матеріали Всеукраїнської

студентської науково-практичної конференції. – Полтава: АСМІ, 2004. – С. 288 – 290; Криворучко Т. Рідкісні ефемероїди у флорі Полтавської області та стан їхньої охорони // Міжнародна науково-практична конференція «Екологічні проблеми довкілля та шляхи їх вирішення». Дев'ять Карішинські читання: Збірник наукових праць. – Полтава, 2002. – С. 94 – 96; Регіональна екомережа Полтавщини / Під заг. ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 2010. – С. 107, додаток С. 6; Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 75, 127, 138, 244, 438, 552; Червона книга України. Тваринний світ / за ред. І.А. Акімова – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 397, 405, 417, 419, 422, 423, 426, 428, 442, 452, 462, 471, 477, 525, 532, 539, 543.

Н.О. Стецюк, О.В. Халимон

200. Заможненський – ландшафтний заказник місцевого значення (природа)

Знаходиться околицях с. Заможне.

Перебуває у віданні Заможненської сільської ради.

Обстежувався: Н.О. Стецюк, М.В. Слюсарем (2008 р).

Площа – 158,2га.

Охороняється згідно з рішенням п'ятої сесії Полтавської обласної ради народних депутатів 22 скликання від 04.09.1995 р.

Створений з метою збереження цінних водно-болотних угідь в заплаві лівого берега р. Псел з різноманітним рослинним та тваринним світом.

Флора нараховує близько 450 видів рослин. Територія заказника репрезентує природні комплекси заплави р. Псел (болота, луки, ліс та водойми озерного типу). Лучні ділянки є флористично багатими. Уздовж річища Псла смутою тягнуться прируслові вологі ліси – білотополівники, осокирники, дещо менше осичники. На заплаву заходить масив заплавного широколистяного лісу – діброви з віковими дубами. На заплаві виявлені евтрофні болота з типовим рослинним покривом і флорою. Водна рослинність приурочена до річища Псла та заплавних водойм. До регіонального списку включені: конвалія звичайна,

проліска сибірська, шолудивник Кауфмана, латаття біле, латаття сніжно-біле. Угрупування обох видів латаття занесені до Зеленої книги України.

Серед представників тваринного світу є види занесені до Червоної книги України: лелека чорний, скопа, підорлик великий, шуліка чорний, журавель сірий, голуб-синяк, сиворакша, видра річкова, горностай, хом'ячок сірий, гадюка степова. До регіонального списку включені: бобер, курипка сіра, вальдшнеп, кропивник, вівчарик весняний, мухоловка мала, чиж, вуж водяний, часничниця звичайна.

Місце розмноження, відтворення, перебування та годівлі тварин коловодного фауністичного комплексу. Стабілізатор мікроклімату, регулятор ґрунтових вод та водного режиму річки. Виконує екологічні та рекреаційні функції.

Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. №01. – 116. – Арк. 136; Байрак О.М., Проскурня М.І., Стецюк Н.О., Слюсар М.В., Томін Є.М., Гостудим О.М. Еталони природи Полтавщини: Розповіді про заповідні території Полтавщини. Науково-популярне видання. – Полтава: Верстка, 2003. – С. 193; Зелена книга України / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха – К.: Альтерпрес, 2009. – С.315 – 318; Червона книга України: Тваринний світ / За ред. І.А. Акімова – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 397, 405, 417, 419, 428, 442, 462, 471, 532, 539, 543.

Н.О. Стецюк, А.А. Лаврінченко

201. Псіельський – ландшафтний заказник місцевого значення (природа)

Знаходиться між сс. Заможне та Манжелія, на території Радянського лісництва – кв. 33, 34, 36 – 38, 40, 42, 44, 45, 47, 59.

Перебуває у віданні ДП «Кременчуцький лісгосп».

Обстежувався Андрієнко Т.Л., Клецовим М.Л. (1994 р.), Стецюк Н.О., Слюсарем М.В. (2008).

Площа – 553,0 га. Охороняється згідно з рішенням Полтавської обласної ради від 27.10.1994 р.

Створений з метою збереження ландшафтів долини р. Псел із заплавленими тополевыми та кленово-липово-дубовими лісами із великими лучними галявинами та старорічищами з типовим рослинним та тваринним світом. Виконує екологічні функції.

Територія заказника репрезентує добре збережений природний заплавлений комплекс на лівому березі р. Псла в її пониззі, у складі якого заплавлні луки (псамофітні, справжні, засолені та заболочені), ліси (тополівники, вербняки), водойми (озера-старорічища) та псамофітний боровий комплекс. Рослинний покрив ландшафтного заказника має комплексний характер. Найбільшу площу займає лісова рослинність. Ліси репрезентовані переважно світлими розрідженими угрупованнями тополь – білої (білотополівники) та чорної (осокірники). На сухіших ділянках зустрічаються фрагменти заплавлених дібров зі значною участю адвентивних видів (клена американського, робінії звичайної, карагани дерев'янистої, аморфи кущової). На лучних ділянках масово зростають типові лучні та псамофітні види. Найбільш цінними в науковому відношенні є лучно-болотні ділянки з нестабільним гідрорежимом та незначним засоленням, які займають найбільші площі серед інших лучних ценозів. На них формуються угруповання із домінуванням злаків. Стариці мають добре виявлені плеса, зайняті водною рослинністю, а по периферії оточені смугами прибережно-водного високотрав'я та вологими лісами, здебільшого тополівниками. На плескатих підвищених гривах переважають лучно-псамофітні ділянки з видами, характерними для сухих лук. На вирівняних ділянках із алювіальними пісками формуються угруповання псамофітного степу. У виїмчастих зниженнях формуються ценози вологих алювіальних пісків та агломерації деяких адвентивних видів рослин (стенактису однорічного, енотери дворічної). Флора нараховує близько 600 видів. Із видів рослин, занесених до Червоної книги України: сальвінія плаваюча, косаріки

тонкі, рябчик малий, зозулинець болотний. Угруповання сальвінії плаваючої та латаття білого занесені до Зеленої книги України. З регіонально рідкісних видів рослин відмічені: хвоць зимуючий, латаття біле, очиток пурпуровий, родовик лікарський, скорзонера пурпурова, вале-ріана висока, воловерк Меліна, пухирник звичайний, жито дике, конвалія звичайна, проліска сибірська.

З видів тварин, занесених до Червоної книги України відмічені: шуліка чорний, лунь польовий, лунь лучний, орел-карлик, підорлик великий, підорлик малий, могильник, орлан-білохвіст, голуб-синяк, видра річкова, горностай. Зустрічаються види тварин, занесені до регіонального списку: бобер європейський, боривітер звичайний, кібчик, куріпка сіра, вальдшнеп (слуква), кропивник, вівчарик весняний, мухоловка мала, чиж, часничниця звичайна.

Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. № 01-115. – Арк. 55; НА ПКМ. – Спр. № 01-116. – Арк. 83; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 14, 70, 86, 104, 116, 126, 154, 162, 170, 172, 176, 212; Збережи, де стоїш, де живеш: По сторінках Червоної книги Полтавщини, Рослинний світ / Під заг.ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 1998. – С. 183; Зелена книга України / Під заг.ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Альтерпрес, 2009. – С. 315, 316, 343, 344; Червона книга України. Рослинний світ / Під заг.ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 38, 138, 155; Червона книга України: Тваринний світ / Під заг.ред. І.А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 419, 420, 421, 426, 428, 429, 430, 432, 462, 539, 543.

Н.О. Стецюк, С.Л. Кизим

202. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 0,22 – 0,75 км на південний схід та південь-південний захід (азимуту 124 – 2080) від сучасної південної межі населеного пункту с. Заможне, в ур. Гора Латишева (Лопашева, Латашева), на відрозі плато корінної тераси правого берега р. Псел, лівобічної притоки р. Дніпро.

Вперше кургани в ур. Гора Латишева обстежуються та розкопуються у 1891 р. братами Ю.В. та А.В. Щербачовими: тоді ними були проведені пробні розкопки в урочищі на південь від с. Броварки (майбутнє с. Заможне), з матеріалів здобутків яких зберігся горщик зрубного часу. Вдруге обстежений Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району (кургани №№ 1 – 3 групи I в околиці с. Заможне).

Складається із трьох курганів, які простяглися ланцюгом на відстані 70 – 100 м один від одного вздовж краю плато, на ділянці, обмеженій із трьох сторін глибокими та розлогими ярами й схилом корінного берега, з'єднуючись перемичкою з останнім лише на півдні балками. Висота курганів в межах 0,70 – 1,00 м, діаметри 15 – 20 м. Через насипи проходить польова дорога. Західна половина курганів розорюється, східна задернована.

Колишнє урочище Гора Латишева локалізується за планами та картами другої половини ХХ ст., де воно фігурує під назвами Гора Лопашева та ур. Латашева.

На території урочища археологічні розкопки кургану (чи курганів) здійснювалися у 1891 р. братами Ю.В. та А.В. Щербачовими: встановити чи досліджувалися саме описувані насипи чи інші наразі не зафіксовані, достовірно неможливо.

Курганний могильник у складі трьох насипів в ур. Гора Латишева поблизу с. Заможне – відомий об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку з власною історією археологічних досліджень, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 369.

Джерела та література: Каталог Археологічного відділу Природничо-історичного Музею Полтавського губернського земства / Укл. Зарецький І.А., Щербаківський В.М. – Машинопис, рукопис. – Полтава, 1906 – 1912 //

Робочий архів науково-дослідного відділу фондів Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського. Т. 1. – Арк. 139. – № 926; Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом иллюстраций. – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ПКМ. – Ф.е. – Спр. № 03-261/1-3; НА ЦОДПА. – Ф.е. – Спр. 56. – 46 арк. – Арк. 6. – Рис. 15:1 – 3; Существующее положение и перспективное развитие водного хозяйства до 2000 г. Глобинский район Полтавской области. Масштаб 1:100 000. Схема комплексного использования и охраны водных и земельных ресурсов Полтавской области. – Х. : Харьков-гипроводхоз, 1976 // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 50. – Арк. 36; Х-40-63-А-6-4. М 1:10 000. Съёмка 1981 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-10-82 г.; Супруненко О.Б. Курганы Нижнего Припслья / О.Б. Супруненко, В.В. Шерстюк / Ін-т археології НАН України, Центр пам'ятокнаства НАН і УТОПК, ЦОДПА УК ПОДА. – К. : Протеск, 2011. – С. 24 – 25.

В.В. Шерстюк, Л.М. Лугова

203. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,5 км на південний захід від південної околиці села та в 0,4 км на схід від автошляху сс. Федорівка – Манжелія, на плато правого високого берега р. Псел, біля самого краю глибокої й розлогої балки (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу правильної округлої форми з крутими схилами 3 м, діаметр 20 м.

Насип задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 6. – Рис. 15/4, 16; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 6. – Рис. 15/4, 16.

Л.М. Лугова

204. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,2 км на південний захід від села і за 0,1 км на схід від автошляху сс. Федорівка – Манжелія, на плато правого високого корінного берега

р. Псел, поблизу глибокої і розлогої балки (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 1,3 м, діаметр 20 м. Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 6. – Рис. 15/5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 6. – Рис. 15/5.

Л.М. Лугова

205. Курган III (археол.)

Знаходиться за 0,7 км на схід від північно-східного краю села, праворуч дороги до с. Приліпка Козельщинського району, біля краю плато правого високого берега р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 1,3 м, діаметр 20 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 6. – Рис. 15; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 6. – Рис. 15.

Л.М. Лугова

206. Майдан, пізні середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 2 км на південь від південної околиці села та в 0,5 км на схід від автошляху сс. Федорівка – Манжелія, біля краю плато правого високого корінного берега р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Насип кільцеподібної форми з сідловиною з південного боку. Висота 4,5 м (абсолютна висота в Балтійській системі висот – 129,4 м), діаметр 40 м, глибина котловини 3,5 м, діаметр 20 м. Схили насипу круті.

Майдан задернований, у котловині та зі східного боку насипу ростуть кущі.

На північній частині встановлений геодезичний знак.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 6. – Рис. 15/6, 17; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 6. – Рис. 15/6, 17; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

207. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1954) (іст.)

Знаходиться в центрі села, у сквері. Поховано 6 воїнів, із яких 3 воїни 81-ї стрілецької дивізії, які загинули 13 вересня 1941 р., у бою з гітлерівськими загарбниками під час оборони села; 3 воїни 13-ї та 95-ї гвардійських стрілецьких дивізій, які померли від ран у 104-у медико-санітарному батальйоні 27 – 28 вересня 1943 р. Всього встановлено 4 прізвища. Первісно воїни були поховані в одиночних могилах на місцях боїв на околиці села і лише згодом останки були перенесені до центру населеного пункту під час

облаштування меморіалу. За спогадами жителів села у вересні 1941 р. радянські воїни їхали машиною вздовж річки, там прийняли бій з гітлерівцями і загинули. Один із жителів села їх поховав біля річки, документи сховав удома. Під час тимчасової німецької окупації населеного пункту був розстріляний гітлерівцями. Документи зберегла донька передавши їх до військкомату в 1943 р., але, на жаль, вони загубилися. Донька запам'ятала одне ім'я: Власов Михайло Петрович.

Згідно з рішенням правління колгоспу «Шлях до комунізму» від 5 січня 1954 р., протокол № 1, біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 3,0 м) встановлена на цегляному оштукатуреному постаменті (вис. 5,0 м). На лицьовій грані постаменту закріплена дошка (0,53 x 0,34 м) з мармурової крихти з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни». Поряд з пам'ятником – цегляна, обкладена плиткою стела (довж. 9,0 м), на якій закріплено 12 біломармурових дощок (0,66 x 0,36 м) з прізвищами 227 воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни та занесені до Книги Пам'яті України, та металева дошка (0,38 x 0,79 м) з прізвищами похованих у могилі воїнів і пам'ятним написом: «Тут похоронено радянських воїнів 95 гв. стр. дивізії що загинули 28 вересня 1943 року при звільненні села Броварки від фашистської окупації гв. лейт-т Казанцев Петро Олексійович 1924 – 1943 гв. сержант Лавренюв Петро Іванович 1923 – 1943 гв. рядовий Лігостав Іван Назарович 1924 – 1943»

Автор – скульптор П.І. Андреев.

У 1985 р. на могилі покладена сіра гранітна плита (1,14 x 0,5 м) з пам'ятним написом: «Тут поховані Власов Микола Петрович і п'ять невідомих радянських воїнів».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 2. – Спр. 62. – Арк. 102, 146, 162; ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 444; ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арк. 24; ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 1. – Спр. 23. –

Арк. 24; ЦАМО РФ. – Ф. 1075. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арк. 126; ЦАМО РФ. – Ф. 34 гв сп. – Оп. 51969. – Спр. 2. – Арк. 1, 2; ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. А-71693. – Спр. 1613; ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 1070; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 2018. – Арк. 167–207; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 8; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 6; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.249-2.16.3// Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська обл. Т.3: Любинський район, Гребінківський район. – Полтава, 1995. – С. 248 – 258.

Н.Ф. Шаповал

208. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)

Знаходиться на старому кладовищі за адресою: вул. Бутиріна.

У невідомій кількості братських і одиночних могил поховані жителі села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. Кількість загиблих та прізвища невідомі.

У пам'ять про них у 2003 р. на місці поховання встановлено металевий хрест (вис. 5,0 м) без напису.

Джерела та література: Науковий архів ПКМ – Спр. № 09-953; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білузько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 104.

Н.М. Сиволап

Землянки, с. Землянківська сільська рада

209. Пам'ятник Кириченко Раїсі Панасівні (2008) (іст.)

Знаходиться на вул. Леніна, біля школи.

Кириченко Раїса Панасівна (14.10.1943 р., с. Корещина, тепер Глобинського району – 9.02.2005 р., м. Київ, похована в с. Корещина, Глобинського району) – народна артистка України, Герой України (Див. поз. № 261).

Погруддя із полімерного матеріалу (вис. 1,3 м) встановлене на рожевому гранітному постаменті (вис. 2,35 м), закріпленому на триступінчастій бетонній основі (0,62 x 1,51 x 2,49 м), облицьованій плиткою рожево-чорного полірованого граніту. Співачка зображена в сценічному костюмі, з букетом квітів у руках. На постаменті – написи: «Герой України, Народна артистка України Раїса Кириченко» та

«Дарую Вам, люди,
На свята та будні
Ту пісню, що в серце
З дитинства взяла...».

Скульптор – Заслужений художник України М.М. Цись.

Джерела та література: Григор'єв В. Царівна пісень Чураївна до нас повернулася

знову... // Зоря Полтавщини. – 2008. – №158–159 (21205 – 21206). – 17 жовтня. – С.3; Шаповал І. Я козачка твоя, Україно! // Культура і життя. – 2008. – №45 (4305). – 5 листопада. – С. 1; Безнос М. «Це голос наш, це – пісня, це – душа» // Село полтавське. – 2011. – № 41 – 42 (1018 – 1019). – 21 жовтня. – С. 15. Попсуй П. Вона піснями виспівала душу! Вона пісні ці дарувала нам!.. // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 81 (11015). – 22 жовтня. – С. 1 – 2.

Н.М. Сиволап

210. Пам'ятник Котовському Григорію Івановичу (1980) (іст.)

Знаходиться біля адміністративного будинку місцевої агрофірми за адресою: вул. Леніна.

Котовський Григорій Іванович (12.(24).06.1881 р., с. Ганчешти Бесарабської губернії (нині – м. Гинчешть, Молдова) – 6.08.1925, радгосп Чебанка, похований у м. Берзулу (нині Котовськ) Одеської обл.) – радянський військовий діяч, учасник громадянської війни. Навчався у реальному училищі, з якого був виключений за нешанобливе ставлення до вчителів. Закінчив сільськогосподарське училище. Працював помічником управителя та управителем маєтку. За фінансові

махінації та неполадну поведінку у 1902 та 1903 рр. арештовувався. З 1904 р. перебуває на нелегальному становищі та вступає до бойової групи есерів, бере участь у бойових операціях групи. У 1905 р. розриває стосунки з есерами та зв'язується з кримінальними злочинцями. У 1907 р. був засуджений до 12 років каторжних робіт у Нерчинську (нині місто Забайкальського краю Російської Федерації). У лютому 1913 р. тікає з каторги. У 1915 р. формує нову бойову групу й продовжує займатися грабінництвом. У 1916 р. знову арештований та засуджений до страти. Через протести невдоволених та клопотання дружини генерала О.О. Брусилова смертний вирок замінений на довічну каторгу. У травні 1917 р. був умовно звільнений і направлений на Румунський фронт. У цей час примикає до лівих есерів. Був обраний членом полкового комітету 6-ї Армії. У 1918 р. командував Тираспольським червоним загоном. Вступає до партії більшовиків. У квітні 1918 – березні 1919 рр. проводив військову та диверсійну роботу в Одесі. Брав участь у визволенні Одеси від інтервентів. З 1919 р. комбриг 45-ї стрілецької дивізії. У 1919 р. бригада під його командуванням взяла участь у розгромі білогвардійських військ під Києвом. Воював із частинами Добровольчої Армії під Петроградом та на Кавказі. Брав участь у придушенні селянських повстань в Україні та під Тамбовом. У вересні 1921 р. командував 9-ю кавалерійською дивізією. Після Громадянської війни – член ЦВК СРСР, ЦВК УРСР, ЦВК Молдавії. Нагороджений Георгіївським хрестом та трьома орденами Червоного прапора. Один із ініціаторів створення Молдавської Автономної СРР у складі УСРР. Після того, як був встановлений його зв'язок із одеськими кримінальними групами був убитий співробітниками ДПУ у 1925 р. в радгоспі Чебанка під Одесою. Тіло було забальзамоване і покладене в облаштованому в м. Бірзула (нині Котовськ) мавзолеї. Останній під час румунської окупації було зруйновано а тіло викинуто до каналу. Згодом

останки віднайши і розмістили у відновленому мавзолеї.

За радянського часу навколо образу Г.І. Котовського було створено ореол народного месника, героя громадянської війни. Режисер М. Мордвін у 1942 р. зняв популярний за радянської доби кінофільм «Котовський». На його честь в СРСР було названо три міста.

Пам'ятник встановлений в рамках комуністичної монументальної пропаганди. Погруддя із залізобетону (вис. 0,6 м) виготовлене у 1980 р. на замовлення правління місцевого колгоспу ім. Г.І. Котовського. Встановлене на цегляному општукатуреному постаменті (вис. 2,3 м). Г.І. Котовський зображений у військовій формі, на голові кашкет.

Автор скульптури не відомий.

Джерела та література: Усна Інформація голови Землянківської сільської ради Глобинського району; Енциклопедія історії України: У 10 тт. / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 2008. – Т. 5. – С. 241 – 242.

Н.М. Сиволап

Зубані, с. Зубанівська сільська рада

211. Поселення, неоліт (археол.)

Знаходиться на східній околиці села в урочищі Гнилуша, на лівому березі р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Відкрито Є.В. Махно і В.І. Непріною у 1967 р., обстежувалося Л.Л. Залізнякам у 1990 р.

Підйомний матеріал представлений уламками глиняного ліпного посуду, який відноситься до неоліту ямково-гребінцевої кераміки східного типу IV тис. до н. е.

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Махно Е.В. Разведки по реке Хорол / Е.В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – Вип. II. – С. 35 – 41; Гаскевич Д.Л. Нові неолітичні пам'ятки басейну р. Хорол / Д.Л. Гаскевич // Археометрія та охорона історико-культурної спадщини. – К., 1997. – Вип. 1. – С. 72 – 73.

В.І. Нєпріна, Л.М. Лугова

212. Курган I (археол.)

Знаходиться за 2,3 км на північний схід від села, праворуч автошляху м. Глобине – с. Красногорівка Великобагачанського району, на плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,5 – 2 м (абсолютна висота в Балтійській системі висот – 120,5 м), діаметр 30 м.

Насип має правильну округлу форму.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НАІАНАУУкраїни. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 2. – Рис. 3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 2. – Рис. 3; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

213. Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)

Знаходиться в південно-східній частині старого кладовища за адресою: вул. Набережна.

Поховані дві медсестри 379-го медсанбату 212-ї стрілецької дивізії, які померли від ран 12 вересня 1941 р. Прізвища невідомі.

У 1990 р. на могилі встановлено надгробок із гранітної крихти (1,4 x 0,51 м), з пам'ятним написом на металевій дошці: «Тут поховані дві медсестри (імена їх невідомі) із 379 медсанбату 212 стрілецької дивізії, які померли від ран 12.09.1941 року».

Джерела: Довідка відділу культури Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу

Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка виконавчого комітету Зубанівської сільської ради Глобинського району Полтавської області № 74/02-38 від 05. 02. 2013 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

В.А. Андрієць, Н.М. Сиволап

214. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)

Знаходиться в центрі села, у сквері за адресою: вул. Леніна.

Поховано 6 осіб, із яких воїни 212-ї стрілецької дивізії, які загинули в період із 10 по 15 вересня 1941 р. та померли від ран у 379-му медикосанітарному батальйоні у вересні 1941 р. Встановлені прізвища: Тунгулуков Микола Сергійович (1917 р. – 12.09.1941 р.) – червоноармієць 669 стрілецького полку 212 стрілецької дивізії, помер від ран у 379 медсанбаті, що первісно був похований на кладовищі с. Зубані; червоноармієць Зінько Микола Миколайович (1924 р. н.), який первісно був похований у с. Романівка та воїни

230-го, 232-го гвардійських стрілецьких полків 80-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 24 вересня 1943 р. під час звільнення села. Прізвища невідомі.

У цій же могилі поховано двох мирних жителів, активістів: Хоменко Антон Корнійович, який загинув 13 вересня 1941 р. при спробі підірвати міст перед наступаючими військами вермахту та Череп Григорій Никифорович, голова колгоспу в с. Кордубанове, розстріляний гітлерівцями в той же день. Первісно вони були поховані в одиночних могилах на кладовищі. Всі перепоховання до братської могили відбулися в 1958 р., прізвища не увічнені.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників місцевого колгоспу ім. Ф. Енгельса від 14 лютого 1958 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом.

У 2002 р. відбулася реконструкція об'єкту. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,5 м) встановлена на цегляному постаменті (вис. 2,5 м), на якому закріплено подвійну сіру гранітну дошку (0,9 x 0,7 м) з пам'ятним написом: «Вечная память героям, которые полегли в боях за свободу и независимость нашей Родины». Поряд – 2 цегляні стели (довж. 2,5 м), на яких пластикова (0,9 x 0,8 м) та 5 сірих подвійних гранітних дошок (0,9 x 0,7 м) із прізвищами 117 односельців, які загинули на фронтах Другої Світової війни та в період тимчасової німецької окупації 1941 – 1943 рр. і написом: «Воїнам-землякам, які загинули в Великій Вітчизняній війні

1941 – 1945 рр.» У Книзі Пам'яті України увічнено 114 прізвищ.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1406. – Оп. 1. – Спр. 5. – Арк. 9; ЦАМО РФ. – IX від. – Спр. 101. – 309-1, вх. 1994. – С. – Арк. 227, 229; ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 818883. – Спр. 444; ДАПО. – Ф. 105. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 165; ДАПО. – Ф. Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 18; ДАПО. – Ф. Р-3388. – Оп. 1. – Спр. 1618. – Арк. 1-23; ДАПО. – Ф. Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 13 зв.; ДАПО. – Ф. Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 15; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.219-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка виконавчого комітету Зубанівської сільської ради Глобинського району Полтавської області №74/02-38 від 05.02.2013 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 277 – 282; Сорокопуд І.О. Глобине: від хутора до міста. – Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2003. – С. 68.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

Іванове Селище, с. Іваново-Селищенська сільська рада

215. Стоянка I, епоха неоліту; поселення III, доба пізньої бронзи; місцезнаходження давньоруського часу (Іванове Селище V) (археол.)

Знаходиться за 1,97 км на схід (азимут 86°) від крайньої східної сучасної околиці с. Іванове Селище, за 0,20 км на південний захід від крайньої південної межі населеного пункту с. Романівка Зубанівської сільської ради Глобинського району, на виразному відроговому пагорбі-підвищенні, на лівому березі сучасного спрямленого основного русла р. Хорол, правобічної притоки р. Псла лі-

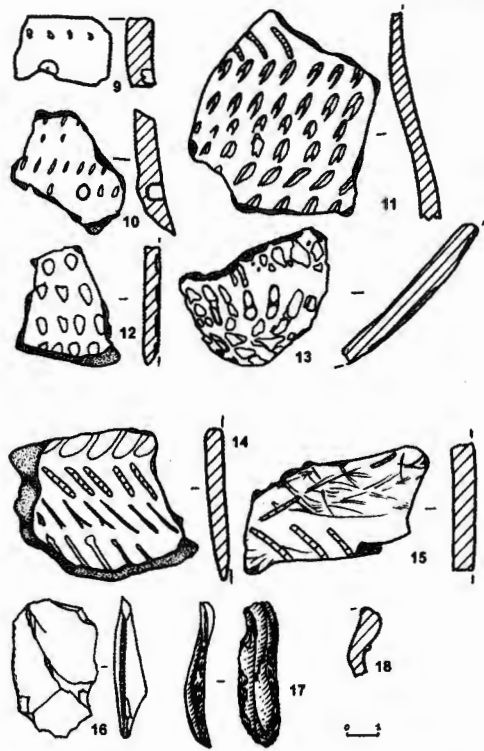

вобережної долини р. Дніпро, до рекультивації та зміни русла річки – в надзаплавлі правого берега р. Хорол, неподалік русла.

Виявлене В.В. Шерстюком у 2009 р. під час науково-вишукувальних обстежень земельних ділянок для розробки проекту організації території земельних часток (паїв) колишнього КСП «Здобуток».

Площа поселення складає 0,70 га, воно має форму прямокутної трапеції, з найширшими сторонами 130 x 90 м. Відрогове підвищення (до 6 м) з півночі обмежене болотистою заплавою р. Хорол, з інших боків – плавними пониженнями. Пам'ятка майже повністю розорюється, лише північні краї схилів залужені. Щурфуваннями встановлена потужність культурних нашарувань у межах до 0,55–0,60 м, із концентрацією знахідок у проміжку до 0,35 м.

Знахідки найбільш масово представлені фрагментами ліпного посуду неолітичної доби, уламками та виробами з кременю, що типологічно відносяться до двох культурно-хронологічних груп: ямково-гребінцевої та дніпро-донецької культур. До першої належать уламки з добре вимученого тіста, прикрашеного ямковим та вдавнено-прокресленим орнаментом. До другої групи, з рисами киево-черкаського варіанту дніпро-донецької культури, має значні домішки органіки в тісті, та орнаментовані відбитками зубчастого штампу. Кераміка доби пізньої бронзи менш численна, не надто виразна. Одиничний фрагмент

вінця кружальної посудини давньоруського часу.

Археологічні розкопки обмежувалися шурфуванням пам'ятки у 2009 р. на площі 2 кв. м. Знахідки з поселення готуються до передачі у фонди Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Пункт Іванове Селище V – нововиявлений об'єкт археології, різночасова поселенська пам'ятка епохи неоліту, доби пізньої бронзи, зі слідами перебування тут населення давньоруського часу. Пам'ятка перспективна для досліджень старожитностей неолітичної доби. За результатами обстежень територія поселення залишена в складі земель державної власності.

Джерела та література: Шерстюк В. В. Звіт № 08/2009 від 23 квітня 2009 р. про археологічне обстеження земельних ділянок для розробки проекту організації території земельних часток (паїв) бувшого КСП «Здобуток» на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; Шерстюк В.В. Розвідки на території Полтавської обл. у

2009 р. / В.В. Шерстюк // Археологічні дослідження в Україні 2009 / ред. кол. : Козак Д. Н., гол. ред., Михайлина Л. П., заст. гол. ред., Бунятян К. П., відп. секрет. та ін. – К. – Луцьк, 2010. – С. 470 – 472.

В.В. Шерстюк

216. Стоянка II, епоха неоліту; поселення IV, доба пізньої бронзи; селище XVII – XVIII ст. (Іванове Селище VI) (археол.)

Знаходиться за 2,50 км на схід (азимут 91°) від крайньої східної сучасної околиці с. Іванове Селище, за 0,20 км на південний захід від крайньої південної межі населеного пункту с. Романівка Зубанівської сільської ради Глобинського району, на схилі першої надзаплавної тераси, на лівому березі сучасного спрямленого основного русла р. Хорол, правобічної притоки р. Псла лівобережної долини р. Дніпро, поруч з урочищами острів Чужинський та острів Великий, до рекультивації та зміни русла річки – на першій надзаплавній терасі правого берега р. Хорол, безпосередньо неподалік русла.

Виявлене В.В. Шерстюком у 2009 р. під час науково-вишукувальних обстежень земельних ділянок для розробки проекту організації території земельних часток (паїв) колишнього КСП «Здобуток».

Площа поселення становить 1,22 га. Воно має форму правильного прямокутника видовженого вздовж старого русла з північного заходу на південний схід, розмірами 155 x 83 м. Пам'ятка майже повністю розорюється, лише північно-східна прибережна частина, та південно-східна задерновані. З північного сходу територія поселення обмежується урізом води, сучасним осушувальним каналом, колишнім головним руслом р. Хорол, з південного сходу – грейдованою врізаною у схил ґрунтовою дорогою до с. Романівка. Шурфуваннями встановлена потужність культурних нашарувань за межами решток «хатищ» у межах орного шару (до 0,30 – 0,33 м), із середнім сту-

пенем насичення матеріальними рештками. На поселенні фіксуються три плями – курганоподібні підвищення «хатищ», решток споруд козацької доби.

Знахідки представлені нечисленними матеріалами неолітичної доби, окремими фрагментами ліпної кераміки дніпро-донецької культури, значно численнішими уламками ліпних посудин початку пізнього етапу бронзового віку. Поселення, певно, залишене племенами малополовецького типу. Численними є фрагменти кружального посуду козацької доби, у т. ч. – уламками, які можна віднести до XVII ст. Основна їх концентрація спостерігається на «хатищах». Судячи з топографічних карт середини XIX ст., поселення на цьому місці вже не існувало.

Археологічні розкопки обмежувалися шурфуванням пам'ятки у 2009 р. на площі 2 кв. м. Знахідки з поселення готуються до передачі до фондів Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Пункт Іванове Селище VI – об'єкт археології, різночасова поселенська пам'ятка епохи неоліту, доби пізньої бронзи, козацької доби. За результатами обстежень територія поселення залишена у складі земель державної власності.

Джерела та література: Шерстюк В. В. Звіт № 08/2009 від 23 квітня 2009 р. про археологічне обстеження земельних ділянок для розробки проекту організації території земельних часток (паїв) бувшого КСП «Здобуток» на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; Х-41-63-В-в-2. М 1:10 000. С'ємка 1981 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-10-82 г.; Шерстюк В. В. Розвідки на території Полтавської обл. у 2009 р. / В.В. Шерстюк // Археологічні дослідження в Україні 2009 / ред. кол. : Козак Д. Н., гол. ред., Михайлина Л. П., заст. гол. ред., Бунятян К. П., відп. секрет. та ін. – К. – Луцьк, 2010. – С. 470 – 472.

В.В. Шерстюк

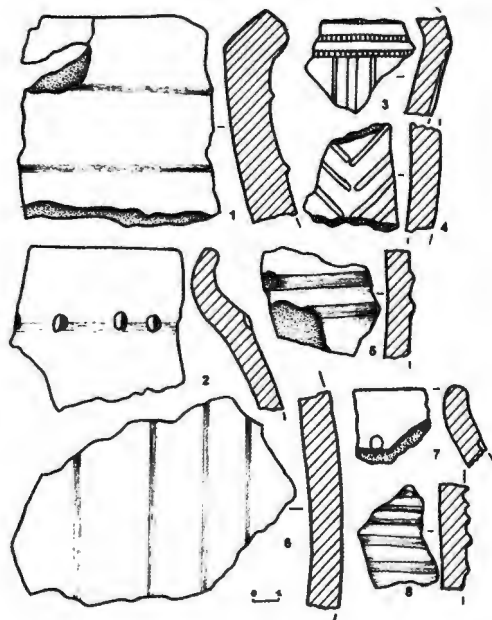

**217. Стоянка III, епоха неоліту;
поселення V, доба пізньої
бронзи; місцезнаходження
черняхівської культури та
козацької доби (Іванове Селище
VII) (археол.)**

Знаходиться за 2,30 км на схід-південний схід (азимут 110°) від крайньої східної сучасної околиці с. Іванове Селище, на виразному пагорбі-підвищенні, на лівому березі сучасного спрямленого основного русла р. Хорол, правобічної притоки р. Псла лівобережної долини р. Дніпро, безпосередньо біля каналу, до рекультиваци та зміни русла річки – на підвищенні в глибині надзаплавної тераси правого берега р. Хорол.

Виявлене В.В. Шерстюком у 2009 р. під час науково-вишукувальних обстежень земельних ділянок для розробки проекту організації території земельних часток (паїв) колишнього КСП «Здобуток».

Площа поселення становить 0,57 га, воно має овальну форму, з найширшими сторонами 100 x 65 м, займаючи масив одного підвищення, відносно висотою до 4 м. Підвищення із заходу обмежене каналом сучасної течії р. Хорол, з півночі – болотистою заплавою. Пам'ятка повністю розорюється. Шурфуваннями встановлена потужність культурних нашарувань у межах до 0,92 м, з концентрацією знахідок на всьому проміжку, з численними фрагментами посуду та кістками тварин, конкреціями.

Фрагменти посуду доби неоліту, черняхівської культури та козацької доби представлені поодинокими знахідками та фіксують тимчасове перебування тут населення зазначених хронологічних періодів.

Знахідки найбільш масово представлені фрагментами ліпного посуду початку пізньобронзової доби. Велика кількість зібраних матеріалів представлена трощеними кістками тварин, що також є показовою ознакою синхронних поселень мікрорегіону. Фрагменти ліпного посуду мають переважно товсті стінки, короткі відігнуті вінця, наліпні валики як елементи декору та характерні дрібні паралельні валикові фризи від розгладжування пальцями.

Археологічні розкопки обмежувалися шурфуванням пам'ятки у 2009 р. на площі 2 кв. м. Знахідки з поселення готуються до передачі до фондів Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Пункт Іванове Селище VII – нововиявлений об'єкт археології, поселенська пам'ятка доби пізньої бронзи, зі слідами перебування тут населення в добу неоліту, пізньоримський час та козаць-

ку епоху. Пам'ятка перспективна для досліджень старожитностей малополовецького типу пізньобронзової доби. За результатами обстеження територія поселення залишена у складі земель державної власності.

Джерела та література: Шерстюк В. В. Звіт № 08/2009 від 23 квітня 2009 р. про археологічне обстеження земельних ділянок для розробки проекту організації території земельних часток (паїв) бувшого КСП «Здобуток» на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; Шерстюк В. В. Розвідки на території Полтавської обл. у 2009 р. / В.В. Шерстюк // Археологічні дослідження в Україні 2009 / ред. кол. : Козак Д. Н., гол. ред., Михайлина Л. П., заст. гол. ред., Бунятян К. П., відп. секрет. та ін. – К. – Луцьк, 2010. – С. 470 – 472.

В.В. Шерстюк

218. Поселення I, неоліт, епоха бронзи, раннє середньовіччя (Піски-I) (археол.)

Знаходиться на схід від села на правому березі р. Хорол в ур. Піски (басейн р. Дніпро). Відкрите та досліджене Є.В. Махно й В.І. Непріною у 1967 р.

Розташоване на дюнному підвищенні, яке простяглося на 0,8 км безпосередньо вздовж берега річки. По гребеню дюни на площі 400 x 100 м було зібрано підйомний матеріал неолітичного часу, а також епохи бронзи та середини I тис. н. е. Неолітичні знахідки представлені виробами з кременю, кварциту та уламками кераміки. Крем'яний інвентар складається із 63 виробів: 2 одноплощинкових пірамідальних нуклеусів, 12 нуклеусоподібних уламків, 26 відщепів, 10 мікроплатівок, 2 платівок із ретушню, кутового різця на платівці з виїмкою, 3 скребачок на відщепі, різця та невеликого ножа на платівці зі скошеним кінцем. Із кварциту знайдено 2 мікроплатівки, відщеп і велике масивне скребло. Кераміка відноситься до двох технологічних груп: 135 уламків належать посуду із заглаженими поверхнями, виготовленому із глини, в якій є домішки рослинності та орнаментованому, головним чином, відбитками гребінця й великими «відступаючими» наколами;

другу групу складають 94 уламки тонкостінного посуду з домішками дрібного піску в глині, орнаментовані вузькими подовженими ямками, перлинами. Ці матеріали відносяться до східної групи неолітичних пам'яток із ямково-гребінцевою керамікою IV тис. до н. е.

Матеріали епохи бронзи представлені переважно неорнаментованими фрагментами посуду банкоподібної форми, виготовленому із глини з домішками дрібного піску, характерному для пам'яток її середнього та пізнього етапів, зокрема зрубної культури XVI – XII ст. до н. е.

Тут же, у великій кількості, траплялися також уламки товстостінного ліпного посуду з шерхатою поверхнею та значними домішками шамоту в глині, які в переважній більшості належали горщикам із прямими не виділеними вінцями діаметром 0,40 – 0,50 м та невеликим плоским дном діаметром 0,15 – 0,20 м характерними для пам'яток пенківської культури V – VII ст.

Крім того, серед зібраного матеріалу виділяється група жовтоглиняної кераміки салтівського типу зі світло-сірим відтінком і з домішками світло-сірого шамоту.

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Махно Е.В. Разведки по реке Хорол / Е.В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – Вып. II. – С. 35 – 41; Неприна В.И. Неолитические памятники низовьев р. Хорол / В.И. Неприна // Археологические ис-

следования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – Вып. II. – С. 41 – 46; Сидоренко Г.О. Довідник з археології України: Полтавська область. / Г.О. Сидоренко, Є.В. Махно, Д.Я. Телєгін. – К., Наукова думка, 1982. – С. 14, 44.; Неприна В.И. Памятники каменного века Левобережной Украины (хронология и периодизация). / В.И. Неприна, Л.Л. Зализняк, А.А. Кротова – К.: Наукова думка, 1986. – С. 184.

В.І. Неприна, Л.М. Лугова

219. Поселення II, доба бронзи (Іванове Селище II) (археол.)

Знаходиться на схід від с. Іванове Селище, в ур. Піски, на підвищенні надзаплавної тераси правого берега сучасного спрямленого та колишнього русел р. Хорол, правобічної притоки р. Псла лівобережної долини р. Дніпро.

Відкрите загоном ІА АН УРСР під керівництвом Є.В. Махно та В.І. Неприної у 1967 р.

Згідно з публікаціями, при відсутності звітної документації, кількість інформації про пам'ятку за результатами обстежень 1967 р. обмежена. Топонім «ур. Піски» знаходимо на дрібномасштабній карті початку 1980-х рр. за 0,80 – 1,20 км на південний схід від східної околиці (висілку) с. Іванове Селище. На поселені у 1967 р. зібрані доволі численні матеріали доби бронзи.

Відомості про археологічні розкопки на території пам'ятки відсутні. Матеріали зі зборів зберігаються в фондах ІА НАНУ (колекція № 866).

Пункт Іванове Селище II – відомий об'єкт археології, поселенська пам'ятка бронзового віку, що потребує свого «перевідкриття» та локалізації, встановлення наявності предмету охорони.

Джерела та література: Х-41-63-В-в-2. М 1:10 000. Съёмка 1981 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-10-82 г.; Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Каталог / укладачі: Н. В. Блажевич, Н. Б. Бурдо, І. С. Вітрик та ін. – К.: Академперіодика, 2007. – 356 с. – С. 333. – № 270; Махно Є. В. Разведки по реке Хорол // Археологические исследования на Украине. – К., 1968. – Вып. 2. – С. 35 – 41. – С. 36, 37.

В.В. Шерстюк

220. Поселення VI, доба пізньої бронзи (Іванове Селище VIII) (археол.)

Знаходиться за 3,70 км на південь-південний схід (азимут 151°) від крайньої східної сучасної околиці с. Іванове Селище, за 1,0 км на схід від с. Петрівка однойменної сільської ради Глобинського району, на підвищенні надзаплавної тераси правого берега безіменного струмка, правобічної притоки сучасного спрямленого основного та старого русел р. Хорол, правобічної притоки р. Псла лівобережної долини р. Дніпро, безпосередньо біля каналу.

Виявлене В.В. Шерстюком у 2009 р. під час науково-вишукувальних обстежень земельних ділянок для розробки проекту організації території земельних часток (паїв) колишнього КСП «Здобуток».

Площа поселення складає 2,30 га, овальної форми, з найширшими сторонами 200 x 140 м, займає масив одного підвищення, що з півночі обмежене взятим у канал руслом вищеназваного струмка, а з інших сторін плавними схилами. Пам'ятка повністю розорюється. Шурфуваннями встановлена потужність культурних нашарувань у межах до 0,80 м, з концентрацією дуже подрібнених але доволі численних знахідок на всьому проміжку.

Знахідки представлені колекцією сильно фрагментованих уламків ліпного посуду доби пізньої бронзи з валиковим

орнаментом, великою кількістю потрошених кісток тварин.

Археологічні розкопки обмежувалися шурфуванням пам'ятки у 2009 р. на площі 2 кв. м. Знахідки з поселення готуються до передачі до фондів Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Пункт Іванове Селище VIII – нововиявлений об'єкт археології, поселенська пам'ятка доби пізньої бронзи. За результатами обстежень територія поселення залишена у складі земель державної власності.

Джерела та література: Шерстюк В. В. Звіт № 08/2009 від 23 квітня 2009 р. про археологічне обстеження земельних ділянок для розробки проекту організації території земельних часток (паїв) бувшого КСП «Здобуток» на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; Шерстюк В. В. Розвідки на території Полтавської обл. у 2009 р. / В.В. Шерстюк // Археологічні дослідження в Україні 2009 / ред. кол. : Козак Д. Н., гол. ред., Михайлина Л. П., заст. гол. ред., Бунятян К. П., відп. секрет. та ін. – К. – Луцьк, 2010. – С. 470 – 472.

В.В. Шерстюк

221. Селище I, черняхівська культура (Іванове Селище III) (друга чверть I тис. н. е.) (археол.)

Знаходиться в західній частині села, уздовж східного досить високого схилу корінної тераси правого берега сучасного спрямленого та колишнього русла р. Хорол, правобічної притоки р. Псла лівобережної долини р. Дніпро.

Підкрите загоном ІА АН УРСР під керівництвом Є.В. Махно та В.І. Непріної у 1967 р.

За ситуацією на час виявлення рештки пам'ятки були виявлені в західній частині села на «городах колгоспників», на площі 400/350 x 50/80 м. Знахідки з об'єкту представлені типовим набором для селищ синхронного періоду: фрагментами ліпних посудин, гончарних кухонних і столових форм, уламками амфор. Вирізняється доволі високий відсоток ліпної кераміки (до 30%), з невисо-

ким відсотком (не більше 20%) лискованого столового посуду.

Відомості про археологічні розкопки на території пам'ятки відсутні. Матеріали зі зборів зберігаються в фондах ІА НАНУ (колекція № 866).

Пункт Іванове Селище III – відомий об'єкт археології, поселенська пам'ятка поліетнічних племен черняхівської культури пізньоримського часу, що потребує свого «перевідкриття» і локалізації, встановлення наявності предмету охорони.

Література: Махно Е. В. Разведки по реке Хорол // Археологические исследования на Украине. – К., 1968. – Вып. 2. – С. 35 – 41. – С. 36, 39; Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Каталог / укладачі : Н. В. Блажевич, Н. Б. Бурдо, І. С. Вітрик та ін. – К. : Академперіодика, 2007. – 356 с. – С. 333.– № 270.

В.В. Шерстюк

222. Селище II, черняхівська культура (Іванове Селище IV) (друга чверть I тис. н. е.) (археол.)

Знаходиться в східній частині с. Іванове Селище, в ур. Рягуха, на надзаплавній терасі правого берега сучасного спрямленого та колишнього русел р. Хорол, правобічної притоки р. Псла лівобережної долини р. Дніпро.

Відкрите загоном ІА АН УРСР під керівництвом Є.В. Махно та В.І. Непріної у 1967 р.

За ситуацією на час виявлення рештки пам'ятки розташовувалися в східній частині села в ур. Рягуха, на площадці довжиною 500 м уздовж південного схилу надзаплавної тераси. Знахідки представлені фрагментами гончарних кухонних та столових посудин, уламками амфор. Ліпна кераміка не знайдена, з невисоким відсотком (не більше 20%) лискованого столового посуду. Відсутність обмазки на поселеннях може свідчити про переважання заглиблених споруд, що характерно переважно для периферійних пам'яток.

Відомості про археологічні розкопки на території пам'ятки відсутні. Матері-

али зі зборів зберігаються в фондах ІА НАНУ (колекція № 866).

Пункт Іванове Селище IV – відомий об'єкт археології, поселенська пам'ятка поліетнічних племен черняхівської культури пізньоримського часу, що потребує свого «перевідкриття» і локалізації, встановлення наявності предмету охорони.

Література: Махно Е. В. Разведки по реке Хорол // Археологические исследования на Украине. – К., 1968. – Вып. 2. – С. 35 – 41. – С. 36, 38, 39, 40; Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Каталог / укладачі : Н. В. Блажевич, Н. Б. Бурдо, І. С. Вітриктаїн. – К. : Академперіодика, 2007. – 356 с. – С. 333. – № 270.

В.В. Шерстюк

223. Курганний могильник I (археол.)

Розташований за 0,20 км на захід від північно-західної околиці с. Іванове Селище, на пагорбі-підвищенні краю корінної тераси правого берега р. Хорол, правобічної притоки р. Псел лівобережного басейну Дніпра.

Кургани групи ставали об'єктами топографічних обстежень з другої половини XIX ст. до другої половини XX ст. Комплекс обстежений Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району. У грудні 2010 р. обстежувалася А.І. Тимощуком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Курганний могильник у складі 4-х насипів, висотою 0,20 – 1,00 та діаметром 20 – 50 м (за матеріалами обстеження 2010 р.). Усі задерновані, 3 менші станом на 1987 р. розорювалися. Насип № 3 розміщений трохи західніше, інші 3 – компактно, навіть зливаючись часом полами. Один із курганів (№ 4/2010), можливо, нівелювався бульдозером.

Два насипи могильника показані як кургани на військово-топографічних картах видань кінця 1850-х – 1919 рр. На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап

РСЧА, містяться позначки тих же двох курганів. На 1980 – 1990-х рр. найбільший має висотні значення: 2 м відносно та 104 абсолютної.

Курганний могильник I в околиці с. Іванове Селище – відомий об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 376.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис. альбом иллюстраций – Полтава, 1987 // ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр.56. – 46 арк. – Арк. 9. – Рис. 30; Тимощук А. І. Звіт від 03 грудня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; Тимощук А. І. Звіт про археологічні розвідки у Глобинському і Полтавському районах Полтавської області в 2010 рр. – Полтава, 2010 / машинопис. альбом ілюстрацій // ІА НАНУ; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 639. – 26 арк. – Арк. 4. – Рис. 3:1; М-36-92-А. Radionowka. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1935. – Herausgegeben vom OKH Gen St d N. 1943; М-36-92. Осталье. М 1:100 000. Украина. Полтавская обл. Состояние местности на 1987 г. – Главный штаб. Издание 1991 г.; Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. – [Изд. кон. 1850-х гг.]; Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо. 1863-1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 16; Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправл. по рекогносц. 1869 г. Железная дорога нанесена по съемке 1875 и 1902 гг. – [Изд. 1902 – 1917 гг.] // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 10.

В.В. Шерстюк, Л.М. Лугова

224. Курганний могильник II (археол.)

Розташований за 0,80 – 1,32 км на північний захід (азимуту 314-326є) від сучасної північної околиці с. Іванове Селище, на останцевому підвищенні надзаплавної тераси правого берега р. Хорол, правобічної притоки р. Псел лівобережного басейну Дніпра.

Кургани могильника ставали об'єктами топографічних обстежень із середини до другої половини ХХ ст. Комплекс обстежувався у грудні 2010 р. А.І. Тимощуком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Курганний могильнику складі 3-х насипів висотою 1,00 – 1,50 та діаметром 30 – 35 м. Усі розорювалися, розміщувалися ланцюгом із південного заходу на північний схід, тяжіли до північного схилу підвищення. На південь від групи розміщувалися приміщення старої птахоферми. Виходячи з описів, поряд із курганами розміщується пам'ятка «Демченки I ур. Лука I» – стоянка доби неоліту та поселення епохи бронзи (Див. поз. № 174), співвідношення території якої з ділянками могильника потребує уточнення в майбутньому.

Усі кургани могильника показані на дрібномасштабній карті видання поч. 1980-х рр.: крайній східний серед них має відносну висоту 1,0 м, центральний – показники висоти: відносної 1,7 м абсолютної 85,4 м, західний, відповідно, 0,5 м і 86,1 м.

Курганний могильник II в околиці с. Іванове Селище – нововиявлений об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку.

Джерела та література: Тимошук А. І. Звіт від 03 грудня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; Тимошук А. І. Звіт про археологічні розвідки у Глобинському і Полтавському районах Полтавської області в 2010 рр. – Полтава, 2010 / машинопис, альбом люстрацій // НА ІА НАНУ; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 639. – 26 арк. – Арк. 4. – Рис. 3:2; X-41-

63-В-в-1. М 1:10 000. Съемка 1981 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-VIII-82 г.; Махно Е. В. Разведки по реке Хорол // Археологические исследования на Украине. – К., 1968. – Вып. 2. – С. 35 – 41. – С. 36, 37; Неприна В. И. Неолитические памятники низовьев р. Хорол // Археологические исследования на Украине. – К., 1968. – Вып. 3. – С. 41 – 46. – С. 44 – 45.

В.В. Шерстюк

225. Курганний могильник III (археол.)

Розташований за 0,80 км на північний захід (азимут 325є) від сучасної північної околиці с. Іванове Селище, на останцевому підвищенні надзаплавної тераси правого берега р. Хорол, правобічної притоки р. Псел лівобережного басейну Дніпра.

Найбільший курган могильника ставав об'єктом топографічних обстежень другої половини ХХ ст. Комплекс обстежувався в грудні 2010 р. А.І. Тимощуком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Курганний могильник складається з 4-х насипів висотою 0,80 – 1,20 та діаметром 25 – 35 м. На момент обстеження усі розорювалися, розміщувалися ланцюгом по вісі південь-північ, уздовж краю схилу підвищення, та тяжіли до східного схилу пагорба, на північ від могильника розміщувалися приміщення старої птахоферми. Виходячи з описів, поряд із курганами (а можливо й безпосередньо займаючи їх площу) розміщується пам'ятка «Демченки I ур. Лука I» – стоянка доби неоліту та поселення епохи бронзи (Див. поз. № 174), співвідношення території якої з ділянками могильника потребує уточнення в майбутньому.

Один із курганів могильника (№ 4 за А.І. Тимощуком) показаний на карті видання 1991 р. з відсносною висотою 2 м.

Курганний могильник III в околиці с. Іванове Селище – нововиявлений об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку.

Джерела та література: Тимошук А. І. Звіт від 03 грудня 2010 року про археологічне

обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; Тимошук А. І. Звіт про археологічні розвідки у Глобинському і Полтавському районах Полтавської області в 2010 рр. – Полтава, 2010 / машинопис, альбом ілюстрацій // НА ІА НАНУ; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 639. – 26 арк. – Арк. 5. – Рис. 3:3; М-36-92. Остап'є. М 1:100 000. Україна. Полтавська обл. Состояние местности на 1987 г. – Главный штаб. Издание 1991 г.; Махно Е. В. Разведки по реке Хорол // Археологические исследования на Украине. – К., 1968. – Вып. 2. – С. 35 – 41. – С. 36, 37; Неприна В. И. Неолитические памятники низовьев р. Хорол // Археологические исследования на Украине. – К., 1968. – Вып. 3. – С. 41 – 46. – С. 44 – 45.

В.В. Шерстюк

226. Курган (археол.)

Знаходиться на південній околиці села, за 30 – 40 м на схід від автошляху сс. Великі Кринки – Іванове Селище, на краю правого високого корінного берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота 0,8 м, діаметр 20 м.

Розорується.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е.- 1987/55. – №?.-Арк.10. – Рис. 30; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 10. – Рис. 30.

Л.М. Лугова

227. Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля клубу.

Поховано 2 воїни 230-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 24 вересня 1943 р. в боях за визволення сс. Зубані та Іванове Селище. Відоме одне прізвище: Серотигін Павло Арсентійович (1920 р. – 24(?) .09.1943 р.).

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників місцевого колгоспу

ім. Ф. Енгельса від 14 лютого 1958 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом.

Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,8 м) встановлена на цегляному, обкладеному плиткою постаменті (вис. 2,5 м). На могилі на бетонній основі покладена плита (0,8 x 0,5 м) із сірого граніту з написом: «Имя твое неизвестно, подвиг твой бессмертный». Біля пам'ятника цегляна, обкладена плиткою стела (довж. 6,5 м), на якій закріплено 10 біломармурових дощок (0,8 x 0,5 м) з прізвищами 164 воїнів – жителів сс. Іванове Селище, Демченки та Ковніврівщина, які загинули на фронтах Другої Світової війни. Згідно Книги Пам'яті України відомо 205 прізвищ.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1406. – Оп. 1. – Спр. 5. – Арк. 9; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 14; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 15(зв.) – 16; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – №2.4.220-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська обл. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 289 – 299; Сорокопуд І. О. Любине: від хутора до міста. – Любине: видавництво «Поліграфсервіс», 2003. – С. 68.

Н.Ф. Шаповал

228. Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)

Знаходиться біля входу на кладовище.

Встановлений у 2008 р. в пам'ять про жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. У колишньому багатому та заможному козацькому с. Іванове Селище в 1933 р. вимерла майже половина мешканців. За спогадами жителів села вимирали цілі сім'ї. Точна кількість загиблих і місця поховань невідомі. За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. встановлено 247 загиблих; відомо імена 168 осіб.

У пам'ять про померлих встановлено дерев'яний хрест (2,6 x 0,8 м), на якому закріплена оцинкована табличка (0,25 x 0,3 м) з пам'ятним написом: «Пам'яті жертвам Голодомору 1932 – 1933 роки».

Джерела та література: Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 5-6, 112-114; Кологривенко К.М. Залишилися тільки мама і я... / «Я приніс Вам хліба, мамо...»: Голодомор 1932 – 1933: спогади, свідчення, розповіді, док. / Упорядкув., підгот. Текстів, ілюстр.матеріалу С. Герейло, І. Григоруку, Н. Хайнацька; передм. Я. Гояна. – К.: Веселка, 2008. – С. 98.

Н.М. Сиволап

229. Пам'ятник-погруддя Енгельсу Фрідріху (1967) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля колишньої контори колгоспу ім. Ф. Енгельса.

Встановлений згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Ф. Енгельса від 13 січня 1967 р. (протокол № 2) на честь Фрідріха Енгельса – німецького філософа, теоретика соціалізму та комунізму, публіциста, соціолога, одного з основоположників марксизму.

Енгельс Фрідріх (28.11.1820 р., м. Бармен, нині м. Вупперталь, Німеччина – 5.03.1895 р., м. Лондон Великобританія, за його заповітом, після кремації урна з прахом була опущена в море, біля Істборна (місцевість у Великобританії) – політичний діяч, публіцист, економіст, історик, соціолог, філософ, один із основоположників марксизму. Співавтор (разом із К. Марксом) «Маніфесту комуністичної партії» (1848). Один із засновників і керівників міжнародних робітничих організацій: «Союз комуністів» (1847 – 1852), Перший Інтернаціонал (1864 – 1876), сприяв утворенню Другого Інтернаціоналу (1889).

Народився в родині текстильного фабриканта. Освіту отримав у міській школі, потім у гімназії в м. Ельберфельді, слухав лекції в Берлінському університеті. В 1842 р. виїхав до Великобританії для подальшого вивчення комерційної справи на бавовнопрядильній фабриці в м. Манчестер.

Дослідницькі інтереси охоплювали широке коло проблем філософії, політекономії, історії, природознавства. Центральне місце в історичних роботах приділяв висвітленню громадсько-політичних та національно-визвольних рухів, міжнародним відносинам та їхнім військовим аспектам. Займався проблемами вивчення історії Польщі, Росії та Австрії: «Німеччина і панславизм» (1855), «Німеччина і слов'янство» та «Панславизм» (1855 – 1856), «Доктрина національностей у застосуванні до Польщі» (1866). Низку публікацій присвятив Кримській війні 1853 – 1856 рр. Захоплювався філософськими поглядами Гегеля та Фейербаха. Друкувався в «Німецько-французькому щорічнику», який видавали К. Маркс та А. Руте.

Згідно зі своїми науковими та політичними переконаннями та інтересами спілкувався з економістами М. Зібером та С. Подолінським (популяризаторами його творів), народником І. Фесенком, правником, істориком і соціологом М. Ковалевським. Його праці справляли значний вплив на народницький та соціалістичний рух. Книги та статті друкувалися в Україні нелегально. Серед популяризаторів і перекладачів творів Ф. Енгельса були І. Франко, Леся Українка та ін.

Працював у редакції «Нової Рейнської газети», але в жовтні 1848 р. було видано наказ про арешт редакторів. Йому довелося переїхати до Брюсселя, потім до Парижу, а згодом виїхати до Швейцарії. До Німеччини повернувся лише у 1849 р. Брав участь у баденсько-пфальцьському та ельберфельдському повстаннях. Знову виїжджає до Швейцарії, а з неї до Великобританії. Оселяється у м. Манчестер, де продовжує теоретичну діяльність – пише праці з військових питань, критику на теоретичні засади анархізму. Ґрунтовно вивчає лінгвістику, фізику, хімію, біологію.

Скульптура – погруддя (1,0 x 0,75 x 0,75 м) виготовлена на замовлення правління колгоспу ім. Ф. Енгельса Харківським скульптурним комбінатом і встановлена на цегляному оштукатуреному постаменті (2,0 x 0,8 x 0,8 м) без напису. Основою постаменту служить цоколь (0,73 x 1,5 x 1,5 м).

Пам'ятник відкрито 5 листопада 1967 р.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР 4.1.1799-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Енциклопедія історії України. – К.: Наукова думка, 2005. – Т. 3: Е – Й. – С. 38 – 39; Українська Радянська Енциклопедія. – Київ: Головна Редакція Української Радянської Енциклопедії, 1961. – Т. 4: Данте – Ешелон. – С. 489 – 493; Пам'ятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С.403; Український Радянський Енциклопедичний Словник. У 3 тт. – Вид. 2-е. – К.: Головна редакція Української Радянської Енциклопедії, 1986. – Т. 1: А – Калбр. – С. 586; Горбунко М. Шанують пам'ять мислителя // Зоря комунізму. – 1980. – № 142 (6763). – 27 листопада. – С. 1.

О.С. Лимар

Кагамлик, с. Пронозівська сільська рада

230. Стоянка I, доба верхнього палеоліту (Кагамлик II) (археол.)

Розташована за 2 км на південь від села, біля узвозу в гирловій частині р. Кагамлик, котра має вигляд затоки лівого берега Кременчуцького водосховища. Топографічно пам'ятка приурочена до рівня першої лесової тераси р. Дніпро. Матеріали зібрані вздовж урвистого берега висотою 7 м.

Виявлена краєзнавцями в період із 1983 по 1986 рр. У 1987 р. обстежувалася Д.Я. Телегіним.

У складі колекції присутні близько 30 виробів із кременю сірого кольору або рогового на просвіт. Нуклеус один – прямоплощадковий невеликих розмірів. Пластинки (20 шт.) переважно дрібні, недбало ограновані. Єдина скребачка – кінцева, сформована з масивної широкої пластинки. Знахідки датуються найбільш ранньою добою верхнього палеоліту.

Прирічкові частина пам'ятки зазнає руйнування внаслідок хвильової абразії.

Розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України.

Література: Телегін Д.Я., Порубай А.Б., Баранов В.Е., Тараненко В.Л. Палеолит в устьє реки Сулы // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини / Третій обл. наук.-практич. семінар. – Полтава, 1990. – С. 64; Телегін Д.Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре // Российская археология. – М., 1996. – № 2. – С. 131 – 135.

І.М. Гавриленко

231. Стоянка II, доба верхнього палеоліту (Кагамлик III) (археол.)

Знаходиться навпроти села, за 0,8 км від пункту Кагамлик II (Див. поз № 230). Топографічно приурочена до рівня першої лесової тераси р. Дніпро.

Виявлена місцевими краєзнавцями в період із 1983 по 1986 рр. У 1987 р. обстежувалася Д.Я. Телегіним.

У розмиві знайдена подвійна скребачка на масивній пластинці, вкрита біло-голубою патиною. Місцезнаходження датуються найбільш ранньою добою верхнього палеоліту.

Територія пам'ятки руйнується під впливом хвильової абразії.

Розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України.

Література: Телегін Д.Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем

Днепре // Российская археология. – М., 1996. – № 2. – С. 131 – 135.

І.М. Гавриленко

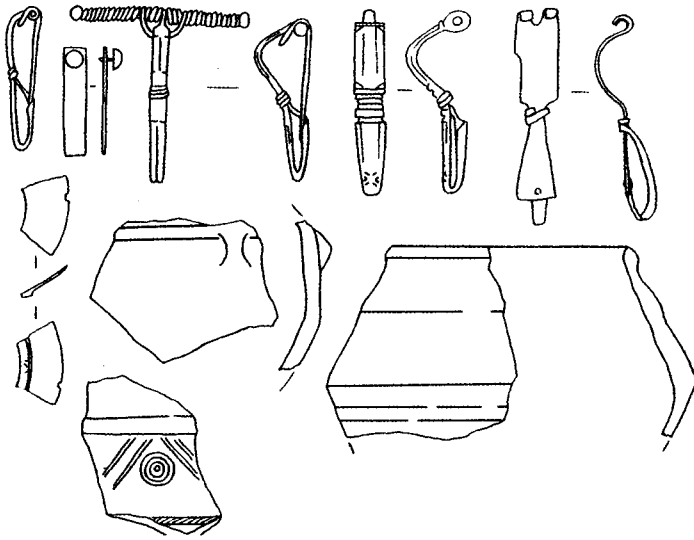
232. Поселення I доби бронзи, селище черняхівської культури, ґрунтовий могильник доби пізньої бронзи та черняхівської культури (2 пол. II тис. до н. е., 2 чв. I тис. н. е.) (Кагамлик I «Радуцьківське (Вирвихвіст) поселення») (археол.)

Знаходиться за 2,20 км на південь (азимут 180є) від південно-східної межі с. Кагамлик (містка через р. Вирвихвіст), на лівому (південно-східному березі) сучасної затоки Кременчуцького водосховища, до затоплення – на схилі коринної тераси лівого берега р. Вирвихвіст (Вирви Хвоста, назва річки зафіксована картографічними джерелами середини XIX ст.), лівобічної притоки р. Гирман, лівобережного басейну р. Дніпро.

Вперше селище черняхівської культури на цій території було виявлене Дніпровською Лівобережною експедицією в 1947 р. (керівник – І.І. Ляпушкін); воно отримало прив'язку до кол. села (хутора) Вирвихвіст. Обстежувалося М.М. Шмаглем у 1955 – 1956 рр. У 1958 р. оглядалося Кременчуцьким загonom ІА АН УРСР під час обстежень зони затоплення Кременчуцького водосховища (керівник – Д.Я. Телегін), розкопки на пам'ятці розпочинає Радуцьківський загін Кременчуцької експедиції ІА на чолі з Є.В. Махно, цього ж року, трохи пізніше, сюди ж перекидається загін В.П. Петрова. Розкопки на поселенні продовжують обидві експедиції.

У 1975 р. співробітником Інституту зоології АН та Археологічного музею в м. Київ Л.М. Рутковською проведено невеликі розвідувальні розкопки могильника. Поселення обстежувалося Градиською новобудівною експедицією (керівник І.Т. Черняков) у 1986 р. У 1980-х рр. розмивна ділянка селища та могильника була об'єктом обстежень місцевих краєзнав

ців та колекціонерів В.І. Баранова, В.Б. Тараненка, М.М. Жадана.

За матеріалами розвідок І.І. Ляпушкі на 1947 р. поселення мало протяжність 1,50 км уздовж схилу берега річки, на смузі шириною до 40 – 50 м. За Є.В. Махно розміри поселення 500 – 700 x 100 м.

У 1986 р. під час обстежень у відслоненнях берега на ділянці довжиною до 100 м простежувався культурний шар потужністю 0,40 – 0,50 м, насичений керамікою черняхівської культури. Серед виразних знахідок – верхня частина вузькогорлої амфори з тавром на шийці, залізни пряжки, деталі бронзових арбалетних фібул. Наразі більша частина селища розмита, залишилася лише східна периферія, можливо, більшою мірою зберігся могильник.

На Радуцьківському поселенні під час розкопок 1958 р. були досліджені залишки наземних споруд, глинобитні печі, окрім типових знахідок, були виявлені римська монета, тигельки ювеліра, глиняні важки-грузила для сіток (т. зв. конуси), жорно, два глиняні тиглі (лячки) човникоподібної форми зі слідами піддавання високим температурам, із двома отворами для завантаження та у вигляді дзьоба для виливання металу, кістяне стило з обома загостреними сторонами.

У розкопі Є.В. Махно культурні рештки склали 5 локальних скупчень, окремі з яких були рештками будівель. Знайдені амфори з поселення належать до групи найбільш ранніх і датуються не пізніше першої фази розвитку ченяхівської культури за Є.Л. Гороховським. Водночас, судячи з нечисленних уламків амфор та високого проценту кружального посуду в окремих комплексах, пам'ятка існувала й пізніше. Здобуті на Радуцьківському поселенні колекції посуду, особливо ліпного, свідчать про активну участь у формуванні етносу цього об'єкту київської групи пам'яток, де виділяються т. зв. «черняхівські комплекси київської традиції».

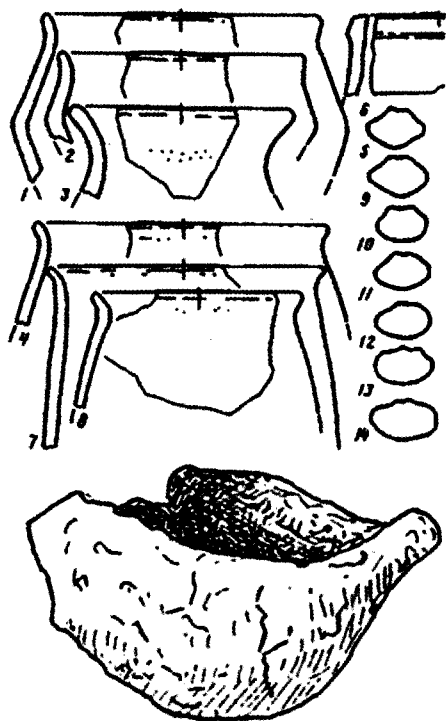
За дослідженнями 1975 р. Л.М. Рутковської у зачистках оголень розмитого берега та на полі на південний схід від водного дзеркала зафіксовано рештки могильника (і, можливо, периферії поселення). У одному з шурфів (III) відкрита попеляста пляма з рештками керамічних посудин, що ідентифікована як кремація на горизонті, над якою було насипано невеличкий курганчик висотою до 0,40 м.

У східній частині поселення відкритий могильник доби бронзи. Під час будівництва шосейної дороги у зрізі плато М.М. Шмаглієм у 1956 р. знайдено черняхівський горщик із кальцинованими кістками.

Археологічні розкопки проводилися двома експедиціями ІА АН УРСР у 1958 р., під керівництвом Є.В. Махно та В.П. Петрова, матеріали не опубліковані. Площа досліджених культурних нашарувань становить бл. 1000 кв. м. Невеликі зачистки та розкопки на могильнику провела в 1975 р. Л.М. Рутковська.

Знахідки із розвідок 1947 р., можливо, зберігаються в фондах колишнього

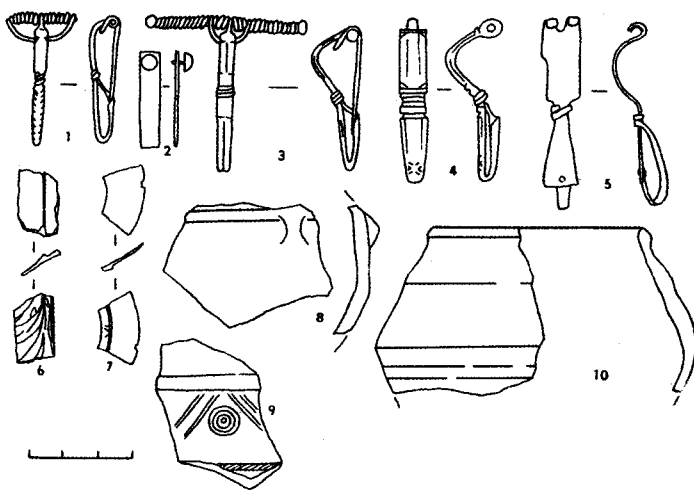
Ленінградського (Санкт-Петербурзького) відділенні ІА РАН. Матеріали розкопок 1958 р. зберігаються у фондах ІА НАНУ (колекція № 410): більшою мірою представлені знахідки з розкопу Є.В. Махно, матеріали з досліджень В.П. Петрова значною мірою втрачені. Матеріали (збере-

жена частина) зборів 1986 р. готуються до передачі у фонди Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського. Певна частина знахідок з поселення осіла в приватних колекціях краєзнавців, зокрема В.І. Баранова, В.Б. Тараненка, М.М. Жадана та ін.

Пункт Кагамлик I, поселення доби бронзи, селище черняхівської культури, ґрунтовий могильник доби пізньої бронзи та черняхівської культури, – відомий об'єкт археології під назвою «Радужківське поселення», об'єкт доволі масштабних археологічних розкопок, та багаторічних розвідкових обстежень, комплексна (поселення та некрополь) різночасова (бронзова та пізньоримська доба) пам'ятка. Наразі потребує сучасного обстеження для з'ясування стану її збереженості та факту наявності предмету охорони.

Джерела та література: Черняков І.Т.; Шевченко Н.П. Отчет о раскопках Градижской новостроечной экспедиции 1987 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/16. – 52 арк.+38 табл. – Рис. 1; Махно Е. В. Отчет о работе Левобережного отряда Кременчугской раннеславянской экспедиции (раскопки на поселении черняховского типа у с. Радужковка, ур. Вырвихвист) // Архів Ранньослов'янського відділу ІА НАН України; Махно Е. В. Отчет о работе Радужковского отряда Кременчугской экспедиции // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1958/е. – Щоденники №№ 2 – 3; Петров В. П. Отчет о раскопках поселения черняховского

типа у с. Радужковки Градижского р-на Полтавской обл. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – Спр. 1958/2; Телегин Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981 г. // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1981/24. – 42 арк., 40 табл.; Телегин Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Кременчугского водохранилища в 1981 г. (Черкасская и Полтавская области). – К., 1982 // НА

ПКМ. – Ф. е. – Спр. 03-244. – 26+8 арк. – Арк. 24 – 25. – Рис. 1:41; 9:3 – 4; Телегин Д. Я., Юра Р. А., Кучера М. П., Максимов Е. В., Митрофанова В. И., Отчет о разведке археологических памятников в зоне затопления Кременчугского водохранилища 1958 г. (Полтавской, Черкасской обл.) // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1958/1-е. – 45 арк. + 27 таб.; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Абашина Н. С. К вопросу о раннеславянских элементах культуры на черняховских памятниках Среднего Поднепровья / Абашина Н. С., Обломский А. М., Терпиловский Р. В. // РА. – 1999. – № 4. – С. 78 – 97. – С. 89 – 90. – Рис. 8:1 – 14; Брайчевський М. Ю. Біля джерел слов'янської державності (соціально-економічний розвиток черняхівських племен) / М. Ю. Брайчевський. – К. : Наукова думка, 1964. – 356 с. – С. 77, 81, 153 – 154, 187. – Рис. 37:2; Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Каталог / укладачі: Н. В. Блажевич, Н. Б. Бурдо, І. С. Вітрик та ін. – К. : Академперіодика, 2007. – 356 с. – С. 197. – № 179; Ляпушкин И. И. Днепровское лесостепное Левобережье в эпоху железа / И. И. Ляпушкин / АН СССР, Ин-т археологии. – М. – Л. : Изд-во АН СССР, 1961. – (Серия : МИА. – № 104). – С. 161. – № 135; Ляпушкин И. И. Памятники культуры полей погребений Левобережья Днепра / И. И. Ляпушкин // КСИИМК. – 1950. – Вып. XXXIII. – С. 29 – 38. – С. 36; Ляпушкин И. И. Памятники культуры «полей погребений» первой половины I тысячелетия н.э. Днепровского Лесостепного Левобережья (по материалам полевых изысканий 1940, 1945-1948 гг.) / И. И. Ляпушкин // СА. – 1950. – Вып. XXXIII. – С. 7 – 32. – С. 30; Ляпушкин І. І. Дослідження Дніпровської лівобережної експедиції 1947-1948 рр. / І. І. Ляпушкін // АП УРСР. – 1952. – Т. III. – С. 288. Махно Е. В. Памятники черняховской культуры на территории УССР: (Материалы к составлению археологической карты) / Е. В. Махно / АН СССР, Ин-т археологии. – МИА. – Москва: Изд-во АН СССР, 1960. – № 12а. 13-14. – С. 38; Петров В. П. Тигли черняховской культуры / В. П. Петров, Н. М. Кравченко // КСИА АН УССР. – Вып. 11. – 1961. – С. 87 – 88; Рутковская Л. М. Археологические памятники IV-VI вв. в районе Кременчугского моря (Украина) / Лукерия Маркиановна Рутковская // Slovenska archeologia. – 1979. – № XXVII-2. – С. 317 – 364. – С. 341 – 342. – Рис. 21.

В. В. Шерстюк, І. С. Мельникова

233. Поселення II, епоха бронзи (XIV – XII ст. до н. е.) (Жагамлик IV) (археол.)

Знаходиться за 1,2 км на південь від села, на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчугського водосховища).

Виявлене місцевими краєзнавцями в період із 1983 р. по 1986 р.

Обстежувалося Градизькою новобудівною експедицією (керівники І. Т. Черняков і Н. П. Шевченко) у 1986 р.

У розмивах берегової лінії водосховища були знайдені багаточисельні уламки кераміки епохи бронзи. Серед зібраного матеріалу, крім фрагментів великих баночних ліплених горщиків прикрашених під вінцями наліпним валиком, розчленованим косими насічками, є фрагмент великої ліпної чаші сабатинівської культури.

Пам'ятка відноситься до сабатинівської культури епохи бронзи і датується XIV – XII ст. до н. е.

Нині пам'ятка повністю зруйнована водною ерозією.

Матеріали обстеження зберігаються в Інституті археології НАН України.

Джерело: Черняков І. Т., Шевченко Н. П. Отчет о работе Градизской новостроенной экспедиции в 1986 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – 1986/?. – С. 7.

І. С. Мельникова, Н. П. Шевченко

234. Поселення III, ранній залізний вік (XI – VIII ст. до н. е.) (Жагамлик V) (археол.)

Знаходиться за 2 км на південь від села, на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчугського водосховища).

Виявлене місцевими краєзнавцями в період із 1983 р. по 1986 р.

Обстежувалося Градизькою новобудівною експедицією (керівники І. Т. Черняков і Н. П. Шевченко) у 1986 р.

Поселення було розташоване на похилій ділянці плато. Станом на час обстеження, вона стала прибережною половою водосховища на якій були знайдені багаточисельні фрагменти чорнолісько-

го посуду. Серед них: уламки кухонних горщиків, прикрашених наліпним розчленованим валиком і проколами під вінцями, уламки високих корчаг із лискованою поверхнею, лискованих кубків, орнаментованих геометричним орнаментом із пастовою інкрустацією. До залишків бронзоливарного виробництва, знайдених на поселенні, відносяться застигли краплі бронзи.

Нині площа поселення повністю знищена водною ерозією.

Пам'ятка відноситься до чорноліської культури передскіфського (кіммерійського) періоду раннього залізного віку і датується XI – VIII ст. до н. е.

Матеріали обстеження зберігаються в Інституті археології НАН України. Випадкові знахідки з поселення знаходяться в приватній колекції краєзнавця В.І. Баранова.

Джерела та література: Черняков І.Т., Шевченко Н.П. Отчет о работе Градижской новостроечной экспедиции в 1986 г. // НА ІА НАН України. Ф.е. – 1986/?. – С. 7; Шевченко Н.П. Памятники чернолесской культуры Среднеднепровского Левобережья // Киммерийцы и скифы: ТД Всесоюзного семинара, посвященного памяти А.И. Тереножкина. – Кировоград: изд. ИА АН УССР, 1987. – Часть II. – С. 89 – 90.

І.С. Мельникова, Н.П. Шевченко

235. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться на південно-західній околиці села за 0,25 км від крайніх будинків, на правому березі р. Кагамлик (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Складається з двох курганів розташованих на підвищенні на відстані 0,5 км один від одного по лінії південний схід-північний захід.

Висота насипів 1 м, діаметр близько 20 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова І.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических ис-

следованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 35; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 35; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея // НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 127.

І.С. Мельникова

236. Курганний могильник II (археол.)

Розташований за 1,48 – 2,20 км на південь (азимуту 168 – 173є) від сучасної південно-східної подорожньої (містка через р. Вирвихвіст) околиці с. Кагамлик, на плато теперішнього лівого берега Кременчуцького водосховища, до затоплення – на корінній терасі гребеню відрогу, утвореного злиттям рр. Вирвихвіст та Гирман (лівобічна притока р. Дніпро), на їх лівих берегах.

Окремі кургани групи ставали об'єктами топографічних обстежень середини XX – поч. XXI ст. На матеріалах карт поч. 1970-х р. про насип № 1 групи згадує Г.О. Сидоренко в «Довіднику» 1982 р. Комплекс із двох насипів (кургани №№ 1 – 2) обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району (№№ 39 – 40 біля с. Кагамлик). У квітні 2010 р. могильник як група вже з трьох насипів обстежувався К.М. Мироненком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Курганний могильник у складі 3-х насипів висотою 0,30 – 0,80 х 20 – 30 м (за матеріалами обстеження 2010 р.). Усі розорюються, південний (№ 2), найбільший у групі, розташований біля лісосмуги, що є межею земель адміністративних одиниць.

Більший, південніший насип групи (№ 2), показаний на німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на осно-

ві радянських мап РСЧА, як тригонометричний пункт із абсолютним значенням висоти 100,5 м. Насип № 1 показаний як курган на картах землекористування місцевого господарства 1971 р. випуску та на Атласі поч. ХХІ ст.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курганний могильник II в околиці с. Кагамлик – частково відомий комплексний об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку у складі трьох насипів, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 378 як група курганів у складі двох насипів. За результатами обстежень насипи №№ 1, 3 групи були включені до земель державної власності історико-культурного призначення.

Джерела та література: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году / машинопис; список ілюстр., алфав. список, альбом ілюстрацій. – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Спр. 1986/31 «б». – 56 арк., 214 рис.; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 15-15а. – Арк. 35. – № 39-40. – Рис. 127; Мироненко К. М. Звіт від 09 квітня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; М-36-103-А. М. Gradishsk. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial: Rußland karta 1:50000 stand 1929. – Truppenausgabe Nr. 1, 1943; План землекористування колгоспу ім. Крупської, село Пронозівка Глобинського району, Полтавської області. М 1:25000. – Полтава : Інститут «Укрземпроект» Полтавський філіал, 1971 // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 50. – Арк. 31/1; Атлас Кременчугского водохранилища. М 1:50 000. – К. : Киев. воен.-топограф. фабрика, 2004. – 40 с. – С. 35; Сидоренко Г. О. Довідник з археології України. Полтавська область / Г.О. Сидоренко, Є.В. Махно, Д.Я. Телегін. – К. : Наукова думка, 1982. – 108 с., 2 карти. – С. 44.

В.В. Шерстюк, І.С. Мельникова

237. Курган I (археол.)

Розташований за 6,80 км на північ-північний захід (азимут 339°) від сучасної західної околиці с. Кагамлик, на плато теперішнього лівого берега Кременчугського водосховища, до затоплення – на корінній терасі лівого берега р. Сула, лівобічної притоки р. Дніпро.

Курган ставав об'єктом топографічних обстежень середини – другої половини ХХ ст. На матеріалах карт поч. 1970-х р. про нього згадує Г.О. Сидоренко в «Довіднику» 1982 р. Курган І.С. Мельниковою у 1986 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району (№ 15 біля с. Кагамлик).

Насип розташований поблизу межі земель сільської ради, та тяжіє до кургану № 4 біля с. Кириківки, дослідженого Л.М. Луговою в 1988 р. Вони розділені лісосмугою, що є межею земель адмінідиниць. Висота розорюваного насипу 1 м, діаметр 25 м.

Насип показаний на німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, як курган зі значеннями висот: відносної 2,0 м та абсолютної 102,0 м. Позначка кургану міститься й на картах землекористування місцевого господарства 1971 р. випуску.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган I в околиці с. Кагамлик – відомий об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку.

Джерела та література: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году / машинопис; список ілюстр., алфав. список, альбом ілюстрацій. – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Спр. 1986/31«б». – 56 арк., 214 рис.; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 15-15а. – Арк. 34. – № 15. – Рис. 132; М-36-91-С. Gorby. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d N. 1943; План землекористування колгоспу ім. Крупської, село Пронозівка

Глобинського району, Полтавської області. М 1:25000. – Полтава : Інститут «Укрземпроект» Полтавський філіал, 1971 // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 50. – Арк. 31/1; Сидоренко Г.О. Довідник з археології України: Полтавська область / Г.О. Сидоренко, Є.В. Махно, Д.Я. Телегін. – К. : Наукова думка, 1982. – 108 с., 2 карти. – С. 44.

В.В. Шерстюк

238. Курган II (археол.)

Знаходиться за 0,30 км на північний захід від сучасної північно-східної околиці с. Кагамлик, на краю плато правого берега р. Вирвихвіст, сучасної притоки лівого берега Кременчуцького водосховища, до затоплення – лівобережного допливу р. Пирман, лівобережного басейну р. Дніпро.

Курган обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району (№ 26 біля с. Кагамлик).

Насип кургану розорювався, мав висоту до 0,50 м, діаметр понад 10 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган II в околиці с. Кагамлик – відомий об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку.

Джерело: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году / машинопис; список ілюстр., алфав. список, альбом ілюстрацій. – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Спр. 1986/31«б». – 56 арк., 214 рис.; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 15-15а. – Арк. 35. – № 26. – Рис. 133.

В.В. Шерстюк

239. Курган III (археол.)

Знаходиться на східній околиці села за 0,2 км від крайніх будинків та північніше дороги на с. Бориси, на відрогоподібному виступі лівого берега р. Кагамлик (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота насипу 0,7 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАНУ України. – Ф. е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 35; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 35; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея // НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 133.

І.С. Мельникова

240. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 0,25 км на північний захід від сучасної північно-західної околиці с. Кагамлик, на краю плато правого берега р. Вирвихвіст, сучасної притоки лівого берега Кременчуцького водосховища, до затоплення – лівобережного допливу р. Пирман, лівобережного басейну р. Дніпро.

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району (№ 29 біля с. Кагамлик).

Насип розорювався, мав висоту до 0,50 м, діаметр 15 м. На північ від нього розміщувався насип № 30, досліджений експедицією Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського у 1989 р.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган IV в околиці с. Кагамлик – відомий об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку.

Джерело: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году / машинопис; список ілюстр., алфав. список, альбом ілюстрацій. – Полтава, 1987 //

НА ІА НАНУ. – Спр. 1986/31 «б». – 56 арк., 214 рис.; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 15-15а. – Арк. 34. – № 29. – Рис. 133.

В.В. Шерстюк

241. Курган V (археол.)

Знаходиться на південній околиці села, за 50 м від сільських будівель, ліворуч від автошляху с. Кагамлик – смт. Градизьк та за 0,25 км від її узбіччя, на лівому березі р. Кагамлик (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота насипу 0,6 м, діаметр 15 м.
Розростається.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 33; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея // НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 127.

І.С. Мельникова

242. Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1965) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля будинку культури.

Поховано: 2 воїни з підрозділів 38-ї Армії Південно-Західного фронту, які загинули 12 вересня 1941 р. в результаті вибуху снаряда, прізвище встановлене 1: Щербина Федір Федорович, не увічнене; 27 воїнів 8-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії і 80-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули в період із 18 до 25 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками при звільненні сс. Кагамлик, Пронозівка та під час форсування р. Дніпро, прізвища увічнені.

Згідно з рішенням Пронозівської сільської ради від 26 грудня 1965 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом.

Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,5 м) встановлена на цегляному оштукатуреному постаменті (вис. 0,6 м). Праворуч – стела мармурової крихти (1,7 х 6,4 м), на якій закріплено 8 біломармурових дощок (0,65 х 0,36 м) з написом: «Слава героям 1941 – 1945» та прізвищами 158 воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни. Згідно Книги Пам'яті України відомо 295 прізвищ.

На могилі покладена бетонна плита (1,45 х 0,95 м) з прізвищами похованих воїнів.

У 1973 р. на стелі закріплена дошка на честь воїна Радянської Армії, старшого сержанта Пугача Василя Івановича (1952 р. – 1973 р.), уродженця с. Кагамлик, який загинув при виконанні військового обов'язку на радянсько-китайському кордоні: «Старший сержант Пугач Василь Іванович 1952 – 1973 загинув на радянсько-китайському кордоні».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 977520. – Спр. 489; ЦАМО РФ. – Ф. 1553. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 1609. – Оп. 2. – Спр. 20. – Арк. 165; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 70. – Арк. 14; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – №2.4.242-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 438 – 450.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

Канівщина, с. Погребівська сільська рада

243. Курган I (археол.)

Знаходиться за 1 км на північ від села, ліворуч від автошляху на с. Пустовійтове, на вододілі рр. Сухий Кагамлик (ліва притока р. Дніпро) та Сухий Омельник (права притока р. Псел, річкової системи Псел – Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0,5 м, діаметр 15 м. Насип розорується.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32 – 33.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32-33.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 126.

І.С. Мельникова

244. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на схід від села, біля східного узбіччя автошляху сс. Погреби – Пустовійтове, на вододілі рр. Сухий Кагамлик (ліва притока р. Дніпро) та Сухий Омельник (права притока р. Псел, річкової системи Псел – Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0,6 м, діаметр 13 м. Насип розорується.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986

году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32 – 33.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32 – 33.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 126.

І.С. Мельникова

245. Курган III (археол.)

Знаходиться на західній околиці села за 0,15 км від приватних садіб та за 0,7 км на схід від залізниці «Кременчук – Глобине», на невеликому підвищенні лівого берега р. Сухий Кагамлик (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І. С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0,5 м, діаметр 17 м. Насип розорується.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32 – 33.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32 – 33.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 126.

І.С. Мельникова

246. Братські могили (6) радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться в північно-західній частині кладовища.

У шести могилах похована невідома кількість воїнів 69-ї, 97-ї гвардійських стрілецької та 138-ї стрілецької дивізій, померлі від ран у 5158 хірургічному похідно-польовому госпіталі, який був розташований у селі з 1 грудня 1943 р. до лютого 1944 р. Прізвищ встановлено 30, увічнено – 6.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників місцевого колгоспу ім. Леніна від 20 березня 1970 р., протокол № 4,

у центрі поховань встановлено цегляний обеліск із зіркою (вис. 3,0 м) та закріплена бетонна плита (1,1 x 0,8 м) з пам'ятним написом: «1941 – 1945. Вечная слава воинам – героям, павшим смертью храбрых в годы Великой Отечественной войны Веселкин Виктор Николаевич ? – 1943 Герасименко Яков Мефодьевич 1904 – 1943 Гуцин Евгений Федорович 1924 – 1943 Ермошин Филипп Дмитриевич 1915 – 1943 Монастырский Лев Соломонович 1913 – 1943 Устименко Иван Петрович 1894 – 1943».

Джерела та література: Архів військово-медичного музею МО РФ. – Ф. 5158 ХППГ. – Арк. 5, 6, 7; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – №2.4.238-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Памятники истории и культуры СССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404.

Н.Ф. Шаповал

Кирияківка, с. Броварківська сільська рада

247. Курган (археол.)

Знаходиться за 1,2 км на південь від південної околиці села, на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,6 м (абсолютна висота в Балтійській системі висот – 102,6 м), діаметр 25 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 30. – Рис. 87; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт; альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 30. – Рис. 87; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

248. Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля клубу.

Поховано 105 воїнів 5-ї, 7-ї, 8-ї гвардійських повітряно-десантних та 69-ї, 80-ї гвардійських стрілецьких дивізій, які загинули 26 – 28 вересня 1943 р. в боях з гітлерівськими загарбниками за визволення села та при форсуванні р. Дніпро, а також померлі від ран у жовтні 1943 р. – січні 1944 р. в 124-му хірургічному похідно-польовому госпіталі. Прізвищ відомо 80, увічнено – 63.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Ленінець» від 20 лютого 1953 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптурна воїна (вис. 2,5 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 3,2 м), на чільній стороні

якого закріплена чавунна дошка (0,6 х 0,4 м) з пам'ятним написом: «Вечная память героям павшим в боях за свободу и не зависимость нашей Родины».

Перед пам'ятником покладені 3 чавунні плити (1,47 х 0,9 м) з прізвищами загиблих воїнів і пам'ятним написом: «Вечная память воинам-героям, павшим смертью храбрых в годы Великой Отечественной войны».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1316. – Оп. 2. – Спр. 12. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 1609. – Оп. 2. – Спр. 12. – Арк. 263; ЦАМО РФ. – IX від. – Спр. 101-598-2; ЦАМО РФ. – IX від. – Спр. 101-598-2. – вх. 55957. – 1943; ЦАМО РФ. – IX від. – Спр. 2-41-44, вх. 55647-1943; ЦАМО РФ. – IX від. – Спр. 2-41-44.-вх. 3130-1944; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.221-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Памятники истории и культуры УССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404.

Н.Ф. Шаповал

249. Місце загибелі Зигіна Олексія Івановича (1943) (іст.)

Знаходиться на західній околиці села, біля автошляху мм. Кременчук – Київ.

Зигін Олексій Іванович (30.03(11.04).1896 р., с. Велика Мартинівка, Сальського району, Донської обл., нині Мартинівського району, Ростовської обл. – 27.09.1943 р., с. Кириаківка, Плобинського району, похований у м. Полтава, біля Меморіалу Солдатської Слави) – радянський воєначальник, генерал-лейтенант (1943 р.), командуючий 4-ю гвардійською армією.

Народився в родині селянина-бідняка. Працював хлопчиком у магазині, молодшим прикажчиком, найми-тував, був учнем поштово-телеграфної контори, листоношею. З 1903 по 1908 рр. навчався у двокласному Мартинівському училищі. З серпня 1915 р. по грудень 1917 р. служив у царській армії в експедиційному корпусі генерала Чорнозубова в Персії, командиром роти 2-го Карського піхотного полку. У царській армії закін-

чив школу прапорщиків, останній чин – прапорщик, посада – командир роти.

У грудні 1917 р. очолив партизанський загін с. Мартинівка, який у лютому 1918 р. влився до Червоної Армії, у Сальську групу військ. Під час громадянської війни приймав участь у боях на Південно-Східному, Південно-Західному, Кавказькому фронтах – командиром загону, полку, помічником інспектора піхоти 10-ї Армії, начальником штабу та командиром бригади, помічником начальника штабу 1-го Кінного корпусу й начальником відділу штабу 2-ї Кінної армії.

Із березня 1921 р. по грудень 1930 р. служив у Сальському, Ростовському, Донському і Терському окружних військоматах на посадах віськового комісара, з грудня 1930 р. по травень 1931 р. – комендант м. Ростов-на-Дону. З травня 1931 р. по липень 1937 р. – командир полку 9-ї Донської стрілецької дивізії та 9-ї стрілецької дивізії ОКДВ. З липня 1937 р. по липень 1938 р. – комендант Благовіщенського району.

Перебуваючи в рядах Червоної Армії у 1927 – 1928 рр. закінчив курси «Выстрел»

і два курси заочної військової академії. У 1940 р. О.І. Зигін був начальником дворічних Слуцьких піхотних курсів удосконалення командного складу запасу.

Напередодні та на початку нападу Німеччини на Радянський Союз командував стрілецькою дивізією, з червня 1942 р. – командував 58-ю, потім – 39-ю, 20-ю Арміями на Західному та Калінінському фронтах. Нагороджений орденом Леніна, двома орденами Червоного прапора, орденом Кутузова I ст., Червоної Зірки.

Згідно з наказом Ставки Верховного Головнокомандуючого від 25.09.1943 р. генерал-лейтенант О.І. Зигін призначений командуючим 4-ою гвардійською Армією. 27.09.1943 р., проїжджаючи автомобілем із командного пункту, командарм вирішив поблизу с. Кириятівка оглянути місце, намічене під спостережний пункт штабу Армії. Автомобіль звернув з дороги і підірвався на міні.

У 1967 р. на місці загибелі О.І. Зигіна встановлено залізобетонний обеліск (вис. 7,0 м), на чільній грані якого закріплено портрет із написом: «Генерал-лейтенант Зигін О.І. 1896 – 1943».

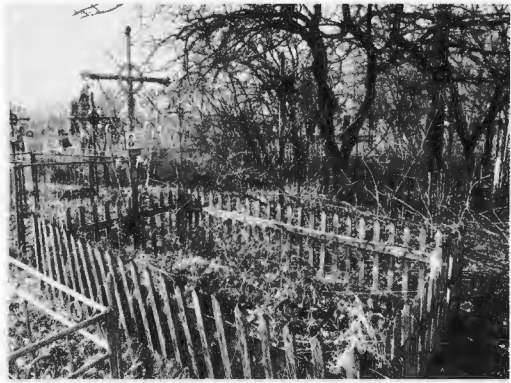
Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф.236. – Оп.2843. – Спр. 499. – Арк.30; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.202 – 2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Украинская Советская Энциклопедия. – К.: Главная редакция Украинской Советской Энциклопедии, 1980. – Т. 4. – С. 187 – 188; Военный энциклопедический словарь. – М.: «Воениздат», 1984. – С. 280; Бирюков Н.И. Трудная наука побеждать. – М.: «Воениздат», 1968. – С.53.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

250. Могила Білоуса Юхима Івановича (1957) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища.

Похований Білоус Юхим Іванович (1882 р., с. Білоусівка, Гorbівської волості, нині Глобинського району – 3.11.1957 р., с. Кириятівка, Глобинського району) – чемпіон світу з французької боротьби.

Народився в багатодітній селянській родині. Крім нього, у батьків було 5 синів і 2 дочки. Змалку відзначався неабиякою фізичною силою. Призваний до армії, служив на флоті, де матрос фінн навчив його борцівським прийомам. Після служби повернувся до рідного села, потім поїхав до м. Москва, звернувся в цирк, але отримав відмову. У 1910 р. вдалося потрапити з групою спортсменів до Італії. У 1911 р. Ю.І. Білоус став переможцем міжнародного конкурсу чоловічої краси, який проходив у м. Харків. У 1914 р. стає абсолютним чемпіоном світу з французької боротьби. Пізніше багато гастролював із силовими цирковими номерами та демонстрував прийоми французької боротьби з відомими борцями Павлом Розбийгорою, Василем Шаталовим та Іваном Піддубним, який називав нашого земляка своїм найздібнішим учнем. За неофіційними джерелами всі поєдинки між І. Піддубним і Ю. Білоусом так і не виявили переможця. Залишився жити у с. Вишеньки. Освіту не здобув, вступив до колгоспу, працював конюхом. Перед початком Другої Світової війни переїздить до с. Кириятівка де жила його сестра. Неабияку фізичну силу, спортивну майстерність Ю.І. Білоус зберіг до глибокої старості. Помер і похований у с. Кириятівка.

На могилі місцевими майстрами встановлено металевий хрест (2,3 x 1,0 м), на якому закріплено металокерамічну дошку (0,18 x 0,24 м) з фотопортретом і написом: «Білоус Юхим Іванович 1882 – 1957».

Джерела та література: Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: «Українська Енциклопедія імені М. П. Бажана», 1992. – С. 197; Григор'єв В. М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 368 – 373; Трегубенко І. Богатирі землі полтавської // Комсомолец Полтавщини. – № 4 (1366). – 1967. – 6 січня. – С. 4; Ткаченко П. Легенда спорту Глобинщини Юхим Іванович Білоус. // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 7 (10942). – 29 січня. – С. 2.

Н.М. Сиволап

251. Пам'ятне місце загибелі учасників громадянської війни Бутиріна Опанаса Андрійовича та, Бреславського Івана Онопрійовича (1920) (іст.)

Знаходиться на околиці, за 2,5 км від села, біля автошляху мм. Кременчук – Київ.

На цьому місці влітку 1920 р. були розстріляні Бутирін Опанас Андрійович (1895 р. – 1920 р.), уродженець м. Кременчук, один із керівників Кременчуцької партійної організації, командир загону Червоної гвардії м. Кременчук, з грудня 1919 р. – голова Кременчуцької надзвичайної комісії, виїздив у с. Горби організувати комітет незаможних селян; Бреславський Іван Онопрійович (1898 – 1920), уродженець с. Горби (див. № 299). Були захоплені в бою антибільшовицьким збройним загonom отамана Скирди та розстріляні.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Ленінець» від 27

січня 1967 р. у 1967 р. на місці їх загибелі встановлено обеліск із шлакобетону (вис. 3,0 м) циліндричної форми, увінчаний зіркою, встановлений на постаменті з буттового каменю (вис. 0,8 м). На постаменті закріплено металеву дошку (0,4 x 0,6 м) з пам'ятним написом: «1917 – 1967 Герої громадянської війни Бутирін О. А. (1895–1920) Бреславський І. О. (1898 – 1920)». Обеліск виготовлено Харківською виробничою майстернею.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.222-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область. – К., 1967. – С. 471 – 472, 476; Памятники истории и культуры УССР: Каталог-справочник. – К., 1987. – С.403.

В.Я. Ревезук

252. Пам'ятний знак полеглим землякам (1964) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища.

Встановлений у 1964 р. в пам'ять про воїнів, жителів села, які загинули на фронтах Другої Світової війни. На залізобетонному чотиригранному обеліску (вис. 3,2 м) із зіркою закріплено 17 біломармурових дошок: 1 – (0,49 x 0,31 м) з пам'ятним написом: «Вічна пам'ять воїнам-землякам, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.» і 16 – (0,4 x 0,36 м) і з прізвищами 183 полеглих земляків. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 243 прізвища.

Джерела та література: Книга Пам'яті України: Полтавська обл. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 121-131.

Н.М. Сиволап

Ковнірівщина, с. Іваново-Селищенська сільська рада

253. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 0,7 км на захід від села та шляху до с. Демченки, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з двох насипів висотою 0,8 та 1 м, і діаметром 15 і 20 м.

Розкопується.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 10. – Рис. 30/І-1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 10. – Рис. 30/І-1, 2.

Л.М. Лугова

254. Пам'ятний знак полеглим землякам (1955, 2010) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища.

Встановлений у 1955 р. на честь воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни. У 2010 р. дерев'яний обеліск замінено на стелу (1,5 x 0,7 м) із сірого полірованого граніту, закріплену на такому ж постаменті (0,4 x 1,1 м). На чільній стороні стели – пам'ятний напис: «Вічна слава воїнам – односельчанам які загинули у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 р.р.» і 42 прізвища земляків.

У Книзі Пам'яті України увічнено 34 прізвища.

Джерела та література: Інформація відділу культури спорту і туризму Глобинської райдержадміністрації Полтавської області // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 298 – 299.

Н.М. Сиволап

Коломицівка, с. Жуківська сільська рада

255. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на північ від села, на вододілі в межиріччі рр. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро та Сухий Омельник, правої притоки р. Псел,

на невеликому підвищенні, поблизу заболоченої балки.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох курганів висотою 1,5 та 2,5 м, і діаметром 25 та 45 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 20. – Рис. 64/1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 20. – Рис. 64/1, 2.

Л.М. Лугова

256. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,1 км на схід від південної околиці села, на невеликому підвищенні в межиріччі рр. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро та Сухий Омельник, правої притоки р. Псел.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 2,5 м, діаметр 20 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 20. – Рис. 64; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 20. – Рис. 64.

Л.М. Лугова

257. Курган II (археол.)

Знаходиться на західній околиці в межах села, біля повороту автошляху смт. Гадизьк – смт. Семенівка, на правому березі р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота кургану 2 м, діаметр 25 м.

Задернований, вершина кургану пошкоджена вибіркою землі.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 20. – Рис. 64;

НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 20. – Рис. 64.

Л.М. Лугова

Кордубанове, с. Глобинська міська рада

258. Могили (4) радянських воїнів (1941) (іст.)

Знаходиться у східній частині села, на старому кладовищі. У 4-х могилах поховано 4 воїни 297-ї стрілецької дивізії, які померли від ран у першій половині вересня 1941 р. Прізвища невідомі.

У 1988 р. в центральній частині поховань встановлено металевий обеліск (вис. 2,2 м) без напису, а на могилах – 4 металеві гробниці (1,38 х 0,5 м).

Джерело: Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області №16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Н.Ф. Шаповал

259. Могила Кравченка Михайла Микитовича (1983) (іст.)

Знаходиться у центральній частині кладовища.

Похований Кравченко Михайло Микитович (02.06.1908 р., с. Юрки, нині Козельщинського району – 31.07.1983 р., с. Кордубанове, Глобинського району) – повний кавалер ордену Слави.

Народився в селянській родині. До початку Другої Світової війни працював конюхом у радгоспі «Пустовойтове». Рядовий М.М. Кравченко розпочав службу в Червоній Армії з червня 1941 р., на фронтах Великої Вітчизняної війни – з грудня 1941 р. У районі м. Ковель, коли батальйон потрапив у оточення, загін кулеметників 910-го гвардійського стрілецького полку 71-ї гвардійської стрілецької дивізії на чолі з гвардії старшиною М.М. Кравченком, інтенсивним прицільним вогнем подавив ворожі кулеметні гнізда, чим дав можливість оточеним з'єднатися з радянськими військами, успішно продовжити наступ. На Курській дузі, діючи разом із бойовим товаришем, підбив гранатами два танки та знищив кулеметними чергами танковий десант ворога. На Західній Дніпрі, переправившись на плоту через річку, виявив крупнокаліберні кулемети, які не давали радянським військам підступитися до мосту, та розгромив їхні обслуги. Шість разів був поранений. Нагороджений медаллю «За відвагу». Після перемоги повернувся на рідну Полтавщину. Оселився в радгоспі «Червоний прапор» Глобинського цукрокомбінату, працював

конюхом. Помер і похований у с. Кордубанове.

У 1984 р. на могилі встановлено пам'ятний знак, замінений у 2007 р. на спільний з дружиною надгробок із сірої граніту (0,58 x 1,2 м) з пам'ятним написом: «Кравченко Михайло Микитович (02.06.1908 – 31.07.1983) Марія Романівна (20.03.1918 – 21.10.1997)». На могилах покладені такі ж плити (1,0 x 0,51 м) з написом: «Вічна пам'ять».

Інші пам'ятні знаки на честь героя не встановлені.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686046. – Спр. 24; Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Дубров Б. Солдатська Слава. – К.: «Молодь», 1975. – С. 351.

Н.М. Сиволап

Корещина, с. Землянківська сільська рада

260. Будинок, у якому жила Кириченко Раїса Панасівна (1948) (іст.)

Знаходиться у східній частині села за адресою: вул. Комарова, 9.

Одноповерховий, прямокутний у плані, глинобитний, обкладений білою цеглою, площею 52 кв. м, покрівля – зелена металочерепиця. Побудований у 1948 р. Тут жила Кириченко Раїса Панасівна (14.10.1943 р., с. Корещина, нині Глобинського району – 9.02.2005 р., м. Київ, похована в с. Корещина, Глобинського району) – народна артистка України (1979), Герой України (2003), лауреат Національної премії ім. Т.Г. Шевченка (1986), повний кавалер ордену княгині Ольги, ордену Миколи Чудотворця (Див. поз. № 261).

14 жовтня 2005 р. на будинку, де жила видатна співачка, встановлено меморіальну дошку із сірого граніту (0,45 х

0,84 м) з пам'ятним написом: «Тут у 1943 народилася Герой України Народна артистка України Раїса Кириченко

Мене тут мати сповила

І над коліскою співала

У цій хатині край села

Мене вона благословила...»

Скульптор – В.В. Голубородов, художник – В.В. Бондар.

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області № 16 від 18. 03. 2005. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Митці України: Енциклопедичний довідник за редакцією А.В. Кудрицького. – Київ: «Українська енциклопедія», 1992. – С. 295; ...Осиротіла мамина хата, загужила на причілку вишня, плаче Україна... // Зоря Полтавщини. – 2005. –

№ 7 (625). – 17 лютого. – С. 2; Ляпаненко Н., Ляпаненко М. Душі криниця: Слово про народну Берегиню // Рідний край. – Полтава: «АСМІ», 2001. – № 2(5). – С. 23 – 27; Васевич А., Думка Ю. Її любила, любить і любитиме вся Україна // Зоря Полтавщини. – 2005. – № 161 (20598). – 18 жовтня. – С. 1 – 2.

Н.М. Сиволап

261. Меморіальний комплекс: могили Кириченко Раїси Панасівни, (2005), Кириченка Миколи Михайловича (2013), Корж Марії Євдокимівни (1998) (іст.)

Знаходиться у центральній частині кладовища.

Поховані: Кириченко Раїса Панасівна, Кириченко Микола Михайлович, Корж Марія Євдокимівна.

Кириченко Раїса Панасівна (14.10.1943 р., с. Корещина, нині Глобинського району – 9.02.2005 р., м. Київ, похована в с. Корещина, Глобинського району) – народна артистка України (1979), Герой України (2003), лауреат Національної премії ім. Т.Г. Шевченка (1986), повний кавалер ордену княгині Ольги, ордену Миколи Чудотворця.

Народилася в селянській родині (Див. поз. № 260). Після закінчення Землянківської восьмирічної школи, трудову діяльність розпочала дояркою в місцевому колгоспі. Професійну освіту здобула у 1980-х рр. закінчивши заочно хорове відділення Харківського інституту мистецтв ім. І. Котляревського. Творча біографія співачки розпочалася у 1961 р. в хорі при Будинку культури Кременчуцького автозаводу. З 1962 р. – артистка жіночого театралізованого ансамблю Полтавської обласної філармонії. З 1963 р. артистка вокального хореографічного ансамблю Житомирської обласної філармонії, з 1967 р. – артистка хору Херсонської філармонії. З 1968 р. – солістка Черкаського народного хору Черкаської філармонії. У 1974 р. переведена солісткою ансамблю «Росава». До Полтави повертається у 1985 р. – солістка-вокалістка Полтавської обласної філармонії. Із 1987 р. ви-

ступає з власною групою «Чураївна». Поряд із народними піснями виконувала твори сучасних композиторів

Р.П. Кириченко досягла високого рівня виконавської майстерності. Її концертні виступи стали значною подією в вокальному мистецтві. Учасниця міжнародних, республіканських конкурсів та фестивалів, святкових концертів: «Таланти твої, Україно», «Пісенний вернісаж», «Чумацький шлях». З великим успіхом виступала під час проведення Днів Українського Мистецтва в Казахстані, Російській Федерації (м. Тюмень), Тижня національної культури в Німеччині. Виступала на сцені Палацу культури «Україна», на Сорочинському ярмарку, на обласному святі «Пісенне джерело». Завдяки своїй виконавській майстерності стала візитною карткою України з тріумфом виступаючи в країнах Європи, США, Канаді, Австралії, Алжирі, Тунісі, Філіппінах, Монголії. У репертуарі співачки постійно звучали пісні «Мамина вишня», «Хата моя, біла хата», «Чураївна», «П'є журавлик воду», «Я козачка твоя», «Доля у нас – два крила», «Звучи, рідна мово», «Я горда жінка», «Лишаймося собою», та ін.. Записала ком пакт-диски: «Долі моєї село» та «Цвіте черемшина».

Із 1994 р. – викладач класу вокалу Полтавського державного музичного училища ім. М.В. Лисенка. Зарекомендувала себе як талановитий педагог, утверджувала українську вокальну школу. У 1990-х рр.. працювала над створенням проекту «Театр пісні Раїси Кириченко».

Концертну діяльність припинила тяжка недуга. У 1996 р. Р.П. Кириченко виїхала до Німеччини, де їй зробили складну операцію. Повернулась на сцену після хвороби. Померла у 2005 р. після проведеної в Київському інституті трансплантології складної операції на серці.

Є автором книги спогадів «Я козачка твоя, Україно» (2003). У рідному селі стараннями співачки збудовано церкву на честь Покрова Пресвятої Богородиці, газифіковано оселі, школі надано статус середньої.

Про життя і творчість співачки знято фільми «Тополина земля», «Пісні Марусі Чурай», «Журавлина вірність», «Розквітає рута-м'ята», «Автограф».

Лауреат Національної премії ім. Т.Г. Шевченка (1986), премії ім. Д. Луценка «Осіньне Золото». Звання Героя України присвоєно Указом Президента України № 1236/2003 від 31.10.2003 за визначний особистий внесок у збереження та збагачення української національної пісенної спадщини, багаторічну плідну творчу діяльність. Нагороджена орденом Держави (2003), повний кавалер ордену княгині Ольги (1998, 1999, 2001), кавалер ордену Миколи Чудотворця «За примноження добра на землі». Нагороджена Почесною грамотою Президії Верховної Ради України, медаллю «Ветеран праці».

Згідно із заповітом, похована у рідному селі поруч із матір'ю, Корж Марією Євдокимівною (14.05 1914 – 13.08.1998). У 2006 на могилі встановлено надгробок із сірого полірованого граніту (1,68 x 0,68 м) у вигляді бандури, увінчаний хрестом, з портретним зображенням співачки та пам'ятним написом: «Герой України, Народна артистка України Кириченко Раїса Панасівна 14.10.1943 – 2005.09.02», «Роки промчали, як райдужний вітер І зупинилися біля жоржин». На зворотній стороні – зображення букету гвоздик. На могилі гробниця із того ж матеріалу.

Автор – В.В. Голубородов.

Кириченко Микола Михайлович (24.12.1942 р., с. Золотарівка, Кобеляцького району – 7.06.2013 р., м. Полтава, похований у с. Корещина, Глобинського

району) – концертмейстер, заслужений артист України.

Народився в родині вчительки початкової школи й працівника сільського господарства. Самотужки навчився грати на гармошці та баяні. Закінчив Кобеляцьку середню школу робітничої молоді (1960), та Кобеляцьку музичну школу, де 10 років працював викладачем. Потім – навчання на відділенні народних інструментів Житомирського музичного училища ім. В.С. Косенка по класу баяну (1970). Працював баяністом самодіяльного хору Ліщинівського будинку відпочинку залізничників, а також баяністом Кобеляцького районного будинку культури.

Наприкінці 1961 р. зарахований концертмейстером колективу жіночого хорового ансамблю Полтавської обласної філармонії. Після приїду до колективу Раїси Корж, 15 грудня 1963 р. утворилася родина Кириченків і розпочалися творчі мандри: 1963 – 1967 рр. – Житомирський вокально-хореографічний ансамбль «Льонок» (музичний супровід – дуєт баяністів); 1967 – 1968 рр. – вокально-хореографічний ансамбль «Веснянка» Херсонської обласна філармонії (музичний супровід – тріо баяністів); 1968 – 1987 рр. – Черкаська обласна філармонія: Черкаський народний хор (баяніст-концертмейстер), ансамбль «Калина» (баяніст-інструменталіст), ансамбль «Росава» (баяніст-керівник).

Із 1985 р. на запрошення керівництва Полтавської області родина Кириченків продовжила артистичну діяльність у Полтавській державній філармонії. Розпочалася робота з організації концертного ансамблю «Чураївна», де М.М. Кириченко був солістом-інструменталістом, музичним керівником (03.03.1987 р. – 16.09.1994 р.). Подальша праця на мистецькій ниві продовжилася на посаді концертмейстера-акомпаніатора у Полтавському музичному училищі ім. М.В. Лисенка.

За час творчої діяльності побував із творчими поїздками у всіх республіках колишнього СРСР та за кордоном у скла-

ді мистецьких груп і колективів – у США, Польщі, Монголії, Німеччині, Австралії.

М.М. Кириченко став для Раїси Панасівни не тільки вірним супутником на життєвій дорозі, а й співтворцем більшості концертних номерів. Певно, найвідомішою пісню, яку вони виконували удвох, стала «Доля у нас – два крила». Після смерті дружини М.М. Кириченко доглядав за її батьківською хатою у с. Корещина (Див. поз. № 260), жив там у теплу пору року. Водночас упорядковував творчу спадщину дружини, популяризував її.

Заслужений артист України (1994), нагороджений Почесною грамотою Ради Міністрів України (2002).

На могилі встановлено тимчасовий пам'ятний знак.

Корж Марія Євдокимівна (14.05.1914 р. – 13.08.1998 р., с. Корещина Глобинського району) – мати Раїси Панасівни Кириченко.

На могилі встановлено пам'ятник – профільована із арковим завершенням стела, верхівка якої увінчана хрестом. На передній стороні стели викарбувано портретне зображення похованої, під яким пам'ятний напис: «Корж Марія Євдокимівна 14.V.1914 – 1998.VIII.13» зображення двох квіток троянди та напис: «Плач тепер білим цвітом мамина вишня в саду Пам'ятаємо, любимо, сумуємо ваші діти.»

Ділянка з похованнями відділена від навколишнього середовища невисоким камініним парпетом із сірого граніту та викладена всередині плиткою.

Джерела та література: «Я козачка твоя, Україно!» // Вечірня Полтава. – 2003. – № 45 (558). – 6 листопада. – С. 1; Раїса Опанасівна Кириченко (некролог) // Зоря Полтавщини. – 2005. – 11 лютого. – С. 4; ...Осіротіла мамина хата, затужила на причілку вишня, плаче Україна... (некролог) // Вечірня Полтава. – 2005. – № 7 (625). – 17 лютого. – С. 2; Дубина М. Другі іменни вже без Березини... // Село полтавське. – 2006. – № 42 (763). – 20 жовтня. – С. 4; Волкова Г. Я народилася в селі й ніколи не відокремлювала себе від нього... // Вечірня Полтава. – 2010. – № 6 (885). – 10 лютого. – С. 5; Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 3. Герої України / упоряд. О.А.

Білоусько, Т.П. Пустовіт]; Центр досл. Іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 18 – 19; Хто є хто на Полтавщині, Видатні земляки. Довідково-біографічне видання. Випуск другий. – К., 2004. – С. 196; Калініченко К. «Зів'яли квіти, двір зажурився...» // Зоря Полтавщини. – 2013. – №101 (22198). – 2 липня. – С. 2; Полтавська філармонія – 70 / упоряд.: О.А. Білоусько, В.А. Пилипенко, Т.П. Пустовіт. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. – С. 144 – 145; Їхні душі зустрілися на небесах... // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 44 (10979). – 11 червня. – С. 1.

Н.М. Сиволап, В.В. Клочко, В.О. Мокляк

262. Пам'ятний знак полеглим землякам (1955) (іст.)

Знаходиться в південній частині кладовища. Споруджений місцевими майстрами у 1955 р. на честь воїнів, жителів

села, які загинули на фронтах Другої Світової війни. У центральній частині цегляного, оштукатуреного обеліска (2,3 x 1,1 x 0,8 м) закріплена металева дошка (0,98 x 0,49 м) з прізвищами 38 полеглих воїнів-земляків. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 41 прізвище.

Джерела та література: ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 10. – Спр. 36. – Арк. 28-30; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.230-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 262-264; Памятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404.

Н.М. Сиволап

Котляревське, с. Градизька селищна рада

263. Курганний могильник «Могили Гострої» (археол.)

Знаходиться за 2,3 км на схід від села, на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Чотири кургани висотою 2, 1,2, 2,5 і 2,5 м, діаметром 25 – 30 м розташувалися ланцюгом по лінії південний схід – північний захід на 1,5 – 1,7 км. Курган 4, який займає в групі крайнє північно-західне положення, має власну назву – «Могила Гостра» (його абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 106,2 м). Найменший курган № 2 розорюється, решта задерновані. На кургані № 3 росте дерево.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 28 – 29. – Рис. 83/І-1-4, 84/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 28-29. – Рис. 83/І-1-4, 84/І-3; Карта. – Генеральний штаб: Кременчук. – М-36-103. – М., 1987.

Л.М. Лугова

Крива Руда, с. Святилівська сільська рада

264. Курган І (археол.)

Знаходиться за 1,2 км на захід від села ліворуч від автошляху мм. Дніпропетровськ – Київ, на плато лівого берега р. Дніпро, на березі Кременчуцького водосховища.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 2 м, діаметр 20 м.

Задернований насип пошкоджений вибіркою землі.

На його вершині стоїть геодезичний знак.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 34. – Рис. 95/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 34. – Рис. 95/1.

Л.М. Лугова

265. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,9 км на північний захід від села ліворуч від автошляху мм. Дніпропетровськ – Київ, на плато лівого берега р. Дніпро, на правому березі невеликої р. Крива Руда.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота кургану 1,5 м, діаметр 20 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 34. – Рис. 95/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 34. – Рис. 95/2.

Л.М. Лугова

Куп'євате, с. Куп'єватівська сільська рада

266. Курган I (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на схід від села, ліворуч від автошляху до с. Майданівка, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел, поблизу балки.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота кургану 1 м, діаметр 20 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 7. – Рис. 21; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 7. – Рис. 21.

Л.М. Лугова

267. Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)

Знаходиться у південно-східній частині кладовища.

Похована невідома кількість воїнів 617-го стрілецького полку 199-ї стрілець-

кої дивізії 38-ї армії Південно-Західного фронту, які загинули 14 – 15 вересня 1941 р. під час оборонних боїв. Прізвищ встановлено 10.

У 1950-х рр. місцевими майстрами встановлено металевий надгробок у вигляді піраміди (вис. 1,7 м), на якому викарбувано прізвище: «Микишиєнко 1923 – 41». На могилі – металева гробниця (2,1х 1,0 м).

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 818883. – Спр. 127 – Арк. 83; Рішення виконавчого комітету Полтавської обласної ради народних депутатів № 247 від 23.04.1982 року // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнав-

чого музею імені Василя Кричевського; Хронологічний довідник про період тимчасової німецько-фашистської окупації населених пунктів Полтавської області 1941 – 1943 р. – Полтава, 2005. – С. 97.

Н.М. Сиволап

268. Пам'ятний знак полеглим землякам (1985) (іст.)

Знаходиться в центральній частині села, біля автошляху.

Встановлений у 1985 р. на честь воїнів, жителів сільської ради, які загинули на фронтах Другої Світової війни. Серед них – Анцеборенко Павло Опанасович (1925 р., с. Майданівка, Манжелівського

району, Кременчуцької округи, нині Глобинського району – 20.08.1944 р., х. Метсося, похований у с. Люлемея, Естонія) – Герой Радянського Союзу. В семирічному віці осиротів, виховувався в колгоспному патронаті с. Глушки. У 1939 р. закінчив Куп'єватівську неповну середню школу. Навчався у ФЗУ, працював на заводі. У вересні 1941 р. пішов добровольцем на фронт. Рядовий, розвідник взводу пішої розвідки 506-го стрілецького полку (198-а стрілецька дивізія, 1-а ударна Армія, 3-й Прибалтійський фронт), у серпні 1944 р. у складі розвідгрупи прийняв нерівний бій із ворогом. Особисто знищив 8 гітлерівців. 20.08.1944 р. біля хут. Метсося (Естонія) ціною власного життя забезпечив вихід з оточення товаришів.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 р. за мужність і відвагу, проявлені в бою, рядовому П.О. Анцеборенку, посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Пам'ятний знак – залізобетонна скульптура (2,0 м) скорботної жінки, встановлена на цегляному оштукатуреному постаменті (вис. 1,38 м), по обидва боки якого цегляна, оштукатурена, облицьована плиткою стела (16,0 x 1,38 м). На стелі – пам'ятний напис: «1941 – 1945 Ніхто не забутий ніщо не забуте» та 8 дощок із сірого граніту (0,92 x 0,4 м) з написом: «Анцеборенко Павло Опанасович Герой Радянського Союзу 1925 – 1944», фотопортретом земляка та прізвищами 237 полеглих односельців За свідченням Книги Пам'яті України відомо 192 прізвища. Біля підніжжя стели – дошка з сірого граніту (0,93 x 0,4 м) з пам'ятним написом: «Вечная память героям односельчанам погибшим в годы Великой Отечественной войны».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф.33. – Оп. 793756. – Спр. 2; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 332 – 343; Герои Советского Союза: Краткий биографический словарь. Т. 1. – Москва: Военное издательство, 1987. – С. 72; Герой землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 1. Герой Радянського Союзу / [упоряд.: О.А. Білоусько, А.К. Гребіник, Т.П. Пустовіт]; центр досл. іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – С. 11; За мужество и отвагу: Докум. очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Полтавы и Полтавской обл. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х.: Прапор, 1984. – С. 29 – 30.

Н.М. Сиволап

Ламане, с. Манжелівська сільська рада

269. Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться в північно-східній частині кладовища, навпроти входу.

Похована невідома кількість воїнів із підрозділів 95-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули у вересні 1943 р. під час визволення села від гітлерівських окупантів та померли від ран у вересні-жовтні у 104-му окремому медико-санітарному батальйоні. Прізвище встановлене одне: Калашник Андрій Степанович (1899 р. – 22.10.1943 р.), рядовий 267-го гвардійського стрілецького полку. Помер від ран, похований у с. Ламане Великокринківського, нині Глобинського району.

У 1960-х рр. на могилі місцевими майстрами встановлено металевий надгробок (1,9 x 0,48 м) із зіркою, без написів, та металева гробниця (1,98 x 0,63 м). Навколо могили – металева огорожа (4,5 x 2,0 м), виготовлена методом зварювання із металевих прутів.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 977525. – Спр. 280; Хронологічний довідник про період тимчасової німецько-фашистської окупації населених пунктів Полтавської області 1941 – 1943 рр. – Полтава: АСМІ. – 2005. – С. 99; Усне повідомлення голови Манжелівської сільської ради Гаркавенко Антоніни Анатоліївни.

Н.М. Сиволап

270. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1960) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля медичного пункту.

Поховано 6 воїнів, із яких 3 воїни 212-ї стрілецької дивізії, 132-ї танко-

вої бригади, які загинули в боях із гітлерівськими загарбниками 13 вересня 1941 р., стримуючи наступ танкових і мотопіхотних частин ворога при обороні р. Псел в районі сс. Ламане та Манжелія – прізвища невідомі; 3 воїни з підрозділів 95-ї гвардійської стрілецької дивізії, які померли від ран у вересні – жовтні 1943 р. в 104-у медико-санітарному батальйоні – прізвища відомі.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Щорса у 1960 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,8 м) встановлена на цегляному, обкладеному плиткою постаменті (вис. 2,0 м), на чільній грані якого закріплена дошка з мармурової крихти (0,6 x 0,4 м) з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни».

На могилі – бетонна плита (1,5 x 1,0 м) із прізвищами загиблих воїнів та пам'ятним написом: «Вечная слава воинам – героям, павшим смертью храбрых в годы Великой Отечественной войны октябрь 1943 г. Лейтенант Казанцев Петр Александрович рядовой Ковтун Иван Васильевич рядовой Разин Леонид Иванович». З обох сторін від могили – 2 цегляні стели (вис. 1,7 м) з пам'ятним написом: «Вічна пам'ять землякам – героям, які загинули в роки Вітчизняної війни 1941 – 1945», та прізвищами 92 воїнів-земляків. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 107 прізвищ.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 3068. – Оп. 1. – Спр. 5. – Арк. 88; ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 2. – Спр. 55. – Арк. 23; ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 2. – Спр. 64. – Арк. 92; ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 2. – Спр. 32. – Арк. 325, 646; ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 2. – Спр. 62. – Арк. 194, 212; ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 1. – Спр. 25. – Арк. 132; ДАПО. – Ф.Р-105. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 20; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 3; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 102. – Арк.8; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.228-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 355 – 360.

Н.Ф. Шаповал

271. Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)

Знаходиться в північно-східній частині кладовища, біля братської могили радянських воїнів.

Встановлений у 2003 р. в пам'ять про жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. Точна кількість загиблих і місця поховань не встановлені. За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. у с. Ламане загинуло 700 осіб. Відомо імена 163 осіб.

На символічному кургані (діаметр 5,0 м) встановлено хрест (вис. 1,65 м) із мармурової крихти, біля основи якого дошка (0,4 x 0,4 м) із сірого полірованого граніту з пам'ятним написом: «Односельчанам жертвам голодомору в Україні 1932 – 1933 рр.».

Література: Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 120 – 121.

Н.М. Сиволап

Липове, с. Святилівська сільська рада

272. Національний природний парк «Нижньосульський» (природа)

Знаходиться на території Глобинського, Семенівського та Оржицького районів Полтавської та Чорнобаївського району Черкаської областей, Сулинської затоки Кременчуцького водосховища.

На території Глобинського району займає територію в околицях с. Липове, на обширах Сулинської затоки Кременчуцького водосховища.

Перебуває у віданні Святилівської сільської ради – 1282,2 га, ДП «Золотоніський лісгосп» – 534,0 га.

Обстежувався М.В. Слюсарем (1990 р.); М.Н. Гаврилюком (2008 р.); Н.П. Гальченко (2012 р.); М.Л. Клестовим (2012 р.).

Загальна площа 10764,2 га, з яких у Глобинському районі – 1816,2 га. Охороняється згідно з Указом Президента України № 155/2010 від 10.02.2010 р. До складу заповідного об'єкту входить частина території ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Сулинський».

Національний природний парк створено з метою збереження цінних природних водно-болотних угідь в пониззі р. Сула із багатим біорізноманіттям. Територія парку репрезентує рослинний покрив південної частини Полтавської області, в якому поєднуються водна, прибережно-водна, болотна та лучна рослинність, залишки заплавних дубових і тополево-вербових лісів, а також степові ділянки на схилах ярів і балок.

Серед лучної рослинності парку значні площі займають справжні луки, місцями в комплексі з засоленими. Основні їх площі (10 – 15% від лучної рослинності парку) зосереджені на заплаві р. Сула та її притоку. На них домінують костриці східна та лучна, зі значною участю тонконогу лучного, грятіци збірної, лисохвостів лучного та тростинового. Значні площі парку займають ділянки сухих піщаних лук. На найвищих місцях заплави та на надзаплавній терасі розміщуються угруповання з переважанням келерії піскової, тонконогу вузьколистого, костриці червоної, іноді – жита дикого.

Засолені луки поширені в притерасній частині заплави на чорноземно-лучних солонцюватих ґрунтах. Найбільшого поширення набули угруповання осоки розсунутої, ситника Жерарда, костриці східної. Флористичне ядро формують типові галофітні рослини: тризубець морський, молочка приморська, конюшина суніцевидна.

На знижених елементах заплав зустрічаються угруповання солончакової рослинності з переважанням покісніці розставленої, пірью видовженого, тризубця морського, бульбокомишів скупченого та морського. Характерними видами таких екотопів є солончакова айстра, подорожник солончаковий, хрінниця широколиста, осоти сірих та крилатий. В умовах більшого засолення зустрічаються ценози з домінуванням камфоросми джунгарської, стелюшка середнього, хрінниці товстолистої.

Заболочені луки представлені угрупованнями осоки гострої, очеретянки звичайної, лепешняку великого з

типовим набором видів гідрофітного різнотрав'я.

Болотна рослинність займає незначні площі. Трав'янисті болота поширені здебільшого у зниженнях притерасної частини заплави, а також уздовж численних проток, заток та стариць, утворюючи подекуди суцільні смуги. Найчастіше – це угруповання очерету звичайного зі співдомінуванням осоки гостровидної.

Прибережно-водну рослинність формують рогози вузьколистий та широколистий, очерет звичайний, лепешняк великий. Ці високотравні ценози утворюють масиви на значних площах. Менш поширеними є ценози рогозу Лаксманового та комишу озерного.

Серед водної рослинності найбільше поширення мають підводні угруповання занурених видів – куширу темно-зеленого, рдесників пронизанолистого, кучерявого, гребінчастого. Відмічені ценози водяного різака алоєвидного. На плесах поширені угруповання рослин із плаваючим на поверхні води листям – жабурника звичайного, глечиків жовтих, латаття білого та сніжно-білого, сальвінії плаваючої, водяного різака алоєвидного.

Лісова рослинність поширена на заплаві, перших надзаплавних (борових) терасах рр. Сули та Дніпра, а також на їх корінних берегах. Це, як правило, нагірні діброви із типовим неморальним флористичним ядром.

Поширення на території парку набули заплавні діброви та вологі заплавні ліси – вербняки та тополівники.

Важливими для загального різноманіття рослинного світу є степові ділянки. Відкриті остепнені ділянки розміщені на стрімких схилах південної та південно-західної експозиції. Основні площі на цих схилах займають лучні степи, які приурочені до середніх і нижніх частин схилів. Верхні, більш стрімкі ділянки займають угруповання більш степового характеру зі значною участю ковили волосистої та степового різнотрав'я, в нижніх частинах схилів є ділянки чагар-

никових степові. Зазвичай, переважають угруповання тонконогу вузьколистого, костриці східної, зрідка – ковили волосистої із флористичним ядром типового ксеромезофітного різнотрав'я.

Флора нараховує понад 600 видів рослин. Серед них відмічені червоно-книжні (плодоріжка болотна, зозульки м'ясочервоні, сальвінія плаваюча, ковила волосиста) та регіонально-рідкісні (валеріана висока, латаття біле, латаття сніжно-біле, оман високий, пухирник звичайний, щавель український) види. Угруповання ковили волосистої, глечиків жовтих, сальвінії плаваючої, латаття білого та сніжно-білого занесені до Зеленої книги України.

Фауна досить різноманітна. Зустрічаються види, занесені до Червоної книги України: чапля жовта, гоголь, крех середній, скопа, лунь польовий, журавель сірий, лежень, кулик-довгоніг, орлан-білохвіст, голуб-синяк, сиворакша, шуліка чорний, кулик-сорока, крячок малий, кульон великий, баранець великий, дерихвіст степовий, крячок каспійський, сорокопуд сірий, видра річкова, горностай, норка європейська.

Виявлені тварини, занесені до регіонального списку: баклан великий, чапля біла велика, чапля біла мала, лебідь-шипун, широконосіска, шилохвіст, чернь чубата, лунь луговий, боривітер звичайний, кібчик, куріпка сіра, мородунка, турухтан, вальдшнеп, веретенник великий, крячок білощокий, крячок світлокрилий, дятел зелений, дятел середній строкатий, кропивник, вівчарик весняний, щеврик лучний, чиж, чечевича звичайна, просянка, вівсянка садова, часничниця звичайна, тритон гребінчастий.

Заповідний об'єкт має природоохоронну, наукову, естетичну та пізнавальну цінність.

Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. № 01-116.-Арк. 165; Гальченко Н.П. НПП Нижньосульський // Фіторізноманіття заповідників і національних природних парків України. Ч. 2. Національні природні парки / Під ред. В.А. Онищенко і Т.Л. Андрієнко. – К.: Фітосоціоцентр, 2012. – С. 349 – 357;

Гаврилюк М.Н. Кадастр місць гніздування орлана-білохвоста *Haliaeetus albicilla* (L.) в Україні // Знахідки тварин Червоної книги України. – К., 2008. – С. 37 – 42; Гетьман В. Коли Нижньосульський заказник стане національним? // День.- 2009. – № 37. – 4 березня. – С. 6; Зелена книга України / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Альтерпрес, 2009. – С. 193 – 194, 305 – 306, 315 – 318, 343 – 344; Котовська Г.О., Христенко Д.С. Умови та ефективність відтворення основних промислових видів риб Кременчуцького водосховища. – К: «Аграр Медіа Груп», 2010. – 176 с.; Попельнюх В.В. Щодо статусу чаплі жовтої *Ardeola ralloides* Scop. та гоголя *Vicerephala clangula* L. у Середньому Придніпров'ї // Біорізноманіття України в світлі ноосферної концепції академіка В.І. Вернадського: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18–19 квітня 2013 р., ПНПУ імені В.Г. Короленка. – Полтава: Астроя, 2013. – С. 39 – 40; Попельнюх В.В., Жарікова А.В. Тенденції щодо стану та перспектив охорони рідкісних тварин у Сульській затоці Кременчуцького водосховища // Біорізноманіття України в світлі ноосферної концепції академіка В.І. Вернадського: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18 – 19 квітня 2013 р., ПНПУ імені В.Г. Короленка. – Полтава: Астроя, 2013. – С. 70 – 71; Попельнюх В.В., Заворотній О.М. Правові засади еколого-освітньої діяльності в національному природному парку «Нижньосульський» // Навколишнє середовище і здоров'я людини: Матеріали VI Всеукраїнського науково-практичного семінару (25 – 26 вересня 2012 р., м. Полтава). – Полтава: Астроя, 2013 С. 17 – 19; Рудик-Леуська Н.Я., Євтушенко М.Ю. Стан популяцій ляща та плітки Сулинської затоки Кременчуцького водосховища. – К.: Фітосоціоцентр, 2010. – 164 с.; Червона книга України. Рослинний світ / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 38, 155, 168, 244; Червона книга України. Тваринний світ / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України І.А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 402, 413, 416, 417, 419, 420, 432, 442, 446, 449, 451, 453, 455, 458, 459, 461, 462, 471, 477, 539, 540, 543; Щербак В.І., Майстрова Н.В., Семенюк Н.Є. Методологія районування гідроекосистем природно-заповідного фонду за їхніми абіотичними і біотичними характеристиками // Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. – 2012. – Т. 1 (26). – С. 125 – 134.

Н.О. Стецюк, О.О. Шиян

273. Стоянка, пізня доба верхнього палеоліту (Липове I) (археол.)

Знаходиться навпроти (на захід чи південний захід) від села, за 0,10 км нижче (на південь) від мосту автошляху мм. Бориспіль – Запоріжжя через р. Сула (сучасна Сулинську затоку Кременчуцького водосховища), лівому березі затоки, на

першій лесовій терасі сучасного лівого берега р. Дніпро (Кременчуцького водосховища), до затоплення – на лівому березі р. Сула, лівобічної притоки р. Дніпро.

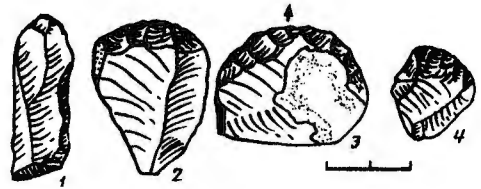
Відкрита у 1983 – 1986 рр. краєзнавцями О.Б. Порубаєм, В.Є. Барановим та В.Л. Тараненком, пізніше під час розвідок у 1987 р. обстежувалася експедицією ІА АН УРСР на чолі з Д.Я. Телегіним.

Знайдені понад 30 виробів із кременю концентрувалися на ділянці оголення та розмиву берега на смузі 50 – 70 м. Стратиграфічна ситуація не встановлена.

Знахідки зі стоянки представлені виробами з кістки та кременю майже без патини. Серед кам'яного виробничого набору вирізняється 2 нуклеуси, одно- і двоплощинний, скол із нуклеуса, 10 ножеподібних коротких погано ограних пластинок, 5 скребків (4 кінцевих та 1 підокруглий) та відщепів. З кістки виготовлена проколка.

Археологічні розкопки на території пам'ятки не проводилися.

Пункт Липове I – відомий об'єкт археології, рештки стоянки пізньої доби верхнього палеоліту Мізинського типу пізньомадленського часу, яка входить до

представницької групи старожитностей т.зв. Посульської групи/куща пам'яток палеолітичного часу, приуроченої до покладів моренного кременю. Об'єкт потребує проведення додаткових обстежень з метою встановлення наявності предмету охорони.

Джерела та література: Телегин Д. Я. Отчет об археологических исследованиях в Поднепровье и на р. Молочной в 1986 – 1987 гг. // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1986-1987/15. – 30 арк., 21 рис.; Телегин Д. Я. Палеолит в устье реки Сулы / Д. Я. Телегин, А. Б. Порубай, В. Е. Баранов, В. Л. Тараненко // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини. Третій обласний науково-практичний семінар. Квітень 1990. Тези доповідей [редкол.: Білоус Г. П., відп. ред., Журавель Г. Г., Кулатова І. М. та ін.]. – Полтава, 1990. – С. 64 – 65; Телегин Д. Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре / Д. Я. Телегин // Российская археология. – 1996. – № 2. – С. 131 – 142. – С. 131, 133, 139. – Рис. 5:1-4.

В.В. Шерстюк

274. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 2 км на північ-північний схід від села праворуч автошляху до с. Дем'янівка Семенівського району, на другій терасі лівого берега р. Сула, на узбережжі Сулинської затоки Кременчуцького водосховища.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

У складі групи два кургани, висотою 3,5 – 4 м та діаметром 30 – 35 м.

Насипи задерновані.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Лубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 35. – Рис.

95/5, 6; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 35. – Рис. 95/5, 6.

Л.М. Лугова

275. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 1 км на північ-північний схід від села праворуч автошляху до с. Дем'янівка Семенівського району, на другій терасі лівого берега р. Сула, на узбережжі Сулинської затоки Кременчуцького водосховища.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

У складі групи два розташовані поряд кургани, висотою 1 м і 2,5 м, діаметром 15 м і 30 м.

Більший курган задернований, його краї оборюються, менший --розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 35. – Рис. 95/8, 9; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 35. – Рис. 95/8, 9.

Л.М. Лугова

276. Курган I (археол.)

Знаходиться за 1,8 км на північний схід від села, праворуч автошляху до с. Дем'янівка Семенівського району, на другій терасі лівого берега р. Сула (тепер узбережжя Сулинської затоки Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 2,5 м, діаметр 25 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 35. – Рис. 95/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 35. – Рис. 95/3.

Л.М. Лугова

277. Курган II (археол.)

Знаходиться за 2,8 км на північний схід від села, на кордоні з Семенівським районом, на другій терасі лівого берега р. Сула (тепер узбережжя Сулинської затоки Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,5 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 35. – Рис. 95/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 35. – Рис. 95/4.

Л.М. Лугова

278. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на північ-північний схід від села праворуч автошляху до с. Дем'янівка Семенівського району, на другій терасі лівого берега р. Сула, на узбережжі Сулинської затоки Кременчуцького водосховища.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота кургану 2,5 м, діаметр 20 м.

Задернований. На вершині насипу ростуть дерева.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 35. – Рис. 95/7; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 35. – Рис. 95/7.

Л.М. Лугова

279. Курган IV (археол.)

Знаходиться в південно-східній частині села, на першій терасі лівого берега р. Сула (тепер узбережжя Сулинської затоки Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,2 м, діаметр 20 м.

Насип задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе

Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 35. – Рис. 96; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 35. – Рис. 96.

Л.М. Лугова

280. Курган V (археол.)

Знаходиться за 0,6 км на схід від села, ліворуч від автомагістралі мм. Дніпропетровськ – Київ, на другій терасі лівого берега р. Сула (тепер узбережжя Сулинської затоки Кременчуцького водосховища).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,5 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 35. – Рис. 96; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 35. – Рис. 96.

Л.М. Лугова

281. Курган VI (археол.)

Розташований за 1,60 км на схід-південний схід (азимут 110є) від сучасної південно-східної межі с. Липове, на півострові лівого берега Кременчуцького водосховища, утвореному останнім та ставками місцевого рибгосподарства, до затоплення – на підвищенні надзаплавної тераси лівого берега р. Сула, лівобічної притоки р. Дніпро.

Курган ставав об'єктом топографічних обстежень середини XIX початку ХХІ ст. Восени 2013 р. обстежувався К.М. Мироненком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Насип кургану розорюється, має розміри (висота х діаметр) 3,0 х 45 м.

На військово-топографічних картах видань 1850-х рр. – поч. ХХ ст. об'єкт показаний як насип кургану. На радянській карті видання 1941 р. курган має висоти: 4,7 відносно та 86,4 абсолютну; ці ж дані відтворені на німецькій копії 1943 р. На дрібномасштабній топографічній карті

1982 р. видання об'єкт показаний як точка закріпленої знімальної сітки на кургані з висотами: 3,2 м відносною та 85,8 – 86,4 м абсолютною.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курган 6 в околиці с. Липове – нововиявлений об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку.

Джерела: Мироненко К. М. Звіт про археологічне обстеження земельних ділянок на території Любинського району Полтавської області [2013 р.]. // Робочий архів ЦОДПА; М-36-90-С. Jeremejewka. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943; М-36-90. Оболонь. М 1:100 000. Состояние местности на 1986 г. – Генеральный штаб. Издание 1987 г.; М-36-90. С. Жовнин. М 1:100 000. По съёмкам 1929, 1931 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Издание 1941 г.; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900 – 1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съёмке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябре 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9; Х-41-61-В-г-4. М 1:10 000. Съёмка 1980 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-Х-82 г.; Атлас Кременчугского водохранилища. М 1:50 000. – К. : Киев. воен.-топограф. фабрика, 2004. – 40 с. – С. 24.

В.В. Шерстюк

282. Могила радянського воїна (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)

Розташована у центрі села, у сквері.

Похований воїн 1237-го стрілецького полку 373-ої стрілецької дивізії, який загинув 24 – 25 вересня 1943 р. під час визволення села від гітлерівських загарбників. Прізвище невідоме.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Суворова від 20 лютого 1958 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,9 м) окута міддю, встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 2,95 м). На чільній стороні закріплена дошка (0,6 x 0,4 м) із мармурової крихти з пам'ятним написом: «Вечная память героям, павшим в боях за свободу и независимость нашей Родины».

За пам'ятником, на цегляній оштукатуреній стелі (2,1 x 14,0 м) розміщено 3 дошки (1,2 x 0,73 м; 0,6 x 0,8 м; 1,2 x 0,7 м) із сірого граніту з пам'ятним написом: «Ваші імена вічно житимуть в наших серцях 1941 – 1945 р.р.» і прізвищами 176 воїнів-односельців, які загинули на фронтах Другої Світової війни та: «Вони замучені німецькими фашистами» і прізвищами 12 земляків, розстріляних під час тимчасової німецької окупації території. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 200 прізвищ.

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 71. – Арк. 10; ЦАМО РФ. – Ф. 1055сп. – Оп. 4506. – Спр. 8. – Арк. 18; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.226-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995 – С. 495-504; Юдін В. В. В серпні 43-го. – Полтава: Дивосвіт, 2010. – С. 68-71; Попов І. Під сонцем Батьківщини // Комуністичним шляхом. – 1968. – № 112 (4619). – 21 вересня. – С. 3.

Н.М. Сиволап

283. Пам'ятний знак полеглим землякам (1960) (іст.)

Знаходиться в східній частині кладовища.

Встановлений у 1960 р. на честь воїнів-земляків, жителів села, які загинули на фронтах Другої Світової війни

та під час тимчасової німецької окупації території. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 200 прізвищ.

Металевий із зіркою на вершині обеліск (вис. 3,5 м) закріплений на металевій основі (0,73 x 0,73 м), на якій металева дошка (0,5 x 0,71 м) з пам'ятним написом: «Павшим в боях за Родину 1941 – 1945 гг.».

Література: Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 495 – 504.

Н.М. Сиволап

**284. Пам'ятник Ульянову
(Леніну) Володимирі Іллічу
(1955) (іст.)**

Знаходиться в центрі села, біля клубу за адресою: вул. Леніна, 38.

Встановлений згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Суворова від 15 січня 1955 р. (протокол № 2) на честь Володимира Ілліча Ульянова (Леніна) (22.04.1870 р., м. Симбірськ,

Російська імперія, нині м. Ульяновськ, Російська Федерація – 21.01.1924 р., помер у с. Горки під Москвою, саркофаг з його тілом встановлений у мавзолеї на Красній площі у Москві) – російського, радянського політичного і державного діяча (Див. поз. № 54).

Виготовлений на замовлення правління колгоспу ім. Суворова майстрами Харківської виробничої майстерні.

До 1941 р. цей бюст знаходився в Градизькому будинку культури. У вересні того ж року, після пожежі в будинку культури, бюст був знайдений місцевим жителем П.С. Галаганом і переховувався на його садибі, в батьковій кузні, до закінчення окупації. У вересні 1943 р. бюст було передано голові Градизького райвиконкому Івану Опанасовичу Крупку, а

згодом встановлений у центрі селища. У 1950-х рр. бюст було передано в с. Липове.

В.І. Ульянов (Ленін) зображений без головного убору. Голова трохи повернута вправо. Залізобетонне погруддя (вис. 0,95 м) встановлене на чотиригранний цегляний оштукатурений постамент (1,8 x 0,9 x 0,8 м). Основою постаменту служить цоколь (0,5 x 1,5 x 1,5 м) з того ж матеріалу.

Пам'ятник відкрито 22 квітня 1955 р.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР 4.1.1802-2.16.3 // Робочий архів науково-дослідного відділу пам'ятокознавства Полтавського краєзнавчого музею; Довідка відділу культури, спорту і туризму Любінської районної державної адміністрації // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка Святилівської сільської ради № 43/02-32 від 20.02.2013 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Володимир Ілліч Ленін: Біографія. 4-е вид. – К.: Видавництво політичної літератури України, 1970. – 693 с.; Покотило В. Історія одного бюста // Зоря комунізму. – 1980. – № 49 (6670). – 22 квітня. – С. 2.

О.С. Лимар

**Лукашівка, с.
Куп'єватівська
сільська рада**

**285. Курганний могильник
(археол.)**

Знаходиться за 1,6 км на північний схід від села, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох розташованих поряд курганів, висотою 0,5 – 0,6 м, діаметром 25 – 30 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 8. – Рис. 22/2, 3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 8. – Рис. 22/2, 3.

Л.М. Лугова

286. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,5 км на південь від села, на підвищенні плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,5 м, діаметр 30 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 8. – Рис. 22/6; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 8. – Рис. 22/6.

Л.М. Лугова

287. Курган II (археол.)

Знаходиться за 2,4 км на північний схід від села, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1 м, діаметр 25 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 8. – Рис. 22/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 8. – Рис. 22/1.

Л.М. Лугова

288. Курган III (археол.)

Знаходиться за 0,6 км на північ від села, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,2 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 128,6 м), діаметр 30 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 8. – Рис. 22/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 8. – Рис. 22/4; Карта. – Генеральний штаб: Остапье. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

289. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 0,4 км на північ від північно-західної околиці села, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,8 м, діаметр 25 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 8. – Рис. 22/5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 8. – Рис. 22/5.

Л.М. Лугова

290. Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища. Похована невідома кількість воїнів 38-ї Армії Південно-Західного фронту, які загинули на початку вересня 1941 р. під час оборонних боїв. Прізвища невідомі; та померлі від ран у хірургічному польовому пересувному госпіталі № 2328, який дислокувався з 20 по 31 серпня 1941 р. у с. Лукашівка тоді Великокринківського, нині Глобинського району. За свідченням старожилів села, воїни були поховані у двох братських могилах.

У 1950-х рр. на місці поховань встановлено дерев'яний пам'ятник, який у 2005 р. замінено на стелу (0,8 x 1,0 м) із

сірого граніту з пам'ятним написом: «Тут поховані воїни-червоноармійці 38 армії Південно-Західного фронту, які загинули в бою та померли від ран у військовому ППГ № 2328 під час оборонних боїв у серпні-вересні 1941 року.

1. Ст. політрук Ніколаєв Олексій Миколайович 31.08.41
2. політрук Михайленко Архип Кіндратович 1914 – 23.08.41
3. політрук Прикладовський Андрій Теофанович 1907 – 20.08.41
4. технік-інтендант II рангу Ткаченко Микола Н. 1912 – 21.08.41
5. ст. лей-т. Парасов Ол. Петрович 1906 – 9.09.41
6. лей-т. Лаврент'єв Петро Федорович 1922 – 21.08.41
7. лей-т. Лень Федір Феодосійович 1922 – 21.08.41
8. лей-т. Теофилактів П.І. 31.08.41
9. мол. лей-т. Глуценко Павло Львович 27.08.41
10. мол. лей-т. Фоменко Федір Лаврентійович 1902 – 21.08.41
11. ст. сержант Крюков Олексій Миколайович 20.08.41
12. ряд. червоноарм. Бердикулов Абайдули 1915 – 31.08.41
13. – / – Буряков Василь Гаврилович 31.08.41
14. – / – Бурченко Іван Якович 1910 – 31.08.41
15. – / – Дорощенко Федір Іванович 31.08.41
16. – / – Козачок Петро Фролович 24.08.41

17. – / – Людвіченко Олексій Фокович 1915 – 20.08.41
18. – / – Максимов Іван Григорович 20.08.41
19. – / – Михманов Азіс(ій) 29.08.41
20. – / – невідомий 30.08.41
21. – / – Пархоменко Григорій Митрофанович 1911 – 31.08.41
22. – / – Тамазін Іван Юхимович 31.08.41
23. – / – Чикерський Микола Іванович 24.08.41
24. – / – Карташов Василь Єгорович 1916 – 19.09.43.

У тексті напису допущені помилки: № 5 правильно «Тарасов Олександр Петрович, лейтенант, помер 6.09.41». Насправді він похований у м. Хорол. Загалом прізвища занесені помилково. Згідно документів Центрального архіву Міністерства оборони Російської Федерації ХППГ № 2328 розташовувався 27.08. – 31.08.1941 р. в с. Лукашівка Чорнобаївського району Полтавської області (нині територія Черкаської області). Також відсутні більш повні дані про рядового Карташова В.Є., який загинув 19 вересня 1943 р. На пам'ятник не занесено ім'я – Бородавка Федір Опанасович, червоноармієць 548 полку, який загинув 31.08.1941 р. і дійсно був похований в с. Лукашівка Полтавської області.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. А-83627. – Спр. 4288. – Арк. 2 – 28; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 19; Свідчення жителів с. Лукашівка Самофал Меланії Єгоровни, Пономаренко Олександри Свиридівни // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Хронологічний довідник про період тимчасової німецько-фашистської окупації населених пунктів Полтавської області 1941 – 1943 рр. – Полтава, 2005. – С. 106; Ляховенко Т. Г. Любінщина у вогні Великої Вітчизняної. – Любине: видавництво «Поліграфсервіс», 1996. – С. 160; Ляховенко Т. Їх імена мають бути вічно в пам'яті народній // Зоря Придніпров'я. – 2003. – № 11 (9930). – 8 лютого. – С. 1; Пахомов А. Увіковічили пам'ять 24 воїнів // Зоря Придніпров'я. – 2005. – № 36 (10158). – 14 травня. – С. 1 – 2.

Н.М. Сиволап

291. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища.

Похована невідома кількість осіб, жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. Прізвища не встановлені.

У 2008 р. учні Куп'єватівської школи відшукали місце поховання і увічнили його. Встановлено дерев'яний хрест (вис. 1,7 м) з пам'ятним написом на дерев'яній табличці (0,17 x 0,28 м): «Жертвам голодомору 1932 – 33 років».

Джерела та література: Інформація відділу культури і туризму Глобинської райдержадміністрації про спорудження на території Глобинського району пам'ятників та пам'ятних знаків жертвам голодомору від 25.11.2008. № 425/01-46 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 119; Пирман О. Працює пошуковий загін // Зоря Придніпров'я. – 2008. – № 90 (10513). – 22 листопада. – С. 2.

Н.М. Сиволап

Майданівка, с. Куп'єватівська сільська рада

292. Поселення, ранній залізний вік (III – поч. V ст. н. е.) (археол.)

Знаходиться в східній частині села на присадибних ділянках, вздовж східного та західного схилів великого відрогopodobного виступу надзаплавної тераси лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Відкрите Є.В. Махно та В.І. Непріною у 1967 р.

Підйомний матеріал траплявся на площі 1000 x 150 м і був представлений уламками ліпного посуду без орнаменту, та виготовленого на гончарному крузі з шерехатою та лискованою поверхнями й уламками амфору.

Пам'ятка датується III – поч. V ст. н. е. і відноситься до черняхівської культури.

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Махно Е.В. Разведка по реке Хорол / Е.В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – с. 35–41.

В.І. Непріна, Л.М. Лугова

293. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 0,8 км на захід від села, біля краю високого правого корінного берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з трьох курганів висотою 0,6 – 1 м, діаметром 15 – 20 м.

Насипи розорюються, за винятком задернованої вершини кургану 2, на якій влаштована могила з дерев'яним хрестом.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 7. – Рис. 21/1-2-4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 7. – Рис. 21/1-2-4.

Л.М. Лугова

294. Курган (археол.)

Знаходиться за 2 км на північній захід від села, ліворуч від дороги до с. Петрівка біля краю високого правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,5 м, діаметр 10 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 7. – Рис. 21; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 7. – Рис. 21.

Л.М. Лугова

295. Майдан, пізньє середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 2,5 км на захід від села біля краю високого плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота кільцеподібного насипу 1 м, діаметр 30 м. Дно котловини нижче рівня навколишньої поверхні. Зі східної та південної сторін розташовані насипи бургтів.

Площа майдану задернована, в котловині росте дерево.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 7. – Рис. 21/І-1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 7. – Рис. 21/І-1.

Л.М. Лугова

Малинівка, с. Землянківська сілська рада

296. Курган І (археол.)

Знаходиться за 1,6 км на північ-північний захід від села, на плато правого берега р. Хорол (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 11. – Рис. 32/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 11. – Рис. 32/1.

Л.М. Лугова

297. Курган ІІ, Майдан «Могила Дігтярна», пізньє середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 1 км на захід від села, праворуч автошляху сс. Великі Кринки – Землянки, на рівному плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувалися Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота округлого в плані кургану 1,2 м, діаметр 25 м.

Знаходиться за 100 м на схід від нього знаходиться майдан. Він має вигляд кільцеподібного насипу висотою 2,5 – 3 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 127,1 м) і діаметром 50 – 60 м. Глибина котловини сягає нижче рівня сучасної поверхні, діаметр 30 м. З північного і західного боку від нього розташовані насипи двох бургтів видовженої форми.

Насип кургану розорюється, вся площа майдану задернована. Майдан має власну назву – «Могила Дігтярна».

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 11. – Рис. 32/1-2, 3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 11. – Рис. 32/1-2, 3; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

298. Курган ІІІ (археол.)

Знаходиться за 0,3 км на південь від села, праворуч від автошляху сс. Великі Кринки – Землянки, на підвищеній ділянці плато правого берега р. Хорол (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,2 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 125,0 м), діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 11. – Рис. 32/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 11. – Рис. 32/4; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

299. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 1,4 км на схід від села, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 1,3 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 11. – Рис. 32/5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 11. – Рис. 32/5.

Л.М. Лугова

300. Курган V (археол.)

Знаходиться за 2 км на північний схід від с. Малинівка і за 0,8 км в тім же напрямку від колишнього с. Степне (знято з обліку), праворуч від дороги до с. Радалівка, на плато правого високого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота 1,5 м, діаметр 20 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 10. – Рис. 31/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 10. – Рис. 31/1.

Л.М. Лугова

301. Курган VI (археол.)

Знаходиться за 3,5 км на північний схід від с. Малинівка і за 2,2 км в тому

ж напрямку від колишнього с. Степне (знято з обліку), праворуч від дороги до с. Радалівка, на плато правого високого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел, за 1,8 км від його краю.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Форма насипу округла. Висота 2 – 2,5 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 134 м), діаметр 25 м.

Задернований, поріс деревами, на вершині встановлений геодезичний знак.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 10-11. – Рис. 31/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 10 – 11. – Рис. 31/2; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

302. Курган VII (археол.)

Знаходиться за 4 км на північ - північний схід від с. Малинівка і за 2,8 км в тому ж напрямку від колишнього с. Степне (знято з обліку), ліворуч від дороги до с. Радалівка, на плато правого високого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел, на відстані 0,3 км від його краю.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 1 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 10-11. – Рис. 31/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 10 – 11. – Рис. 31/3.

Л.М. Лугова

303. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)

Знаходиться в центральній частині села, на колишньому кладовищі нині

перетвореному на парк, за адресою: вул. Леніна.

У невідомій кількості братських і одиначних могил похована невстановлена кількість жителів с. Яновщина Глобинського району Харківської області (зараз с. Малинівка Глобинського району

Полтавської області) та навколишніх сіл і хуторів.

За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні у с. Яновщина загинула 321 особа, імена встановлені; у с. Землянки загинуло 26 осіб, встановлено імена 13 осіб; на хуторі Корещина (нині село Корещина) з 824 жителів загинуло 561. Встановлено імена 93 осіб.

У пам'ять про загиблих земляків 1993 р. на місці поховань встановлено металевий хрест (4,0 x 2,1 м) без написів.

Ініціатор встановлення та автор пам'ятника – житель с. Малинівка Хименко Іван Миколайович.

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області. – № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 104 – 109.

Н.М. Сиволап

304. Могила Чекунова Василя Івановича (1941), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля школи.

Похований Чекунов Василь Іванович (1915-1941), лейтенант, командир взводу 81-ої стрілецької дивізії, який потрапив у полон і був розстріляний гітлерівцями.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Котовського від 22 квітня 1958 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом.

Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,5 м) встановлена на постаменті (вис. 2,5 м) з мармурової крихти, який розміщений на двохступінчатій бетонній основі (3,47 x 3,42 x 0,48; 4,9 x 4,9 x 0,37 м). На чільній стороні постаменту –

бетонна дошка з пам'ятним написом: «Вечная память героям павшим в боях за свободу и независимость нашей Родины» та 2 металеві дошки (0,81 x 0,4 м) з прізвищами 73 воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни та жителів села, які були розстріляні під час тимчасової німецької окупації території. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 95 прізвищ.

На могилі закріплена металева табличка (0,24 x 0,18 м) з пам'ятним написом: «Офицер Советской Армии Чекунов Василий Иванович 1914 – 1941».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арк. 24; ДАПО. – Ф. Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 20; ДАПО. – Ф. Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 17; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.217-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 264 – 268.

Н.Ф. Шаповал

Манжелія, с. Манжеліївська сільська рада

305. Манжеліївський – ботанічний заказник місцевого значення (природа)

Знаходиться в околицях с. Манжелія.

Перебуває у віданні Манжеліївської сільської ради.

Обстежувався: В.Г. Осадчим, Д.С. Івашиним (кінець 70-х рр. ХХ ст.), О.М. Байрак (2002 р.), Н.О. Стецюк, М.В. Слюсарем (2002 р., 2008 р.).

Площа 5,0 га. Охороняється згідно з рішенням виконавчого комітету Полтавської обласної ради народних депутатів № 437 від 16.11.1979 р.

Територія заказника репрезентує ландшафти правого корінного берега р. Псел. Найбільш цінними в ботанічному відношенні є схили зі степовою рослинністю, на яких флористичне ядро утворюють типові степові види. Основу трав'янистого покриву складають злаково-різнотравні угруповання: кипцю гребінчастого, тонконогів бульбисто-го та вузьколистого, костриці валіської та рідкісні – ковили волосистої, занесені до Зеленої книги України. Флора заказника нараховує близько 350 видів. Із раритетних у її складі відмічені: астрагал шерстистоквітковий (занесений до Євро-

пейського Червоного списку, Червоного списку МСОП та Червоної книги України), ковила волосиста, сон чорніючий (занесені до Червоної книги України) та регіонально рідкісний вид лонініс цілолистяний. На території заказника зустрічається регіонально рідкісний вид земноводних часничниця звичайна.

Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. № 01-56. – Арк. 20, 28; НА ПКМ. – Спр. № 01-116. – Арк. 3; Андрієнко Т.Л., Байрак О.М., Залудяк М.І. та ін. Заповідна краса Полтавщини. – Полтава: ІВА «Астрєя», 1996. – С. 158, 176; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 38, 40, 90, 213; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Охорона деяких рідкісних лікарських рослин Полтавщини в природно-заповідній мережі Полтавщини // Проблеми лікарського рослинництва: Тези доповідей Міжнарод. наук.-практ. конф. – Лубни: Інститут лікарських рослин УААН, 1996. – С. 4 – 6; Байрак О.М., Хіміч Н.І. Стан охорони лікарських рослин в природно-заповідній мережі Полтавської області // Ресурсознавство, колекціонування та охорона біорізноманіття: М-ли Міжнарод. наук.-практ. конф., присв. 90-річчю Д.С. Івашина (5 – 6 листопада 2002 р.). – Полтава: ПДПУ, 2002. – С. 241 – 245; Збережи, де стоїш, де живеш. По сторінках Червоної книги Полтавщини. Рослинний світ / Під заг. ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 1998. – С. 130, 136; Зелена книга України / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Альгерпрес, 2009. – С. 193 – 195; Івашин Д.С., Самародов В.М., Буйдін В.В. та ін. Щоб росли горіцвіти (розповіді про рідкісні рослини та тварини Полтавщини). – Полтава, 1992. – С. 27, 30, 32; Природно-заповідний фонд Української СРСР. Реєстр-довідник / За ред. М.А. Воїнствєнського. – К.: Урожай, 1986. – С. 112; Регіональна екомережа Полтавщини / Під заг. ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 2010. – С. 107, додаток С. 5; Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалколсалтинг, 2009. – С. 244, 438, 566.

Н.О. Стецюк, О.В. Халимон

306. Городище і поселення (ХІІ – ХІІІ ст.), нашарування містечка Манжелія козацької епохи (ХVІІ – ХVІІІ ст.) (археол.)

Знаходиться в урочищі Церковна гора в південно-східній частині села, за

0,35 – 0,37 км на південний захід від приміщення Манжеліївської загальноосвітньої школи I – III ст. Займає останець правого корінного берега р. Псла в ур. Церковна гора, що здіймається на висоту 32 м над рівнем заплави, утворений вигином коліна ріки (абсолютна висота – 100,8 – 101,5 м у Балтійській системі вимірювань) та давніми ярами.

Обстежувалося О.Б. Супруненьком та І.С. Мельниковою у 1983 р., К.М. Мироненком у 1997 р., О.Б. Супруненьком та Є.Є. Пономаренком у 2014 р.

Займає вкриту незначними підвищеннями поверхню плато останця (колишнього відрогу) підтрикутної в плані форми розмірами – 150 x 270 м (площа – понад 2 га). Поверхня злегка горбкувата, зі слідами забудови, із незначним підвищенням із північного сходу. Схили значно крутіші з боку долини Псла, вкриті скупченнями дерев і кущів, задерновані. Залишки оплилих заглибин ям і рештки розібраних споруд поміщицького маєтку В.В. Капніста розташовані з північної сторони гори й укриті заростями дереви та поодинокими дереви. Тут збереглися скупчення валунів і стелоподібних плит граніту та діориту, звезених з околу й навколишніх курганів з метою влаштування малих архітектурних форм у парку кінця XVIII – XIX ст.

Із північно-східного боку останця наявні сліди порослих дереви фортифікаційних споруд у вигляді валу заввишки 0,6 – 1,2 м та шириною 2,5 – 3,0 м та рову завширшки 2,0 – 3,5 м і глибиною 0,7 – 1,2 м, котрі краще помітні зі сторони дороги. Останні охоплюють південно-східну ділянку підвищення, вірогідно, пов'язану з місцезнаходженням городища, звернену у вигляді сегмента кола до річки. Її напівдіаметр становить не більше 150 м. На цій нині вкритій молодими лісо-насадженнями частині гори (60 x 150 м, близько 0,5 га) знаходяться рештки фундаментів старої церкви та цвинтаря XIX ст., на південь від них – скупчення близько десятка невеликих курганоподібних насипів заввишки 0,5 – 0,7 м і діаметром 3 – 5 м. Округлий південно-східний

відріг-виступ Церковної гори, звернений до коліна Псла, увінчаний порослим чагарниками курганоподібним насипом дещо видовжених пропорцій висотою 1,6 м і розміром 12 x 20 м (абсолютна висота – 102,2 м).

Сліди менш значного обвалування, можливо, новітнього часу помітні також вздовж схилів останця. Існують перекази про використання валів у роки громадянської війни. На підвищенні відомі провали підземель. Останні у вигляді ходів спускаються у кількох місцях у бік Псла. Тридцять років тому на південному схилі, неподалік заглибини стариці, на рівні 0,5 м від сучасної денної поверхні, виявлене скупчення кісток людей невизначеної культурно-хронологічної належності.

У 1997 та 1999 рр. на вершині Церковної гори виявлені давньоруські знахідки другої половини XI, XII – початку XIII ст. З лисячої нори вилучені зразки гончарної кераміки, а також дерев'яні вироби, фрагменти тканини, обгорілі зернівки пшениці, зразки вовни.

Гончарний горщик, зібраний з уламків, з найбільшою шириною корпусу на середині висоти, належав до числа керамічних виробів другої половини XI ст. Тонкостінна посудина мала висоту – 17,5 см, діаметри: вінець – 17,5 см, корпусу – 19,5 см, дна – 9 см, чітко виражену невисоку шийку та відігнуті назовні вінця з незначним манжетоподібним потовщенням. Знайдені поряд зразки тканини мали полотняне переплетіння й рослинне походження. Тут же виявлені обпалені фрагменти дерев'яних ложок напівкруглої форми з овальними або підтрикутними в перетині вигнутими ручками й неглибокими видовженими лопатями. Кінець ручки однієї з ложок був прикрашений врізним косим хрестом. Поряд із горщиком знаходилися масивні уламки горілої деревини від конструкцій будівлі, кілька фрагментів стінок і вінця слабо профільованої дерев'яної посудини з потоншеними вінцями, виготовленої на токарному станку, на кшталт сільнички.

З-поміж зразків гончарного посуду з Церковної гори є чимало фрагментів

горщиків. Два з них – високі стрункі, з чітко вираженою невисокою шийкою й відігнутими назовні вінцями. Обидва мають найбільшу ширину у верхній частині корпусу і прикрашені на плічках хвилястим прокресленим орнаментом. Знайдені уламки й більш присадкуватих за формою посудин. Найбільша ширина їх корпусу припадає на плічка або середину тулуба, при висоті 18,0 – 22,5 см.

Колекція знахідок кінця 1990-х рр. надійшла до Кременчуцького краєзнавчого музею. Аналогічні уламки кераміки, разом із кістками людей, що виявлені на цьому ж останці, зберігалися у шкільному музеї історії села.

Під час обстежень 2014 р. у провалі підземелля нового часу, поряд із місцем вказаної вище знахідки, відзначена наявність культурних нашарувань давньоруської та козацької епох потужністю 0,7 – 0,8 м, зачищені рештки останця глинобитної печі й рівень материкового дна підкліту житла заглибки 1,2 м від рівня сучасної денної поверхні, виявлена виразна добірка уламків гончарного посуду XII – початку XIII ст., біконічне пряслице з рожевого пірофілітового сланцю з діаметром отвору 0,8 см.

З Церковною Горою пов'язані численні перекази про скарби та підземні ходи. Деякі з них записав 1930 р. І.М. Самойловський: «Входи у ходи зараз видно тільки у двох місцях південної сторони гори, ближче до Псла вони попсовані, їх було викладено цеглою, яку недавно розібрали. Висота ходу 2,10 м, ширина 2,30 м ... У ходах помітно обмазку у 1 см товщини і побілку. Викопані ходи о півгори у лесі та глині. Самовидці оповідають, що у ходах бачили чавунні двері». За обстежень 1983 р. на 2 – 3 м відкриті два входи до підземель без підсилення стінок цеглою, що могли належати поміщицьким льохам кінця XVIII – XIX ст. Перекази мешканців села на той час пов'язували підземелля з рештками невеликого скиту козацького часу.

Археологічні розкопки на останці не проводилися.

Поодинокі уламки гончарного давньоруського посуду траплялися за обстежень 1983 і 2014 рр. уздовж надсхилля відрогopodobних виступів плато навпроти Церковної гори – з боку школи та південніше узвозу, позначаючи ймовірні місця розташування посаду.

Церковну Гору пов'язують із залишками найдавніших укріплень містечка Манжелії XVII – XVIII ст., що виникло на місці давньоруського укріпленого поселення. Останнє, вірогідно, належало до авангардної лінії захисту кордону зі Степом на правобережжі Псла, зведеної переяславськими князями у XII – на початку XIII ст.

Джерела та література: Самойловський І. М. Звіт за археологічні розвідки року 1930 / І. М. Самойловський // НА ІА НАНУ. – Ф. ВУАК. – № 327. – Арк. 7 – 8, 10 – 12; Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область. – К. : УРЕ, 1967. – С. 239 – 240; Полтавщина : Енциклопедичний довідник – К. : Укр. енциклопедія, 1992. – С. 514; Супруненко О. Курган в Манжелії / Олександр Супруненко // Зоря комунізму. – м. Лобине Полтавської обл. – 1983. – № 123. – 15 жовтня. – С. 4; Мироненко К. М. Розвідки в південній окрузі Великого укріплення Більського городища та на Нижньому Пслі / Мироненко К. М. // Археологічні відкриття в Україні : зб. наук. пр. / ІА НАНУ; [під ред. Д. Н. Козака, Н. О. Гаврилук]. – К. : ІА НАНУ, 1998. – С. 114; Кракало І. В. Нові знахідки з Манжелії / Кракало І. В. // АЛЛУ. – Полтава : Археологія, 1999. – № 2 (6). – С. 45 – 46; Кракало І. В. Давньоруські знахідки з Манжелії / Кракало І. В. // ПА3 – 1999 : зб. наук. пр. до 1100-ліття м. Полтави за результатами археологічних досліджень / ІА НАНУ; ЦОД-ПА; [відп. ред. Супруненко О. Б.]. – Полтава : Археологія, 1999. – С. 297 – 300; Супруненко О. Б. Старожитності золотоординського часу Дніпровського лісостепового Лівобережжя / Супруненко О. Б., Приймак В. В., Мироненко К. М. / ЦП НАНУ і УТОПК; ІА НАНУ; ЦОДПА. – К. – Полтава : Археологія, 2004. – (Мат-ли з підготовки «Зводу пам'яток історії та культури України» Полтавської і Сумської обл. : вип. 2). – С. 11, 12; Старожитності Кременчука : Археологічні пам'ятки території та округи міста / Супруненко О. Б., Кулагова І. М., Мироненко К. М. та ін.; ІА НАНУ; ЦОДПА; Кремен. КМ; [наук. і відп. ред. О. Б. Супруненко]. – Полтава – Кременчук : Археологія, 2004. – С. 114, 115; Білоусько О. А. Середньовічна історія Полтавщини (V – перша половина XVI ст.): Підручник

для 7 кл. загальноосв. школи / О. А. Білоусько, О.Б. Супруненко, К. М. Мироненко; Полтава, обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. М. В. Остроградського. – Полтава : Оріяна, 2004. – С. 136; Кулатова І. М. Давньоруські старожитності Кременчуцького Подніпров'я / І. М. Кулатова, К. М. Мироненко, О.Б. Супруненко // Наукові записки з української історії : зб. наук. ст., присвяч. пам'яті В. В. Седова / Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. – Переяслав-Хмельницький : Різографіка, 2005. – Вип. 16. – С. 229 – 230; Супруненко О.Б. Звіт про археологічні розвідки та експертизи в Полтавській обл. в 2014 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – Надходж. 2014 р. – Арк. 5–8.

О.Б. Супруненко, Є.Є. Пономаренко

307. Поселення, епоха бронзи, ранньослов'янський час (Манжелія II) (археол.)

Знаходиться в межах села (куток Прусівка) на правому березі р. Псел (ліва притока р. Дніпро) в урочищі Григорівка, на городі приватної садиби.

Виявлене Л.М. Луговою в 1983 р. Обстежувалося О.Б. Супруненком та І.С. Мельниковою у 1983 р.

Поселення розташоване край схилу першої надзаплавної тераси р. Псел (у долині безіменного струмка який є правою притокою річки). Площа 0,7 га (70 x 120) видовжена вздовж берега Псла в широтному напрямку.

Знахідки представлені фрагментами ліпного посуду зрубної та бондарихинської культури і крем'яними відщепами епохи бронзи. До підйомного матеріалу ранньослов'янського часу відносяться уламками ліпних посудин із нерівною заглаженою поверхнею та значними домішками середнього та крупного шамоту у формувальній масі, що характерні для кераміки пенківської культури.

Пам'ятка відноситься до категорії різночасових поселень і датується XVI – XII ст. до н. е. (зрубна культура), XII – VIII ст. до н. е. (бондарихинська культура) і V – VII ст. н. е. (пенківська культура).

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали обстеження та колекція знахідок зберігаються у Полтавському

краєзнавчому музеї імені Василя Кричевського – Інв. №№ А-6974 – 6987.

Джерела та література: Луговая Л.Н. Отчет о раскопках археологической экспедиции Полтавского краеведческого музея 1983 г. у сс. Байрак Великобагачанского, Прилипка Козельщинского и Манжелія Любинского районов Полтавской обл. // НА ІА НАНУ; НА ПКМ. – Спр.03-222. – Арк. 12.; Супруненко А.Б. Отчет о разведках и охранных раскопках на территории Полтавской области разведотряда Полтавского краеведческого музея в 1983 г. // НА ІА НАНУ. – 1983/63. – Ф. е. – № 20969-20970; НА ПКМ. – Спр.03-207/1-5; Гавриленко І.М., Супруненко О.Б. До археологічної карти басейну Нижнього Псла // АЛЛУ. – Полтава, 2001. – № 1(9). – С. 91.

*І.С. Мельникова, Л.М. Лугова,
О.Б. Супруненко*

308. Селище I, черняхівська культура (IV – поч. V ст.), давньоруський час (XII – XIII ст.) (археол.)

Знаходиться в урочищі Рудакова гора на північно-східній околиці села, за 0,6 км на схід – північний схід від приміщення Манжеліївської загальноосвітньої школи I – III ст.

Займає край дещо похилого, місцями урвистого (з боку долини річки) відрог корінного берега р. Псел в ур. Рудакова (Рудикова) гора, що здіймається на висоту 27 – 31 м над рівнем заплави. Видовжений із північного сходу на південний захід майданчик підвищення, близької до овальної форми, має розміри 50 – 60 x 110 м, площу – понад 0,5 га. Виступаюча в заплаву частина відрог (абсолютна висота – 101,6 м у Балтійській системі вимірювань), зайнята поселенням, сформована стрімким вигином річища та впадаючим до нього глибоким обводненим яром.

Топонім Рудакова гора відомий за розвідками І.М. Самойловського 1930 р. Селище обстежувалося О.Б. Супруненком і Є.Є. Пономаренком у 2014 р.

Розташоване вздовж південно-західного та південного схилів відрог, займаючи смугу завширшки 20 – 50 м, площу – близько 0,4 га. Територія роз-

орювалася, наразі залужена, краї над-схилила задерновані.

Культурні рештки складаються переважно з уламків стінок і донець давньоруського гончарного посуду, з-поміж яких виявлені кілька більш-менш виразних вінець горщиків XII – початку XIII ст. На поверхні відзначено попелясті плями і скупчення обмазки.

Уздовж південного схилу відрогу трапляються поодинокі уламки гончарного посуду черняхівської культури з шерехатою поверхнею та окремі товстостінні відліпного посуду великих розмірів, котрі належать до зони розміщення висілку сусіднього селища пізньоримського часу або окремих його господарських комплексів, винесених на підвищення корінного берега.

Археологічні розкопки та шурфування не проводилися.

Селище можна розглядати як одне з невеликих давньоруських поселень правобережжя ресурсної зони городища на Церковній горі в с. Манжелія, котре розташоване за 0,65 км на південний захід. Місцезнаходження на цьому ж місці черняхівських матеріалів збільшує наразі невеликий перелік відомих у басейнах рр. Псла та Ворскли поселеньських об'єктів пізньоримського часу з високою топографією.

Джерела та література: Самойловський І. М. Звіт за археологічні розвідки року 1930 / І. М. Самойловський // НА ІА НАНУ. – Ф. ВУАК. – № 327. – Арк. 8; Полтавщина : Енциклопедичний довідник – К.: Укр. енциклопедія, 1992. – С. 515; Супруненко О.Б. Звіт про археологічні розвідки та експертизи в Полтавській обл. в 2014 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – Надходж. 2014 р. – Арк. 5–8.

О.Б. Супруненко, Є.Є. Пономаренко

309. Селище II, черняхівська культура (IV – поч. V ст.) (археол.)

Знаходиться в урочищі Рудакова гора на північно-східній околиці села, за 0,6 км на схід від приміщення Манжеліївської загальноосвітньої школи I – III ст.

Займає підосву схилу відрогу правого корінного берега р. Псла в ур. Рудакова гора, котра здійснюється безпосередньо

на північ на висоту 27 – 31 м над рівнем заплави.

Обстежувалося О.Б. Супруненком і Є.Є. Пономаренком у 2014 р.

Видовжене зі сходу – північного сходу на захід – південний захід вздовж схилу підвищення відрог у вигляді вузької смуги завширшки 15 – 50 м на довжину близько 200 м. Має попередньо встановлену площу – дещо більше 0,5 га. Розташоване з боку заплави в основі відрогу вздовж терасоподібного виступу та його схилу, що має висоту 2 – 4 м (абсолютна висота – 72 – 76 м у Балтійській системі вимірювань). Територія здебільшого задернована, частково розорюється під гори.

Культурні залишки представлені нечисленними уламками винятково гончарного черняхівського посуду з шерехатою, масткою і лискованою поверхнями, кількома дрібними фрагментами стінок тарних посудин.

Археологічні розкопки та шурфування не проводилися.

Селище може бути рештками невеликого висілку або частиною більш значного поселенського утворення черняхівської культури, на сьогодні зайнятого забудовою села, що потребує детальніших обстежень.

Джерела та література: Полтавщина : Енциклопедичний довідник – К.: Укр. енциклопедія, 1992. – С. 515; Супруненко О.Б. Звіт про археологічні розвідки та експертизи в Полтавській обл. в 2014 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – Надходж. 2014 р. – Арк. 5–8.

О.Б. Супруненко, Є.Є. Пономаренко

310. Курганний могильник, майдан, енеоліт, бронзовий та ранній залізний віки (IV – I тис. до н. е.), козацька доба (XVII ст.) (археол.)

Знаходиться в урочищі Рудакова гора поблизу північно-східної околиці села, за 0,8 – 0,9 км на північний схід від приміщення Манжеліївської загальноосвітньої школи - III ст.

Розташований у розширеній основі урвистого (з боку долини річки та нагір-

ної частини села) відрогу правого корінного берега р. Псел, відомого як ур. Рудакова (Рудикова) гора. Займає похилий край плато заввишки 31 – 34 м над рівнем заплави з боку глибокого обводненого яру.

Відомий за розвідками І.М. Самойловського 1930 р., обстежувалася О.Б. Супруненок у 1983 р. та ним же і Є.Є. Пономаренком у 2014 р.

Курганний могильник у складі трьох значних насипів розміщений більшменш компактним скупченням (у вигляді трикутника) на виступах країв незначних підвищень вздовж відрогу та схилу яру, на відстані 110 – 130 м один від одного. Усі насипи вкриті лісосмугами чи кущами, насадженими для закріплення схилів, значною мірою задерновані.

Польова звітність початку ХХ ст. зберегла назви курганів – Близниці, Одиниця та Вариводине. Найбільший насип – Близниці, розташований над яром з боку села, – є рештками великого майдану округлої кільцевої в плані форми діаметром близько 54 х 60 м і висотою 2,2 – 3,6 м. Його оточує кільцевий вал завширшки 5 – 8 м у якому влаштована пара широтно розташованих вузьких проходів, а в центрі міститься кругла яма над вибраним заповненням поховання. Два інші насипи – без слідів діяльності селітроварників, мають висоту 2 – 3 м при діаметрі 25 – 30 м (абсолютна висота 103,2 та 106,2 м у Балтійській системі вимірювань). Обидва зайняті зарослями дерев і кущів.

Археологічні дослідження не проводилися.

Наявність у складі групи майдану може свідчити про належність цього свого часу кургану по числа поховальних пам'яток доби раннього залізного віку чи, принаймні, його використання для влаштування такого поховання. Інші насипи, що не зруйновані промисловиками козацької доби, можуть бути віднесені до числа споруд над похованнями епох енеоліту – бронзового віку.

Джерела та література: Самойловський І. М. Звіт за археологічні розвідки року 1930 / І. М. Самойловський // НА ІА НАНУ. – Ф. ВУАК. – № 327. – Арк. 8 – 9; Сидоренко Г. О.

Довідник з археології України. Полтавська область / Г.О. Сидоренко, Є.В. Махно, Д.Я. Телегін. – К. : Наукова думка, 1982. – С. 45; Полтавщина : Енциклопедичний довідник – К.: Укр. енциклопедія, 1992. – С. 515; Супруненко О.Б. Звіт про археологічні розвідки та експертизи в Полтавській обл. в 2014 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – Надходж. 2014 р. – Арк. 9 – 10.

О.Б. Супруненко, Є.Є. Пономаренко

311. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,2 км на захід від північної околиці села, між автошляхом сс. Манжелія – Заможне та приватними садибами села, на плато корінного правого берега р. Псел (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота близько 2 м, діаметр до 25 м.

Насип задернований і пошкоджений старою траншеєю.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 30; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 30; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 119.

І.С. Мельникова

312. Курган II (археол.)

Знаходиться за 2,5 км на захід від села біля північного узбіччя автошляху сс. Манжелія – Фрунзівка, на плато правого берега р. Псел (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 1 м, діаметр 17 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР

на території Полтавської області в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 30.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 30.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 118.

І.С. Мельникова

313. Курган III (археол.)

Знаходиться за 0,6 км на північ від села, на західному узбіччі дороги на с. Вітки, майже біля східного схилу залісної балки, на плато корінного правого берега р. Псел (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 1 м, діаметр 20 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 30.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 30.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 118.

І.С. Мельникова

314. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 0,3 км на північ від північної околиці села, праворуч від автодороги сс. Манжелія – Заможне, біля краю плато корінного правого берега р. Псел (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота насипу 0,8 м, діаметр 20 м. Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР

на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 30.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 30.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 119.

І.С. Мельникова

315. Курган V (археол.)

На східній околиці села, майже біля краю схилу мисоподібного виступу плато правого берега р. Псел (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 1,2 м, діаметр 23 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 30.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 30.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 119.

І.С. Мельникова

316. Курган VI (археол.)

Розташований на північний захід від околиці села, за 0,3 км від меж житлової забудови та шосе місцевого значення Т-17-21 Манжелія – Фрунзівка – Глобине, на підвищенні виступу плато правого корінного берега р. Псла, з абсолютною висотою 99,4 м у Балтійській системі вимірювань, утвореному вигином долини яру.

Обстежувався О.Б. Супруненкою к 2014 р.

Розораний насип. Має висоту 0,6 м і діаметр близько 24 м.

Археологічні розкопки не проводилися. Культурно-хронологічна приналежність не визначена.

Джерело: Супруненко О.Б. Звіт про археологічні розвідки та експертизи в Полтавській обл. в 2014 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – Надходж. 2014 р. – Арк. 3.

О.Б. Супруненко

317. Курган VII (археол.)

Знаходиться на північний захід від околиць села, за 0,6 км від меж житлової забудови та автошляху місцевого значення Т-17-21 Манжелія – Фрунзівка – Любине, з його північної сторони, на краю підвищення відрогоподібного виступу плато корінного берега р. Псла та яру. Має абсолютну висотою 98,2 м в Балтійській системі вимірювань.

Обстежувався О.Б. Супруненком у 2014 р.

Насип розорюється, територія розпайована. Має висоту 0,5 м і діаметр близько 20 м.

Археологічні розкопки не проводилися. Культурно-хронологічна приналежність не визначена.

Джерело: Супруненко О.Б. Звіт про археологічні розвідки та експертизи в Полтавській обл. в 2014 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – Надходж. 2014 р. – Арк. 4.

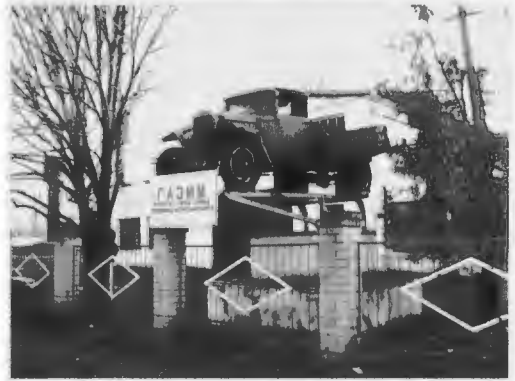
О.Б. Супруненко

318. Автомобіль ГАЗ-ММ (1934, 1969) (техн.)

Розташований на західній околиці села, на території ремонтно-транспортного підприємства. Встановлений у 1969 р. на честь відкриття станції по ремонту автомобілів в с. Манжелія. Автомобіль вантажний марки ГАЗ-ММ випуску 1934 р., один із перших, отриманих підприємствами району. Використовувався для перевезення вантажів протягом 35 років. Двигун – 32 кінських сил, № 02-61УУ.

Автомобіль встановлений на металевій конструкції, закріпленій на цегляному, оштукатуреному постаменті (3,2 x 3,2 м). На чільній грані – пам'ятний напис: «ГАЗ-ММ, випуска 1934. Первенец советского автомобилестроения».

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації. – № 16 від 18.03.2005 // Робочий архів

науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ятник «полуторці» // Зоря Полтавщини. – 2009. – № 205 – 206 (21456 – 21457). – 23 грудня. – С. 3.

Н.Ф. Шаповал

319. Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)

Знаходиться в північно-західній частині центрального кладовища.

Похована невідома кількість воїнів 38-ї Армії Південно-Західного фронту, які загинули в другій половині вересня 1941 р. в боях із гітлерівськими загарбниками під час оборони села. Прізвища невідомі.

У 1983 р. біля могили місцевими майстрами встановлено цегляний, оштукатурений надгробок (2,5 x 1,58 x 1,58 м) пірамідальної форми, із зіркою. Напис відсутній.

Джерела: ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 3 зв; Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області. – №16 від 18.03.2005р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Н.М. Сиволап

320. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля сільської ради. Поховано 10 воїнів 642-го стрілецького полку 212-ї стрілецької дивізії, 132-ї танкової бригади 38-ї Армії Південно-Західного фронту, які загинули 13 вересня 1941 р. при обороні р. Псел в районі сс. Манжелія та Ламане; воїни 17-го гвардійського стрілецького полку 6-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії і 219-ї танкової бригади 1-го механізованого корпусу, які загинули 25 вересня 1943 р. під час розвідки берегу річки та визволення села. Прізвище увічнене 1. Перепоховання проведені в 1950 р. з території лікарні з 2 могил.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Калініна від 2 лютого 1958 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 3,1 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (3,1 x 1,21 x 1,4 м). На чільній стороні постаменту закріплена виготовлена з гранітної крихти дошка (0,52 x 0,35 м) з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, що полягли в боях за сво-

боду і незалежність нашої Вітчизни». На могилі покладена бетонна плита (0,95 x 0,85 м) з пам'ятним написом: «Вечная память воину погибшему в Великой Отечественной войне сентябрь 1943 г рядовой Чавриков Владимир Егорович». Навколо могили – металева огорожа (5,0 x 6,0 м). Позаду скульптури – бетонна стела (довж. 8,1 м), на якій закріплено 6 біломармурових дощок (0,94 x 0,4 м) з прізвищами 120 воїнів – земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни. Згідно Книги Пам'яті України відомо 282 прізвища.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1312. – Оп. 1. – Спр. 11. – Арк. 156; ЦАМО РФ. – Ф. 3068. – Оп. 1. – Спр. 5. – Арк. 88; ЦАМО РФ. – Ф. 3423. – Оп. 1. – Спр. 24. – Арк. 3; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 20; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 3.; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 7; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.227-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 343-355; Ковтун Д. Пам'ятник загинулим воїнам // Зоря комунізму. – 1958. – № 39 (1407). – 15 травня. – С. 2.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

321. Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (1992) (іст.)

Знаходиться в південній частині центрального кладовища.

Встановлений у 1992 р. в пам'ять про жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. Загальна кількість померлих і місця поховань невідомі. За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. у с. Манжелія померло 13 осіб. Встановлено імена 7 осіб.

На штучному кургані (вис. 1,5 м) встановлено хрест із мармурової крихти (1,59 x 0,56 м) з пам'ятним написом на дошці з сірого полірованого граніту (0,4 x 0,4 м): «Односельчанам жертвам голодомору в Україні в 1932 – 1933 рр.»

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області № 16 від 18.09.2005 р. // НА ПКМ. – 09-953; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 122.

Н.М. Сиволап

Мар'їне, с. Опришківська сільська рада

322. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,48 км на північний схід від сучасної західної околиці с. Мар'їне, на плато цокольної тераси правого берега р. Сухий Кагамлик на полі, яке обмежене з північного-заходу та південного-сходу лісосмугою, а з

північного-сходу та південного-заходу – польовими дорогами.

Обстежувався Ю.О. Пуголовком у 2013 р.

Має висоту 3,00 м та діаметр 46 м. Профіль насипу сегментоподібний у перетині.

Задернований, Поли пошкоджені сільськогосподарською технікою. У західній частині виявлено виямку, в якій росте дерево. Деревина розміщується по всьому периметру насипу.

Розкопки не проводилися.

Джерело: Пуголовк Ю.О. Звіт про роботи на території Полтавської області в 2013 р. // НА ЦОДПА. – Ф.е. – Спр. 723.

Ю.О. Пуголовк

323. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,1 км на північний захід від західної околиці с. Мар'їне та 3,95 км на захід південний-захід від дамби через р. Сухий Кагамлик.

Розкорюється. Насип видовжених овальних у плані обрисів, має висоту

1,70 м і діаметр 40 x 50 м. Поли розтягнуті розорюванням. Профіль насипу в перетині сегментоподібний.

Розкопки не проводилися.

Джерело: Пуголовок Ю.О. Звіт про роботи на території Полтавської області в 2013 р. // НА ЦОДПА. – Ф.е. – Спр. 723.

Ю.О. Пуголовок

Мозоліївка, с. Пронозівська сіньська рада

324. Стоянка, доба верхнього палеоліту (Мозоліївка I) (археол.)

Розташована за 2 км на північний захід від села, на відрізаному від нього дамбою береговому відрозі, що має висоту до 2 м над рівнем Кременчуцького водосховища й за топографічними умовами відноситься до рівня I лесової тераси р. Дніпро (10 – 12 м над рівнем колишньої Дніпро-Сульської заплави). Знахідки зустрічалися переважно на краю відрозу, в розмиві, смугою завдовжки 50 – 60 м.

Виявлена місцевими краєзнавцями в першій половині 1980-х рр. У 1986 р. про неї стало відомо археологічній експедиції під керівництвом І.Т. Чернякова, у 1987 р. пам'ятку обстежив Д.Я. Телегін.

Для виготовлення знарядь праці мешканці стоянки використовували різнокольоровий поганой якості моренний кремій, виходи якого відомі в гирлі р. Сули. Окремі речі виготовлені з якіснішої крейдяної сировини. У збірці наявні призматичний і торцевий нуклеуси, 3 нуклеоподібні уламки. Пластинок 37, вони різних розмірів, нерегулярно ограновані, виконані у недосконалії техніці. Відзначається підвищена роль відщепових заготовок для оформлення знарядь праці. Серед 10 різців, сформованих із масивних уламків, пластинчастих відщепів і пластин, 7 серединних та 3 кутових. Знайде-

ні також кінцева відщепова скребачка, вістря з затупленою спинкою, 2 короткі пластини із заокругленим ретушню кінцем незрозумілого призначення, великий трикутник, оброблений по бічному краю та основі стрімким крайовим ретушуванням. Можливо як скобель використовувалася невелика пласка галька з оббитим краєм.

Комплекс віднесений до пізньої доби верхнього палеоліту, проте не виключені його зимівниківська культурна приналежність і мезолітичне датування.

На момент обстеження пам'ятки Д.Я. Телегіним на вкритому лісом відрозі знаходилася птахоферма. Прирічкова частина пам'ятки зазнає інтенсивного руйнівного впливу внаслідок дії хвильової абразії.

Розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України.

Джерела та література: Черняков І.Т. Градижская експедиция // АО 1986 г. – М.: Наука, 1988. – С. 348; Телегін Д.Я., Порубай А.Б., Баранов В.Е., Тараненко В.Л. Палеолит в устьє реки Сулы // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини / Третій обл. наук.-практич. семінар. – Полтава, 1990. – С. 64; Телегін Д.Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре // Российская археология. – М., 1996. – № 2. – С. 131 – 133, 139 – 141; Гавриленко І.М. Про культурну належність деяких мезолітичних місцезнаходжень Середнього Подніпров'я // Археологічний літопис Лівобережної України. – Полтава, 1999. – № 2. – С. 5 – 6.

І.М. Гавриленко

325. Курган I (археол.)

Знаходиться на східній околиці села (в межах приватної садиби), на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0.5 м, діаметр 20 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических ис-

слідованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 33.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 128.

І.С. Мельникова

326. Курган II (археол.)

Знаходиться за 0,5 км на схід від села, на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0,3 м, діаметр 22 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 34.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 34.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 128.

І.С. Мельникова

327. Курган III «Могила-Кучина»(археол.)

Знаходиться на північ-північний захід від села, ліворуч автошляху сс. Мозолівка – Броварки на плато лівого берега р. Дніпро, на відстані 1 км на схід від краю північно-східного узбережжя Кременчуцького водосховища (місцева назва «Могила-Кучина»), на території сільського кладовища

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Курган висотою 2 м, діаметром 25 м (абсолютна висота у Балтійській систе-

мі вимірів 97 м). Насип задернований і вкритий могилами.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 34.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 34.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 131.

І.С. Мельникова

328. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на північ північний захід від села, ліворуч польової дороги на с. Броварки, на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0,5 м, діаметр 20 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 34.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 34.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 131.

І.С. Мельникова

329. Курган V (археол.)

Знаходиться за 1,9 км на північ від села, ліворуч польової дороги на с. Броварки, на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота близько 1 м, діаметр 20 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Лутова Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 34.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 34.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 131.

І.С. Мельникова

330. Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля клубу. Похована невідома кількість воїнів 8-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії, 80-ї гвардійської стрілецької дивізії

та 373-ї стрілецької дивізії, які загинули в період із 18 по 25 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками за звільнення сс. Мозолівка та Чигирин-Діброва, при форсуванні р. Дніпро та померли від ран у жовтні 1943 р. в 589-у медсанбаті 80-ї гвардійської стрілецької дивізії та в 5-у медсанбаті 8-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. Перепоховання здійснені з околиць села, з кла-

довища, з с. Чигирин-Діброва, з берегів р. Дніпро. Прізвищ увічнено 9.

Згідно з рішенням виконкому Пронзівської сільської ради від 16 лютого 1958 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,5 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 2,5 м), на якому – бетонна дошка (0,38 х 0,55 м) з пам'ятним написом «Вічна слава героям, що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни». Перед пам'ятником – 2 чавунні плити (1,0 х 0,8 м) з написом: «1941 – 1945 Вечная слава воинам-героям павшим смертью храбрых в годы Великой Отечественной войны октябрь 1943 г. с-на Артюшенко Владимир Михайлович р-ой Гноев Михаил Александрович р-ой Городилов Петр Терентьевич с-на Ротов Михаил Федорович с-нт Худаков Константин Николаевич гв. р-ой Дорофеев Иван Иванович рядовой Шапраев Иван Николаевич гв. р-ой Фомин Сергей Иванович рядовой Ходько Василий Степанович». Прізвища Артюшенко В. М., Гноев М. А., Городилов П. Т. увічнені помилково: воїни померли від ран і поховані у госпіталі (ГЛР 1854) в с. Степанівка, Краснокутський район, Харківська обл. Поряд – 2 цегляні оштукатурені стели (довж. 2,5 м), на яких по 6 біломармурових дошок (0,8 х 0,4 м) з пам'ятним написом: «Вічно живим 1941 – 1945» і прізвищами 205 воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни та жителів села, розстріляних під час тимчасової німецької окупації території в 1941 – 1943 рр. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 233 прізвища.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. А-24706. – Спр. 6; ЦАМО РФ. – Ф. 1609. – Оп. 2. – Спр. 20. – Арк. 165; ЦАМО РФ. – Ф. 1694. – Оп. 1. – Спр. 28. – Арк. 92; ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 12. – Арк. 263; Архів Військово-медичного музею МО РФ. – Ф. 589 МСБ. – Арк. 23; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 71. – Арк. 19; ДАПО. – Ф.Р-15. – Оп. 1. – Спр. 2018. – Арк. 2 – 28; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.243-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного

відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 450 – 459; Сорокопуд І. О. Глобине: від хутора до міста. – Глобине: Видавництво «Поліграфсервіс», 2003. – С. 68.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

Набережне, с. Бабичівська сільська рада

331. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 1,5 – 3 км на північний схід від північної околиці села на протилежному, лівому високому березі невели-

кої зарегульованої водосховищами р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з трьох курганів висотою 0,6 – 2 м, діаметром 10 – 20 м, розташованих по лінії південний захід-північний схід.

Насипи курганів розорюються. Через один із них, що займає в групі крайнє південне положення, проходить польова дорога.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 27. – Рис. 77/І-1-3, 79; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт; альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 27. – Рис. 77/І-1-3, 79.

ни. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 27. – Рис. 77/І-1-3, 79; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт; альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 27. – Рис. 77/І-1-3, 79.

Л.М. Лугова

332. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 1 – 2,5 км на північний схід від південної околиці села, на протилежному лівому високому березі невеликої зарегульованої водосховищами р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з трьох курганів, розташованих по лінії південний захід – північний схід. Насипи мають правильну напівсферичну, округлу в плані форму. Висота курганів 1, 3 та 3 м, діаметр відповідно 15, 40 і 40 м.

Насипи курганів розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 27. – Рис. 77/ІІ-1-3, 81/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт; альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 27. – Рис. 77/ІІ-1-3, 81/3.

Л.М. Лугова

333. Курганний могильник III (археол.)

Знаходиться за 0,25 км на захід та південний захід від південно-східної околиці с. Набережне, від кордону останнього з с. Погреби однойменної сільської ради, безпосередньо на південний захід від автотраси мм. Кременчук – Хорол, неподалік схилу плаги корінної тераси правого берега р. Кагамлик (Сухий Кагамлик) – лівобічної притоки р. Дніпро.

Один із насипів став об'єктом топографічних обстежень у середині – другій половині ХХ ст. Вперше археологічно група була обстежена Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району.

Комплекс у складі трьох сильно розораних курганів висотою 0,7 – 0,8 м та діаметром 20 м. Насипи розташовані ланцюгом по вісі північ – південь, поли курганів 2 та 3 зливаються.

На карті Генерального штабу 1941 р. видання показаний лише один курган без додаткової інформації. На мапі 1995 р. видання один із курганів має відносну висоту 2 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курганний могильник III поблизу с. Набережне – відомий комплексний об'єкт археології, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської області ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 425.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом иллюстраций – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 56. – 46 арк. – Арк. 28. – Рис. 77; М-36-103. Кременчук. М 1:100 000. По съемкам 1931, 1932 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Первое издание 1941 г.; М-36-103. Кременчук. М 1:100 000. Состояние местности на 1992 г. – Генеральный штаб. Издание 1995 г.

В.В. Шерстюк

334. Майдан, пізнь середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 1,1 км на північ від північної околиці села, на протилежному лівому високому березі невеликої зарегульованої водосховищами р. Сухий Камлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Кільцеподібний насип майдану висотою 4 м, діаметром 50 м, задернований, заріс деревами та кущами.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАНУ України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 27. – Рис. 77/І-4, 80; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 27. – Рис. 77/І-4, 80.

Л.М. Лугова

335. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1976) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля клубу.

Поховано 5 осіб: воїни 297-ї стрілецької дивізії, які загинули у вересні 1941 р. в боях з гітлерівськими загарбниками під час оборони села; воїни 69-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 27 вересня 1943 р. під час звільнення сс. Набережне, Бабичівка, Устимівка. Прізвища відоме 1 (не увічнене) – сержант Щербина Федір Федорович.

У 1976 р. на виконання заходів Полтавського обкому компартії України та Полтавського облвиконкому до 50-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні замість дерев'яного біля могили встановлено чотиригранний обеліск із сірого полірованого граніту (2,1х 0,8 х 0,5 м), на такому ж постаменті (вис. 1,2 м). На цільній грані обеліска – зображення ордену Вітчизняної війни та пам'ятний напис: «Вічна слава героям, які віддали своє життя за свободу і незалежність нашої Батьківщини 1941 – 1945». Поруч – 2 дошки (1,55 х 1,0 м) із сірого полірованого граніту з прізвищами 51 воїна-земляка, які загинули на фронтах Другої Світової війни. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 60 прізвищ.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 24. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 1055СП. – Оп. 4506 с. – Спр. 3. – Арк. 2; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 70. – Арк. 21, 39; Список пам'ятників археології, історії та мистецтва місцевого значення. Додаток № 3 до рішення Полтавського облвиконко-

му від 10. 12. 1970р. №529 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 310 – 312.

Н.Ф. Шаповал

Новодорожнє, с. Глобинська міська рада

336. Курган (археол.)

Знаходиться за 0,7 км на південний захід від південної околиці села, ліворуч автошляху до м. Глобине, на невеликому підвищенні правого берега пересихаючої р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,3 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 18. – Рис. 54/І-2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 18. – Рис. 54/І-2.

Л.М. Лугова

Новоселівка, с. Жуківська сізьська рада

337. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на схід від села, біля повороту автошляху до с. Жорняки,

у верхів'ї пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро, на невеликому підвищенні її правого берега.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з трьох компактно розташованих курганів.

Висота насипів 1, 1,5 і 3 м, діаметри відповідно 15, 25 і 20 м.

Найбільший курган задернований, інші розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 21. – Рис. 65/І-1-3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 21. – Рис. 65/І-1-3.

Л.М. Лугова

338. Майдан, пізнь середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 0,6 км на південний захід від села, ліворуч від автошляху до м. Глобине, на невеликому підвищенні правого берега пересихаючої р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Насип кільцеподібний, висотою 5 – 6 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 109,1 м). Зовнішній діаметр 45 м, внутрішній 20 м. Глибина котловини 3 м.

Майдан задернований, на північно-західному схилі насипу росте дерево і стоїть геодезичний знак.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 17. – Рис. 54/І-1, 55; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 17. – Рис. 54/І-1, 55; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

Обознівка, с. Оболонська сільська рада

339. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на північний захід від села, праворуч автошляху до с. Пустовійтове, на правому березі р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн Дніпра), за 0,8 км від долини річки, на невеликому підвищенні.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з двох розташованих поряд курганів.

Висота насипів 1,3 м, діаметр 20-30 м.

Один із курганів має злегка витягнуту форму.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 16, 17. – Рис. 52/І-1,2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 16, 17. – Рис. 52/І-1,2.

Л.М. Лугова

340. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 0,5 км на південь від села, праворуч від автошляху до с. Омельник Кременчуцького району, на правому березі р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з двох курганів висотою 0,5 і 1,5 м, діаметром відповідно 10 і 20 м, розташованих вздовж дороги на відстані 80 м один від одного.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 17. – Рис. 52/ІІ-7,8.;

НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 17. – Рис. 52/ІІ-7, 8.

Л.М. Лугова

341. Курганний могильник III (археол.)

Розташований у центральній частині с. Обознівка, в межах населеного пункту, по вул. Шкільній, 19, край схилу плато корінної тераси правого берега р. Сухий Омельник (Омельник), правобічної притоки р. Псел лівобережного басейну Дніпра.

Виявлений у 2010 р. А.І. Тимощуком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Комплекс у складі двох насипів розміщений на території покинутої садиби, насипи висотою 0,50 – 1,20 та діаметром 20 – 40 м відповідно. Курган 1 пошкоджений будівництвом хати, яка розташована на вершині насипу, курган 2 розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Група курганів III в с. Обознівка – нововиявлений об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку.

Джерело: Тимощук А. І. Звіт про археологічні розвідки у Глобинському і Полтавському районах Полтавської області в 2010 рр. – Полтава, 2010 / машинопис, альбом ілюстрацій // НА ІА НАНУ; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 639. – 26 арк. – Арк. 4.

В.В. Шерстюк

342. Курган I (археол.)

Знаходиться за 2,5 км на північний захід від села і за 1,5 км на південний захід від автошляху до с. Пустовійтове, на підвищеній ділянці плато правого берега р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 3 м, діаметр 30 м.

Насип задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 17. – Рис. 52/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 17. – Рис. 52/4.

Л.М. Лугова

343. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1 км на захід від села, біля краю підвищення на правому березі р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,5 м, діаметр 25 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 17. – Рис. 52/5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 17. – Рис. 52/5.

Л.М. Лугова

344. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на південний захід від села, ліворуч від автошляху на с. Майбородівку Кременчуцького району, на невеликому підвищенні на правому березі р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,7 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 17. – Рис. 52/6; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 17. – Рис. 52/6.

Л.М. Лугова

345. Майдан, пізньє середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 3 км на північний захід від села, ліворуч, безпосередньо біля автошляху до с. Пустовійтове, на правому березі р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн Дніпра), за 0,7 км від долини річки, на невеликому підвищенні.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Насип кільцеподібної форми з найбільшою висотою в західній частині та сідловиною зі східного боку.

Висота 3 м, зовнішній діаметр 50 м, внутрішній 20 м, глибина котловини 2–2,5 м.

Насип задернований, з південного боку росте дерево.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 17. – Рис. 52/3, 53; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 17. – Рис. 52/3, 53.

Л.М. Лугова

346. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1960) (іст.)

Знаходиться в центрі села, у сквері.

Поховано 33 воїни із підрозділів 81-ї стрілецької дивізії, які загинули на початку вересня 1941 р. під час оборони села та 13-ї і 66-ї гвардійських стрілецьких дивізій, 219-ї танкової бригади, які загинули в кінці вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками при звільненні села та померлі від ран у жовтні 1943 р. в 72-му окремому медико-

санітарному батальйоні 66-ї гвардійської стрілецької дивізії. Прізвищ увічнено 12.

Згідно з рішенням виконкому Обознівської сільської ради від 7 січня 1960 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 3,2 м) встановлена на цегляному постаменті (вис. 3,0 м). На чільній стороні – дошка (0,55 x 0,35 м) із мармурової крихти з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни».

У 2006 р. по обидві сторони від могили місцевими майстрами встановлено 2 цегляні стели (2,2 x 7,0 м), на яких закри-

плено по 3 дошки (0,81 x 0,42 м) із сірого граніту з пам'ятними написами: «Воїни, які загинули при обороні та визволенні с. Обознівки 1941 – 1943 рр. (12 прізвищ) і 12 радянських воїнів імена яких невідомі», «Активісти-патріоти с. Обознівки замучені в гестапо під час фашистської окупації 1941 – 1943 рр. (7 прізвищ)», «Пам'ятатимемо вічно і поіменно. Воїни односельчани які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр. (171 прізвище)». За свідченням Книги Пам'яті України відомо 172 прізвища.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 219 ТБр. – Оп. 1. – Спр. 8. – Арк. 11; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арк. 24; ЦАМО РФ. – Ф. 1197. – Оп. 2. – Спр. 44. – Арк. 197; ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 5. – Арк. 64; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 70. – Арк. 1; Паспорт пам'ятки історії та культу-

ри СРСР – № 2.4.229-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 360 – 368; Книга Скорботи України: Полтавська область. Т. 1. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 166.

Н.Ф. Шаповал

347. Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)

Знаходиться в старій частині центрального кладовища. Встановлений у 1993 р. в пам'ять про земляків, жителів Обознівської сільської ради, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. Місця поховань і кількість загиблих невідомі. За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні у с. Обознівка загинуло 105 осіб, встановлено імена 25 осіб. По Обознівській сільській раді встановлено загиблих 94 особи, встановлено імена 66 осіб.

У пам'ять про померлих від голоду біля штучного насипу (1,8 x 0,9 м) встановлено металевий хрест (2,0 x 1,07 м), на якому закріплено металеву табличку (0,2 x 0,27 м) з пам'ятним написом: «Жертвам голодомору 1932 – 1933 рр.».

Джерела та література: Звіт про відраджження до Глобинського району експедиції науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею 18 – 21 листопада 2008 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Васи-

ля Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 122 – 123.

Н.М. Сиволап

348. Пам'ятний знак полеглим землякам (1960-ті) (іст.)

Знаходиться в південно-західній частині центрального кладовища.

Встановлений у 1960 р. на честь воїнів, жителів сільської ради, які загинули на фронтах Другої Світової війни та стали жертвами нацизму під час тимчасової німецької окупації території в 1941 – 1943 рр. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 172 прізвища.

У пам'ять про загиблих місцевими майстрами встановлено конусоподібний обеліск (1,9 x 0,9 м) із мармурової крихти на бетонному постаменті (0,92 x 1,2 x 1,2 м). У верхній частині обеліска – зображення Ордену Вітчизняної війни та пам'ятний напис: «Здесь покоится неизвестный воин Советской Армии 1941 – 1945 гг.». Навколо обеліска – металева огорожа (4,2 x 4,0 м), виконана із металевих прутів і кутиків методом зварювання.

Джерела та література: Звіт про відкриття до Любінського району експедиції науково-дослідного відділу пам'яткознавства Полтавського краєзнавчого музею 18 – 21 листопада 2008 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська об-

ласть. Т. 3: Любінський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 360 – 368.

Н.М. Сиволап

349. Церква Богоявлення Господнього (1896 – 1901) (архітектура)

Церкву в ім'я Святого Богоявлення в селі Обознівка Кременчуцького повіту (тепер Любінський район) збудовано в 1896 – 1901 рр. на кошти місцевого поміщика Олександра Костянтиновича Панайотова та його дружини Софії Балтазарівни в пам'ять коронування імператора Миколи II та імператриці Олександри Федорівни за проектом архітектора М.М. Никонова. На бажання замовника за основу була взята Сампсоніївська церква в м. Полтаві, над якою на той момент працював архітектор, тому вони мають багато спільних рис і елементів.

Закладка споруди відбулася 7.06.1896 р. Основні ж будівельні роботи були закінчені в 1897 р., а до 1901 р. продовжувалися опоряджувальні роботи. Освячено храм 27.05.1901 р.

Будівля церкви – в плані нагадує рівнокінцевий грецький хрест, п'ятиверха мурована споруда з приєднаними з півдня ризницею та паламарнею, а з півночі – бабинцем і двохярусною дзвіницею з наметовим завершенням.

Споруда зовні не була оштукатурена, а пофарбована по цеглі «в темно пісочний» колір, виступаючі деталі й карнизи «в изжелто-песочный» колір. Вкриті металом «в шашку» бічні та центральна бані пофарбували по горизонталі в білий та блакитний кольори масляною фарбою.

В об'ємно-просторовій композиції домінує двохярусний кубічний центральний об'єм, що його завершують 5 бань. До нього приєднано трохи понижені об'єми північної та південної гілок хреста, а найбільш понижені східний і західний приділи. Над бабинцем зведена двохярусна дзвіниця, що завершується високим шагром.

Особливо ошатно було вирішено інтер'єр храму. За бажанням замовни-

ка під час виконання внутрішніх опоярдувальних робіт за зразок було прийнято інтер'єр Володимирського собору в м. Києві.

Підлога була викладена восьмигранними плитами з білого мармуру з невеликими квадратними вставками з чорного мармуру. Вівтарна частина відділялася від основного об'єму одноярусним іконостасом «в византийском духе». Всі роботи по виготовленню мармурових деталей були виконані відомою одеською фірмою Тузіні. Для виконання живописних робіт по розпису стін були запрошені київські художники О.О. Мурашко та І.І. Соколов. За спогадами сучасників «Вся церков расписана прекрасными и чрезвычайно разнообразными орнаментами – снимками с орнаментов Киевского Владимирского собора. Есть тут и золотые колосья, водяные лилии, самые разнообразные цветы, есть скрижали, чаши, головки ангелов и многих других эмблематических и аллегорических изображений». Загалом вартість робіт складала близько 90 тис. рублів. Всередині зберігся оригінальний різьблений із білого мармуру іконостас, що за своїми формами нагадує іконостас Сампсоніївської церкви в м. Полтава та збереглися оригінальні первісні настінні розписи з різним ступенем збереження які після передачі будівлі громаді були відреставровані.

Необхідно звернути увагу на те, що орієнтація храму не відповідає канонам будівництва церковних споруд. За бажанням замовника архітектор зорієнтував споруду так, щоб її якнайкраще було видно з вікон маєтку та з головної вулиці села. Тому її орієнтація відповідає лінії північ – південь.

Храм побудовано із цегли з тавром «А.П.» що розшифровується як «Александр Панайотов» виготовленої на місцевому цегельному заводі, власником якого був заводський будівлі.

Під східним приділом храму була влаштована родинна усипальниця Панайотових – невелике приміщення перекрите циліндричним склепінням.

У 1902 р. існує як приписна до Святодухівської церкви в селі Демидівка.

Релігійна громада відновила діяльність під час тимчасової німецької окупації села в березні 1942 р. Зареєстрована органами радянської влади 20.11.1947 р. за № 66. Для релігійних відправ використовувала приміщення колишньої церкви. У 1961 р. релігійна громада була знята з державної реєстрації, а церква закрита й до 1988 р. споруда використовувалася як складське приміщення місцевого племзаводу «Жовтень». 1985 р. органами місцевого самоуправління була зроблена спроба зруйнувати храм, але місцеві жителі відстояли споруду, звернувшись до тодішнього секретаря Полтавського обкому КП України І.М. Горобця, за підтримки якого церкву було врятовано. Це дало змогу в 1988 р. виготовити проектно-кошторисну документацію на реставрацію храму. Автори проекту В.Ф. Отченашко та В.К. Хромченков – архітектори інституту «Укрпроектреставрація».

До кінця 1980-х рр. тривали реставраційні роботи. За цей час було відновлено покрівлю та бані, завершено дзвіницю, встановлені хрести. У 1990 р. споруда була передана релігійній громаді.

У новітній час релігійна громада була зареєстрована як громада Української Православної Церкви Московського Патріархату. Зареєстрована органами державної влади 25.12.1992 р. за № 462. Релігійні відправи проводить в приміщенні старої церкви.

Із священиків відомі: Михайло Іванович Коропов (1902), Василь Петрович Соколовський (1912), ієрей Миколай Ворон (2008); псаломників: Федір Прокопович Семененко (1902), Федір Миколайович Майборода (1912); церковних старост: Олександр Костянтинівич Панайотов (1912), Ганна Федорівна Дудник (2008).

Храм Богоявлення Господнього в с. Обознівка – чудовий приклад культового будівництва періоду еkleктики, виконаний на високому художньому рівні відомими архітекторами та художниками початку ХХ ст.

Джерела та література: О постройке церкви в с. Обозновке // ЦГИА Российской Федерации. – Ф. 799. – Оп. 25. – Д. 71; О постройке храма в деревне Обозновке Кременчугского уезда Полтавской губернии // ЦГИА Российской Федерации. – Ф. 799. – Оп. 25. – Д. 939; Клировая книжка Полтавской епархии на 1902 год. – Полтава: Типо-литогр. Л. Т. Фришберга, 1902. – С. 283; Справочная клировая книга по Полтавской епархии на 1912 год. – Полтава, 1912. – С. 118; Релігійні громади Полтавської області станом на 01.01.2008 р. // Інформація відділу у справах національностей та релігій Полтавської облдержадміністрації. – Арк. 13; Особистий архів авторів.

В. О. Мокляк, В. А. Павленко

Опришки, с. Опришківська сільська рада

350. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на південний захід від південної правобережної частини села, ліворуч від автошляху до с. Мар'їне, на плато правого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро, на невеликому підвищенні.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з двох курганів висотою 1,0 – 1,5 м, діаметром 25 м, які розташовані по лінії північ – південь за 250 м один від одного.

Курган, що займає південне положення в групі – задернований і знаходиться в лісосмузі, інший розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 22 – 23. – Рис. 69/І-1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 22 – 23. – Рис. 69/І-1, 2.

Л.М. Лугова

351. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 1,6 км на південний захід від правобережної частини села, ліворуч від автошляху до с. Мар'їне, на плато правого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро, на невеликому підвищенні.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з двох, розташованих поряд, безпосередньо біля дороги, невеликих курганів висотою 0,8 – 0,9 м, діаметром 10 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 22-23. – Рис. 69/І-3, 4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 22 – 23. – Рис. 69/І-3, 4.

Л.М. Лугова

352. Курган I (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на північний захід від села, на відрогоподібному виступі плато правого берега невеликої пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 2,5 м, діаметр 25 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 22. – Рис. 69; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 22. – Рис. 69.

Л.М. Лугова

353. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,2 км на схід від села на лівому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,2 м, діаметр 18-20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 22-23. – Рис. 69; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 22 – 23. – Рис. 69.

Л.М. Лугова

354. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля будинку культури.

Поховано 27 воїнів 1059-го, 1057-го стрілецьких полків 297-ї стрілецької дивізії, які загинули 12 – 14 вересня 1941 р. в боях із гітлерівськими загарбниками під час оборони см. Опришки, Пирого, Битакове Озеро, Мар'їне, розстріляні гітлерівцями військовополонені, жителі села та радянські воїни, які померли від ран у жовтні – грудні 1943 р. в 2710 терапевтичному похідному польовому госпіталі. Прізвищ встановлено 3 (не увічнені).

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Жданова від 5

листопада 1959 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптурна група (вис. 2,6 м), встановлена на постаменті із сірих гранітних блоків (2,6 x 1,4 x 1,7 м), розміщеному на триступінчатій основі (0,2 x 2,6 x 4,1 м). На чільній грані постаменту – дошка з мармурової крихти (0,6 x 0,4 м) з пам'ятним написом: «Вечная память героям, павшим в боях за свободу и независимость нашей Родины». У 2002 р. праворуч від могили встановлено цегляну стелу (1,5 x 4,5 м) із закріпленими на ній пластиковою дошкою (0,9 x 0,8 м) та 8 дошками чорного граніту (0,9 x 0,26 м) з пам'ятним написом: «Односельчани, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.» і прізвищами 197 загиблих воїнів-земляків. Згідно Книги Пам'яті України відомо 212 прізвищ.

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 70. – Арк. 18; ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 22. – Арк. 5; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.235-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Інформація Глобинського райвійськкомату // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 368 – 377; В сражениях за победу. Боевой путь 38 армии в годы Великой Отечественной войны. – М.: Наука, 1974. – С. 43.

Н.Ф. Шаповал

355. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)

Знаходиться за північною околицею с. Пирого, праворуч автошляху Кременчук-Хорол. Тут знаходився хутір Кізі. У 1933 р. на хуторі залишилася в живих тільки одна сім'я, усі інші жителі померли. За спогадами старожилів, 10 із них, серед них 12-річна дівчинка, поховані тут, у братській могилі.

У 1932 – 1933 рр. вимерла майже половина мешканців сс. Опришки та Битакове Озеро, повністю зникли навколишні хутори Чаюнівка, Сокури, Відноги, Бакаланове, Роблене. Місця поховання та загальна кількість загиблих невідомі. За матеріалами Книги Пам'яті жертв Голодомору в с. Опришки померло 56 осіб, встановлено імена 17 осіб, в с. Мар'їне – 48 осіб, всі імена встановлені, в с. Битакове Озеро – 63 особи, встановлено імена 31 особа, на х. Пнатенки (приєднано до с. Битакове Озеро) – 50 осіб, встановлено імена 6 осіб.

У пам'яті про загиблих у 2008 р. на місці зниклого хутора Кізі, неподалік від братської могили жертв Голодомору 1932–1933 рр., встановлено дерев'яний хрест (1,8 x 1,0 м) з пам'ятним написом на фанерній таблиці (0,21 x 0,3 м): «Жертвам Голодомору 1932 – 1933 років». Хрест освячено священиком Пирогівської церкви. У подальшому планується заміна його на пам'ятний знак.

Джерела та література: Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 5 – 6, 123 – 125, 131; Матвієць О.М. «Я ще, може буду живий...» Голодомор 1932 – 1933 років, політичні репресії 1937 – 1938 років та німецько-фашистська окупація 1941 – 1943 років у селах Пирогої і Яроші Глобинського району Полтавської області. – Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2012. – С. 131 – 132.

Н.М. Сиволап

Павлівка, с. Жуківська сільська рада

356. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 0,2 км на захід від західної частини села, на підвищенні пра-

вого берега невеликої пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівій притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох насипів висотою 1,3 та 1,5 м, діаметром 20 м, розташованих на відстані 40 м один від одного.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 21. – Рис.64/І-1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 21. – Рис. 64/І-1, 2.

Л.М. Лугова

357. Курганний могильник II (археол.)

Розташований за 0,70 км на захід (азимут 2690) від сучасної західної подорожньої межі с. Жуки, на південь від автошляху на с. Жорняки, на вододільному плато корінної тераси правого берега р. Крива Руда, колишньої правобічної притоки р. Сули, сучасної Кременчуцького водосховища, та р. Сухий Кагамлик (Кагамлик), лівобережного допливу р. Дніпро.

Найбільший курган могильника ставав об'єктом топографічних обстежень з другої половини ХІХ ст. до другої половини ХХ ст. Два насипи з комплексу обстежувалися Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району. У травні 2010 р. вже як група з трьох курганів пам'ятка обстежувалася А.І. Тимощуком під час проведення науково-вишукувальних робіт по обстеженню земельних ділянок, передбачених до відведення.

Комплекс складається із трьох насипів курганів, розмірами (висота x діаметр відповідно) 0,30 – 3,0 x 20 – 60 м. Вершина найбільшого насипу № 1 задернована, на нього встановлений пункт тригонометрії, поли підорані. Вершина кургану № 2 задернована, поли пошкоджено оран-

кою, південна поля поросла чагарником. Насип № 3 повністю розорюється.

Найбільший насип показаний як курган з абсолютним значенням висоти 51,03 сажнів над рівнем моря на військово-топографічних картах видань кін. 1850-х – 1919 рр. На німецькій топографічній карті 1943 р., що складена на основі радянських мап РСЧА, містяться позначки двох курганів, більший з яких (№ 1) має відносну висоту 3,3 м та абсолютну 107,0. На сучасній топографічній карті мірилом 1:100 000 насип № 1 показаний як пункт геодезичної сітки з абсолютною висотою 107,0 м на кургані відносною висотою 3 м.

Археологічні розкопки не проводилися.

Курганний могильник II в околиці с. Павлівка – частково відомий об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 441 як група курганів із двох насипів. За результатами обстежень територія пам'ятки залишена у складі земель державної власності.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом ілюстрацій – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 56. – 46 арк. – Арк. 19. – Рис. 61/6; Тимошук А. І. Звіт від 06 травня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; М-36-91-С. Gorby. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKN Gen St d N. 1943; М-36-91. Глобине. М 1:100 000. Состояние местности на 1987 г. – Генеральный штаб. Издание 1991 г.; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. //

Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863-1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900-1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябр 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9.

Л.М. Лугова, В.В. Шерстюк

Пелехівщина, с. Броварківська сільська рада

358. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,4 км на схід від північної околиці села, на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 0,8 м, діаметр 25 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 31. – Рис. 88/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 31. – Рис. 88/1.

Л.М. Лугова

359. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1 км на північний схід від північної околиці села, на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 1,5 м, діаметр 20 м. Насип частково розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 31. – Рис. 88/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 31. – Рис. 88/2.

Л.М. Лугова

Петрівка, с. Петрівська сільська рада

360. Селище черняхівської культури (друга чверть I тис. н. е.) (Петрівка I) (археол.)

Знаходиться в північно-західній частині с. Петрівка, на схилі лівого берега корінної тераси безіменного струмка, правобічної притоки сучасного спрямленого та колишнього русел р. Хорол, правобічної притоки р. Псла лівобережної долини р. Дніпро. В. Махно та В.І. Непріної у 1967 р.

За ситуацією на час виявлення рештки поселення були простежені на площі 1,0 x 0,1 км, на «городах колгоспників» у північно-західній частині села, що простяглася вздовж південно-східного схилу над болотом (раніше руслом струмка). Окрім уламків посуду, в західній частині села знайдені фрагменти грузил і обгорілі шматки обмазки стін, яка за повідомленням місцевого мешканця Г.Н. Чикало на глибині 0,30 – 0,50 м утворює суцільні масиви. Знахідки з селища представлені типовим набором для синхронних поселень: уламки ліпних посудин, фрагменти кружальних кухонних та столових лискованих посудин, частини амфор. Відсоток ліпної кераміки доволі високий (до 30%).

Археологічні розкопки на території пам'ятки не проводилися.

Пункт Петрівка I – відомий об'єкт археології, поселенська пам'ятка черняхів-

ської культури пізньоримського часу, що потребує свого «перевідкриття» і локалізації, встановлення наявності предмету охорони.

Література: Махно Е. В. Разведки по реке Хорол // Археологические исследования на Украине. – К., 1968. – Вып. 2. – С. 35 – 41. – С. 36, 38, 39, 40.

В.В. Шерстюк

361. Курган I (археол.)

Знаходиться за 1,9 км на схід від села, ліворуч від дороги до колишнього с. Мимрино (знято з обліку), на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 0,6 м, діаметр 12 м.

Насип розорується.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 9. – Рис. 27/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 9. – Рис. 27/1.

Л.М. Лугова

362. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,7 км на схід від села, ліворуч від шляху до колишнього с. Мимрино (знято з обліку), на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 0,9 м, діаметр 15 м.

Насип розорується.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 9. – Рис. 27/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 9. – Рис. 27/2.

Л.М. Лугова

363. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на південний схід від села, ліворуч від дороги до с. Весела Долина, на плато правого берега

р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,7 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 128,5 м), діаметр 25 м.

Вершина насипу задернована, плоска, з обкопаним квадратом, на якому раніше стояв топографічний знак.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 9. – Рис. 27/3, 28; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 9. – Рис. 27/3, 28; Карта. – Генеральний штаб: Остап'є. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

364. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 3,5 км на схід від села, праворуч дороги до с. Куп'єватє, на плато правого високого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,5 м, діаметр 10 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 9. – Рис. 27/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 9. – Рис. 27/4.

Л.М. Лугова

365. Група майданів, Курган V (археол.)

Знаходиться за 2 км на північний схід від села та в 0,5 км на захід від колишнього с. Мимрино (знято з обліку), біля краю високого правого корінного берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох майданів і одного кургану, розташованих по лінії південь-північ на незначній відстані один від одного.

Один із майданів має вигляд підковоподібної воронки глибиною до 3 м від рівня сучасної поверхні, діаметром 30 м, з північного боку якої простежуються залишки насипу. На північ і схід від нього простежуються бурти. Майдан задернований, насипи буртів дуже розорані, ледь помітні.

Другий майдан має насип кільцевидної форми висотою 1 – 1,2 м, діаметром 20 м. Глибина котловини до 1 м від рівня сучасної поверхні, діаметр 10 м. З південного боку розташовані бурти. Майдан задернований, бурти розорюються.

Висота кургану 2 м, діаметр 35 м. Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 8. – Рис. 23-26; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 8. – Рис. 23 – 26.

Л.М. Лугова

366. Майдан I, пізнь середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 0,8 км на південний захід від села, південніше автошляху між сс. Великі Кринки і Петрівка на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Має вигляд задернованої круглої воронки, глибиною 1 – 1,5 м від рівня сучасної поверхні, діаметром до 45 м на дні та схилах якої ростуть куці та дерева. На південь та схід від неї простежуються розорювані насипи буртів витягнутої форми.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 9. – Рис. 27/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 9. – Рис. 27/1.

Л.М. Лугова

367. Майдан II (археол.)

Знаходиться за 4 км на схід від села, праворуч шляху до с. Кут'єватє, на плато правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Насип кільцеподібної форми, висотою 2 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 132,5 м). Зовнішній діаметр 50 м, внутрішній – 10 – 12 м, глибина котловини 1,5 м.

Насип задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 9. – Рис. 27/2, 29; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1. 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 9. – Рис. 27/2, 29; Карта. – Генеральний штаб: Остап'є. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

368. Братська могила жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1991, 2013) (іст.)

Знаходиться в південній частині кладовища колишнього с. Москаленки (приєднане до с. Петрівка). Похована невідома кількість жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні.

У пам'ять про померлих 1991 р. на дерев'яному хресті (вис. 1,4 м) закріплена металева табличка (0,2 x 0,3 м) з пам'ятним написом: «Тут поховані жертви Голодомору 1932 – 33 р.р.». На хресті

вирізьблено: «Могила Радченко 1932 – 1933».

У 2013 р. на братській могилі встановлено на постаменті (0,31 x 0,9 x 0,2 м) надгробок із сірого полірованого

граніту (1,4 x 0,6 x 0,08 м) з пам'ятним написом: «Тут поховані жертви Голодомору 1932 – 1933 рр.». Ініціатор встановлення та спонсор – голова ФГ «Агро-Світ» Ю.М. Хмельницький. Автор ескізу – мешканець села В.І. Мазкун.

Інші місця поховань, загальна кількість загиблих і прізвища невідомі. За твердженням жителів с. Петрівка, у селі від голоду померло 720 осіб, у той час, коли на фронтах Другої світової війни загинуло 205 односельців. За даними порівняльного аналізу переписів населення 1926-го та 1939-го років, у 1926 р. в Петрівській сільській раді проживало 3014, у 1939 р. – 1377 осіб.

Джерела та література: Інформація відділу культури і туризму Любинської районної державної адміністрації. – № 425/01-46 від 25.11.2008 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 125; Плиська М. Голодомор 1932 – 1933 рр. на Любінщині // Зоря Придніпров'я. – 2002. – № 66 (9882). – 21 серпня. – С. 2; Коваленко І. Про село треба дбати разом! // Зоря Придніпров'я. – 2014. – № 7 (11041). – 28 січня. – С. 1.

Н.М. Сиволап

**369. Братська могила
радянських воїнів (1941, 1943),
пам'ятний знак полеглим
землякам (1956) (іст.)**

Знаходиться в центрі села. Поховано 13 воїнів, із яких: 6 воїнів 37-ї кавалерій-

ської дивізії, які загинули у вересні 1941 р. під час оборони села, один із них потонув разом із конем в озері (прізвище встановлене 1, не увічнене); 2 воїни, які потрапили в полон до гітлерівців і були розстріляні у березні 1943 р. після рейду, здійсненого через село партизанським з'єднанням під командуванням генерала М.І. Наумова (прізвища увічені); 5 воїнів 69-ї гвардійської стрілецької дивізії, 93-ї стрілецької дивізії, які загинули 24 вересня 1943 в боях з гітлерівськими загарбниками під час звільнення сс. Петрівка, Андріянівка, Турбаї, х. Москаленки. Прізвища невідомі.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «40-річчя Жовтня» від 30 січня 1956 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. У 1980 р. його замінено на погруддя (0,9 x 0,81 м) воїна із мармурової крихти, встановлене на цегляному, обкладеному плитами чорного граніту, постаменті (2,12 x 0,79 м). На могилі покладена плита (1,8 x 0,75 м) із рожевого граніту з прізвищами похованих: «Красілов В. І. 1922 – 1943 Антощенко О. О. 1914 – 1943». Позаду скульптури – залізобетонна стела (12,0 x 2,5 м), обкладена сірими мармуровими плитами, на якій закріплено 20 біломармурових дощок (0,4 x 0,4 м) з прізвищами

181 воїна-земляка, які загинули на фронтах Другої Світової війни та жителів сс. Петрівка, Турбаї, Андріянівка, розстріляних гітлерівцями під час тимчасової німецької окупації території. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 205 прізвищ. У центральній частині стели – зображення ордену Вітчизняної війни та пам'ятний напис: «Вічна слава героям!».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1553. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 16. – Арк. 131; ЦАМО РФ. – Ф. 1261. – Оп. 1. – Спр. 14. – Арк. 175; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 9; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 12 зв.; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.232-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 378 – 387, 533; Памятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог – справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404; Ляховенко Т. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної: Історико – документальний нарис. – Глобине, 1996. – С. 31.

Н.Ф. Шаповал

**370. Братська могила
радянських воїнів (1943) (іст.)**

Знаходиться в південній частині кладовища колишнього с. Москаленки (приєднане до с. Петрівка).

Поховано 10 воїнів 217-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 26 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськи-

ми загарбниками під час звільнення сс. Москаленки та Петрівка. Прізвища невідомі.

У 1950-х рр. на могилі встановлено металевий надгробок, що в 1976 р. замінений на сирій гранітний (1,77 x 0,4 м), закріплений на такій же основі (0,5 x 0,83 м). У центральній частині обеліска – зображення ордену Вітчизняної війни та пам'ятний напис: «Вічна слава героям, які віддали своє життя за свободу і незалежність нашої Батьківщини 1941 – 1945». Навколо могили – металева огорожа (3,0 x 2,0 м), виготовлена місцевими майстрами.

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р. 1876. – Оп. 8. – Спр. 62. – Арк. 3 зв.; Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка Глобинського райвійськкомату від 11 липня 1991 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Памятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404; Сорокопуд І. О. Глобине: від хутора до міста. – Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2003. – С. 68.

Н.М. Сиволап

371. Могила Панченка Михайла Тихоновича (1959) (іст.)

Знаходиться в південній частині центрального кладовища.

Похований Панченко Михайло Тихонович (16.02.1911, с. Петрівка, нині Глобинського району – 13.06.1959, там само)

– Герой Радянського Союзу. Народився в селянській родині. Закінчив початкову школу, працював у колгоспі. На службі в армії з 1941 р., призваний Великокринківським райвійськкоматом Полтавської області. З липня 1941 – на фронтах Другої Світової війни. Сапер 842-го стрілецького полку 240-ї стрілецької дивізії 38-ї Армії Воронезького фронту, рядовий М.Т. Панченко в боях 26-29.09.1943 під вогнем ворога брав участь у переправі підрозділів полку через р. Дніпро. Незважаючи на поранення, залишився в строю.

За виявлені мужність і відвагу Указом Президії Верховної Ради СРСР від 29 жовтня 1943 р. Михайлові Тихоновичу Панченку присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Нагороджений орденом Леніна, медалями. Демобілізований у 1944 р. після тяжкого поранення. Повернувся до рідного села, брав активну участь у відбудові господарства, працював головою колгоспу. Помер у с. Петрівка.

У 1971 р. на могилі замість цегляного оштукатуреного (вис. 3,0 м) встановлено сирій гранітний надгробок (1,43 x 0,61 м) із портретом похованого, зображенням епізоду бою та пам'ятним написом: «Герой Советского Союза Панченко Михаил Тихонович 16.02.1911 – 13.06.1959». На могилі – сіра гранітна плита (1,32 x 0,7 м) з написом: «Пускай ты умер, но в песне смелых и сильных духом всегда ты будеш живым примером, призывом гордым к свободе, к свету!»

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 793756. – Спр. 36. – Арк. 179; Науковий архів Полтавського краєзнавчого музею. – ІРП 07-4 Нагородні листи Героїв Радянського Союзу-полтавчан. – Арк. 66 – 68; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.201-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Днепр – река героев. – К.: Издательство политической литературы Украины, 1983. – С. 333; Герои Советского Союза. Краткий биографический словарь в 2-х томах. – Т. 2. – М.: Воениздат, 1988. – С. 234; За мужество и отвагу. Документальные очерки о Героях Советского Союза. Изд. второе, дополн. – Х.: Прапор 1984. – С. 278. Герой земли

Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 1. Герої Радянського Союзу / [упоряд.: О.А. Білоусько, А.К. Гребіник, Т.П. Пустовіт]; центр досл. іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – С.12; Панченко М. Надійні захисники нашої Батьківщини // Зоря комунізму. – 1958. – № 16 (1384). – 23 лютого. – С. 2; М.Т. Панченко [Некролог] // Зоря комунізму. – 1959. – № 72 (1559). – 19 червня. – С. 4.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

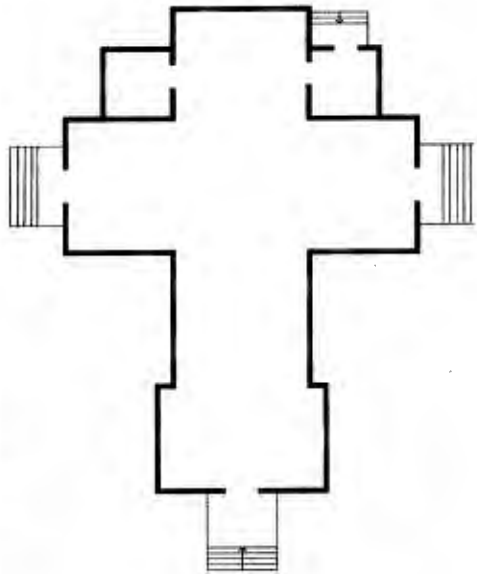
372. Церква Святої Живоначальної Трійці (архітектура)

Знаходиться в центральній частині села.

Будівництво першого храму в с. Петрівка колишнього Хорольського повіту Полтавської губернії було завершено в 1901 р. Тогож року його освятили на честь Святої Живоначальної Трійці. До цього часу жителі села були приписані до приходу Хрестовоздвиженської церкви в с. Остап'є того ж повіту.

Споруда храму – дерев'яна, хрещата в плані, семидільна одноверха споруда на мурованому цоколі з прибудованою дзвіницею. До центральної, квадратної

в плані дільниці прибудовані прямокутні приділи. Східний – вітарна частина; південний і північний – мали бокові входи, що завершувалися трикутним фронтоном. Між раменами хреста зі східної сторони до вітарної дільниці прибудовані дві дільниці, що слугували як ризниця (південна частина) та паламарня (північна). Стіни храму мали досить великі вікна з лучковим завершенням оздоблені фігурними сандриками та трикутними фронтончиками. Між вікнами та карнизом вільна площа була прикрашена круглими дерев'яними плашками із декоративним різьбленням. Карниз також прикрашався декоративним різьбленням. До західного приділу прибудована квадратна в плані трьохярусна дзвіниця. Перший її ярус слугував головним входом до храму та з трьох сторін прикрашався трикутними фронтонами. Другий, квадратний у плані, мав із двох сторін великі аркові вікна та вихід у внутрішній простір на хори. Третій – восьмигранний у плані виконував функцію дзвонового і мав у чотирьох гранях великі аркові віконні прорізи орієнтовані за сторонами світу, щоб звук від дзвонів міг розповсюджуватися

якнайдалі. Кожна із граней ярусу мала завершення у вигляді невеликого трикутного фронтону. Завершувалася дзвіниця восьмигранним наметовим покриттям з восьмигранним ліхтариком та шоломоподібною маківкою над ним увінчаною кованим металевим хрестом.

Над центральною дільницею знаходився восьмигранний світловий барабан площини якого мали великі вікна з лучковим завершенням і кулеподібними наличниками та завершувалися трикутними фронтонами. Завершувався він восьмигранним наметовим покриттям з

восьмигранним ліхтариком та шоломоподібною маківкою та кованим металевим хрестом.

Вірогідно, що храм було закрито на початку 1930-х рр. Відомо, що в цей час споруда використовувалася як складське приміщення місцевого господарства. Вірогідно, що саме в цей час було демонтовано центральний світловий барабан та другий і третій яруси дзвіниці.

У 1911 р. храм нараховує 1655 прихожан обох статей. Окрім жителів с. Петрівка до приходу були приписані кілька навколишніх хуторів.

Першим настоятелем церкви став священник Олександр Михайлович Тарасевич, псаломником – Іван Йосипович Гічевський, церковним старостою Корній Федорович Лобач.

У новітній час релігійна громада відновила діяльність у 1994 р. 4.03.1994 р. була зареєстрована органами державної влади. Тоді ж їй було повернуто й храм та коштом громади розпочато реставрацію – замінено більшу частину вікон, демонтовано аварійні трикутні фронтони над боковими входами, встановлено новий над центральним входом, частково замінено металеву бляху на покрівлі та дошки шалівки в нишній частині облицювання церкви. Проведено також внутрішній ремонт та встановлено новий, різьблений іконостас і різьблені кіоти для окремих ікон.

Неподалік від вівтаря храму на прицерковній території знаходяться три могили, в яких ніби-то поховані священники, Георгій Циганюк, Олександр Тарасевич, Лука Поджукевич та єпископ Феодосій Ващинський. Однак насправді, за словами настоятеля храму, хто саме лежить у могилах, невідомо. Старі поховання були умовно прив'язані до імен колишніх священників церкви.

Циганюк Георгій – (рр. народж. і см. невід.) У 2008 р. священник, настоятель церкви Святої Живоначальної Трійці в с. Петрівка.

Тарасевич Олександр Михайлович – (1866 – р. см. невід.) У 1885 – 1890 рр. псаломник Успенського собору в м. Полтава.

У 1895 р. – диякон Введенської церкви в містечку Решетилівка Полтавського повіту. В сані з 1898 р. у 1901 – 1902 рр. священник Преображенської церкви в с. Фідрівка Кременчуцького повіту, в 1911 – 1912 рр. церкви Святої Живоначальної Трійці в с. Петрівка Хорольського повіту.

Поджукевич Лука Гурійович – (рр. народж. і см. невід.). У сані священника з 1901 р., у 1901 – 1902 рр. священник Хрестовоздвиженської церкви в с. Остап'є Хорольського повіту та священник приписної до неї церкви Святої Живоначальної Трійці в с. Петрівка того ж повіту. У 1912 р. – священник Успенської церкви містечка Китайгород Кобеляцького повіту.

Феодосій (Дмитро Васильович Ващинський) – (15.05.1876, м-ко Китайгород Кобеляцького повіту Полтавської губ., нині с. Царичанського району Дніпропетровської обл. – осінь 1937). Єпископ, новомученик Російської православної церкви. Вихідець із родини духовенства. У 1897 р. закінчив духовну семінарію, 1916 р. – Казанську духовну академію зі ступенем кандидата богослов'я. У 1897 – 1912, 1919 – 1926 рр. – парафіяльний священник, 1918 р. – викладач Чернігівської духовної семінарії. 22.07.1926 р. хіротонізований в сан єпископа Вінницького, вікарія Подільської єпархії. Мешкав у м. Харків без права виїзду. У вересні того ж року ув'язнений у Харківській, згодом Московській в'язницях. Засуджений до заслання в Уральську обл. Заслання відбував в с. Бонтюг. 9.05.1928 р. призначений єпископом Лузьким, вікарієм

Ленінградської єпархії. З 24.04.1929 р. – єпископом Могилевський. Виступав проти автокефалії Білоруської Православної Церкви. 28.02.1933 р. арештований і невдовзі призначений єпископом Краснодарським і Кубанським. 9.06.1933 р. засуджений до 5 років таборів. Термін відбував у Новосибірській обл., Хабаровському краї, м. Комсомольськ-на-Амурі. Розстріляний восени 1937 р. Російською Православною церквою зарахований до читска новомучеників. У 1091 – 1902 рр. священник Хрестовоздвиженської церкви в с. Остап'є Хорольського повіту та священник приписної до неї церкви Святої Живоначальної Трійці в с. Петрівка того ж повіту. 1911 – 1912 священник Успенської церкви в с. Поділ Хорольського повіту.

На могилі о. Георгія встановлено дубовий хрест (вис. 1,6 м) без написів. Могила означена земляним насипом. На «похованні» священників О.Т. Тарасевича та Л.Г. Поджукевича – дерев'яний хрест (вис. 2,1 м.) із закріпленою в середохресті табличкою з металокераміки (0.20 x 0.30 м) з пам'ятним написом російською мовою: «Єпископ Феодосій (Ващинський) Священник Лука (Поджукевич) Священник Александр (Тарасевич) Вечная Вам память». На умовній могилі єпископа Феодосія (Ващинського) викладені з буттового каміння на цементній основі плита та надгробок у вигляді прямокутного в перетині камінного стовпа встановлені в 2013 р.

Література: Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: «Українська Енциклопедія» імені М.П. Бажана, 1992. – С. 651 – 652; Клірова книжка Полтавської єпархії на 1902 год. – Полтава: Типо-літогр. Л. Т. Фришберга, 1902. – С. 644; Коломенський Г. Сборник необходимых сведений о каждом приходе и адресм-календарь духовенства Полтавской епархии. Ч. 1: Полтавский учебный округ. – Полтава: Типо-літогр. И.А. Дохмана, 1890. – С. 65; Коломенський Г. Сборник необходимых сведений о всех приходах Полтавской губернии и адрес-календарь духовенства той-же епархии. – Полтава: Типогр. Губернск. Правл., 1895. – С. 83; Полтавіка. Полтавська енциклопедія. Т. 12: Релігія і церква / Голов. ред. О.А. Білоусь-

ко; Ред. Кол. Ю.М. Варченко, А.М. Киридон, В.О. Мокляк та ін. – Полтава: Видавн. «Полтавський літератор», 2009. – 756 с., іл. – С. 477, 660; Справочная клировая книга по Полтавской епархии на 1912 год. – Полтава, 1912. – С. 67, 293, 294.

В.А. Павленко, В.О. Мокляк

Пирог, с. Пирогівська сільська рада

373. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 1 км на північний схід від лівобережної частини села, ліворуч автошляху до м. Любине на лівому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох насипів висотою 1 і 0,6 м, діаметром 18 і 20 м, розташованих на відстані 60-70 м один від одного.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 23. – Рис. 70/І-1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 24. – Рис. 70/І-1, 2.

Л.М. Лугова

374. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 0,8 – 1 км на південний захід від правобережної частини села, по обидва боки автошляху сс. Пирогі – Бориси, на підвищенні правого берега невеликої пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з чотирьох курганів, розташованих ланцюжком, довжиною 0,7 –

0,8 км, по лінії північний захід-південний схід.

Висота найбільшого кургану, який займає в групі крайнє південно-східне положення, 4 м, діаметр 35 м. Решта курганів мають висоту від 0,5 до 1,2 м діаметр 12 – 20 м. Великий курган задернований, на його східному схилі росте дерево, всі інші насипи розорюються. Через один із них проходить польова дорога, північна пола іншого підрізана.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 24. – Рис. 70/ІІ-1-4, 71; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 24. – Рис. 70/ІІ-1-4, 71; Карта. – Генеральний штаб: Кременчуг. – М-36-103. – М., 1987.

Л.М. Лугова

375. Курганний могильник III (археол.)

Знаходиться на західній околиці правобережної частини села, на правому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох насипів висотою 1 і 1,5 м, діаметром 15 і 20 м, розташованих за 40 м один від одного.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 24. – Рис. 70/ІІІ-1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 24. – Рис. 70/ІІІ-1, 2.

Л.М. Лугова

376. Курган I (археол.)

Знаходиться за 1,7 км на північний схід від лівобережної частини села, на лівому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,8 м, діаметр 25 м.

Насип розорюється.
Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 23. – Рис. 70; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 24. – Рис. 70.

Л.М. Лугова

377. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на схід від ліво-бережної частини села, на лівому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,7 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 23. – Рис. 70; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 23. – Рис. 70.

Л.М. Лугова

378. Курган III (археол.)

Знаходиться на південно-східній околиці лівобережної частини села, на лівому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,3 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 23. – Рис. 70; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 23. – Рис. 70.

Л.М. Лугова

379. Курган IV (археол.)

Знаходиться на північно-західній околиці правобережної частини села, на правому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,2 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 24. – Рис. 70; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 24. – Рис. 70.

Л.М. Лугова

380. Курган V (археол.)

Знаходиться за 0,6 км на захід від правобережної частини села, на правому березі невеликої пересихаючої р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 2 м, діаметр 25 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

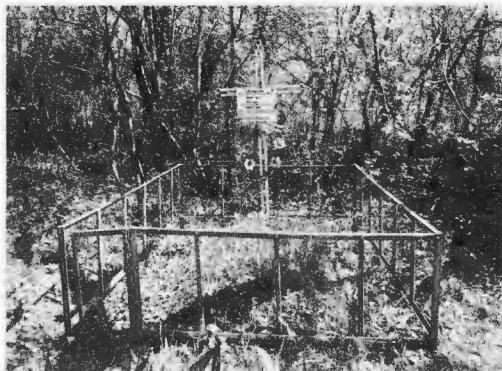
Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 24. – Рис. 70/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 24. – Рис. 70/3.

Л.М. Лугова

381. Братська могила жертв Голодомору (1932 – 1933) рр. (1990) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища за адресою: вул. Кірова.

Поховані 2 жителі с. Пирого, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. Прізвища відомі.

У 1990 р. на могилі встановлено металевий хрест (вис. 1,75 м) та металева табличка (0,35 x 0,4 м) з пам'ятним написом: «Бошта Григорій Махтейович 1892 – 1933 Бошта Михайло Махтейович 1892 – 1933 уродженці с. Пирого Глобинського району померли на протязі 24 год. від сталінського голодомору в 1933 поховані разом у цій могилі. Вічна пам'ять Вам від дітей, внуків, правнуків, праправнуків».

Вказані особи не занесені до Національної книги Пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні.

Джерела та література: Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 125–127.

Н.М. Сиволап

382. Братська могила радянських воїнів (1941), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)

Знаходиться в парку по вул. Леніна.

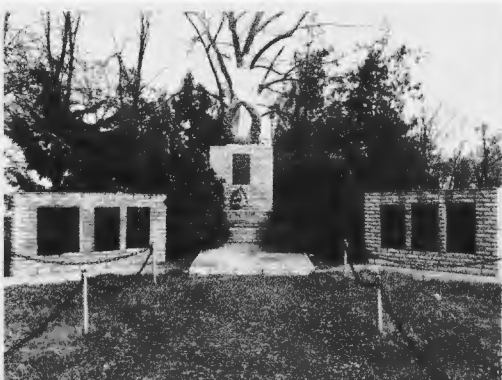
Поховано 14 осіб: невідома кількість воїнів 1057-го, 1059-го стрілецьких полків 297-ї стрілецької дивізії, медперсонал та поранені 342-го медико-санітарного батальйону, які загинули 13 – 14 вересня 1941 р., стримуючи натиск гітлерівських танків і мотопіхоти біля с. Пирого.

Прізвищ увічнено 11. Серед загиблих військовий лікар Гордієнко Наталія, яка, за свідченням старожилів села, під час бою побачивши, що танк переїхав чер-

воноармійця, кинулась на допомогу і загинула.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Зоря комунізму» від 12 січня 1959 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,5 м) розміщена на цегляному, обкладеному плиткою постаменті (2,3 x 1,2 м), що знаходиться на такому ж трьохступінчатому цоколі (4,0 x 4,0 м). У 2002 р. на лицьовій грані постаменту закріплена подвійна дошка (0,9 x 0,5 м) із чорного лабрадориту з пам'ятним написом: «Вічна пам'ять воїнам, які загинули при обороні і визволенні с. Пирого від німецько-фашистських загарбників 1941 – 1943 рр.». З обох сторін від пам'ятника встановлені дві цегляні стели (довж. 2,8 м) з пластиковим барельєфним зображенням (0,9 x 0,6 м) жінки з хлопчиком та 5 подвійних дощок (0,9 x 0,5 м) із чорного лабрадориту з пам'ятним написом: «Вічна слава воїнам, які загинули при обороні і визволенні с. Пирого від фашистської окупації 1941 – 1943 Гордієнко Н., Будецький С.М., Дроб'язко О.Т., Пономаренко Д.М., Згржбловський А.Ф., Кондратьєв М.О., Кот І.А., Маковій М.Р., Неронов Ф.К., Пивоваров Я.М., Бриж М.І. Вічна слава воїнам – землякам, які загинули у Великій Вітчизняній війни 1941 – 1945 рр.» і прізвищами 207 земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 170 прізвищ.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 56. – Оп. 12220. – Спр. 70; ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18002. – Спр. 164; ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 818883. – Спр. 640; ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 977521. – Спр. 286; ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 16. – Арк. 27 – 34; ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 22. – Арк. 13; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.234-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська обл. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 388 – 395; Книга Пам'яті України: Полтавська обл. Т. 6: місто Комсомольськ, місто Кременчук, Кременчуць-

кий район. – Полтава: Полтавський літератор, 1998. – С. 500; Матвієць О. Школа і долі: Історія Пирогівської загальноосвітньої школи I – III ступенів Глобинського району Полтавської області. – Глобине: «Поліграфсервіс», 2005. – С. 394 – 398.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

383. Будинок школи, де навчалися Борисенко Василь Павлович (1940), Тарасенко Володимир Олександрович (1963 – 1966) (іст.)

Знаходиться за адресою: вул. Леніна, 83.

Побудований у 1910 р. для Пирогівського початкового училища. Одноповерховий, цегляний, П-подібний у плані. Загальна площа 1500 кв. м. Покрівля – шиферна, чотирискіла. Центральний вхід прикрашає невелика тераса-ганок з двома металевими опорами, які підтримують ажурну металеву сітку. Планування коридорне, нині частково змінено в порівнянні з первісним.

Тут навчався Борисенко Василь Павлович (3.06.1923 р., с. Бориси, нині Глобинського району – 10.01.1945 р., м. Будапешт, Угорщина похований у с. Бориси Глобинського району) – Герой Радянського Союзу (Див. поз. № 50). Після закінчення семирічної школи в рідному селі, продовжує навчання в Пирогівській середній школі. Брав активну участь у громадському житті школи, комсомольської організації, спортивних гуртках. 10-б клас, в якому навчався в 1940 – 1941 рр.

В.П. Борисенко, знаходився праворуч від входу, вікнами на вулицю.

У 1975 р. згідно з рішенням Пирогівської сільської ради на фасаді школи, біля входу, встановлена біломармурова меморіальна дошка (0,6 x 0,9 м), виготовлена Полтавським художньо-виробничим комбінатом, з пам'ятним написом: «В цій школі навчався в 1940 році Герой Радянського Союзу старший лейтенант Борисенко Василь Павлович».

У 1963 – 1966 рр. у Пирогівській школі навчався Тарасенко Володимир Олександрович (23.10.1948 р. с. Бориси Глобинського району – 14.11.2012 р. м. Полтава) – відомий поет, лауреат обласної премії імені Панаса Мирного, член Національної спілки письменників, заслужений працівник культури України.

Народився в селянській родині. Навчався спочатку у місцевій, після закінчення якої – у Пирогівській школі. За спогадами вчителів навчався добре, ще в школі почав писати вірші. Здобув фах учителя української мови та літератури

в Полтавському педагогічному інституті ім. В.Г. Короленка, працював літпрацівником у редакції газети «Комсомолец Полтавщини». Його перу належить 26 поетичних збірок. Володимир Олександрович ніжно любив рідне село, безліч разів оспівував його у віршах. Володимир Тарасенко – співавтор тексту гімну Полтавської області.

Помер і похований у м. Полтаві.

У 2014 р. за ініціативою Спільки літераторів Полтавщини на фасаді нового будинку Пирогівської школи встановлена дошка з сірого полірованого граніту (0,5 x 0,7 м) з портретним зображенням поета та пам'ятним написом: «Тарасенко Володимир Олександрович 1948 – 2012. В цій школі з 1963 по 1966 роки навчався український поет, член національної спільки письменників, заслужений працівник культури України».

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р. 5442. – Оп. 1. – Спр. 17а. – Арк. 1 – 2; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.1804-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ятники історії та культури УССР: Каталог – справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404; Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А. В. Кудрицького. – К.: УЕ, 1992. – С. 658; Матвієць О. М. Школа і долі: Історія Пирогівської загальноосвітньої школи Глобинського району Полтавської області. – [Глобине]: Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 2008. – С. 80, 297 – 299; Жовнір Н. Звучала гітара і плакала пісня... // Зоря Полтавщини. – 2013. – № 86 – 87 (22183 – 22184). – 4 червня. – С. 5; Костенко М. Одкровення українського поета // Зоря Полтавщини. – 2013. – № 168 – 169 (22265 – 22266). – 22 жовтня. – С. 5; Він з нами залишився у віршах // Край. – 2014. – № 117 (123), січень. – С. 4 – 5; Коноваленко В. Увічнили пам'ять автора гімну Полтавщини // Кременчуцька Панорама. – 2014. – № 23 (469). – 5 червня. – С. 17.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

384. Будинок школи, де навчався Книш Олександр Євгенович (1976) (іст.)

Знаходиться за адресою: вул. Леніна, 83-а.

Побудований у 1976 р. Двоповерховий, цегляний, складний у плані, покрівля – плоска, рубероїд. Площа 1923 кв.м. Тут навчався Книш Олександр Євгенович (14.08.1963 р., с. Санілово Плесецького району Архангельської обл. – 14.06.1984 р., Панджшерська ущелина, Демократична Республіка Афганістан, похований у с. Пирогі) – учасник бойових дій у Афганістані. Народився в багатодітній сім'ї колгоспників, де, крім нього, виховувалися 3 брати та 2 сестри. Ще під час навчання в третьому класі помер батько й усі турботи по вихованню дітей лягли на плечі матері. Навчався посередньо, але був хорошим товаришем, гарно малював (деякі його малюнки й донині збереглися в школі), брав участь в оформленні стінгазети, художній самодіяльності школи. Любив природу, мріяв стати лісником. У 1979 р., після закінчення 8 класу Пирогівської середньої школи, працював у місцевому колгоспі, успішно здав екзамени за курси електриків при Глобинському РГП. До лав армії був призваний 2.04.1982 р. Службу проходив у Демократичній Республіці Афганістан. Нагороджений орденом Червоної Зірки. (Див. поз. № 386).

У 1989 на будинку школи, де навчався О.Є. Книш, встановлена пластикова меморіальна дошка (0,5 x 0,7 м) з пам'ятним написом: «В цій школі навчався кавалер ордена Червоної Зірки Книш Олександр Євгенович 1963 – 1984 рр. Загинув при виконанні інтернаціонального обов'язку в Республіці Афганістан». Ім'я Книша Олександра Євгеновича навечно занесе-

но до Книги Пам'яті Пирогівської школи, яку зачитують на урочистостях школи і вшановують його пам'ять хвилиною мовчання.

Джерела та література: Поточний архів Полтавського облвійськкомату. – Ф-3, ДГШ 315/7/0756. – від 24.05.1984; Пам'ять живе...: Спогади про воїнів – полтавців, загиблих в Афганістані. – Полтава, 1999. – С. 41 – 42; Матвієць О.М. Школа і долі. Історія Пирогівської загальноосвітньої школи Глобинського району Полтавської області. – Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2008. – С. 540.

Ю.Г. Сиволап

385. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища за адресою: вул. Гаражна.

Похована невідома кількість жителів с. Пирого, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні.

За свідченням старожилів села, у 1933 р. по селу їздила колгоспна підво-

да, по дворах підбирали мертвих і везли їх на кладовище. Проводили поховання і на садибах. Відомі випадки канібалізму в сс. Пирого та Яроші.

За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору в с. Пирого загинуло 185 осіб, встановлено імена 90 осіб, у с. Яроші – 43 особи, встановлено імена 28 осіб.

Місцевий краєзнавець О.М. Матвієць подає таку кількість жертв: у с. Пирого – 228, у с. Яроші – 48 осіб.

Земляні насипи заросли травою та подекуди кущами. Пам'ятний знак не встановлено. На одній із могил увічнено прізвище: Підварко Анастасія Павлівна (13.02.1900 – 1933.17.02). У 2008 р. в центрі села, біля Пирогівської сільської ради встановлено дерев'яний хрест (вис. 2,3 м) без напису в пам'ять про земляків, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр.

Джерела та література: Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 125 – 127; Довідка Пирогівської сільської ради № 234/02-36 від 26.03.2012 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Матвієць О. Школа і долі: Історія Пирогівської загальноосвітньої школи Глобинського району Полтавської області. – Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2008. – С. 51 – 57.

Н.М. Сиволап

386. Могила Книша Олександра Євгеновича (1984) (іст.)

Знаходиться в північно-західній частині кладовища за адресою: вул. Гаражна.

Похований Книш Олександр Євгенович (14.08.1963 р., с. Санілово, Плесецького району, Архангельської обл. – 14.06.1984 р., Панджшерська ущелина, Демократична Республіка Афганістан, похований у с. Пирого,) – учасник бойових дій на території Демократичної Республіки Афганістан. Дитинство пройшло в с. Пирого (Див. поз. № 384). Після за-

кінчення 8 класу місцевої школи працював у колгоспі механізатором. До лав Радянської Армії призваний Глобинським райвійськкоматом 2.04.1982 р.. З вересня 1982 р. службу проходив у військовій частині п/п 39676 у 191-у окремому мотострільському полку в м. Газні (Афганістан). Брав участь у 43 бойових операціях.

14 червня 1984 р., за тиждень до демобілізації, заступник командира мотострільського взводу сержант О.Є. Книш, в районі Панджшерської ущелини, на чолі мотострільського взводу рішуче атакував противника. У запеклому бою була знищена вогнева точка та захоплено декілька одиниць стрілецької зброї. Виконуючи бойове завдання, загинув у бою смертю хоробрих, проявивши при цьому мужність і героїзм, врятувавши велику кількість недосвідчених воїнів. Нагороджений орденом Червоної Зірки (посмертно).

У 1985 р. на могилі встановлено надгробок із сірого полірованого граніту (1,6 x 0,8 м) з портретом воїна та пам'ятним написом: «Сержант Книш Александр Евгеньевич 1963.08.14 – 1984.06.14. Погиб при исполнении служебных обязанностей».

Джерела та література: Поточний архів Полтавського облвійськкомату. – Ф-3, ДГШ 315/7/0756 від 24.05.1984; Пам'ять живе...: Спогади про воїнів-полтавців, загиблих в Афганістані. – Полтава, 1999. – С. 41 – 42; Книга пам'яті о советских воинах, погибших в Афганистане. Т. 1. – М.: Военное издательство, 1995. – С. 552.

Ю.Г. Сиволап

387. Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1963) (іст.)

Знаходиться в парку біля клубу по вул. Леніна.

Встановлений згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Зоря комунізму» від 16 січня 1963 р. на честь В.І. Ульянова (Леніна) (22.04.1870 р., м. Сибірьськ, Російська імперія, нині м. Ульяновськ, Російська Федерація – 21.01.1924 р., помер у с. Горки під Москвою, саркофаг з його тілом встановлений у мавзолеї на Красній площі у Москві) – російського, радянського політичного і державного діяча (Див. поз. № 54).

Залізобетонна скульптура (вис. 3,0 м), виготовлена майстрами Київського художнього об'єднання, встановлена на цегляному оштукатуреному постаменті (3,0 x 1,5 x 1,5 м), побудованому місцевими майстрами на такому ж цоколі (вис. 0,4 м).

В.І. Ульянов (Ленін) зображений у костюмі та пальто, без головного убору. В лівій руці, опущеній донизу, тримає каш-

кет, правою, зігнутою в лікті, притримує пальто.

Пам'ятник відкрито 6 листопада 1965 р.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 4. 1.269-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського: Енциклопедія історії України: У 10 т. / Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 2009. – Т. 6. – С. 112 – 114; Володимир Іл'яч Ленін: Біографія. – 4-е вид. – К.: Видавництво політичної літератури України, 1970. – 693 с.

Н.М. Сиволап

Погреби, с. Погребівська сільська рада

388. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 0,75 км на схід від села та за 0,3 км на схід від полотна залізниці «Кременчук – Глобине», на плато лівого берега р. Сухий Кагамлик (лівої притоки р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Складається з двох курганів, висотою 1 і 1,2 м, діаметром близько 20 м, розташованих поруч. Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 125.

І.С. Мельникова

389. Курган I (археол.)

Знаходиться за 1,7 км на захід від села, та за 0,5 км на північ від автошляху с. Погреби – смт. Градизьк, на плато правого берега р. Сухий Кагамлик (лівої притоки р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0,8 м, діаметр 20 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 124.

І.С. Мельникова

390. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,7 км на захід від села, та за 1,3 км на північ від автошляху с. Погреби – смт. Градизьк, на плато правого берега р. Сухий Кагамлик (лівої притоки р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0,7 м, діаметр 20 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 124.

І.С. Мельникова

391. Курган III (археол.)

Знаходиться на західній околиці села, на території приватної садиби, на плато правого берега р. Сухий Кагамлик (лівої притоки р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0,3 м, діаметр 13 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 124.

І.С. Мельникова

392. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 0,25 км на захід від села на території сільського кладовища, майже біля краю схилу плато правого берега р. Сухий Кагамлик (лівої притоки р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота близько 2 м, діаметр 20 м. Задернований. На насипу простежуються пагорби могил пізнього кладовища.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 124.

І.С. Мельникова

393. Курган V (археол.)

Знаходиться за 1,6 км на захід від села та за 0,3 км на південь від узбіччя автошляху с. Погреби – смт. Градизьк, на плато правого берега р. Сухий Кагамлик (лівої притоки р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 1,2 м, діаметр 18 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 124.

І.С. Мельникова

394. Курган VI (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на південний схід від села, та за 0,7 км на схід від полотно залізниці «Кременчук-Глобине», на підвищенні плато лівого берега р. Сухий Кагамлик (лівої притоки р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота близько 4 м, діаметр 30 м. Насип задернований, оборюється. Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 124.

І.С. Мельникова

395. Курган VII (археол.)

Знаходиться за 1,8 км на схід від південної околиці села та за 0,25 км на схід від полотна залізниці «Кременчук – Глобине», на плато лівого берега р. Сухий Кагамлик (лівої притоки р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 1,3 м, діаметр 20 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 125.

І.С. Мельникова

396. Курган VIII (археол.)

Знаходиться за 0,3 км на північ від села та за 0,8 км на захід від полотна залізниці «Кременчук – Глобине», на плато лівого берега р. Сухий Кагамлик (лівої притоки р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 0,3 м, діаметр 12 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 126.

І.С. Мельникова

397. Курган IX (археол.)

Знаходиться за 2 км на північ від села, у західного узбіччя залізниці «Кременчук – Глобине», на підвищенні плато лівого берега р. Сухий Кагамлик (лівої притоки р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 1,3 м, діаметр 25 м. Через насип проходить польова дорога. Східний схил поріс деревами лісосмути, західний розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 32.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 32.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 126.

І.С. Мельникова

398. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943) (іст.)

Знаходиться в сквері біля залізничного вокзалу станції Рублівка.

Поховано 17 осіб: воїни 1055-го стрілецького полку 297-ї стрілецької дивізії, які загинули у вересні 1941 р. під час оборони села та воїни 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії, 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 26 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками під час визволення с. Погреби та залізничної станції Рублівка. Прізвищ увічнено 2.

У 1958 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 1,85) встановлена на цегляному, обкладеному плиткою постаменті (вис. 2,2 м). На чільній грані – дошка (0,6 x 0,3 м) із сірого граніту

з пам'ятним написом: «Вечная память героям павшим в боях за свободу и независимость Родины!». На могилі покладена плита (1,5 x 0,8 м) сірого граніту з прізвищами загиблих воїнів і пам'ятним написом: «1941 – 1945 г.г. Вечная память воинам погибшим в Великой Отечественной войне сентябрь 1943 г. Пв. ефрейтор Коваль Арсентий Иванович, сержант Копылов Андрей Степанович».

Джерела: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 872; ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 1176; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 16. – Арк. 131; ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 4. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 3. – Арк. 46; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 70. – Арк. 31; Довідка Глобинського райвійськкомату від 11 липня 1991 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

399. Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться в центральній частині села за адресою: вул. Леніна.

Поховано 25 воїнів 204-го, 206-го гвардійських стрілецьких полків 69-ї гвардійської стрілецької дивізії, 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 26 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками за звільнення с. Погреби та залізничної станції Рублівка.

Прізвищ увічнено 5.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Леніна від 17 січня 1953 р. біля могили встановлено

пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,5 м) встановлена на обкладеному декоративною плиткою постаменті (вис. 3,0 м), який знаходиться на бетонній 4-ступінчастій основі (вис. 0,8 м). На могилі покладена бетонна плита (1,2 x 0,8 м) з прізвищами загиблих воїнів і пам'ятним написом: «Вечная слава воинам – героям, павшим смертью храбрых в годы Великой Отечественной войны, сентябрь 1943г. мл. с-нт Анкудинов Николай Константинович рядовой Афанасьев Василий Степанович рядовой Богачев Сергей Максимович гв. р-ой Бочкарев Евгений Петрович ст. л-нт Потапчий Лаврентий Яковлевич».

Джерела: ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 14. – Арк. 138–146; ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 4. – Арк. 102; Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР – № 2.4.237-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка Глобинського райвійськкомату від 11 липня 1991 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Н.Ф. Шаповал

400. Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться в східній частині кладовища, за будинком культури.

Поховані воїни 204-го та 206-го гвардійських стрілецьких полків 69-ї гвардійської стрілецької дивізії, 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї

гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 26 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками за звільнення с. Погреби та залізничної станції Рублівка, й померлі від ран у вересні – листопаді 1943 р. в 72-у, 423-у окремих медико-санітарних батальйонах, 5194 хірургічному пересувному польовому госпіталі. Точна кількість похованих і прізвища не встановлені.

У 1975 р. на могилі встановлено надгробок із мармурової крихти (1,3 x 0,55 м), закріплений на бетонній основі (вис. 0,75 м). На чільній стороні – накладна металева зірка та металева дошка (0,2 x 0,27 м) з пам'ятним написом: «Їх імена невідомі, але їх героїчні подвиги вічно житимуть в наших серцях».

Джерела: ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 14. – Арк. 114; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 16. – Арк. 131; ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 1. – Спр. 25. – Арк. 132; ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 1; Архів Військово-медичного музею Міністерства оборони РФ. – Ф. 5194 ХППГ. – Арк. 20; Архів Військово-медичного музею Міністерства оборони РФ. – Ф. 423 ОМСБ. – Арк. 12.

Н.Ф. Шаповал

401. Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1956) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля сільської ради.

Поховано 10 воїнів 66-ї, 69-ї, 97-ї гвардійських стрілецьких дивізій, які загинули 26 вересня 1943 р. під час визволення с. Погреби та залізничної станції Рублівка й померлі від ран у 423-у, 72-у окремих медико-санітарних батальйонах у вересні – жовтні 1943 р. Прізвища відомі.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Леніна від 14 лютого 1956 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура (вис. 2,5 м) воїна встановлена на цегляному оштукатуреному постаменті (вис. 3,0 м), на якому закріплена дошка (0,35 x 0,55 м) із мармурової

крихти з написом: «Вічна слава героям що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни». На могилі покладена сіра гранітна плита (0,8 x 0,79 м), де увічнено прізвища 64 воїнів, які загинули в 1941 р. під час оборони та у вересні 1943 р. під час визволення села й поховані у братських могилах на території с. Погреби.

У 2002 р. поряд із могилою встановлена цегляна стела (7,5 x 1,65 м), облицьована декоративною плиткою, на якій закріплено пластикова дошка (0,89 x 0,78 м) із зображенням жінки з хлопчиком та 7 подвійних сірих гранітних дощок (0,89 x 0,52 м) з пам'ятним написом: «Односельчанам, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 рр.» та 411 прізвищ земляків, жителів сс. Погреби та Канівщина. Встановлено за сприяння фонду «ПНЕРРУ». За свідченням Книги Пам'яті України відомо 351 прізвище загиблих по Погребівській сільській раді.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1055. – Оп. 4506. – Спр. 8. – Арк. 8; ЦАМО РФ. – Ф. 1197. – Оп. 2. – Спр. 44. – Арк. 183; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 16. – Арк. 131; ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 3. – Арк. 46; ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 22. – Арк. 2; Паспорт пам'ятки історії та куль-

тури СРСР – № 2.4.239-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератур, 1995. – С. 405 – 420.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

402. Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища, за будинком культури.

Встановлений у 2003 р. в пам'ять про жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні.

Місця поховань і точна кількість загиблих невідомі. За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років у с. Погребі загинуло 46 осіб. Встановлено імена 37 осіб. По Погребівській сільській раді загинула 21 особа, встановлено імена 7 осіб.

У пам'ять про загиблих місцевими майстрами встановлено металевий хрест (вис. 3,5 м), на якому – металева до-

шка (0,63 x 0,31 м) з написом: «Жертвам голодомору 1932 – 1933 рр.».

Джерела літератури: Довідка відділу культури і туризму Глобинської районної державної адміністрації «Про перелік монументів, встановлених на честь пам'яті жертв голодомору та масових політичних репресій Глобинського району» № 01-07/1328 від 10.10.2006 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 127 – 128.

Н.М. Сиволап

Попівка, с. Федорівська сільська рада

403. Гирло Хоролу – гідрологічний заказник місцевого значення (природа)

Знаходиться в околицях с. Попівка.

Перебуває у віданні Федорівської сільської ради.

Обстежувався: Т.Л. Андрієнко, М.Л. Клецовим (1994 р.); О.М. Байрак, Н.О. Стецюк, М.В. Слюсарем (2002 р.); Н.О. Стецюк, М.В. Слюсарем (2008 р.).

Площа – 169,0 га. Охороняється згідно з рішенням п'ятої сесії Полтавської обласної ради народних депутатів 22 скликання від 04.09.1995 р.

Створений з метою збереження природних комплексів у місці впадіння р. Хорол у р. Псел. Територія заказника включає в себе заплашний ліс із прилеглими лучними ділянками та стрімкі схили з чагарниковою й лучно-степовою рослинністю з різноманітною флорою та фауною. Флора нараховує близько 600 видів. Чагарники сформовані терном звичайним, різними видами гльоду, зіноваттю руською. Основні площі заказника

зайняті лучною рослинністю. Справжні луки формують ценози тонконогу лучного, лисохвосту лучного, костриці лучної, грястиці збірної. Засолені луки представлені угрупованнями костриці східної та осоки розставленої. У межі заказника входить масив заплавної лісу. Основними є кленово-липово-дубові угруповання, на деяких ділянках із значною участю тополі білої, осики та в'яза. Уздовж русел вузькими смугами збереглися тополівники. На ділянках уздовж русла, де річка меандрує, сформовані угруповання водної рослинності.

До Червоної книги України занесені: косарик тонкий. Види рослин, включені до регіонального списку: анемона лісова, валеріана висока, конвалія звичайна, проліска сибірська.

Серед мешканців заказника є види тварин, занесені до Червоної книги України: лелека чорний, підорлик великий, шуліка чорний, голуб-синяк, сиворакша, журавель сірий, сорокопуд сірий, видра річкова, горностай. До регіонального списку включені: бобер європейський, кібчик, куріпка сіра, вальдшнеп, мухоловка мала, чиж, гадюка звичайна.

Виконує екологічні функції.

Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. №01. – 116. – Арк. 137; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 37, 104, 170, 176; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Охорона деяких рідкісних лікарських рослин Полтавщини в природно-заповідній мережі Полтавщини // Проблеми лікарського рослинництва: Тези доповідей Міжнарод. наук.-практ. конф. – Лубни: Інститут лікарських

рослин УААН, 1996. – С. 4 – 6; Гирло Хоролу // Заповідна краса Полтавщини / Т.Л. Андрієнко, О.М. Байрак, М.І. Залудяк та ін. – Полтава: ІВА «Астрея», 1996. – С. 70 – 72; Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 127; Червона книга України: Тваринний світ / За ред. І.А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 405, 419, 428, 442, 462, 471, 477, 539, 543.

Н.О. Стецюк, А.А. Лаврінченко

404. Кут – ботанічний заказник місцевого значення (природа)

Знаходиться в околицях с. Попівка.

Перебуває у віданні Федорівської сільської ради.

Обстежувався: Н.О. Стецюк, М.В. Слюсарем (2008 р).

Площа – 37,2 га.

Охороняється згідно з рішенням п'ятої сесії Полтавської обласної ради народних депутатів 22 скликання від 04.09.1995 р.

Створений з метою збереження природних комплексів заплави лівого берега р. Псел із різноманітним рослинним і тваринним світом. Флора нараховує близько 400 видів. Територія заказника репрезентує заплавні ландшафти долини р. Псел із широколистяними та прирусловими вологими лісами, лучними галявинами та лучно-болотними комплексами з різноманітною флорою, в складі якої – рідкісні види. Широколистяні ліси представлені дібровами. Переважають угруповання кленово-липопо-дубових лісів (заплавний варіант). Смугами понад річку збереглися вологі ліси, переваж-

но тополівники (білотополів, осокірники, осичники). Флористично багатими є узлісся й лісові галявини, які оточені заростями чагарників – терну звичайного, жостіру проносного, клена татарського. Основні площі заказника зайняті лучною рослинністю. Значного поширення набули засолені луки з домінуванням костриці східної, лисохвосту тростинового.

У складі багатой флори – рідкісні рослини занесені до Червоної книги України: косарики тонкі, коручка морозниково-видна (виявлено Стецюк Н.О., 2008 р.), рябчик шаховий, рябчик малий. Види рослин, занесені до регіонального списку: дзвоники персиколісті, конвалія звичайна, півники сибірські, проліска сибірська, шолудивник пухнастоколюсий.

Види тварин, занесені до Червоної книги України: лелека чорний, шуліка чорний, підорлик великий, журавель сірий, голуб-синяк, сиворакша, сорокопуд сірий, видра річкова, горностаї. Види тварин, занесені до регіонального списку: бобер, кібчик, куріпка сіра, вальдшнеп, мухоловка мала, чиж, гадюка звичайна.

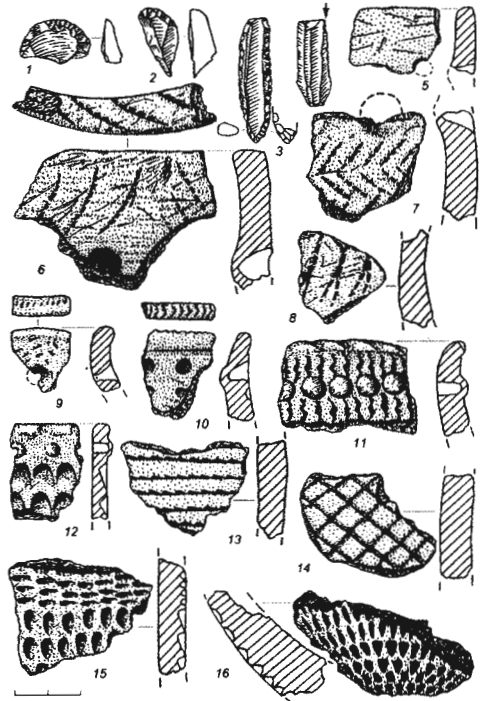
Має водоохоронне значення. Стабілізатор мікроклімату, регулятор ґрунтових вод та гідрорежиму річки.

Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. № 01. – 116. – Арк. 138; Червона книга України: Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 127, 137, 138, 177; Червона книга України: Тваринний світ / За ред. І.А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 405, 419, 428, 442, 462, 471, 477, 539, 543.

Н.О. Стецюк, А.А. Лавріненко

405. Стоянка (доба неоліту, V – III тис. до н. е.), сліди селища ранньослов'янського часу (Попівка I («Попівське поселення»)) (археол.)

Розташоване за 1,80 км на північний захід (азимут 340°) від сучасної західної межі с. Попівка, поруч із дамбою на сучасному руслі р. Хорол, в ур. Чулинці та Лисячий Горб, на підвищенні в заплаві правого берега р. Хорол, правобічної

притоки р. Псел лівобережного басейну р. Дніпро.

Першим у 1954 р. неолітичні матеріали на пам'ятці зібрав місцевий учитель П.Г. Василенко. У 1957 р. її обстежував В.А. Товкачевський. Поселення оглядалося у 1990 р. Поліською експедицією ІА АН УРСР під керівництвом Л.Л. Залізняка (описана як пункт «Лисячий Горб»).

Над літнім рівнем води місце розташування поселення підносилося на 3 – 3,5 м. За матеріалами обстежень 1957 р. в розмивах берега на смузі 30 – 40 м зустрічалися вимиті з шару поселення кераміка такремінь. Із кременю – декілька відщепів, скребків, проколка, свердло, великий трикутної форми наконечник стріли з виймкою в основі. Уламки кераміки належать посудинам двох технологічних груп. Більш давні виготовлені з глини з домішкою рослинності, слабо обпечені. Посудини мають потовщення на вінцях, плоске денце, орнамент – гребінцевий і накольчастий у вигляді горизонтальних і вертикальних рядів або ж у вигляді ялинки. Деякі фрагменти з

накольчастим орнаментом у глині містять домішку товчених стулок молюсків. Більш пізня група посудин виготовлена з глини з домішкою дрібного піску, добре опечена, тонкостінна, декорована ямково-гребінцевим орнаментом.

Загалом зі зборів В.А. Товкачевського зі стоянки походять близько 70 фрагментів кераміки та кілька виробів із кременю. Кераміка дніпро-донецького типу представлена уламками посудин слабого випалу зі значною домішкою трави в тісті, в тому числі кількома фрагментами вінець і пласким денцем, а також багатьма стінками. Колір тіста всіх черепків чорний у зламі, зовнішня та внутрішня поверхні, як правило, гладкі, мають світло-жовте або темно-сіре забарвлення. Орнаментований цей посуд гребінцевим візерунком, розташованим у вигляді горизонтальних, рідше – вертикальних, смуг. Зустрічаються й черепки з кольчастим орнаментом. Деякі з вінець несуть комірцеподібне потовщення, під яким знаходиться смуга круглих вдавлень. Зріз частини вінець оздоблений насічками або відбитками гребінцевого штампу. Денце прикрашене відтисками чотирикутного гребінцевого штампу в «ялинку». Кілька фрагментів із підтрикутним орнаментом відрізняються від описаних вище наявністю в тісті дрібно-товченої черепашки.

Матеріали неоліту ямково-гребінцевої кераміки репрезентовані уламками посудин з темно-сірої глини з домішкою дрібного піску. Товщина стінок 5 – 8 мм. Випал посудин гарний. Орнаментовані вони по всій поверхні композиціями з глибоких ямок, що утворювали опуклості на внутрішній поверхні стінок. На черепках помітні сліди смугастого вигладжування. Форма ямок різна – округла, ромбоподібна, овальна – залежно від нахилу штампу. Ямковий візерунок інколи чергувався з горизонтальними смугами гребінцевого штампу. Для оздоблення посуду використовувався й візерунок, утворений неглибокими відбитками, нанесеними у «відступаючій» манері.

Збірка виробів із кременю складається з кількох невеликих скребачок округлої та видовженої форми, проколки, трикутного наконечника стріли з виїмкою в основі, невеличкого свердла та відщепів. Сировиною виступав чорний та плямистий кремій, за припущенням В.А. Товкачевського, моренного походження.

Найдавніша частина культурних решток, зокрема кераміка з рослинною домішкою, віднесена до II етапу розвитку дніпро-донецької етнокультурної спільності (донецька або черкаська група), що відповідає першій половині IV тис. до н. е. Аналогії комплексу ямково-гребінцевої кераміки, з якою пов'язується згаданий вище наконечник стріли, вбачаються в матеріалах пам'яток південного варіанту неоліту ямково-гребінцевої кераміки України, а саме II етапу розвитку спільності (друга половина IV – початок III тис. до н. е.).

За результатами обстежень 1990 р. встановлено, що відріг висотою 5 м найбільш багатим на знахідки був із південного боку. В шурфах траплялися крем'яні вироби, уламки неолітичної кераміки, кістки тварин та черепашки Unio, що залягали до глибини 0,7 м у сильно гумусованому суглинку, який підстелявся жовтою глиною без знахідок. У верхньому шарі суглинку зустрічалися дрібні фрагменти ранньослов'янської кераміки.

Крем'яний інвентар пам'ятки нараховує 21 виріб. Сировиною для виготовлення знарядь служив кремій різної якості та кольору, в тому числі деснянський, але переважає низькоякісний місцевий жовняний. Знаряддя представлені двома кінцевими скребачками на відщепі, кутовим різцем на платівці та свердлом, виготовленим із пластинки, весь периметр якої вкриває крута обрубуюча ретуш. Крім цього, з пам'ятки походять 7 середньошироких пластин та їх уламків, 4 з яких ретушовано. Ретуш та сліди використання мають і 3 з 10 відщепів.

На поселенні виявлено 53 фрагменти неолітичної кераміки, в тісті якої в різних співвідношеннях присутні трава та дрібний пісок. Уламки вінець, стінок і денців посудин добре опалені, щільні, жовтого,

бурого та сірого кольору, товщиною 0,4 – 1,2 см. Майже всі вони орнаментовані, мають добре зглажену або залісковану зовнішню та вкриту розчосами внутрішню поверхню. Із загальної маси виділяється група, що складається з 10 уламків стінок та вінець товщиною 0,7 – 1,2 см, на поверхні яких помітні численні відбитки трави. Одне вінець пряме з заокругленим зрізом, прикрашене під краєм рядом глибоких круглих ямок (рис. 5, 5). Друге – пряме, прямозрізане, має по зрізу та під краєм відбитки багатозубчастої гребінки та ряд великих круглих ямок. Решта знахідок цієї групи – фрагменти стінок. Один із них орнаментовано прокресленими лініями, а ще 7 – рядами відтисків гребінцевого штампю різної довжини, які іноді утворюють «ялинкові» композиції. На одному з уламків крім гребінцевого штампю є глибока кругла ямка, а на другому відтиски гребінця виконані у своєрідний «крокуючий» спосіб. Ще на одному фрагменті гребінцевий орнамент нанесено як на зовнішню, так і на внутрішню поверхню. З усієї кераміки Лисичого Горбу виділяється уламок посудини сірого кольору без орнаменту, до тіста якого крім незначної кількості трави та піску додано подрібнений графіт. Подібний «графітний» посуд є характерною рисою кераміки буго-дністровської культури. Цей фрагмент та більшість фрагментів кераміки першої групи походять із нижнього шару суглинку, що може свідчити про їх більш ранній вік порівняно з керамікою другої групи, яка залягала стратиграфічно вище.

До другої групи відносяться 33 фрагменти стінок, 1 – денця та 6 – вінець посудин, виготовлених із глини з домішкою дрібного піску. Товщина уламків 0,4 – 1 см. Із 6 вінець другої групи 4 – прямі, а 2 – трохи відведені назовні. Вони мають прямий або заокруглений зріз, який у трьох випадках гофровано насічками та вдавненнями. У одного прямого вінця край оформлено невеликим розчленованим потовщенням, а у іншого – зрізано всередину. П'ять вінець орнаментовано комбінаціями ямок, «перлин», наколів, прокреслених ліній та відтисків гребінця.

На 11 фрагментах стінок кераміки другої групи є ряди різноманітних наколів, на 6 – ряди гребінцевого штампю. Діагональними та горизонтальними рядами ямок різної форми та глибини орнаментовано 11 уламків, причому 1 із них має зсередины ще й кілька рядів відтисків гребінця. Один фрагмент прикрашено прогладженими лініями в діагональну «сітку», а на 3 уламках орнамент має комбінований характер. До другої групи належить 1 фрагмент округлого денця посудини, прикрашений концентричними рядами овальних та видовжених ямок.

Керамічні знахідки першої групи «Лисичого Горбу» відносяться до другого періоду дніпро-донецької культури. Технологічні особливості та поєднання на кераміці другої групи ямкового та накольчастого орнаментів вказують на її приналежність до культури ямково-гребінцевої кераміки есманського типу.

Археологічні розкопки (шурфування) на невеликій площі (3 x 0,7 м. кв.) проводилися у 1990 р. Матеріали зі зборів цього року зберігаються в фондах Інституту археології НАН України. Можливо, окремі знахідки неолітичної кераміки з шифром «Чулинці», що зберігаються в фондах Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського, також походять з цього пункту.

Пункт Попівка I – відомий об'єкт археології, поселенська пам'ятка неолітичного віку, з багатою історією своїх досліджень та доволі численним і виразним інвентарем, одна з найкраще висвітлених у науковій літературі неолітична пам'ятка долини р. Хорол.

Джерела та література: Гаскевич Д. Л. Нові неолітичні пам'ятки басейну ріки Хорол // Археометрія та охорона історико-культурної спадщини. – К., 1997. – Вип. 1. – С. 72 – 84; Даниленко В. Н. Неолит України: Главы древней истории Юго-Восточной Европы. – К.: Наук. думка, 1969. – С. 40; Залізник Л. Л. Звіт про польові дослідження Поліської експедиції ІА АН УРСР в 1990 р. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1990/35. – 15 арк. + альбом. – Арк. 14. – Рис. 28 – 29; Неприна В.И. Культура неолита с ямочно-гребенчатой керамикой // Археология Украинской ССР. – К.: Наук. думка, 1985. – Т. 1. – С. 183; Неприна В.И. Неолит ямочно-

гребенчатой керамики на Украине. – К. : Наук. думка, 1976. – С. 81, 103, 120; Неприна В.И. Неолитические памятники низовьев р. Хорол // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К. : Наук. думка, 1968. – Вып. II. – С. 46; Неприна В. И. Памятники каменного века Левобережной Украины (хронология и периодизация) / В. И. Неприна, Л. Л. Зализняк, А. А. Кротова. – К. : Наук. думка, 1986. – С. 184; Неприна В.И. Неоліт ямково-гребінчастої кераміки в північно-східній Україні // Археологія. – 1971. – № 4. – С. 26; Сидоренко Г. О. Довідник з археології України. Полтавська область / Г.О. Сидоренко, Є.В. Махно, Д.Я. Телегін. – К. : Наукова думка, 1982. – 108 с., 2 карти. – С. 47; Телегін Д.Я. Днепро-донецкая культура // Археология Украинской ССР. – К. : Наук. думка, 1985. – Т. 1. – С. 167; Телегін Д. Я. Поселения днепро-донецкой этнокультурной общности эпохи неолита / Д. Я. Телегін, Е. Н. Титова. – К. : Наук. думка, 1998. – С. 93 – 94; Телегін Д. Я. Дніпро-донецька культура (до історії населення епохи неоліту – раннього металу півдня Східної Європи). – К. : Наук. думка, 1968. – С. 97 – 98; Телегін Д. Я. Неолітичні поселення лісостепового Лівобережжя і Полісся України // Археологія. – 1957. – Т. XI. – С. 76; Товкачевский В.А. Неолитическое поселение у с. Поповка на р. Хороле // КСИА АН УССР. – 1961. – Вып. 11. – С. 80 – 81.

*В.І. Неприна, І.М. Гавриленко,
В.В. Шерстюк*

406. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться на північній околиці села, за 50 – 90 м на північ від меж житлової забудови, на трикутному в плані відрогоподібному виступі плато правого корінного берега р. Псел, висотою понад 30 м над рівнем заплави, утвореному коліном річки нижче впадіння в неї р. Хорол.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р., О.Б. Супруненко у 2010 і 2013 рр.

Складається з трьох насипів, два з яких розташовані за меридіональною віссю відрого на відстані 60 м. Вершина більшого кургану заввишки 3,5 м і діаметром 35 м зрізана, на ній збереглися залишки обвалування тригопункту розміром 3 х 3 м. Абсолютна висота вершини кургану в Балтійській системі вимірів – 122,8 м. На північ від нього, біля само-

го краю плато, знаходиться другий курган висотою 2,5 м та діаметром 40 м. На його вершині простежується заглибина близько 0,5 – 0,7 м. Через насипи пролягає ґрунтова дорога до краю відрого – своєрідного оглядового майданчика округи.

Насипи задерновані, схили курганів мають крутизну 22 – 45°.

За 40 м на захід від найбільшого кургану помітний невеликий розтягнутий насип висотою 0,3 м та діаметром 15 м, вкритий заростями дрібних кущів. Біля нього під час огляду зібрані уламки стінок орнаментованого ліпного посуду раннього етапу розвитку зрубних племен доби пізнього бронзового віку.

На південь від курганів виявлений розколотий уламок стели з сірого граніту з позначеним округлим виступом голови завширшки 70 см, висотою 52 см і товщиною 18 – 20 см, що належить до зразків монументальної культової пластики доби раннього металу.

Із південно-східного боку, в межах огорож садиб збереглося незначне підвищення основи дерев'яної церкви XIX ст., позначеної на картографічних матеріалах 1863 – 1878 рр.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 5. – Рис. 12/І-1, 2, 13, 14; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 5. – Рис. 12/І-1, 2, 13, 14; Акт обстеження технічного стану об'єкта археології – групи курганів у с. Попівці Глобинського р-ну Полтавської обл. від 12.10.2013 р. / О.Б. Супруненко, А.В. Коверко, О.В. Сидоренко // НА ЦОДПА. – Інвентаризація 2013 р. – 2 арк.; Карта. – Генеральний штаб: Остапье. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова, О.Б. Супруненко

407. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 2,0 км на південний захід від села, ліворуч автошляху до с. Попівка, на плато правого високого берега р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з 5-ти курганів висотою 1-1,3 м, діаметром 25-30 м. Відстань між курганами 20-30 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 5. – Рис. 12/II-1-5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 5. – Рис. 12/II-1-5.

Л.М. Лугова

408. Курганний могильник III (археол.)

Знаходиться за 2 км на захід від південного краю села й на відстані 1 км на південь від с. Поділ, на плато правого високого берега р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох насипів висотою 1 – 1,2 м, діаметром 15 – 20 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 5. – Рис. 12/III-1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 5. – Рис. 12/III-1, 2.

Л.М. Лугова

409. Курган (археол.)

Знаходиться за 0,7 км на південний захід від села, ліворуч від автошляху до с. Попівка, на високому плато правого берега р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,6 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 5. – Рис. 12; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 6. – Рис. 12.

Л.М. Лугова

410. Братська могила радянських воїнів, військовополонених (1942, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля клубу.

Поховано 117 осіб, із них: 4 військовополонених, розстріляних гітлерівцями у травні 1942 р. та лютому 1943 р. (прізвища невідомі); воїни 13-ї, 66-ї, 95-ї, 97-ї гвардійських стрілецьких та 93-ї стрілецької дивізій, які загинули 26 вересня 1943 р. в боях за визволення сс. Попівка, Поділ, Федорівка та померли від ран у жовтні 1943 р. в 602-у хірургічному польовому пересувному госпіталі. Прізвища не увічнені.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Перемога» у 1958 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. У 1985 р. відбулася заміна: встановлено скульптуру воїна з мармурової крихти (вис. 2,5 м) на постаменті (1,75 x 1,15 м) із гранітних блоків. У 1967 р. біля могили місцевими майстрами була зведена стела (1,9 x 5,0 м) з мармурової крихти, на якій барельєфне зображення ордену Перемоги, напис: «Вічно живим», «1941 – 1945» та 7 біломармурових дощок (0,8 x 0,35 м) з пам'ятним написом: «Вони життя своє віддали за світле небо, за вільну Вітчизну, за тебе, за твоїх потомків. Хай добра пам'ять про них не меркне ніколи!» і прізвища 99 зем-

ляків. «Загинули в фашистській неволі – 8 прізвищ», «Загинули в боях громадянської війни – 7 прізвищ». У Книзі Пам'яті України увічнено 85 прізвищ.

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 13; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 4 зв. – 5; ЦАМО РФ. – Ф. 1075. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арк. 126; ЦАМО РФ. – Ф. 1261. – Оп. 1. – Спр. 14. – Арк. 175; ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 5. – Арк. 172; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.250-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район. Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 511–515.

Н.Ф. Шаповал

411. Братські могили (3) радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться на північному заході нової частини кладовища.

Похована невідома кількість радянських воїнів, які померли від ран у кінці вересня – жовтні 1943 р. у 602-у хірургічному польовому пересувному госпіталі.

Прізвищ встановлено 63, але достеменно невідомо, хто із воїнів похований у братській могилі в центрі села (Див. поз. № 410), а хто – в могилах на кладовищі.

За свідченням жителів села госпіталь розміщувався в центральній частині села, в колишньому поміщицькому маєтку. До і після війни це був будинок школи (зараз руйнується).

У 1960-х рр. на могилах місцевими майстрами встановлено металеві над-

гробки (вис. 1,4 м), увінчані зіркою, без написів. Навколо могил – металеві огорожі (2,0 x 1,55 м; 2,0 x 1,7 м), виконані з металевих прутів, кілець і кутиків методом зварювання.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 504. – Оп. 1. – Спр. 109; Архів Військово-медичного музею Міністерства оборони РФ. – Ф. 602 ХППГ. – Арк. 3–5; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 4зв. – 5; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 514, 530–537, 781; Книга Пам'яті України: Полтавська область. – Т. 4: Диканський район, Зінківський район, Карлівський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1996. – С. 292; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 10: Полтавський район, Решетилівський район, Семенівський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1997. – С. 488; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 12: Доповнення, уточнення, поправки. – Полтава: Полтавський літератор, 1999. – С. 263, 289, 310, 324, 326, 343, 347, 352; Книга Скорботи України: Полтавська область. Т. 3. – Полтава: Полтавський літератор, 2005. – С. 781; Свідчення жителів с. Попівка Павленка Івана Сергійовича (1920 р. н.); Кисіль Лідія Іванівна (1937 р. н.); Ляховенко Т.Г. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної. – [Глобине]: Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 1996. – С. 41, 160.

Н.М. Сиволап

412. Братські могили (3) радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться на північному заході старої частини кладовища.

Похована невідома кількість радянських воїнів, які померли від ран у кінці

вересня – жовтні 1943 р. у 602-му хірургічному польовому пересувному госпіталі.

Прізвищ встановлено 63, але достеменно невідомо, хто із воїнів похований у братській могилі в центрі села (Див. поз. № 334), а хто – цих могилах на кладовищі.

За свідченням жителів села госпіталь розміщувався в центральній частині села, в колишньому поміщицькому маєтку. До і після війни це був будинок школи (зараз руйнується).

У 1960-х рр. на могилах місцевими майстрами встановлено металеві надгробки (вис. 1,4 м), увінчані зіркою, без написів. Навколо могил – металеві огорожі (2,0 x 1,55 м; 2,0 x 1,7 м), виконані із металевих прутів, кілець і кутиків методом зварювання.

Джерела та література: ЦАМО РФ, – Ф. 504. – Оп. 1. – Спр. 109; Архів Військово-медичного музею Міністерства оборони РФ. – Ф. 602 ХППГ. – Арк. 3 – 5; ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 4 зв. – 5; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Плюбинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 514, 530 – 537, 781; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 4: Диканський район, Зіньківський район, Карлівський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1996. – С. 292; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 10: Полтавський район, Решетилівський район, Семенівський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1997. – С. 488; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 12: Доповнення, уточнення, поправки. – Полтава: Полтавський літератор, 1999. – С. 263, 289, 310, 324, 326, 343, 347, 352; Книга Скорботи України: Полтавська область. Т. 3. – Полтава: Полтавський

літератор, 2005. – С. 781; Свідчення жителів с. Попівка Павленка Івана Сергійовича (1920 р. н.); Кисіль Лідії Іванівни (1937 р. н.); Ляховенко Т.Г. Плюбинщина у вогні Великої Вітчизняної. – [Плюбине]: Плюбинське видавництво «Полграфсервіс», 1996. – С. 41, 160.

Н.М. Сиволап

413. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2005) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища.

У невідомій кількості братських і одиночних могил похована невстановлена кількість людей, жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. Прізвища невідомі.

У 2005 р. місце поховань було увічнено металевим хрестом (4,1 x 1,8 м), на якому закріплена металева табличка (0,34 x 0,75 м) з пам'ятним написом: «Жертвам голодомору 1932 – 1933 рр.».

Джерела та література: НА ПКМ – Спр. № 09-953; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько,

Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 130.

Н.М. Сиволап

414. Могила Білоград Уляни Михайлівни (1989), Білоград Марії Павлівни (2004) (іст.)

Знаходяться в центральній частині кладовища.

Поховані Білоград Уляна Михайлівна (02.01.1897 – 27.07.1989 там само), Білоград Марія Павлівна (05.05.1925 – 29.02.2004) – місцеві жителі, патріоти, які зберегли бойовий прапор 18-го танкового полку.

У вересні 1941 р. в районі м. Оржиця 18-й танковий полк (командир – підпол-

намагаючись знайти прапор, гітлерівці арештували й закатували Білограда Павла Трохимовича (1894 р. – травень 1942 р.) та його брата Білограда Андрія Трохимовича (1893 р. – травень 1942 р.). Поховані у братській могилі в с. Великі Кринки, прізвища увічніні на стелі. Прапор зберегли та передали радянським військам у вересні 1943 р. Білоград Уляна Михайлівна та її дочка, Білоград Марія Павлівна. Нагороджені орденом Вітчизняної війни II ступеня.

Померли й поховані в рідному селі. У 1990 і 2005 рр. на могилах встановлено надробки з гранітної крихти (вис. 1,6 м), на яких – керамічні фотоовали (0,12 x 0,17 м) з портретним зображен-

ковник Смирнов Павло Іванович (1905 р. н.) потрапив у оточення. Частина бійців вирвалася з кільця й дісталася до с. Попівка Великокринківського, нині Глобинського району. 4 воїни були схоплені гестапо і розстріляні у с. Великі Кринки, встигнувши передати бойовий прапор свого підрозділу місцевим жителям – родині Білоград. За доносом зрадника,

ням і написом: «Білоград Марія Павлівна 05.05.1925 – 29.02.2004», на одній – табличка (0,2 x 0,3 м) з нержавіючої сталі з пам'ятним написом: «Білоград Уляна Михайлівна 02.01.1897 – 27.07.1989».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Картотека РГВА. – Номер ящ. 36; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1791-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнав-

чого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 511; Довідка відділу культури, спорту і туризму Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Остапець Л. Полк залишився жити // Зоря Полтавщини. – 1963. – № 258 (9470). – 17 листопада. – С. 4; Олександрова Л. Пурпурові знамена // Зоря Полтавщини. – 1967. – № 103 (10538). – 1 травня. – С. 3; З архівних історичних матеріалів краєзнавця Халимона В. Автор «Повести о настоящем человеке» – про визволення Полтавщини // Вечірня Полтава. – 2010. – № 38 (917). – 22 вересня. – С. 7.

Н.М. Сиволап

Пронозівка, с. Пронозівська сільська рада

415. Стоянка, доба верхнього палеоліту (Пронозівка I) (археол.)

Знаходиться між селом та гирлом р. Кагамлик. Топографічно приурочена до рівня першої лесової тераси лівого берега р. Дніпро. Знахідки траплялися в розмиві високого, до 10 м, лесового оголення, безпосередньо під обривом.

Пам'ятка відкрита Д.Я. Телегіним та О.М. Титовою у 1981 р. Пізніше відвідувалася місцевими краєзнавцями.

Невелика колекція знахідок налічує 9 виробів із кременю, зокрема скребачок – 3, ножеподібних пластин – 4, відщеп – 1. Пластини досить масивні, виготовлені в грубуватій техніці. Поміж скребачок 1 кінцевобічна відщепова й 2 кінцеві, одна на вкороченій пластині, друга – на нуклеподібному уламку. Вік стоянки визначено як належний до середнього періоду верхньопалеолітичної доби.

Територія пам'ятки вздовж берегової лінії зазнає інтенсивного руйнування внаслідок хвильової абразії.

Розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України.

Джерела та література: Телегин Д.Я., Титова Е.Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981 г. // ИА НАНУ. – 1981/24. – Ф. е. – № 10010. – С. 6, 29; Черняков И.Т. Градижская экспедиция // АО 1986 г. – М.: Наука. 1988. – С. 348; Телегин Д.Я. К вопросу о различиях в типологии позднепалеолитических индустрий Среднего Поднепровья и Южного Буга // Каменный век: памятники, методика, проблемы. – К.: Наук. думка, 1989. – С. 96; Телегин Д.Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре // РА. – М., 1996. – № 2. – С. 131, 132.

І.М. Гавриленко

416. Поселення, ранній залізний вік (Пронозівка II) (археол.)

Знаходиться за 1 км на південний захід від села (азимут 230°) в нижній частині плато корінного лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Обстежувалося Градизькою новобудівною експедицією ІА АН УРСР (під керівництвом І.Т. Чернякова та Н.П. Шевченко) у 1986 р.

У розмивах берегової лінії водосховища зібрані фрагменти ліпного посуду чорноліської культури, серед яких – верхня частина тюльпаноподібного кухонного горщика.

До унікальних знахідок із поселення належить срібна цвяхоподібна шпилька з витим стрижнем і дуже сплющеною шляпкою (знаходиться в приватній колекції).

Пам'ятка датується XI – VIII ст. до н. е.

На даний час майже повністю знищено водною ерозією.

Матеріали обстеження зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Шевченко Н.П. Памятники чернолесской культуры Среднеднепровского Левобережья // Киммерийцы и скифы: ТД Всесоюзного семинара, посвященного памяти А.И. Тереножкина. – Кировоград: изд. ИА АН УССР, 1987. – Часть II. – С. 89 – 90.

Н.П. Шевченко, І.С. Мельникова

417. Грунтовий могильник (?), ранній залізний вік (археол.)

Знаходиться за 0,5 км на захід від села на плато лівого берега р. Дніпро (північно-східне узбережжя Кременчуцького водосховища).

Виявлений краєзнавцем А.Б. Порубаєм у 1985 р. в урвищі кореневого берега водосховища.

Ним же було обстежене поховання з обрядом трупопокладення. Небіжчик лежав у випростаному стані на спині, головою на північ. Праворуч від черепа стояв горщик із шерехатою поверхнею, слабо відігнутими назовні вінцями та округлими плічками. Поруч знаходився сіролискований одноручний глечик із біконічним тулубом, прикрашений у верхній частині трапецієподібними вирізками та поясом косої насічки в основі шийки. Тут же знаходився великий опуклобокий сіролискований горщик із широкими горизонтальними вінцями, прикрашений орнаментальною смугою, яка складалася із солярних знаків.

Пам'ятка відноситься до черняхівської культури і датується III – поч.V ст. н. е.

Матеріали з поховання зберігаються в фондах Кременчуцького історико-краєзнавчого музею.

Література: Кракало И. В., Порубай А. Б. Новые археологические материалы в коллекции Кременчугского историко-краеведческого музея // Охрана и исследование памятников археологии Полтавщины : (Первый) Областной научно-практический семинар (22 – 23 января 1988 г.) :ТДС / ОУК; ПОО УООПИК; ПКМ. – Полтава, 1988. – С. 30.

Н.П. Шевченко, І.С. Мельникова

418. Курган I (археол.)

Знаходиться на західній околиці села біля колишньої молочнотоварної ферми, на плато лівого берега р. Дніпро, на відстані 1 км від краю схилу північно-східного узбережжя Кременчуцького водосховища.

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Курган висотою 0,4 м і діаметром 10 м знаходився на городі приватної садиби. Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 33.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 128.

І.С. Мельникова

419. Курган II (археол.)

Знаходиться на східній околиці села на городі приватної садиби, на плато лівого берега р. Дніпро, на відстані 2 км від краю схилу північно-східного узбережжя Кременчуцького водосховища.

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота 1,5 м, діаметр 18 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 33.; Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея // НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 126.

І.С. Мельникова

420. Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля клубу. Поховано 165 воїнів 8-ї гвардійської

повітряно-десантної дивізії, 80-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 18 вересня 1943 р. в боях під час форсування р. Дніпро в районі островів Складний, Коропівка та визволенні сс. Мозолівка, Кагамлик, Пронозівка й померлі від ран у жовтні 1943 р. в 589-у медико – санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії.

Прізвищ встановлено 18, увічнено 9.

Згідно з рішенням виконкому Пронозівської сільської ради від 12 березня 1958 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна, окута міддю скульптура воїна (вис. 2,5 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 2,5 м), на чільній стороні якого – металева дошка (0,84 x 0,4 м) з пам'ятним написом: «Товарищам по оружию, сражавшимся с фашизмом и павшим в битве за Днепр 5.10. – 19.10.1943 в районе Пронозовки – остров Складной – Короповка. Все, что Вы сделали в этой страшной войне во имя Отчизны и победы – пример грядущим поколениям! Храни Вас земля и память народная. С любовью и памятью Совет ветеранов войны – однополчан 8 гв ВДД 5.10.1983. Москва город-Герой». У 1986 р. біля підніжжя пам'ятника встановлено бетонну стелу (довж. 10,0 м), на якій закріплені 8 дощок із сірого граніту (1,0 x 1,2 м) з пам'ятним написом: «Вечная память воинам погибшим в Великой Отечественной войне» і прізвищами 172 воїнів, жителів села, які загинули на фронтах Другої Світової війни. За свід-

ченням Книги Пам'яті України відомо 426 прізвищ.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1553. – Оп. 1. – Спр.1. – Арк. 1; Там само. – Ф. 1609. – Оп. 2. – Спр. 20. – Арк. 165; Там само. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 12. – Арк. 263, 267; Архів Військово- медичного музею МО РФ. – Ф. 589 мсб. – Арк. 23; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 71. – Арк. 23; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.241 - 2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 421 – 438.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

421. Будинок школи, в якій навчався Куницький Олександр Юрійович (1963) (іст.)

Знаходиться за адресою вул. Шкільна, 30-а.

Побудований у 1963.Двоповерховий, цегляний, П-подібний у плані, площею 2561 кв.м. Покрівля 4-схила, шиферна.

Тут, у Пронозівській середній школі в 1973 – 1983 рр. навчався Куницький Олександр Юрійович (9.06.1966 р., с. Пронозівка Глобинського району – 17.06.1986 р., м. Ашхабад, нині Ашгабат, Республіка Туркменістан, похований у с. Пронозівка) – учасник бойових дій на території Демократичної Республіки Афганістан.

За спогадами першої вчительки був сором'язливим, слухняним і допитливим хлопчиком, добре вчився.

У старших класах був скромним, ввічливим, мав багато друзів, мріяв відслужити у рядах армії. Основні риси характеру: велика скромність і працелюбність. Невисокого зросту, спокійний, легко витримував усі фізичні навантаження, мав добрі результати зі стрільби.

По закінченні школи був призваний до лав армії. Помер від захворювання, похований у рідному селі (Див. поз. № 422).

25 травня 1988 р. на фасаді Пронозівської середньої школи, де навчався О.Ю. Куницький, встановлена пластикова меморіальна дошка (0,53 x 0,73 м)

з пам'ятним написом: «У цій школі навчався кавалер ордена Червоної Зірки Куницький Олександр Юрійович 1966 – 1986 загинув при виконанні інтернаціонального обов'язку в Республіці Афганістан».

Одна із вулиць села названа його іменем. Тут же місцевими майстрами встановлено пам'ятний знак: на основі з сірого граніту (0,16 x 1,54 x 1,32 м) закріплена необроблена конусоподібна сіра гранітна брила (1,48 x 1,4 м), на якій – дошка полірованого граніту (0,7 x 0,38 м) з портретом воїна та пам'ятним написом: «Вулиця імені воїна інтернаціоналіста кавалера ордена Червоної Зірки Куницького Олександра Юрійовича 9.VI.1966 – 17.VI.1988».

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області. – № 16 від 18.03.2005 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ять живе...: Спогади про воїнів-полтавців, загиблих в Афганістані. – Полтава, 1999. – С. 56 – 58.

Н.М. Сиволап

422. Могила Куницького Олександра Юрійовича (1986) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища.

Похований Куницький Олександр Юрійович (9.06.1966 р., с. Пронозівка Глобинського району – 17.06.1986 р., м. Ашхабад, нині Ашгабат, Республіка Туркменістан, похований у с. Пронозівка), учасник бойових дій на території Демократичної Республіки Афганістан. Народився в робітничій родині. Мати – Куницька Катерина Петрівна, 1940 р. н., до виходу на заслужений відпочинок працювала в радгоспі ім. Крупської, батько – Куницький Юрій Олександрович, 1937 р. н., працював робітником ПМК-70.

У дитинстві був спокійним, доброзичливим хлопчиком. Любив слухати розповіді свого дідуся – ветерана Другої Світової війни.

У 1973 – 1983 рр. навчався в Пронозівській середній школі (Див. поз. № 421), після закінчення якої – у Глобинській автошколі ДТСААФ та працював водієм у радгоспі ім. Крупської.

24 листопада 1984 р. призваний до лав Радянської Армії. Служив спочатку в Білорусії, рядовим прикордонником військової частини п/п 2072, пізніше – у складі обмеженого контингенту радянських військ у Демократичній Республіці Афганістан. Рядовий, навідник гармати 2-ї прикордонної застави ММГ-5 (мотоманевреної групи) «Кайсар» Такта-Базарського прикордонного загону КСАПО (Червонопрапорного Середньо-азіатського прикордонного округу), брав участь у 22 бойових операціях, супроводі колон, проявивши при цьому мужність і рішучість.

17 червня 1986 р., після тривалого лікування захворювання, отриманого під час виконання службового обов'язку, О.Ю. Куницький помер у військовому шпиталі м. Ашхабад (Туркменія).

Нагороджений медаллю «От благодарного афганского народа» та посмертно орденом Червоної Зірки і грамотою Президії Верховної Ради СРСР. Похований у рідному селі.

У 1987 р. на могилі встановлено надгробок із темно-сірого граніту (1,6 х 0,53 м) і покладена така ж плита (1,33 х 0,72 м) з портретом воїна та пам'ятним написом: «Куницький Александр Юрьевич 9.06.1966 – 1986.17.06. Погиб при исполнении служебных обязанностей. Помним, любим, скорбим, родные».

Джерела та література: Поточний архів Полтавського облвійськкомату. – Ф-3, ДГШ 315/7/0756 від 24.05.1984. – № 264093; Довідка відділу культури Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ять живе...: Спогади про воїнів – полтавців, загиблих в Афганістані. – Полтава, 1999. – С. 56 – 58; Книга Памяти о советских воинах, погибших в Афганистане. М.: Военное издательство, 1995. – Т. 1. – С. 651.

Ю.Г. Сиволап

423. Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)

Знаходиться в східній частині кладовища, праворуч біля входу.

Встановлений у 2008 р. в пам'ять про жителів с. Пронозівка, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. Місця поховань і загальна кількість загиблих невідомі.

Нагадуванням про трагедію є дерев'яний хрест (1,8 х 1,0 м), на якому закріплена фанерна табличка (0,21 х 0,29 м) з пам'ятним написом: «Жертвам голодомору 1932 – 1933 років».

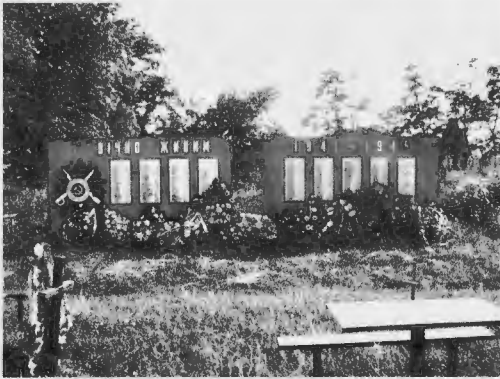

Джерела та література: Довідка відділу культури і туризму Глобинської районної державної адміністрації «Про перелік монументів, встановлених на честь пам'яті жертв голодомору та масових політичних репресій Глобинського району» № 425/01-46 від 25.11.2008 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 128.

Н.М. Сиволап

424. Пам'ятний знак полеглим землякам (1970) (іст.)

Розташований у східній частині кладовища. Встановлений у 1970 р. місцевими майстрами в пам'ять про воїнів, жителів села, які загинули на фронтах Другої Світової війни. На двох стелах із мармурової крихти (2,0 х 4,0 м) – 9 біломарму-

рових дощок (0,8 х 0,36 м) з пам'ятним написом: «Вічно живим 1941 – 1945 р. р. Вони віддали своє життя за вільну Вітчизну, за світле небо, за тебе, за твоїх потомків. Хай пам'ять про них не меркне ніколи!» та прізвищами 176 воїнів-земляків. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 426 прізвищ.

Література: Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 421 – 438.

Н.М. Сиволап

Проценки, с. Святилівська сільська рада

425. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 1 км на південь від села, на плато лівого берега р. Дніпро, на лівому березі невеликої р. Крива Руда.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох розташованих поряд насипів висотою 1,5 та 1,0 м, діаметром 25 – 30 м. Насип нижнього кургану має видовжену в плані форму.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 34. – Рис. 93/4, 5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 34. – Рис. 93/4, 5.

Л.М. Лугова

426. Курган I (археол.)

Знаходиться за 2,5 км на південний схід від села, на березі Кременчуцького водосховища, на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,8 м, діаметр 40 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 33. – Рис. 93/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 33. – Рис. 93/1.

Л.М. Лугова

427. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на південний схід від села і за 0,9 км на північ від Кременчуцького водосховища, на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1 м, діаметр 20-25 м, в плані має овально-втягнуту форму.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 33. – Рис. 93/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 33. – Рис. 93/2.

Л.М. Лугова

428. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на південь від села та за 1 км на північ від Кременчуцького водосховища, на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 33. – Рис. 93/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 33. – Рис. 93/3.

Л.М. Лугова

429. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 2,2 км на південь від села та за 0,3 км на північ від Кременчуцького водосховища, на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 3,5-4 м, діаметр 30-35 м.

Насип задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 34. – Рис. 93/6; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 34. – Рис. 93/6.

Л.М. Лугова

430. Курган V (археол.)

Знаходиться за 0,7 км на південь від села та за 0,3 м від автошляху мм. Дніпропетровськ – Київ, на плато лівого бе-

рега р. Дніпро, на лівому березі невеликої р. Крива Руда.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,5 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 34. – Рис. 93/7; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 34. – Рис. 93/7.

Л.М. Лугова

431. Майдан, пізньосередньовіччя (археол.)

Знаходиться за 0,4 км на південь від села, ліворуч від автошляху Дніпропетровськ – Київ, на території кладовища, на плато лівого берега р. Дніпро, на лівому березі невеликої р. Крива Руда.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота кільцеподібного насипу 2,5 – 3,0 м, діаметр 50 м, діаметр котловини 15 – 20 м.

Майдан задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 34. – Рис. 93/8; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 34. – Рис. 93/8.

Л.М. Лугова

Пузикове, с. Пузиківська сільська рада

432. Курган (археол.)

Знаходиться за 3,5 км на північний схід від села, на вододілі в межиріччі рр. Манжелійка і Сухий Омельник, правих приток р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,5 м, діаметр 30 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 15. – Рис. 45; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 15. – Рис.45.

Л.М. Лугова

433. Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля школи.

Поховано 16 воїнів 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії, 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 26 вересня 1943 р. в боях за звільнення сс. Пузикове, Пустовійтове, Махнівка та померли від ран у 423-у окремому медико-санітарному батальйоні у вересні – листопаді 1943 р. Прізвища встановлені, увічнено 2.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Прогрес» від 20 лютого 1960 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Київською художньою майстернею. Залізобетонна скульптурна група (вис. 2,8 м) встановлена на цегляному багатоступінчастому постаменті (вис. 2,9 м). На чільній грані постаменту закріплені металева (1,03 x 0,85 м) та бетонна (0,57 x 0,36 м) дошки з пам'ятними написами: «Вечная память воинам, погибшим в Великой Оте-

чественной войне сентябрь 1943 майор Коломиец, сержант Фурсов Алексей Иванович», «Вечная память героям павшим в боях за свободу и независимость нашей Родины». Біля пам'ятника - 2 цегляні стели (1,4 x 0,9 м), на яких – бетонні дошки (1,1 x 0,67 м) з пам'ятним написом: «Куда б не шел, не ехал ты, но здесь остановись Могиле этой дорогой всем сердцем поклонись!», «И кто бы ни был ты: Шахтер, ученый иль пастух – запомни! Здесь всегда лежит твой самый лучший друг».

Джерела: ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 4. – Арк. 129; Там само. – Спр. 5. – Арк. 20; Там само. – Спр.6. – Арк. 20-43; Там само. – Ф. 292 гв сп. – Оп. 10770. – Спр.3. – Арк.15; Архів Військово-медичного музею МО РФ – Ф. 423 ОМСБ. – Арк.12; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр.67. – Арк. 22; Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР. – № 2.4.245 - 2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка Глобинського райвійськкомату від 12 липня 1991 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

434. Могила радянського воїна (1941) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища.

Похований червоноармієць із підрозділів 38-ї Армії Південно-Західного фронту, який загинув 11 вересня 1941 р. в оборонних боях з гітлерівськими загарбниками. Прізвище невідоме.

У 1950 р. місцевими майстрами на могилі встановлено металевий надгробок (1,5 x 0,24 м) із зіркою, на такій же основі (0,4 x 0,45 м). Написи відсутні.

Джерела: ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 70. – Арк. 95; Усна довідка голови Пузиківської сільської ради Глобинського району.

Н.М. Сиволап

435. Могила Рушцака Руслана Олександровича (2014) (іст.)

Знаходиться в центральній частині центрального кладовища.

Рушцак Руслан Олександрович (3.01.1988, с. Келечин Міжгірського району Закарпатської обл. – 4.07.2014, с. Новоселівка Ясинуватського р-ну Донецької обл.) учасник антитерористичної операції.

Із 1993 р. проживав на території Глобинського р-ну. Житель с. Пузикове Глобинського району. У 2005 р. закінчив Пузиківську середню загальноосвітню школу. 2006 р. призваний до лав Збройних Сил України.

Після звільнення у квітні 2007 р. працював у агрофірмі ТОВ «АФ Пузиківська» механізатором. 5 квітня Глобинським райвійськкоматом мобілізований до

Збройних Сил України на початку квітня 2014 р. Направлений до зони АТО.

Рядовий, санітар медичного пункту медичної роти 93-ї окремої механізованої бригади. Загинув біля с. Новоселівка Донецької області під час нічної танкової атаки терористів у результаті мінометного обстрілу бойовиками блокпосту Збройних Сил України. Похований 8.07.2014 р. на кладовищі с. Пузикове Глобинського р-ну.

На могилі встановлено тимчасовий пам'ятний знак.

Джерела та література: У Глобинському районі – дні жалоби через загиблого в антитерористичній операції Руслана Рушцака // Коло. – 2014. – № 28 (629). – 10 – 16 липня. – С. 2, портр.; Ігнатенко О., Коваленко І. Загинули за землю, яку всім серцем любили // Зоря Полтавщини. – 2014. – № 100 – 102 (22408 – 22411). – 11 липня. – С. 2, портр.; <http://np.pl.ua/2014/07/na-poltavschyni-pohovaly-25-richnoho-uchasnyka-ato-ruslana-ruschaka>; <http://nekrropole.info/ua/Ruslan-Ruschak>.

Н.М. Сиволап, В.О. Мокляк

436. Пам'ятний знак полеглим землякам (1955) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища. Встановлений місцевими май-

страми у 1955 р. в пам'ять про односельців, які загинули на фронтах Другої Світової війни. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 139 прізвищ воїнів-земляків. У 1993 р. біля цього пам'ятного знаку почали поминати односельців, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні.

За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору в с. Пузикове загинуло 43 особи. Місця поховань невідомі, встановлено імена 30 осіб.

Нагадуванням про всіх загиблих є залізобетонний, конусоподібний обеліск (2,0 x 0,48 x 0,46 м) на цегляній, оштукатуреній основі (2,5 x 1,35 м) у верхній частині якого викарбувана дата його встановлення: «1955».

Джерела: Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 129; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 474 – 480.

Н.М. Сиволап

Пустовітове, с. Пустовітівська сільська рада

437. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на південь від села, на плато межиріччя р. Сухий Омельник (права притока р. Псел, річкової системи Псел – Дніпро) іта р. Сухий Кагамлик (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Складається з трьох насипів, розташованих ланцюгом вздовж підвищення по лінії північний-захід – південний-схід. Два кургани знаходяться на відстані 0,08 км один від одного, третій відсто-

їть від них на 0,25 км. Курган, висотою 3,5 м і діаметром до 40 м займає середнє місце у групі. Його насип задернований, поли розорюються. Два інші кургани, висотою 1 – 1,5 м та діаметром 20 – 25 м розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 31.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 31.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 122, 123.

І.С. Мельникова

438. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,8 км на захід від села та за 0,15 км від польової дороги на м. Глобине, на плато правого берега р. Сухий Омельник (правої притоки р. Псел, річкової системи Псел – Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота насипу 0,8 м, діаметр 23 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 31.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 31.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 123.

І.С. Мельникова

439. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,2 км на захід від села, на підвищенні плато межиріччя р. Сухий Омельник (права притока р. Псел,

річкової системи Псел – Дніпро) та р. Сухий Кагамлик (ліва притока р. Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Висота насипу 0,7 м, діаметр 22 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 31.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 31.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 123.

І.С. Мельникова

440. Курган III, Майдан I (археол.)

Знаходиться на північній околиці села, біля автошляху на с. Балабушині Верби, на лівому березі р. Сухий Омельник (правої притоки р. Псел, річкової системи Псел – Дніпро).

Обстежувався І.С. Мельниковою у 1986 р.

Складається з кургану та майдану. Курган висотою близько 1 м і діаметром 12 – 15 м розташований ліворуч від дороги – розорюється. На схід від нього за 0,25 км знаходиться майдан. Це задернований насип кільцевої форми, висотою понад 3 м, діаметром 30 – 35 м. Глибина котловану всередині – близько 5 м. Вхід не простежується. У східному напрямку ледь помітні чотири продовгуваті задерновані насипи – «бурти». Насип майдану обростає.

Археологічні розкопки не проводилися

Джерела: Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе ЛСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 31.; НА ПКМ. – Спр. № 03-

260/1. – Арк. 31.; Альбом иллюстраций к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2. – Рис. 123.

І.С. Мельникова

441. Братські могили (3) радянських воїнів (1943, 1944), пам'ятний знак полеглим землякам (1955) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля сільської ради. Поховано 4 воїни 289-го, 292-го гвардійських стрілецьких полків 97-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 26 вересня 1943 р. під час звільнення села від гітлерівських загарбників та інструктор 8-ї гвардійської бомбардувальної авіаційної дивізії, який 18 лютого 1944 р. прибув у село в розташування 162-го гвардійського бомбардувального авіаційного полку для проведення інструктажу, загинув під час катастрофи літака. Прізвища відомі.

У 1955 р. біля могил встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,6 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (2,7 x 1,44 м), на якому – дошка із мармурової крихти (0,53 x 0,34 м) з пам'ятним написом: «Вечная память героям, павшим в боях за свободу и независимость нашей Родины». У 2002 р. біля постаменту на 2 цегляних, обкладених декоративною цеглою основах

(0,6 x 1,3 x 1,07 м) закріплено дошки з сірого граніту (0,88 x 0,26 м) з пам'ятним написом: «1941 – 1945 Вечная слава воинам-героям, павшим в годы Великой Отечественной войны сентября 1943 г. рядовой Зыкин Александр Сергеевич ст. лейтенант Кузнецов Александр Егорович лейтенант Пригоровский Андрей Васильевич рядовой Сквородников Семен Николаевич майор Стодолкин Сергей Никитович».

Ліворуч від обеліска – цегляна стела (1,48 x 5,3 x 0,36 м), на якій закріплено пластикову дошку (0,89 x 0,79 м) із барельєфним зображенням жінки й дитини та 5 подвійних дощок (0,89 x 0,52 м) із сірого граніту з пам'ятним написом: «Односельчани, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 р.р. Споруджено за сприяння фонду ПНЕРПУ та прізвищами 299 жителів сільської ради, які загинули на фронтах Другої Світової війни. У Книзі Пам'яті України увічнено 268 прізвищ. На трьох могилах (1,96 x 1,0 м), обкладених декоративною цеглою – дошки з сірого граніту (0,25 x 0,6 м) з прізвищами похованих воїнів: «Рядовий Зикін О.С., ст. лейтенант Кузнецов О.Е.», «Лейтенант Пригоровський А.В., рядовий Сквородников С.М.», «Майор Стодолкін С.М.».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 16. – Арк. 131; Там само. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 3. – Арк. 55; Там само. – Спр. 4. – Арк. 223; Там само. – Спр. 6. – Арк. 20; Там само. – Ф. 292 гв СП. – Оп. 10770. – Спр. 3. – Арк. 15; Там само. – Оп. 10769. – Спр. 3. – Арк. 15; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.244-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 463 – 474.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

442. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1999) (іст.)

Знаходяться в старій частині кладовища. У невідомій кількості братських і

одиначних могил похована невстановлена кількість людей, жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору в с. Пустовійтове загинуло 68 осіб. Встановлено імена 26 осіб.

У пам'ять про померлих у 1999 р. на місці поховань місцевими майстрами встановлено пам'ятний знак.

Металевий хрест (3,0 x 1,5 м) без написів встановлений на символічній могилі – кургані (вис. 1,5 м).

Джерела та література: Довідка відділу культури і туризму Глобинської районної держадміністрації Полтавської області № 362/01-46 від 10.10.2008 р // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Науковий архів Полтавського краєзнавчого музею. – Спр. № 09-953; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріана, 2008. – С. 129; Свідчення жительки с. Пустовійтове Кругляр Олександри Іванівни (1940 р. н.).

Н.М. Сиволап

443. Могила Вихристюка Сергія Григоровича (2014) (іст.)

На центральній алеї кладовища, у 1-му ряду.

Похований Вихристюк Сергій Григорович (9.09.1976, с. Добра Маньківського

р-ну Черкаської обл. – 3.09.2014, н. п. Перемога Старобільського району Луганської обл.) – учасник анти-терористичної операції. Житель с. Пустовійтове Глобинського району.

У 1979 р. родина переїхала на постійне проживання на

Полтавщину. Закінчив школу в с. Пустовійтове, працював у місцевій агрофірмі. У 1995 – 1996 р. проходив строкову службу в Збройних Силах України. Після служби в армії 24.06.1996 року вступив на навчання до Хорольського агропромислового коледжу, який успішно закінчив у 1999 році та був прийнятий на посаду механіка механізованого загону ВАТ «Пустовійтове». Працював на посаді оператора газових сушарок у АФ «Пустовійтове», з 2006 року – водієм автотранспортних засобів транспортного цеху ВП АФ «Пустовійтове».

Мобілізований 25 березня 2014 р. Глобинським районним військовим комісаріатом. Командир евакуаційного відділення взводу МТЗ 9-ї артилерійської бригади 27-го Сумського ракетного артилерійського полку.

Загинув у землянці в результаті обстрілу «Ураганом» з території Російської Федерації базового табору 27-го полку.

Похований 8 вересня 2014 у с. Пустовійтове. На могилі встановлено тимчасовий пам'ятний знак.

Джерела та література: Інформація першого заступника голови Глобинської РДА Бондаря В.В. // Робочий архів науково-

дослідного методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Інформація голови Пустовійтівської сільської ради // Робочий архів науково-дослідного методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Повідомлення в новинах 1+1 8.09.2014 р.; Назаренко І., Шулик Н. За Україну віддали життя... // Зоря Полтавщини. – 2014. – № 136 – 138 (22445 – 22447). – 12 вересня. – С. 3, іл.; Трагічні відголоски АТО дісталися Зінькова // Базар Медіа в Україні. – 2014. – № 36 (626). – 11 вересня. – С. 5; http://uk.wikipedia.org/wiki/Втрати_силових_структур_внаслідок_вторгнення_в_Україну_російських_військових_формувань_з_24_серпня_2014_року.

Н.М. Сиволап, В.О. Мокляк

444. Могила Грущенко Раїси Федорівни (1996) (іст.)

Знаходиться в північно-західній частині кладовища.

Похована Грущенко Раїса Федорівна (25.09.1920 р., с. Пустовійтове, Кременчуцького повіту Полтавської губ., нині Глобинського району – 29.09.1996 р., там само) – Герой Соціалістичної Праці.

Народилася в селянській родині, освіта початкова. Трудову діяльність розпочала з 1936 р. в Пустовійтівському радгоспі на різних роботах. У 1944 р. призначена ланковою рілниччої бригади. У 1948 р. одержала 33,3 центнера озимої пшениці й жита з 1 га на площі 20 га.

З 1954 р. працювала свинаркою маточного поголів'я. У 1974 р. від закріплених за нею 33 голів свиноматок одержала 712 голів поросят, що складало 21,6 голів поросят на одну свиноматку з вагою при відлученні 16 кг. Брала активну участь у громадському житті радгоспу, ділилася передовим досвідом роботи із молодими свинарками. Неодноразово відзначалася на Дошці пошани району, почесними грамотами, цінними подарунками, преміями.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 29 серпня 1949 р. присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці з врученням ордену Леніна та медалі «Серп і молот».

Померла і похована в рідному селі. У 1997 р. на могилі встановлено надгробок

(1,52 x 0,6 м) із мармурової крихти з портретним зображенням і пам'ятним написом на дошці (0,7 x 0,3 м) із сірого граніту: «Грущенко Раїса Федорівна 1920.25. IX – 29.IX.1996».

Джерела та література: ДАПО. – Ф. 240 – Оп. 1. Спр. 794. – Арк. 68; ДАПО. – Ф. 4085 – Оп. 3. Спр. 679. – Арк. 90 – 91; ДАПО. – Ф. Р-4085. – Оп. 3. – Спр. 1063. – Арк. 117; ДАПО. – Ф. 8661 – Оп. 1. – Спр. 130. – Арк. 10; Спр. 381. – Арк. 3, 15; НА ПКМ. – Спр. № 09-228. – С. 3; НА ПКМ. – Спр. № 09-64а. – С. 14; НА ПКМ. – Спр. № 09-64с. – С. 12, 20; Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 2. Герої Соціалістичної Праці / [упоряд. О.А. Білосусько, Т.П. Пустовіт]. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011. – С. 23; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 97.

В.О. Мокляк, Н.М. Сиволап

445. Могила Панченко Анастасії Юхимівній (1981) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища.

Похована Панченко Анастасія Юхимівна (21.09.1916 р., с. Миколаївка, Кременчуцького повіту, Полтавської губ., нині с. Фрунзівка Глобинського району) – 21.11.1981 р., с. Пустовітове, Глобинського району) – Герої Соціалістичної Праці. Народилася в селянській родині. Закінчила початкову школу, трудову діяльність розпочала свинаркою в Пустовітівському радгоспі Глобинського району. З 1932 р. працювала робітницею, ланковою, до 1941 р. – свинаркою. У 1944 р. призначена бригадиром рілнничої бригади радгоспу.

У 1948 р. одержала 31,7 центнера пшениці і жита з 1 га на площі 60 га.

У 1952 р. очолила відсталу свиноферму радгоспу, де працювала до виходу на пенсію (1971). У 1980 р. бригадир рілнничої бригади того ж радгоспу.

Учасниця Виставки досягнень народного господарства СРСР (два рази).

Брала участь у громадському житті. Обиралася депутатом Глобинської районної та Фрунзівської сільської Рад депутатів трудящих, членом робітничого комітету провспілки.

За досягнуті успіхи у вирощуванні зернових культур (пшениці та жита по 37,1 ц/га) на площі 60 га Панченко А.Ю. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 29 серпня 1949 р. присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці з врученням ордена Леніна та золотої медалі «Серп і молот».

Нагороджена орденами Леніна (1949), «Знак Пошани» (1958), медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.» (1946).

Померла у 1981 р. У 1982 р. на могилі встановлено надгробок із мармурової крихти (1,0 x 0,6 м) з фотопортретом і

пам'ятним написом: «Панченко Анастасія Ефимовна 21.IX 1916 – 21.XI 1981».

Джерела та література: НА ПКМ. – № Спр. 09-228. – С. 9; НА ПКМ. – Спр. № 09-64а. – С. 14, 21; НА ПКМ. – Спр. 09-64с. – С. 12, 41 – 42; ДАПО. – Ф. 240 – Оп. 1. – Спр. 794. – Арк. 67; ДАПО. – Ф. 4085 – Оп. 3. – Спр. 679. – Арк. 90 – 91; ДАПО. – Ф. Р-4085. – Оп. 3. – Спр. 1063. – Арк. 117; ДАПО. – Ф.Р-8661 – Оп. 1. – Спр. 130. – Арк. 10; Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 2. Герої Соціалістичної Праці / [упоряд. О.А. Білоусько, Т.П. Пустовіт]. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011. – С. 51; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Любінського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 98; Чирва Д. На фермі Героя // Соціалістична Любінщина. – 1959. – № 67(1613). – 7 червня. – С. 3.

В.О. Мокляк, Н.М. Сиволап

Радалівка, с. Землянківська сільська рада

446. Стоянка I, доба неоліту; поселення III, доба бронзи; сліди селища ранньослов'янського часу («Дубове I» (Радалівка III)) (археол.)

Розташовується за 2,0 км на південний захід від с. Радалівка Любінського району, в ур. Дубове, на дюнному підвищенні в заплаві колишнього (до спрямлення) та сучасного правого берега р. Хорол, правобічної притоки р. Псел лівобережного басейну р. Дніпро.

Пам'ятка відкрита у 1990 р. Поліською експедицією ІА АН УРСР під керівництвом Л.Л. Залізняка. Обстежувалася аспірантом ІА НАНУ Д.Л. Гаскевичем у 1998 р.

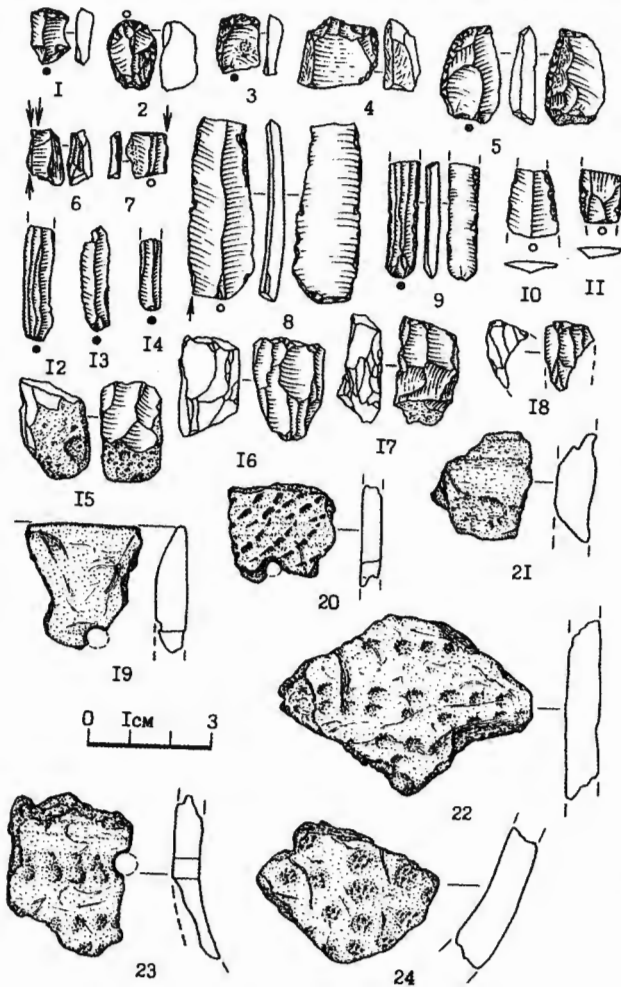
Територія поселення за розвідками 1990 р. являє собою великий дюнний масив площею 1000 x 400 м. Неолітичний матеріал походить з різних частин підвищення, але найбільша його кон-

центрація спостерігалася на північно-західній, ближчій до р. Хорол, ділянці, що підноситься над заплавою на 4 – 5 м. Ця територія пізніше була виділена Д.Л. Гаскевичем в окрему (основну) пам'ятку, що й отримала первинну назву «Дубове I». У цьому місці шурфуванням виявлено таку стратиграфію: від поверхні до глибини 0,6 м залягає чорний гумусований пісок, його змінює шар бурого піску товщиною 0,2 м, який підстеляється світлим стерильним піском. Неолітична кераміка та кремій знаходилися на глибині 0,5 – 0,8 м. У верхніх шарах під час шурфувань 1998 р. зафіксовані прошкирочки слов'янського та катакомбного часів.

На пам'ятці виявлено 73 вироби з кременю. Для їх виготовлення використовувався переважно місцевий низькоякісний непрозорий кремій різних кольорів. Із 6 виявлених пластин та їх уламків 4 – мікролітичні. До знарядь відносяться 2 кутових різці на зламаних середньошироких пластинах, 2 скребачки на відщепках – мініатюрна висока підокругла та бокова двостороння з протилежною ретушню та 3 ретушовані відщепи. Нуклеусів виявлено 2 – конічний однобічний прямоплощинний та уламок правильного одноплощинного. Вони сильно спрацьовані, мають невеликі розміри й розраховані на отримання мікропластин. Крім цього, з пункту походять: 1 уламок невизначеного знаряддя, 5 нуклеоподібних уламків кременю, 15 крем'яних та 1 кварцитовий відщеп.

Неолітична кераміка на пам'ятці представлена 30 фрагментами, які за технологічними особливостями поділяються на дві групи. До першої відносяться 3 уламки вінець та 16 уламків стінок, частина з яких належить одній посудині. Кераміка цієї групи світло-бурого кольору, погано обпалена, крихка, має в тісті значну домішку трави. Товщина стінок 0,4 – 0,8 см, їх поверхня зовні заліскована, а зсередини добре зглажена (лише 1 фрагмент має з обох сторін розчоси, нанесені гребінцем). Прямі скошені всередину вінця, з заокругленим зрізом, орнаментовано горизонтальним

рядом круглих наскрізних проколів. Із 9 орнаментованих фрагментів стінок на 7 є окремо нанесені неглибокі, ледве помітні наколи різного розміру круглої та

овальної форми, згруповані в ряди, що йдуть паралельно або перетинаються. По одному фрагменту прикрашено рядами косопоставлених відтисків гребінця та широкими прогладженими лініями. Три фрагменти мають круглі наскрізні проколи.

Друга керамічна група складається з 9 фрагментів стінок посудин червоного кольору, до складу тіста яких поряд із рослинною домішкою включено незначну кількість дрібного піску. Ця кераміка має щільні, добре заглажені з обох боків стінки товщиною 0,7 – 0,9 см. Вісім уламків мають накольчастий орнамент, аналогічний орнаменту кераміки першої групи, а на одному фрагменті є прокреслені лінії. Цікаво, що матеріали різних груп залягали не разом, а окремо. Кераміка першої групи походить із північно-західної, а другої – південно-західної ділянок донного масиву.

За характером орнаменту та такими архаїчними ознаками як значна домішка в тісті посудин трави (при відсутності піску), відсутність розчосів, заліскуваність поверхонь, прямі неорнаментовані по зрізу вінця, кераміка обох груп може бути віднесена до першого періоду дніпро-донецької культури. За певними ознаками Д.Л. Гаскевич датував неолітичні комплекси Дубового більш раннім часом у порівнянні з Лукім'ям, тобто раніше першої половини IV тис. н. е. Також матеріали зі стоянки засвідчують контакти місцевого населення з племенами буго-

дністровської неолітичної культури. На пам'ятці також виявлено 4 фрагменти кераміки доби брон-

зи та 11 фрагментів товстостінного ранньослов'янського посуду.

Археологічні розкопки (шурфування) проводилися на площі 5,0 x 1,0 м у 1990 р. Кілька шурфів було закладено в 1998 р. Матеріали з робіт 1990 р. зберігаються в фондах Інституту археології НАН України, можливо, як і знахідки з розвідок 1998 р.

Пункт Радалівка III «Дубове I» – відомий об'єкт археології, виразна поселенська пам'ятка неолітичного віку, доволі перспективна для стаціонарних досліджень.

Джерела та література: Залізняк Л. Л. Звіт про польові дослідження Поліської експедиції ІА АН УРСР в 1990 р. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1990/35. – 15 арк. + альбом. – Арк. 12 – 13. – Рис. 24, 26 – 27; Гаскевич Д. Л. Нові неолітичні пам'ятки басейну ріки Хорол / Д. Л. Гаскевич // Археометрія та охорона історико-культурної спадщини. – К.: ІПД, 1997. – Вип. 1. – С. 72 – 84. – С. 73, 74, 76, 81. – Рис. 1:5; 3; Гаскевич Д. Л. Дніпро-донецьке поселення Дубове-1 на р. Хорол / Гаскевич Д. Л. // АЛЛУ. – 1999. – Вип. 2. – С. 6 – 7.

В.В. Шерстюк

447. Стоянка II, доба неоліту («Дубове II» (Радалівка IV)) (археол.)

Розташовується за 2 км на південний захід від с. Радалівка Глобинського району, в ур. Дубове, на дюнному підвищенні в заплаві правого берега р. Хорол, правобічної притоки р. Псел лівобережного басейну р. Дніпро.

Пам'ятка відкрита у 1990 р. Поліською експедицією ІА АН УРСР під керівництвом Л.Л. Залізняка, описана як загальний об'єкт «Дубове I». Обстежувалася у 1998 р. Д.Л. Гаскевичем, після чого автор досліджень виділив дві окремі пам'ятки: основну «Дубове I» та невеликий «висілок» неподалік «Дубове II».

Територія поселення займає ділянку довгого низького відрогу в західній частині великого дюнного масиву, за 0,25 – 0,30 км на південний захід від пункту Дубове I. На поселенні знайдено неолітичні матеріали, частина з яких, зокрема з розвідок 1990 р., описана в характеристиці

пам'ятки «Дубове I» (Радалівка III), так як на той час ці два пункти склали один комплекс. Кількість знахідок з території стоянки незначна.

Археологічні розкопки (шурфування) проводилися на площі 2,0 x 1,0 м у 1990 р.

Пункт Радалівка IV «Дубове II» – відомий об'єкт археології, поселенська пам'ятка неолітичного віку, синхронна стоянці Дубове I (Радалівка III), і певно, складає її логічну частину.

Джерела та література: Гаскевич Д. Л. Нові неолітичні пам'ятки басейну ріки Хорол // Археометрія та охорона історико-культурної спадщини. – К., 1997. – Вип. 1. – С. 72 – 84; Гаскевич Д. Л. Дніпро-донецьке поселення Дубове-1 на р. Хорол // АЛЛУ. 1999. – Вип. 2. – С. 6 – 7; Залізняк Л. Л. Звіт про польові дослідження Поліської експедиції ІА АН УРСР в 1990 р. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1990/35. – 15 арк. + альбом. – Арк. 12 – 13. – Рис. 24 – 26.

В.В. Шерстюк

448. Поселення I, ранній залізний вік (археол.)

Знаходиться на північний схід від села, між селом і хутором Руда в урочищі Поділ на схилі надзаплавної тераси лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Відкрите Є.В. Махно та В.І. Непріною в 1967 р.

На площі 2000 x 100 м зібрано 79 фрагментів ліпного посуду та виготовленого на гончарному крузі з шерехатою та лискованою поверхнею. За складом керамічного комплексу пам'ятка відноситься до черняхівської культури і датується IV – V ст. н. е.

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Махно Е.В. Разведки по реке Хорол / Е.В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – С. 35 – 41.

В.І. Непріна, Л.М. Лугова

449. Поселення II, неоліт, епоха бронзи (археол.)

Знаходиться на південь від села в урочищі Лапенківщина, на підвищенні в заплаві лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Відкрите Є.В. Махно та В.І. Неприною у 1967 р.

Підйомний матеріал, зібраний на зораному полі, представлений кількома крем'яними відщепами та уламками глиняного ліпного посуду, прикрашеного неглибокими ямками, неоліту ямково-гребінцевої кераміки східного типу (IV – III тис. до н. е.) та уламками кераміки зрубної культури епохи бронзи (XVI – XII ст. до н. е.).

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Махно Е.В. Разведки по реке Хорол / Е.В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – С. 35 – 41; Неприна В.И. Неолитические памятники низовьев р. Хорол / В.И. Неприна // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – С. 41 – 46; Неприна В.И. / В.И. Неприна, Л.Л. Зализняк, А.А. Кротова // Памятники каменного века Левобережной Украины (хронология и периодизация). – К., Наукова думка, 1986. – С. 184.

В.І. Неприна, Л.М. Лугова

450. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 2,5 км на північ-північний схід від села, між двома балками на високому плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з трьох курганів висотою 0,5 – 0,8 м і діаметром 15 – 20 м, розташованих по лінії північний захід – південний схід. Два кургани розташовані на відстані 50 м один від одного, а третій віддалений від них на 200 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 1, 2. – Рис. 2/III-1-3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 1, 2. – Рис. 2/III-1-3.

Л.М. Лугова

451. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 2,9 км на північ від села, на кордоні з Семенівським районом в урочищі Миргородський бугор на високому відрогopodobному виступі плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з трьох курганів та одного майдану, розташованих на відстані 130 – 150 м один від одного. Два кургани, висотою 1,2 – 1,6 м, і діаметром 30 – 50 м дуже розорані, їх контури не чіткі. Третій курган (знаходиться на території Семенівського району) висотою 1,2 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів –129,6 м) і діаметром 12 м оборюється, на задернованій вершині встановлено геодезичний знак. Майдан знаходиться в лісосмузі, що розділяє два райони. Має вигляд ледь помітного кільцеподібного насипу та неглибокого з не крутими схилами котловану діаметром 30 м. Майдан задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Входить до складу курганного могильника II біля с. Біляки Біляківської сільської ради Семенівського району (Див.: Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Семенівський район. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. – С. 52 – 53. – № 38).

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 1. – Рис. 2/II-1-4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 1. – Рис. 2/II-1-4; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987; Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Семе-

нівський район. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. – С. 52 – 53. – № 38.

Л.М. Лугова

452. Курган I (археол.)

Знаходиться за східній околиці села, на заплавному підвищенні лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,5 м, діаметр 25 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 1, 2. – Рис. 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 1, 2. – Рис. 2.

Л.М. Лугова

453. Курган II (археол.)

Знаходиться за 0,3 км на північ від села, біля краю похилої надзаплавної тераси лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,7 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 1, 2. – Рис. 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 1, 2. – Рис. 2.

Л.М. Лугова

454. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на північ від села, на похилій надзаплавній терасі лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,5 м, діаметр 15 м).

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН Укра-

їни. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 1, 2. – Рис. 2/І-1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 1, 2. – Рис. 2/І-1.

Л.М. Лугова

455. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 2 км на північ від села, на похилій надзаплавній терасі лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,8 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 1, 2. – Рис. 2/І-2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 1, 2. – Рис. 2/І-2.

Л.М. Лугова

456. Курган V (археол.)

Знаходиться за 4 км на північ від села, на високому плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 2-2,5 м, діаметр 30 м.

Насип розорюється, через нього проходить польова дорога.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 1, 2. – Рис. 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 1, 2. – Рис. 2.

Л.М. Лугова

457. Курган VI (археол.)

Знаходиться за 3,2 км на північний схід від села, за 150 м на схід від глибокої балки на високому плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,8 м, діаметр 15 м.

Вершина насипу задернована.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 1, 2. – Рис. 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 1, 2. – Рис. 2.

Л.М. Лугова

458. Курган VII (археол.)

Знаходиться за 3,7 км на північ-північний схід від села, на високому плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 0,5 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 1, 2. – Рис. 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 1, 2. – Рис. 2.

Л.М. Лугова

459. Курган VIII (археол.)

Знаходиться за 3,9 км на північ-північний схід від села, на високому плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,6 м, діаметр 10 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 1, 2. – Рис. 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 1, 2. – Рис. 2.

Л.М. Лугова

460. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля клубу. Поховано 3 особи: воїн 37-ї кавале-

рійської дивізії, який загинув у вересні 1941 р. в оборонних боях та воїни 93-ї стрілецької дивізії, які полягли у вересні 1943 р. під час визволення сс. Радалівка та Зубані. Прізвища не увічнені.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Дружба» від 20 квітня 1959 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,5 м), встановлена на цегляному постаменті (вис. 2.9 м), на чільній стороні якого – бетонна дошка (0,52 x 0,35 м) з пам'ятним написом: «Вічна слава героям що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни».

Поруч – 2 цегляні стели (1,74 x 1,1 м) з пам'ятним написом: «Вічна слава воїнам – односельчанам, які загинули в боротьбі з німецьким фашизмом у 1941 – 1945 рр.» і прізвищами 108 воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни та мирних жителів, розстріляних гітлерівцями в період тимчасової німецької окупації території. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 142 прізвища.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1261. – Оп. 1. – Спр. 14. – Арк. 175; Там само. – Ф. 22 гв кп. – Оп. 362207. – Спр. 1. – Арк. 3; ДАПО. – Ф.Р-105. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 20; Там само. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 11 – 12; Там само. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 18; Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР. – №2.4.218-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінків-

ський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 268 – 275.

І.М. Деренко, Н.М. Сиволап

**461. Місце поховання жертв
Голодомору 1932 – 1933 рр.
(1990) (іст.)**

Знаходиться в старій частині кладовища. У невідомій кількості братських і одиночних могил похована невстановле-

на кількість людей, жителів с. Радалівка, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. За свідченнями місцевих дослідників загинуло більше 600 осіб, прізвиська не встановлені.

У 1990 р. на місці поховання місцевими майстрами встановлено дерев'яний хрест (2,1 x 0,96 м) з пам'ятним написом на дошці (0,18 x 0,24 м) з нержавіючої сталі: «Вічна пам'ять померлим в 1933 році (620 осіб) від односельців с. Радалівка».

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області. – № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О. А. Білоусько, Ю. М. Варченко, В. О. Мокляк, Т.П.Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 109.

Н.М. Сиволап

**Романівка, с.
Зубанівська
сільська рада**

**462. Місцезнаходження I, епоха
бронзи, ранне середньовіччя
(археол.)**

Знаходиться на північний схід від села в урочищі Довга Нива, на підвищенні в заплаві лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Відкрите Є.В. Махно та В.І. Непріною в 1967 р.

На зораній поверхні були зібрані уламки ліпного посуду катакомбної та зрубної культур епохи бронзи, а також черняхівської культури III – поч. V ст. н. е.

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Махно Е.В. Разведка по реке Хорол / Е.В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968 г. – С. 35 – 41.

В.І. Непріна, Л.М. Лугова

**463. Курганний могильник I,
майдан 1 (археол.)**

Знаходиться на південно-східній околиці села, біля краю відрогopodobного виступу високого плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з двох курганів і одного майдану. Відстань між насипами 20 – 50 м. Висота курганів 1,5 – 2 м, діаметр 30 – 35 м. Насипи курганів мають правильну округлу форму. Висота кільцеподібного насипу майдану 1,5 м, діаметр 40 м, глибина котловану до 1 м. На південний схід від нього знаходяться бурти.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе

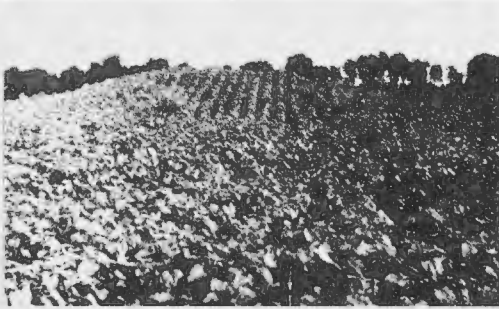

Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 3. – Рис. 4/І: 4-6, 5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 3. – Рис. 4/І: 4-6, 5.

Л.М. Лугова

464. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на південний схід від села, на першій надзаплавній терасі лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з трьох курганів, розташованих по лінії північ-південь на відстані 0,5 – 0,6 км один від одного.

Висота насипів 0,5, 1,5 і 3,5 м, діаметр відповідно 20, 30 і 35 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 3. – Рис. 4/ІІ: 1-3, 6; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 3. – Рис. 4/ІІ: 1-3, 6.

Л.М. Лугова

465. Курган I (археол.)

Розташований у межах населеного пункту с. Романівка, на території кладовища, на надзаплавній терасі лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел лівобережного басейну р. Дніпро.

Курган став об'єктом топографічних обстежень у другій половині ХХ ст. Вперше археологічно був зафіксований Л.М. Луговою у 1987 р. під час планових

розвідок по виконанню програми «Зводу пам'яток історії та культури» Полтавської області на території Глобинського району. У 2008 р. побіжно обстежувався (фотофіксувався) Н.М. Сиволап під час огляду кладовища на території населеного пункту.

За результатами обстеження 1987 р. висота насипу становить 5 м, діаметр 40 – 45 м. Курган повністю задернований, на ньому влаштовані могили кладовища.

На дрібномасштабній карті 1982 р. видання насип на кладовищі має відносну висоту 4,1 м.

Археологічні розкопки не проводилися, але поверхневі насипи кургану пошкоджені влаштуванням тут поховань ХІХ – ХХ ст.

Курган I в с. Романівка – відомий об'єкт археології, курганний некрополь доби енеоліту – раннього залізного віку, що продовжив своє функціонування як місця здійснення захоронень і в новітню добу. Він включений Постановою колегії Управління культури Полтавської обласної ради народних депутатів від 10 лютого 1992 р. до переліку нововиявлених об'єктів археології за порядковим номером № 359.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском р-не Полтавской области в 1987 году / Машинопис, альбом ілюстрацій – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/55; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 56. – 46 арк. – Арк. 3. – Рис. 4.; X-41-63-В-в-2. М 1:10 000. Съёмка 1981 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-Х-82.

*Л.М. Лугова, Н.М. Сиволап,
В.В. Шерстюк*

466. Курган II (археол.)

Знаходиться за 0,4 км на північний схід від села і за 0,3 км від краю високого плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,5 м, діаметр 25 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 3. – Рис. 4/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 3. – Рис. 4/1.

Л.М. Лугова

467. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1 км на схід від села, поблизу балки на відрогоподібному виступі високого плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 3. – Рис. 4/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 3. – Рис. 4/2.

Л.М. Лугова

468. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 0,3 км на схід від села, біля краю високого плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,5 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 3. – Рис. 4/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 3. – Рис. 4/3.

Л.М. Лугова

469. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)

Знаходиться в східній частині кладовища. У 1993 р. орієнтовно біля місця поховань, на кошти, зібрані місцевими жителями, за підтримки голови виконкому Зубанівської сільської ради К.О. Дзюби, встановлений пам'ятний знак. На символічній могилі – насипному кургані, огороженому металевим ланцюгом, на бетонній основі (0,15 x 0,4 x 1,2 м) встановлена стела (1,8 x 0,8 м) із полірованого лабрадориту. У верхній частині закріплено металевий хрест (вис. 0,6 м), у центральній частині – зображення скорботної жінки та пам'ятний напис: «Цього не можна за-

бути, це не повинно повторитися», «Під час голодомору 1932 – 1933 р.р. в селі Романівна померло понад 500 чоловік».

За свідченнями місцевих дослідників кількість жертв Голодомору становить 650 осіб. За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору в с. Зубані загинула 201 особа, встановлено імена 174 осіб, у с. Романівна загинуло 115 осіб, встановлено імена 110 осіб.

Джерела та література: НА ПКМ – Спр. № 09-953; Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Сорокопуд І. Ярошевський В. Світлий день печалі // Зоря Придніпров'я. – 1993. – № 57 (8710). – 30 травня. – С. 1; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд.

О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 109–112.

Н.М. Сиволап

470. Могила Швець-Харченка Григорія Юхимовича (1941) (іст.)

Знаходиться в західній частині кладовища.

Похований Швець-Харченко Григорій Юхимович (06.05.1917 р., с. Романівка Глобинського району – 19.10.1941 р., с. Панасівка Краснокутського району Харківської обл., перепохований у с. Романівка Глобинського району Полтавської обл.) – радянський воїн. До лав Червоної Армії мобілізований у 1941 р. Старший сержант Швець-Харченко загинув під час оборонних боїв у жовтні 1941 р. і був похований на х. Панасівка Харківської обл. 17 травня 1969 р. останки були перепоховані в рідному селі Романівці. На могилі рідними встановлено металевий хрест (вис. 1,6 м) із написом на металевій табличці: «Швець-Харченко Григорій Юхимович 06.05.1917 – 19.10.1941».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 977530. – Спр. 82; Довідка вико-

навчого комітету Зубанівської сільської ради Глобинського району Полтавської області №74/02-38 від 05.02.2013 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 288.

Н.М. Сиволап

471. Пам'ятний знак полеглим землякам (1980) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля будинку культури.

Встановлений згідно з рішенням виконкому Зубанівської сільської ради та правління колгоспу «Іскра» від 16 квітня 1980 р. на честь воїнів, жителів села, які загинули на фронтах Другої Світової війни. Погруддя воїна з мармурової крихти (вис. 1.1 м), виготовлене Харківським художньо-виробничим комбінатом, встановлене на такому ж постаменті (вис. 2.8 м), закріпленому на бетонній, обкладеній плитами основі (0,34 x 3.15 x 3.15 м). На постаменті – напис: «1941 – 1945». Біля підніжжя – плита (1,1 x 0,6 м) із сірого граніту з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, які загинули за свободу і незалежність нашої Батьківщини». За пам'ятником знаходиться горизонтальна залізобетонна стела (2,25 x 12,0 м),

обкладена мармуровими плитами, на якій закріплено 16 біломармурових дощок (0,4 x 0,4 м) із прізвищами 117 загиблих земляків. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 118 прізвищ.

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 7; Там само. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 14; Там само. – Ф.15. – Оп. 23. – Спр. 175. – Арк. 55, 95; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1807-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Любінський район, Пребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 287 – 288.

І.М. Деренко

Руда, с. Зубанівська сільська рада

472. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 1 км на схід від села, на високому плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн Дніпра), між двома глибокими балками.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох насипів висотою 0,5-0,8 м, діаметром 10-15 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 2. – Рис. 3/1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 2. – Рис. 3/1,2.

Л.М. Лугова

473. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 1,2 км на схід від села, на високому плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн Дніпра), між двома глибокими балками.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох насипів висотою 0,8 м і діаметром 20 м та висотою 1,5 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів –124,5 м) і діаметром 35 м. Вершина останнього пласка, навіть злегка ввігнута (можливо розораний майдан).

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 2. – Рис.3/4, 5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 2. – Рис. 3/4, 5.

Л.М. Лугова

474. Курган I (археол.)

Знаходиться на західній околиці села, на кладовищі, біля краю високого плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Насип має витягнуту по меридіану форму. Його висота 1,5 – 1,8 м, розміри 15 x 40 м.

Насип задернований, вкритий густими заростями резеди.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Любинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк.2. – Рис. 3/7; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 2. – Рис. 3/7.

Л.М. Лугова

475. Курган II (археол.)

Знаходиться на південній околиці села, біля краю похилої надзаплавної тераси лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,8 м, діаметр 25 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 2. – Рис. 3/8; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 2. – Рис. 3/8.

Л.М. Лугова

476. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на схід від села, на високому плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн Дніпра), між двома поперечними глибокими балками.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 0,6 м, діаметр 20 м.

Через насип проходить польова дорога.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 2. – Рис. 3/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 2. – Рис. 3/3.

Л.М. Лугова

477. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 1,7 км на південний схід від села, на високому плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн Дніпра), між двома поперечними глибокими балками.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 1,4 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 2. – Рис. 3/6; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 2. – Рис. 3/6.

Л.М. Лугова

Святилівка, с. Святилівська сільська рада

478. Святилівський – орнітологічний заказник загальнодержавного значення (природа)

Знаходиться в околицях с. Святилівка в Градизькому лісництві, кв. 3, 4. Перебуває у віданні ДП «Кременчуцький лісгосп» – 107 га, Святилівської сільської ради – 32,2 га.

Обстежувався: М.Л. Клістовим (1991 р., 1993 р.), Т.Л. Андрієнко, Г.Г. Гаврисем (1993 р.), О.М. Байрак (1993 р., 2002 р.), Н.О. Стецюк, М.В. Слюсарем (2002 р., 2008 р.).

Площа 139,2 га. Охороняється згідно з Указом Президента України №715/96 від 20.08.1996 р. Заказник створений із метою збереження острівних систем і прилеглої до них частини акваторії Кременчуцького водосховища в межах Сульської затоки з різноманітними природними комплексами лісової, лучної та прибережно-водної рослинності.

До складу заказника входить система островів. Найбільшим серед них є острів «Петренків», або «Петренки» – останець борової тераси р. Сула, зайнятий лісокультурами сосни звичайної з типовим для лісонасаджень рослинним світом. На початку 90-х рр. ХХ ст. на ньому знаходилася найбільша на материковій частині України полівидова колонія чапель. У кількісному відношенні домінували чапля сіра та квак, у меншій кількості гніздилися білі чаплі – велика та мала, зрідка зустрічалася жовта чапля. В окремі роки колонія нараховувала до 1800 пар птахів. В останні роки відбулося зміщення гніздування чапель із західної частини острова до центрально-східної. З 2002 р. в колонії залишилася лише чапля сіра, гніздова чисельність якої не перевищує 200 пар. У місці поселення колонії чапель за останні 15 років відмічене явище

формування щільного підліску з бузини чорної. На більшості ділянок насаджень у травостой переважають види нітрофільної групи: чистотіл великий, анізанта покривельна, зірочник середній, герань Робертова. На вільних від сосни ділянках (піщаних пагорбах) виявлені псамофітні угруповання різних стадій заростання пісків. На периферійній частині сформовані тополівники (осокорові та білотополеві) із вкрапленнями верб: попелястої, вушкатої, козячої, білої та ламкої. Піонерами вологих ділянок піщаних кіс виступають кремена гібридна та підбіл звичайний, що утворюють монодомінантні угруповання. Крім того, до складу заказника входять 4 острови під загальною назвою «голі острови», що являють собою алювіальні піщані коси, намиті водами Дніпра. На них деревно-чагарникова рослинність відсутня. Флора заказника нараховує близько 400 видів. Із раритетних у її складі відмічені: жито дике та конвалія звичайна (регіонально рідкісні види); сальвінія плаваюча (Червона книга України). Угруповання останньої занесені до Зеленої книги України.

Лісовий фауністичний комплекс заказника досить багатий і нараховує близько 73 видів наземних хребетних. Основу його видового різноманіття складають птахи – у гніздовий сезон зустрічаються понад 40 видів. Серед них домінують дрізд співочий, славка чорноголова, зяблик і вівсянка звичайна. Пересічними є такі види, як припутень, горлиця звичайна, зозуля, іволга, мухоловка сіра, вівчарик-ковалик, малинівка, зеленяк та інші. Значно рідше зустрічаються дрімлюга, крутиголовка, дятли зелений і малий строкатий, коноплянка, сойка, сорока, яструб великий. На острові Петренки та його околицях відмічена веснянолітня концентрація червонокнижного виду орлану-білохвосту. Під час сезону міграцій з'являється ряд видів, відсутніх у гніздовий період, а саме червонокнижні – орел-карлик і голуб-синяк, регіонально рідкісні – кібчик, боривітер звичайний, вівчарик весняний, вівсянка садова та інші. Ссавці лісового комплексу на те-

риторії заказника через острівне розташування біотопів репрезентовані вкрай бідно: зрідка тут трапляється бурозубка звичайна, в період льодоставу заходить козуля. Це ж стосується амфібій і рептилій – зрідка зустрічаються жаби трав'яна та гостро морда, ящірка живородна.

Інші ділянки заказника – невеликі за площею острови, на яких за останні 20 років відбуваються природні процеси заростання пісків вербою гостролистою та псамофітними рослинами. По берегах утворилися смуги прибережно-водної рослинності з рогозу вузьколистого, череди трироздільної, щавлю водяного, частухи подорожникової.

Найбільша кількість видів наземних хребетних заказника (близько 89) належить до водно-болотного фауністичного комплексу. Домінують птахи (близько 78 видів). Найбільш чисельними є ластівка берегова та очеретянка дроздовидна; досить звичайні – бугайчик, крижень, чирок-тріскунок, крячки білощокий, малий і річковий. Спостерігається ріст чисельності червонокнижного виду мартина каспійського (реготуна чорноголового), для якого заказник є найпівнічнішим місцем гніздування в Україні. Видове різноманіття водно-болотних птахів значно зростає під час періоду міграцій коли тут нерідко можна зустріти раритетні види: лебедя-шипуну, чернь червонодзьобу та чубату, гоголя, кулик – турухтана, веретенника великого та фіфі, транзитом проходять зграї журавля сірого. Зрідка трапляються мородунка, дупель, крохаль довгоносий і скопа. Ссавці водно-болотного комплексу на території заказника відзначаються невисокою чисельністю: полівка водяна, ондатра, кутора звичайна, видра та єнотовидний собака. Також зрідка зустрічаються й типові амфібії (жаба озерна, джерельянка червоночерева) та плазуни (черепаха болотна, вуж звичайний і водяний). На незаліснених островах у гніздовий період у невеликій кількості представлені лучно-степові птахи: жайворонок польовий, травник, плиска жовта, вівсянка очеретяна, деркач, лежень, чекан луговий.

Наукова цінність заказника полягає у його орнітологічному розмаїтті (близько 182 видів) та високій концентрації рідкісних видів: 24 червонокнижних (орлан-білохвіст, чапля жовта, гоголь, скопа, видра річкова, кулик-сорока, горностай, норка європейська, хом'як звичайний та ін.) і 29 регіонально рідкісних (лебідь-шипун, широконосіска, шилохвіст, чернь чубата, шуліка чорний, лунь луговий, боривітер звичайний та ін.). Заказник виконує важливу еколого-гідрологічну функцію як об'єкт Дніпровського національного екокоридору.

Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. № 01-115. – Арк. 16 – 18; НА ПКМ. – Спр. № 01-116. – Арк. 142; Андрієнко Т.Л., Байрак О.М., Залудяк М.І. та інші. Заповідна краса Полтавщини. – Полтава: ІВА «Астрей», 1996. – С. 123; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 212; Еталони природи Полтавщини. Розповіді про заповідні території. / Під заг. ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 2003. – С. 121 – 124; Зелена книга України / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Альгерпрес, 2009. – С. 343 – 344; Клецов Н.Л. О гнездовании черноголового хохотуна (*Larus ichthyaetus*) на Кременчугском водохранилище // Вестник зоологии. – 1993. – № 5. – С.56; Клецов Н.Л. Формирование околородных орнитокомплексов под влиянием гидростроительства (на примере р. Днепр). – К.: Институт зоологи АН УССР, 1991. – 70 с.; Клецов Н.Л., Гавриш Г.Г., Андриевская Е.Л. Сульський залив Кременчугського водохранилища. – К., 1995. – 47 с.; Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення: Довідник / Редкол. В.Б. Леоненко та ін. – К.: Наука, 1999. – С. 92; Регіональна екомережа Полтавщини / Під заг. ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 2010. – С. 108, додаток С. 1; Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха. – К.: Любалконсалтинг, 2009. – С. 402, 413, 416, 417, 419, 420, 422, 432, 442, 446, 449, 451, 453, 455, 458, 459, 461, 462, 471, 477, 531, 539, 540, 543.

Н.О. Стецюк, О.В. Халимон

479. Сулинський – ландшафтний заказник загальнодержавного значення (природа)

Знаходиться в околицях сс. Липове, Святилівка, Мозолівка, на території Градизького лісництва – кв. 1, 2, 5 – 9. Частина розташована на території Семнівського району Полтавської та Чорнобаївського району Черкаської областей.

Перебуває у віданні Святилівської сільської ради – 9566,9 га (в т.ч. 9498,8 га – акваторія Сулинської затоки Кременчуцького водосховища), Бугаївської сільської ради – 8987,2 га (в т.ч. 8823,2 га – акваторія затоки), ДП «Кременчуцький лісгосп». – 657,0 га.

Обстежувався В.Г. Осадчим (1993 р.), Т.Л. Андрієнко, О.М. Байрак, М.Л. Клецовим (1994 р.), О.М. Байрак, Н.О. Стецюк, М.В. Слюсарем (2000 р.), Н.О. Стецюк, М.В. Слюсарем (2008 р.).

Площа 19211,1 га. Охороняється згідно з Указом Президента України №1341/98 від 9.12.1998 р.

Створений з метою збереження цінних водно-болотних угідь у пони́ззі р. Сула – найбагатших за видовим складом флори та фауни водно-болотних комплексів Центральної України. Є основним на Кременчуцькому водосховищі нерестовищем, місцем нагулу та зимівлі різноманітних видів риби (щуки, сазана, ляща, синця, судака та ін.). Місце оселення, гніздування та відпочинку багатьох перелітних видів птахів, серед яких – чапля жовта, мартин каспійський (реготун чорноголовий), лежень, кулик-сорока, кулик-довгоніг (ходуличник), дерихвіст степовий, занесені до Червоної книги України. Місце розмноження та відтворення болотної та водоплавної дичини. Стабілізатор мікроклімату, регулятор ґрунтових вод та підтримання гідрорежиму річки. Виконує екологічні, рекреаційні функції.

Територія заказника – один із мілководних масивів Сулинської затоки, майже повністю зарослий, окрім основного річища Сули. Річка меандрує, завдяки чому в межах заказника майже втричі довша. Обидва береги чітко виділяють-

ся наявністю очеретяних угруповань вздовж річища. Основні площі займає гідрофільна рослинність. Меншу площу – водна рослинність, яку формують види занурені у воду та з плаваючими на поверхні води листками. Середня частина Сульського плеса займає не більше 15% площі затоки. На ній переважають мілководдя (більше половини), які тут заростають значно менше, решту займають глибоководні ділянки. Нижня частина Сульського плеса охоплює більше половини площі затоки. У межах заказника наявні острови різної площі та конфігурації, найбільший із яких – Кулишівка, зайнятий тополівниками, вербняками, інші острови видовженої форми площею до 10 га практично без деревної рослинності. На заплаві на деяких неводнених ділянках формуються вологі заплавні ліси (осокірники, білотополіві, діброви, вербняки). На Сулинській затоці водну й прибережно-водну флору репрезентують до 100 видів. Рослинність в різних частинах заказника виявлена нерівномірно. Найкраще водна рослинність представлена на початку гирлової частини р. Сула, а також на численних затоках і старицях. Високотравні болота займають найбільші площі у верхній частині затоки й представлені угрупованнями очерету звичайного, рогозу вузьколистого, рідше – широколистого, кути озерної, вологолюбних осок. На заплаві формуються лучно-псамофітні та лучно-болотні комплекси. Флора складає близько 600 видів рослин. Червонокнижні види репрезентують: сальвінія плаваюча, зозулинець болотний, пальчатокорінник м'ясочервоний. Зустрічаються угруповання рослин, занесених до Зеленої книги України: латаття білого, латаття сніжно-білого, сальвінії плаваючої. З рослин, занесених до регіонального списку: валеріана висока, латаття біле, латаття сніжно-біле, оман високий, пухирник звичайний, щавель український.

Із видів тварин, занесених до Червоної книги України відмічені: чапля жовта, гоголь, крех середній (крохаль довгоносий), скопа, лунь польовий, лунь

лучний, орлан-білохвіст, журавель сірий, лежень, кулик-довгоніг, кулик-сорока, кульон великий (кроншнеп великий), дерихвіст степовий, мартин каспійський, крячок малий, голуб-синяк, сиворакша, сорокопуд сірий, горностай, норка європейська, видра річкова. З регіонально рідкісних видів тварин: баклан великий, чапля велика біла, чапля мала біла, лебідь-шипун, широконоса, шилохвіст, чернь чубата, шуліка чорний, боривітер звичайний, кібчик, куріпка сіра, мородунка, турухтан, дупель (баранець великий), вальдшнеп (слуква), веретенник великий (грицик великий), крячок білощокий, крячок світлокрилий, дятел зелений, дятел середній строкатий, кропивник, вівчарик весняний, щеврик лучний, чиж, чечевиця звичайна, просянка, вівсянка садова, часничниця звичайна, тритон гребінчастий.

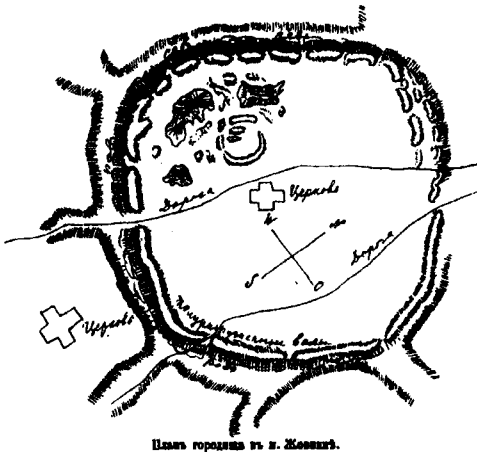
Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. № 01 – 116. – Арк. 95; Байрак О.М., Іващенко О. Стан охорони фіторізноманітності пониззя р. Сули // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України (до 115-річчя М.І. Гавриленка) / Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. – Полтава: ПДПУ, 2004. – С. 219 – 221; Байрак О.М., Проскурня М.І., Стецюк Н.О. та ін. Еталони природи Полтавщини: Розповідні про заповідні території. Науково-популярне видання. – Полтава: Верстка, 2003. – С. 75 – 80; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 27, 31, 32, 49, 104, 126, 147, 186, 199; Зелена книга України / Під загальною редакцією члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Альтерпрес, 2009. – С. 315 – 318, 343 – 344; Клестов Н.Л. О гнездованні чорноголового хохотуна (*Larus ichthyæetus*) на Кременчугском водохранилище // Вестник зоологии. – 1993. – № 5. – С. 56; Клестов Н.Л., Гавриш Г.Г., Андриевская Е. Л. Сульський залив Кременчугського водохранилища. – Київ, 1995. – 48 с.; Червона книга України. Рослинний світ / За ред. І.А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 38, 155, 168; Червона книга України: Тваринний світ / за ред. Я.П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – С. 402, 413, 416, 417, 420, 421, 432, 442, 446, 449, 451, 455, 458, 459, 461, 462, 471, 477, 539, 540, 543.

Н.О. Стецюк, С.Л. Кизим

480. Археологічний комплекс I: городище та селище давньоруського літописного «града» Желні (Желді), козацького сотенного містечка Жовнин (Святилівка I) (археол.)

Знаходиться за 10,3 км на південь (азимут 189°) від сучасної південно-західної околиці с. Святилівка, за 1,75 км на схід від теперішньої берегової лінії, на острові в акваторії Кременчуцького водосховища. До затоплення городище розміщувалося в центральній частині старого с. Жовнино, в ур. Городище, на невеликому підвищенні другої надзаплавної тераси правого берега р. Сула, лівобічної притоки Дніпра.

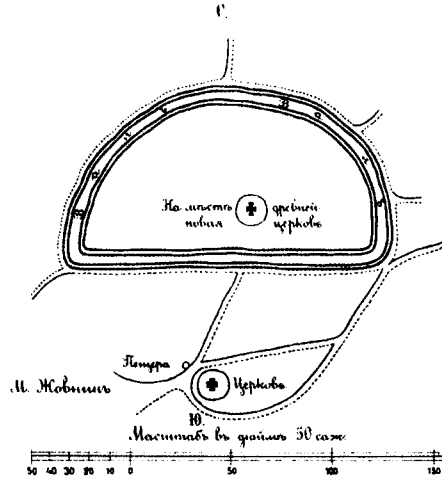

Вперше описи решток давньорусько-козацьких укріплень у містечку Жовнині містяться серед анкетних даних Центрального Статистичного Комітету Російської імперії 1873 р. На той час вони вже мали сліди інтенсивних руйнувань унаслідок новітніх будівництв та нівелювання валів для місця розміщення бургів селітроварного заводу.

Розміри та певні особливості городища реконструюються за матеріалами анкетування 1873 р.: укріплення знаходилося в центрі села, мало округлу форму (110 сажнів у ширину та в довжину (234 м, площа таким чином становила бл. 4,3

га), 383 сажні в околі ([816 м). Поверхня рівна та порита для функціонування бургів (здається, на середину XIX ст. завод вже не функціонував, як свідчать мапи того часу, а описами засвідчені факти селітроваріння попередніх періодів – В.Ш.). Вал, хоча й порушений з усіх боків під бурти, фіксувався на всій протяжності, та мав проходи з півночі й півдня.

В останні роки XIX ст. городище обстежувалося В.Г. Ляскоронським, який залишив після себе досить цінні свідчення: порівняно добрий опис та досить детальний план укріплення. Він зазначав про круглу форму укріплень, що часто мали ділянки розривів, рів навколо, та безсистемне скупчення бургів всередині майданчика. У західній частині дослід-

ник зафіксував округле «укріплення», яке як вважав могло бути своєрідним «дитинцем». Важливим також є відображення місця розміщення церков, що разом із картографічними матеріалами середини XIX – початку XX ст. дає можливість доволі точно локалізувати та «посадити» контури укріплень. Діаметр городища, за В.Г. Ляскоронським – 450 аршин (бл. 320 м, тобто орієнтовно 8 га).

Л.В. Падалка, користуючись матеріалами анкетування та повідомленнями власних інформаторів (полкового фельдшера С.А. Пшеничного та фєерверкера М.Є. Пелипенка), описує в Жовнині

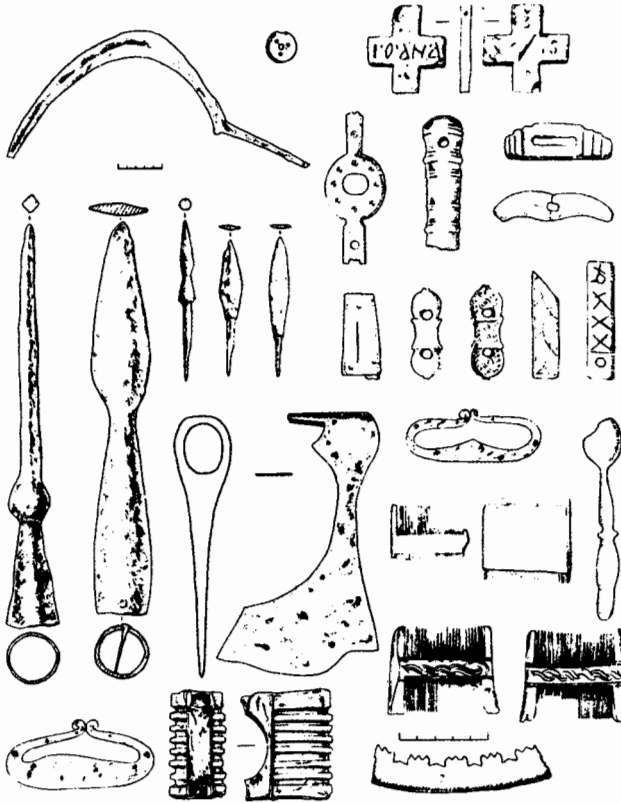

городок на 3 десятини (бл. 3,3 га), з валами в 3 – 4 сажні висоти (бл. 6 – 8 м). Поряд знаходився провал підземного ходу чи печери. Важливим у цьому повідомленні є план городища, складений, певно,

бітником ІА АН УРСР К.М. Гончаровим у 1960 р., після початку затоплення ложа водосховища та поступової водної ерозії поверхні. У 1969 р. обстежувалися співробітником Інституту зоології АН та Археологічного музею в м. Київ Л.М. Рутковською. У 1981 р. територія пам'ятки обстежувалася Посульським загонем ІА АН СРСР під керівництвом Ю.Ю. Моргунова.

Упродовж останніх 30 – 40 років ділянка городища та селища є об'єктом частих обстежень краєзнавців, колекціонерів і скарбощукачів, що супроводжуються зборами та незаконними розкопками. Матеріали з них частково потрапляли до музеїв, у більшій мірі ставали надбанням приватних колекцій. Зокрема, деяка кількість знахідок із розвідок аматорів та краєзнавців була організована вчителькою Жовнинської СШ Г.М. Пилипенко у 1980-х рр. на базі навчального закладу в якості шкільного музею.

Вперше давньоруське місто Желні (Желді) згадується в літописі під 1116 р. як збудований переславським князем Ярополком для полонених і переселених сюди з полоцького Друцка жителів. Ототожнення літописного Желні з пізнішим Жовнином майже не викликало заперечень у дослідників ще з кінця XIX ст. Матеріали з городища, а також його могильника (див. с. Святилівка, могильник в ур. Біленкові Бурти) переконливо вказують на заснування тут поселеннядесь ще одночасно зі спорудженням Посульської оборонної лінії на рубежі X – XI ст. Інтенсифікація життя на городищі припадає на час другої третини XI ст. Дослідники пов'язують це з військово-політичною діяльністю дуумвірату Мстислава та Ярослава Володимировичів (1024 – 1036 рр.). У 1031 р. вони вели військові дії проти Польщі,

самими інформаторами, та вказівка на історичну збережену традицію подвійної назви Жовниного на рівні з Климятином (Кливятином). Територія, де за описами В.Г. Ляскоронського та за переказами місцевих мешканців раніше були рештки укріплень і провали підземних ходів, обстежувалася Ф.Б. Копиловим у 1946 р.: останнім була констатована повна руйнація валів та зафіксовано лише знахідки козацької доби.

Культурні нашарування давньоруського часу на були відкриті науковим співробітником інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР В.Д. Дяденко та науковим співро-

звільняли червенські міста. Зважаючи на свідчення про посадження частини полонених поляків по Росі, певні повідомлення про такі осадження й «за Дніпром», наявність великої кількості знахідок із городища та могильника речей західного походження чи взірця, дослідники припускають можливість переселення й сюди цього населення. А 1116 р. місто поповнилося новими переселенцями, що пов'язано певно, з реконструкцією оборонних укріплень.

Із початку XVI ст. територією «знамя Кливятинського» з його уходами володів Київський Микола-Пустинський монастир. У 1616 р. М. Вишневецький відібрав частину монастирських володінь, осадивши на старому городищі нове містечко Жовнин. З цього часу починається нова, козацька історія міста, що з середини XVII ст. стає сотенним центром Чигиринського, а пізніше Лубенського полків.

Острів, на якому після затоплення розміщувалися рештки городища, мав форму півмісяця, розміри – 140 (по вісі південний захід – північний схід) x 50 м. Раніше це була найвища точка старого села, а наразі – останець, із культурними нашаруваннями давньоруського та козацького часів, що здіймається над дзеркалом водної поверхні на 3 м, та має у своєму заповненні численні захоронення нового часу.

Статистичні підрахунки кераміки Ю.Ю. Моргуновим засвідчують таку хронологічну приналежність: до кінця X – початку XI ст. відноситься 19,7% з усієї кількості, до кінця XI – початку XII ст. – 35,2%, а середині XII – XIII ст. – 45,1%. Ці а також індивідуальні знахідки території городища засвідчують факти достовірного заснування поселення на місці городища ще до літописної згадки.

За дослідженнями М.П. Кучери двоскладове городище (певно, з селищем), мало площу 7 га. О.В. Сухобоков повідомляє, що під час розмивів оголилися обвуглені конструкції дерев'яних клітей основи валу. Вивчення картографічних джерел середини XIX – середини XX ст., їх співвіднесення з існуючими планами го-

родища (В.Г. Ляскоронського та Л.В. Падалки), співставлення з сучасною ситуацією, дають підстави вважати, що острів, показаний Ю.Ю. Моргуновим власне як залишки фортеці є лише її південним посадом: самі укріплення знаходилися північніше, на одній смузі в горизонтальній площині з могильником, і на разі повністю затоплені. А як свідчать дані космічної та аерофотозйомки останніх років вище згаданий острів вже майже зник із поверхні водного дзеркала.

Численними є й різноманітні індивідуальні знахідки з території городища, що були зібрані в різні роки в розмивах: це знаряддя праці (серп, сокира), предмети побуту (кресала, ножі, замки, ключі, шиферні пряслиця), деталі озброєння (наконечники стріл та списів), прикраси (гудзики, пряжки, кільця, підвіски) тощо. Велика кількість знахідок репрезентує високий розвиток тут косторізної справи, що виражено різними виробами: гребенями, ложками, гудзиками та застібками, орнаментованими накладками, руків'ями і т.д. Виразним є хрестик-гільник із овруцького шифера із зображенням Ісуса Христа та монограмою власника «Іоана».

Наукові археологічні розкопки на території пам'ятки не проводилися. Колекція із розвідок Ю.Ю. Моргунова 1981 р. зберігається в Лубенському краєзнавчому музеї. Окремі предмети зі зборів краєзнавців та скарбошукачів різних років знаходяться у фондах Кременчуцького історико-краєзнавчого музею, Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського та зберігалися у 1980-х рр. у пришкільному музеї в с. Жовнині Черкаської обл. Можливо, окремі знахідки є і в фондах ІА НАНУ серед предметів колекцій з досліджень могильника в ур. Біленкові Бурти.

Пункт Святилівка I – комплексний відомий археологічний об'єкт у складі городища та селища давньоруського літописного «града» Желні (Желді), козацького сотенного містечка Жовнин, одне з кількох літописних міст давньоруського Посулля, що, на жаль, зазнав руйнуван-

ня без археологічних досліджень, і більшою мірою залишився майже не вивченим археологами. У зв'язку з відсутністю наукових археологічних обстежень упродовж останніх понад 30 років пам'ятка потребує нагального огляду з метою встановлення сучасного стану збереження. Незважаючи на те, що на сьогоднішній день об'єкт повністю знаходиться під водною поверхнею, рештки городища літописного давньоруського міста Желні ще можуть мати предмет охорони і бути віднесені до категорії підводних археологічних об'єктів.

Джерела та література: Копилов Ф. Звіт про роботу Посульської археологічної експедиції 1946 р. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1946/22. – Арк. 35; Моргунов Ю. Ю. Отчет о работе Посульской разведочной группы ИА АН СССР в 1981 г. на территории Сумской, Полтавской и Черкасской обл. УССР // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1981/53. – 22 арк., 18 табл.; М-36-90. С. Жовнин. М 1:100 000. По съемкам 1929, 1931 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Издание 1941 г.; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сбл.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900 – 1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г. часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябре 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9; Древнерусские поселения Среднего Поднепровья : Археологическая карта / М. П. Кучера, О. В. Сухобоков, С. А. Беляева и др. / АН УССР, Ин-т археологии. – К. : Наукова думка, 1984. – 196 с. – С. 137. – № 333; Дяденко В. Д. Жовнинський могильник XI – XIII ст. / В. Д. Дяденко, О. П.

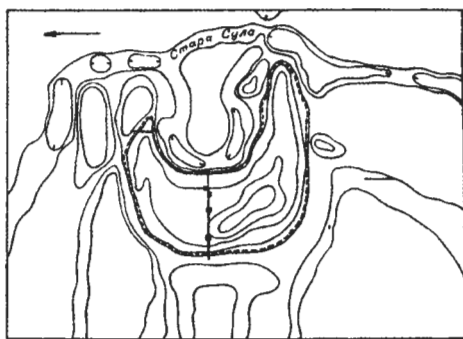
Моця // Археологія. – 1986. – Вип. 54. – С. 82 – 90; Кілієвич С. Р. Археологічні розкопки біля с. Жовнин // Археологія. – 1965. – Вип. XIX. – С. 189 – 195. – С. 193 – 194; Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Каталог / укладачі : Н. В. Блажевич, Н. Б. Бурдо, І. С. Вітрик та ін. – К. : Академперіодика, 2007. – 356 с. – С. 17, 176. – №№ 17, 81; Кучера М. П. Слов'яно-руські городища VIII-XIII ст. між Саноном і Сіверським Дінцем / М. П. Кучера. – К. : ІА НАН України, 1999. – 253 с. – С. 222. – № 629; Летопись по Ипатскому списку. – СПб : изд. Археографической комиссии, 1871. – 616, 23, 28, 12 с. – С. 203; Летопись по Лаврентиевскому списку. – СПб : изд. Археографической комиссии, 1872. – 512, 63 с. – С. 276; Ляскоронский В. Г. Городища, курганы и длинные (змиевые) валы в бассейне р. Сулы / В. Г. Ляскоронского // Тр. XI АС в Киеве 1899 г.; [под ред. граф. П. Уваровой и С. С. Слущкого]. – Т. I. – М. : тип. Г. Ласскера и А. Фегеля, 1901. – С. 405 – 457. – С. 446 – 447; Макаренко Н. Городища и курганы Полтавской губернии (сборник топографических сведений) / Николай Макаренко. – Полтава : Изд-во ПУАК, 1917. – 105, XIX с. – С. 4; Моргунов Ю. Ю. Древнерусские памятники поречья Сулы / Моргунов Ю. Ю. – Курск, 1996. – 159 с. – С. 122, 124 – 125. – Рис. 40:3, 42:1 – 2, 7 – 12, 16 – 33; Моргунов Ю. Ю. Находки из Жовнина в музеях Полтавщины и Черкащины / Моргунов Ю. Ю. // 100 річчя Полтавському краєзнавчому музею : мат-ли наук. конф. Полтава, 1991. – Частина 2. – С. 97 – 100; Моця А. П. Сведения об этническом составе летописного Желни по данным могильника / А. П. Моця // Древнерусское государство и славяне. Материалы симпозиума, посвященного 1500-летию Киева. – Минск : Наука и техника, 1983. – С. 82 – 84; Падалка Л. В. Прошлое Полтавской территории и её заселение: Исследование и материалы / Издание ПУАК / Л. В. Падалка. – Полтава : тип. Тов-ва Печатного Дела, 1914. – 237 с. – С. 171, 176; Падалка Л. В. О древних городках, городищах и насыпных валах на территории нынешней Полтавской губ. : (Древние земляные сооружения в пределах Полтавской губ.) // Тр. ПУАК. – Полтава, 1905. – Вып. 1. – С. 153 – 214. – с. 166, 188 – 189, 190. – Чертеж № 7; Рутковская Л. М. Раннесредневековые памятники Левобережья Днепра / Л. М. Рутковская // Археологические открытия 1969 года. – М. : Наука, 1970. – С. 275 – 276.

В.В. Шерстюк

481. Археологічний комплекс II: городище, селище та могильник давньоруського часу в ур. Палянівщина (Святилівка II) (археол.)

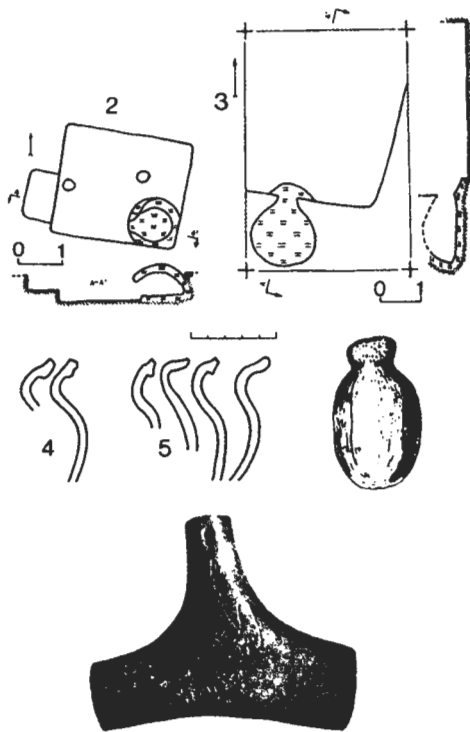
Знаходиться за 16,0 км на південь (азимут 170°) від сучасної південно-західної околиці с. Святилівка, майже в центральній частині дзеркала водної поверхні Кременчуцького водосховища. До затоплення городище розміщувалося в ур. Палянівщина, на підвищенні надзаплавної тераси біля краю стариці неподалік правого берега р. Сули, лівобічної притоки Дніпра.

Городище відкрите розвідками Р.А. Юри в 1956 р., розкопки, порівняно на невеликій площі, тут проводилися у 1957 р. Жовнинським загonom Кременчуцької експедиції ІА АН УРСР (керівник – В.Й. Довженюк).

Комплекс складається з городища, неукріпленого селища та синхронного могильника. Майданчик фортеці розорювався, мав підковоподібну форму (240 x 106 м), висота валів сягала 2,9 м, зі сходу мало природне укріплення у вигляді стариці Сули, з інших боків вал і рів, останній глибиною до 1,0 – 1,5 м.

Культурні нашарування потужністю 0,60 – 1,80 м містили давньоруську кераміку кінця X – середини XII ст., з найбільшою концентрацією в ранні етапи. Дослідженнями встановлена глибина рову в межах 2,1 м при ширині 4,5 м; розкопками виявлено дві заглиблені в материк споруди з печами. Серед знахідок з території городища – знаряддя праці та побутові речі, прикраси тощо, що є ти-

повим набором для подібних пам'яток. Вирізняється окремо кістяна різьблена «сільниця» зі знаком Рюриковичів.

Поселення тут виникло на рубежі X – XI ст., а наприкінці XII ст. за допомогою рову було оформлене в укріплене убижище-схованку. Селище розмірами 300 x 100 примикало до городища з заходу, могильник розташовувався на північ.

Археологічні розкопки на території пам'ятки проводилися в 1957 р. Кременчуцьким загonom ІА АН УРСР. Усього було досліджено близько 240 кв. м. культурних нашарувань. Колекція знахідок із розкопок зберігається у фондах ІА НАНУ, певно, серед матеріалів з Воїня.

Пункт Святилівка II в ур. Палянівщина – комплексний відомий археологічний об'єкт у складі городища, селища та могильника давньоруського часу, містогавань поруч з Воїнем, що, на жаль, був досліджений лише на незначній площі та пізніше затоплений. Незважаючи на те, що на сьогоднішній день пам'ятка повністю знаходиться під водною поверх-

нею, рештки городища давньоруського міста в ур. Палянівщина ще можуть мати предмет охорони та бути віднесеним до категорії підводних археологічних об'єктів.

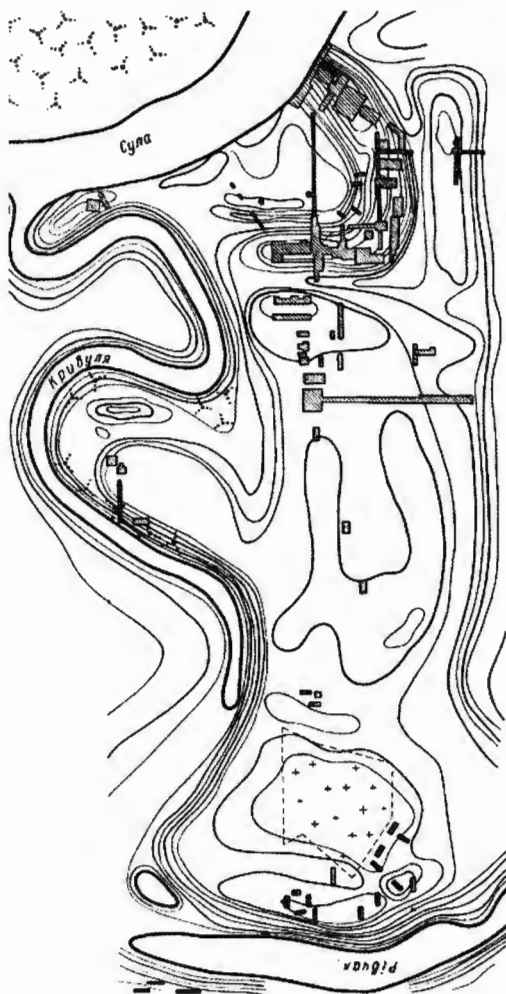
Джерела літератури: Богусевич В. А. Отчет о раскопках посада древнерусского города «Воишь» в 1956 г. (Древнерусская Кременчугская экспедиция) (Раскопки у села Воинская Гребля, Градижского р-на Полтавской обл.) // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1956/3. – 37 арк., 36 табл.; Кілієвич С. Р. Археологічні розкопки біля с. Жовнин // Археологія. – 1965. – Вип. XIX. – С. 189 – 195; Кучера М. П. Слов'яно-руські городища VIII-XIII ст. між Саном і Сіверським Дінцем / М. П. Кучера. – К. : ІА НАН України, 1999. – 253 с. – С. 222. – № 630. – Рис. 4:6; Моргунов Ю. Ю. Древнерусские памятники поречья Сулы / Моргунов Ю. Ю. – Курск, 1996. – 159 с. – С. 125, 127. – Рис. 40:5; 43:2, 5, 7-8.

В.В. Шерстюк

482. Археологічний комплекс III: городище, селище та могильник давньоруського літописного «града» Воишь (Святилівка III) (археол.)

Знаходиться за 19,1 км на південь (азимут 170°) від сучасної південно-західної околиці с. Святилівка, майже в центральній частині дзеркала водної поверхні Кременчуцького водосховища. До затоплення городище розміщувалося на підвищенні надзаплавної тераси безпосередньо біля краю правого берега р. Сула, лівобічної притоки р. Дніпро, та уздовж її затоки-стариці.

Вперше описи, до того ж доволі детальні, решток давньоруського укріплен-

ня біля села Воїнська Гребля містяться серед анкетних даних Центрального Статистичного Комітету Російської імперії 1873 р. В останні роки XIX ст. городище обстежувалося В.Г. Ляскоронським, який залишив після себе його план та свідчення про розміри. Згадує його й Л.В. Падалка, користуючись матеріалами анкетування та повідомленнями власних інформаторів. Обстежувалося Ф.Б. Копиловим у 1946 р.

У 1956 – 1959 рр. на території укріплення та посаду розкопки проводила Давньоруська Кременчуцька експедиція ІА АН УРСР під керівництвом В.Й. Доженка та В.К. Гончарова.

Майданчик дитинця площею 4,6 га мав підковоподібну в плані форму, відкрити до річки, і був обнесений валом висотою до 3 – 7 м та ровом. Площа видовженого на північ та захід посаду дорівнювала 23 га. Поруч було виявлено синхронний ґрунтовий могильник. Житлові та господарські будівлі мали різні конструкції (пустотілі кліті, наземні споруди, напівземлянки). Окрім різноманітних виробів ремісників та церковного начиння, виявлені численні свідчення торгівельних операцій – важки, візантійські монети, уламки амфор, хозарський горщик.

Місто Воїнь згадується в літописах під 1055, 1079 і 1110 роками. Згідно з керамічним матеріалом фортеця була збудована наприкінці X – на початку XI ст. Укріплення склалися з двох валів і рову між ними, були посилені сирцевою кладкою, що є характерною ознакою часу будівництва при Володимирі Святославовичу. Серед знахідок того часу – односторонні кістяні гребені та футляри до

них, ключі від замків, південні імпортні посудини (амфори).

У XI ст. укріплення були реконструйовані. Основу нового валу складала два ряди дерев'яних зрубів, що були заповнені ґрунтом, а внутрішній третій був пустотілим, і використовувався для побутових потреб. Серед дослідників ця перебудова пов'язується з активізацією військово-політичної діяльності Мстислава Володимировича та розселенням у 1031 – 1032 рр. на кордонах Русі полонених поляків. Свідченням цього є збагачення різноманітності речового побутового інвентарю, збільшення кількості та певні західні аналогії знахідок, різке підвищення кількості імпорту, в т.ч. амфор та візантійських монет.

На середину XI ст. Воїнь стає важливою фортецею Київської Русі, розміщуючись у гирлі Сули, виконуючи функції торгової гавані водночас з прикордонним форпостом. Новий розквіт міста припадає на цей час у зв'язку з виокремленням Переяславського князівства. В XII ст. місто мало риси розвинутого середньовічного міста з ремісничими осередками на посаді. У процесі розкопок було досліджено кілька ремісничих центрів.

Місто загинуло у 1239 р. під час навали військ Менгу-хана, і більше не відновлювалося. Після заповнення ложа Кременчуцького водосховища територія городища та посаду була повністю вкрита водною поверхнею штучного Кременчуцького моря.

Археологічні розкопки на території пам'ятки проводилися в 1956 – 1959 рр. Кременчуцьким загonom ІА АН УРСР. Усього було досліджено близько 8 тис. кв. м. культурних нашарувань. Колекція знахідок із розкопок зберігається у фондах ІА НАНУ (колекції №№ 124 – 125, 338 та ін.), частина знахідок експонується в Археологічному музеї ІА НАНУ.

Пункт Святилівка III – комплексний відомий археологічний об'єкт у складі городища, селища та могильника давньоруського літописного «града» Воїнь (Воїн), один із найбільш відомих і найважливіших військово-політичних та торгово-економічних осередків давньоруського Посулля та Подніпров'я, що, на жаль, був досліджений лише на незначній площі та пізніше затоплений. Незважаючи на те, що на сьогоднішній день пам'ятка повністю знаходиться під водною поверхнею, рештки городища літописного давньоруського міста Воїнь ще можуть бути предметом охорони, віднесеним до категорії підводних археологічних об'єктів.

Джерела та література: Богусевич В. А. Отчет о раскопках посада древнерусского города «Воинь» в 1956 г. (Древнерусская Кременчугская экспедиция) (Раскопки у села Воинская Гребля, Градизького р-на Полтавской обл.) // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1956/3. – 37 арк., 36 табл.; Гончаров В. К. Отчет о раскопках древнерусского городища у с. Воинская Гребля // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1959/1. – 17 арк.; Копилов Ф. Звіт про роботу Посульської археологічної експедиції 1946 р. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1946/22. – Арк. 35 – 37; Юра Р. А. Отчет о раскопках участков №№ 1, 3, 5 на древнерусском городище у с. Воинская Гребля // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1959/1. – 15 арк.; Довженко В. Й., Гончаров В. К., Юра Р. О. Древньоруське місто Воїнь. – К.: «Наук. думка», 1966. – е е 146 с., іл.; Древнерусские поселения Среднего Поднепровья: Археологическая карта / М. П. Кучера, О. В. Сухобоков, С. А. Беляева и др. / АН УССР, Ин-т археологии. – К.: Наукова думка, 1984. – 196 с. – С. 154 – 155. – № 387; Колекція Наукових фондів Інституту археології НАН України. Каталог / укладачі: Н. В. Блажевич, Н. Б. Бурдо, І. С. Вітрик та ін. – К.: Академперіодика, 2007. – 356 с. – С. 166 – 167, 312. – №№ 35, 125, 124, 133; Кучера М. П. Слов'яно-руські городища VIII–XIII ст. між Самом і Сіверським Дінцем / М. П. Кучера. – К.: ІА НАН України, 1999. – 253 с. – С. 222. – № 629; Ляскоронский В. Г. Городища, курганы и длинные (змиевые) валы в бассейне р. Сулы / В. Г. Ляскоронского // Тр. XI АС в Киеве 1899 г.; [под. ред. граф. П. Уваровой и С. С. Слуцкого]. – Т. I. – М.: тип. Г. Ласскера и А. Гегеля, 1901. – С. 405 – 457. – С. 412; Макаренко Н. Городища и курганы Полтавской губернии (сборник топографических сведений) / Николай Макаренко. – Полтава: Изд-во ПУАК, 1917. – 105, XIX с. – С. 5; Моргунов Ю. Ю. Древнерусские

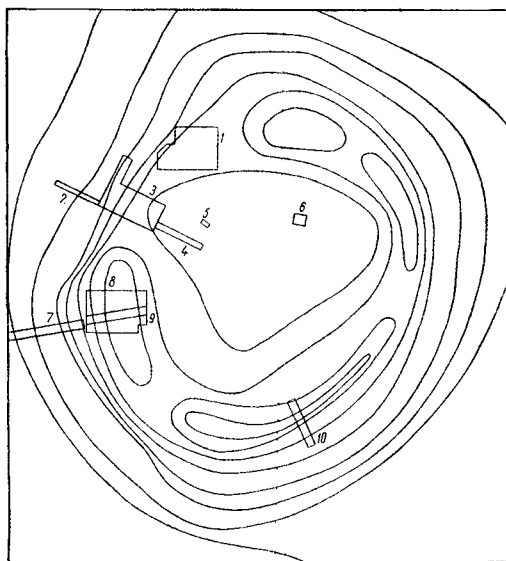
памятники поречья Сулы / Моргунов Ю. Ю. – Курск, 1996. – 159 с. – С. 127 – 128; Падалка Л. В. Прошлое Полтавской территории и её заселение: Исследование и материалы / Издание ПУАК / Л. В. Падалка. – Полтава: тип. Тов-ва Печатного Дела, 1914. – 237 с. – С. 171, 176; Падалка Л. В. О древних городках, городищах и насыпных валах на территории нынешней Полтавской губ.: (Древние земляные сооружения в пределах Полтавской губ.) // Тр. ПУАК. – Полтава, 1905. – Вып. 1. – С. 153 – 214. – с. 189. – Чертеж № 8.

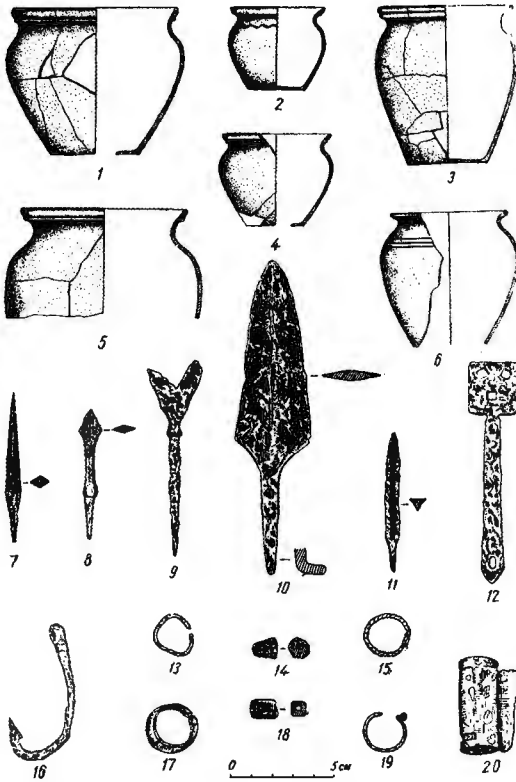
В. В. Шерстюк

483. Археологічний комплекс IV: городище, селище та могильник давньоруського часу в ур. кол. х. Миклашевського (Святилівка IV) (археол.)

Знаходиться за 21,6 км на південний захід (азимут 230°) від сучасної південно-західної околиці с. Святилівка, за 7,0 км від сучасного с. Вереміївка Черкаської області. До затоплення городище розміщувалося біля колишнього х. Миклашевського, на підвищенні надзаплавної тераси біля краю стариці на лівобережжі Дніпра, за 6 км на північ від його русла.

Городище відкрите розвідками загону ІА АН УРСР в 1958 р., розкопки 1958 – 1959 рр. тут проводилися окремим заго-

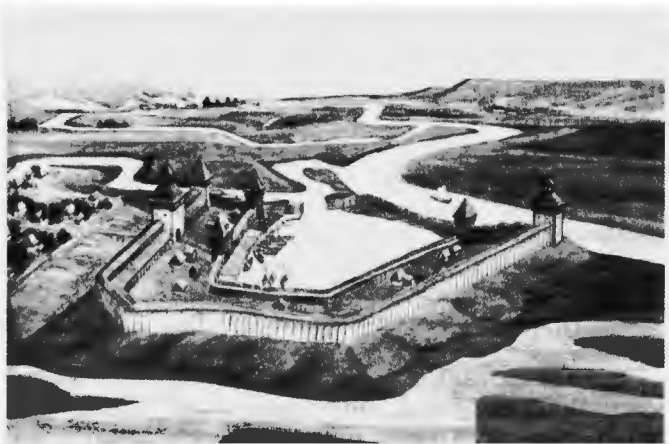
ном Кременчуцької давньоруської експедиції ІА АН УРСР (керівник – М.П. Кучера).

Комплекс у складі городища, неукріпленого селища та синхронного могильника. Підвищення, на якому розміщувалося городище, було захищене річною протокою, а з південного боку примикало до озера. Площадка укріплення мала округлу в плані форму діаметром 60 м (0,3 га), розміщувалася на висоті 4,5 м над рівнем заплави і використовувалася під кладовище; ексгумаційні заходи, проведені перед затоплення остаточного перемішали культурний шар. Кільцеподібний вал у краще збережених місцях сягав висоти 1,8 м, рів у давнину досягав глибини 4 м. Конструкція оборонної стіни складалася з взаємозалежних вінців забутованих ґрун-

том зрубів і внутрішніх пустотілих клітей, що використовувалися для господарських потреб. Стіни двічі перебудовувалися. Первісний вал (1 будівельний період) був зведений наприкінці X ст. (на думку інших дослідників – пізніше, вже на місці існуючого поселення, на рубежі XI – XII ст.), а після пожежі був зміцнений перебудовою (2 будівельний період) на рубежі XI – XII ст.

У пустотілих клітях і забутованих зрубів знайдена кераміка рубежу X – XI і XII – XIII ст., шиферні пряслиця, ножі, вушка від відер, скоби, трубчастий замок, рибальський гачок, наконечник сулиці, пружина від дерев'яного замка та залізни наконечники стріл, два ключа від кубічних замків.

Селище площею 25 га оточує городище з трьох боків і надійно захищене природними перешкодами, його поверхня була забудована. На поселенні розчищені дві поглиблені в материк споруди прямокутної та квадратної в плані форм із напівсферичними глинобитними печами. Синхронний могильник розташований за 130 м на схід від городища, на пагорбі першої надзаплавної тераси. Розчищено 8 поховань XI – XII ст. в неглибоких ямах, що супроводжувалися есовидними і перстнеподібними скроневими кільцями, крученими й пластин-

частими перстнями, намистом і керамікою.

Пам'ятка розкопувалася в 1958 – 1959 рр. експедицією ІА АН УРСР під керівництвом М.П. Кучери. Колекція знахідок зберігається у фондах ІА НАНУ (колекція № 413), окремі знахідки – у фондах Кременчуцького історико-краєзнавчого музею.

Пункт Святилівка IV «біля хут. Миклашевський» – комплексний відомий археологічний об'єкт у складі городища, селища та могильника давньоруського часу, одне з доволі виразних міст Подніпров'я зазначеного періоду, що, на жаль, був досліджений лише на незначній площі та пізніше затоплений. Незважаючи на те, що на сьогоднішній день пам'ятка повністю знаходиться під водною поверхнею, рештки цього городища ще можуть мати предмет охорони та бути віднесені до категорії підводних археологічних об'єктів.

Джерела та література: Кучера М. П. Отчет о раскопках на древнерусском городище у хут. Миклашевского, Еремеевского с/с., Градижского р-на, Полтавской обл. в 1958 – 1959 гг. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1959/1-г. – 45 арк.+15 табл.; Кучера М. П. Древньоруське городище в х. Миклашевському / М. П. Кучера // Археологія. – 1962. – Вип. XIV. – С. 89 – 108; Кучера М. П. Слов'яно-руські городища VIII – XIII ст. між Саном і Сіверським Дінцем / М. П. Кучера. – К.: ІА НАН України, 1999. – 253 с. – С. 184, 219. – № 582. – Рис. 5:35; Моргунов Ю. Ю. Древнерусские памятники поречья Сулы / Моргунов Ю. Ю. – Курск, 1996. – 159 с. – С. 125, 127. – Рис. 40:1, 6; 43:1, 6.

В.В. Шерстюк

484. Поселення І, доба пізньої бронзи (Святилівка VI) (археол.)

Знаходиться на відрозі в південній частині острова Матюшенків (Жовнин, Великий Жовнин), на зверненому до фарватеру боці острова.

Можливо, саме це оселення відкрите розвідками 1963 р. на чолі з В.О. Круцом. У 1981 р. воно ж оглядалося експедицією «Славутич» ІА АН УРСР (керівник Д.Я. Телегін).

Станом на 1981 р. берег острова в цій частині був розмитий, знахідки траплялися в розмиві на площі 100 x 15 м. Вони

представлені уламками ліпних посудин, із короткими відігнутими вінцями, з валиковим орнаментом.

Датується пізньою бронзою, білогруdivською чи бондарихинською культурою.

Археологічні розкопки не проводилися.

Пункт Святилівка VI – відомий археологічний об'єкт, поселенська пам'ятка доби пізньої бронзи. У зв'язку з відсутністю наукових археологічних обстежень упродовж останніх понад 30 років пам'ятка потребує нагального огляду з метою встановлення сучасного стану її збереження.

Джерела: Березовець Д. Т., Круц В.А. Отчет об археологической разведке в зоне Кременчугского водохранилища в 1963г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1963/1 а. – 13 арк.+ 21 таб. – Арк. 3 – 5; Телегін Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1981/24. – 42 арк., 40 табл.; Телегін Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Кременчугского водохранилища в 1981 г. (Черкасская и Полтавская области). – К., 1982 // НА ПКМ. – Ф. е. – Спр. 03-244. – 26+8 арк. – Арк. 20. – Рис. 1:32.

В.В. Шерстюк

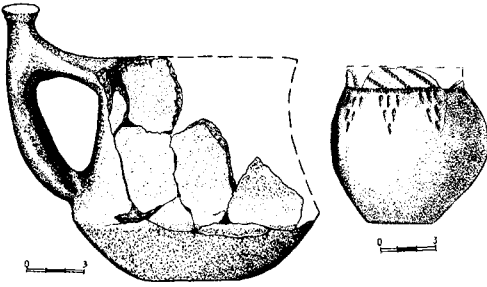
485. Поселення II, доба бронзи та ранній залізний вік (Святилівка VIII), (археол.)

Знаходиться на північному березі острова Матюшенків (Жовнин, Великий Жовнин), ближче до його західного краю.

Відкрите розвідками 1981 р. експедицією «Славутич» ІА АН УРСР (керівник Д.Я. Телегін).

Берег на місці поселення похилій, ширина розмиву до 50 м, висота урвища до 0,50 м. У розмивах зібрана велика колекція кераміки доби бронзи та раннього заліза. У двох зондажах встановлена потужність культурних нашарувань в межах 0,40 м, перекриті вгорі стерильним еоловим піском. Серед знайдених матеріалів чітко вирізняється три комплекси: доби пізньої бронзи, скіфського та сарматського часів.

Кераміка пізнього бронзового віку представлена уламками ліпних посудин, часто прикрашених наліпними валиками, відбитками штампів, що характерно для керамічного набору білогрудівської культури. До скіфським часом датовано столовий черпак. До сарматського – віднесено розвал горщика з пальцевими відбитками по зрізу вінця, та аналогічні вінця від інших посудин, у т.ч. зі зливом.

Археологічні розкопки проводилися двома зондажами площею 1,2 x 0,4 м кожен.

Пункт Святилівка VIII – археологічний об'єкт, різночасова поселенська пам'ятка доби пізньої бронзи та раннього залізного віку. У зв'язку з відсутністю наукових археологічних обстежень упродовж останніх понад 30 років пам'ятка потребує нагального огляду з метою встановлення сучасного стану її збереження.

Джерела: Телегин Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981 г. // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1981/24. – 42 арк., 40 табл.; Телегин Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Кременчугского водохранилища в 1981 г. (Черкаская и Полтавская области). – К., 1982 // НА ПКМ. – Ф. е. – Спр. 03-244. – 26+8 арк. – Арк. 20–21. – Рис. 1:34.

В.В. Шерстюк

486. Поселення III, ранне середньовіччя (Святилівка X) (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на захід від села на березі Кременчугського водосховища.

Обстежене І.Т. Черняковим і Н.П. Шевченко у 1986 р.

У розмивах берега водосховища знайдені багаточисельні фрагменти ліпної кераміки, в т. ч. верхня частина високої широкогорлої посудини, прикрашеної під вінчиком гладким наліпним валиком.

Затоплене водосховищем.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Джерела: Черняков І.Т., Шевченко Н.П. – Отчет о работе Градижской новостроечной экспедиции в 1986 г. // НА ІА НАН України. – 1986 / – Арк. 6.

Н.П. Шевченко, Л.М. Лугова

487. Поселення IV, доба бронзи, селище черняхівської культури та козацького часу (Святилівка XI) (археол.)

Знаходиться безпосередньо на південь – південний схід від сучасної межі населеного пункту (с. Святилівка), уздовж розмиву берега Кременчугського водосховища, до затоплення – на лівому березі р. Сула, лівобічної притоки р. Дніпро.

Відкрите розвідками 2000 р. А.В. Гейком.

Уздовж берегової лінії розмиву, в ур. Пляж, зібрано невелику колекцію матеріалів, що свідчить про наявність тут поселення бронзового віку, фіксує місце розташування одного з селищ черняхівської культури. Завершують заселення цієї ділянки матеріали козацької доби. Знахідки не надто виразні, обточені водою, відомості про наявність збережених культурних нашарувань відсутні.

Археологічні розкопки не проводилися.

Пункт Святилівка XI – археологічний об'єкт, різночасова поселенська пам'ятка доби бронзи, пізньоримського та козацького часів. Наявність предмету охорони потребує уточнення.

Джерело: Гейко А. В., Коваленко О. В., Сапегін С. В., Рейда Р. М. Звіт про археологічні дослідження Полтавській та Черкаській областях у 2000 році / машинопис, ілюстрації. – Полтава, 2000 // НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 305. – 69 арк. – Арк. 13–14. – Рис. 38.

В.В. Шерстюк

488. Селище I, давньоруський час (Святилівка VII) (археол.)

Знаходиться в середній частині острова Матюшенків (Жовнин, Великий Жовнин), за 1,50 – 2,00 км на схід від пункту Матюшенків острів I (Святилівка VI).

Поселення відкрите експедицією «Славутич» ІА АН УРСР (керівник Д.Я. Телегін).

Підурвищем висотою 5 м на смузі розмиву шириною 20 – 30 м зібрані матеріали давньоруського часу.

Археологічні розкопки не проводилися.

Пункт Святилівка VII – археологічний об'єкт, поселенська пам'ятка давньоруського часу. У зв'язку з відсутністю наукових археологічних обстежень упродовж останніх понад 30 років пам'ятка потребує нагального огляду з метою встановлення сучасного стану її збереження.

Джерела: Телегін Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981 г. // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1981/24. – 42 арк., 40 табл.; Телегін Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Кременчугского водохранилища в 1981 г. (Черкасская и Полтавская области). – К., 1982 // НА ПКМ. – Ф.е. – Спр. 03-244. – 26+8 арк. – Арк. 20. – Рис. 1:33.

В.В. Шерстюк

489. Селище II, черняхівська культура (Святилівка XII) (археол.)

Знаходиться на острові на південний схід від сучасної межі населеного пункту (с. Святилівка), в зоні акваторії Кременчуцького водосховища, до затоплення – на лівому березі р. Сула, лівобічної притоки р. Дніпро.

Відкрите розвідками 2000 р. А.В. Гейком.

В ур. Острів (власне, на острові що при опусканні води показується на поверхні) неподалік берегової лінії водосховища, на площі 1 га (100 x 100 м), зібрана велика кількість обкатаних водою фрагментів посуду черняхівської культу-

ри, що через свою окатаність важко диференціюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Пункт Святилівка XII – археологічний об'єкт, поселенська пам'ятка пізньоримського часу. Наявність предмету охорони потребує уточнення.

Джерело: Гейко А. В., Коваленко О. В., Сапегін С. В., Рейда Р. М. Звіт про археологічні дослідження Полтавській та Черкаській областях у 2000 році / машинопис, ілюстрації. – Полтава, 2000 // НАЦОДПА. – Ф.е. – Спр. 305. – 69 арк. – Арк. 14. – Рис. 38.

В.В. Шерстюк

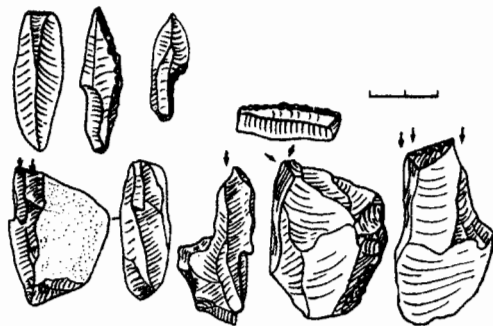
490. Стоянка, пізня доба верхнього палеоліту (Святилівка IX) (археол.)

Знаходиться навпроти села (на захід), поруч із автостанцією, на першій лесовій терасі сучасного лівого берега р. Дніпро (Кременчуцького водосховища), до затоплення – на лівому березі р. Крива Руда, лівобічної притоки р. Сули басейну р. Дніпро.

Відкрита у 1983 – 1986 рр. краєзнавцями О.Б. Порубаєм, В.Є. Барановим та В.Л. Тараненком, пізніше під час розвідок у 1987 р. обстежувалася експедицією ІА АН УРСР на чолі з Д.Я. Телегіном.

Знайдені тут вироби з кременю траплялися уздовж оголення та розмиву берега на смузі 20 – 30 м. Нашарування тут, зафіксовані в оголеннях висотою 2,0 – 2,5 м, складаються з піску та прошарку глини під ним.

Знахідки зі стоянки представлені виробами з кременю, що вкриті блакитною

чи біло-блакитною патиною. Серед виробничого набору вирізняється 3 торцевих нуклеуси та стільки ж різців схожої техніки виготовлення, 11 із короткими і широкими пластинами, із них три – з правильною огранкою, один скребок на товстій вузькій пластині, одна пластина із затупленою спинкою, вкладиш із ретушуванням, 2 гостроконечники із затупленою спинкою і з бічною виїмкою.

Археологічні розкопки на території пам'ятки не проводилися.

Пункт Святилівка IX – відомий об'єкт археології, рештки стоянки пізньої доби верхнього палеоліту Мізинського типу пізньомадленського часу, яка входить до представницької групи старожитностей т. зв. Посульської групи/куща пам'яток палеолітичного часу, приуроченої до покладів моренного кременю. Об'єкт потребує проведення додаткових обстежень з метою встановлення наявності предмету охорони.

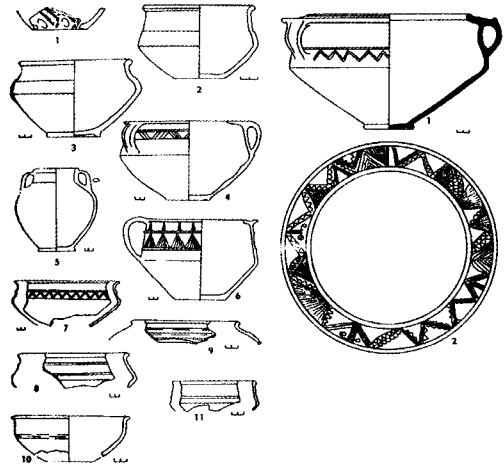
Джерела та література: Телегин Д. Я. Отчет об археологических исследованиях в Поднепровье и на р. Молочной в 1986-1987 гг. // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1986-1987/15. – 30 арк., 21 рис.; Телегин Д. Я. Палеолит в устье реки Сулы / Д. Я. Телегин, А. Б. Порубай, В. Е. Баранов, В. Л. Тараненко // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини. Третій обласний науково-практичний семінар. Квітень 1990. Тези доповідей [редкол.: Білоус Г. П., відп. ред., Журавель Г. Г., Кулатова І. М. та ін.]. – Полтава, 1990. – С. 64 – 65; Телегин Д. Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре / Д. Я. Телегин // Российская археология. – 1996. – № 2. – С. 131 – 142. – С. 131, 133, 139. – Рис. 5:5-12.

В.В. Шерстюк

491. Місцезнаходження доби бронзи та передкіфського часів; селище II та ґрунтовий могильник II черняхівської культури в ур. Носенки (Святилівка V) (IV – V ст. н. е.), (археол.)

Знаходиться у східній частині Великого Жовнинського острова (Жовнинського, Магюшенкового), в ур. Носенки.

Могильник та поселення відкриті та обстежувалося краєзнавцем М.Х. Лева-

шовим у 1960-х рр. Пізніше, в 1969 р., співробітником Інституту зоології АН та Археологічного музею в м. Київ Л.М. Рутковською тут було досліджено 6 напіврозмитих поховань ґрунтового могильника.

Матеріали з поселення, що були зібрані у різні часи М.Х. Левашовим, представлені типовими фрагментами посуду з розмивів, а також металічним кільцем від пірамідальних кістяних підвісок. Л.М. Рутковською у 1969 р. під час максимального спаду води було досліджено 6 поховань, 4 з яких представлені урновими кремаціями, та 2 інгумаціями з речовим інвентарем. У якості останнього виступають посудини: глибокі миски, вази, глек. Датується могильник IV ст. Обосіблено виділяється столова лискована тривуха ваза із стилізованим асинхронним врзним орнаментом.

Археологічні розкопки на території пам'ятки проводилися у 1969 р. Л.М. Рутковською, коли було досліджено 6 частково розмитих поховань черняхівської культури. Матеріали розкопок та зборів, певно, зберігаються у фондах ІА НАН України.

Пункт Святилівка V в ур. Носенки – комплексний відомий археологічний об'єкт, селище та могильник черняхівської культури, відомий в літературі під назвою «Носенки». У зв'язку з відсутністю наукових археологічних обстежень упродовж останніх понад 30 років пам'ятка

потребує нагального огляду з метою встановлення сучасного стану її збереження.

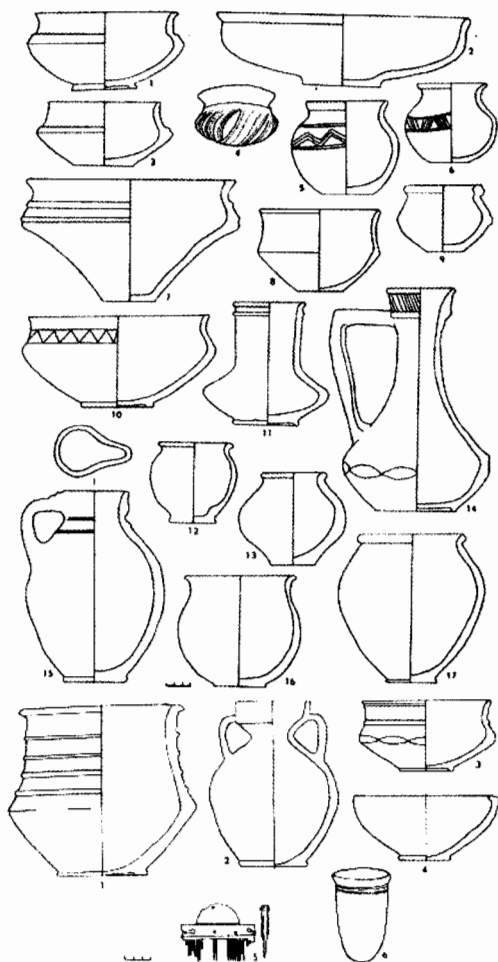
Література: Рутковская Л.М. Археологические памятники IV-VI вв. в районе Кременчугского моря (Украина) / Лукерия Маркиановна Рутковская // Slovenska archeologia. – 1979. – № XXVII-2. – С. 317 – 364. – С. 317, 319 – 320. – Рис. 5-6; Рутковская Л. М. Раннесредневековые памятники Левобережья Днепра / Л. М. Рутковская // Археологические открытия 1969 года. – М. : Наука, 1970. – С. 275 – 276.

В.В. Шерстюк

492. Грунтовий могильник I «Біленкові Бурти» доби бронзи, черняхівської культури (IV – V ст. н. е.), літописного міста Желні (Жовнин) давньоруського часу (рубіж X – XI – перша половина XIII ст.), козацького сотенного містечка Жовнин та нової доби (XVII – XIX ст.); Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 10,0 км на південь (азимут 194°) від сучасної південно-західної околиці с. Святилівка, та за 1,15 км на схід від теперішньої берегової лінії, на острові в акваторії Кременчугського водосховища, в ур. Біленкові Бурти, до затоплення – в межах старого с. Жовнине, на невисокому пагорбі другої надзаплавної тераси правого берега р. Сула, лівобічної притоки Дніпра, за 0,20 км на північний захід від городища літописного міста Желні та козацького містечка Жовнине (Див. поз. № 480).

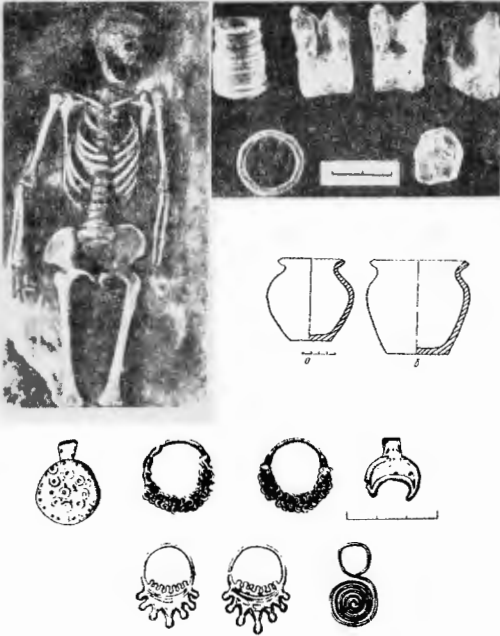
Могильник відкритий та досліджувався науковим співробітником інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР В.Д. Дяденко та науковим співробітником ІА АН УРСР К.М. Гончаровим, у 1960 р., досліджувався В.Д. Дяденком у 1961 – 1969 рр. Було розкопано 10 поховань пізньоримського часу, близько 200 захоронень давньоруської доби, цілий ряд поховальних об'єктів доби бронзи та нового часу. Окремі збори на території могильника проводилися ним же в 1970 р. У 1969, 1971 – 1973 рр. співробітником Інституту зоології АН та Археоло-

гічного музею в м. Київ Л.М. Рутковською досліджено 6 поховань давньоруського часу. У 1981 р. територія пам'ятки обстежувалася Посульським загonom ІА АН СРСР під керівництвом Ю.Ю. Моргунова. Цього ж року територія острова, грунтового та курганного могильники на ньому, оглядалися експедицією «Славутич» ІА АН УРСР (керівник Д.Я. Телегін).

Упродовж останніх 30 – 40 років ділянка могильника є об'єктом частих обстежень краєзнавців, колекціонерів та скарбошукачів, що часто супроводжуються зборами та незаконними розкопками. Матеріали з них частково потрапляли до музеїв, у більшій мірі ставали надбанням приватних колекцій. Зокрема, деяка

кількість знахідок із розвідок аматорів та краєзнавців була організована вчителькою Жовнинської СШ Г.М. Пилипенко у 1980-х рр. на базі навчального закладу в якості шкільного музею.

Острів на час останнього археологічного обстеження Ю.Ю. Моргуновим мав підтрикутну форму розмірами 300 (по вісі північ – південь) x 100 м. Більша частина його була задернована. Після затоплення ложа водосховища та початку інтенсивної водної ерозії поверхні в північно-західній частині острова оголилися ділянки з сотнями широтно орієнтованих могильних ям із просівшим чорноземним заповненням. За матеріалами досліджень В.Д. Дяденко, площа могильника, враховуючи міжмогильні проміжки, становить 12 – 15 га.

Із досліджених В.Д. Дяденком 10 інгумацій черняхівської культури походять набори кухонного та столового посуду, зі зборів підйомних матеріалів відома антична монета, що була одним із перших датуючих предметів комплексу. Цікавою є знахідка черняхівського глека в одному з давньоруських поховань, як свідчення випадкової знахідки (певно, при копанні

могили) та реутилізації. Матеріали пізньоримського часу в більшій мірі представлені наборами посуду зі зборів із зруйнованих поховань.

Серед близько 200 поховальних комплексів давньоруського часу переважають випростані на захід інгумації, як з інвентарем так і без нього (понад половина). Наявна представницька група кенотавів. За результатами досліджених комплексів давньоруського часу була встановлена своєрідність цього могильника, що визначалася наявністю поховань із елементами обрядів та інвентарю, характерних для населення північних і західних областей Русі, безперечно, прийшлого тут контингенту. На сьогоднішній день це один із найбільш досліджених поховальних комплексів давньоруського часу на теренах Лівобережжя.

За матеріалами обстежень експедиції «Славутич» на острові в ур. Біленкові Бурти оглянуто 3 кургани, 2 з яких були на 50% зруйновані. У західній частині острова знову відзначено розмивання поховань давньоруського – нового часів.

За свідченнями військово-топографічних карт видань з 1850-х до поч. ХХ ст., а також на картах середини ХХ ст. на цьому місці розміщувалося кладовище старого Жовнина, що підтверджує факт присутності тут поховань нової доби, та свідчить про тривале використання цієї місцевості в якості кладовища з археологічних епох майже до сучасності. Можливо, раніше якась частина могильника давньоруського часу була курганним некрополем, рештки насипів якого були знівельовані спорудами та кладовищем XVII – середини ХХ ст. На користь цього свідчить зображення насипу кургану поруч із кладовищем на мапі середини ХХ ст., та широке побутування такої традиції в цьому мікрорегіоні. За матеріалами космічної та аерофотозйомки останніх років острів в ур. Біленкові Бурти ще здимається над поверхнею водного дзеркала.

Археологічні розкопки на території пам'ятки проводилися в 1961 – 1965 рр. В.Д. Дяденком (досліджено понад 200

захоронень доби бронзи, черняхівської культури, давньоруського та козацького часу), у 1971 – 1973 рр. Л.М. Рутковською розкопано 6 поховань X – XIII ст. Матеріали розкопок В.Д. Дяденка зберігаються у фондах ІА НАН України (колекції №№ 439, 934), там же й окремі його знахідки 1970 р. (срібні прикраси, колекція № 934/IV). Колекція із розвідок Ю.Ю. Моргунова 1981 р. зберігається в Лубенському краєзнавчому музеї. Окремі предмети зі зборів краєзнавців та скарбошукачів знаходяться у фондах Кременчуцького історико-краєзнавчого музею та зберігаються у 1980-х рр. у пришкільному музеї в с. Жовнині Черкаської обл.

Грунтовий могильник I «Біленкові Бурти» та група курганів I – комплексний відомий археологічний об'єкт, один із найбільших досліджених давньоруських могильників, що до того ж приурочений до літописного міста Желні. У зв'язку з відсутністю наукових археологічних обстежень упродовж останніх понад 30 років пам'ятка потребує нагального огляду з метою встановлення сучасного стану її збереження.

Джерела та література: Рутковская Л. М. Отчет о раскопках Жовнинского отряда в с.Жовнино в 1971 г. // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1971/10. – 5 арк., 13 табл.; Рутковская Л. М. Отчет о раскопках могильника в урочище Пристань с. Жовнино в 1972 – 73 гг. (нач. I тыс. до н.э.) и Биленковы Бурты (Киевская Русь) / Звіт, щоденник, інвентарна книга // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1972-73/113. – 1+12+4 арк., 21 табл.; Телегин Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981 г. // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1981/24. – 42 арк., 40 табл.; Телегин Д. Я., Титова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Кременчугского водохранилища в 1981 г. (Черкаская и Полтавская области). – К., 1982 // НА ПКМ. – Ф. е. – Спр. 03-244. – 26+8 арк. – Арк. 22. – Рис. 1:36; М-36-90. С. Жовнин. М 1:100 000. По съемкам 1929, 1931 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Издания 1941 г.; Моргунов Ю. Ю. Отчет о работе Посульской разведочной группы ИА АН СССР в 1981г., на территории Сумской, Полтавской и Черкасской обл. УССР // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1981/53. – 22 арк., 18 табл.; Ряд XXIV. Лист

11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900 – 1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябре 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9; Дяденко В. Д. Жовнинський могильник XI-XIII ст. / В. Д. Дяденко, О. П. Моця // Археологія. – 1986. – Вип. 54. – С. 82 – 90; Кілієвич С. Р. Археологічні розкопки біля с. Жовнин // Археологія. – 1965. – Вип. XIX. – С. 189 – 195. – С. 193 – 193; Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Каталог / укладачі : Н. В. Блажевич, Н. Б. Бурдо, І. С. Вітрик та ін. – К. : Академперіодика, 2007. – 356 с. – С. 17, 176. – №№ 17, 81; Кракало І. Провінційно-римська традиція і посуд з Жовниного в зібранні Кременчуцького краєзнавчого музею / Ірина Кракало // Український керамологічний журнал. – Опішня : Українське народознавство, 2004. – С. 139 – 144; Моргунов Ю. Ю. Древнерусские памятники поречья Сулы / Моргунов Ю.Ю. – Курск, 1996. – 159 с. – С. 120, 122. – Рис. 40:3, 42:3 – 6, 13 – 15, 34 – 35; Моргунов Ю. Ю. Находки из Жовнина в музеях Полтавщины и Черкащины / Моргунов Ю. Ю. // 100 річчя Полтавському краєзнавчому музею : мат-ли наук. конф. Полтава, 1991. – Частина 2. – С. 97 – 100; Моця А. П. Сведения об этническом составе летописного Желни по данным могильника / А. П. Моця // Древнерусское государство и славяне. Материалы симпозиума, посвященного 1500-летию Киева. – Минск : Наука и техника, 1983. – С. 82 – 84; Петраускас О. В. Находки черняховской культуры вблизи с. Жовнино (коллекция фондов Института археологии, г. Киев) / Петраускас О. В., Цыдровская Л. А. – К., 2002. – 49 с.; Рутковская Л. М. Раскопки в Жовнино / Л. М. Рутковская // Археологичес-

кие открытия 1970 года. – М. : Наука, 1971. – С. 288; Рутковская Л.М. Археологические памятники IV-VI вв. в районе Кременчугского моря (Украина) / Лукерия Маркиановна Рутковская // Slovenska archeologia. – 1979. – № XXVII-2. – С. 317–364. – С. 317. – Рис. 2-3; Сухобоков О. В. Дніпровське Лісостепове Лівобережжя у VIII – XIII ст. / О. В. Сухобоков. – К. : Наукова думка, 1992. – 216 с. – С. 168 – 172.

В.В. Шерстюк

493. Курган (археол., истор.)

Знаходиться в центральній частині с. Святилівка, в історичному ареалі в межах населеного пункту, неподалік розміщення основних адміністративних сільських споруд.

Обстежувався в березні 2007 р. В.В. Шерстюком під час обстежень земельних ділянок, передбачених до відведення. Пізніше, в серпні того ж року, в рамках таких же робіт, оглядався О.Б. Супруненок та В.В. Шерстюком. Обстежувався у 2000-х рр. співробітниками ПКМ, а восстанне у 2014 р. місцевим краєзнавцем Є. Пономаренком.

Курган доволі значних розмірів, задернований, висотою до 5,5 м, діаметром до 60 м. Вершина сплюснена, певно, під час новітнього будівництва.

На кургані в радянський час було споруджено габаритну будівлю сільського краєзнавчого музею. На час обстежень 2007 р. споруда була в занедбаному стані, покинута, руйнувалася, на долівці траплялися колишні експонати (зокрема, фрагменти кераміки). За усно пере-

віреною інформацією певна частина колишніх експонатів музею наразі знаходиться в школі с. Святилівка. У 2013 р. приміщення музею почали розбирати, й наразі, за результатами обстежень Є. Пономаренка, розібране до фундаменту.

Поруч із музеєм, тепер – з його рештками, стоять два кам'яні надмогильні хрести. Їх походження дискусійне: є думка про їх споконвічне положення на кургані, хоча більшість фактів свідчить про те, що раніше вони знаходилися в іншому місці. Так, Л.В. Падалка на поч. XX ст. згадує про «запорозькі хрести біля церкви с. Святилівка». Місце розташування церкви встановлюється за картографічними матеріалами середини XIX – початку XX ст. неподалік, на схід від кургану, на місці сучасних адмінспоруд. Краєзнавцем Є. Пономаренком наведені факти розповідей очевидців про перенесення цих хрестів з місця колишнього розміщення церкви на курган під час чи після спорудження приміщення музею, так би мовити, як експонати. (Існує фотографія вказаних тут двох хрестів на кургані іще до будівництва приміщення музею, що засвідчує їх первісне положен-

ня саме на цьому місці. До того ж курган та територія навколо є старим кладовищем козацького часу, що також свідчить на користь їх первісного розташування саме на цьому місці. Вірогідно, що свідчення Л.В. Падалки та згадки серед місцевого населення відносяться до інших подібних об'єктів. – Ред.)

Перший хрест – лапчастий правильний симетричний гранітний. Розміри: 78 х 68 х 22 см. Напис «Зде[сь погре] / бенъ / гва[рдии] / порут[чик] / Евстаф[ий] / Сто[???]». На верхньому сегменті – кілька слідів від кульових пострілів (?) та незрозумілий знак у формі грецької літери «Λ» (лямбда).

Другий – теж лапчастий гранітний, видовжений з неширокими пелюстками. З обох сторін має заглибини та сліди шліфування. Розміри: 115 х 57 х 27 см. Легенда читається погано, більш-менш розбірливими є лише кілька нижніх рядків, де вгадується рік: «[??? / ???] 1796 / годъ». Із тильної сторони хреста по центру вгорі зберігся виступ, розширений догори (коса?). Останній факт може бути свідченням використання для виготовлення цього хреста кам'яної половецької

«баби» епохи розвинутого середньовіччя, що могла стояти на одному з курганів краю.

Археологічні розкопки не проводилися. Поверхня насипу кургану пошкоджена влаштуванням фундаменту музею та поховань козацького часу.

Курган в с. Святитилівка – відомий археологічний об'єкт, комбінована комплексна пам'ятка з цікавою історією, – курганний некрополь доби міді – раннього заліза та місце розміщення надмогильних монументів козацької доби. Кам'яні надгробні хрести на насипу – чи не єдиний збережений приклад подібної монументальної пластики кінця XVIII ст. на Полтавщині.

Джерела та література: Шерстюк В. В. Звіт № 40/2007 від 12 березня 2007 р. про археологічне обстеження земельних ділянок, передбачених до відведення, на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900 – 1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Воен. Топографов, печатано в октябре 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9; Падалка Л. В. Прошлое Полтавской территории и её заселение: Исследование и материалы / Издание ПУАК / Л. В. Падалка. – Полтава : тип. Тов-ва Печатного Дела, 1914. – 237 с. – С. 180; Шерстюк В. Кам'яні надгробки з курганних кладовищ XVII–XIX ст. Полтавщини / Вячеслав Шерстюк // Нові дослідження пам'яток козацької доби в

Україні: зб. наук. статей / НДЦ «Часи козацькі, УТОПК, Центр пам'яткознавства НАН України та ін. / ред. кол.: Титова О. М., відп. ред., Бондаренко І. П., Івакін Г. Ю. та ін. – К., 2011. – Вип. 20. – С. 130 – 135. – (Серія: «Бібліотечка «Часи козацькі»).

В.В. Шерстюк

494. Майдан (археол.)

Знаходиться за 0,3 км на схід від села, на узбережжі Кременчуцького водосховища.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу кільцеподібної форми 5 м, діаметр 45 м.

Задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 34. – Рис. 94; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 34. – Рис. 94.

Л.М. Лугова

495. Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1956) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля школи. Поховано 7 воїнів 373-ї стрілецької дивізії, які загинули в боях із гітлерівськими загарбниками 24 вересня 1943 р. під час звільнення с. Святилівка та при форсуванні р. Дніпро. Прізвища невідомі.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Суворова від 24 квітня 1956 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 3,2 м) встановлена на шестикутному цегляному оштукатуреному постаменті (3,85 x 1,2 x 1,2 м), на якому закріплена дошка (0,55 x 0,4 м) із мармурової крихти з пам'ятним написом: «Вечная память героям, павшим в боях за свободу и независимость нашей Родины». У 1976 р. біля підніжжя пам'ятника встановлено 4 дошки з темно-сірого граніту (1,15 x 0,7 м; 1,15 x 1,07 м)

з пам'ятним написом: «Ваші імена вічно житимуть в наших серцях 1941 – 1945» і прізвищами 278 воїнів-земляків, жителів сс. Святилівка, Проценки, Крива Руда та Струтинівка, які загинули на фронтах Другої Світової війни та мирних жителів, розстріляних гітлерівцями під час тимчасової німецької окупації території. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 360 прізвищ.

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 71. – Арк. 22; Там само. – Спр. 62. – Арк. 10 зв.; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – 2.4.246-1.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 481 – 495.

Н.Ф. Шаповал

496. Братська могила учасників громадянської війни (1920) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля школи.

Поховано 13 червоноармійців оперативного загону, який очолював голова

Горбівського волвиконкому С.О. Овсієнко, (Див. поз. № 139) котрі загинули під час виконання завдання Кременчуцької надзвичайної комісії по збору продрозкладки влітку 1920 р. в бою з озброєним антибільшовицьким повстанським загonom отамана Скирди. Прізвища не встановлені. Первісно були поховані в околиці села і лише в 1967 р. останки перенесені до центру населеного пункту.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Суворова від 13 березня 1967 р. було проведено перепоховання загиблих у центр села. Біля могили місцевими майстрами встановлено залізобетонний обеліск (3,21 x 1,5 x 0,6 м) на такому ж постаменті (0,55 x 1,8 x 1,8 м) та бетонній основі (0,25 x 3,2 x 3,15 м).

На постаменті закріплені 2 сірі гранітні дошки (0,5 x 0,63 м) з пам'ятним написом: «Від вдячних громадян села Святилівка бійцям підрозділу Овсієнка Сергія Олексійовича, які загинули 15 липня 1920 року в боротьбі за зміцнення Радянської влади на селі».

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – 2.3.247-

2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Історія міст і сіл Української РФ. Полтавська область. – К.: УРЕ, 1967. – С. 260; Покотило В. Стоїть обеліск... // Зоря Полтавщини. – № 9 (10749). – 1968. – 11 січня. – С. 3; Пам'ятники історії та культури УССР, Каталог – справочник. – К., 1987. – С.403; Ревегук В. За волю України. Нариси історії повстансько-партизанської боротьби на Полтавщині в 1917 – 1923 рр. – Полтава, 2007. – С. 69.

В.Я. Ревегук

497. Могила Бурбиги Івана Григоровича (1993) (іст.)

Знаходиться праворуч від входу на центральне кладовище.

Похований Бурбига Іван Григорович (24.10.1922 р., с. Сергіївка Градизького району, нині не існує, загоплене Кременчуцьким водосховищем – 17.02.1993 р., с. Святилівка Глобинського району) – півний кавалер ордену Слави.

Після закінчення семирічки працював у місцевому колгоспі. У 1939 р. за комсомольською путівкою поїхав на шахти Донбасу. Працював у Будьонівському районі Донецької області. К результати обвалу у вибої отримав тяжку виробничу

травму, довго лікувався. Під час окупації з величезними труднощами на милицях добрався з Донбасу до с. Сергіївка. Через травмовану ногу його не погнали до гітлерівської неволі. На фронті з 1943 р. На підступах до Варшави був поранений, відправлений до госпітально, тоді ж нагороджений орденом Слави III ст., але довідався про це пізніше. Залікувавши рани потрапляє на фронт навідником міномета 16-го гвардійського полку 4-ї гвардійської кавалерійської дивізії. Біля м. Бидгощ (Польща) знищив автомашину з обслуговою протитанковою гарматою та близько взводу німецьких солдатів. За це командир представив мінометника до ордена Слави III ст., не знаючи, що така нагорода вже розшукує солдата. Після цього в запеклих боях на р. Шпрее І.Г. Бурбига захопив у полон біля двох десятків гітлерівців. За цей подвиг отримав нагороду – орден Слави II ст. День Перемоги зустрів у Берліні. У грудні 1945 р. повернувся у с. Святилівка. Саме тоді і знайшов героя орден Слави III ст., яким він був нагороджений ще під Варшавою.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 7 травня 1974 р. один із орденів Слави III ст. замінено на орден Слави I ст.

І.Г. Бурбига працював у системі споживчої кооперації, в будівельних організаціях. Останні роки до виходу на пенсію – завгоспом пересувної механізованої колони № 3. Нагороджений орденом Вітчизняної війни I ступеня, 9 медалями. З 1982 р. – на пенсії. Помер і похований у с. Святилівка.

У 1994 р. на могилі встановлено надгробок сірого полірованого граніту (1,14 x 0,5 м) на такій же основі (0,39 x 0,3 x 0,54 м) з пам'ятним написом: «Бурбига Іван Григорович 24.10.1922-17.02.1993».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 690155. – Спр. 2001; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 690155. – Спр. 1248; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 687572. – Спр. 621; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 690306. – Спр. 2733; Довідка відділу культури Глобинської державної адміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Григор'єв В.М. Роде наш

прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 109 – 111; Бурбига І. В ту пам'ятну новорічну ніч // Зоря комунізму. – 1975. – №1(4053). – 1 січня. – С. 2.

Н.М. Сиволап

498. Могила Святного Миколи Йосиповича (1968) (іст.)

Знаходиться в північно-західній частині центрального кладовища.

Похований Святний Микола Йосипович (01.08.1947 р., с. Святилівка Глобинського району – 06.09.1968 р., Чехословацька Соціалістична Республіка, похований у с. Святилівка) – учасник військових дій у Чехословацькій Народній Республіці.

Після закінчення місцевої школи працював у будівельній бригаді. Призваний до лав Радянської Армії Глобинським райвійськкоматом. Старший сержант, старшина роти 16-го окремого розвідувального батальйону 93-ї гвардійської мотострілецької дивізії.

Загинув від отриманої травми на території ЧССР. У 1969 р. на могилі встановлено надгробок із гранітної крихти (вис. 1,7 м) з портретом воїна на дошці (0,35 x 0,3 м) з чорного полірованого граніту та пам'ятним написом на дошці (0,2 x 0,25 м) з нержавіючої сталі. У 2014 р. за ініціатииви Спільки ветеранів війни в Афганістані відбулася заміна. На основі (0,16 x 0,7 x 0,2 м) встановлено надгробок із сірого полірованого граніту (1,1 x 0,6 м) з портретним зображенням воїна та пам'ятним написом: «Святний Микола Йосипович 1.08.1947 – 6.09.1968. Бойовому побратиму від воїнів-інтернаціоналістів Полтавщини». На могилі покладена така ж плита (1,1 x 0,6 м) без напису.

Період політичної лібералізації в Чехословаччині («Празька весна») тривав з

5 січня по 20 серпня 1968 р. і закінчився введенням у країну радянських військ і військ країн Організації Варшавського договору (окрім Румунії).

У ніч на 21 серпня 1968 р. війська СРСР, Польщі, НДР, Угорщини та Болгарії, з чотирьох напрямків у 20 пунктах в режимі радіомовчання перейшли Чехословацький кордон. Було введено 200 тис. солдатів і 5 тис. танків. 200-тисячна чехословацька армія (біля 10 дивізій) не чинила опору, але втрати серед радянських військовослужбовців все ж були в процесі передислокації та розміщення, в результаті дій ворожо налаштованого населення.

Всього з 21.08. по 20.09.1968 р. бойові втрати радянських військ склали 12 чоловік загиблими та 25 поранених та травмованих. Не бойові втрати за цей же період – 86 померлих, пораненими і травмованими.

На початок вересня війська були виведені з багатьох міст та населених пунктів ЧСРР в спеціально визначені місця дислокації. Радянські танки покинули Прагу 11 вересня 1968 р. 16 жовтня 1968 р. між урядом СРСР і ЧСРР був підписаний договір про умови тимчасового перебування радянських військ на території

Чехословаччини, згідно з яким частина радянських військ залишилася на території ЧСРР, з метою забезпечення безпеки соціалістичної співдружності. 17 жовтня 1968 р. почалося остаточне виведення військ із території Чехословаччини, яке завершилося до середини листопада того ж року.

На території Чехословаччини радянська військова присутність зберігалася до 1991 р.

У кінці 1980-х рр. почався процес переосмислення Чехословацьких подій 1968 р. У заяві керівництва Болгарії, Угорщини, НДР, Польщі та Радянського Союзу від 4 грудня 1989 р. та радянського уряду від 8 грудня 1989 р. рішення про введення союзних військ до Чехословаччини було визнане помилковим як необгрунтоване втручання у внутрішні справи суверенної держави. У лютому 1990 р. була підписана угода про повне виведення радянських військ із Чехословаччини, яке завершилося в кінці червня 1991 р.

Література: Інформація голови Святлівської сільської ради Любімової В.П. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Загиблі на чужині: Книга Пам'яті України про громадян, які загинули воєнних конфліктах за рубежом. – К.: Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України», 2003. – С. 388 – 392, 398; Расько О. Чехословацька криза 1968-го: правдиві та вигадані сторінки // Село полтавське. – 2013. – № 33 (1112). – 22 серпня. – С. 18; Кружко Т. Приймак Л. Вони були солдатами своєї країни // Село полтавське. – 2013. – № 34(1113). – 29 серпня. – С. 19; Сорокопуд І. Військовій операції «Дунай» – 45 років // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 70(11004). – 14 вересня. – С. 7; Приймак Л. Він назавжди залишився молодим... // Село полтавське. – 2014. – № 36(1167). – 11 вересня. – С. 3.

Н.М. Сиволап

499. Могили жертв Голодомору 1932 – 1933 рр., пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (1932 – 1933, 2008) (іст.)

Знаходяться в старій частині кладовища.

У невідомій кількості братських та одиночних могил похована невстановлена кількість людей, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні.

Відома могила (2,3 x 1,0) увічнена металевим хрестом (1,97 x 1,10 м) з металевою табличкою (0,1 x 0,19) та написом: «Педорашко Яків Якимович П. 1890 – 9.1933».

Книги Пам'яті України відомо 360 прізвищ. Металевий обеліск (1,9 x 0,64 м) із зіркою встановлено на бетонному постаменті (1,08 x 0,77 x 0,77 м), на якому закріплена біломармурова дошка (0,5 x 0,3 м) з пам'ятним написом: «Вечная память неизвестному воину Вооруженных сил СССР павшему смертью храбрых в боях за Родину в годы Великой Отече-

За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 рр. в Україні загальна кількість померлих невідома. Прізвища невстановлені.

У пам'ять про померлих у 2008 р. на насипному кургані (3,0 x 1,0 м) встановлено дерев'яний хрест (2,0 x 1,3 м) без написів.

Джерела та література: Довідка відділу культури і туризму Глобинської райдержадміністрації від 25.11.2008 р. № 425/01-46 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 130.

О.С. Лимар

500. Пам'ятний знак полеглим землякам (1955) (іст.)

Знаходиться в центральній частині нового кладовища.

Встановлений місцевими майстрами у 1955 р. на честь воїнів – жителів с. Святилівка, які загинули на фронтах Другої Світової війни. За свідченням

ственної війни». Обеліск обгороджений металевим стовпчиками і ланцюгами.

Джерела та література: Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 481 – 495.

Н.М. Сиволап

501. Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимиру Іллічу (1967) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля будинку культури за адресою: вул. Леніна, 122.

Встановлений згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Суворова від 3 квітня 1967 р. (протокол № 4) на честь Володимира Ілліча Ульянова (Леніна) (22.04.1870 р., м. Симбірськ, Російська імперія, нині м. Ульяновськ, Російська Федерація – 21.01.1924 р., помер у с. Горки під Москвою, саркофаг з його тілом встановлений у мавзолеї на Красній площі у Москві) – російського, радянського політичного і державного діяча (Див. поз. № 54).

Виготовлений на замовлення правління колгоспу ім. Суворова Черкаською філією Київського художнього об'єднання.

В.І. Ульянов (Ленін) зображений до поясу, в костюмі, без головного убору, права рука опущена донизу, ліва – знаходиться в кишені брюк. Скульптура (1,5 х 0,85 х 0,5 м) встановлена на цегляному поштукатуреному постаменті (1,08 х 1,0 х 0,9 м), який має чотири сходинки. Основою постаменту є цоколь (0,85 х 2,9 х 2,9 м).

Пам'ятник було відкрито 6 листопада 1967 р.

Поясне зображення у 1988 р. замінено погруддям (вис. 0,98 м), яке встановлене на цегляний оштукатурений постамент (1,96 х 0,95 х 0,82 м) без написів.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР 4.1.1808-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка відділу культури, спорту і туризму Глобинської районної державної адміністрації // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка Святогірської сільської ради № 43/02-32 від 20.02.2013 р. // Робочий

архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Володимир Ілліч Ленін: Біографія. – 4-е вид. – К.: Видавництво політичної літератури України, 1970. – 693 с; Пам'ятники історії і культури Української ССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404; Енциклопедія історії України: У 10 тт. / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. – К.: Наук. думка, 2009. – Т. 6. – С. 112 – 114.

О.С. Лимар

Семимогили, с. Глобинська міська рада

502. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 0,9 км на південь від села в межах річки правих приток р. Псел пересихаючих рр. Манжелійка та Сухий Омельник (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із двох насипів висотою 1,5 м і діаметром 20 – 25 м, розташованих на відстані 0,4 км один від одного по лінії схід-захід.

Абсолютна висота в Балтійській системі вимірів східного кургану – 114,0 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела та література: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НАИА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 16. – Рис. 47; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 16. – Рис. 47; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

503. Група майданів I, курган в ур. Семимогили, енеоліт – ранній залізний вік, пізні середньовіччя (археол.)

Розташовані за 0,80 км на захід (азимут 2700) від сучасного північно-

західного кутка с. Семимогили, на вододільному плато правого берега р. Манжеля (Манжеляйка, Манжеля) та лівого р. Омельник (Сухий Омельник), обидві – правобічні притоки р. Псел лівобережно-го басейну р. Дніпро.

Місцевість розміщення комплексу майданів була об'єктом топографічних обстежень із сер. XIX до кін. XX ст., головним результатом яких була фіксація наявності тут археологічних об'єктів та збереження власної назви урочища – «Семимогили». Не зважаючи на масштабність та відверту вказівку в назві урочища на наявність тут об'єктів археологічного характеру, археологічно комплекс обстежувався лише краєзнавцем Є.Є. Пономаренком у 2014 р. (принаймні, із залишеними чи збереженими матеріалами обстежень).

Згідно з цими обстеженнями більша частина комплексу задернована, щільно заліснена та зайнята густим чагарником, що в значній мірі ускладнювало обстеження та унеможливило детальну фотофіксацію. Максимальна протяжність цієї залісної ділянки – 400 м, ширина – 140 м. Тут розміщуються рештки щонайменше трьох майданів, два з яких мають класичну вусату форму (у складі кільцевого останця кургану та пари вусів), третій – більш складнішу, наразі чітко не встановлену. Між майданами проходять дороги-проїзди. Максимальна висота кільцевого останця майдану 2,0, 3,0 та 4,0 м, діаметр – 55 м, протяжність вусів від 19 до 49 м. Перед виходом вуса з майданчику майдану № 2 є добре помітна яма. Більша частина залісної ділянки обвалована. На південний схід від майданних споруд на полі знаходиться насип розорюваного кургану, висотою 2,0 м та діаметром 20 м.

Майдан № 2 як топографічна точка з абсолютним значенням висоти 50,21 сажнів над рівнем моря показаний на військово-топографічних картах видань кінця 1850-х рр. – 1919 року. На мапі 1991 р. насип майдану показаний як пункт тригонометрії з абсолютним значенням висоти 126,0 м, на насипу кургану

відносною висотою 2 м; ця місцевість носила назву «урочище Семимогили».

Археологічні розкопки не проводилися, лише в XVII ст. значний масив центральних частин майданів був вибраний, виварений (вилужений) для отримання селітри та залишений поряд.

Група майданів у складі трьох майданів, і курган в ур. Семимогили біля однойменного села – нововиявлений об'єкт археології, що має власну унікальну назву та комплексний предмет охорони, як майдани та курган, а також як суто археологічні курганні некрополі доби енеоліту – раннього залізного віку й місце промислової розробки козацької доби. Потребує ретельнішого обстеження за сприятливіших умов.

Джерела та література: Пономаренко Є.Є. Звіт про обстеження археологічних об'єктів біля с. Великі Кринки / рукопис. – Полтава, 2014 // Робочий архів ЦОДПА. – 2 арк.; М-36-91. Глобине. М 1:100 000. Состояние местности на 1987 г. – Генеральный штаб. Издание 1991 г.; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть Полтав. губ. исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 – 1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 15; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. 1900 – 1917 гг.]; Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябрі 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9.

Є.Є. Пономаренко, В.В. Шерстюк

**504. Пам'ятне місце садиби
Калачевського Михайла
Миколайовича кін. XIX ст. (іст.)**

Розташоване в південно-східній частині села, біля автошляху с. Великі Крички – м. Любине.

Калачевський Михайло Миколайович (14(26).09.1851 р., хутір Калачівка біля с. Попівка, нині Онуфрїївського району Кіровоградської обл. – 13.09.1907 р., с. Рокитне Кременчуцького повіту, нині Кременчуцького району) – український композитор.

Народився в дворянській родині. Батько – офіцер царської армії штаб-ротмістр Калачевський (Колачевський) Микола Федорович, мати – Марина Максимівна. Дитячі роки пройшли на х. Михайлівка, нині с. Калачеве, Миколаївської обл. З 1863 р. навчався в Одеській приватній Другій класичній гімназії. 14.08.1870 р. вступив до Одеського університету на юридичний факультет. Уже 12.10.1870 р. через погіршення стану здоров'я змушений перевестися до Київського університету. Захворів, виїхав до Німеччини. Там 1872 р. став слухачем Лейпцігської консерваторії, яку закінчив у 1876 р., повернувся до м. Кременчук. Після смерті першої дружини одружився з Варварою Василівною Пашкановою, яка походила з заможної родини. Батько – Василь Федорович – відомий громадський діяч на Полтавщині, мати – Надія Михайлівна Остроградська. Сім'я Пашканових володіла трьома маєтками: на х. Рокит-

ному Кременчуцького повіту (400 десятин землі), в хуторі Семимогили (432 десятини) і в с. Богоявленське Херсонської губернії (630 десятин). Родина Калачевських жила в основному у м. Кременчук, де М.М. Калачевський у 1880 – 1882 рр. був повітовим гласним, у 1889 – 1901 рр. як представник Кременчуцького повіту – губернським гласним. Із 1890 р. по 1900 р. був головою Кременчуцької земської управи. Семимогили стали літньою резиденцією подружжя. Тут розміщувався великий дерев'яний будинок на 10 кімнат, дах покритий листовим залізом, а також флігель із 8 кімнат. Було збудовано 4 господарські приміщення, розширено двір та обнесено його новим цегляним парканом. Уся садиба оцінювалася в 35 тис. крб. По обидві сторони алеї, що вела від будинку до озера, було висаджено близько 150 декоративних дерев, а на острові збудована дерев'яна альтанка, пофарбована в блакитний та зелений кольори. Як згадувала жителька м. Любине Федора Федорівна Омельченко, це було улюблене місце відпочинку Михайла Калачевського. Саме тут він любив слухати українські народні пісні, що їх на його прохання співали робітниці-поденниці, котрі працювали в маєтку. У Семимогилах під впливом прекрасної української природи, звичаїв і побуту простого народу М.М. Калачевським написано десятки творів, зокрема «Не зваблюй ти мене красою», «Бажання», «Зови надію сновидінням», «Заступом копана яма глибокая».

Значна частина коштів витрачалася М.М. Калачевськими на соціальні потреби. У 1896 р. Варвара Василівна Калачевська взяла на себе обов'язки громадського попечителя народної школи в с. Семимогили, яка за земськими документами була споруджена її піклуванням та за її матеріальної участі. 1902 р. була влаштована перша у Криківській волості столярна майстерня, яку Калачевські утримували виключно на свої кошти, не одержуючи від земства ніякої матеріальної допомоги. При школі створили бібліотеку, впорядковувалися дороги, зокрема із с. Семимогил до м. Любине.

М.М. Калачевський як голова земської управи багато зробив для розвитку освіти й медицини в повіті. Значні кошти витрачалися на притулок для людей похилого віку в містечку Глобине, для обладнання палати у земській лікарні, де лікувалися поранені солдати російсько-японської війни 1904 – 1905 рр. Буваючи в земських школах, М.М. Калачевський цікавився не лише справою освіти, а й дитячими хорами, які в більшості співали в церквах. У 1893 р. в Глобинській земській школі був створений хор хлопчиків, ініціатором виникнення якого якого був учитель Дмитро Богаєвський. М.М. Калачевський, послухавши виступ хору, високо оцінив як роботу керівника так і самих хористів.

На початку ХХ ст. композитор тяжко захворів і більшість часу жив або в с. Семимогили, або в с. Рокитне, в маєтку старшого сина. 16 вересня 1907 р. після панахиди в Успенському соборі м. Кременчук, був похований (за іншими джерелами між 1910 та 1912 р.), як і заповідав; у с. Рокитне Кременчуцького повіту. Вдова, В.В. Калачевська, в пам'ять про чоловіка побудувала в 1913 р. у Семимогилах церкву на честь св. Архистратига Михаїла, яка була зруйнована під час революційних подій 1917 р.

До нашого часу від садиби Калачевських зберігся лише ставок, що заріс верболами.

Пам'ятний знак не встановлено.

Джерела та література: Особистий архів Пономаренка Є.Є.; Матеріали Великобагачанського історико-краєзнавчого народного музею; Енциклопедія історії України. Т.4 : Ка – Ком. – К.: «Наукова думка», 2007. – С. 27; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 284 – 291; Григор'єв В. На вітрах історії. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 121 – 125; Федотов Є.С. Михайло Колачевський: музично-педагогічна спадщина. Навчальний посібник. – К.: ІЗМН, 1999. – С. 4 – 33.

Є.Є. Пономаренко, Н.М. Сиволап

505. Пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)

Знаходиться на східній частині кладовища.

Встановлений у 1958 р. на честь воїнів-земляків, жителів села, які загинули на фронтах Другої Світової війни. Реконструйований згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Росія» від 24 лютого 1979 р.

Пам'ятник – композиція, що складається із залізобетонного тригранного обеліска (4,7 х 0,9 м) і горизонтальної стели у вигляді розгорнутого прапора (2,5 х 2,2 м). На них закріплено меморіальну дошку (0,6 х 0,5 м) із сіро-рожевого граніту із зображенням Ордену Перемоги, дошку (0,3 х 0,63 м) та 2 дошки (0,2 х 0,8 м) з пам'ятними написами: «Ніхто не забутий – ніщо не забуто», «Вічна слава воїнам – односельцям, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни». Біля підніжжя – 2 дошки (0,7 х 0,7 м) з прізвищами

24 воїнів-земляків. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 45 прізвищ.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.231-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 79-81; Памятники истории и культуры УССР, каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404.

Н.М. Сиволап

Середпілля, с. Градизька селищна рада

506. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,8 км на схід від села і за 0,3 км на північ від автошляху мм. Дніпропетровськ – Київ на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 3 м, діаметр 35 м.

Задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 28. – Рис. 82/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 28. – Рис. 82/1.

Л.М. Лугова

507. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1,1 км на північ від села на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 4 м, діаметр 35 м.

Задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 28. – Рис. 82/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 28. – Рис. 82/2

тавської області в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 28. – Рис. 82/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 28. – Рис. 82/2

Л.М. Лугова

508. Курган III (археол.)

Знаходиться за 2,3 км на північ-північний захід від села на плато лівого берега р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,1 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 28. – Рис. 82/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 28. – Рис. 82/3.

Л.М. Лугова

509. Братські могили (5) радянських воїнів (1941, 1943 (іст.))

Знаходиться в центральній частині кладовища.

Поховано 50 воїнів, із яких: 1 воїн 297-ї стрілецької дивізії, який загинув у вересні 1941 р. в боях із гітлерівськими загарбниками під час оборони села; 49 воїнів із частин 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії, 69-ї, 80-ї, 97-ї гвардійських стрілецьких дивізій, які загинули в боях за визволення сс. Лізки та Середпілля 27 вересня 1943 р. та померли від ран у 589-у медсанбаті в період із 29 вересня по 1 листопада 1943 р. Прізвищ встановлено 47 – не увічнінені.

Згідно з рішенням виконкому Градизької селищної ради від 2 лютого 1983 р. та правління колгоспу «Україна» на могилках установлено надгробки з мармурової крихти (вис. 1,2 x 0,8 м) з пам'ятним написами на металевих дошках (0,2 x 0,4 м): «Пройдуть столетия, но всегда будет жить память о вашем подвиге 1941 – 1945 гг.».

У 2010 р. відбулася заміна: встановлено 4 надгробки з гранітної крихти (вис. 1,6 м), на яких закріплено дошки з сірого полірованого граніту (0,4 x 0,9 м) з пам'ятним написом: «Вічна пам'ять героям, загиблим у Великій Вітчизняній війні».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 4. – Арк. 1; Там само. – IX від. – Спр. 101-15792, вх. 865; Архів військово-медичного музею Міністерства Оборони РФ. – Ф. 589 МСВ. – Арк. 23; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1810-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ятники історії та культури СРСР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404; Ляховенко Т. Г. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної. – [Глобине]: Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 1996. – С. 161.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

Сидори, с. Горбівська сільська рада

510. Курган (археол.)

Знаходиться за 0,6 км на південний схід від села, ліворуч від автошляху до с. Опришки, біля краю відрогоподібного виступу плато правого берега р. Сухий Кагамлик, лівобічної притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота насипу 1 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 22. – Рис. 67; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 22. – Рис. 67.

Л.М. Лугова

Сиротенки, с. Фрунзівська сільська рада

511. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,5 км на північний схід від села, праворуч від автошляху до с. Манжелія, на невисокому лівому березі р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 0,5 м, діаметр 10 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 14. – Рис. 43; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 14. – Рис. 43.

Л.М. Лугова

512. Курган II (археол.)

Знаходиться на південно-східній околиці села на підвищенні в заплаві р. Манжелійка, правої притоки р. Псел, на її лівому березі (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 2,8 м, діаметр 30 м.

Насип задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 14. – Рис. 43; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 14. – Рис. 43.

Л.М. Лугова

513. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1,8 км на південь від села на правому березі р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 1,3 м, діаметр 30 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 14. – Рис. 43; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 14. – Рис. 43.

Л.М. Лугова

514. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 0,4 км на південний захід від північної правобережної частини села на плато правого берега р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 1 м, діаметр 20 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 14. – Рис. 43/І-1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 14. – Рис. 43/І-1.

Л.М. Лугова

515. Курган V (археол.)

Знаходиться за 0,5 км на захід від північної правобережної частини села на плато правого берега р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 1,3 м, діаметр 20 м. Насип задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 14. – Рис. 43/І-2;

НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 14. – Рис. 43/І-2.

Л.М. Лугова

516. Майдан, пізнь середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 0,1 км на південь від північної правобережної частини села на плато правого берега р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 0,8 м, діаметр 40 м. Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глубинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 14. – Рис. 43; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 14. – Рис. 43.

Л.М. Лугова

517. Братські могили (4) радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1954) (іст.)

Знаходиться в центрі села, в сквері біля колишнього будинку культури.

Поховано 43 воїни 79-го окремого зенітного арtdивізіону, 102-го окремого стрілецького батальйону 81-ї стрілецької дивізії, які загинули в боях із гітлерівцями 12 – 13 вересня 1941 р. під час оборони села та померли від ран у 90-у медсанбаті 81-ї стрілецької дивізії в період із 10 до 13 вересня 1941 р. та воїни 289-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрі-

лецької дивізії, які загинули 26 вересня 1943 р. під час визволення сс. Сиротенки та Фрунзівка. Прізвищ увічнено 17.

Згідно з рішенням Фрунзівської сільської Ради від 25 червня 1954 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура (вис. 1,8 м) скорботної матері встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 2,4 м), на якому закріплені 2 бетонні, під склом дошки (0,52 x 0,45 м) з пам'ятним написом: «Вічна пам'ять воїнам – землякам села Сиротенки, які загинули в роки Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років» і прізвищами 120 воїнів – земляків. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 136 прізвищ. На одній із цегляних, оштукатурених тумб (0,8 x 0,38 м), розташованих навколо пам'ятника, закріплена табличка (0,24 x 0,17) під склом із пам'ятним написом: «Тут захоронені радянські воїни, які загинули, захищаючи с. Сиротенки в роки Великої Вітчизняної війни» і прізвищами 17 похованих воїнів. Один із них, Домрачов Аркадій Трохимович, військтехнік 2-го рангу 79-го артилерійського дивізіону, занесений до списку похованих помилково. Згідно з документами Центрального Архіву Міністерства Оборони Російської Федерації, вказаний воїн виключений зі списків у березні 1942 р.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 11458. – Спр. 19; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 871438. – Спр. 60; ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 818883. – Спр. 806; ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 5. – Арк. 80; ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 18, 20; ЦАМО РФ. – Спр. 7. – Арк. 154, 155; ДАПО. – Ф.Р-105. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 20; Там само. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 5; Там само. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 9; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.252-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Пребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 523 – 529.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволоп

Сиренки, с. Кринківська сільська рада

518. Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (1992) (іст.)

Знаходиться в південній частині старого кладовища.

Споруджений у 1992 р. в пам'ять про жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. Місця поховань і загальна кількість загиблих невідомі. За свідченням місцевих старожилів, поховання проводили в основному на власних садибах. Число жертв невідоме.

Нагадуванням про трагедію є металевий хрест (вис. 3,5 м) без написів, встановлений на штучному кургані (3,5 x 3,0 м).

Джерела та література: Матеріали Великокринківського історико-краєзнавчого народного музею; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 96.

Є.Є. Пономаренко

Старий Хутір, с. Глобинська міська рада

519. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 1,4 км на захід від села, ліворуч від залізниці Кременчук – Київ, на підвищенні плато правого берега р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з трьох курганів, розташованих на відстані 15 – 20 м один від одного. Насип кургану висотою 2 м та діаметром 25 м має округлу форму. Курган висотою 1 м і розмірами 12 x 18 м видовжений по лінії північ – південь. Вершина кургану висотою 2 м та діаметром 45 м, зрізана.

Всі насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 20. – Рис. 62, 63; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 20. – Рис. 62, 63.

Л.М. Лугова

520. Курган (археол.)

Знаходиться за 0,8 км на захід від села на підвищенні лівого берега р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 2 м, діаметр 20 м. Вершина задернована. Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 20. – Рис. 62; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 20. – Рис. 62.

Л.М. Лугова

Степове, с. Кринківська сільська рада

521. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля автошляху м. Глобине – с. Великі Кринки. Поховано 10 осіб: воїни з частин 81-ї стрілецької дивізії, які загинули в першій половині вересня 1941 р. в боях із гітлерівськими загарбниками під час оборонних боїв та воїни 80-ї гвардійської стрілецької дивізії які загинули 26 вересня 1943 р. під час визволення села. Прізвища невідомі.

Згідно з рішенням загальних зборів робітників радгоспу «Великокринківський» від 17 березня 1958 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,5 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (3,0 x 1,2 x 1,2 м), на чільній грані якого закріплено дошку з мармурової крихти (0,6 x 0,4 м) з пам'ятним написом: «Вічна слава героям що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни».

Із обох сторін від пам'ятника – 2 бетонні плити (1,5 x 0,8 м) з прізвищами 11 воїнів, жителів села, які загинули на фронтах Другої Світової війни й пам'ятним написом: «Вічна слава воїнам-односельчанам, які загинули в боротьбі з німецьким фашизмом у 1941 – 1945 рр.». За свідченням Книги Пам'яті України відомо 52 прізвища.

Пам'ятник відкрито 8 травня 1959 р.

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 11; ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 1. – Спр. 23. – Арк. 24; Там само. – Ф. 22 гв кп. – Оп. 362207. – Спр. 1. – Арк. 3; Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР – № 2.4.1811-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 329 – 330.

Н.Ф. Шаповал

Струтинівка, с. Святилівська сільська рада

522. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на схід від села на лівому березі струмка Крива Руда (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Складається з двох, розташованих поряд курганів висотою 2,5 і 1 м, діаметром 35 і 20 м.

Насипи розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 33. – Рис. 93/І-1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 33. – Рис. 93/ІІ-1, 2.

Л.М. Лугова

523. Курган І (археол.)

Знаходиться на території села, в його південно-східній частині, на лівому березі струмка Крива Руда (басейн р. Дніпро). Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота 4-5 м, діаметр 30 м.

Задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 33. – Рис. 93/І-1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 33. – Рис. 93/І-1; Карта. – Генеральний штаб: Оболонь. – М-36-90. – М., 1987.

Л.М. Лугова

524. Курган ІІ (археол.)

Знаходиться за 0,3 км на схід від села, на лівому березі струмка Крива Руда (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 3 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 90,7 м), діаметр 25 м.

Задернований. На вершині встановлений топографічний знак.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 33. – Рис. 93/І-2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 33. – Рис. 93/І-2; Карта. – Генеральний штаб: Оболонь. – М-36-90. – М., 1987.

страцій, щоденник). – Арк. 33. – Рис. 93/1-2; Карта. – Генеральний штаб: Оболонь. – М-36-90. – М., 1987.

Л.М. Лугова

Тимошівка, с. Гриньківська сільська рада

525. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища, біля автошляху сс. Гриньки – Бугаївка.

У невідомій кількості братських і одиночних могил похована невстановлена кількість людей, жителів с. Тимошівка, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні. Згідно з дослідженнями місцевих краєзнавців у цей період загинуло близько 300 жителів села, прізвища невідомі.

У пам'ять про них у 2008 р. на місці поховань встановлено дерев'яний хрест (вис 3,4 x 2,0 м), на якому закріплена металокерамічна табличка (0,17 x 0,26 м) з пам'ятним написом: «В пам'ять жертвам Голодомору 1932 – 1933 р.р. Жителі села Тимошівка».

Ініціатор встановлення – житель с. Тимошівка Григорій Антонович Крутько.

Джерела: Довідка відділу культури і туризму Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області. – № 425/01-46 від 25.11. 2008 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Усна довідка голови Гриньківської сільської ради.

Н.М. Сиволап

Турбаї, с. Петрівська сільська рада

526. Поселення I, епоха бронзи (археол.)

Знаходиться в східній і західній частині села, розташованому на підвищенні в заплаві лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Відкрите Є.В. Махно та В.І. Непріною у 1967 р.

Підйомний матеріал представлений уламками ліпної кераміки зрубної культури епохи бронзи (II – поч. I тис. до н. е.).

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Махно Е.В. Разведки по реке Хорол / Е.В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – С. 35 – 41.

В.І. Непріна, Л.М. Лугова

527. Стоянка (доба неоліту, V – IV тис. до н. е.); поселення II (ранній залізний вік) (Турбаї II) (археол.)

Пам'ятка розташована за 3 км на північний захід від села, в заплаві лівого берега р. Хорол. Пов'язана з системою дюнних підвищень заввишки 3 – 4 м.

Виявлена розвідкою 1990 р., здійсненою Полтавським загonom Волинської

мезолітичної експедиції Інституту археології НАН України під керівництвом Л.Л.Залізняка.

Численний неолітичний матеріал походить із шурфів, виконаних на ближчих до річки відрогах підвищення. Вироби з кременю та фрагменти кераміки приурочені до середньої та нижньої частини гумусного шару, що мав товщину 0,6 м.

Крем'яний інвентар пам'ятки представлено знахідками: 1 мікропластина, 2 кінцеві скребачки на відщепі, нуклеоподібний уламок кременю та 2 відщепи.

Керамічний комплекс неолітичної доби складається з 18 фрагментів з рослинною домішкою та 13 фрагментів, до тіста яких, окрім рослинності, додано дрібний пісок. Фрагменти обох груп мають товщину стінок 0,5 – 1 см, коричневий колір, легку заліскованість зовнішньої поверхні черепка та розчоси на внутрішній. За характером орнаменту кераміка обох технологічних груп не відрізняється.

Уламків вінець виявлено 3. Перший належить прямому прямозрізаному вінцю з насічками по зрізу та діагональними прокресленими лініями під краєм, другий – прямому вінцю, що має заокруглений зріз та один ряд глибоких круглих ямок і горизонтальним рядом овальних наколів. Третій – фрагмент низького вінця з потовщеним краєм, орнаментований по зрізу вдавленнями, а нижче – рядом глибоких круглих ямок і відтисками гребінця «в ялинку».

Із 28 уламків стінок посудин на 11 є горизонтальні та вертикальні ряди відтисків гребінця, іноді «в ялинку»; на 2 – прокреслені лінії; на 8 – ряди наколів різної форми, нанесених окремо або в скорписний спосіб. По одному фрагменту орнаментовано рядами неглибоких ямок та пунктирних вдавлень. На 3 фрагментах зафіксовано сполучення відтисків гребінця з відступаючими наколами.

Разом із уламками місцевої неолітичної кераміки трапилися 2 фрагменти стінок столових посудин трипільської культури. Вони цегляного та рожевого кольору, виготовлені з тонковідмученої

глини, добре обпалені, мають товщину 1 – 1,2 см. Судячи з форми, один із них є уламком шоломоподібної покритишки. Виходячи з відсутності на обох фрагментах заглибленого орнаменту, Д.Л. Гаскевич припустив, що вони належали розписним посудинам, які на етапах VI–СІ домінували в кераміці окремих груп трипільських пам'яток Попруття, Подністров'я, Побужжя та Канівського Подніпров'я.

За складом тіста, формою вінця та орнаменту неолітична кераміка пам'ятки знаходить аналоги серед матеріалів інших лісостепових дніпродонецьких пам'яток другого періоду. Певні специфічні риси оздоблення посуду тубільним населенням долини Хоролу засвідчують, що останнє зазнавало потужного впливу з боку нео-енеолітичного азово-дніпровського населення степової зони України (маріупольські пам'ятки), котре внаслідок аридизації клімату на межі V – IV тис. до н. е. почало відступати на північ.

Наявність фрагментів імпортованих трипільських посудин дозволяє датувати стоянку першою половиною IV тис. до н. е.

Крім того, на пам'ятці виявлено уламок вінця керамічної посудини, що відноситься до раннього залізного віку.

Територія пам'ятки задернована, в окремих місцях зазнає вітрової ерозії.

Розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України.

Джерела та література: Залізник Л.Л. Звіт про польові дослідження Поліської експедиції ІА АН України в 1990 г. // ІА ІА НАН України. – № 1990/35. – Ф. е.; Гаскевич Д.Л. Нові неолітичні пам'ятки басейну ріки Хорол // Археометрія та охорона історико-культурної спадщини. – К., 1997. – Вип. 1. – С. 72, 73, 76 – 78, 82, 83.

І.М. Гавриленко

528. Курган I (археол.)

Знаходиться на північній околиці північно-східної частини села, на першій надзаплавній терасі лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота 0,7 м, діаметр 20 м.
Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 3. – Рис. 7/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 3. – Рис. 7/1.

Л.М. Лугова

529. Курган II (археол.)

Знаходиться за 0,4 км на схід від північно-східної частини села, біля краю першої надзапальної тераси лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу правильної округлої форми 2 м, діаметр 25 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 3. – Рис. 7/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 3. – Рис. 7/2.

Л.М. Лугова

530. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на північний схід від східної околиці північної частини села, на першій надзапальної терасі лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн Дніпра), за 0,2 км на захід від невеликого болота.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,2 м, діаметр 25 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 3. – Рис. 7/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 3. – Рис. 7/3.

Л.М. Лугова

531. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 1,9 км на північ-північний схід від північної частини села, біля краю мисоподібного виступу високого плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 2,5 – 3 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 118,6 м), діаметр 30 м. Насип має правильну округлу форму.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 3. – Рис. 7/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 3. – Рис. 7/4; Карта. – Генеральний штаб: Остапье. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

532. Курган V (археол.)

Знаходиться за 2,9 км на північ-північний схід від північної частини села та за 0,5 км на схід від краю високого плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 0,5 м, діаметр 10 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 4. – Рис. 7/5; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 4. – Рис. 7/5.

Л.М. Лугова

533. Братська могила жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)

Знаходиться в південно-західній частині кладовища. Похована невідома кількість жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. Прізвищ встановлено 2: Рокитна Палажка, Рокитний Іван (немовля). Інші місця поховань і

прізвища невідомі. Про значне зменшення кількості населення говорять документи переписів: у 1926 р. в с. Турбаї (разом із хуторами Лиса Гора, Мимрин, Поділ) налічувалось 1121 жителів, у 1939 р. – 589 чоловік, в той час як на фронтах Великої Вітчизняної війни загинуло 62 односельці.

У 2003 р. на могилі встановлено дерев'яний хрест (вис. 1,8 м), на якому закріплено табличку (0,2 x 0,3 м) із жерсті з пам'ятним написом: «Тут поховані жертви Голодомору 1932 – 33 р.р.»

Джерела та література: Свідчення жительки с. Турбаї Козир Марії Пнатівни, 1920 р. н. Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Ор'яна, 2008. – С. 125; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 384 – 387; Плиска М. Голодомор 1932 – 1933 р.р. на Глобинщині // Зоря Придніпров'я. – 2002 р. – № 66 (9882). – 21 серпня. – С. 2.

Н.М. Сиволап

534. Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)

Знаходиться в східній частині кладовища. Поховано 10 осіб: воїни 297-ї стрілецької дивізії, які загинули в боях із гітлерівськими загарбниками під час оборони села у вересні 1941 р., 2 льотчика 289-го ближньобомбардувального авіаполку 63-ї авіадивізії, які загинули під час виконання бойового завдання 13 вересня 1941 р., воїни 204-го, 206-

го гвардійських стрілецьких полків 69-ї гвардійської стрілецької дивізії та 93-ї стрілецької дивізії, які загинули 24 вересня 1943 р. під час визволення сс. Турбаї, Петрівка, Андріянівка. Прізвища льотчиків встановлені.

У 1975, до 30-річчя Перемоги, біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Чернігівською реставраційною майстернею. На чільній грані сірої, полірованої гранітної стели (1,46 x 0,59 м) – зображення ордену Вітчизняної війни та пам'ятний напис: «Вічна пам'ять і слава героям, які віддали своє життя за свободу і незалежність нашої Батьківщини 1941 – 1945.»

У 1983 р. поряд зі стелою встановлений металевий макет хвостової частини літака (вис. 2,0 м) з пам'ятним написом і викарбуваними прізвищами на металевій дошці (0,75 x 0,5 м): «Тут поховані радянські льотчики 289 ББ авіаполку, які загинули у повітряному бою 13.09.1941 р. над с. Турбаї капітан командир авіаескадрильї Крутлов Іван Васильович 1910 р. н. капітан штурман авіаескадрильї Васильєв Степан Митрофанович 1906 р. н.»

Джерела: ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 16. – Арк. 131; Там само. – Ф. 1261. – Оп. 1. – Спр. 14. – Арк. 175; Там само. – Ф. 28966ап. – Оп. 173696с. – Спр. 1; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 19; Там само. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 13; Там само. – Ф. 15. – Оп. 23. – Спр. 25. – Арк. 108; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.233-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка відділу культури Глобинської районної державної адміністрації

Полтавської області. – №16 від 18.03.2005р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

535. Могила Верхолаба Юрія Михайловича (1987) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища.

Похований Верхолаб Юрій Михайлович (24.07.1968 р., с. Турбаї Глобинського району – 4.04.1987 р., Демократична Республіка Афганістан, похований у с. Турбаї Глобинського району) – учасник бойових дій на території Демократичної Республіки Афганістан.

Народився в родині колгоспників, де разом із ним виростили дві сестри.

У 1975 р. розпочав навчання в першому класі Турбаївської початкової школи. З четвертого класу навчався у середній школі в с. Остап'є Великобагачанського району, де проживала його бабуся. Після закінчення 8 класу, у 1983 р. повернувся в с. Турбаї до батьків. Продовжив навчання у Великокринківській середній школі, після закінчення якої у 1985 р. вступив

до Хорольського середнього професійно-технічного училища № 45, здобувши спеціальність тракториста-машиніста широкого профілю. По Знаходиться за закінченні навчального закладу працював у колгоспі «40-річчя Жовтня», на території якого проживали його батьки.

12 жовтня 1986 р. був призваний Глобинським райвійськкоматом на строкову службу до лав Радянської Армії. У Республіці Афганістан із січня 1987 р. Загинув при виконанні бойового завдання по охороні військового майна. За виявлену мужність, вірність військовій присязі, рядовий Ю.М. Верхолаб відповідно до Указу президента Демократичної Республіки Афганістан № 240 від 15.05.1988 р. посмертно нагороджений медаллю «От благодарного афганского народа» та Грамотою Президії Верховної ради СРСР – Указ від 8.05.1989 р.

Похований у рідному селі. У 1988 р. на могилі встановлено надгробок із сірого полірованого граніту (1,8 х 0,61 м) і така ж плита (1,53 х 0,75 м) з пам'ятними написами: «Загинув при виконанні Інтернаціонального обов'язку Верхолаб Юрій Михайлович 24.07.1968 – 4.04.1987»

«На світі, рідний, тебе уже нема
І в серці туга вічна і німа.

А в пам'яті та любий, ти живий
Спокійно спи, синок.

Доки ми живі – ти з нами

Від батьків, сестер, рідних і друзів.»

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області №16 від 18.03.2005// Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Пам'ять живе...: Спогади про воїнів-полтавців, загиблих в Афганістані. – Полтава, 1999. – С. 16 – 18; Книга памяти о советских воинах, погибших в Афганистане: В 2-х тт. Т.1: А–Л.– М.: Воениздат, 1995. – С. 212.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

536. Пам'ятне місце антикріпосницького повстання селян в селі Турбаї (1789 – 1793) (іст.)

Знаходиться на лівому березі р. Хорол. Тут у 1789 – 1793 рр. відбулося анти-

кріпосницьке повстання селян, яке увійшло до історії як вияв антисоціального протесту селянства та одне з найбільших повстань XVIII ст. в Україні.

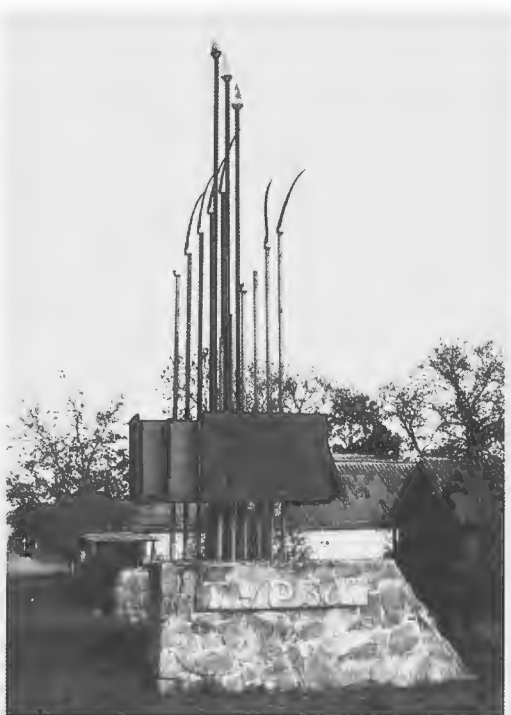
Село Турбаї у 1646 р. входило до володіння магната Я. Вишневецького, згодом, після створення Миргородського полку до його Остап'євської сотні. У 1776 р. село перейшло у володіння поміщиків Базилевських. Все це супроводжувалося переведенням його жителів із козацького стану в поспільство, що спричиняло подальше закріпачення селян. Турбаївці протягом багатьох років вимагали від уряду повернення їх до козацького стану, однак у 1778 р. Сенатом було прийняте рішення про переведення до козаків лише 76 сімей.

Розпочалося повстання зі збройного захоплення 8.06.1789 р. сільською громадою поміщицького будинку, що належав родині Базилевських під час одного з виїзних засідань Голтвянського нижнього земського суду, що мав розглядати спір між поміщиками та сільською громадою. Збройний виступ став логічним завершенням багаторічного ігнорування владними структурами Російської імперії численних звернень селян, щодо врегулювання їх соціального статусу та уза-

конення козацького статусу. Повстання супроводжувалося вбивством членів родини Базилевських, покаранням судових чиновників повсталими та захопленням судової документації. Відзначалося організованістю та монолітністю виступу. Громада села 4 роки протистояла каральним акціям направленим на придушення виступу. На чолі повсталих стояв вибраний на засадах козацького самоврядування орган «Збірна громадська хата», склад якого постійно змінювався. Принципові питання, що стосувалися життя громади вирішувалися на загальному сході.

Першим отаманом повсталого села було обрано Василя Цапка, після смерті якого на цей уряд обрали Никифора Тарасенка.

Вибране сільське керівництво у червні – серпні 1790 р. провело перерозподіл землі та майна, що належали поміщикам Базилевським на користь найбільшого прошарку сільського населення. Тоді ж було встановлено стабільні ціни на виробі місцевих промислів та сільськогос-

подарську продукцію, роздано селянам хлібні запаси. У селі з метою доцільного використання грошових запасів, сільськогосподарського та ремісничого реманентів було створено фонд допомоги.

Однак через кілька років стало очевидним розмежування серед селян виступ яких не знайшов підтримки й розвитку в Україні. В листопаді 1792 р. відбувся розкол громади, а 19.06.1793 р. група заможних селян направила на адресу правителя Катеринославського намісництва лист із рішучим осудом дій односельчан під час збройного виступу.

Того ж місяця проти повсталих було застосовано військову силу. Загалом арештували 411 осіб після чого розпочалися судові розправи. Сімох було засуджено до смертної кари заміненої на каторгу, 15 селян померло в результаті катувань, понад 100 осіб після кари батогами були відправлені на заслання до Сибіру. Все інше населення примусово переселили до Херсонської та Таврійської губерній. Самі ж Турбаї, щоб знищити пам'ять про нього та про повстання перейменували в Скорбне і лише 22.04.1919 р. воно повернуло свою назву.

У 1989 р., до 200-річчя повстання, в центрі села встановлено пам'ятний знак – стела з сірого необробленого граніту (1,8 x 1,05 м) на бетонній основі (вис. 0,12 м), з пам'ятним написом: «На честь Турбаївського повстання 1789 – 1793 р. Щоб і діти знали, внукам розказали. Т. Шевченко червень 1989 р.». При в'їзді в село встановлена металева конструкція (5,0 x 1,9 м) на фундаменті з бутового каменю (1,47 x 2,9 x 0,94 м). У верхній частині – імітація зброї селян XVIII ст., нижче – рельєфи (1,0 x 1,42 м), на яких зображені косар з соєю, мати з дитиною, група селян озброєних вилами, списками, які наступають на помічників. На металевій дошці (1,69 x 1,0 м) – пам'ятний напис: «Слава не поляже» Тарас Шевченко. Споруджено на відзначення 200-річчя революційного повстання турбаївських селян проти кріпосництва 1789 – 1793».

Автори – В.С. Богдановський, В.М. Цимбрюков.

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р. 15. – Оп. 1. – Спр. 621. – Арк. 60 – 61; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.3.50-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область. – К.: Голвна редакція УРЕ АН УРСР, 1967. – С. 15, 214, 249, 262; Селянський Рух на Україні середина XVIII – перша чверть XIX ст.: Збірник документів і матеріалів. – К.: Наукова думка, 1978. – С. 231 – 238, 240 – 241, 249 – 250; Історія Української РСР у восьми томах десяти книгах. Т. 2. – К.: Наукова думка, 1979. – С. 442 – 443; Гуржій І.О. Повстання селян в Турбаях (1789 – 1793). – К., 1950; Смолій В.А. Турбаївське повстання 1789–1793 // Енциклопедія Історії України. – К.: Наук. думка. 2013. – Т. 10. – Т-Я. – С. 178.

В.О. Мокляк, Н.Ф. Шаповал

537. Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу 1960 (іст.)

Знаходиться в центрі села.

Перший пам'ятник В.І. Ульянову (Леніну) в с. Турбаї було відкрито 18.06.1938 р. Приурочувалася ця подія до чергової річниці Турбаївського повстання, однак під час тимчасової німецької окупації села в 1941 – 1943 рр. він був зруйнований. Після визволення села на Харківській скульптурній фабриці було замовлено новий пам'ятник, котрий було відкрито 19.06.1945 р. – виготовлений він був із гіпсу тому простояв лише до 1957 р. Це був невеликий пам'ятник – скульптура мала висоту 1,2 м і розміщувалася на цегляному постаменті який мав висоту лише 0,70 м. Зрозуміло, що виготовлений із такого нетривкого матеріалу як гіпс він не міг довго стояти. Не зважаючи на те, що відсутні свідчення про його руйнування можемо припустити саме такий варіант розвитку подій, тому що 19 червня 1957 р. відкрито новий, виготовлений із залізобетону на Харківській виробничій майстерні. Розміри скульптури склали 3,0 м, постаменту 0,90 м. Усі роботи по заміні та подальших ремонтів проводилися згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «40-річчя Жовтня», на честь Володимира Ілліча Ульянова (Леніна) (22.04.1870 р., м. Сибірськ,

Російська імперія, нині м. Ульяновськ, Російська Федерація – 21.01.1924 р., помер у с. Горки під Москвою, саркофаг з його тілом встановлений у мавзолеї на Красній площі у Москві) – російського, радянського політичного і державного діяча (Див. поз. № 54).

Нині, після кількох ремонтів і перебудов (1969 та 1971 рр.) залізобетонна скульптура (вис. 2,1 м) окута міддю знаходиться на цегляному постаменті (1,97 x 1,23 x 1,27 м) на прямокутній основі (0,5 x 1,9 x 2,12 м).

В.І. Ульянов (Ленін) зображений у пальто, без головного убору, права рука піднята догори, ліва напівзігнута на рівні грудей.

Скульптура виготовлена на Харківському скульптурному комбінаті.

Автор скульптури Олейніков.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР, – № 4. 1.268-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Енциклопедія історії України: У 10 тт. / Редкол.: В.А. Смолій (голова)

та ін. – К.: Наук. думка, 2009. – Т. 6. – С. 112 – 114; Памятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404; Володимир Ілліч Ленін Біографія: 4-е вид. – К.: Видавництво політичної літератури України, 1970. – 693 с.

О.А. Скурда

Устимівка, с. Бабичівська сільська рада

538. Устимівський – дендрологічний парк загальнодержавного значення (природа)

Знаходиться в с. Устимівка.

Перебуває у віданні Устимівської дослідної станції рослинництва Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН України.

Обстежувався: С.М. Трахтенбергом (1893 – 1941 рр.); Н.Е. Дудником (1893 – 1914 рр.); М.Ф. Пархоменком (1893 – 1917 рр.); Д.Ф. Мацаком (1910 – 1913 рр.); В. Біликом (1927 р.); М.П. Акімовим (1929 – 1934 рр.); Б.М. Сидорченком (1930 р.); О.Л. Липою (1936 р.); С.В. Васютинським, Ф.Г. Лавриненком, Ф.А. Павленком (1936 – 1941 рр.); В.І. Добровольським (1946 р.); І.Н. Гегельським (1952 р.); О.В. Плетеньовим (1952 – 1955 рр.);

Б.Є. Балковським, Г.В. Дмитрієвим (1955 р.); Д.М. Михайленком (1957 – 1961 рр.); Т.І. Чепіногою (1959 – 1964 рр.); К.С. Сич (1961 – 2000 рр.); Т.Г. Тамберг (1968 – 1983 рр.); В.М. Самородовим (з 1975 р. по сьогодні); В.Г. Осадчим, Д.С. Івашиним (кінець 70-х рр. ХХ ст.); М.В. Кір'яном (1985 – 2007 рр.); С.Л. Кигим (1987, 1990 рр.); Ю.Ф. Роговим (1998 р.); О.І. Сіорою (1998 – 1999 рр.); О.В. Половинником (2000 – 2003 рр.); О.М. Байрак (2002 р.), О.М. Білик (з 2003 р. по сьогодні); Н.О. Стецюк (2002, 2006, 2008 рр.); Ю.О. Клименком, А.В. Клименко (2003 р.); Т.В. Панасенко (2004 – 2006, 2008 рр.); Т.В. Орловською, Т.Л. Кузнецовою, А.А. Лаврінено, І.С. Беседіною, С.В. Гапон (2006 р.); О.В. Халимон (2006, 2012 рр.); М.В. Слюсарем, Р.М. Федьком (2008 р.); Ю.В. Харченком (з 2008 р. по сьогодні); О.О. Вільмовською (2012 р.).

Площа – 8,9 га. Охороняється згідно з постановою Ради Міністрів УРСР № 311 від 22.07.1983 р.

Парк закладений місцевим землевласником, лікарем за фахом Василем Васильовичем Устимовичем (Див. поз. № 552) навесні 1893 р. при маєтку в с. Устимівка Кременчуцького повіту Полтавської губернії. Перші посадки були здійснені на площі 1,5 десятини. Поповнення колекції проводилося без перерви до 1916 р. Саджанці та насіння завозилися в основному з берлінської фірми Шпетта, а також із Америки, Канади, Франції, Китаю, Японії, садівництва Варшави, Львова, Одеси та Кременчука. У 1917 р.

В.В. Устимович добровільно передав новій владі економію та парк. З 1929 р. парк отримує природоохоронний статус: заповідник республіканського значення (1929 – 1951 рр.), парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва республіканського значення (1960 – 1983 рр.), дендропарк республіканського значення (1983 – 1992 р.), дендропарк загальнодержавного значення (з 1993 р. по сьогодні).

Територія парку розділена системою алей на 51 куртину. До складу куртин, що розбиті по периферії, входять захисні смуги та «Дегтярівщина» (названа на честь товариша В.В. Устимовича Олександра Івановича Дегтярєва, який брав участь у перших посадках). На окремих куртинах різних форм і розмірів зібрані рослини споріднених родів і видів, зокрема – унікальні колекції дубів, лип, тополь, кленів, гіркогоштанів тощо. Сучасна дендрофлора парку нараховує 472 види, різновидності, садові форми, сорти та гібриди. Вони належать до 53 родин, 123 родів, 370 видів, 102 різновидностей, садових форм і сортів. Нині на території дендропарку зростає близько 9 тисяч дерев і кущів. Невід'ємною частиною паркового ландшафту є багатий

трав'янистий покрив, що налічує понад 100 видів. В Устимівці зібрана найбільша на Полтавщині колекція голонасінних рослин, що представлена 5 родинами, 12 родами, 41 видом, 30 різновидностями та садовими формами. Вік більшості рослин сягає 90 – 120 років. На території дендропарку зростають близько 30 раритетних видів: глід український (Європейський Червоний список); модрина польська, тис ягідний, бруслина карликова, клокичка периста, жимолость синя, дуб австрійський, ясенець білий (Червона книга України); вишня степова, карагана кушова, мигдаль степовий, таволга

звіробоелиста, яловець звичайний, барвінок малий (регіонально рідкісні види) та 17 видів, занесених до Червоних книг Росії та Білорусії (ліщина деревовидна, тис далекосхідний, широкогілочник східний, кизильник блискучий, альбіція ленкоранська та інші). Цінними в колекції є численні екзоти (евкомія в'язолиста, церцис європейський, маклюра яблуконосна, гінкго дволопатева, альбіція ленкоранська, магнолії, ліріодендрон тюльпановий та ін.). На території дендропарку зустрічається 88 видів природної фауни, з них три – регіонально рідкісні (вівчарик весняний, чиж і часничниця звичайна).

Устимівський дендропарк є цінним зразком садово-паркової архітектури, центром наукової роботи з інтродукції деревних рослин на Лівобережжі України, цікавим об'єктом урегульованої рекреації, туризму та природоохоронної освіти.

На території парку збереглися залишки садибного комплексу В.В. Устимовича (Див. поз. № 552).

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р-5427. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 3, 8, 9, 11, 12; ДАПО. – Ф.Р-5427. – Оп. 1. – Спр. 21. – Арк. 4 – 7, 12, 12 зв, 13; 14, 15, 15 зв., 17, 35, 42, 46, 47, 47 зв.; НА ПКМ. – Спр. № 01-2. – Арк. 17; НА ПКМ. – Спр. № 01-56. – Арк. 3, 4 зв., 5, 13, 60; НА ПКМ. – Спр. № 01-116. – Арк. 37; НА ПКМ. – Спр. № 02-28. – Арк. 1 – 4; НА ПКМ. – Спр. № 02-173. – Арк. 44, 44 зв., 54 – 55; НА ПКМ. – Спр. № 02-238. – Арк. 84 зв. – 88; Андрієнко Т.Л., Байрак О.М., Залудяк М.І. та інші. Заповідна краса Полтавщини. – Полтава: ІВА «Астрєя», 1996. – С. 41, 127 – 129, 158, 174; Байрак О.М., Білик О.М. Устимівський дендропарк: екскурс сторінками історії // Світ довкілля. Кременчуцький міський екологічний бюлетень. – 2011. – Вип. 18. – Березень. – С. 34 – 35; Байрак О.М., Панасенко Т.В. Проблеми збереження парків Полтавщини // Інтродукція рослин на початку ХХІ століття: досягнення і перспективи розвитку досліджень: Матеріали Міжнародної наукової конференції – К., 2005. – С. 59 – 61; Байрак О.М., Самородов В.М. Дендропарки Полтавщини: тенденції збагачення та збереження колекцій // Международные чтения, посвященные 110-летию со дня рождения доктора биологических наук, профессора Леонида Ивановича Рубцова. – К.-Тростянець, 2012. – С. 89 – 93; Байрак О.М., Самородов В.М., Панасенко Т.В. Парки Полтавщини: історія створення, сучас-

- ний стан дендрофлори, шляхи збереження і розвитку. – Полтава: Верстка, 2007. – 267 с.; Байрак О.М., Самородов В.М., Панасенко Т.В. Устимівський дендропарк – осередок інтродукції цінних рослин на Полтавщині і в Україні // Інтродукція рослин на початку XXI століття: досягнення і перспективи: Матеріали Міжнародної наукової конференції. – К.: Фітосоціоцентр, 2007. – С. 329 – 333; Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005. – С. 106; Білик В. Устимівський ботанічний садок // Труды с.-г. ботаники. – 1927. – Т. 1. – Вып. 4. – С. 181 – 188; Білик О.М. Вікові дерева шпилькових у колекції дендрологічного парку «Устимівський» // Старовинні парки і ботанічні сади: проблеми та перспективи функціонування. Матеріали III Міжнародної наукової конференції до 125-річчя парку «Олександрія». – Біла Церква, 2008. – С. 15; Білик О.М. Збереження та поповнення генетичного різноманіття колекції державного дендрологічного парку «Устимівський» // Генетичні ресурси рослин для стабільного задоволення різноманітних потреб людей: Збірник тез Міжнародної наукової конференції, присвяченої 125-річчю з дня народження видатного вченого-рослинника, ботаніка, генетика, академіка Миколи Івановича Вавилова (25 – 27 вересня 2012 року). – Велика Бакта, 2012. – С. 19 – 21; Білик О.М. Збільшення та збереження різноманіття дерев та кущів в умовах дендрологічного парку «Устимівський» // Вісті Біосферного заповідника «Асканія-Нова»: Інтродукція та досвід паркобудівництва в степовій зоні України (Міжнародна наукова конференція, присвячена 125-річчю дендрологічного парку «Асканія-Нова». 23 – 25 травня 2012 року). – 2012. – Спецвипуск. – Т. 14. – С. 31 – 34; Білик О.М. Колекція лікарських деревних та чагарникових порід в умовах державного дендрологічного парку «Устимівський» // Генетичні ресурси рослин. – 2005. – № 2. – С. 113 – 118; Білик О.М. Колекція хвойних Устимівського дендрологічного парку, як генофонд цінних лікарських та декоративних рослин // Світ довкілля. Кременчуцький міський екологічний бюлетень. – 2012. – Вып. 22. – Вересень. – С. 25 – 27; Білик О.М. Устимівський дендропарк // Стежинами заповідних парків Полтавщини. Екскурс в історію та сьогодення / За ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 2009. – С. 41 – 50; Білик О.М. Формування колекції державного дендрологічного парку «Устимівський» // Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення в загальноосвітній та вищій школі: Матеріали Міжнародної, науково-практичної конференції (присвячується 120-річчю від дня народження М.І. Вавилова). – Полтава: Друкарська майстерня, 2008. – С. 86 – 88; Гапон С.В., Буйдін В.В., Кондратенко В.В. Видове різноманіття чагарників Устимівського дендропарку (Полтавської обл.) та його особливості // Всеукраїнська науково-практична конференція «Біорізноманіття: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку», присвячена пам'яті видатних ботаніків Полтавщини Ф.К. Куріного, П.Є. Сосіна, Д.С. Івашина. – Полтава, 2004. – С. 31 – 33; Гапон С.В., Орлова Л.Д., Кондратенко В.В. Можливості вивчення голонасінних в шкільному курсі біології на прикладі Устимівського дендропарку // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України (до 115-річчів М.І. Гавриленка) / Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. – Полтава: АСМІ, 2004. – С. 62 – 64; Давиденко А.І. Мальовнича Полтавщина: Путівник по заповідниках і пам'ятках природи. – Харків: Пропор, 1982. – 13-16; Державний дендрологічний парк «Устимівський» – Устимівка, [2010]. – 6 с.; Еталони природи Полтавщини. Розповіді про заповідні території / Під заг. ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 2003. – С. 139 – 142; Каталог мирової колекції ВИР. Випуск 147. Колекція деревних і кустарникових порід дендропарку «Устимівка» / Сост. Т.Г. Тамберг, Е.С. Сыч. / Под ред. Т.Г. Тамберг. – Л., 1975. – 66 с.; Кір'ян М.В., Білик О.М. Державний дендрологічний парк «Устимівський» // Науково-довідникове видання «Заповідні території України. Ботанічні сади та парки» / За ред. Т.М. Черевченко. – К., 2009. – С. 235 – 242; Кір'ян М.В., Половинник О.В. Колекція Устимівського дендропарку як генофонд рослин для озеленення міст і рекреаційних зон // Роль ботанічних садів в зеленому будівництві міст, курортних та рекреаційних зон: Матеріали Міжнародної конференції, присвяченої 135-річчю Ботанічного саду ОНУ ім. І.І. Мечникова. – Ч. 1. – Одеса, 2002. – С. 199 – 201; Кір'ян М.В., Сыч К.С., Половинник О.В. Інтродукція декоративних культур відкритого ґрунту в умовах Устимівського дендропарку // Роль ботанічних садів у формуванні наукового світогляду майбутніх біологів / Матеріали перших Всеукраїнських читань, присвячених пам'яті академіка М.М. Гришка. 24 – 25 вересня 2001 р., м. Полтава. – Полтава, 2001. – С. 84 – 85; Кирьян М.В., Самородов В.Н., Сыч Е.С. Хранить и ценить обязательно. Очерк об Устимовском дендропарке. – Полтава, 1993. – 40 с.; Кирьян М.В., Самородов В.Н., Сыч Е.С. Хранить и ценить обязательно. Очерк об Устимовском дендропарке. – Полтава, 1993. – 40 с.; Клименко

Ю.О., Клименко А.В. Планування та насадження Устимівського дендропарку // Інтродукція рослин. – 2003. – № 3. – С. 88 – 96; Липа О.Л. Визначні сади і парки України та їх охорона. – К.: Вид-во Київського університету, 1960. – С. 106 – 108; Липа О.Л. Сади і парки України (Парки-пам'ятки та їх охорона). – К., 1961. – С. 33; Липа О.Л., Федоренко А.П. Заповідники та пам'ятки природи України. Реєстр-довідник. – К.: Урожай, 1969. – С. 117; Нікітін Т.Г. ... І стежки праслов'янська в'язь. Мандрівка по заповідних місцях Полтавщини. – Х.: Прапор, 1989. – С. 86 – 97; Отчёт Полтавского училища садоводства по учебной части за 1914/15 год, по технической, денежной и материальной – за 1915 год. – Полтава, 1916. – С. 36 – 37; Плетенёв А.В. Устимовский дендрологический парк Ботанического сада Академии наук УССР // Аклиматизация растений. Труды Ботанического сада АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1955. – Т. 3. – С. 24 – 37; Природно-заповідний фонд Української СРСР: Реєстр-довідник / За ред. М.А. Войнственського. – К.: Урожай, 1986. – С. 111; Природоохоронні території Української РСР / За ред. Д.І. Проценко. – К.: Урожай, 1983. – С. 139 – 140; Регіональна екомережа Полтавщини / Під заг. ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 2010. – С. 108, додаток С. 2; Роговий Ю.Ф. Орнітофауна Устимівського дендропарку // Роль охороняваних природних територій у збереженні біорізноманіття: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю Канівського природного заповідника. – Канів, 1998. – С. 227 – 228; Самородов В.М. Чим славен Устимівський дендропарк? // Наш рідний край (Сторінки про природу та пам'ятки природи Полтавщини). – Полтава, 1990. – Вип. 5. – С. 41 – 46; Самородов В.М., Білик О.М., Кірюян М.В. Василь Устимович: портрет громадянина і паркобудівника // Природоохоронний рух на Полтавщині. Матеріали науково-практичної конференції. – Полтава: Верстка, 2006. – С. 16 – 19; Самородов В.М., Білик О.М., Федько Р.М. Китайське гугаперчеве дерево під Кременчуком // Світ довкілля. Кременчуцький міський екологічний бюлетень. – 2009. – Вип. 14. – Грудень. – С. 14 – 16; Самородов В.М., Сич К.С., Сіора О.І. Біолого-екологічні особливості ксантоцераса горобини в умовах Устимівського дендропарку // П'яті Каришинські читання. Всеукраїнська науково-методична конференція з проблем природничих наук, присвячена пам'яті А.П. Каришина, 65-річчю Ботанічного саду Полтавського педагогічного інституту, 30-річчю біостанціону «Лучки». – Полтава, 1998. – С. 106 – 107; Самородов В.М., Сіора

О.І., Сич К.С.. Ліщина вужмежа в колекції Устимівського дендропарку // Збірник наукових праць. Екологія. Біологічні науки (випуск 1) / Полтавський держ. пед. ін-т – Полтава: Скайтек, 1999. – С. 41 – 44; Сидорченко Б. Устимівський дендрологічний парк на Кременчуччині // Тр. з лісової справи на Україні. – 1930. – Вип. XV. – С. 133 – 211; Сіора О.І., Сич К.С. Устимівський дендрологічний парк // Квіти України. – 2001. – № 7. – С. 28-29; Устимівський дендропарк – зелена перлина Полтавщини / Укл. О. Байрак, О. Білик. – Полтава: ПП «Дивосвіт», 2013. – 38 с.; Устимовский дендропарк (проспект) / Сост. М.В. Кірюян, В.Н. Самородов, Е.С. Сич – Л., 1989. – 27 с.; Федько Р., Білик О. Досвід інтродукції та акліматизації деревних лікарських рослин у дендрологічному парку «Устимівський» // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. – Серія «Екологія. Біологічні науки». – Вип. 5 (63). – Полтава, 2008. – С. 156 – 163; Харченко Ю.В., Кірюян В.М., Бідах Ю.І., Білик О.М. Історія та сьогодення дендрологічного парку «Устимівський» // Світ довкілля. Кременчуцький міський екологічний бюлетень. – 2013. – Вип. 24. – Березень. – С. 18-22; Червона книга України. Рослинний світ / За ред. Я.П. Дідуха. – К.: Люблколсалтинг, 2009. – С. 44, 48, 385, 407, 485, 582, 606; Чепинога Т.І. Устимівський дендропарк. Путівник. – К.: Наукова думка, 1970. – 39 с.; Яненко З. Василь Васильович Устимович – поміщик, добродієць, дендролог // Архівний збірник на посвяту 100-річчя Полтавської вченої архівної комісії «Архіви і документальна спадщина Полтавщини: минуле, сучасне, перспективи (190 – 2003)»: Матеріали наукової конференції. – Полтава: АСМІ, 2003. – С. 189 – 192.

О.В. Халимон, О.М. Білик

539. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,2 км на північний-схід від південно-східної околиці села, біля краю плато лівого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговая у 1987 р. Висота 0,4 м, діаметр 10 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25 – 26. – Рис. 77/1; НА ПКМ. – Спр Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт,

альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25-26. – Рис. 77/1.

Л.М. Лугова

540. Курган II (археол.)

Знаходиться за 0,6 км на північний схід від південно-східної околиці села і за 0,8 км в тім же напрямку від дамби, біля краю плато лівого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота 1,3 м, діаметр 18 м. Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25 – 26. – Рис. 77/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25 – 26. – Рис. 77/2.

Л.М. Лугова

541. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1 км на північ від південно-східної околиці села, на лівому березі р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Насип висотою 1,3 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 104,0 м) розмірами 25 x 60 м видовжений з півночі на південь, вершина зміщена на північ.

Розорюється, окрім вершини, на якій знаходиться геолдезичний знак.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25 – 26. – Рис. 77/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25 – 26. – Рис. 77/3; Карта. – Генеральний штаб: Кременчук. – М-36-103. – М., 1987.

Л.М. Лугова

542. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 2,9 км на північ від південно-східної частини села та за 1,4 км на схід від автошляху до м. Глоби-

не, на лівому березі р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота насипу 0,8 м, діаметр 15 м. Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25-26. – Рис. 77/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25-26. – Рис. 77/4.

Л.М. Лугова

543. Курган V (археол.)

Знаходиться за 2 км на північ від північно-західної частини села та за 1,3 км на захід від автошляху до м. Глобине, на лівому березі р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 6 – 7 м, діаметр 50 м, вершина зміщена на північ. Південні схили насипу похилі, північні круті.

Насип задернований, на південному схилі росте дерево.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25 – 26. – Рис. 77/5, 78; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25 – 26. – Рис. 77/5, 78.

Л.М. Лугова

544. Курган VI (археол.)

Знаходиться за 1 км на північ від північно-західної околиці села, на лівому березі р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 1,4 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25 – 26. – Рис. 77/6; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25 – 26. – Рис. 77/6.

Л.М. Лугова

1962 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 3,0 м) встановлена на цегляному оштукатуреному постаменті (вис. 2,6 м), на якому закріплено сіру поліровану гранітну дошку (0,8 x 0,4 м) з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни Біленко Данило Терентійович Починок Денис Данилович Чайка Тихін Корнійович і два невідомі солдати, які віддали життя за Батьківщину на території с. Устимівка Глобинського району Полтавської області». Перед пам'ятником встановлено 4 сірі гранітні поліровані встави (1,1 x 0,7 м) із прізвищами 141 воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни. У Книзі Пам'яті України увічнено 142 прізвища.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 22. – Арк. 3,5; ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 24. – Арк. 1; ЦАМО РФ. – IX від. – вх. 55723-44; ЦАМО РФ. – Ф. 1533. – Оп. 1. – Спр. 1. – Арк. 1; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 70. – Арк. 39; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.209-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Довідка Глобинського райвійськкомату від 11.07.1991 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Пребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 98 – 104.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

545. Курган VII (археол.)

Знаходиться за 1,2 км на північний захід від села біля краю плато лівого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу 2 м, діаметр 20 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25 – 26. – Рис. 77/7; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25 – 26. – Рис. 77/7.

Л.М. Лугова

546. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1962) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля будинку культури.

Поховано 7 осіб: воїни 297-ї стрілецької дивізії, які загинули 12 вересня 1941 р. в оборонних боях із гітлерівськими загарбниками та 69-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 27 вересня 1943 р. під час визволення села. Прізвища відомі, увічнено 3.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників артілі ім. Димитрова, у

547. Будинок, де жив Роговий Феодосій Кирилович, друга половина ХХ ст. (іст.)

Знаходиться в східній частині села за адресою: вулиця Щорса, 36.

Побудований у 1960 р., одноповерховий, глинобитний, у 1980-х рр. обкладений цеглою, прямокутний у плані, площа 56 м. кв., з дерев'яним ганком. Покрівля – чотирихвиля, шиферна.

У цьому будинку жив Роговий Феодосій Кирилович (17.08.1925 р., с. Пугачівка Градизького району, нині затоплене Кременчуцьким водосховищем – 04.05.1992 р., с. Устимівка Глобинського

району) – український письменник, лауреат Національної премії ім. Тараса Шевченка (1992).

Дитинство та юність Ф.К. Рогового пройшли в с. Пугачівка Градизького району. З 1951 р. проживав у с. Устимівка, куди переїхав з родиною ще до затоплення Пугачівки. Спочатку родина проживала на квартирі, а з кінця 1950-х рр. у новозбудованій хаті.

Почав друкуватися у 1950-х рр. Активно дописував до газет та журналів. Це були в основному гуморески, байки, нариси. У 1967 – 1971 рр. проживав у м. Полтава, працював у редакції обласної молодіжної газети «Комсомолец Полтавщини». Повернувся в Устимівку, продовжуючи працювати власним кореспондентом газети до 1975 р. Із Полтави в Устимівку Ф.К. Роговий привіз майже готовий роман-епопею «Свято останньо-

го млива» (1982), який був задуманий у 5 книгах.

Роман 10 років ішов до читача: його паплюжили та шматували, змушуючи автора переробляти твір так, щоб він прославляв «торжество людського труда й розуму», а не був з «панахидою» по загубленому селянському світові.

Роман був відредагований та опублікований зусиллями О. Гончара, П. Загребельного, Б. Харчука, А. Дімарова, В. Яворівського, М. Рудя. Наступні романи «Поруки для батька» (1987), «Великі поминки» (1990) також виходили нелегко. Четверта книга «Гріх без прощення» залишилася незавершеною, п'ята – «Скажи мені кончину, Господи!» – лише в задумах.

Особливо трепетна дружба еднала Ф.К. Рогового та Григора Тютюнника, який не раз бував в Устимівці, а Феодосій Кирилович Роговий подорожував разом із Григором Тютюнником до Мануйлівки та Шилівки. Григир Тютюнник був найближчим дорадником у творчій праці Феодосія Рогового. Він перший оцінив роман «Свято останнього млива» та доклав значних зусиль для його публікації. Письменники листувалися й Ф.К. Роговий часто в листах сповідувався своєму побратимові.

Ф.К. Роговий активно листується також з московською перекладачкою роману «Свято останнього млива» Н.В. Роговою.

Ф.К. Рогового сучасники називали одним із найбільш інтелектуальних українських прозаїків, а його творчість – явищем в українській літературі, феноменом Феодосія Рогового.

Меморіальна дошка не встановлена. (Див. також. поз. № 550).

Джерела та література: Роговий Ю. Довга дорога до «Свята...» (Слово для Батька). – Луганськ: Книжковий світ, 2000. – С. 18, 28, 42; Роговий Ю. Посульська Тризна. – Луганськ: Книжковий світ, 2009. – С. 5; Роговий Ю. Роса в червону ніч. – Полтава: Дивосвіт, 2006. – С. 34, 36, 60, 72, 140, 142; «Я світові потрібен як приклад, як можливість» / упорядник Юрій Роговий. – Полтава: Дивосвіт, 2009. – С. 119, 156, 196.

В.В. Клочко

548. Меморіальна дошка Недоступу Михайлу Трохимовичу

Знаходиться в центральній частині села. Встановлена на фасаді сільського будинку культури.

Недоступ Михайло Трохимович (03.11.1903 р., с. Устимівка Пирогівської волості, Кременчуцького повіту Полтавської губ. – 03.02.1980 р., с. Устимівка Глобинського району) – голова колгоспу.

Народився в родині наймитів. У дитинстві пас телят у місцевого поміщика В.В. Устимовича. Серед дітей (чотири сестри і три брати), він був старшим. Дві

звання старший лейтенант призначений командиром роти. Через деякий час – заступником командира батальйону з політичної частини. Був поранений. Нагороджений орденом Червоної зірки та медалями.

Після Другої Світової війни війни був обраний головою колгоспу в селі Погреби Глобинського району, а через кілька років – головою колгоспу в с. Устимівка. Працював головою колгоспу ім. Г. Дмитрова до 1973 р. Нагороджений двома орденами «Знак Пошани». Постійно обирався депутатом сільської ради та був членом ревзійної комісії колгоспу. Під керівництвом М.Т. Недоступа були в селі збудовані: будинок культури, три магазини, тваринницькі ферми, школа, дитсадок, фельдшерсько-акушерський пункт, контора колгоспу, дороги.

Помер М.Т. Недоступ і похований у рідному селі. (Див. поз. № 549).

У пам'ять про земляка в 2011 р. на фасаді Будинку культури встановлена дошка (0,4 x 0,6 м) сірого полірованого граніту з портретним зображенням і пам'ятним написом: «Недоступ Михайло Трохимович 3.11.1903 – 1980.3.02. Вніс великий вклад у розвиток села Устимівка. За роки його керівництва збудовано школу, будинок культури, магазини, ФАП, будинок побуту, дороги...».

Джерела та література: Довідка відділу культури, спорту і туризму Глобинської районної державної адміністрації // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Приймак Л. Хороша людина прийшла на зміну. // Село полтавське. – 2011. – № 40 (1017). – 14 жовтня. – С. 12.

Н.М. Сиволап

сестри померли від тифу ще дітьми. Закінчив чотири класи місцевої школи. У 1925 – 1926 рр. обирався головою комітету незаможних селян. У 1927 – 1929 рр. працював головою Устимівської сільської Ради. У 1930 р. обраний головою Устимівського колгоспу ім. Й. Сталіна. З 1933 р. – помічник директора машинно-тракторної станції. У 1938 – 1940 рр. працює секретарем райкому партії, завідувачим райземвідділом, у 1941 р. – заступник керівника Глобинського районського комітату.

Із вступом німецьких військ на території СРСР відповідав за евакуацію тваринництва та механізації в східні області СРСР. Із січня 1942 р. – в рядах діючої армії. Воював у складі підрозділів 48-ї Армії Брянського фронту. Спочатку рядовим а після закінчення школи командирів у м. Мічуринськ, та присвоєння військового

549. Могила Недоступа Михайла Трохимовича (1980) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища.

Похований Недоступ Михайло Трохимович (03.11.1903 р., с. Устимівка Пирогівської волості, Кременчуцького повіту Полтавської губ. – 03.02.1980 р., с. Устимівка Глобинського району) – голова колгоспу. (Див. поз. № 548).

У 1981 р. на могилі встановлено надгробок із мармурової крихти (вис. 1,6 м) з фотопортретом на металокерамічному овалі та пам'ятним написом на біломармуровій дошці (0,35 х 0,55 м): «Недоступ Михайл Трофимович 3.11.1903 – 3.02.1980 дорогому любимому мужу, отцу, дедушке от благодарных внуков. Спи спокойно вечным сном память о тебе будет всегда жить в наших сердцах».

Джерела та література: Довідка відділу культури, спорту і туризму Глобинської районної державної адміністрації // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Приймак Л. Хороша людина прийшла на зміну. // Село полтавське. – 2011. – № 40 (1017). – 14 жовтня. – С. 12.

Н.М. Сиволап

550. Могила Рогового Феодосія Кириловича (1992) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища.

Похований Роговий Феодосій Кирилович (17.08.1925 р., с. Пугачівка Градизького району, нині затоплене Кресненчуцьким водосховищем – 04.05.1992 р.,

с. Устимівка Глобинського району) – український письменник, лауреат Національної премії ім. Тараса Шевченка (1992).

Народився у селянській родині. З 1932 по 1935 р. навчався в Пугачівській початковій, з 1935 по 1938 рр. у Морозівській семирічній, а з 1938 по 1941 рр. – у Жовнинській середній школах.

У червні 1943 р. разом із групою підлітків рідного села був вивезений на примусові роботи до Німеччини. Працював на шахтах Вестфалії. Після визволення повернувся в Україну – працював на заводі, в колгоспі, у рибартілі, сільській раді (1947 – 1950 рр.). У 1949 р. вступив і в 1952 р. закінчив Державні курси заочного вивчення іноземних мов у м. Москва. З 1950 р. вчителював. Тривалий час, у 1967 – 1975 рр. працював у молодіжній газеті «Комсомолец Полтавщини», останні роки життя – учителем у сс. Устимівка та Бабицівка.

Автор збірки оповідань «Провідини» (1973), роману «Свято останнього млива» (1982), повістей «Серце прагне любові»

(1984), «Нове знайомство» (1986), роману «Поруки для батька» (1987), який відзначений республіканською літературною премією ім. Андрія Головка (1988).

Письменницьку діяльність Ф.К. Роговий почав уже в зрілому віці, коли все в його душі й свідомості визріло до повної стиглості. Уже друга книга, роман «Свято останнього млива», переконало, що в українську літературу прийшов оригінальний, сформований майстер художнього слова. Проза Ф.К. Рогового радує глибиною філософського аналізу складностей життя, емоційністю, яскравістю художніх образів.

Член спілки письменників СРСР з 1983 р.

За роман «Свято останнього млива» Ф.К.Роговий у 1992 р. удостоєний звання лауреата Державної премії імені Т.Г. Шевченка.

У 1993 р. на могилі встановлено надгробок із рожевої мармурової крихти (вис. 1,5 м), в центральній частині якої – дошка з сірого граніту (0,4 x 0,3 м) з портретним зображенням письменника, нижче – дошка з нержавіючої сталі (0,2 x 0,15 м) з пам'ятним написом: «Роговий Феодосій Кирилович 27.08.1925 – 4.05.1992 письменник лауреат Державної премії України ім. Т.Г. Шевченка».

Джерела та література: Письменники Полтавщини: Довідник. – Полтава, 1990. – С. 24; Калинове гроно: Антологія прози і драматургії полтавських літераторів ХХ ст. Т. 2. Кн. 2 / За редакцією М.В. Костенка, Ю.М. Дмитренка, А.М. Дяченка та ін. – Полтава: Полтавський літератор, 2006. – С. 26 – 27; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 352 – 355; Віцєня Л. Заповіт «затвірника сільського». Десять років тому не стало Феодосія Рогового // Зоря Полтавщини. – 2002. – № 70 – 71 (19890 – 19891). – 4 травня. – С. 4; Віцєня Л. Феодосій Роговий: «В житті я не взяв жодної фальшивої ноти» // Зоря Полтавщини. – 2010. – № 69 – 71 (21534 – 21536). – 7 травня. – С. 9; Малик М. 85 років від дня народження письменника Рогового Феодосія Кириловича // Край. – 2010. – № 76 (82). – Серпень. – С. 20 – 21.

В.А. Андрієць

551. Пам'ятник Вавилову Миколі Івановичу (1987) (іст.)

Знаходиться в с. Устимівка за адресою: вул. Ботанічна.

Розташований біля головного корпусу лабораторії Устимівської дослідної станції рослинництва Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Української академії аграрних наук (Див. поз. № 538).

Вавилов Микола Іванович (13(25)11.1887 р., м. Москва – 26.01.1943, м. Саратов, Російська Федерація) – генетик, рослинник, географ, основоположник сучасної наукової селекції, громадський діяч.

Науково-прикладну роботу почав у 1910 р. проходячи практику на Полтавському дослідному полі. У 1911 р. закінчив Московський сільськогосподарський інститут. Праці присвячені вченню про центри походження культурних рослин, питанням систематики, генетики та екології, проблемі імунітету рослин і селекції, проблемам північного й високогірного землеробства, освоєння пустель. Приїжджав до м. Полтави у 1912, 1913 рр. У 1917 – 1921 рр. – професор Саратовського університету, у 1924 – 1940 рр. – директор Всесоюзного інституту прикладної ботаніки та нових культур (із 1930 р. – Всесоюзний інститут рослинництва).

цтва»), одночасно у 1930 – 1940 рр. – директор Генетичної лабораторії (з 1933 р. – Інститут генетики АН СРСР).

Академік АН СРСР (з 1929), академік АН УРСР (з 1929), академік ВАСГНІЛ (з 1929), у 1929 – 1935 рр. – її президент, лауреат премії ім. В.І. Леніна (1926).

Перші наукові праці написав у м. Полтава – опубліковані на сторінках журналу «Хуторянин». Основні наукові роботи присвячені питанням генетики, селекції та формоутворення у рослин. Очолював роботи з реорганізації сільського господарства в СРСР. У 1920 – 1940 рр. – організатор і керівник численних експедицій із вивчення світових рослинних ресурсів. Здійснив експедиції до Ірану, Афганістану, країн Середземномор'я, в Ефіопію, Японію, Корею, в країни Північної, Центральної та Південної Америки. Встановив (1926) центри походження культурних рослин, обґрунтував еколого-географічні принципи селекції та створення вихідного матеріалу для селекції. Під керівництвом М.І. Вавилова в СРСР була створена світова колекція культурних рослин, що нараховувала близько 300 тисяч зразків. Створив (1919) вчення про імунітет рослин до інфекційних хвороб. Сформулював (1920) закон гомологічних рядів у спадковій мінливості. У книзі «Селекція як наука» (1934) теоретично обґрунтував принципи селекції рослин. Був членом багатьох товариств і Академії Наук.

У 1987 р. до 100-річчя від дня народження вченого, встановлено бронзове погруддя (вис. 0,85 м) на сірому гранітному постаменті (вис. 1,8 м) з пам'ятним написом: «Вавилов Николай Иванович 1887 – 1943 г.».

Автор погруддя невідомий.

Література: Український радянський енциклопедичний словник. – 2-е вид. – К.: Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1986. – Т. 1. – С. 240; Українська радянська енциклопедія. – 2-е вид. – К.: Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1978. – Т. 2. – С. 98 – 99; Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: УЕ, 1992. – С. 81; Биологи: Биогра-

фический справочник. – К.: Наукова думка, 1984. – С. 114 – 115.

Н.М. Сиволап, О.В. Халимон

552. Садиба Устимовича Василя Васильовича (1893) (іст.)

Розташована в центральній частині с. Устимівка за адресою; вул. Ботанічна. Знаходиться навпроти нового корпусу лабораторії Устимівської дослідної станції рослинництва Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва Української академії аграрних наук.

Будинок побудовано у 1893 р. Одноповерховий, складний у плані, із шиферною покрівлею. Спочатку глинобитний, у 1970-х рр. ХХ ст. обкладений цеглою. Загальна площа – 456,78 кв.м.

Тут жив Устимович Василь Васильович (1864 р., м. Кременчук – 1924 р., м. Кременчук, могила втрачена) – поміщик, засновник Устимівського дендропарку (Див. поз № 538). Походив із старовинного козацького роду Сахно-Устимовичів. Його батько, Василь Ан-

дрійович, був головою Кременчуцького повітового з'їзду, попечителем Кременчуцького реального училища. Мати – дворянка Олександра Платонівна (в дівочтві Родзянко). Родина Устимовичів мала в м. Кременчук власний будинок з телефоном, влітку мешкала в літній резиденції в с. Устимівка. Закінчив Кременчуцьке реальне училище. Вищу освіту здобув у медичному інституті за кордоном, де саме – невідомо.

У 1895 р. обраний членом ради Кременчуцького відділення Полтавського товариства сільського господарства. 1896 р. обраний почесним мировим суддею Кременчуцького повіту полтавської губернії. З 1899 р. – попечитель навчальних закладів Кременчуцького повіту, колезький секретар. У 1908 – 1911 рр. В.В. Устимович – гласний Кременчуцького повітового земства, Кременчуцької міської думи, надвірний радник, почесний мировий суддя, товариш голови Кременчуцького відділення Імператорського російського технічного товариства, голова правління та загальних зборів Олександрівського реального училища.

У 1917 р. В.В. Устимович добровільно передав дендропарк новій владі з проханням зберегти його для нащадків, сам переїздить до м. Кременчук, і в Устимівку більше ніколи не повертається.

Із 1922 по 1929 рр. на садибі діяла школа батрацької молоді, згодом сільськогосподарський технікум. У роки Другої Світової війни будинок, де жив В.В. Устимович, був пограбований, спалені дерев'яні частини. Відремонтований у 1950-ті рр. Використовувався як служ-

бове приміщення Устимівської дослідної станції рослинництва. Зараз будинок не використовується, потребує ремонту.

Зберігся також літній будинок у якому проживав товариш В.В. Устимовича Олександр Іванович Дегтярьов, який брав участь у перших посадках дендропарку. Тривалий час він мешкав на садибі в с. Устимівка. Це збудований одночасно із закладкою Устимівського дендропарку (Див. поз. №538), в 1893 р. невеликий обкладений цеглою будинок із красивим дерев'яним ажурним ганком, і чотирихилим дахом критим металеву бляхою. Нині перебуває в аварійному становищі, з однієї сторони цегляна кладка розібрана місцевим населенням. Дегтярьов Олександр Іванович (рр.. народж. і см. невід.) – дворянин, син полковника Івана Федоровича Дегтярьова, товариш В.В. Устимовича. У 1903, 1906 рр. – лікар Глобинської дільниці Кременчуцького повіту. Інша інформація відсутня.

Меморіальна дошка не встановлена.

Джерела та література: Довідка Білик Олени Миколаївни, наукового співробітника Устимівської дослідної станції рослинництва // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 193 – 201; Дерев'янка М. Від землянок до котеджів // Зоря Придніпров'я. – № 71 (10906). – 2012. – 25 вересня. – С. 2.

Н.М. Сиволап, В.О. Мокляк

Федорівка, с. Федорівська сільська рада

553. Поселення I, ранній залізний вік (III – V ст. н. е.) (Федорівка I) (археол.)

Знаходиться за 2,5 – 3 км на південний захід (у статті Є.В. Махно помилково

– північний захід) від південної околиці села в урочищах Ропи та Ропи Біланівська на південно-східних схилах надзапальної тераси лівого берега р. Хорол.

Відкрите Д.Г. Косариком у 1966, обстежувалось Є.В. Махно та В.І. Непріною у 1967 р.

Поселення видовжене на 2 км по лінії схід-захід. За 1,5 км від його східного краю (ур. Ропи) воно переривається невеликою низиною і в другому урочищі тягнеться ще на 0,5 км.

На поверхні зібрані уламки ліпного посуду та посуду виготовленого на крузі з шерехатою та лисковою поверхнями.

Поселення датується III – V ст. н. е. й відноситься до пам'яток черняхівської культури.

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Махно Е.В. Разведка по реке Хорол / Е.В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968 г. – С. 35 – 41; Сидоренко Г.О., Махно Е.В., Телегін Д.Я. / Г.О. Сидоренко, Є.В. Махно, Д.Я. Телегін. Довідник з археології України / Полтавська область/. – К., Наукова думка, 1982. – С. 46.

В.І. Непріна, Л.М. Лугова

554. Поселення II, неоліт (IV тис. до н. е.) (Федорівка II) (археол.)

Знаходиться за 0,8 – 1 км на захід від села в урочищі Глаші, на відрогоподібному виступі правого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Відкрите Є.В. Махно та В.І. Непріною у 1967 р.

Підйомний матеріал представлений фрагментами ліпного посуду, орнаментованого ямками, розташованими в шахматному порядку.

Пам'ятка відноситься до неоліту ямково-гребінцевої кераміки і датується IV тис. до н. е.

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Махно Е.В. Разведки по реке Хорол / Е.В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – С. 35 – 41; Неприна В.И. Неолитические памятники низовьев р. Хорол / В.И. Неприна // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – С. 41 – 46; Неприна В.И. / В.И. Неприна, Л.Л. Зализняк, А.А. Кротова // Памятники каменного века Левобережной Украины (хронология и периодизация). – К., Наукова думка, 1986. – С. 183.

Л.М. Лугова, В.І. Непріна

555. Місцезнаходження, неоліт (IV – III тис. до н. е.) (Федорівка III) (археолог.)

Знаходиться за південний схід від села на запальному підвищенні лівого берега р. Хорол, між старим і новим руслами, за 200 м вище від гирла.

Відкрите Д.Г. Косариком у 1966 р., обстежувалося Є.В. Махно та В.І. Непріною у 1967 р.

Серед знахідок – крем'яний пірамідальний нуклеус, уламки ліпних посудин із домішкою піску та рослинності в тісті, декоровані відтисками гребінчастого штампю, а також посудин з домішкою піску і кривавика в тісті з ямковим, ямково-гребінцевим та накольчатим орнаментами.

Пам'ятка відноситься до неоліту ямково-гребінцевої кераміки і дніпро-донецької культури IV – III тис. до н. е.

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Література: Махно Е.В. Разведки по реке Хорол / Е.В. Махно // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – С. 35-41; Неприна В.И. Неолитические памятники низовьев р. Хорол / В.И. Неприна // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – С. 41-46; Неприна В.И. / В.И. Неприна, Л.Л. Зализняк, А.А. Кротова // Памятники каменного века Левобережной Украины (хронология и периодизация). – К., Наукова думка, 1986. – С. 183; Сидоренко Г.О., Махно Е.В., Телегін Д.Я. / Г.О. Сидоренко, Є.В. Махно, Д.Я. Телегін. Довідник з археології України / Полтавська область/. – К., Наукова думка, 1982. – С. 14, 46.

Л.М. Лугова, В.І. Непріна

556. Стоянка, доба неоліту (Федорівка IV), курган IV (археол.)

Розташовані за 2,57 км схід (азимут 87°) від східної околиці с. Федорівка, за 0,80 км на північний захід від шлюзу та від «Попівського поселення» (Попівка I), в ур. Чулинці, на підвищенні в заплаві правого берега р. Хорол, правобічної притоки р. Псел лівобережного басейну р. Дніпро.

Пам'ятка відкрита у 1990 р. Поліською експедицією ІА АН УРСР під керівництвом Л.Л. Залізняка (пункт «Чулинці»).

На пагорбі, відносно висотою 4 м, на якому також розміщується розорюваний курган, виявлена невелика стоянка ямково-гребінцевої археологічної культури. Площа не зазначена. Потужність культурних нашарувань встановлена шурфуванням, становить 0,80 м, з концентрацією знахідок неолітичної доби в межах 0,30 – 0,70 м.

Археологічні розкопки (шурфування) проводилися на невеликій площі (1 шурф, 1,0 – 2,0 м).

Пункт Федорівка IV, курган IV – комплексний об'єкт археології, невелика стоянка неолітичного віку та курганний некрополь енеоліту – раннього залізного віку.

Джерело: Залізняк Л.Л. Звіт про польові дослідження Поліської експедиції ІА АН УРСР в 1990 р. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1990/35. – 15 арк. + альбом. – Арк. 13 – 14. – Рис. 28.

В.В. Шерстюк

557. Курганний могильник I (археол.)

Знаходиться за 0,9 км на північний захід від села, південно-західніше автошляху до с. Федорівка, вздовж краю високого плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із трьох курганів, розташованих на відстані 30 – 50 м один від одного неподалік від складу хімічних добрив. Висота 1,2, 1,8, 2,5 м. Діаметр 20, 25 і 30 м.

Насип найбільшого кургану перерізає польова дорога, а в його східній частині

вибрана неглибока, але велика яма розмірами 5 – 6 x 1,5 – 3 м. Найменший курган розорюється, решта задерновані.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 4. – Рис. 8/3-5, 10, 11; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 4. – Рис. 8/3-5, 10, 11.

Л.М. Лугова

558. Курганний могильник II (археол.)

Знаходиться за 0,3 км на північ від села, на останці високого плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел, утвореного двома глибокими поперечними ярами.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із чотирьох курганів висотою 0,5 – 2,5 м, діаметром 15 – 35 м, розташованих компактною групою на відстані 40 – 80 м один від одного.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – 1987/55. – Арк. 4. – Рис. 8/6-9; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 4. – Рис. 8/6-9.

Л.М. Лугова

559. Курган I (археол.)

Знаходиться за 1,6 км на північний захід від села, на високому плато лівого

берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.
Висота кургану 0,5 м, діаметр 15 м.

Насип розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 4. – Рис. 8/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 4. – Рис. 8/1.

Л.М. Лугова

560. Курган II (археол.)

Знаходиться за 1 км на північний захід від села, безпосередньо зліва біля дороги до с. Федорівка, поблизу балки на високому плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 2,5 – 3 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 129,0 м), діаметр 35 м.

Задернований, південна частина насипу вибрана.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 4. – Рис. 8/2, 9; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 4. – Рис. 8/2, 9; Карта. – Генеральний штаб: Остапье. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

561. Курган III (археол.)

Знаходиться за 0,5 км на північний захід від села, між двома балками біля самого краю високого плато лівого берега р. Хорол, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 2 м, діаметр 20 м.

Задернований. У результаті ґрунтової ерозії насип починає поступово сповзати в береговий обрив і руйнується.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 4. – Рис. 8/10; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 4. – Рис. 8/10.

Л.М. Лугова

562. Братська могила учасників громадянської війни (1918), радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1974) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля сільради.

Поховано 4 воїни 297-ї стрілецької дивізії, які загинули у вересні 1941 р. під час оборони села та 104-го гвардійського окремого винищувального протитанкового дивізіону, 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули в боях за визволення села 26 вересня 1943 р. Прізвиська увічнені. У 1974 р., під час встановлення пам'ятника сюди були перенесені останки із братської могили, що знаходилася в центральній частині сільського кладовища (Див. поз. № 563) – Марченко Матвій Архипович (1894 р. – 05.1942 р.), Рогайда Михайло Павлович (? – 05.1942 р.), та два невідомих воїни Таращанського полку, що загинули в 1918 р. Марченко Матвій А. та Рогайда М.П. згідно документів Глобинського райвійськомату та старої паспортної документації, 1969 р.,

помилково значаться як радянські воїни, рядові, що загинули в період із 20 по 24 вересня 1943 р. У книзі Скорботи України ця помилка виправлена і про них пишеться, як про страчених гітлерівцями 21 червня та відповідно 12 травня 1942 р. за саботаж розпоряджень окупаційної влади, допомогу партизанам. Однак вказується, що місце поховання невідоме. «Історія міст і сіл» повідомляє, що після жорстоких тортур вони були страчені за допомогу партизанському загонові генерала М.І. Наумова.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Перемога» від 18 лютого 1974 р. біля могили встановлено залізобетонну скульптуру (вис. 3,5 м) воїна з вінком у руках, виготовлену Харківським скульптурним комбінатом. На чільній грані цегляного, обкладеного сірою гранітною плиткою постаменту (вис. 2,0 м) – чорна гранітна дошка (0,5 x 0,7 м) з пам'ятним написом: «Люди! Поки серця б'ються, – пам'ятайте! Якою ціною завойоване щастя, – пам'ятайте!» На могилі покладено сіру гранітну плиту (1,0 x 1,5 м) з пам'ятним написом: «1941 – 1945 Вічна слава воїнам – героям, полеглим смертю хоробрих в роки Великої Вітчизняної війни

жовтень 1943

мл.с-нт Бурмінов Карп Гнатович

л-нт Іванов Федір Федорович

сержант Устїнов Василь Миколайович

Цибанів Іван Федорович».

Позаду скульптури – бетонна стела (довж. 6,0м) на якій закріплено 8 бло-мармурових дошок (0,6 x 0,4 м) з прізвищами 152 воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни. У книзі пам'яті України увічнено 146 прізвищ. У правому кутку стели – профіль воїна, в лівому – скорботної матері, в центральній частині напис: «Вірним синам пам'ять і шана народна».

Необхідно також зауважити, що прізвище Бурмінов Карп Гнатович занесене на плиту помилково. За документами Центрального Архіву Міністарства Оборони Російської Федерації воїн похова-

ний біля с. Федорівка Карлівського району Полтавської обл.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 818883. – Спр. 928; ЦАМО РФ. – Ф. 1005. – Оп. 2. – Спр. 5. – Арк. 1; Там само. – Ф. 1261. – 1. – Спр. 14. – Арк. 175; Там само. – Ф. 1075. – Оп. 1. – Спр. 7. – Арк. 126; Там само. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 5. – Арк. 172; ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 2. – Спр. 481. – Арк. 173; Там само. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 7; Там само. – Спр. 724. – Арк. 3; Там само. – Оп. 10. – спр. 36. – Арк. 28; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.248-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 504 – 511; Памятники истории и культуры УССР: Каталог-справочник. – К.: Наукова думка, 1987. – С. 404.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволан

563. Братська учасників громадянської війни (1918), могила радянських воїнів, жертв війни (1941, 1942) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища. Є первісним місцем поховання. Останки похованих тут воїнів у 1974 р. згідно зі старою паспортною документацією в 1974 р. були перенесені в центр села (Див. поз. № 562).

Тут були поховані 4 особи: 2 невідомих учасники громадянської війни про що свідчив втрачений нині напис на пам'ятнику: «Вічна пам'ять двом невідомим солдатам Таращанського полку які віддалижиттязаРадянськувладув1918р.» та жертви війни Марченко Матвій Архипович (1894 р. – 05.1942 р.), Рогайда Михайло Павлович (?–05.1942 р.). Марченко Матвій А. та Рогайда М.П. згідно документів Глобинського райвійськкомату та старої паспортної документації, 1969 р., помилково значаться як радянські воїни, рядові, що загинули в період із 20 по 24 вересня 1943 р. У книзі Скорботи України з ця помилка виправлена і про них пишеться, як про страчених гітлерівцями 21 червня та відповідно 12 травня 1942 р. за саботаж розпоряджень окупаційної влади, допомогу партизанам. Однак вка-

зується, що місце поховання невідоме. «Історія міст і сіл» повідомляє, що після жорстоких тортур вони були страчені за допомогу партизанському загону генерала М.І. Наумова.

Зауважимо також, що на трьох площинах первісно були нанесені за допомогою фарби імена воїнів-односельчан, що загинули на фронтах Другої Світової війни.

Згідно з рішенням виконкому сільської ради від 20.02.1948 р. біля могили місцевими майстрами встановлено цегляний, обшитий металевими листами, із зіркою на вершині обеліск (вис. 3,5 м) на бетонній основі (1,24 x 1,05 м), біля якої – бетонна плита (1,05 x 0,9 м) із пам'ятним написом (не читається).

Джерела та література: ДАПО.– Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 3; Довідка Глобинського райвійськкомату Полтавської області від 11 листопада 1991 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Список пам'ятників археології, історії та мистецтва місцевого значення. Додаток № 3 до рішення Полтавського облвиконкому від 10.12.1970 р. № 529. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського

краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 507; Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область. – К.: Головна редколегія Української радянської енциклопедії АН УРСР, 1967. – С. 254.

Н.М. Сиволап, В.О. Мокляк

564. Могила Коваленка Дмитра Михайловича (Косарика Дмитра) (1992) (іст.)

Знаходиться в центральній частині кладовища.

Похований Коваленко Дмитро Михайлович (18(31).10.1904 р. с. Фидрівка Кременчуцького повіту Полтавської губ., нині с. Федорівка Глобинського району – 22.02.1992 р., м. Київ, похований у с. Федорівка Глобинського району) український письменник, літературознавець, кандидат філологічних наук (літературний псевдонім Дмитро Косарик, Фидрівський, Рокитянський).

Народився в родині селянина-бідняка. Під час громадянської війни працював у волосному ревкомі. У 1926 р.

закінчив Харківські річні педагогічні курси ім. Г. Сковороди, в 1934 р. – аспірантуру при Харківському інституті народної освіти.

Під час Другої Світової війни був військовим кореспондентом.

Друкватися почав з 1922 р. Належав до літературної організації «Плуг». Автор збірок оповідань «Червона купіль» (1925), «Мій азимут» (1931), повістей «Партизанський колодязь» (1932), «Роботящим умам, роботящим рукам» (1961), «Син-кокос» (1962), «Добром нагріте серце» (1964), «Дума над Тясмином» (1971), творів літературно-критичного та біографічного жанру «Літературна творчість воїнів громадянської війни» (1936), «Пушкін на Україні», «Пушкін, Шевченко, Горький в народних переказах» (1937), «Горький на Україні» (1939), «Слідами світлими» (1941), «Войовниче життя Т.Г. Шевченка» (1943), «Іван Вдовенко» (1945), «Братні зорі» (1948, 1983), «Давид Гурамішвілі» (1950), «Життя і діяльність Т.Г. Шевченка» (1955) та інших.

Завдяки його літературно-дослідницькій роботі була знайдена могила Давида Гурамішвілі в м. Миргород.

Дмитро Михайлович Косарик працював старшим науковим співробітником інституту літератури імені Т.Г. Шевченка Академії наук УРСР. Постійно цікавився життям району, брав активну участь у святкуваннях із нагоди ювілею Турбаївського повстання 1789 – 1794 рр.

Член Спілки письменників СРСР з 1934 р. Нагороджений орденом Вітчизняної війни II ст., медалями та Почесними Грамотами Президії Верховної Ради УРСР і Грузинської РСР.

Похований у рідному селі. У 1993 р. на могилі встановлено хрест (вис. 1,1 м) із гранітної крихти, на передній стороні якого закріплена дошка (0,6 х 0,4 м) із сірого полірованого граніту з пам'ятним написом: «Косарик Дмитро Михайлович 1904 – 1992».

Література: Українська радянська енциклопедія. – 2-е вид. – К.: Головна редакція УРЕ, 1980. – Т. 5. – С. 432; Краткая литературная энциклопедия. – М.: Издательство «Советская энциклопедия», 1966. – Т. 3. – С. 763; Григор'єв

В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – С. 347 – 349; Гудим П. Життя в пошуку // Зоря Комунізму. – 1980. – № 137 (6758). – 15 листопада. – С. 4; Косарик Д. Шевченко на Полтавщині // Зоря комунізму. – 1964 р. – № 29 (328). – 7 березня С. 4.

Н.М. Сиволап

565. Могили жертв Голодомору 1932–1933 рр. (2008) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища. У невідомій кількості могил похована невстановлена кількість людей.

жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. Деякі з них увічнені металевими та дерев'яними хрестами з написами: «Підорець Мусій Тихонович 1887 – 1933», «Ємець Іван Васильович 1910 – 1933». Загальна кількість могил та похованих у них людей невідомі.

У пам'ять про померлих у 2008 р. в центральній частині кладовища місцевими майстрами встановлено металевий хрест (3,6 х 1,8 м), на якому закріплена металева дошка (0,34 х 0,75 м) з

пам'ятним написом: «Жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр.».

Джерела та література: Довідка відділу культури і туризму Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області № 362/01-46 від 10.10.2008 // НА ПКМ. – Спр. № 09-953; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 130.

Н.М. Сиволап

Фрунзівка, с. Фрунзівська сільська рада

566. Селище черняхівської культури, друга чверть I тис. н. е. (Фрунзівка I) (археол.)

На сьогоднішній день точне місце розташування цього об'єкту не локалізовано. За даними першоджерел знаходиться

біля села (хутора) Троцьки (Троцьків) неподалік с. Манжелія, на схилі лівого берега р. Манжелійка. Згідно з військово-топографічними картами видані 1850-х, 1863 – 1878 рр. та поч. XX ст. хутір Троцький (воно ж – Миколаївка) розташований на місці сучасного с. Фрунзівка (перейменовано в міжвоєнний період, певно, в 1930-х рр.). Під час наступних перепублікацій селище отримало прив'язку до с. Манжелія, хоча наразі, найвірогідніше, знаходиться на землях Фрунзівської сільської ради.

Відкрите М.Я. Рудинським у 1925 р. під час відрядження разом з К.М. Антонович-Мельник до Кременчуччини з метою встановлення обставин знахідки поблизу с. Омельник у 1924 р. ранньосередньовічного глека.

Із селища походили фрагменти кераміки характерного для цієї культурно-хронологічної групи пам'яток, із помітним переважанням уламків кухонного посуду з шерехатою поверхнею, та відносно низькою відносною долею лискованих столових зразків, а також уламки амфор, шматки обмазки.

Селище черняхівської культури Фрунзівка I – відомий в історіографії об'єкт археології, що на сьогоднішній день потребує додаткових обстежень з метою точної локалізації. Поселення залишене землеробськими племенами поліетнічної черняхівської культури пізньоримського часу.

Джерела та література: Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. – [Изд. 185х гг.]; Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправл. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. – С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863-1878. – 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). – Л. 16; Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправл. по рекогносц. 1869 г. Железная дорога нанесена по съемке 1875 и 1902 гг. – [Изд. 1902 – 1917 гг.] // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 10; Махно Е.В. Памятники черняховской культуры на

території УРСР: (Матеріали к составленню археологической карты) / Е.В. Махно // МИА. – М. : Изд-во АН СССР, 1960. – № 82. – С. 37; Рудинський М. Досліди на Полтавщині: І. Климівка. ІІ. Розшуки на Кременчуччині / Михайло Рудинський // Короткі звітлення ВУАК за 1926 р. – К.: вид. ВУАК, 1927. – С. 144 – 153. – С. 152; Сидоренко Г. О. Довідник з археології України. Полтавська область / Г.О. Сидоренко, Е.В. Махно, Д.Я. Телегін. – К. : Наукова думка, 1982. – С. 45; Супруненко О.Б. Кургани Нижнього Прип'їлля / О.Б. Супруненко, В.В. Шерстюк / Ін-т археології НАН України. Центр пам'ятокознавства НАН і УТОПК, ЦОДПА УК ПОДА. – К. : Протеск, 2011. – С. 29–30.

В.В. Шерстюк

567. Курган I (археол.)

Знаходиться за 2,7 км на північ від села, на підвищеній ділянці плато на лівому березі р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 0,6 м, діаметр 15 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 13. – Рис. 38/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт; альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 13. – Рис. 38/3.

Л.М. Лугова

568. Курган II (археол.)

Знаходиться за 4 км на північ від села, на підвищеній ділянці плато на лівому березі р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 2,5 – 3 м, діаметр 30 м.

Задернований, вершина плоска, південний схил заріс деревами та кущами.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 13. – Рис. 38/4; 41 НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт; альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 13. – Рис. 38/4, 41.

Л.М. Лугова

569. Курган III (археол.)

Знаходиться за 2 км на схід від села, на підвищеній ділянці плато на лівому березі р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Насип має видовжену по лінії схід-захід форму. Його висота 2 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 130,1 м), розміри 30 x 50 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 13. – Рис. 38/6; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт; альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 13. – Рис. 38/6; Карта. – Генеральний штаб: Остап'є. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

570. Курган IV (археол.)

Знаходиться за 1,4 км на південний захід від села, на підвищеній ділянці плато на правому березі р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 0,6 м, діаметр 12 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 15. – Рис. 38/1; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт; альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 15. – Рис. 38/1.

Л.М. Лугова

571. Курган V (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на південний захід-захід від села, на підвищеній ділянці плато на правому березі р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота 1,5 м, діаметр 30 м. Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 15. – Рис. 38/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 15. – Рис. 38/2.

Л.М. Лугова

572. Майдан I, пізне середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 1 км на північний схід-схід від села, на підвищенні плато на лівому березі р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Майдан має вигляд кільцеподібного насипу висотою 3 м, із зовнішнім діаметром 45 м, внутрішнім – 30 м. Глибина котловини 4 м. З південної та східної сторін від нього знаходяться три насипи бургтів овально-видовженої форми висотою 1,2 – 1,5 м.

Насип майдану задернований, бурти розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 13. – Рис. 38/1, 39; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 13. – Рис. 38/1, 39.

Л.М. Лугова

573. Майдан II «Могила Белікова», пізне середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 2,8 км на північний схід від села, на панівному підвищенні плато на лівому березі р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Майдан має вигляд кільцеподібного насипу висотою 3 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 129,7 м), із зовнішнім діаметром 35 м, внутрішнім – 25 м. Глибина котловини 4 – 4,5 м. З північної та східної сторін від нього знаходяться насипи бургтів овально-видовженої форми. На північному насипі росте одиноке дерево.

Вся площа майдану задернована. Поруч проходить польова дорога.

Археологічні розкопки не проводилися.

Має власну назву «Могила Белікова».

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 13. – Рис. 38/2, 40; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 13. – Рис. 38/2, 40; Карта. – Генеральний штаб: Остапье. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

574. Майдан III «Могила Вегова», пізне середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 4,2 км на північний схід від села, на панівному підвищенні плато на лівому березі р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Майдан має вигляд кільцеподібного насипу висотою 3 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 131,6 м), із зовнішнім діаметром 40 м, внутрішнім – 25 м. Глибина котловини 4 – 4,5 м.

Майдан розташований поруч із лісо-смугою, задернований.

Археологічні розкопки не проводилися.

Має власну назву «Могила Вегова».

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 13. – Рис. 38/5, 42; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 13. – Рис. 38/5, 42; Карта. – Генеральний штаб: Остапье. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

575. Майдан IV «Могила Якубова», пізнь середньовіччя (археол.)

Знаходиться за 1,6 км на південь від села, на підвищенні плато на правому березі р. Манжелійка, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Майдан має вигляд кільцеподібного насипу висотою 3 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 117,1 м), із зовнішнім діаметром 60 – 70 м. У котловині росте дерево. З північної сторони на насипі стоїть геодезичний знак.

Вся площа майдану задернована.

Археологічні розкопки не проводилися.

Має власну назву «Могила Якубова».

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 15. – Рис. 38; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 13. – Рис. 38; Карта. – Генеральний штаб: Остапье. – М-36-92. – М., 1987.

Л.М. Лугова

576. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля клубу.

Поховано 24 особи: з яких воїни 202 стрілецького полку 81-ї стрілецької дивізії, які загинули 12 вересня 1941 р. в оборонних боях із гітлерівськими загарбниками та воїни 104-го гвардійського окремого винищувального протитанкового дивізіону 97-ї гвардійської стрілецької дивізії, які загинули 26 вересня 1943 р. під час визволення села, 3 з них підірвалися на міні біля мосту. Прізвищ відомо 13, увічнено 9.

Згідно з рішенням виконкому Фрунзівської сільської Ради депутатів трудящих від 30 січня 1959 р. біля могили встановлено пам'ятник виготовлений Харківським скульптурним комбінатом (скульптор Б. Клейн, архітектор Н. Клейн). Залізобетонна скульптура воїна

(вис. 2,5 м), біля підніжжя якої закріплена дошка (0,35 x 0,55 м) із гранітної крихти з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни», встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 2,8 м). На могилі покладена бетонна плита (1,37 x 0,87 м) з прізвищами похованих воїнів і пам'ятним написом: «1941 – 1945 Вечная слава воинам-героям, павшим смертью храбрых в годы Великой Отечественной войны сентябрь 1943 г. Лейтенант: Лемешко Григорий Леонтьевич Лещенко Григорий Афанасьевич Сержант: Мальцев Максим Емельянович Мельник Владимир Андреевич Мухмадеев Ядгар Сержант: Пименов Виктор Васильевич Солдатенко Иван Андреевич Симбирский Иван Васильевич Шолохов Николай Аврамович и 15 человек неизвестных воинов Советской Армии».

За скульптурою – цегляна стела (довж. 9,1 м) встановлена на трьохступінчастому цоколі (вис. 0,49 м), на якій розміщено 14 металевих та 1 дерев'яна під склом дошки (0,5 x 0,3 м) з прізвищами 183 воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни та жителів села, розстріляних окупантами 12.05.1942 р. та 26.02.1943 р. за пошкодження лінії телефонного зв'язку між сс. Фрунзівка та Сиротенки і за допомогу партизанам із пам'ятним написом: «Воїни-земляки, які загинули на фронтах Великої Вітчизняної війни», «Патріоти – земляки, які закатовані гестапо під час окупації», «Герой

Радянського Союзу Черноволенко Іван Гнатович.

Названі прізвища увічненні у Книзі Пам'яті України.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 6. – Арк. 53; Там само. – Спр. 5. – Арк. 35; Там само. – Спр. 4. – Арк. 184; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 4; Там само. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109. – Арк. 9зв. – 10; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.251-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – С. 287 – 288.

Н.Ф. Шаповал

577. Пам'ятник Фрунзе Михайлу Васильовичу (1967) (іст.)

Знаходиться в центрі села.

Встановлений у 1967 р. на замовлення виконкомом Фрунзівської сільської ради депутатів трудящих і правління колгоспу ім. Фрунзе на честь Фрунзе Михайла Васильовича (2.02.1885 р., м. Пишпек, нині Республіка Киргистан – 31.10.1925 р., м. Москва) – радянський партійний, державний і військовий діяч.

Із 1904 р. член партії більшовиків. У 1904 – 1907 рр. веде революційну роботу

в м. Петербург та Іваново-Вознесенськ. У 1907 – 1915 рр. перебував у в'язницях та на засланні. Після жовтневого перевороту 1917 р. в Петербурзі один із організаторів створення Червоної Армії.

У 1918 – 1920 рр. командує 1-ю армією східного фронту, Туркестанським і Південним фронтами. З грудня 1920 р по березень 1924 р. – уповноважений Реввійськради РСФРР на Україні. Командуючий збройними силами УСРР та Криму. З 1925 р. – голова РВР СРСР і нарком по військовим справам. Помер під час операції.

Залізобетонна скульптура (2,5 x 0,8 м) на цегляному оштукатуреному постаменті (2,8 x 2,0 x 2,0 м), на чільній стороні якого закріплено чавунну дошку (0,35 x 0,55 м) з написом: «Михайло Васильович Фрунзе 1885 – 1925 р.р.»

Встановлена Київським живописно-скульптурним комбінатом.

Автор скульптури Б. Новосельцев.

Джерела та література: Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.3.273-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Український Советський Енциклопедический Словарь: В 3-х тт. / Редкол.: А.В. Кудрицкий и др. – К.: Глав. Ред. УСЄ, 1989. – Т. 3. – С. 537.

О.А. Скурда

578. Пам'ятник-погруддя Черноволенку Івану Гнатовичу (1993) (іст.)

Знаходиться в центрі села, у сквері біля Фрунзівської загальноосвітньої школи I – II ступенів.

Черноволенко Іван Гнатович (15.06.1921 р., с. Миколаївка Кременчуцького повіту Полтавської губ., нині с. Фрунзівка Глобинського району – 26.11.1943 р., с. Розумівка Запорізького району Запорізької обл.) – Герой Радянського Союзу.

Народився в селянській родині. Навчався в місцевій неповній середній школі, працював у колгоспі. 1939 р. вступив до Краснодарського військового училища. Брав участь у боях із гітлерівськими загарбниками з перших днів війни. Во-

сени 1941 р. був поранений і потрапив у полон. Утік, добрався до рідного села, залікував рани і весною 1942 р. з групою радянських воїнів, які вирвалися з таборів для військовополонених, перейшов лінію фронту.

Гвардії лейтенант, командир роти 178-го гвардійського стрілецького полку (60-а гвардійська дивізія, 6-а армія, 3-й Український фронт), відзначився під час форсування р. Дніпро, звільнення сс. Розумівка, Нижня Хортиця (нині Запорізький район Запорізької області). Загинув у цьому бою. За виявлену мужність і відвагу Указом Президії Верховної Ради СРСР від 22 лютого 1944 р. гвардії лейтенанту І.Г. Чорноволенку посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

У 1993 р. на честь видатного земляка місцевими майстрами встановлене бетонне погруддя (вис. 1,2 м) Героя на цегляному, оштукатуреному постаменті (1,85 x 0,67 x 0,63 м) і на такій же основі (вис. 0,2 м), без написів.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 11458. – Спр. 287; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686043. – Спр. 20; Довідка відділу культури Глобинської районної держав-

ної адміністрації Полтавської області. – № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 1. Герої Радянського Союзу / [упоряд.: О.А. Білоусько, А.К. Гребіник, Т.П. Пустовіт]; центр досл. іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – С. 12; Герои Советского Союза: Краткий биографический словарь в двух томах. – М.: Воениздат, 1988. – Т. 2. – С. 724; За мужество и отвагу: Докум. очерки о Героях Сов. Союза – уроженцах Полтавы и Полтавской обл. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х.: Прапор, 1984. – С. 412 – 413.

Н.М. Сиволап

579. Церква Святої Живоначальної Трійці (архітектура)

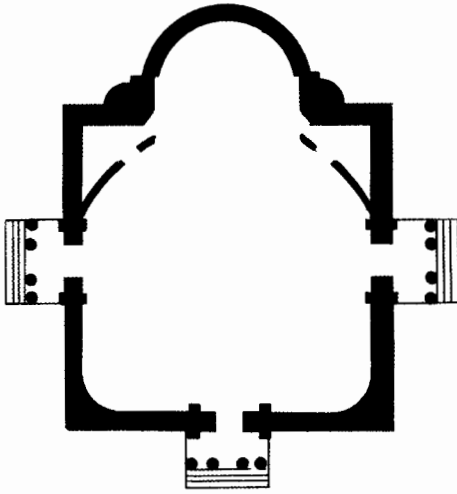
Знаходиться в заснованому в середині XVIII ст. Миргородським полковником М.В. Капністом с. Фрунзівка. Первісна назва села до 1922 р. – Миколаївка. Було назване на честь сина засновника Миколи. Станом на 1795 р. в селі проживало 608 жителів.

Завершено будівництво церкви в 1833 р. коштом Маври Григорівни Капніст, яка виконуючи умови заповіту (1811 р.) та в пам'ять про чоловіка надвірного радника Миколу Васильовича Капніста завершила розпочаті ще ним роботи по спорудженню церкви.

Храм освячено на честь Святої Живоначальної Трійці. За деякими свідченнями тоді ж село на короткий термін було перейменоване на Троїцьке.

Церква – цегляна, прямокутна в плані споруда розміром 16 x 14 м з напівкруг-

лою вівтарною апсидою зі східної сторони будівлі радіусом бл. 6 м зведена в стилі російського класицизму.

Входи до храму з північної, західної та південної сторін були акцентовані чотирьохколонними портиками з трикутними фронтонами. З обох боків від них розміщувалися прямокутні, прикрашені сандриками вікна з лучковими завершеннями.

Конструктивною особливістю споруди було те, що мурованими були лише стіни на висоту до 6 м при товщині 0,9 м, а конструкції перекриття виконані з дерева. У даному випадку це могло бути пов'язано із фінансовими можливостями замовника, або ж із відсутністю спеціалістів-будівельників необхідної кваліфікації по зведенню цегляних склепінь. На таку думку наштовхує той факт, що всередині будівлі відсутні будь-які сліди цегляних склепінь і парусів. Залишки існуючого перекриття вівтарної частини також мають дерев'яні конструкції, що раніше були підбиті дранкою та поштукатурені вапняним розчином.

Планувальними особливостями храму є приміщення по обидві сторони від вівтаря зі слідами на стінах дерев'яних сходів. Це вказує на те, що в інтер'єрі на висоті близько 4 м на північній, західній, та південній стінах, були встанов-

лені дерев'яні хори, що суттєво збільшували корисну площу храму, особливо в холодну пору року. Для покращення акустичних властивостей внутрішнього простору прямі кути нижнього ярусу були зроблені заокругленими. Первісно споруда мала досить великий круглий світловий барабан діаметром близько 8 м, у якому розміщувалося 8 вікон з арковими завершеннями через які освітлювалася центральна частина внутрішнього простору храму. Вікна як ізсередини так і зовні були декоровані лиштвами складного профілю. По краям основний об'єм мав похилу металеву покрівлю, а його центральна частина – напівсферичний купол з великим виносом карнизу, що захищав дерев'яні стінові конструкції від атмосферних опадів. Завершувалася споруда декоративним дерев'яним ліхтариком з цибулястою маківкою, під хрестною кулею та кованим металевим хрестом.

Стіни споруди були поштукатурені вапняним розчином і побілені, а дерев'яний світловий барабан і ліхтарик пофарбовані олійною фарбою в білий колір. Металева покрівля – в традиційний зелений колір.

У середині 1850-х рр. нащадками фундаторів храму була зведена трьохярусна дзвіниця.

Свою основну функцію споруда виконувала майже століття. На початку 1930-х рр. релігійну громаді було знято з реєстрації, дерев'яні завершення та дзвіницю розібрали, а саму культову споруду почали використовувати для господарських потреб місцевого колгоспу.

Нині споруда храму знаходиться в аварійному стані – відсутні дзвіниця та світловий барабан, дерев'яні конструкції перекриття. Покрівля основного об'єму з металеві замінена на шиферну. Через розбиті листи шиферу всередину вільно потрапляє дощова вода. Вікна закладені цеглою. Внутрішній декор храму повністю відсутній. У значній мірі обвалилася внутрішня штукатурка. Навколо зарості дерев та чагарників.

Станом на 1895 р. церква володіла 33 дес. ружної землі. Мала 800 руб. Церковного капіталу. Церковна громада налічувала 745 осіб чоловічої та 772 особи жіночої статей. При церкві були два будинки для причту. В селі працювало земське училище. Станом на 1902 р. громада нараховує 780 осіб чоловічої та 798 жіночої статей. Церква мала бібліотеку. У 1912 р. громада складається із 1655 осіб обох статей.

Із священиків відомі: Дмитро Степанович Дубина (1890, 1895, 1902), Микола Іванович Тарасенко (1912); псаломників: Федір Тимофійович Грудницький (1890, 1895, 1902), Іван Семенович Грудницький (1902), Василь Олексійович Супруненко (1912); церковних старост: Максим Степанович Чайка (1902), Маркіян Федорович Шутька (1912).

Література: Полтавщина: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: «Українська Енциклопедія» імені М.П. Бажана, 1992. – С. 937; Коломенский Г. Сборник необходимых сведений о каждом приходе и адрес-календарь духовенства Полтавской епархии. Ч. 1: Полтавский учебный округ. – Полтава: Типо-литограф. И.А. Дохмана, 1890. – С. 216–217; Коломенский Г. Сборник необходимых сведений о всех приходах Полтавской губернии и адрес-календарь духовенства той-же епархии. – Полтава: Типограф. Губернск. Правл., 1895. – С. 286; Клировая книжка Полтавской епархии на 1902 год. – Полтава: Типо-литограф. Л. Т. Фришберга, 1902. – С. 307; Справочная клировая книга по Полтавской епархии на 1912 год. – Полтава, 1912. – С. 118.

В.А. Павленко, В.О. Мокляк

Черевані, с. Глобинська міська рада

580. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться на північній околиці села біля газокompресорної станції по

обидві сторони від автошляху до м. Глобине, на плато правого берега р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

У складі групи два кургани висотою 0,5–0,8 м, діаметром 10–20 м, розташовані на відстані 0,2 км один від одного.

Розорюються.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 18. – Рис. 58; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 18. – Рис. 58.

Л.М. Лугова

581. Братська могила радянських військовополонених (1941) (іст.)

Знаходиться в північній частині Степанівського кладовища. Поховано 13 радянських військовополонених із частин Південно-Західного фронту, яких у вересні-жовтні 1941 р. гнали через село до Кременчуцького концтабору. Слабих і непокірних розстріляли. Прізвища невідомі.

У 1945 р. біля могили місцевими майстрами встановлено дерев'яний надгробок, який у 1974 р. замінено на металевий із зіркою (вис. 1,5 м), на якому закріплена металева дошка (0,37 x 0,73 м) з пам'ятним написом: «Тут поховані 13 радянських військовополонених Південно-Західного фронту, які розстріляні німецькими фашистами у вересні 1941р. Імена їх невідомі».

Джерела та література: Довідка відділу культури Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Ляховенко Т.Г. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної: Історико-документальний нарис. – [Глобине] : Глобинське видавництво «Поліграфсервіс» – С. 144.

Т.Г. Ляховенко

582. Братська могила радянських воїнів (1944) (іст.)

Знаходиться в східній частині центрального сільського кладовища. Поховано 3 воїни 162-го гвардійського бомбардувального авіаполку 2-го гвардійського бомбардувального авіаційного корпусу, які загинули 22.02.1944 р. від випадкового вибуху авіаційної бомби на

місці базування авіаполку в с. Черевані. Прізвища відомі.

У 1955 р. місцевими майстрами біля могили встановлено пам'ятний знак, замінений у 1975 р. на металевий надгробок (вис. 1,2 м) із зіркою та пам'ятним написом на металевій дошці (0,24 x 0,33 м): «Здесь похоронены воины Советской Армии, трагически погибшие на боевом посту: Житков В.К., Пукало И.Н., Скачков Д.Н., 1944 г.». Навколо могили – металева огорожа (1,5 x 1,8 м), виготовлена із прутів і кілець методом зварювання.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18002. – Спр. 191; Довідка відділу культури Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Матвієць О.М. «Я ще, може буду живий...» Глодомор 1932 – 1933 років, політичні репресії 1937 – 1938 років та німецько-фашистська окупація 1941 – 1943 років у селах Пирого і Яроші Глобинського району Полтавської області. – [Глобине]: Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 2012. – С. 207, 261.

Н.М. Сиволап

583. Могила Хильчука Василя Никифоровича (2000) (іст.)

Знаходиться в східній частині центрального сільського кладовища.

Похований Хильчук Василь Никифорович (22.05.1921 р., с. Пустовійтове, нині Глобинського району – 05.06.2000 р., с. Черевані Глобинського району) – Герой Радянського Союзу.

Народився в бідній селянській родині. Отримав початкову освіту. У 1921 р. разом із батьками виїхав у Західну Україну, м. Володимир-Волинський. До 1937 р. наймитував. У 1939 р. разом із батьком займався сільським господарством. У 1940 р., В.Н. Хильчук разом із батьками повернувся до рідного села, де працював молотобійцем у колгоспній кузні, а взимку навчався на курсах трактористів, які закінчив у березні 1941 р. Працював трактористом у Погребнянській МТС. У серпні 1941 р. був евакуйований у Саратовську область, де працював тракторис-

том і комбайнером. З березня 1942 р. – в діючій армії. Брав участь у Сталінградській битві, визволенні міст Донбасу, Запоріжжя, Севастополя, Гомеля. Був двічі поранений. Навідник гармати 358-го артилерійського полку 126-ї стрілецької дивізії 43-ї Армії 3-го Білоруського фронту, молодший сержант В.Н. Хильчук відзначився в боях за м. Кенінсберг у складі штурмової групи. 6.04.1945 р. його гармата знищила багато вогневих точок ворога. 9.04.1945 р. артилеристи В.Н. Хильчука висадили в повітря склад боеприпасів, зруйнували укріплення ворога, забезпечили просування піхоти.

За виявлені мужність і відвагу Указом Президії Верховної Ради СРСР від 19 квітня 1945 р. гвардії сержанту Василю Никифоровичу Хильчуку присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Нагороджений орденами Леніна, Червоної Зірки, Вітчизняної війни II і I ст., орденом Слави III ст., медалями.

В.Н. Хильчук брав участь у Параді Перемоги в м. Москва.

Після демобілізації тривалий час працював головою колгоспу ім. Челюскіна в с. Черевані, потім трудився в колгоспі ім. Мічуріна в м. Глобине.

Помер і похований у с. Черевані. Рішенням сесії Глобинської міської ради від 19 вересня 2013 р. В. Н. Хильчуку посмертно присвоєно звання «Почесний громадянин м. Глобине». Нагрудний знак та посвідчення вручено синові, Олександру Васильовичу Хильчуку.

У 2001 р. на могилі встановлено надгробок із сірого полірованого гранітну (1,07 x 1,25 м), спільний із дружи-

ною, з портретними зображеннями та пам'ятним написом: «Хильчук Марія Порфирьевна 28.09.1924 – 1999.02.12 Хильчук Василий Никифорович 22.05.1921 – 2000.05.06. Дорогому отцу и дедушке от детей и внуков» і з такого ж матеріалу надгробна плита (1,07 x 0,55 м).

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686044. – Спр. 1170; там само. – Спр. 2252; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686196. – Спр. 3179; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 690155. – Спр. 4759; ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 793756. – Спр. 51; НА ПКМ. – Спр. № 07-2 Нагородні листи Героїв Радянського Союзу – полтавчан. – Арк. 19 – 21; НА ПКМ. – Спр. № 07-14 Біографії Героїв Радянського Союзу. – Арк. 29; Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 р.// Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Герои Советского Союза: Краткий биографический словарь в двух томах. – М.: Воениздат, 1988. – Т.2. – С. 683; За мужество и отвагу: Докум. очерки о Героях Сов. Союза – уроженцах Полтавы и Полтавской обл. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х.: Прапор, 1984. – С. 404 – 405; Герои земли Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 1. Герои Радянського Союзу / [упоряд.: О.А. Білоусько, А.К. Гребіник, Т.П. Пустовіт]; центр досл. іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010. – С. 92; Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава : АСМІ, 2007. – С. 82 – 84; Попсуй Т. З днем народження, рідне місто моє! // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 76 (11010). – 5 жовтня. – С. 1; 7.

Н.М. Сиволап

Шевченки, с. Кринківська сільська рада

584. Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)

Знаходиться в північно-східній частині кладовища.

Точна кількість могил та похованих у них осіб невідомі. За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору в с. Шевченки з навколишніми хуторами загинуло 108 осіб. Встановлено загиблих 100 осіб, відомо імена 74 осіб.

У 2003 р. біля місця поховання в пам'ять про односельців, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні встановлено пам'ятний знак. На штучному кургані (5,0 x 5,0 x 3,0 м) встановлено металевий хрест (вис. 4,5 м) без напису.

Джерела та література: НА ПКМ. – Спр. № 09-953; Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріана, 2008. – С. 96 – 97.

Н.М. Сиволап, Є.Є. Пономаренко

Шепелівка, с. Глобинська міська рада

585. Курганний могильник (археол.)

Знаходиться за 2 км на північний схід від села, за старим насипом залізниці, на

підвищеній ділянці плато правого берега р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається з двох курганів висотою 1,5 та 3,5 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 106,4 м), діаметром 20 і 30 м, розташованих на відстані 50 м один від одного. Між насипами проходить польова дорога. Більший курган задернований, менший розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерела: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 18. – Рис. 56/І-1,2, 57; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 18. – Рис. 56/І-1,2, 57; Карта. – Генеральний штаб: Глобине. – М-36-91. – М., 1987.

Л.М. Лугова

586. Курган (археол.)

Знаходиться за 1,3 км на південний схід від села, на плато правого берега р. Сухий Омельник, правої притоки р. Псел (басейн р. Дніпро).

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 0,8 м, діаметр 18 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 18. – Рис. 56; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 18. – Рис. 56.

Л.М. Лугова

**587. Братська могила
радянських воїнів (1943),
пам'ятний знак полеглим
землякам (1954) (іст.)**

Знаходиться в центрі села, біля стадіону.

Поховано 9 воїнів 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії, 69-ї, 80-ї гвардійських стрілецьких дивізій, які загинули в період із 25 по 27 вересня 1943 р. в боях із гітлерівськими загарбниками за звільнення с. Шепелівка, м. Глобине та померлі від ран у жовтні 1943 р. в евакогоспіталі № 1060. Прізвищ увічнено 7.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу ім. Мічуріна від 17 вересня 1954 р., біля могили встановлено

пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Реконструкція проведена у 1984 р. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 4,0 м) встановлена на земляному насипі (вис. 1,0 м) та ступінчатому бетонному постаменті (вис. 0,5 м). Біля підніжжя, на залізобетонній стелі (4,0 x 1,2 м) на 5 металевих дошках (0,4 x 0,6 м) – прізвища загиблих та пам'ятний напис накладними літерами (не читається) та дошка (0,2 x 0,3 м) з написом: «Пикуль Яков Іосифович 1909 – 1943. Погиб под Белгородом, село Мешково, а 9 мая 1968 года перевезен и похоронен на родной земле». За свідченням Книги Пам'яті України на фронтах війни загинуло 108 земляків – жителів с. Шепелівка.

Джерела та література: ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр.70. – Арк. 16; Архів Військово-медичного Музею МО РФ. – Ф.1060 ЕГ.– Арк. 78; Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР. – №2.4.210-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 84 – 89.

Н.Ф. Шаповал

**588. Пам'ятний знак жертвам
Голодомору (1932 – 1933) та
політичних репресій (1992) (іст.)**

Знаходиться в південній частині кладовища, біля входу.

Встановлений у 1992 р. в пам'ять про жителів села, які стали жертвами Голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні та політичних репресій. Місця поховань невідомі. За спогадами жителів села, померлих звозили до загальної ями, ховали без трун і молитов. У селі не залишилося жодної собаки чи кішки – все поїли. Від голоду вимирали цілі сім'ї. Весною 1933 р. голодні люди невзможі були працювати, почалося переселення людей із Росії, їх поселяли у пустих хатах. У колгосп «Комінтер» було завезено 20 сімей, у колгосп «Більшовик» – 10.

За матеріалами Національної книги пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. у с. Шепелівка Глобинського району Харківської області загинуло 263 особи, імена встановлені.

У 1937 – 1938 рр. з села було репресовано 12 осіб.

Пам'ятний знак – металевий хрест (вис. 2,5 м), на якому закріплена металева дошка (1,5 x 1,3 м) з пам'ятним написом: «Жертвам голодомору на Україні», «Сталінські жертви 1933 – 1937».

Ініціатори встановлення – місцеві жителі О.І. Яресько, М.П. Чорний, В.М. Чаплянський.

Література: Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні: Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – С. 98 – 100; Сорокопуд І. Я. Глобине: від хутора до міста. – Глобине: Видавництво «Поліграфсервіс», 2003. – С. 46 – 48.

Н.М. Сиволап

Шушвалівка, с. Пронозівська сільська рада

589. Стоянка I, палеоліт (Шушвалівка I) (археол.)

Знаходиться за 1 км від західної околиці села, вниз по течії річки, на першій надзаплавній терасі лівого берега р. Дніпро.

Виявлена розвідкою експедиції «Славутич» (керівник Д.Я. Телегін) у 1981 р. Патинізовані крем'яні вироби (кінцеві скребки на пластинах, пластини неправильних обрисів, великі відщепи зі сліда-

ми використання) залягали в розмиві берега на глибині 5 м в чорному гумусовому шарі товщиною 4 см, довжиною 35 – 40 м.

Пам'ятка датується фінальним палеолітом (9 тис. до н. е.).

Археологічні розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються в Інституті археології НАН України.

Джерело: Телегін Д.Я., Титова Е.Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981г. //НА ІА НАН України. – № 1981/221. – Арк. 29.

О.М. Титова

590. Стоянка II, доба верхнього палеоліту (Шушвалівка II) (археол.)

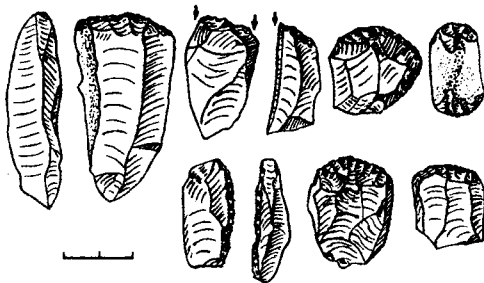
Розташовується за 2,5 – 3 км південніше села на відрозі півострова, що відділяє основну акваторію Кременчуцького водосховища від Шушвалівсько-Мозолівської затоки, на лівому березі гирла р. Сула. Знахідки зустрічалися вздовж розмиву берега на висоті до 2 м на протязі 200 – 300 м.

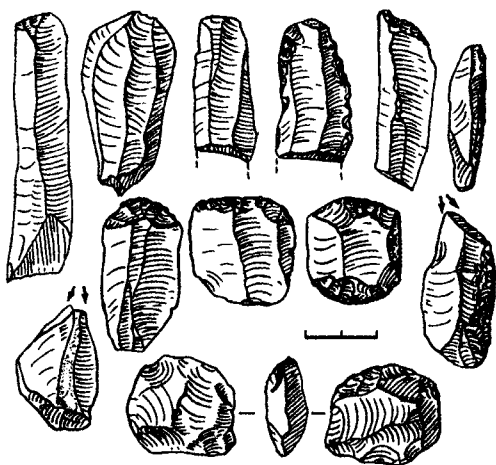
Стоянка виявлена у 1980-х рр., оглядалася Д.Я. Телегіним та О.Б. Порубаєм.

Колекція виробів із кременю складається з понад 50 предметів і включає конічний ортогнатний нуклеус, 24 ножеподібні пластини, 2 плитини з ретушованими крайками, 4 скребачки (2 кінцеві на коротких масивних пластинах, 1 кінцева та 1 подвійна на вкорочених пластинах), 3 різці (серединний на пластині, кутовий та серединно-бічний, комбінований зі скребачкою, на уламку). Вірогідно, заготовкою для бічного різця виступала пластинка зі скісноретушним кінцем. Показовим є вістря із затупленою спинкою граветтоїдного типу. Ці матеріали Д.Я. Телегін датував пізньою порою верхнього палеоліту.

Більш архаїчно виглядає вкритий густою білою патиною невеликий біфас, оброблений з обох сторін безсистемними крупними сколами.

Прирічкова частина пам'ятки зазнає руйнування внаслідок хвильової абразії.

Розкопки не проводилися.

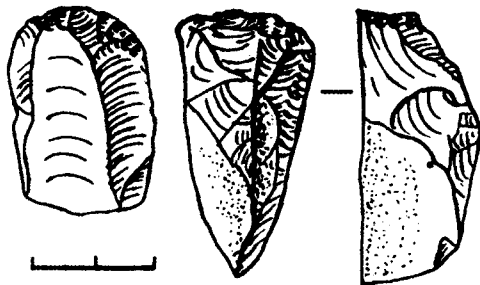
Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України.

Література: Порубай А.Б. Позднепалеолитические местонахождения в устье Сулы // Обл. науч.-практич. конф., посвященная 100-летию со дня рождения М.Я. Рудинского / ТДиС. – Полтава, 1987. – С. 61; Телегин Д.Я., Порубай А.Б., Баранов В.Е., Тараненко В.Л. Палеолит в устье реки Сулы // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини / Третій обл. науч.-практич. семінар. – Полтава, 1990. – С. 64; Телегин Д.Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре // Российская археология. – М., 1996. – № 2. – С. 131 – 133, 136 – 139, 141.

І.М. Гавриленко

591. Стоянка III, доба верхнього палеоліту (Шушвалівка III «Шушвалівка II/III») (археол.)

Знаходиться на лівому березі гирла р. Сула, за 0,3 – 0,4 км південніше пункту 1. Матеріали зібрані вздовж оголення розмитих глин на протязі 100 – 150 м.

Пам'ятка виявлена у 1981 р. Д.Я. Телегіним, згодом оглядалася О.Б. Порубаєм.

Всього знайдено понад 20 виробів із кременю вкритих блою патиною. Нуклеусів – 2: конічний ортогнатний та багатоплощадковий. Пластин – 9, вони переважно середніх розмірів. Скребачок – 7, усі кінцеві на вкорочених або зламаних пластинах, серед них одна висока – на тригранній у перетині заготовці.

Прирічкова частина пам'ятки зазнає руйнування внаслідок хвильової абразії. Розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України.

Джерела та література: Телегин Д.Я., Титова Е.Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981 г. // НА ІА НАНУ. – 1981/24. – Ф. е. – № 10010. – С. 28 – 29; Порубай А.Б. Позднепалеолитические местонахождения в устье Сулы // Обл. науч.-практич. конф., посвященная 100-летию со дня рождения М.Я. Рудинского / ТДиС. – Полтава, 1987. – С. 61; Телегин Д.Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре // РА. – М., 1996. – № 2. – С. 131 – 133, 136, 139, 141].

І.М. Гавриленко

592. Стоянка IV, доба верхнього палеоліту (Шушвалівка IV) (археол.)

Розташована за 1 км на північний-схід від села, на лівому корінному березі гирлової частини р. Сула, що нині має вигляд затоки Кременчуцького водосховища.

Пам'ятка виявлена Д.Я. Телегіним у 1981 р. Дещо пізніше обстежувалася краєзнавцем О.Б. Порубаєм та експедицією Д.Я. Телегіна у 1983 р.

Стратиграфічна ситуація, досліджена по стінці глинистого обриву заввишки до 6 м, є такою: ґрунт (чорнозем) потужністю 0,6 – 0,7 м; жовтуватий суглинок -2,5 м; шаруватий суглинок із білуватими прошарками -1,5 м; суглинок бурого кольору (простежений до глибини 5,3 м від поверхні тераси). У верхній частині останнього зафіксовані два темні про-

шарки товщиною до 10 см, що налягали один на другий і тягнулися вздовж обриву на протязі 80 – 90 м, а потім, поступово понижуючись, ховалися під розмиту частину тераси.

Кремені залягали в суглинковому шарі на глибині близько 3 м і зустрічалися вздовж розмиву берега смугою завдовжки 80 – 100 м. Оскільки знахідки з кременю траплялись як у районі темних прошарків, так і за їхніми межами, імовірно є приуроченість палеолітичних матеріалів до шару 2 чи 3.

Усього зібрано близько 400 крем'яних виробів. Використана сировина темно-сірого кольору, часто в крапочку. Всі вироби злегка патиновані. Нуклеусів – 12. Половина з них – двохплощадкові. Лише з одного, округлого в перетині, пластини знімалися по всьому периметру, решта, в тому числі 3 із залишками жовняної кірки, – однобічні. Крім того, зустрінуті 6 аморфних нуклеусів для відщепів.

Пластин – 136. Серед них 38 є надмірно товстими й досить короткими, решта – тонші й краще ограновані, поміж останніх є кілька вузьких, близьких до мікролітичних. Окремі пластини ретушовані, як і незначний відсоток відщепів. Загалом відщепів у збірці 170 од., уламків кременю – не менше 13, різцевих скалок – 7.

Виробів із вторинною обробкою – близько 45. За чисельністю перше місце належить скребачкам – 28. Переважають виготовлені з пластин – довгих та вкорочених (всього 16 шт.), відщепових дещо менше (12). Товщина заготовок різна, є й досить масивні. Домінують вироби кінцевого типу, серед яких трапляються подвійні. В одному випадку робоче лезо оформлене у вигляді «мордочки». Інша скребачка, виготовлена на реберчастій скалці, має досить високий профіль. Поміж відщепових скребачок зустрінуті вироби з нерегулярним ретушуванням.

Різців – 11. Більшість із них (9) є бічними ретушними на пластинах, при чому серією представлено тип скісноретушного різця. Одиначні форми являють собою серединний та кутовий подвійний різці, обидва сформовані на уламках кременю.

Знайдені також 2 проколки і 2 відбійники.

Для визначення культурної належності пам'ятки важливою є присутність у комплексі бойової частини вістря та пластини із затупленою крайкою. Д.Я. Телегін датував стоянку середнім періодом верхнього палеоліту і на підставі типології скребачок зблизив із матеріалами Мізину, або навіть Пушкарів. Наявність кінцевих скребачок, наближених до високих, та різців на відщепі він розглядав як можливий прояв південнобузьких впливів.

Територія пам'ятки поросла деревами та чагарниками, вздовж берегової лінії зазнає інтенсивного руйнування внаслідок хвильової абразії.

Розкопки не проводилися.

Матеріали зберігаються у фондах Інституту археології НАН України.

Джерела та література: Телегін Д.Я., Титова Е.Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981 г. // НА ІА НАНУ. – 1981/24. – Ф. е. – № 10010. – С. 28; Телегін Д.Я., Нужный Д.Ю., Яневич А.А. Отчет о работе экспедиции «Славутич» в 1983 г. // НА ІА НАНУ. – 1983/19. – Ф. е. – № 20810. – С. 2; Телегін Д.Я. Обследование зоны Кременчугского водохранилища // АО 1981 г. – М.: Наука, 1983. – С. 325; Телегін Д.Я. К вопросу о различиях в типологии позднепалеолитических индустрий Среднего Поднепровья и Южного Буга // Каменный век: памятники, методика, проблемы. – К.: Наук. думка, 1989. – С. 94 – 96, 100, 101; Телегін Д.Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре // Российская археология. – М., 1996. – № 2. – С. 131 – 133, 136, 139, 141; Телегін Д.Я., Порубай А.Б., Баранов В.Е., Тараненко В.Л. Палеолит в устье реки Сулы // Охрана і дослідження пам'яток археології Полтавщини / Третій обл. наук.-практич. семінар. – Полтава, 1990. – С. 64; Порубай А.Б. Позднепалеолитические местонахождения в устье Сулы // Обл. науч.-практич. конф., посвященная 100-летию со дня рождения М.Я. Рудинского / ТДиС. – Полтава, 1987. – С. 61.

І.М. Гавриленко

593. Курган (археол.)

Знаходиться за 1,7 км на південний захід від сучасної південної околиці

с. Шушвалівка, в ур. Магдіївка, на півострові сучасного лівого берега Кременчуцького водосховища.

Відкритий у 1981 р. археологічною експедицією «Славутич» ІА АН УРСР на чолі з Д.Я. Телегіним і О.М. Тітовою. Обстежувався та частково досліджувався у 1983 р. експедицією «Славутич» ІА АН УРСР на чолі з Д.Я. Телегіним.

Урочище Магдіївка локалізується на місці колишнього розташування однойменних населеного пункту, місцерозташування якого чітко фіксується картографічними матеріалами середини ХІХ – середини ХХ ст. Курган розміщувався трохи західніше від нього.

Насип кургану був наполовину розмитий, розміщувався неподалік загону для худоби. Мав висоту 1 м. У розмитій частині простежувався рівень давнього горизонту, сліди суглинкового викиду піднімалися до центру. За 5 – 6 м на північ від центру, в розмитій частині, було виявлене та частково досліджене поховання пізнього бронзового віку, що су-

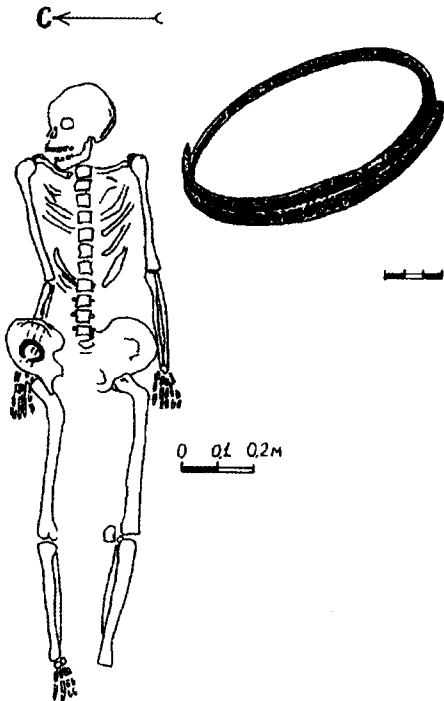
проводжувалося бронзовим браслетом. Поховання – інгумація на спині, головою на схід. Браслет, виявлений біля таза, дровотий на 1,5 оберти, на одному кінці якого нанесено насічки. Комплекс віднесений дослідниками до старожитностей тшинецько-комарівської групи пам'яток пізньобронзової доби. У 1981 р. тут же трапився фрагмент ліпної посудини скіфського часу.

Об'єкт показаний як курган на мапі 1941 р. видання, на німецькій копії радянських карт РСЧА, виданій у 1943 р., він має відносну висоту 4,4 м. Позначений і на мапах рубежу ХХ – ХХІ ст., на одній з яких мав відносну висоту 2 м.

На ділянці розвивів проводилися невеликі розкопки, метою яких було дослідження поховання, що зазнавало руйнування. Знахідки (браслет) зберігається у фондах ІА НАНУ.

Курган в околиці с. Шушвалівка – відомий об'єкт археології, на жаль, значною мірою зруйнований, з виявленим доволі рідкісним для Полтавщини похованням тшинецько-комарівської культури доби пізньої бронзи. Потребує сучасного обстеження з метою точної локалізації та встановлення наявності предмету охорони.

Джерела та література: Телегін Д. Я., Тітова О. Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Кременчугского водохранилища в 1981 г. (Черкасская и Полтавская области). – К., 1982 // НА ПКМ. – Ф. е. – Спр. 03-244. – 26+8 арк. – Арк. 23. – Рис. 1:39; 6:2; Телегін Д. Я. Нужний Д. Ю., Яневич А. Отчет о работе экспедиции «Славутич» в 1983 г. / машинопис // ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1983/19. – 61 арк., 39 рис. – Арк. 3. – Рис. 1:1-34; М-36-90-D. Shownin. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d N. 19434 М-36-90. Оболонь. М 1:100 000. Состояние местности на 1986 г. – Генеральный штаб. Издание 1987 г.; М-36-90. С. Жовнин. М 1:100 000. По съёмкам 1929, 1931 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Издание 1941 г.; Атлас Кременчугского водохранилища. М 1:50 000. – К. : Киев. воен.-топограф. фабрика, 2004. – 40 с. – С. 27; Лисенко С. Д. Про одну групу поховань доби пізньої бронзи Середнього Подніпров'я // АЛЛУ. – 1999. – № 2. – С. 9 – 10; Телегін Д. Я.

Обследование зоны Кременчугского водохранилища / Д. Я. Телегин // Археологические открытия 1981 года. – М. : Наука, 1983. – С. 325 – 326. – С. 325.

В.В. Шерстюк

594. Могила радянського воїна (1943) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища. Похований воїн 1237 стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії, який загинув у кінці вересня 1943 р. під час боїв за визволення села та форсування р. Дніпро. Прізвище невідоме.

У 1955 р. місцевими майстрами на могилі встановлено бетонний надгробок (вис. 2,3 м), і покладена така ж плита (1,2 х 0,6 м) з пам'ятним написом: «Здесь похоронен неизвестный воин Советской Армии павший смертью храбрых в боях за Родину в сентябре месяце 1943 года».

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 1043; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 12 (додатковий); Доповнення, уточнення, поправки до I – XI томів. – Полтава: «Полтавський літератор», 1999. – С. 353; Ляховенко Т. Глобинщина у вогні Великої Вітчизняної. – [Глобине]: Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 1996. – С. 39.

Н.М. Сиволап

Яроші, с. Пирогівська сільська рада

595. Курганний могильник «Могили Гарцевої» (археол.)

Знаходиться за 1 км на південний захід від села, ліворуч від автошляху до смт. Градизьк, на рівному плато правого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Складається із шести курганів висотою від 0,4 до 2 м, діаметром від 15 до 30 м. Один із курганів (№ 8) має власну назву «Могила Гарцева». Його абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 100,9 м.

Всі насипи розоруються, за винятком кургану № 7, який знаходиться біля самої дороги: його західна половина задернована, а східна розорана майже до основи.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25. – Рис. 72/5-10, 74, 76; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25. – Рис. 72/5-10, 74, 76.

Л.М. Лугова

596. Курган I (археол.)

Знаходиться за 0,4 км на схід від села і на 0,2 км південніше дамби, біля краю невисокого лівого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота 1,2 м, діаметр 18 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 24. – Рис. 72/1;

НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 24. – Рис. 72/1.

Л.М. Лугова

597. Курган II (археол.)

Знаходиться за 2,8 км на схід від села, на плато лівого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Висота насипу правильної округлої форми 4,5 м (абсолютна висота в Балтійській системі вимірів – 105,4 м), діаметр 40 м.

Задернований. Із північно-східного боку насип частково вибраний.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 24 – 25. – Рис. 72/2, 73; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 24 – 25. – Рис. 72/2, 73.

Л.М. Лугова

598. Курган III (археол.)

Знаходиться за 1 км на південний схід від села, праворуч автошляху мм. Глобине – Кременчук, біля краю плато правого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота 1,3 м, діаметр 20 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25. – Рис. 72/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25. – Рис. 72/3.

Л.М. Лугова

тавської області в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25. – Рис. 72/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25. – Рис. 72/2.

Л.М. Лугова

599. Курган IV (археол.)

Знаходиться на південно-східній околиці села праворуч автошляху мм. Глобине – Кременчук, біля краю невисокого правого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота 1 м, діаметр 15 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25. – Рис. 72/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25. – Рис. 72/2.

Л.М. Лугова

600. Курган V (археол.)

Знаходиться за 1,8 км на південь від села, праворуч автошляху мм. Глобине – Кременчук, на плато правого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота 2,8 м, діаметр 25 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25. – Рис. 72/3; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25. – Рис. 72/3.

Л.М. Лугова

601. Курган VI (археол.)

Знаходиться за 1,5 км на південь від села, праворуч автошляху мм. Глобине – Кременчук, на плато правого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота 1,8 м, діаметр 25 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25. – Рис. 72/4; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25. – Рис. 72/4.

Л.М. Лугова

602. Курган VII (археол.)

Знаходиться за 0,1 км на захід від села, біля правого узбіччя автошляху до смт. Градицьк, при повороті дороги до с. Яроші на плато правого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р. Висота 0,8 м, діаметр 20 м.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25. – Рис. 72/2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25. – Рис. 72/2.

Л.М. Лугова

603. Курган VIII (археол.)

Знаходиться за 0,2 км на північний захід від села, ліворуч автошляху до смт. Градицьк, на плато правого берега р. Сухий Кагамлик, лівої притоки р. Дніпро.

Обстежувався Л.М. Луговою у 1987 р.

Насип кургану висотою 3 м і розмірами 35 x 45 м має видовжену в широтному напрямку форму, його вершина зміщена на захід. Схили насипу із західного боку круті, зі східного більш похилі.

Розорюється.

Археологічні розкопки не проводилися.

Джерело: Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 25. – Рис. 72/12, 75; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник). – Арк. 25. – Рис. 72/12, 75.

Л.М. Лугова

604. Братська могила радянських військовополонених (1941) (іст.)

Знаходиться в старій частині кладовища. Поховано 7 радянських військовополонених, розстріляних гітлерівцями під час руху колони з м. Хорол до смт. Градицьк на початку жовтня 1941 р. Прізвища невідомі. За спогадами старожилів, військовополонених гнали довгими колонами по 6 – 7 в ряду. Тих, хто падав і не міг рухатися далі, розстрілювали на місці. Були розстріляні й ті, хто намагалися зірвати качани кукурудзи, що росла обч дороги. Місцеві жителі підбрали тіла загиблих, поховали на кладовищі. У 1956 р. на братській могилі місцевими майстрами встановлений цегляний обеліск із зіркою, у 2010 р. замінений на надгробок із гранітної крихти (0,8 x 1,0 м) у верхній частині якого – хрест, у середній – дошка (0,4 x 0,35 м) з полірованого сірого граніту з пам'ятним написом: «Пам'яті розстріляних у 1941 році німецькими конвоїрами невідомих радянських бійців на території с. Яроші». Інші поховання радянських військовополонених, які були здійснені біля садиб громадян сс. Пирого та Яроші, на даний час втрачені.

Джерела та література: Довідка Пирогівської сільської ради Глобинського району Полтавської області № 234/02-36 від 26.03.2012 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Матвієць О.М. «Я ще, може буду живий...»: Голodomор 1932 – 1933 років, політичні репресії 1937 – 1938 років та німецько-фашистська окупація 1941 – 1943 років у селах Пирого і Яроші Глобинського району Полтавської області. – Глобине: Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 2012. – С. 200 – 203, 313 – 314.

Н.М. Сиволап

605. Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)

Знаходиться в центрі села, біля клубу. Похована невідома кількість воїнів 1959-го стрілецького полку 297-ї стрі-

від 16 лютого 1959 р. біля могили встановлено пам'ятник, виготовлений Харківським скульптурним комбінатом. Залізобетонна скульптура воїна (вис. 2,0 м) встановлена на цегляному, оштукатуреному постаменті (вис. 2,5 м), на лицьовій грані якого – дошка (0,6 х 0,4 м) із мармурової крихти з пам'ятним написом: «Вічна слава героям, що полягли в боях за свободу і незалежність нашої Вітчизни». Біля пам'ятника – 2 листи оцинкованого заліза (1,2 х 0,75 м) з прізвищами 60 воїнів-земляків, які загинули на фронтах Другої Світової війни. За свідченням Книги Пам'яті України відомо 81 прізвище.

Джерела та література: ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 89; ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 11. – Арк. 12; ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 22. – Арк. 5; ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 4. – Арк. 3; ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67. – Арк. 39; Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – № 2.4.236-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського; Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: «Полтавський літератор», 1995. – С. 401 – 405; Матвієць О.М. «Я ще, може буду живий...» Голодомор 1932 – 1933 років, політичні репресії 1937 – 1938 років та німецько-фашистська окупація 1941 – 1943 років у селах Пирого і Яроші Глобинського району Полтавської області. – Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2012. – С. 305.

Н.Ф. Шаповал, Н.М. Сиволап

лецької дивізії, медперсонал і поранені 342-го медсанбату, які загинули 13 – 14 вересня 1941 р., стримуючи наступ німецьких танків і мотопіхоти в районі сс. Яроші та Пирого, прізвищ відомо 26. Серед загиблих – 2 медичні сестри, розстріляні гітлерівцями після бою; та воїни 2-ї гвардійської мотострілецької бригади, які загинули 16 вересня 1943 р. під час визволення села. Прізвищ відомо 5, не увічнінені.

Згідно з рішенням загальних зборів колгоспників колгоспу «Зоря комунізму»

Список воїнів Червоної Армії, підпільників та партизан, військовополонених, які загинули, зникли безвісті на території Глобинського району.

... **Матвій Васильович**, рядовий. Помер від отриманих поранень 12.01.1944 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Абашев Сегури Шовхудинович, гвардії сержант 5-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1924 р. н. Призваний Адмурським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 6.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: мати, Абашева Ляймала Заліулівна, проживала за адресою: Удмуртська АРСР, м. Глазов, вул. Сибірська, 6.

Абдарахімов Махасади́к, гвардії, рядовий 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. 6.10.1943 р. Загинув 15.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Абдулай Ухтабай, гвардії рядовий, стрілець 5-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 3.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Абдулов Мамчан, рядовий 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Загинув 8.10.1943 р. Похований на безіменному острові 6 км, південно-східніше смт. Градизьк.

Абеторов Х., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Абрамов Дмитро Михайлович, рядовий 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 3.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Мозолівка.

Абрамушкін Григорій Васильович, рядовий 452-го артилерійського полку. Помер від отриманих поранень 20.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Абсатаров Хакім Абдурахманович, військовослужбовець 204-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1894 р. н. Башкирська АРСР, Чишминський район. Призваний Чишминським райвійськкоматом Башкирської АРСР. Загинув 26.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Абсатарова Хапитзян, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Чишминський район.

Абубакіров Контарбай Абубакірович, гвардії молодший лейтенант 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Актюбинська область, Актюбинський район. Загинув 12.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 4. Рідні: Абубакірова Балхія, проживали за адресою: м. Алма-Ата, вул. 8-го Березня, 6,17, кв. 20.

Абус Морзовей, гвардії рядовий, стрілець 1-го гвардійського стрілецького полку. 1912 р. н. Загинув 11.12.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Авдалян Карен Тигренович, рядовий. Загинув при форсуванні р. Дніпро у 1943 р. Похований у с. Кириаківка.

Авдеев Сергій Тимофійович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1917 р. н. м. Київ. Призваний Канівським райвійськкоматом м. Київ. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Авдеева, проживала за адресою: м. Київ, вул. Вознесенська, 54/1.

Авер'янов Василь Петрович, рядовий 440-го окремого лінійного батальйонного зв'язку 4-ї гвардійської армії. 1911 р. н. Саратовська область. Призваний Енгельським райвійськкоматом Саратовської області. Загинув у бою 26.09.1943 р. Похова-

ний у с. Бориси. Рідні: дружина, Аверьянова П.І., проживала за адресою: м. Енгельс, вул. Лесопільна, 15.

Авраменко Лаврентій Федорович, гвардії рядовий, стрілець 292-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1920 р. н. Архангельська область, ст. Нянда. Призваний Железнодорожним райвійськкоматом Архангельської області. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: мати, Авраменко Меланія Юхимівна, проживала за адресою: Архангельська область, ст. Нянда.

Агаков Олексій Петрович, гвардії рядовий, кулеметник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1920 р. н. м. Пенза. Призваний Пензенським райвійськкоматом. Загинув 10.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Агакова, проживала за адресою: м. Пенза, вул. Баумана, 74, кв. 2.

Аділов Сааді, рядовий 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Загинув 8.10.1943 р. Похований на безіменному острові в 6 км південно-східніше смт. Градизьк.

Ажиков Михайло Миколайович, гвардії рядовий 41-го стрілецького полку 4-ї Армії. Помер від отриманих поранень 8.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Азгамов Хусаїм, рядовий 29-го повітряно-десантного гвардійського стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1912 р. н. Челябінська область. Призваний Сталінським райвійськкоматом Челябінської області. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Айбергенов Жаналн, молодший лейтенант, командир відділення 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув на березі р. Дніпро 8.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, перепохований у с. Мозолівка, братська могила.

Акімов Микола Романович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1924 р. н. Башкирська АРСР, Уфимський район. Призваний Уфимським райвійськкоматом Башкирської АРСР. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: мати, Акімова Євдокія Костянтинівна, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Уфимський район, колгосп Цурюпа.

Актанов Іскен, рядовий, стрілець 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Киргизька РСР, м. Фрунзе. Призваний Фрунзенським райвійськкоматом Киргизької РСР. Загинув 2.11.1943 р. Похований: кладовище, східна околиця смт. Градизьк. Рідні: дружина, Актанова Жукен, проживала за адресою: Киргизька РСР, м. Фрунзе, вул. Дзержинського, 27 кв. 3.

Александров В.В., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Александров Володимир Єгорович, сержант, командир відділення 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н., Ленінградська область, Окуловський район, с. Труби. Призваний Київським райвійськкоматом Московської області. Загинув 2.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля, кладовище. Рідні: батько, Александров Єгор Олександрович, проживав за адресою: м. Ленінград.

Алексєєв Микола Гнатович, молодший лейтенант 204-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Помер від отриманих поранень 20.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східний округ.

Алтннов Мамед, гвардії рядовий. Помер від отриманих поранень 26.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Амелін Кузьма Андрійович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1906 р. н. Курська область, Фатезький район, х. Єдрянки. Призваний Хорольським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув у бою 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Амеліна Олек-

сандра Федорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Хорольський район, с. Вишняки.

Ананій Григорій Андрійович, гвардії рядовий. 1924 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у с. Мозолівка.

Андрєєв Т.І., рядовий. Загинув під час форсування р. Дніпро у жовтні 1943 р. Похований у Глобинському районі.

Андрєєв Веніамін Данілович, гвардії рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Куйбишевська область, м. Сизрань. Загинув 26.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: дружина, Андрєєва Іраїда Яківна, проживала за адресою: Куйбишевська область, м. Сизрань, вул. Радянська, 114, кв. 30.

Андрєєв Павло Іванович, молодший лейтенант, командир взводу 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Московська область, Єгорьевський район, с. Беречково. Загинув 20.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: мати, Андрєєва Агафія Павливна, проживала за адресою: Московська область, Єгорьевський район, с. Беречково.

Андрєєв Трохим Іванович, рядовий, автоматник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Тамбовська область, Шульгинський район. Призваний Шульгинським райвійськкоматом Тамбовської області, Загинув 5.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 1. Рідні: дружина, Андрєєва Євдокія Іванівна, проживала за адресою: Тамбовська область, Шульгинський район, с. Смолянське.

Анісїмов Василь Іванович, гвардії рядовий, стрілець 69-ї окремої стрілецької роти 4-ї гвардійської Армії. 1921 р. н. Кемеровська область, Беловський район, с. Каракан. Призваний Беловським міськвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 17.12.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кирияківка, братська могила. Рідні: дружина, Анісїмова Євдокія Михайлівна, проживала за адресою: Новосибірська область, м. Белов, вул. 1-ша Кирпична, 32-а.

Анісїмов Олексій Михайлович, сержант 18-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1925 р. н. Загинув 3.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, південно-східніше 3 км.

Анісїкін Василь Григорович, сержант, командир відділення розвідки 139-го артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Південно-Казахстанська область, Тюлькубаський район. Призваний Сайрамським райвійськкоматом Південно-Казахстанської області. Загинув 7.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, південна околиця, північніше 150 м. від пристані. Рідні: батько, Анісїкін Григорій Іванович, проживав за адресою: Південно-Казахстанська область, Тюлькубаський район, с. Баликш.

Анкудінов Микола Костянтинович, молодший сержант, навідник 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1905 р. н., м. Нижній Тагіл. Призваний Нижньотагільським міськвійськкоматом Свердловської області. Помер від отриманих поранень 29.09.1943 р. Похований у с. Погреби, кладовище (центр села). Рідні: батько, Анкудінов Костянтин Павлович, проживав за адресою: Челябінська область, с. Єленіно.

Антоненко Іван Юхимович, гвардії сержант 17-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Новосибірська область, Тогуцинський район, с. Борове. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка. Рідні: дружина, Антоненко Марина Макарівна, проживала за адресою: Новосибірська область, Тогуцинський район, с. Борове.

Антонов Микола Миколайович, військовослужбовець. 1925 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у с. Мозолівка.

Антонов Олександр Володимирович, гвардії старший лейтенант, командир роти протитанкових рушниць 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Курська область, м. Валуйки. Загинув у бою 27.09.1943 р. Похований, с. Лізкі (в саду, могила № 1). Рідні: мати, Антонова Анастасія Антонівна, проживала за адресою: Курська область, м. Валуйки, робоче селище, 19.

Антонов Павло Іларіонович, гвардії рядовий, автоматник 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Вологодська область, Грязовецький район. Призваний Грязовецьким райвійськкоматом Вологодської області, Загинув 9.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 1. Рідні: Антонова Євдокія Андріївна, проживала за адресою: Вологодська область, Грязовецький район.

Антощенко Олександр Олексійович, підпільник. 1915 р. н. Глобинський район, с. Петрівка. Утік із полону. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у березні 1943 р. Похований у с. Петрівка.

Антощенко Олександр Федорович, військовослужбовець. 1914 р. н. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Петрівка, перед будинком культури, братська могила.

Анциборенко Трохим Пилипович, підпільник. 1908 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Анцифоров Терентій Митрофанович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1907 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Гринцово. Призваний Штепівським райвійськкоматом Сумської області. Похований у м. Глобине. Згідно з документами Центрального Архіву Міністерства Оборони російської Федерації зник безвісти 9.09.1941 р., на території Глобинського району. Рідні: Анцифоров, проживали за адресою: Сумська область, Штепівський район, с. Гринцово.

Анюїнін Іван Васильович, рядовий, артилерист 75-го окремого винищувального протитанкового дивізіону 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Тульська область, Белевський район. Помер від отриманих поранень 19.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 32. Рідні: дружина, Анюїніна Дарія Михайлівна, проживала за адресою: Тульська область, Белевський район, с. Киля.

Апришко І., гвардії лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Арасламов Надим, рядовий 45-го протитанкового артилерійського полку. 1926 р. н. Загинув 12.10.1943 р. в 589-у медичному санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, 2 ряд, могила № 2.

Арбачев М.П., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Арестов Павло Іванович, гвардії рядовий, водії 204-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Чкаловська область, Новопокровський район. Призваний Кувандицьким райвійськкоматом Чкаловської області. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 7. Рідні: дружина, Арестова Євдокія Євдокимівна, проживала за адресою: Чкаловська область, ст. Кувандик, вул. Гончарна, 43.

Аресько В.Ф., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Аржаков Павло Олексійович, гвардії старший лейтенант 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії 5-ї гвардійської Армії. 1923 р. н. м. Іркутськ. Призваний Іркутським райвійськкоматом. Загинув 28.09.1943 р. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби). Рідні: батько, Аржаков Олексій Гаврилович, проживав за адресою: м. Іркутськ, вул. Садова, 52.

Аронов Юрій Соломонович, червоноармієць. м. Київ, пров. Белінського 3/1. Помер від отриманих поранень 5.09.1941 р. в 342-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби).

Артемов Іван Васильович, гвардії сержант. Помер від отриманих поранень 24.11.1943 р. в 185-у військовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Артищенко Аяня Петрович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Артищенко Володимир Михайлович, старшина 135-го гвардійського артилерійського полку 37-ї Армії. 1916 р. н. Киргизька РСР, м. Фрунзе. Призваний Фрунзенським міськвійськкоматом Киргизької РСР. Помер від отриманих поранень 21.10.1943 р. Похований у с. Степанівка, увічнений у с. Мозолівка. Рідні проживали за адресою: Киргизька РСР, м. Фрунзе.

Архипенко Ф., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Асауленко Іван Семенович, підпальник. 1910 р. н. Глобинський район, с. Мозолівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у листопаді 1941 р. Похований у с. Мозолівка.

Асауленко Кирило Михайлович, підпальник. 1900 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Асауленко Павло Григорович, підпальник. 1897 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1942 р. Похований у с. Кагамлик.

Асауленко Федір Михайлович, підпальник. 1906 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1943 р. Похований у с. Великі Кринки.

Асафатов Автомон Іванович, лейтенант 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1919 р. н. Кам'янець-Подільська область, Мишковецький район. Помер від отриманих поранень 6.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: мати, Асафатова, проживала за адресою: Кам'янець-Подільська область, Мишковецький район.

Аскендаров Масмур Аскендарович, військовослужбовець 204-го стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 26.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Астаф'єв Ілля Якович, гвардії рядовий 29-го гвардійського стрілецького полку. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 29.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Атамасов Петро Петрович, гвардії рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Челябінська область, Кочкарський район. Призваний Кочкарським райвійськкоматом Челябінської області. Помер від отриманих поранень 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 9. Рідні: дружина, Атамасова Марія Матвіївна, проживала за адресою: Челябінська область, м. Пласт-Новотроїцьк, вул. Першотравнева, 23.

Афанасьєв Василь Степанович, рядовий. 1914 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у с. Погреби.

Ахмадишин Салік Саадімович, гвардії рядовий. 1910 р. н. Загинув 18.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Ахмедов Абдусаліт Карамулаєвич, лейтенант, командир взводу. Похований у м. Глобине. За документами Центрального Архіву Міністерства Оборони Російської Федерації зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Ахмедов Набат, рядовий 650-го стрілецького полку 4-ї Армії. 1904 р. н. Призваний Бухарським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 2.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища. Рідні: дружина, Ходжаєва Шараф, проживала за адресою: м. Бухара, вул. Марата, 4/6.

Ахмедов Усман, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку. 1914 р. н. Помер від отриманих поранень 3.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: сестра, Ахмедова А., проживала за адресою: Наманганська область.

Ахмеров Амір, рядовий, стрілець 4-ї Армії. 1901 р. н., м. Самарканд. Призваний Самаркандським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 13.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Ахметов Галій Муллахметович, лейтенант 230-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. Похований у 589-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Ахметов Мамед, гвардії рядовий стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 20.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Ахунув Держабай, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку. 1902 р. н. Наманганська область. Призваний Наманганським райвійськкоматом Узбецької РСР. Помер від отриманих поранень 15.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Ахунова Незнахар, проживала за адресою: Узбецька РСР, Наманганська область, Уйчинський район.

Аширов Джиома, гвардії рядовий, трофейна команда 230-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Узбецька РСР, Ферганська область, Куйбишевський район. Призваний Куйбишевським райвійськкоматом Ферганської області. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище, північна околиця. Рідні: дружина, Аширова Лунус, проживала за адресою: Узбецька РСР, Ферганська область, Куйбишевський район.

Бабак Михайло Петрович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4 армії. 1924 р. н. Запорізька область. Призваний Каменським райвійськкоматом Свердловської області. Помер від отриманих поранень 30.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Бабак Петро, проживав за адресою: Запорізька область, Приморський район, с. Партизани.

Бабенко Микола Абрамович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1914 р. н. Київська область, Лисянський район, с. Толсторого. Призваний Лисянським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Бабенко, проживали за адресою: Київська область, Лисянський район, с. Толсторого.

Бабій Василь Іванович, рядовий, їздовий 384-ї польової хлібопекарні. Сумська область, Роменський район, с. Поставіловка. Призваний Сумським райвійськкома-

том Сумської області. Зник безвісті 12.09.1941 р. під час наступу німецьких військ на залізничну станцію Глобине.

Бабін Олександр Федорович, гвардії рядовий. 1912 р. н. Загинув 8.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Бабурін С.Т., гвардії лейтенант. Загинув під час форсування р. Дніпро у жовтні 1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме.

Бабурін Сергій Іванович, гвардії молодший сержант 21-го гвардійського стрілецького полку 7-ї повітряно-десантної дивізії. 1906 р. н. Призваний Ворошиловським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 10.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Бабуріна А.Є., проживала за адресою: м. Ворошиловград, вул. Карачайська, 3.

Бабушкін Василь Андрійович, гвардії рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Ульяновська область. Призваний Ульяновським райвійськкоматом Ульяновської області. Загинув 8.10.1943 р. Похований: братська могила на околиці лісу, південно-східної частини безіменного острова прилеглої до правого берега р. Дніпро, що у 6 км південно-західніше м. Градизьк. Рідні: дружина, Ульянова Ніна Миколаївна, проживала за адресою: м. Ульяновськ, Заволжжя, 1-а лінія, будинок 3, кв. 2.

Бавикін Іван Гнатович, гвардії рядовий 11-го гвардійського стрілецького полку 4-ї гвардійської Армії. 1906 р. н. Помер від отриманих поранень 1.11.1943 р. в 124-у хірургічному польовому пересувному госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Бавікіна П.І., проживала за адресою: Сумська область.

Багров Олександр Іванович, рядовий, розвідник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Ленінградська область, Єфимовський район, с. Воронежське. Призваний Мегарським райвійськкоматом Алтайського краю. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Лисівка приєднаного до с. Весела Долина. Рідні: сестра, Євдокія Іванівна, проживала за адресою: Алтайський край, м. Алейськ, вул. Партизанська, 72.

Баймуратов Давлет Гавзавлесвич, рядовий, стрілець 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1907 р. н. Башкирська АРСР, Матвіївський район, с. Канарєєво. Призваний Матвіївським райвійськкоматом Башкирської АРСР. Загинув 13.11.1943 р. на правому березі р. Дніпро. Рідні: дружина, Баймуратова Галина, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Матвіївський район, с. Канарєєво.

Баїмбетов Беркімбаї, рядовий, стрілець 5-ї стрілецької роти 2-го батальйону 93-ї стрілецької дивізії. 1902 р. н. Казахська РСР, Чимкентська область, Арський район. Призваний Арським райвійськкоматом Чимкентської області. Загинув у бою 13.09.1941 р. Похований у братській могилі 130 м східніше с. Романівка Полтавської області. Рідні: дружина, Баїмбетова Уміт, проживала за адресою: Чимкентська область, Арський район, колгосп Кайнар-Бадаг.

Бала Антон Тимофійович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1900 р. н. Київська область. Призваний Київським міськвійськкоматом Київської області. Поранений у вересні 1943 р., відправлений до госпіталю. Зник безвісті 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, Бала С.А. проживала за адресою: м. Київ, вул. Дмитрівська, 5/6.

Балібердін Олексій Григорович, молодший лейтенант 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Кіровська область. Призваний Уржумським райвійськкоматом Кіровської області, Загинув 11.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 4. Рідні: мати, Секлета Гаврилівна, проживала за адресою: Кіровська область.

Балюк Гнат Антонович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1905 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Васиївка. Призваний Штепівським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р., на території Глобинського району. Рідні: Балюкова, проживала за адресою: Сумська область, Штеповський район.

Балюк Яків Григорович, рядовий. 1908 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район с. Балюки. Загинув 14.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Барабанов Михайло Павлович, рядовий, телефоніст 97-ї окремої гвардійської роти зв'язку. 1923 р. н. Московська область, Істринський район. Призваний Московським міськвійськкоматом. Загинув 14.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище героїв. Рідні: мати, Барабанова Пелагея Трохимівна, проживала за адресою: Московська область, Калінінський залізничний шлях, ст. Махабіно, вул. Інститутська, 26, кв. 1.

Барабаш Степан Калинович, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1893 р. н. Полтавська область, Диканський район, с. Єлизаветське. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. Похований у 489-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: дружина, Барабаш Євгенія Тимофіївна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Єлизаветське.

Барабашов Василь Олександрович, молодший сержант, командир відділення 115-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Курська область. Призваний Кагановичським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, в саду.

Бараков Олексій Іванович, гвардії сержант 217-го гвардійського стрілецького полку. 1923 р. н. Помер від отриманих поранень 20.10.1943 р. в 124-у хірургічному польовому пересувному госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Баранов Микола Максимович, гвардії рядовий, стрілець 195-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 12.10.1943 р. в 15-у гвардійському медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Баранчук Петро Олександрович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1918 р. н. м. Київ. Призваний Петрівським райвійськкоматом м. Києва. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Баранчук, проживали за адресою: м. Київ, вул. Щековицька, 11/6.

Барбай Ісамбай, рядовий 1-го гвардійського повітряно-десантного полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1894 р. н. Казахська РСР, Джамбульська область. Призваний Красногорським райвійськкоматом Джамбульської області. Помер від отриманих поранень 11.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка. Рідні: Барбай Б., проживав за адресою: Джамбульська область, Красногорський район, колгосп «Червоний Жовтень».

Барбалієв В.А., гвардії старший сержант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Барбліні Єрмолай Демидович, рядовий, стрілець 1-го гвардійського повітряно-десантного полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1894 р. н. Полтавська область. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 17.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка. Рідні: дружина, Барбліна Софія Марківна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Якимове.

Баришніков Микола Михайлович, гвардії лейтенант, командир стрілецького взводу 294-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1921 р. н. Свердловська область, Серовський район. Призваний Серовським райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 28.09.1943 р. Похований у братській могилі, 1 км західніше м. Георгієв (вірогідно, тут мається на увазі м. Новогеоргієвськ, що нині затоплене водами Кременчуцького водосховища – Ред.), Градизького району Полтавської області. Рідні: батько, Баришніков Михайло Миколайович, проживав за адресою: Свердловська область, Серовський район, с. Горєва.

Барінов Федір Іванович, гвардії сержант. Помер від отриманих поранень 19.10.1943 р. в 124-у хірургічно-польовому пересувному госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Бармін А.Н., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Бахаров Олексій Іванович, сержант. 1913 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у м. Глобине.

Бахшалієв Аббас Багірович, рядовий. Загинув у вересні 1943 р. Похований у с. Погреби, біля клубу, братська могила.

Бацула Никифор Андрійович, рядовий. 1909 р. н., Великобагачанський район, с. Остап'є. Помер від отриманих поранень 25.01.1944 р. Похований у м. Глобине, кладовище цукрозаводу, могила № 1.

Башкаєв Михайло Васильович, військовослужбовець. Загинув 13.09.1941 р. Похований у с. Сиротенки.

Башкірцев Єгор Петрович, гвардії старший лейтенант, ад'ютант 11-го повітряно-десантного стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1902 р. н. Курська область, Чернянський район. Призваний Чернянським райвійськкоматом Курської області. Помер від отриманих поранень 7.11.1943 р. в 40-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, парк. Рідні: мати, Башкірцева Ксенія Михайлівна, проживала за адресою: Курська область, Чернянський район.

Бебер Яків Львович, військовий лікар, командир медичної роти 342-го окремого медико-санітарного батальйону 824-го артилерійського полку 297-ї стрілецької дивізії. 1897 р. н. м. Київ, вул. Горького 39/11. Загинув у 1941 р. Похований у с. Яроші.

Бевуз Федір Арсентійович, рядовий 109-го гвардійського артилерійського батальйону 95-ї стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка, кладовище.

Бежанов Тому, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 1916 р. н. Призваний Тургайським райвійськкоматом Кустанайської області. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Сосендінов Бітеан, проживала за адресою: Кустанайська область, Тургайський район.

Безбородов Дмитро Осипович, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Читинська область, Каримський район, с. Посольє. Призваний Каримським райвійськкоматом Читинської області. Помер від отриманих поранень 12.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище. Рідні: дружина, Безбородова Анастасія, Семенівна, проживала за адресою: Читинська область, Каримський район, с. Посольє.

Безверхній Андрій Кирилович, Глобинський район, смт. Градизьк. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля не відома.

Безверхній Сергій Антонович, рядовий 21-го гвардійського стрілецького полку 2-го Українського фронту. 1900 р. н. Помер від отриманих поранень 26.11.1943 р. Похований у с. Кирияківка. Рідні проживали за адресою: Кіровоградська область, Каменський район, с. Вереміївка.

Безденєжний Володимир Сергійович, гвардії сержант, радіотелеграфіст 1-го повітряно-десантного гвардійського стрілецького полку. 1922 р. н. Калінінська область. Призваний Ржевським райвійськкоматом Калінінської області. Помер від отриманих поранень 20.10.1943 р. в 124-у хірургічному польовому пересувному госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Безденєжний Сергій, проживав за адресою: Куйбишевська область, Красноярський район, с. Белозерное.

Безнадійний Микола Олександрович, рядовий. Помер від отриманих поранень 6.11.1943 р. Похований у м. Глобине.

Безпалько Іван Дем'янович, рядовий, стрілець 217-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1926 р. н. Полтавська область, Опішнянський район с. Глинки. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 16.10.1943 р. в 81-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Середпілля, кладовище. Рідні: мати, Безпалькова Марфа, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район с. Глинки.

Безручко Андрій Минович, рядовий, стрілець 318-го окремого протитанкового дивізіону. Полтавська область, Шишацький район, смт. Шишаки. Помер від отриманих поранень 4.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Безручко Яким Данилович, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 8.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Безуглий Н. С., рядовий. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Устимівка, братська могила.

Безяєв Олексій Павлович, рядовий 10-го гвардійського артилерійського полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1914 р. н. Воронежська область, Усманський район, с. Борове. Призваний Ворошиловським райвійськкоматом Приморського краю. Загинув у бою 18.11.1943 р. Похований за 6 км південно-західніше смт. Градизьк. Рідні: дружина, Безяєва Марія Тимофіївна, проживала за адресою: Приморський край, м. Ворошилов, домоуправління, кв. 3.

Бекмазаров Георгій, військовослужбовець. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Фрунзівка.

Беліченко Леонтій Мефодійович, рядовий, стрілець, 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 3.12.1943 р. Похований у с. Кирияківка. Рідні: дружина, Беліченко Василіса Степанівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Кротівщина.

Белюк Яків Григорович, рядовий, стрілець 139-го гвардійського артилерійського полку. 1908 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 14.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 28. Рідні: дружина, Мара Лукія Петрівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Балюка.

Беяковський Олександр Матвійович, 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Призваний Грунським райвійськкоматом Сумської області. Загинув 8.10.1943 р., на колиці лісу, східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизьк, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Варвара Іванівна, проживала за адресою: Сумська область, с. Куземин.

Бельтюков Василь Кузьмович, рядовий, стрілець 18-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1909 р. н. Кіровська область, Фаленський район. Призваний Бельським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в 40-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Бердик Іван Мефодійович, рядовий. 1923 р. н. Глобинський район. с. Глушкове. Зник безвісти у грудні 1941 р. в районі с. Глушкове.

Бердієв Санакуль, рядовий 210-го зенітного стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Бердікулов Убайдулі, червоноармієць 548-го стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 31.08.1941 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 2328. Похований у с. Лукашівка.

Бердніков Іван Якович, старший сержант 139-го гвардійського артилерійського полку. 1918 р. н. Курганська область, Юргамиський район. Призваний Курганським райвійськкоматом Курганської області. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 2. Рідні: батько, Бердніков Яків Григорович, проживав за адресою: Курганська область, Юргамиський район, с. Могилаівка.

Берегова Марина Андріївна, підпільниця. 1905 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Бережний Мефодій Прокопович, підпільник, секретар Градизького райкому Компартії України. 1906 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Бережников І.А., старший сержант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Береза Лука Іванович, рядовий. 1910 р. н. с. Кротівщина, Великобагачанський район. Помер від отриманих поранень 6.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Берешвілі Георгій Мелітонович, рядовий 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Загинув 25.10.1943 р. Похований: південь смт. Градизьк, пристань.

Беркут Степан Григорович, гвардії рядовий 52-го стрілецького полку 93-ї стрілецької дивізії. 1905 р. н. Призваний Золотоніським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від хвороби 28.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 2710. Похований у с. Опришки. Рідні проживали за адресою: Полтавська область, Золотоніський район, с. Валка.

Бештенко Мусій Васильович, підпільник. 1915 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 17.03.1943 р. Похований у с. Великі Кринки.

Бедушкін Василь Іванович, рядовий 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Загинув 8.10.1943 р. Похований на безіменному острові 6 км., південно-східніше смт. Градизьк.

Белікін Василь Васильович, молодший сержант. Загинув у вересні 1943 р. при форсуванні р. Дніпро. Похований у с. Пронозівка, братська могила.

Белоблоцький Ісак Антонович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1898 р. н. Київська область, Буський район, с. Антонівка. Призваний Буським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Белоблоцький, проживав за адресою: Київська область, Буський район, с. Антонівка.

Белов Василь Олександрович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. м. Куйбишев. Призваний Ленінським райвійськкоматом м. Куйбишева. Загинув 29.09.1943 р. (27.09.1943 р.) Похований у с. Лізки, в саду, могила № 2. Рідні: дружина, Анастасія Григорівна, проживала за адресою: м. Куйбишев, вул. Красноармійська, 42.

Беловодський Ілля Семенович, старший сержант, водій штабу 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1914 р. н. Воронежська область, Будьонівський район, слобода Землянщина. Призваний Хачмаським райвійськкоматом Азербайджанської РСР. Помер від отруєння 11.11.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Беловодська Марія Парфентіївна, проживала за адресою: Азербайджанська РСР, ст. Хамас, консервний завод.

Беляев Юрій Никифорович, сержант командир відділення, 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Ленінградська область, Окуловський район, с. Багіно. Призваний Рибинським райвійськкоматом Ярославської області. Загинув 2.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля. Рідні: мати, Беляєва Єлизавета Васиївна, проживала за адресою: Ленінградська область, Окуловський район, с. Багіно.

Бельський Дмитро Васильович, військовослужбовець 384-ї польової хлібопекарні. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Биков Василь Сергійович, рядовий, телефоніст 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Калінінська область, Кимрський район. Призваний Кимрським райвійськкоматом Калінінської області. Загинув від раптового пострілу під час чистки зброї 26.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, сквер ім. Леніна. Рідні: батько, Биков Сергій Іванович, проживав за адресою: Калінінська область, Кимрський район, с. Богуніно.

Биковський Микола Корнійович, рядовий, стрілець. 1898 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 9.03.1944 р. в 1060-у санітарному евакуаційному госпіталі. Похований у м. Глобине, кладовище цукрозаводу, могила № 6. рідні: дружина, Биковська Олімпіада Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, радгосп ім. Будьонного.

Биковець Павло Григорович, рядовий. 1893 р. н. Семенівський район, с. Пузирі. Помер від отриманих поранень 31.10.1943 р. Похований: смт. Градизьк.

Бичко Василь Федорович, гвардії рядовий 18-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї повітряно-десантної стрілецької дивізії. Помер 11.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Бичков Михайло Андрійович, гвардії старшина 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914 р. н. Помер від отриманих поранень 5.12.1943 р. в 185 евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище.

Бичков Олександр Юхимович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1907 р. н. Молотовська область, Юсьвинський район. Призваний Юсьвинським райвійсь-

ккоматом Молотовської області. Помер від отриманих поранень 29.09.1943 р. Похований у с. Малі Погреби, кладовище. Рідні: дружина, Бичкова Євдокія Василівна, проживала за адресою: Молотовська область, Юсьвинський район, с. Банвиха.

Бідасов В.М., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Біділін Федір Сергійович, гвардії рядовий 18-ї танкової бригади. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в 5187 хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Бікадоров Іван Васильович, рядовий. Загинув 10.10.1943 р. Похований: смт. Градизьк.

Білаш Оксана Петрівна, 1931 р. н. Глобинський район, смт. Градизьк. Загинула під час бомбардування в серпні 1941 р. Похована в смт. Градизьк, кладовище.

Білаш Яків Григорович, підпільник. 1895 р. н. Глобинський район, с. Бориси. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у січні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Біленько Данило Терентійович, рядовий 210-го артилерійського зенітного стрілецького полку. 1893 р. н., Курська область, Волоконовський район. Призваний Волоконовським райвійськкоматом Курської області. Помер від хвороби 05.12.1943 р. Похований у с. Устимівка, цивільне кладовище. Рідні: Біленько Ганна Михайлівна, проживала за адресою: Курська область, Волоконовський район, с. Н.Іванівка.

Білий Володимир Михайлович, рядовий, розвідник 4-ї окремої розвідувальної роти 8-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1924 р. н. Куйбишевська область, м. Ульяновськ. Призваний Ульяновським райвійськкоматом. Загинув 13.10.1943 р. Похований: лівий берег р. Дніпра. Рідні: батько, Білий Михайло Петрович, проживав за адресою: м. Ульяновськ, вул. А.Толстого, 25.

Білик Григорій Корнійович, підпільник. 1907 р. н. Глобинський район, с. Бориси. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в січні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Білич Олександр Павлович, військовослужбовець. 1914 р. н. м. Гадяч. Помер від отриманих поранень у 1943 р. Похований у м. Глобине.

Білоград Андрій Трохимович, підпільник. 1893 р. н. Зберіг прапор 18-го танкового полку. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Білоград Павло Трохимович, підпільник. 1894 р. н. Разом із братом Білоградом Андрієм Трохимовичем зберігав прапор 18-го танкового полку. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Білозір Григорій Лукнич, підпільник. 1906 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Білокінь Ілля Григорович, гвардії рядовий, стрілець 241-го стрілецького полку 375-ї стрілецької дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, Новосанжарський район, с. Болтинськ (?). Призваний Новосанжарським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 19.12.1943 р., Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Білокінь Григорій Трохимович, проживав за адресою: Полтавська область, Новосанжарський район.

Білоус Влаас Іванович. 1918 р. н. Запорізька область, Гуляйпільський район, м. Гуляйполе. Помер від отриманих поранень 16.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Білоусько Олександр Кирилович, підпільник. 1907 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Білоусько Остап Іллч, підпільник. 1903 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Білявський Мина Сидорович, підпільник. 1910 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Бляблін Федір Сергійович, гвардії рядовий 18-го гвардійського стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1911 р. н. Ульяновська область. Призваний Ульяновським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в 5187 хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Блябіна Мотрона Герасимівна, проживала за адресою: Ульяновська область, Кузоватовський район.

Бобров Павло Федорович, сержант, командир відділення 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Калінінська область. Призваний Молотовським райвійськкоматом Калінінської області. Загинув 13.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища. Рідні: дружина, Боброва Парасковія Михайлівна, проживала за адресою: Калінінська область, Молотовський район, с. Свастово.

Богатов Семен Семенович, рядовий. 1919 р. н. Загинув 13.09.1941 р. Похований у с. Сиротенки.

Богачев Сергій Максимович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1925 р. н. Тульська область, м. Алексин. Призваний Алексинським райвійськкоматом Тульської області. Загинув 28.09.1943 р. Похований у с. Малі Погреби, кладовище (центр села). Рідні: мати, Богачева Агрипіна Іванівна, проживала за адресою: Тульська область, м. Алексин, вул. Радянська, 30.

Богданов Михайло Єгорович, гвардії рядовий 204-ї стрілецької дивізії. 1898 р. н. Саратовська область, Івантєєвський район. Загинув 27.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Богданова Марія Іванівна, проживала за адресою: Саратовська область, Івантєєвський район.

Богинський Захар Васильович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1906 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Богно Олександр Романович, молодший сержант. 1920 р. н. Дніпропетровська область. Загинув 10.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Богомолів Микола Олександрович, молодший сержант, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Татарська АРСР, Таканиський район. Призваний Таканиським райвійськкоматом Татарської АРСР. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. Похований у 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, в саду (східний округ). Рідні: сестра, Богомолівна Аліна Олександрівна, проживала за адресою: Татарська АРСР, Таканиський район, с. Троїцьке.

Божко Прохор Миколайович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1908 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Васиївка. Призваний Штепівським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р., на території Глобинського району. Рідні проживали за адресою: Сумська область, Штепівський район, с. Васиївка.

Бойко Захар Дем'янович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1902 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Бойко Іван Іванович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похований у с. Великі Кринки.

Бойко Лука Никифорович, гвардії рядовий, стрілець 11-го повітряно-десантного гвардійського стрілецького полку 5-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1906 р. н. Полтавська область, Глобинський район, с. Бабичівка. Призваний Глобинським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 12.11.1943 р. Похований у с. Бабичівка. Рідні: дружина, Антоніна Гнатівна, проживала за адресою: Полтавська область, Глобинський район, с. Бабичівка

Бойко Макар Іванович, підпільник. 1900 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Бойко Олександр Федорович, підпільник. 1897 р. н. с. Кириаківка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у травні 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Бокідько Іван Іванович, гвардії рядовий 168-го стрілецького полку. 1912 р. н. Помер від отриманих поранень 2.12.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Бокій Іпатій Якович, підпільник. 1902 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у жовтні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Боков Іван Юхимович, молодший сержант, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Сталінградська область, Урюпинський район. Призваний Урюпинським райвійськкоматом Сталінградської області. Загинув 8.10.1943 р. Похований південно-західніше смт. Градизька, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Бокова Ганна Михайлівна, проживала за адресою: Сталінградська область, Урюпинський район, х. Тлинкин.

Болдов Іван Володимирович, молодший лейтенант, командир взводу 292-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Мордовська АРСР, с. Кочелаєво. Призваний Ковилкинським райвійськкоматом Мордовської області. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: батько, Болдов Василь Якович, проживав за адресою: Мордовська АРСР, Ковилкинський район, с. Кочелаєво.

Большаков Володимир Павлович, член загону імені Тимошенка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 24.09.1943 р. Місце поховання не відоме.

Большаков Сергій Олександрович, лейтенант, командир кулеметного взводу 1239-го стрілецького полку. 1914 р. н. Горьківська область, Костянтинівський район, с. Городище. Призваний Костянтинівським райвійськкоматом Горьківської області. Загинув у вересні 1943 р. при форсуванні р. Дніпро. Похований у с. Пронозівка, братська могила. Рідні: дружина, Большакова Антоніна Михайлівна, проживала за адресою: Горьківська область, Костянтинівський район, с. Городище.

Бондар Василь Іванович, військовослужбовець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер 4.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Бондар Олексій Євтихович, рядовий, стрілець 228-го стрілецького полку 4-ї Армії. 1910 р. н. Полтавська область, Семенівський район, с. Веселий Поділ. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 10.12.1943 р. Похований у с. Канівщина. Рідні: дружина Бондарь С.П., проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Веселий Поділ.

Бондаренко В.О., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Бондаренко Василь Дмитрович, гвардії рядовий, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Полтавська область, Шишацький район, с. Жоржівка. Помер 30.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 38. Рідні: дружина, Бондаренко Олена Федорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Шишацький район.

Бондаренко Григорій Іванович, гвардії старший сержант, стрілець 16-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1923 р. н. Воронежська область, Ольховський район. Призваний Чесменским райвійськкоматом Воронежської області. Помер від отриманих поранень 25.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Бондаренко Катерина Іванівна, проживала за адресою: Воронежська область, Ольховський район.

Бондаренко Григорій Якович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1911 р. н. Сумська область, Лебединський район. Призваний Лебединським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Бондаренко, проживали за адресою: Сумська область, Лебединський район, с. Ворожба.

Бондаренко Дементій Андрійович, рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Глобинський район, с. Пустовітове. Помер від отриманих поранень 25.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 32. Рідні: дружина, Бондаренко Ольга Яківна, проживала за адресою: Полтавська область, Глобинський район, с. Пустовітове.

Бондаренко Митрофан Семенович, підпільник. 1898 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Бондаренко Семен Родіонович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1898 р. н. Київська область, Лисянський район, с. Шестеринці. Призваний Лисянським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р., на території Глобинського району. Рідні: Бондаренко, проживали за адресою: Київська область, Лисянський район, с. Шестеринці.

Бондаренко, старший лейтенант, командир ескадрону 34-го кавалерійського полку 5-ї гвардійської кавалерійської дивізії. Загинув в оточенні 15.09.41 р. Похований у с. Жовнин.

Бондур Федір Григорович, підпільник. 1896 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Борбак Єрмолай Демидович, рядовий. 1894 р. н. Великобагачанський район, с. Якимове. Помер від отриманих поранень 17.11.1943 р. Похований у с. Кириківка.

Борешвілі Г.М., гвардії сержант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Борисенко Василь Павлович, старший лейтенант, Герой Радянського Союзу, командир батареї 42-го стрілецького полку 180-ї стрілецької дивізії. 1923 р. н., Полтавська область, Глобинський район, с. Бориси. Призваний Глобинським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув у бою 12.01.1945 р. за столицю Угорщини м. Будапешт. Тіло доставлене у евакопункт № 5202 для відправки у СРСР. Похований с. Бориси, центр села. Рідні: мати, Борисенко Марія Никифорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Глобинський район, с. Бориси.

Борисенко Григорій Йосифович, підпільник. 1890 р. н. Глобинський район, с. Яроші. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Борисов Іван Ілліч, рядовий 232 стрілецький полк 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Борисов Матвій Олександрович, капітан, хлібозавод № 380. Зник безвісти 11.09.1943 р. на території Глобинського району.

Борисов Михайло Олександрович, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Вологодська область Харовський район, с. Кобилкіне. Призваний Нерчинським райвійськкоматом Читинської області. Загинув 2.10.1943 р. Похований: с. Воїнська Гребля. Рідні: дружина, Матушкіна Тетяна Яківна, проживала за адресою: Вологодська область, Харовський район, с. Кобилкіне.

Бородавка Федір Афанасійович, червоноармієць 548-го стрілецького полку 4-го Українського фронту. 1910 р. н. Курська область, Дмитрієвський район. Призваний Дмитрієвським райвійськкоматом Курської області. Помер від отриманих поранень 31.08.1941 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 2328. Похований у с. Лукашівка.

Бородай Григорій Трохимович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Полтавська область, Опішнянський район. Призваний Батьківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Бородай Мотрона Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Корлюківка.

Бородієнко Пафнутий Спикевич, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1895 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Бородько Михайло Костянтинівч, рядовий, стрілець 210-го стрілецького полку 15-ї гвардійської дивізії 4-ї Армії. 1915 р. н. Полтавська область, Шишацький район, с. Яновщина. Призваний Проскурівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 23.10.1943 р. 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, в садку. Рідні: дружина, Бородько Парасковія Костянтинівна, проживала за адресою: Полтавська область, Шишацький район, с. Яновщина.

Борщенко Василь Юхимович, жертва війни. 1929 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Загинув 9.07.1944 р. в результаті вибуху міни. Похований у с. Погреби.

Борщенко Григорій Костянтинівч, підпільник. 1888 р. н. Глобинський район, с. Князівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Борщенко Михайло Карпович, жертва війни. 1930 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Загинув 9.07.1944 р. в результаті вибуху міни. Похований у с. Погреби.

Босій Іван Мойсейович, рядовий, стрілець 121-ї стрілецької дивізії. 1919 р. н. Київська область, Переяславський район, с. Вергуни. Призваний Переяславським райвійськкоматом. Зник безвісти 6.12.1943 р. поблизу с. Кириківка. Рідні: дружина, Боса Лукерія Петрівна, проживала за адресою: Київська область, Переяславський район, с. Вергуни.

Бочкарев Євгеній Петрович, гвардії рядовий 294-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії 5-ї гвардійської Армії. Загинув у вересні 1943 р. Похований у с. Погреби, центр села, братська могила.

Бочкарєв Микола Іванович, гвардії рядовий. 1925 р. н. Загинув 10.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Бочко А.О., молодший сержант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Бочков Володимир Петрович, гвардії лейтенант, командир мінометного взводу 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Куйбишевська область, Баришський район, с. Руська Бешкань. Помер 5.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 40. Рідні: батько, Бочков Петро Іванович, проживав за адресою: Таджикицька РСР, м. Ашхабад, с-ще Гажа, 3-тя лінія, 46-а.

Бояркін Андрій Іванович, рядовий 208-го стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 22.10.43 р. Похований у м. Глобине.

Бражник Іван Іванович, гвардії рядовий. 1916 р. н. Загинув 29.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Бражник Микита Петрович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Полтавська область, Диканський район. Помер від отриманих поранень 30.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 20. Рідні: проживали за адресою: Полтавська область, Диканський район.

Бражник Павло Іванович, гвардії рядовий, стрілець 169-го гвардійського стрілецького полку. 1916 р. н. Полтавська область. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Бражник Марія Михайлівна, проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Очеретувате.

Братик Микола Іванович, підпільник. 1911 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Братко Єрофій Дмитрович, рядовий, командир відділення 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1903 р. н. Київська область, Лисянський район, с. Породовка. Призваний Лисянським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р., на території Глобинського району. Рідні: Братко, проживали за адресою: Київська область, Лисянський район, с. Породовка.

Брбань Олександр Гаврилович, рядовий, пічник. 1910 р. н. Сумська область, Талалаєвський район, с. Довгалівка. Призваний Сумським райвійськкоматом. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Брехов Матвій Микитович, рядовий 97-ї гвардійської окремої роти зв'язку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Тамбовська область, с. Новоюр'єво. Загинув 12.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Брецьков Микола Васильович, гвардії рядовий. Помер від отриманих поранень 17.12.1943р, похований у м. Глобине.

Бриж Іван Паптелеймонович, підпільник. 1890 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Бриж Михайло Іллч, червоноармієць 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1907 р. н. Кременчуцький район, с. Рокитне. Загинув 14.09.1941 р. Похований у с. Пирого.

Бриж Федір Михайлович, підпільник. 1893 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Брижатенко Федір Гаврилович, підпільник. 1882 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Брица Олександр Петрович, старшина, командир відділення. 1922 р. н. Московська область, Серпуховський район. Загинув 2.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Бровко Віктор Михайлович, гвардії рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 17. Рідні: дружина, Бровко Ганна Самсонівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район.

Бровченко Леонтій Іпатович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1898 р. н. Київська область, Макаровський район, с. Хижні. Призваний Макаровським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Бровченко, проживали за адресою: Київська область, Макаровський район, с. Хижні.

Бродський Веніамін Аврамович, партизан. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Бройко Степан Софронівч, рядовий, автоматник 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. Полтавська область, Шишацький район. Призваний Шишацьким райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 13.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 26. Рідні: дружина, Бройко Тетяна Борисівна, проживала за адресою: Полтавська область, Шишацький район, с. Ковалівка.

Брюханов Іван Федорович, рядовий 289-го гвардійського стрілецького полку 97-ї стрілецької дивізії. 1907 р. н. Призваний Північно-Єнисейським райвійськкоматом Красноярського краю. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка, кладовище. Рідні: дружина, Попова Прасковія Михайлівна, проживала за адресою: Красноярський край, Північно-Єнисейський район.

Бувайло Михайло Федорович, партизан. 1912 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Бугаєнко Володимир Степанович, військовий фельдшер, лазарет № 649, 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1916 р. н. Київська область, Лисянський район, с. Домуновка. Призваний Лисянським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 8.10.1941 р. на території Глобинського району.

Бугай Гнат Кіндратович, підпільник. 1893 р. н. Розстріляний 12.05.1942 р. за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похований у с. Великі Кринки.

Бугай Федір Михайлович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Бугайчук Євдоким Григорович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1903 р. н. Київська область, Жашківський район, с. Кривчунка. Призваний Жашківським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобин-

ського району. Рідні: Скоблюк, проживали за адресою: Київська область, Жашківський район, с. Кривчунка.

Бугрименко Лукерія Григорівна, підпальниця. 1902 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Буданов П.О., старший лейтенант 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. Загинув під час форсування р. Дніпро у жовтні 1941 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме.

Буданов Павло Олексійович, старший лейтенант, начальник хімічної служби 452-го винищувального протитанкового артилерійського полку. 1915 р. н. м. Москва, Петровський проїзд, 339. Призваний Свердловським райвійськкоматом. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища. Рідні: дружина, Крісіна Марія Іванівна, проживала за адресою: м. Москва, Перовський проїзд, 339.

Будецький Сергій Мойсейович, червоноармієць 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1908 р. н. Загинув 14.09.1941 р. Похований у с. Пирого.

Бузеєв А.П., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Буймистер Іван Григорович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1899 р. н. Київська область, Березанський район, с. Вояково. Призваний Березанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Буймистер, проживала за адресою: Київська область, Березанський район, с. Вояково.

Букашкін В.М., рядовий 97-ї стрілецької дивізії. Загинув під час форсування р. Дніпро у жовтні 1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме.

Букашкін Василь Михайлович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 698-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1919 р. н. Московська область, Волоколамський район, с. В. Сарковка. Помер 4.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 41. Рідні: мати, Букашкіна Дарія Єрофіївна, проживала за адресою: Московська область, Волоколамський район, с. В.Сарковка.

Булах Іван Маркович, військовослужбовець. 1912 р. н. Семенівський район, с. Вереміївка. Помер від отриманих поранень 26.11.1943 р. Похований у м. Глобине.

Будаков Михайло Іванович, гвардії рядовий, стрілець 130-го гвардійського стрілецького полку. 1918 р. н. Помер від отриманих поранень 5.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Бунін Наум Михайлович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1906 р. н. Сумська область, Тетіївський район, с. Павленки. Призваний Роменським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Буніна, проживала за адресою: Сумська область, м. Ромни.

Буртовий Микола Іванович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1910 р. н. Київська область, Лисянський район, с. Писарівка. Призваний Лисянським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Буртовий, проживав за адресою: Київська область, Лисянський район, с. Писарівка.

Буря Пилип Іванович, підпільник. 1893 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Буря Пилип Кіндратович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 20.01.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Буряк Петро Ілліч, підпільник. 1911 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у грудні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Буряков Василь Гаврилович, червоноармієць 26-ї Армії. Помер від отриманих поранень 31.08.1941 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 2328, похований у с. Лукашівка.

Бутенко Антон Іванович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1903 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Бутенко Дмитро Дмитрович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1909 р. н. Вінницька область, Погребищенський район, с. Круподера. Призваний Погребищенським райвійськкоматом Вінницької області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Бутенко, проживали за адресою: Вінницька область, Погребищенський район, с. Круподера.

Бутенко Іван Сергійович, рядовий, пекар 384-ї польової хлібопекарні 1910 р. н. Полтавська область, Кременчуцький район, с. Велика Кохнівка. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Бутенко Хома Іванович, підпільник. 1899 р. н. Глобинський район, с. Пустовійтове. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Бухенко Дмитро Арсентійович, гвардії сержант 168-го стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 2.12.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Бухолець Павло Григорович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1893 р. н. Полтавська область, Оболонський район. Загинув 31.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 19. Рідні: дружина, Бухолець Наталія Іллінічна, проживала за адресою: Полтавська область, Оболонський район, с. Хутичі.

Вагалов Арсентій Олексійович, військовослужбовець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Татарська АРСР, Томишевський район. Призваний Лаїшевським райвійськкоматом Татарської АРСР. Загинув 8.10.1943 р. Похований на околиці лісу, східної частини острова на р. Дніпро, південно-західніше смт. Градизьк, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні проживали за адресою: Татарська АРСР, Томишевський район.

Вагін Тимофій Іванович, молодший лейтенант, артилерійський майстер 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Західно-Сибірський край, Ребрихинський район. Призваний Ленінським райвійськкоматом м. Алма-Ата. Загинув 25.10.1943 р. Похований могила 150 м у північному напрямку від пристані, південніше смт. Градизьк. Рідні: дружина, Вагіна Надія Микитівна, проживала за адресою: Смоленська область, Якимівський район, с. Ільничі.

Вагін, гвардії сержант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Вакуленко Платон Хомич, партизан. 1890 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Вакуленко Яків Гнатович, підпільник. 1901 р. н. Глобинський район, с. Опришки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Валесв Залян Абзямович, лейтенант 16-го стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1909 р. н. Помер 23.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Ванюков Михайло Михайлович, гвардії рядовий, автоматник 2-ї гвардійської мотострілецької бригади. 1924 р. н. Чкаловська область, Сарактаський район. Призваний Сарактаським райвійськкоматом Чкаловської області. Загинув 16.09.1943 р. Похований у с. Ярошівка. Мати Ванюкова Варвара Михайлівна, проживала за адресою: Чкаловська область, Сарактаський район.

Варченко Г.Ф., рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. Загинув під час форсування р. Дніпро у жовтні 1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме.

Варченко Григорій Феодосійович, рядовий 650-го стрілецького полку. 1911 р. н. Миргородський район, с. Великі Сорочинці. Призваний Сорочинським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 28.11.1943 р. в 64-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у смт. Градизьк. Рідні: батько, Варченко Феодосій Павлович, проживав за адресою: Полтавська область, Миргородський район, с. Великі Сорочинці.

Василювський Іван Йосипович, майор 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1895 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Василюк Сергій Михайлович, начальник складу запасу 30-го окремого полку зв'язку. Загинув під час бомбардування в листопаді 1942 р. Похований у м. Глобине, кладовище.

Васильєв Лев Михайлович, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Васильєв Михайло Георгійович, проживав за адресою: м. Москва, вул. В.Спаська, 41.

Васильєв Стефан Митрофанович, капітан, штурман 289-го ближньобомбардувального авіаполку 63-ї авіаційної дивізії. 1908 р. н. Білоруська РСР, Вітебська область, с. Степаново. Кадровий військовий. Загинув 13.09.1941 р. Похований у с. Турбаї. Рідні: дружина, Васильєва Марія Степанівна, проживала за адресою: м. Омськ, вул. Лобкова, 64/68, кв. 3.

Вафін Аслям Габітович, гвардії рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. Башкирська АРСР, Аскінський район. Призваний Аскінським райвійськкоматом Башкирської АРСР. Загинув 28.09.1943 р. Похований південно-західніше с. Лізки Градизького району, Полтавської області, в саду, могила № 2. Рідні: дружина, Габітова Сарві, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Аскінський район, с. Матайджанга.

Вахмінцев Василь Степанович, гвардії рядовий, стрілець 11-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 4-ї Армії. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 20.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: батько, Вахмінцев Степан Григорович, проживав за адресою: Новосибірська область, Тяжинський район, колгосп «Ясне поле».

Вахобаєв Абдулахат, рядовий 650-го окремого стрілецького полку. 1906 р. н. Призваний Цунтинський райвійськкоматом. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища. Рідні: дружина, Курдінова Рахіма, проживала за адресою: Наманганська область, м. Чуст, вул. Дузанде, 139.

Ваценко Ілля Андрійович, підпільник. 1915 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Величко Григорій Павлович, підпільник. 1922 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в серпні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Вепрев Іван Григорович, рядовий, стрілець 204-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Вологодська область, Велико-Устюжський район. Призваний Велико-устюзьким райвійськкоматом Вологодської області. Загинув 16.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 29. Рідні: мати, Вепрева Ганна Андріївна, проживала за адресою: Вологодська область, Великоустюзький район, с. Куровне.

Вергун Дмитро Андрійович, жертва війни, службовець. 1912 р. н. Глобинський район, с. Матвіївка. Помер 31.08.1944 р. від осколкового поранення. Похований у с. Матвіївка.

Вердєв Санакул, рядовий 115-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Узбецька РСР, Самаркандська область, Пастаргомський район. Призваний Пастаргомським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, в саду (військовий округ). Рідні: проживала за адресою: Узбецька РСР, Самаркандська область, Пастаргомський район.

Веселкін Віктор Миколайович, рядовий, стрілець 121-го окремого батальйону зв'язку. 1924 р. н. м. Москва. Призваний Таганським райвійськкоматом м. Москви. Помер у від отриманих поранень 16.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина. Рідні: мати, Веселкіна, проживала за адресою: м. Москва, Таганський район, вул. Каретна, 30, кв. 2.

Веселков Микола Іванович, гвардії молодший лейтенант, командир мінометного взводу 217-го стрілецького полку. 1922 р. н. м. Омськ. Призваний Ленінським райвійськкоматом, м. Омськ. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, південна околиця кладовища. Рідні: мати, Веселкова Надія Іванівна, проживала за адресою: м. Омськ, вул. Комсомольська, 24.

Веселов Василь Іванович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Ярославська область, Буйський район. Призваний Буйським райвійськкоматом Ярославської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Веселова Євдокія Семенівна, проживала за адресою: Ярославська область, Буйський район, с. Шеїно.

Виксенко Андрій Костянтинович, рядовий, командир відділення 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1899 р. н. м. Київ. Призваний Петровським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Виксенко, проживали за адресою: м. Київ, вул. Сато-Забарська, 10.

Видаков Василь Петрович, гвардії рядовий, сапер 212 одеб 4-ї гвардійської Армії. 1908 р. н. Горьківська область. Помер від хвороби 6.11.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 474. Похований у с. Опришкіно. Рідні проживали за адресою: Горьківська область, Івановський район, с. Каїніно.

Винник Сергій Йович, підпільник. 1896 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Виноградний Володимир Дмитрович, рядовий. 1911 р. н. с. Жуки. Загинув 20.11.1943 р. Похований у с. Жуки.

Виноградов Андрій Іванович, гвардії старшина 29-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1907 р. н. Призваний Шатурським райвійськкоматом Московської області. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Виноградова, проживала за адресою: Московська область, м. Шатура, Временной провулок, 2.

Виноградов Геннадій Іванович, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Ярославська область, Некоузський район. Призваний Некоузським райвійськкоматом Ярославської області. Помер від отриманих поранень 12.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище. Рідні: мати, Виноградова Ганна Іванівна, проживала за адресою: Ярославська область, Некоузський район.

Висоцький Іван Лук'янович, сержант 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. м. Вітебськ. Призваний Вітебським міськвійськкоматом. Загинув 6.10.1943 р. Похований: нове міське, кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 5. Рідні: брат, Семен Лук'янович, проживав за адресою: м. Вітебськ, вул. Саратовська, 41.

Вичікжанін Данило Олексійович, рядовий, розвідник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Кіровська область, Кумьонський район. Призваний Вельським райвійськкоматом Архангельської області. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Лисівка приєднаному до с. Весела Долина. Рідні: батько, Вичікжанін Олексій Гнатович, проживала за адресою: Кіровська область, Кумьонський район, с. Медведкове.

Вишняков Іван Якович, рядовий 33-го гвардійського стрілецького полку 66-ї гвардійської стрілецької дивізії 5-ї гвардійської Армії. 1892 р. н. Загинув у вересні 1943 р. Похований у с. Погреби, біля клубу, братська могила.

Вітько Сергій Мартинович, підпільник. 1892 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Власенко Іван Леонтійович, підпільник. 1891 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Власов Петро Миколайович, гвардії рядовий, їздовий 208-го гвардійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1895 р. н. Татарська АРСР, Новошешминський район, колгосп «Зорька». Призваний Новошешминським райвійськкоматом Татарської АРСР. Помер від отриманих поранень 27.09.1943 р. Похований у с. Бабичівка, могила № 1. рідні: дружина, Мотрона Петрова (Петрівна – Ред.), проживала за адресою: Татарська АРСР, Новошешминський район, колгосп «Зорька».

Власов Сергій Андрійович, рядовий. 1911 р. н. Загинув 7.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Власов Сергій Олександрович, сержант, командир відділення 139-го гвардійського артилерійського полку. 1911 р. н. м Улан-Уде. Призваний Фрунзенським райвійськкоматом м. Владивосток. Помер від отриманих поранень 7.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 26. Рідні: дружина, Баркіна Ольга Іванівна, проживала за адресою: м. Улан-Уде, ПВЗ, 2 ділянка, будинок 64, кв. 7.

Вовк Андрій Степанович, військовослужбовець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1906 р. н. Полтавська область, Золотоніський район. Призваний Золотоніським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 7.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Вовк Катерина Семенівна, проживала за адресою: Полтавська область, Золотоніський район.

Вовк Архип Степанович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 19.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Вовк Васи́ла Денисівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, х. Кучерявка.

Вовк Михайло Митрофанович, рядовий, санітар 4-го гвардійського стрілецького полку. 1922 р. н. Великобагачанський район, с. Остап'є. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 23.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина. Рідні: мати, Вовк І.М., проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район.

Вовненко Микола Васи́льович, рядовий. 1903 р. н., м. Полтава. Загинув 10.10.1943 р. Похований у с. Липове.

Вовченко Іван Михай́лович, партизан. 1897 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Воденчук Дорофій Пилипович, рядовий, їздовий 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1901 р. н., Вінницька область, Тульчинський район, с. Акополь. Призваний Солікамським райвійськкоматом Молотовської області. Загинув 26.10.1943 р. Похований у с. Рублівка. Рідні: дружина, Воденчук Єлизавета Петрівна, проживала за адресою: Вінницька область, Тульчинський район, с. Акополь.

Водолага Михайло Іванович, цивільний. Помер від хвороби 15.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Войтенко Дмитро Якович, рядовий, стрілець 206 гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Глобинський район, смт. Градизьк. Призваний Градизьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 6.12.1943 р. Похований у с. Кириківка, братська могила. Рідні: дружина, Войтенко Катерина, проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Градизьк, вул. Покровська.

Войтенко Ілля Аврамович, старший сержант 10-го артилерійського полку 7-ї повітряно-десантної гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Призваний Родоменським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Войтенко Абрам Володимирович, проживав за адресою: Житомирська область, Родоменський район, с. Великі Роги.

Войтенко Сава Кіндратович, підпільник. 1920 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Войтик Степан Юліанович, підпільник. 1888 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Войченко Мефодій Андрійович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1896 р. н. Київська область, Бабанівський район. Призваний Бабанівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Волик Віктор Миколайович, рядовий. 1925 р. н., м. Полтава. Загинув 10.10.1943 р. Похований у с. Липове.

Волик Федір Карпович, рядовий. 1918 р. н., м. Полтава. Загинув 0.10.1943 р. Похований у с. Липове.

Волков Михайло Кузьмович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1918 р. н., Куйбишевська область, Ставропольський район. Призваний Вельським райвійськкоматом Архангельської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований у с. Малі Погреби, кладовище. Рідні: Нікітіна А.К., проживала за адресою: Куйбишевська область, Ставропольський район, с. Подлесное.

Волкодав Тимofій Іларіонович, рядовий 193-го гвардійського стрілецького полку. 1906 р. н. Омська область, Любинський район. Призваний Любинським райвійськкоматом Омської області. Помер від отриманих поранень 3.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка, цивільне кладовище, могила № 3. Рідні: дружина, Волкодавова Марія Федорівна, проживала за адресою: Омська область, Любинський район.

Волнухін Петро Ілліч, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Ярославська область, Некоузський район. Призваний Некоузським райвійськкоматом Ярославської області. Помер від отриманих поранень 25.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, південно-східна околиця, кладовище, могила № 12. Рідні: мати, Волнухіна Марфа Андріанівна, проживала за адресою: Ярославська область, Некоузський район, с. Романиха.

Володимирів Іван Євдокимович, підпільник. 1904 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Володькіна Катерина Данилівна, підпільниця. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Волокітін Олександр Григорович, молодший лейтенант, командир взводу 617-го стрілецького полку 38-ї Армії. 1914 р. н. Сталінградська область, м. Фролов, вул. Заводська, 18. Кадровий військовий. Зник безвісти 7.08.1941 р. в районі с. Куп'євате. Рідні: дружина, Волокітіна, проживала за адресою: Сталінградська область, м. Фролов, вул. Заводська, 18.

Волосянко Микола Кузьмович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1903 р. н. Київська область, Бабанівський район, с. Сушківка. Призваний Бабанівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Волосянко, проживали за адресою: Київська область, Бабанівський район, с. Сушківка.

Водоткіна Катерина Іванівна, жертва нацизму. 1888 р. н. с. Радалівка. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 25.05.1942 р. Похована: с. Радалівка, в яру.

Волоха Петро Павлович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1906 р. н. Сумська область, м. Ромни. Призваний Роменським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Волоха, проживали за адресою: Сумська область, м. Ромни.

Волошин Леонід Тимофійович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Казахська РСР, Каменський район. Призваний Уральським міськвійськкоматом. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Погреби, кладовище. Рідні: дружина, Парасковія Тимофіївна, проживала за адресою: Казахська РСР Західно-Казахстанська область, Каменський район, с. Єрмоличі.

Волошин Микола Леонтович, підпільник. 1912 р. н. Глобинський район, с. Обознівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Волощенко Меланія Луківна, підпільниця. 1909 р. н. Розстріляна 12.05.1942 р. за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похована в с. Великі Кринки.

Воробйов Василь Олександрович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Свердловська область, Сухолозький район. Призваний Сухолозьким райвійськкоматом Свердловської області. Помер від отриманих поранень 13.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 2. Рідні: проживали за адресою: Свердловська область, Сухолозький район, с. Щипачі.

Воробйов Віктор Дем'янович, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Новосибірська область, м. Ленінськ-Кузнецький, вул. Кірова, 37. Призваний Тюменським райвійськкоматом Омської області. Загинув 2.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля. Рідні: сестра, Воробйова Надія Дем'янівна, проживала за адресою: Новосибірська область, м. Ленінськ-Кузнецький, вул. Кірова, 37.

Ворог Петро Оникійович, підпільник. 1898 р. н. с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Ворог Степан Оникійович, жертва нацизму. Глобинський район, с. Шушвалівка. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля невідома.

Ворог Степан Оникійович, підпільник. 1898 р. н. с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Ворожейкіа Василь Васильович, гвардії рядовий, стрілець 768-го стрілецького полку. 1896 р. н. м. Семипалатинськ. Призваний Семипалатинським міськвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 12.12.1943 р. Похований у с. Кириакіка. Рідні: дружина, Ворожейкіна Анастасія, проживала за адресою: м. Семипалатинськ, вул. Нова.

Воронін Василь Васильович, гвардії рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н., м. Караганда, селище 18, вул. Ударна, 32. Призваний Кіровським райвійськкоматом м. Караганди. Помер від отриманих поранень 4.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине. Рідні: дружина, Вороніна Дарія Федорівна, проживав за адресою: м. Караганда, селище 18, вул. Ударна, 32.

Воронін Іван Максимович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Полтавська область, Семенівський район, с. Сергач. Помер 6.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 48. Рідні: мати, Вороніна Марія Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Сергач.

Воронін Петро Степанович, гвардії рядовий. 1908 р. н. Призваний Зіньківським райвійськкоматом. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Лізки.

Воронкін Василь Федорович, гвардії рядовий. Загинув 24.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Воронов Василь Іванович, лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Воронов Сергій Сергійович, сержант 204-го гвардійського стрілецького полку. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 14.12.1943 р. в 124-у пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кириаківка.

Воронцов Василь Пилипович, сержант, командир відділення 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Воронезька область, Дрязгинський район. Призваний Дрязгинським райвійськкоматом Воронезької області. Загинув 18.10.1943 р. Похований у південно-західному напрямку від смт. Градизьк у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Воронцова Анастасія Миколаївна, проживала за адресою: Воронезька область, Дрязгинський район.

Ворончіхін Олексій Денисович, гвардії рядовий, санітар 18-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1922 р. н. Свердловська область, Октябрський район. Призваний Октябрським райвійськкоматом Свердловської області. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, північна околиця в саду. Рідні: мати, Ворончіхіна Марія, проживала за адресою: Свердловська область, Октябрський район, м'ясокладстрой, кв. 4.

Воронянський Григорій Петрович, рядовий, стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1905 р. н. Полтавська область, Диканський район, с. Диканька. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 8.11.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, перепохований у с. Мозолівка, братська могила. Рідні: дружина, Воронянська Олександра Іллінічна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Диканька.

Воронянський Федір Матвійович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 28.12.1943 р., в 5187 хірургічному пересувному польовому госпіталі, Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Воротняк Петро Степанович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. Полтавська область, Опішнянський район, с. Саранчівка. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований у с. Лізки, в саду, могила № 2. Рідні: дружина, Воротняк Уляна Савостьянівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Саранчівка.

Гавриленко Степан Савович, рядовий, сапер 210-го артилерійського зенітного стрілецького полку 48-го інженерного батальйону 48-ї Армії. 1912 р. н. Полтавська область, Градизький район, с. Гусиня. Призваний Градизьким райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 3.12.1943 р. Похований у лісі 3 км західніше о. Стан Градизького району Рідні: дружина, Гавриленко Степанида Сергіївна, проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Гусиня.

Гаврилюк Дмитро Гнатович, червоноармієць, командир відділення 23-го дорожньо-експлуатаційного полку 38-ї Армії. 1911 р. н. Житомирська область, Чопівський район, с. Генріховка. Призваний Петровським райвійськкоматом, м. Києва. Загинув 12.09.1941 р. під час бомбардування. Похований у м. Глобине. Рідні: дружина, Гаврилюк Наталія Антонівна, проживала за адресою: м. Київ, Куренівка, вул. Лугова, 3.

Гаврильченко Кузьма Васильович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Полтавська

область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 14.10.1943 р. Похований в 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Гаврильченко Пелагея Степанівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Балясне.

Гаденішвілі Гераклій Дмитрович, військовий лікар 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1917 р. н. Загинув у 1941 р. Похований у с. Яроші.

Газаматов Тургумбай, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1906 р. н. Андижанська область. Призваний Андижанським міськвійськкоматом. Загинув 8.10.1943 р. Похований на узліссі, східна частини острова на р. Дніпро, південно-західніше м. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні прживали за адресою: Андижанська область.

Газізов Г.Г., лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Гайдабаєв Хамра, гвардії рядовий 230-го гвардійського стрілецького полку. 1917 р. н. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Гайдук Євген Михайлович, рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку. 1920 р. н., Решетилівський район, с. Жовтневе. Помер від отриманих поранень 11.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Гаїтов Абрахїм, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Загинув 16.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, острів.

Галаган Антонїна Василівна, підпільниця. 1909 р. н. смт. Градизьк. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похована в смт. Градизьк.

Галаган Дмитро Якович, рядовий. 1910 р. н. Полтавська область, Глобинський район смт. Градизьк. Загинув у грудні 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Галаган Іван Павлович, підпільник. 1892 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в серпні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Галашук Кирило Якович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1904 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Галїмов Ісмаїл Галїмович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Татарська АРСР, Сармановський район. Призваний Вельським райвійськкоматом Архангельської області. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка. Рідні: дружина, Галїмова Сабїра, проживала за адресою: Татарська АРСР, Сармановський район, с. Кутмали.

Гадущенко Полїкарп Сїліверстович, підпільник. 1893 р. н. Глобинський район, с. Кагамлик. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Галюшин Іван Григорович, рядовий стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії 1918 р. н. Архангельська область, Пїнежський район. Призваний Няндомським райвійськкоматом Архангельської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований у с. Малі Погреби, кладовище. Рідні: мати, Галюшина Олександра Дмитрівна, проживала за адресою: Архангельська область, Пїнежський район, с. Запольє.

Гальц Василь Якович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1911 р. н. Київська область, Лисянський район, с. Бужанка. Загинув 9.09.1941 р. залишений на полі бою на території Глобинського району. Рідні: Гальц, проживали за адресою: Київська область, Лисянський район, с. Бужанка.

Гамала Василь Якович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку. 1921 р. н. Полтавська область. Призваний Багачанським (Великобагачанським – Ред.) райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Гамала П.Ф., проживала за адресою: Полтавська область, Багачанський (Великобагачанський – Ред.) район, с. Білоцерківка.

Гамянін Юхим Іларіонович, рядовий 16-го повітряно-десантного гвардійського полку 5-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1904 р. н. Полтавська область, Іркліївський район Призваний Іркліївським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 1.12.1943 р. в 64-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Градизьк. Рідні: дружина, Гамяніна А.Т., проживала за адресою: Полтавська область, Іркліївський район, с. Кузики.

Ганеєв Хаают Ганевич, старший сержант, візник 10-го гвардійського артилерійського полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1902 р. н. Башкирська АРСР, Кушнаренківський район. Призваний Уфимським міськвійськкоматом. Помер від хвороби 10.11.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Ганеєва Астма, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Кушнаренківський район.

Ганжа Іларіон Павлович, рядовий, пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1901 р. н. Київська область, Лисянський район, с. Лисянка. Призваний Лисянським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Ганущенко Василь Олександрович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 18.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила 11. Рідні: дружина, Ганущенко Пелагея Фомівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Степанівка.

Гардаш Михайло Якович, рядовий. 1911 р. н. Полтавська область, Глобинський район смт. Градизьк. Загинув у жовтні 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Гаркуша Микола Філонович, жертва нацизму. 1912 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Гармаш Андрій Григорович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1896 р. н. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 20.11.1943 р. Похований: с. Кириківка. Рідні: дружина, Гармаш Варвара Василівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, с. Рублівка.

Гарошенко Тимофій Кирилович, жертва нацизму, голова Сергіївської сільської ради. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової німецької окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля невідома.

Гарьча Конон Степанович, підпільник. 1899 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Гвоздев Іван Кузьмович, рядовий, хлібозавод № 380. Зник безвісти 11.09.1943 р. на території Глобинського району. (Можливо це той, що й наступний? – Ред.)

Гвоздьов Іван Кузьмович, червоноармієць, помічник начальника фінансового відділення управління 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1904 р. н. Загинув у вересні 1941 р. Похований у с. Яроші. Рідні: дружина, Гвоздьова Марія Іванівна, проживала за адресою: м. Маріуполь, вул. Перше травня. (Можливо це той, що й попередній? – Ред.)

Гельфанд Клаара Мойсеївна, військовий фельдшер, старший фельдшер 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1914 р. н. Загинула 12.09.1941 р. Похована в с. Яроші.

Гембій Іван Олександрович, підпільник. 1895 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Гераль А.С., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Герасименко Андрій Іванович, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Призваний Башкирським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Герасименко Іван Андрійович, проживав за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Малінума.

Герасименко Григорій Дмитрович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1900 р. н. Полтавська область, Опішнянський район. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 13.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 2. Рідні: дружина, Герасименко Уляна Данилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Маї Будища.

Герасименко Михайло Лук'янович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1899 р. н. Полтавська область, Градизький район. Призваний Градизьким райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 16.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: дружина, Герасименко Варвара Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, м. Градизьк.

Герасименко Яків Мефодійович, рядовий 708-го гвардійського стрілецького полку. 1904 р. н. Помер від отриманих поранень 23.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Герашенко Іван Степанович, молодший лейтенант, хлібозавод № 380. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Гербень Костянтин Іванович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку. 1913 р. н. Великобагачанський район, с. Лугове. Помер від отриманих поранень 8.12.1943 р. Похований: м. Глобине, центральне кладовище.

Гергель Федір Іванович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Полтавська область, Іркліівський район. Призваний Іркліівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, південно східна околиця, кладовище, могила № 2. Рідні: дружина, Гергель Марфа Н., проживала за адресою: Полтавська область, Іркліівський район, с. Скородистик.

Гесюнін Михайло Григорович, молодший лейтенант 230-го стрілецького полку. 1924 р. н. Загинув 8.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище, 2 ряд.

Гетало Іван Сидорович, рядовий, стрілець 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1925 р. н. Полтавська об-

ласть, Опішнянський район, с. Батьки. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 7.10.1943 р. Похований: 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва, на березі р. Дніпро, братська могила. Рідні: батько, Гетало Сидір Степанович, проживав за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки.

Гехтман Абрам Аронович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1916 р. н. Житомирська область, м. Чуднов. Призваний Чудновським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Гехтманова, проживала за адресою: Житомирська область, м. Чуднов.

Гиглавий Юрій Якимович, підпільник. 1914 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в серпні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Гичка Григорій Євсейович, рядовий, стрілець. 1910 р. н. Призваний Часов-Ярським райвійськкоматом Стаалінської області. Зник безвісти у листопаді 1943 р. поблизу с. Канівщина. Рідні: батько, Гичка Євсей Іванович, проживав за адресою: Полтавська область, Чернобаївський район, с. Канівці.

Гілев Петро Іванович, рядовий, зв'язківець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Свердловська область, Алапаєвський район, м. Алапаєвськ, вул., Леніна, 26. Призваний Алапаєвським райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 2.10.1943 р., Похований у с. Воїнська Гребля. Рідні: дружина, Матушкіна Тетяна Яківна, проживала за адресою: Свердловська область, Алапаєвський район, м. Алапаєвськ, вул., Леніна, 26.

Гладкий Василь Кіндратович, підпільник. 1909 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Гладкий Захар Михайлович, рядовий, командир відділення 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1910 р. н. Вінницька область, Шаргородський район, с. Соснівка. Призваний Шаргородським райвійськкоматом. Зник безвісти 10.09.1941 р., на території Глобинського району. Рідні: проживали за адресою: Вінницька область, Шаргородський район, с. Соснівка.

Гламов Роджал, гвардії рядовий, стрілець 186-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 6.11.1943 р. в 15-у гвардійському медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Глахов Семен Георгійович, гвардії рядовий стрілець 16-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 4-ї гвардійської Армії. 1906 р. н. Призваний Біробіджанським райвійськкоматом Єврейського Автономного округу. Помер від отриманих поранень 26.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: Павлова А.Я., м. Москва, Тенинська площа, середній провулок.

Глоба Іван Федорович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. Полтавська область, Диканський район, с. Андріївка. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 8.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Глоба Єфросинія Полікарпівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район.

Глотов Іван Йосипович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії 1916 р. н. Призваний Багачанським

(Великобагачанським – Ред.) райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 6.12.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Глотова М.Р., проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Степанівка.

Глухов Дмитро Ісайович, гвардії рядовий, стрілець 42-го гвардійського стрілецького полку. Помер від хвороби 30.09.1943 р. в 15-у гвардійському медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Глушко Михайло Каленикович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1904 р. н. Призваний Шишацьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 22.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка. Рідні: дружина, Бережна Марфа Семенівна, проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Морозівка.

Глущенко Наум Антонович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1911 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Майдан. Призваний Штепівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Глущенко Павло Львович, молодший лейтенант 863-го стрілецького полку. 1914 р. н., м. Запоріжжя, кадровий військовий. Помер від отриманих поранень 31.08.1941 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 2328, Похований у с. Лукашівка.

Глущенко Прокіп Андрійович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 22.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Глущенков Петро Іванович, рядовий 109-го гвардійського стрілецького полку 95-ї стрілецької дивізії. Сталінградська область. Призваний Руднянським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка, цивільне кладовище. Рідні: дружина, Глущенкова Ганна Гнатівна, проживала за адресою: Сталінградська область.

Глянь Іван Юрійович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1914 р. н. Шишацький район, х. Носи. Призваний Шишацьким райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Глянь Ольга Семенівна, проживала за адресою: Полтавська область, Шишацький район, х. Носи.

Гноєв Михайло Олександрович, рядовий 276-го стрілецького полку. 1925 р. н., Алтайський край, Локтевський район. Призваний Локтевським райвійськкоматом Алтайського краю. Помер від отриманих поранень 22.11.1943 р. Похований у с. Степанівка, кладовище. Увічнений помикаво в с. Мозолівка. Рідні проживали за адресою: Алтайський край, Локтевський район.

Говтвяниця Айтон Трохимович, рядовий. 1907 р. н. Полтавська область, Диканський район, с. Кучерівка. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 8.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: Говтвяниця М.О., проживали за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Кучерівка.

Гоєв Георгій Якович, молодший лейтенант 79-ї окремої гвардійської стрілецької бригади 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Помер від отриманих поранень 4.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, сквер.

Голдобін Григорій Петрович, гвардії лейтенант, комсорг батальйону 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Молотовська область, с. Велика Уса. Призваний у 1942 р. Загинув 7.10.1943 р. Похований у м. Градизьк, центр, у сквері Леніна, могила № 5 (№ 2). Рідні: мати, Голдо-

біна Ганна Іванівна, проживала за адресою: Молотовська область, Усинський район, с. Велика Уса.

Голіков Іван Іванович, рядовий. Помер від отриманих поранень 1.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Голобородько Прокопій Савелійович, рядовий. 1897 р. н., Котелевський район, смт. Котельва. Загинув у 1943 р. Похований у с. Липове.

Голованов Іван Фролович, сержант, командир відділення 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1917 р. н. Алтайський край, Тогульський район. Призваний Вельським райвійськкоматом Архангельської області. Загинув 19.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: мати, Голованова Марія Лазарівна, проживала за адресою: Алтайський край, Тогульський район, с. Шалак.

Головкін Микола Олексійович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Ярославська область, Перехтинський район. Призваний Перехтинським райвійськкоматом Ярославської області. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 2. Рідні: сестра, Головкіна Лариса Олександрівна, проживала за адресою: Ярославська область, Перехтинський район, с. Подіпки.

Головко Дмитро Гнатович, гвардії рядовий, стрілець 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1919 р. н. м. Дніпропетровськ. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. Похований: 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Головко Парасковія Осипівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки.

Головко Омелян Олександрович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1893 р. н. Полтавська область, Градизький район. Призваний Градизьким райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 13.11.1943 р. Тіло передане рідним. Рідні: дружина, Головко, проживала за адресою: Полтавська область, м. Градизьк.

Голодников Леонтій Мойсейович, рядовий, стрілець 292-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Казахська РСР, Акмолинська область. Призваний Сталінським райвійськкоматом Акмолинської області. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: батько, Голодников Олексій Семенович, проживав за адресою: Казахська РСР, Акмолинська область.

Голуб Ілля Федорович, рядовий 214-го армійського запасного стрілецького полку. 1897 р. н. Полтавська область, Решетилівський район, с. Бабичі. Помер від хвороби 14.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка.

Голуб Петро Сильвестрович, рядовий, пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1905 р. н. м. Суми, вул. Лепиховська 69. Зник безвісти в 12.09.1941 р. в районі м. Глобине під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Голубев Павло Якович, рядовий, стрілець 217-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Ярославська область, Некоузський район, с. Назарово. Призваний Ніколо-Заможським райвійськкоматом Ярославської області. Помер від отриманих поранень 16.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище. Рідних немає.

Годубчик Уаля Мошкович, рядовий, пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1912 р. н. Київська область, м. Чорнобиль. Зник безвісти 12.09.1941 р. в районі м. Глобине під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Гончаренко Карпо Іванович, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Гончаров Митрофан Трохимович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1912 р. н. Вінницька область, с. Мальківка. Призваний Бершадським райвійськкоматом Вінницької області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Горбаєв Віктор Онуфрійович, рядовий, стрілець 16-го повітряно-десантного гвардійського полку. 1907 р. н. Полтавська область. Призваний Диканським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 20.11.1943 р. Похований у с. Кириківка. Рідні: дружина, Горбаєва А.П., проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Диканька.

Горбін Костянтин Іванович, гвардії рядовий. 1921 р. н. Загинув 8.12.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Горбунов Іван Федорович, рядовий 583-го окремого зенітного артилерійського дивізіону. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Горбунов Петро Петрович, рядовий. Загинув. Похований у с. Пузикове, братська могила.

Гордєєв, старший лейтенант. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, південна околиця кладовища.

Гордієвський Олександр Онисимович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1903 р. н. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 21.12.1943 р. в 64-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у смт. Градизьк, братська могила, старе поселення. Рідні: дружина, Гордієвська Людмила Лаврентіївна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Водяна Балка.

Гордієнко Наталія, військовий лікар 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. Загинув 14.09.1941 р. Похована в с. Пирого.

Гордійченко Микола Іванович, підпільник. 1910 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Горелік Зіновій Семенович, молодший лейтенант, начальник арtpостачання штабу 1059-ї стрілецької дивізії. 1912 р. н. Загинув у 1941 р. Похований у с. Яроші.

Горелкія Ісаак Абрамович, рядовий 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1897 р. н. Призваний Кіровським міськвійськкоматом. Загинув 8.10.1943 р. Похований: на узліссі східної частини острова на р. Дніпро, південно-західніше смт. Градизьк, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Горелкіна Параска Семенівна, проживала за адресою: м. Саратов, вул. Циганська, буд. 54, кв. 3.

Горелов Андрій Прокопович, гвардії сержант 21-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1919 р. н. Призваний Ухтомським міськвійськкоматом м. Москва. Помер від отриманих поранень 1.12.1943 р. Похований у с. Кириківка. Рідні: батько, Горелов Прокіп, проживав за адресою: Рязанська область, Єрахтовський район, с. Нармушад.

Горлаатов Віктор Михайлович, гвардії сержант 999-го стрілецького полку 4-ї гвардійської Армії. 1923 р. н. Призваний Омутинським райвійськкоматом Омської області. Помер від отриманих поранень 21.10.1943 р. в 124-у хірургічному пере-

сувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Горлатова П.О., проживала за адресою: Омська область, Омутинський район.

Городілов Віктор Олександрович, старший лейтенант, командир взводу 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914 р. н. м. Алма-Ата. Призваний В'язовським райвійськкоматом Сталінградської області. Помер від отриманих поранень 5.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: мати, Городілова Катерина Василівна, проживала за адресою: м. Алма-Ата, вул. Жовтнева, 113.

Городілов Петро Терентійович, рядовий, механік водії 7-ї танкової бригади. 1920 р. н. м. Хабаровськ, вул. Золесичанська, 18. Призваний Хабаровським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 5.10.1943 р. Похований: с. Степанівка. Рідні: батько, Городілов Терентій, проживав за адресою: м. Хабаровськ, вул. Золесичанська, 18.

Городосевич Дмитро Костянтинівич, рядовий. 1895 р. н. м. Корсунь. Призваний Корсунським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 04.1944 р. Рідні: бабуся, Городосевич Зінаїда Петрівна, проживала за адресою: м. Корсунь, вул. 25 липня, 124.

Горпнико Мефодій Опанасович, підпільник. 1906 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в липні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Горпнико Опанас Мефодійович, підпільник. 1891 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Горпнико Яків Опанасович, підпільник. 1901 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Горца Григорій В., гвардії майор. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Горшнев Микита Пилипович, гвардії рядовий, стрілець 39-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 15.10.1943 р. в 15-у гвардійському медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Горячук Андрій Костянтинівич, рядовий, візник 384-ї польової хлібопекарні. 1904 р. н. Київська область, Тетіївський район, с. Загребеля. Призваний Тетіївським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. в районі м. Глобине під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Градков Микола Васильович, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку. Загинув 17.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Гребенев Олександр Васильович, рядовий 25-го стрілецького полку 8-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Красноярський край, Ірбейський район. Призваний Кіровським райвійськкоматом Новосибірської області. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. Похований у с. Мозолівка. Рідні: мати, Гребенева М. Трофимівна, проживала за адресою: ст. Кривошека, м. Новосибірськ, вул. Першотравнева.

Гребеніков Іван Миколайович, гвардії старший лейтенант, командир кулеметної роти 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. м. Орел. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: дружина, Гребенікова Євгенія Григорівна, проживала за адресою: м. Москва, вул. Гольяновська, б. 3-а, кв. 19.

Гребенюк Іван Васильович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1919 р. н. Полтавська область, Опішнянський район. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтав-

ської області. Загинув 16.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Гребенюк Ольга Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Пишненки.

Гребенюк Олександр Кузьмович, гвардії рядовий 18-го гвардійського стрілецького полку. 1903 р. н. Помер від отриманих поранень 31.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Гребенюк Мотрона, проживала за адресою: Харківська область, Краснокутський район, с. Пархоменки.

Гречка Андрій Тимофійович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 21.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила 34. Рідні: дружина, Гречка Ганна Миронівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Остапівка.

Григор'єв Анатолій Михайлович, гвардії рядовий 27-го гвардійського стрілецького полку 8-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1925 р. н. Кемеровська область. Призваний Кемеровським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Григор'єва Наталія Назарівна, проживала за адресою: Кемеровська область, с. Іманово.

Григор'єв Василь Григорович, рядовий, стрілець 18-го гвардійського стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1912 р. н. Горьківська область, Красноармійський район. Призваний Большеберезниковським райвійськкоматом Мордовської АРСР. Помер 10.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, північна околиця в садку. Рідні: мати, Марія Дмитрівна, проживала за адресою: Горьківська область, Красноармійський район, с. Унгасен.

Григоренко Іван Климович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Григоренко Овксентій Дорофійович, підпільник. 1899 р. н. Розстріляний 09.04.1942 р. за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похований у с. Великі Кринки.

Григоренко Павло Федорович, рядовий, стрілець 264-го гвардійського стрілецького полку. 1913 р. н. Полтавська область, Диканський район, с. Балясне. Загинув 31.10.1943 р. Похований: смт. Градизьк, кладовище, могила 19. Рідні: дружина, Григоренко Марфа Гур'ївна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Балясне.

Григоровський Микола Іванович, гвардії рядовий 21-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1921 р. н. Призваний Толчинським райвійськкоматом Алтайського краю. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований: м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Григоровський І.Н., проживав за адресою: Алтайський край, Толчинський район, с. Макарівка.

Гридасов Володимир Михайлович, рядовий, сапер 208-го інженерного батальйону. Загинув 7.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Гридягін Федір Ілліч, рядовий 7-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Помер від отриманих поранень 26.02.1944 р. в 1060-у евакуаційному госпіталі. Похований у м. Глобине, кладовище цукрозаводу № 5.

Гринь Іван Кузьмович, рядовий. Загинув 1943 р. Похований у с. Бабичівка.

Гринь Іван Терентійович, рядовий, сапер 97-го окремого гвардійського саперного батальйону 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Куйбишевська область. Загинув 31.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила 19. Рідні: батько, Гринь Терентій, проживав за адресою: Куйбишевська область, ГАИР, ділянка 20.

Гриценко Петро Якович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1897 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Грицина Іван Лазарович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1907 р. н. Сумська область, Штепівський район, х. Грицина. Призваний Штепівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Грицина Микола Федорович, рядовий 593-го окремих стрілецький батальйон 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1905 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Павлинівськ. Призваний Штепівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Гришко Григорій Потапович, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку. 1903р. н. Полтавська область, Великобагачанський район, с. Балаклея. Помер від отриманих поранень 1.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила 20. Рідні: дружина, Гришко Олеся Самойлівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Балаклія.

Грищенко Дмитро Лук'янович, молодший лейтенант 34-го гвардійського стрілецького полку. Сталінградська область, Ранжанський район. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка. Рідні: мати, Грищенко Марія Петрівна, проживала за адресою: Кемеровська область, м. Сталінськ, вул. Березовська, 62.

Грищенко Іван Васильович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1909 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Майдан. Призваний Штепівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Грищенко Іван Григорович, рядовий, кулеметник 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1914 р. н. Полтавська область, Зінківський район, с. Велика Павлівка. Призваний Зінківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Грищенко Мотрона Омелянівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зінківський район, с. Велика Павлівка.

Грищенко Тимофій Абрамович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1904 р. н. м. Київ. Призваний Київським міськвійськкоматом м. Київ. Зник безвісти 9.09.1941 р., на території Глобинського району.

Громяк Тимофій Трохимович, гвардії старший лейтенант 110-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1918 р. н. Одеська область, Вознесенський район, с. Покровське. Призваний Синельниківським райвійськкоматом Дніпропетровської області. Загинув 8.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: Громяк Наталія Павлівна, проживала за адресою: Одеська область, Вознесенський район, с. Покровське.

Грошев Іван Микитович, рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Ульяновська область, Сурський район, с. Барашево. Призваний Ульяновським райвійськкоматом Куйбишевської області. Помер 11.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Грошева Марія

Костянтинівна, проживала за адресою: Ульяновська область, Сурський район, с. Башево.

Груздев Іван Микитович, молодший політрук, політрук роти 617-го стрілецького полку 38-ї Армії Південно-Західного фронту. 1918 р. н. Московська область, Коробовський район, с. Вологуніно. Кадровий військовий. Зник безвісти 7.08.1941 р. в районі с. Куп'євате. Рідні: батько, Груздев Н.В., проживав за адресою: Московська область, Коробовський район, с. Волгуніно.

Грузов, старший лейтенант. Загинув у вересні 1941 р. Похований у с. Бабичівка, братська могила.

Грушко Павло Архипович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1911 р. н. м. Київ. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Грушко, проживали за адресою: м. Київ.

Губін Тимофій Андрійович, гвардії сержант, командир відділення 650-го гвардійського стрілецького полку. 1907 р. н. м. Суми. Призваний Сумським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 27.02.1943 р. Похований: смт. Градизьк, кладовище. Рідні: мати, Губіна Фекла Юхимівна, проживала за адресою: Сумська область, Сумський район, с. Баси.

Губка В.М., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Губка Євтихій Луквич, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Полтавська область, Шишацький район. Призваний Шишацьким райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 25.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 17. Рідні: дружина, Губка Катерина Михайлівна, проживала за адресою: Полтавська область, Шишацький район, с. Носи.

Губка Я.А., рядовий 97-ї стрілецької дивізії. Загинув під час форсування р. Дніпро у жовтні 1943 р. Похований у Глобинському районі. Точне місце невідоме.

Губрій Михайло Митрофанович, підпільник. 1870 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Губченко Іван Петрович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1915 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Марківка. Призваний Штепівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Гуденко Микола Павлович, підпільник. 1909 р. н. Глобинський район, с. Пустойтове. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Гуденко Яків Захарович, підпільник. 1913 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Гуденко Яків Степанович, підпільник. 1895 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Гудименко Григорій Сергійович, рядовий. 1903 р. н. Полтавська область, Семенівський район с. Заїченці. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Зник безвісти в жовтні 1943 р. в районі смт. Градизьк. Рідні: батько, Гудименко Сергій Денисович, проживав за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Заїченці.

Гудько Степан Луквич, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1905 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув

13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Гудько Ольга Є., Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка.

Гузєєв Олександр Петрович, гвардії молодший лейтенант, командир взводу 292-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Саратовська область, ст. Аркідак. Призваний Аркідацьким райвійськкоматом Саратовської області. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: мати, Гузєєва Пелагея Іванівна, проживала за адресою: Саратовська область, ст. Аркідак, вул. Гоголівська.

Гулак Іван Маркович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Полтавська область, Семенівський район, с. Карпиха. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 16.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Гулак Марко Пилипович, проживав за адресою: Полтавська область, Семенівський район, х. Карпиха.

Гулаєв І.Є., гвардії, рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Гуляєв Михайло Васильович, гвардії молодший сержант, мінер 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914р. н. Куйбишевська область, Богатирський район. Призваний Богатирським райвійськкоматом Куйбишевської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька, в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро.

Гуль Костянтин Климентійович, гвардії рядовий. 1914 р. н. Загинув 8.10.1943 р. Похований у с. Мозолівка.

Гума Василь Трохимович, гвардії рядовий 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Полтавська область. Призваний Багачанським (Великобагачанським – Ред.) райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 2.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Гума Єфросинія Трохимівна, проживала за адресою: Полтавська область, с. Остап'є.

Гученко Федір Ф., жертва нацизму. 1913 р. н. Глобинський район, с. Устимівка. Забраний німцями при відступі. Подальша доля невідома.

Гупало Іван Онисимович, підпільник. 1906 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Гуржій Іван Савич, рядовий. 1906 р. н. Полтавська область, Машівський район, с. Сахнівщина. Призваний Машівським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 18.09.1941 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Гуржій Марія Леонтівна, проживала за адресою: Полтавська область, Машівський район с. Сахнівщина.

Гуржій Опанас Іванович, рядовий, стрілець 217-го гвардійського стрілецького полку. 1906 р. н. Полтавська область, Оболонський район. Помер від отриманих поранень 1.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 21. Рідні: дружина, Лук'янець Пелагея Кирилівна, проживав за адресою: Полтавська область, Оболонський район.

Гусак Іван Йосипович, жертва нацизму. Глобинський район, с. Обознівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Місце поховання невідоме.

Гусак Яків Максимович, підпільник. 1904 р. н. Глобинський район, с. Обознівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Гущин Євген Федорович, молодший лейтенант, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку. 1924 р. н. Кіровська область. Призваний Омутинським райвійськкоматом Кіровської області. Помер від отриманих поранень 16.12.1943 р. в

1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина. Рідні: батько, Гущин Ф.А., Кіровська область, Омутинський район.

Давиденко Павло Іванович, підпільник, секретар підпільного Великокринківського районного комітету партії більшовиків. 1902 р. н. Глобинський район, с. Великі Кринки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Давиденко Федір Агафонович, рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1900 р. н. Іркліївський район, с. Человка. Загинув 7.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Давлетбаєв Кінзімбай, молодший сержант 1239-го окремого стрілецького батальйону 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 8.10.1943 р. Похований: Глобинський район, берег р. Дніпро.

Даниленко Пантелеймон Демидович, підпільник. 1908 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Данилов Леонтій Михайлович, рядовий, стрілець 115-го стрілецького полку 4-ї Армії 1896 р. н. Призваний Лунінським райвійськкоматом Пензенської області. Помер від отриманих поранень 20.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Данилова Катерина Павлівна, проживала за адресою: Пензенська область, Лунінський район, вул. Лікарська, 1.

Данилович, рядовий, завідувач складом. 1898 р. н. Вінницька область, Липовецький район, с. Россош. Призваний Дарницьким райвійськкоматом Київської області. Загинув під час бомбардування в м. Кременчук 13.09.1941 р. Похований у с. Великі Погреби. Рідні: дружина, Шумник Анастасія Миколаївна, проживала за адресою: м. Київ, Дарницький район, х. Красний, вул. Харківська, 16.

Данчевський Микола Опанасович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Данченко Василь Миколайович, гвардії рядовий 466-го мінометного полку. 1918 р. н. Помер від отриманих поранень 12.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Дарда Микита Федорович, патріот-одиначка. 1907 р. н. Глобинський район, с. Святилівка. Загинув у 1942 р. Місце поховання не відоме.

Дарда Микола Федорович, підпільник. 1907 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Дверокаленко Я.М., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований: смт. Градизьк.

Двінянік В'ячеслав Олексійович, молодший лейтенант 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Загинув 11.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, сквер.

Дегтяр Василь Петрович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1907 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Паленки. Призваний Штепівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: проживали за адресою: Сумська область, Штепівський район, с. Паленки.

Дегтярьов Іван Васильович, рядовий 217-го стрілецького полку 1923 р. н. Ярославська область, Ростовський район. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, 1 ряд.

Дейчак Тетяна Іванівна, медсестра 297-ї стрілецької дивізії. 1922 р. н. Загинула 12.09.1941 р. Похована с. Яроші.

Дельцов Ілля Євдемпійович, рядовий 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 8.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, перепохований у с. Мозолівка, братська могила.

Дементій Микола Іванович, підпільник. 1902 р. н. Кременчуцький район, с. Пухальщина. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Демиденко Кирило Никифорович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1924 р. н. Полтавська область, Градизький район. Призваний Градизьким райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 16.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 29. Рідні: мати, Демиденко Катерина Лук'янівна, проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Ялинці.

Демидов Микола Сергійович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Казахська РСР, Алма-Атинська область, Каратальський район. Помер від отриманих поранень 17.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 32. Рідні: батько, Демидов Сергій Евсейович, проживав за адресою: Казахська РСР, Алма-Атинська область, Каратальський район, ст. Ум Тюба, вул. Садова, 18.

Демін Василь Архипович, гвардії молодший лейтенант, командир стрілецької роти 206-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 4.11.1943 р. в 185-у військовому госпіталі. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу.

Демченко Григорій Дмитрович, партизан Великокринківського загону. 1904 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Демченко Йосип Григорович, рядовий 705-го гвардійського стрілецького полку. 1898 р. н. Помер від отриманих поранень 1.01.1944 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Денисенко Микола Аріхтейович, підпільник. 1910 р. н. Глобинський район, с. Бориси. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Дербянев Сергій Степанович, гвардії рядовий 5-ї гвардійської десантної дивізії. 1923 р. н. Кіровська область, Унинський район, с. Єрофеево. Призваний Лівенським райвійськкоматом Кіровської області. Помер від отриманих поранень 25.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Дербянева Уляна Іванівна, проживала за адресою: Кіровська область, Унинський район, с. Єрофеево.

Дергібішев Кадир, рядовий, стрілець 27-го стрілецького полку 8-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Тяншанська область, Айнінський район, колгосп Шексу. Призваний Сталінським райвійськкоматом. Загинув 10.10.1943 р. Похований у с. Мозолівка. Рідні: дружина, Дергібішева Калі, проживала за адресою: Тяншанська область, Айнінський район, колгосп Шексу.

Деркач М.Ю., підпільник. 1895 р. н. Глобинський район, с. Опришки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Дермітбаєв Авжебай, рядовий, стрілець 230-го стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р., у 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Дерновий Михайло Каленикович, молодший лейтенант, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Помер від отриманих поранень 22.11.1943 р.

Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 34. Рідні: дружина, Дернова Анастасія Михайлівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Родивонівка.

Дерновий Михайло Лукич, сержант. 1915 р. н. Великобагачанський район, с. Родивонівка. Помер від отриманих поранень 22.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Дерюга Антон Улянович, Гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1901 р. н. Призваний Хорольським райвійськкоматом. Помер 3.12.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: Дерюга Євдокія Іллінічна, Полтавська область, Оболонський район, с. Хутірське.

Дерюга Іван Петрович, військовий фельдшер, лікпом 79-го окремого ветеринарного дивізіону 81-ї моторизованої дивізії Південно-Західного фронту. 1914 р. н. Не вийшов з оточення і вважається зниклим безвісти 13.09.1941 р. в районі с. Сиротенки. Інформація про рідних відсутня.

Деряга Іван Іванович, гвардії рядовий, стрілець 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1911 р. н., Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина Деряга Анастасія Трохимівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки.

Дедов Микола Федорович, сержант, начальник рації 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. м. Джамбул. Призваний Джамбульським міськвійськкоматом Джамбульської області. Загинув 7.10.1943 р. Похований нове міське кладовище, північна околиця смт. Градизьк, братська могила № 1. Рідні: мати, Дедова Ксенія Мойсеївна, проживала за адресою: м. Джамбул, цукрозавод, барак № 1.

Дежуров Петро Васильович, старший сержант 1528-го гвардійського артилерійського полку 3-ї гвардійської Армії. 1924 р. н. Чкаловская область, Дзержинський район, с. Жиліно. Призваний Сухонським райвійськкоматом Чкаловської області. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Великі Кринки. Рідні: мати, Дежурова Пелагея Степанівна, проживала за адресою: Чкаловська область, Дзержинський район, с. Жиліно.

Деткін Полікарп Йосипович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1908 р. н. Свердловська область, м. Свердловськ. Призваний Алапаєвським райвійськкоматом Свердловської області. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 16. Рідні: сестра, Березіна Єлизавета Йосипівна, проживала за адресою: Свердловська область, Чорнушенський район.

Джабатов Ахмед, гвардії рядовий, стрілець 1-го гвардійського стрілецького полку. 1908 р. н. Помер від отриманих поранень 28.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Джіанов Маморазум, рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Андижанська область, Ленінський район. Призваний Ленінським райвійськкоматом Андижанської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований південно-західніше с. Лізкі. Рідні: дружина, Джіанова П., проживала за адресою: Андижанська область, Ленінський район, колгосп ім. Сталіна.

Дзюба Василь Омелянович, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Дзюба Дмитро Омелянович, підпільник. 1896 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Дзюба Катерина Андріївна, підпільниця. 1880 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована у с. Великі Кринки.

Дзюба Микита Антонович, підпільник. 1894 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Дзюгань Федір Семенович, підпільник. 1902 р. н. с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Дироколенко Яків Іванович, рядовий 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Сумська область, Бурининський район. Призваний Буринським райвійськкоматом Сумської області. Загинув 12.10.1943 р. Похований: 150 м у північному напрямку від пристані, на південь від смт. Градизьк, пристань. Рідні: дружина, Дироколенко Пелагея Савеліївна, проживала за адресою: Сумська область, Буринський район, с. Орлівка.

Дняров Джура, рядовий, стрілець. 1907 р. н. Призваний Саріасійським райвійськкоматом Бухарської області Узбецької РСР. Помер від отриманих поранень 23.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: мати, Ахмедова Норой, проживала за адресою: Сурхандар'їнська область, Саріасійський район.

Діденко Дмитро Павлович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1895 р. н. Помер від отриманих поранень 22.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка. Рідні: дружина, Діденко Мотрона Єгоровна, проживала за адресою: Полтавська область, Шишацький район.

Діденко Іван Макарович, гвардії рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Діденко Анастасія Семенівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки.

Діденко Костянтин Микитович, підпільник. 1911 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 13.03.1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Діденко Павло Іванович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1912 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Аполонівка. Призваний Штепівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р., на території Глобинського району. Рідні проживали за адресою: Сумська область, Штепівський район, с. Аполіновка.

Дірін Павло Маркович, рядовий, командир відділення 115-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Омська область, м. Омськ. Призваний Куйбишевським райвійськкоматом, м. Омська. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, в саду (військовий округ). Рідні: дружина, Діріна Катерина Михайлівна, проживала за адресою: Омська область, м. Омськ, вул. Леніна, 30.

Дмитренко Конон Наумович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку. 1903 р. н. Призваний Великокринківським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 14.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка. Рідні: дружина,

Дмитренко Мотрона Захарівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великокринківський район, с. Землянки.

Дмитриченко Михайло С., рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1908 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Дмитрюк Максим Мусійович, підпільник. 1897 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Дніпровський Віталій Якович, рядовий, стрілець 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1926 р. н. Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р. Похований 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва. Рідні: маги, Дніпровська Марія Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки.

Добровольський Прокіп Назарович, підпільник. 1910 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Довбенко Кирило Федорович, підпільник. 1903 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Довгий Данило Тимофійович, патріот-одиначка. 1911 р. н. Глобинський район, м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в лютому 1942 р, місце поховання невідоме.

Довгополий Боніфатій Євстратійович, військовий фельдшер, лазарет № 649. Зник безвісти 11.09.1943 р. на території Глобинського району.

Довгополий Михайло Сидорович, підпільник. 1898 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у вересні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Домрачев Аркадій Трохимович, військовий технік 2-го рангу, помічник командира матеріального забезпечення 79-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону. 1920 р. н., м. Уфа. Зник безвісти в бою 13.09.1941 р. (виключений зі списків діючої армії в березні 1942 р.) в районі с. Сиротенки. Рідні: батько, Домрачев Трохим Тихонович, проживав за адресою: Башкирська АРСР, м. Уфа, вул. Пархоменка, 3.

Дорогобід Григорій Андрійович, рядовий 21-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1900 р. н. Полтавська область, Зіньківський район с. Макухи. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Дорогобід Іван Герасимович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Полтавська область, Котелевський район. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька, в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: маги, Дорогобід Олександра Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, с. Деревки.

Дорофєєв Іван Іванович, гвардії рядовий 60-го окремого гвардійського стрілецького батальйону 8-ї стрілецької дивізії. 1914 р. н., Алтайський край, м. Камінь. Призваний Фрунзєнським райвійськкоматом. Загинув 6.10.1943 р. Похований острів Підкобилок, поблизу с. Пронозівка. Занесений помилово у с. Мозоліївка. Рідні: дружина, Дорофєєва Марія Кузьмівна, проживала за адресою: Киргизька РСР, м. Фрунзе, тес-1.

Доценко Пилип Тихонович, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. с. Устивиця, Великобагачанського району. Призваний Багачанським (Великобагачанським – Ред.) райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 1.12.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: Доценко Євдокія В., проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Устивиця.

Дощечкін Олексій Олексійович, гвардії лейтенант, ад'ютант старшини 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Ярославська область, Ярославський район, с. Красні Ткачі. Загинув 7.10.1943 р. Похований: м. Градизьк, центр, в сквері, братська могила № 5. Рідні: мати, Дощечкіна Олена Григорівна, проживала за адресою: Ярославська область, Ярославський район, с. Красні Ткачі.

Дошін Федір Терентійович, рядовий, стрілець 11-го гвардійського стрілецького полку. 1923 р. н., Хабаровський край. Призваний Лазовським райвійськкоматом Хабаровського краю. Помер від отриманих поранень 15.12.1943 р. Похований у с. Кириятівка. Рідні: мати, Дошкіна Ф.М., проживала за адресою: Хабаровський край, Лазовський район.

Дроб'язко Омелян Титович, червоноармієць 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. Загинув 14.09.1941 р. Похований у с. Пирого.

Дровніков Паителій Микитович, рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Воронежська область, Шаталовський район. Призваний Шаталовським райвійськкоматом Воронежської області. Загинув 28.09.1943 р. Похований у с. Лізки. Рідні: дружина, Дровнікова Наталія Іванівна, проживала за адресою: Воронежська область, Шаталовський район, с. Солдатське.

Дрюк Арсеній Якович, підпільник. 1897 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Дрюк Федора Тихонівна, підпільниця. 1898 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похована в м. Глобине.

Дубенко Марія Сергіївна, жертва війни. Глобинський район, с. Броварки. Загинула під час бомбардування в жовтні 1943 р. Похована в с. Броварки, кладовище.

Дубинець Юхим Якович, рядовий 694-го стрілецького полку 383-ї стрілецької дивізії. 1909 р. н. Глобинський район, с. Шевченки. Зник безвісти в листопаді 1941 р. поблизу с. Шевченки.

Дубіна Юхим Минович, підпільник. 1899 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Дубовий, військовослужбовець. 1919 р. н. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Фрунзівка.

Дубовченко Сергій Григорович, рядовий 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Дубровський Леонід Іванович, молодший лейтенант, командир стрілецького взводу 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1917 р. н. Башкирська АРСР м. Уфа. Помер від отриманих поранень 6.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила 25. Рідні: дружина, Дубровська Єлизавета Петрівна, проживала за адресою: м. Уфа, с. Золотоношка.

Дудник Яків Трифонович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1899 р. н. Київська область, Маньківський район, с. Роги. Призваний Маньківським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Дудченко Килина Максимівна, підпільниця. 1893 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похована в м. Глобине.

Дульфанд Абрам Аронович, молодший лейтенант. 1908 р. н. м. Київ. Загинув у вересні 1941 р. Похований у с. Сиротенки.

Дума Петро Ілліч, гвардії рядовий 11-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1903 р. н. Полтавська область. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 29.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Дума Марія Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, с. Котельва.

Дупен Валентин Олексійович, гвардії рядовий, стрілець 42-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 4.10.1943 р. в 15-у гвардійському медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Дяченко Дмитро Васильович, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1900 р. н. Сумська область. Призваний Груньським райвійськкоматом Сумської області. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Дяченко Клавдія Йосипівна, проживала за адресою: Сумська область, Груньський район, с. Куземин.

Дяченко Федір Михайлович, рядовий пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1903 р. н. Київська область, Тетіївський район, с. Загребеля. Призваний Тетіївським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Дяченко Феодосія Порфирівна, підпільниця. 1886 р. н. Глобинський район, с. Пустовітове. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похована в м. Глобине.

Ентедіс Ізраїль Лазаревич, молодший лейтенант 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1902 р. н. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Яроші.

Євсєєнков Микола Іванович, гвардії рядовий, стрілець 9-ї окремої розвідувальної роти 260-го гвардійського стрілецького полку. 1923 р. н. Помер від отриманих поранень 9.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Євстратов Микола Гнатович, гвардії молодший лейтенант, командир стрілецького взводу 292-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1920 р. н. Воронежська область, ст. Єсипово. Призваний Тернівським райвійськкоматом Воронежської області, Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: батько, Євстратов Гнат Йосипович, проживав за адресою: Воронежська область, Тернівський район, с. Єсипово, вул. Лінійна 27.

Євтушенко Клим Васильович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1899 р. н. Призваний Буським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Євтушенко Микола М., рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1911 р. н. Київська об-

ласть, Буський район. Призваний Буским райвійськкоматом, Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Євтушенко, проживали за адресою: Київська область, Буський район.

Єшов Петро Григорович, гвардії старший сержант, командир відділення 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Мордовська АРСР, с. Курніно. Призваний Ковилкінським райвійськкоматом Мордовської АРСР. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: батько, Єшов Григорій Степанович, проживав за адресою: Мордовська АРСР, Ковилкінський район, с. Курніно.

Єлєєв Максим, жертва нацизму. 1894 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 08.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Ємельянов Іван Семенович, гвардії рядовий 18-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1920 р. н. Помер від отриманих поранень 5.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: сестра, Ємельянова Єфросинія Семенівна, проживала за адресою: м. Москва, Ветковський провулок, 24, кв.11.

Ємельянов Петро Іванович, молодший сержант, командир відділення 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Московська область, Єгор'євський район, с. Коробята. Призваний Єгор'євським райвійськкоматом Московської області. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 489-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: мати, Ємельянова Мотрона Іванівна, проживала за адресою: Московська область, Єгор'євський район, с. Коробята.

Єрін Іван Кузьмович, гвардії єфрейтор, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. м. Алма-Ата. Призваний Карагандинським райвійськкоматом Казахської РСР. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка, могила № 4. Рідні: мати, Єріна Ганна Єфремівна, проживала за адресою: Казахська РСР, м. Алма-Ата, вул. Ташкентська, 35.

Єрмолін Пилип Дмитрович, рядовий повітряно-десантної роти. 1915 р. н. Помер від отриманих поранень 10.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Єрофєєв Єрмак Вакулович, військовослужбовець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1923 р. н. Південно-Казахстанська область, Бухтарминський район. Загинув 2.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Єрофєєв Микола Степанович, гвардії рядовий, стрілець 207-го гвардійського стрілецького полку. 1925 р. н. Ярославська область. Призваний Некоузським райвійськкоматом Ярославської області. Помер від отриманих поранень 15.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Мати Єрофєєва Парасковія Петрівна, Ярославська область, Некоузський район, с. Мойсєєво.

Єршов Петро Федорович, гвардії старший сержант 230-го гвардійського стрілецького полку. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля.

Єрьомін Віктор Тимофійович, гвардії молодший сержант, кулеметник 216-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1925 р. н. Призваний Муромським райвійськкоматом Горьківської області. Помер від отриманих поранень 13.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований: м. Глобине старе кладовище цукрозаводу. Рідні: мати, Єрьоміна

Васса Петрівна, проживала за адресою: Горьківська область, Муромський район, с. Осівус.

Єсіпенко Василь Львович, військовий фельдшер, лазарет № 649. Зник безвісти 11.09.1943 р. на території Глобинського району.

Єсіпов Петро Костянтинівч, гвардії рядовий, радист 8-ї гвардійської десантної дивізії. 1925 р. н. Омська область, Горьківський район, с. Сигаєво. Призваний Горьківським райвійськкоматом. Загинув 6.10.1943 р. Похований: острів Підкобилок, поблизу с. Пронозіка. Рідні: батько, Єсіпов Костянтин, проживав за адресою: Омська область, Горьківський район, с. Сигаєво.

Єфімов Іван, гвардії капітан. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Єфремов Олексій Іванович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1916 р. н. Копії АРСР, Железнодорожний район, с. Красногодська. Помер від отриманих поранень 5.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище.

Єфремов С.Ю., військовослужбовець. Загинув 26.09.1943 р. Похований у м. Глобине, братська могила цукрозавод.

Жаботенко Григорій Пилипович, підпільник. 1903 р. н. Глобинський район, с. Мозоліївка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Жавакін Федір Прокопович, молодший сержант, помічник командира взводу 217-го стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1924 р. н. Казахська РСР, Кустанайська область, Убаганський район. Призваний Убинським райвійськкоматом Новосибірської області. Помер від отриманих поранень 23.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: дружина, Терещенко Любов Трохимівна, проживала за адресою: Алтайський край, Ключевський район, с. Н.Вознесенське.

Жадан Никифор Остапович, підпільник. 1870 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Жадан Федір Леонітович, рядовий 231-го стрілецького полку. 1904 р. н. Зінківський район, смт. Опішня. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень у листопаді 1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, 2 ряд, могила № 2. Рідні: дружина, Жадан Ганна Дмитрівна, проживала за адресою: Зінківський район, смт. Опішня.

Жалдак Іван Єфремович, рядовий, стрілець 210-го артилерійського зенітного стрілецького полку. 1914 р. н. Полтавська область, Семенівський район с. Строкачі. Загинув 28.10.1943 р. Похований у с. Ново Липове Градизького району. Рідні: батько, Жалдак Єфрем Матвійович, проживав за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Строкачі.

Жамлюбаєв Жунус, гвардії рядовий. Загинув 25.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Жасадилов Согідула, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Західно-Казахстанська область, Чапаєвський район. Призваний Чапаєвським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка, могила № 4. Рідні: Бактіров Жасади, Західно-Казахстанська область, Чапаєвський район, колгосп Кзил-Орда.

Жданов Іван Іванович, рядовий 523-го стрілецького полку. 1924 р. н. Загинув 3.09.1944 р. Похований у м. Глобине, кладовище цукрозаводу.

Жевноватий Іван Михайлович, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Живенко Федір Тимофійович, рядовий, стрілець 210-го артилерійського зенітного стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Помер від отриманих поранень 2.11.1943 р. Похований: смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 13. Рідні: дружина, Живенко Ганна Свиридівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, х. Вещири.

Жидков Віктор Іванович, рядовий, розвідник 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Новосибірська область, Тисульський район, с. Нова Георгіївка. Призваний Фрунзенським міськвійськкоматом м. Владивосток. Загинув при переправі через р. Дніпро 3.10.1943 р. Похований у районі смт. Градизька. Рідні: мати, Жидкова Февракія Самуїлівна, проживала за адресою: Новосибірська область, Тисульський район, с. Нова Георгіївка.

Жидков Іван Іванович, гвардії молодший сержант, командир загону 1-го стрілецького полку. 1918 р. н. Призваний Сосновським райвійськкоматом Горьківської області. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько Жидков Іван Іванович, проживав за адресою: Горьківська область, Сосновський район.

Жидов Костянтин Захарович, рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1896 р. н. Воронежська область, Семилуцький район. Призваний Семилуцьким райвійськкоматом Воронежської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований південно-західніше с. Лізки. Рідні: дружина, Статіна Надія Іванівна, проживала за адресою: Воронежська область, Семилуцький район, с. Платинське.

Жиров Григорій Іванович, підпільник. 1908 р. н. Глобинський район, с. Мозоліївка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Жиров Михайло Іванович, підпільник. 1904 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1941 р. Похований у с. Мозоліївка.

Житенко Килина Антонівна, жертва нацизму. с. Горби. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1943 р. Похована у м. Глобине.

Житков Віктор Костянтинівич, гвардії сержант, майстер авіаційного спорядження 162-го гвардійського бомбардувального авіаційного полку 2-го гвардійського бомбардувального авіаційного корпусу. 1923 р. н. Татарська АРСР, м. Чистополь. Призваний Ленінським райвійськкоматом м. Куйбишев. Загинув від вибуху бомби на аеродромі 22.02.1944 р. Похований у с. Черевані, кладовище. Рідні: мати, Житкова Ганна Петрівна, проживала за адресою: м. Куйбишев вул. Галактіонська, 138, кв. 4.

Жлихов Іван Олексійович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1896 р. н. Призваний Вязовським райвійськкоматом Сталінградської області. Помер від отриманих поранень 26.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Жлихова Ганна Леонідівна, проживала за адресою: Сталінградська область, Вязовський район.

Жовтяк Михайло Калістратович, партизан. 1895 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Жотько Павло Якович, рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1889 р. н. Призваний Іркліівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 30.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка. Рідні: дружина, Олена Прокопівна, проживала за адресою: Полтавська область, Іркліівський район, с. Загородила.

Жуков Микола Климович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у березні 1943 р. Місце поховання невідоме.

Жуков Олексій Андрійович, старшина 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1919 р. н. Краснодарський край, м. Краснодар. Помер 8.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 42. Рідні: мати, Жукова Ольга Федорівна, проживала за адресою: м. Краснодар, вул. Старо-Курганська, 160.

Журавський Леонід Якович, рядовий, хлібозавод № 380. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Журков Сергій Дмитрович, старший сержант, командир відділення 5-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1917 р. н. Смоленська область, м. Рославль. Призваний Рославльським міськвійськкоматом Смоленської області. Помер від отриманих поранень 28.02.1944 р. Похований у м. Глобине, кладовище цукрозаводу могила № 5. Рідні: сестра, Журкова Лідія Дмитрівна, проживала за адресою: Смоленська область, м. Рославль, вул. Загородня, 22.

Забелін Михайло Іванович, сержант, навідник 21-го гвардійського повітряно-десантного полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1924 р. н. Каалінська область, Максатихинський район. Призваний Максатихинським райвійськкоматом Каалінської області. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, північна околиця в садку. Рідні: мати, Забеліна Тетяна Степанівна, проживала за адресою: Каалінська область, Максатихинський район.

Забуткін Опанас Андрійович, гвардії рядовий. 1915 р. н. Загинув 9.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, острів.

Завада Матвій Степанович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1912 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Завалько Олександр Семенович, гвардії рядовий, стрілець 16-го гвардійського повітряно-десантного полку. 1906 р. н. Полтавська область. Призваний Іркліівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 16.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка Градизького району. Рідні: дружина, Завалько Катерина Кирилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Іркліівський район, с. Самовидця.

Загалов Арсентій Олексійович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Татарська АРСР, Таканиський район. Призваний Бемижським райвійськкоматом Удмуртської АРСР. Загинув 8.10.1943 р. Похований: братська могила на узліссі в південно-західній частині безіменного острова прилеглого до правого берега р. Дніпро в 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк Полтавської області. Рідні: дружина, Загалова Катерина Миколаївна, проживала за адресою: Татарська АРСР, Таканиський район.

Загара Кузьма Сергійович, рядовий 1239-го окремого стрілецького батальйону 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 1.10.1943 р. на березі р. Дніпро. Похований у с. Чигирин Діброва.

Загора Кузьма Сергійович, рядовий, стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1907 р. н. Полтавська область, Зінківський район, с. Велика Павлівка. Призваний Зінківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р. на правому березі р. Дніпро, навпроти с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Загора Євдокія Мойсеївна, проживала за адресою: Полтавська область, Зінківський район, с. Велика Павлівка.

Загорулько Давид Павлович, підпільник. 1897 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Загорулько Степан Опанасович, підпільник. 1909 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в червні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Загрищенко Олександр Іванович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку. 1924 р. н. Вітебська область. Призваний Семенівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 10.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Загрищенко Іван Михайлович, проживав за адресою: м. Вітебськ.

Задависвічка Микита Пилипович, політрук штабу, начальник обозно-харчового постачання 1059-го стрілецького полку 279-ї стрілецької дивізії. Призваний Пугачовським райвійськкоматом. Загинув 12.09.1941 р. поблизу с. Яроші. Дружина Задависвічка Олександра Якимівна, проживала за адресою: м. Пугачов, проспект Революції, 67.

Задорожний Олександр Федорович, писар 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1903 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Задорожний Прохор Степанович, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 5.12.1943 р. Похований у с. Кириківка. Рідні: дружина, Задорожна Дарія Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, с. Диканька.

Задубровський Олексій Опанасович, сержант, командир відділення 204-го стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 18.12.1943 р. в 1558-у хірургічно-польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Заєць Сава Якимович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1903 р. н. Київська область, Буський район, с. Антонівка. Призваний Буським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Заєць Сергій Нафанаїлович, партизан Великокринківського загону. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Заїка Феодосій Антонович, підпільник. 1893 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Заїченко Костянтин Іванович, рядовий. 1903 р. н. Полтавська область, Диканський район. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Закопайло Кіндрат Сазонович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1901р. н. Київська область, Малинівський район, с. Несерево. Призваний Малинівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Закревський Йосип Григорович, підпільник. 1897 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Закревський Петро Григорович, підпільник. 1891 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Залемний Іван Олексійович, рядовий. 1921 р. н. Полтавська область, Диканський район. Загинув 30.09.1943 р. Похований на території Глобинського району.

Залеський Яків Матвійович, сержант, командир відділення 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон.

Залішка Гаврило Якович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Полтавська область, Градизький район. Призваний Градизьким райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 17.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 2. Рідні: дружина, Залішка Дарія Пилипівна, проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Бугаївка.

Залобовський Петро, жертва нацизму. Глобинський район. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля невідома.

Замиховський Олександр Миколайович, рядовий 468-го окремого лінійного батальйону зв'язку. 1918 р. н. Сталінська область, м. Славянськ, вул. Комунарів, 72. Призваний Славянським райвійськкоматом Сталінської області. Загинув 7.09.1941 р. під час бомбардування. Похований у м. Глобине. Рідні проживали за адресою: Сталінська область, м. Славянськ, вул. Комунарів, 72.

Замогильний Михайло Петрович, рядовий. 1912 р. н. м. Глобине. Загинув 6.09.1941 р. Похований у м. Глобине.

Запашний Іван Олексійович, рядовий 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1921 р. н., Диканський район. Загинув 30.09.1943 р. Похований у с. Цигирин-Діброва, перепохований у с. Мозолівка, братська могила.

Запорожець Костянтин, жертва нацизму. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похований м. Глобине.

Запорожець Прокіп Іванович, гвардії рядовий 18-го гвардійського повітряно-десантного полку. 1902 р. н. м. Котельва. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Запорожченко Іван Іванович, рядовий. 1910 р. н., Котелевський район, смт. Котельва. Загинув 13.10.1943 р. Похований у с. Липове.

Зарубін Микола Степанович, рядовий 692-го стрілецького полку 212-ї стрілецької дивізії. Рязанська область, Спас-Клепиковський район, с. Заднеполове. Помер від отриманих поранень 11.09.1941 р. в 397-у медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Весела Долина, кладовище. Рідні: Зарубін Максим Григорович, проживав за адресою: Рязанська область, Спас-Клепиковський район, с. Заднеполове.

Затуливітер Володимир Григорович, жертва війни. 1927 р. н. Глобинський район, с. Кириківка. Помер від поранень 24.09.1943 р. які отриманих в результаті вибуху снаряда. Похований у с. Кириківка.

Захаров Василь Федорович, молодший сержант 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н., Горьківська область, Першотравневий район, с. Зіконовка. Призваний Першотравневим райвійськкоматом Горьківської області. Помер від отриманих поранень 14.10.1943 р. Похований у с. Середпілья, кладовище. Рідні: мати, Захарова Олександра Сергіївна, проживала за адресою: Горьківська область, Першотравневий район, с. Зіконовка.

Захаров Іван Андрійович, військовий технік 2-го рангу. 1915 р. н. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Сиротенки.

Захаров Іван Іванович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1892 р. н. Московська область, Куровський район. Призваний Куровським райвійськкоматом Московської області. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 16. Рідні: дочка, Захарова Капітолїна Іванівна, проживала за адресою: Московська область, Куровський район, с. Гора, будинок № 9.

Захаров Микола Олександрович, лейтенант, командир стрійової роти 1239-го стрілецького полку. 1923 р. н. Свердловська область, с. Захарово. Загинув у вересні 1943 р. при форсуванні р. Дніпро. Похований у с. Пронозівка, братська могила.

Захарченко Іван Павлович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Полтавська область. Призваний Іркліівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Захарченко Устинія Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Іркліівський район.

Збираник Арсен О., жертва нацизму. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похований у м. Глобине.

Зверев Володимир Михайлович, гвардії ефрейтор, стрілець 18-го гвардійського стрілецького полку. 1925 р. н. Призваний Вятсько-Полянським райвійськкоматом Кіровської області. Помер від отриманих поранень 29.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Зверев Михайло, проживав за адресою: Кіровська область, ст. Вятсько-Полянська, вул. Смичка, 65.

Здоренко Іван Іванович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1900 р. н. Полтавська область, Опішнянський район, с. Корлюкове. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 6.10.1943 р. Утопився під час переправи через річку Дніпро біля м. Градизьк. Рідні: дружина, Здоренко Ксенія Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Корлюкове.

Зікін Олександр Сергійович, гвардії рядовий, стрілець 289-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р.н. Тульська область, м. Венев. Призваний Веневським райвійськкоматом Тульської області. Загинув 27.09.1943 р. Похований: північно-східна околиця с. Махнівка Глобинського району Полтавської області, за іншими джерелами в с. Пустовійтове. Рідні: дружина, Зікіна Варвара Василівна, проживала за адресою: Тульська область, м. Венев, вул. Бундурина, 6, кв.3.

Зімін Віктор Миколайович, ефрейтор, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. м. Москва, Жовтневий район, вул. Бебеля, 15, кв. 65. Призваний Жовтневим райвійськкоматом м. Москва. Загинув 2.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля. Рідні: мати, Зіміна Клава, м. Москва, Жовтневий район, вул. Бебеля, 15, кв. 65.

Зінесв Іван Митрофанович, військовослужбовець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1894 р. н. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі, східна частина острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизьк, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Зінесєва Ольга Яківна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Пушинське.

Зінов'єв Іван Прокопович, рядовий 18-го гвардійського стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1903 р. н. Шишацький район с. Носи. По-

мер від отриманих поранень 26.10.1943 р. н. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Зінченко Іван Євдокимович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1907 р. н. Сумська область, Конотопський район. Призваний Тетіївським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Зінченко Костянтин Іванович, рядовий 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Зобенько Яків Іванович, підпільник. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Зосим Микола Петрович, підпільник. 1888 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Зотеев К.І., гвардії старший лейтенант 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Загинув 10.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, сквер.

Зотов Прокіп Федорович, рядовий 214-го зенітного стрілецького полку 5-ї гвардійської армії. 1896 р. н. Сталінградська область, Молотовський район, с. Піщанка. Призваний Молотовським райвійськкоматом. Поранений 3.10.1943 р. Помер від отриманих поранень 13.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка. Рідні: дружина, Зотова Євдокія, проживала за адресою: Сталінградська область, Молотовський район, с. Піщанка.

Зошкін Олександр Михайлович, гвардії рядовий, стрілець 1-го повітряно-десантного полку 4-ї гвардійської Армії. 1912 р. н. Призваний Біробіджанським міськвійськкоматом Єврейської автономної області. Помер від отриманих поранень 20.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка. Рідні: Іщенко Агрипіна Кузьмівна, проживала за адресою: Єврейська автономна область, Біробіджанський район.

Зржобловський Антон Фракулевич, військовий лікар 1057-го стрілецького полку 297-ї стрілецької дивізії. 1896 р. н. м. Київ. Призваний Сталінським райвійськкоматом м. Києва. Загинув 14.09.1943 р. Залишений на полі бою в районі с. Пирогів. Подальша доля невідома. Рідні: дружина, Варвара, проживала за адресою: м. Київ.

Зуданський В'ячеслав Костянтинович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1907 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Зуй Іван Миколайович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Полтавська область, Зінківський район, с. Бірки. Призваний Зінківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Зуй Ірина Гаврилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зінківський район, с. Бірки.

Зупков Михайло Сергійович, старший сержант, командир розрахунку 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Читинська область, ст. Шилка. Призваний Нерчинським райвійськкоматом Читинської області. Загинув 18.10.1943р., 6 км у південно-східному напрямку від Градизька, в лісі на східній околиці острова на Дніпрі. Рідні: сестра, Силянська Єлизавета Сергіївна, проживала за адресою: Читинська область, ст. Шилка, рудник.

Зюба Іван Васильович, сержант, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1895 р. н. Курська область, Уразовський район. Призваний Уразовським райвійськкоматом Курської області. Загинув у бою 13.11.1943 р. Похований

у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Зюба Ганна Іванівна, проживала за адресою: Курська область, Уразовський район, с. Уразово.

Зяблов Федір Васильович, гвардії рядовий, стрілець 34-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 15-у гвардійському медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Зязев Микола Васильович, гвардії сержант, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1917 р. н. Кіровська область, Шестаковський район. Призваний Шестаковським райвійськкоматом Кіровської області. Помер від отриманих поранень 29.09.1943 р. Похований у с. Малі Погреби, кладовище. Рідні: батько, Зязев Василь Прохорович, проживав за адресою: Кіровська область, Шестаковський район, с. Масліно.

Іванець Яків Петрович, лейтенант, стрілець 3-го батальйону 217-го стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1918 р. н. Полтавська область, Іркліївський район, с. Васютинці. Призваний Москаленським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р., в 589 медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, південна околиця кладовища. Рідні: дружина, Іванець Єлизавета Павлівна, проживала за адресою: Полтавська область, Іркліївський район, с. Васютинці.

Іваницький Максим Семенович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Полтавська область, Золотоніський район, с. Чапаєвка. Призваний Золотоноським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 13.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 29. Рідні: дружина, Іваницька Мотрона Сергіївна, проживала за адресою: Полтавська область, Золотоноський район, с. Чапаєвка.

Іванников Олександр Тимофійович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1911 р. н. Призваний Шушенським райвійськкоматом Воронежської області. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: проживали за адресою: Воронежська область, Шушенський район, с. Грезди.

Іванников Тихін Якович, старший сержант, санінструктор 139-го гвардійського артилерійського полку. 1923 р. н. Дзямбульська область, Кордайський район. Призваний Кордайським райвійськкоматом Дзямбульської області. Помер від отриманих поранень 19.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 27. Рідні: брат, Іванников Григорій Якович, проживала за адресою: Дзямбульська область, Кордайський район, колгосп ім. Крупської.

Іванов Борис Миколайович, гвардії рядовий, стрілець 206 гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 1920 р. н. м. Магнітогорськ. Призваний Агапівським райвійськкоматом Челябінської області. Помер від отриманих поранень 10.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: батько, Іванов Микола Миколайович, проживав за адресою: м. Магнітогорськ, вул. Маркса, 75.

Іванов В.П., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Іванов Інокентій Костянтинович, політрук хлібозаводу № 380. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Іванов Матвій Іванович, гвардії рядовий 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1899 р. н. Ленінградська область. Призваний Дем'янівським райвійськкоматом Ленінградської області. Помер від отриманих поранень 20.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне

кладовище. Рідні: дружина, Іванова Марія Максимівна, проживала за адресою: Ленінградська область, Дем'янський район, с. Посикаш.

Іванов Микола Леонідович, технік-інтендант 2-го рангу, казначей 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1899 р. н. Загинув у 1941 р. Похований у с. Яроші.

Іванов Прокіп Єфремович, гвардії рядовий 2-ї окремої розвідувальної роти. Помер від отриманих поранень 9.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Іванов Сергій Петрович, лейтенант, командир взводу розвідувальної роти. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Іванов Терентій Іларіонович, рядовий 22-го повітряно-десантного стрілецького полку 8-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Удмуртська АРСР, м. Іжевськ, робоче селище, вул. Байдукова, 44. Призваний Іжевським райвійськкоматом Удмуртської АРСР. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований у с. Мозолівка. Рідні проживали за адресою: Удмуртська АРСР, м. Іжевськ, робоче селище, вул. Байдукова, 44.

Іванов Федір Федорович, лейтенант 21-го стрілецького корпусу 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Загинув 21.10.1943 р. Похований у с. Федорівка.

Іванов Юхим Іванович, гвардії рядовий, стрілець 42-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. в 15-у гвардійському медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Іванцов Павло Якимович, рядовий, хлібозавод № 380. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Іванченко Андрій Іванович, рядовий, пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1910 р. н. Сумська область, Хотеньський район, с. Миколаївка. Призваний Хотеньським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Іванченко Іван Федорович, рядовий, пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1910 р. н. Сумська область, Хотеньський район, с. Миколаївка. Призваний Хотеньським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Іванченко Федір Тихонович, рядовий, стрілець 1-го гвардійського повітряно-десантного полку 4-ї Армії. 1920 р. н. Полтавська область. Призваний Шишацьким райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 11.12.1943 р. Похований у с. Кириківка, братська могила. Рідні: батько, Іванченко Тихін Михайлович, проживав за адресою: Полтавська область, Шишацький район.

Івашина Григорій Йосипович, рядовий пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1912 р. н. Сумська область, Лебединський район, с. Бижин. Призваний Лебединським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Івашковський Федот Іванович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії. 1897 р. н. Вінницька область, Оратовський район. Призваний Оратовським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, Івашковська, проживала за адресою: Вінницька область, Оратовський район, с. Заруддя.

Івашура Григорій Федорович, молодший військовий технік, командир паркового взводу 98-ї окремої автомобільної роти 81-ї стрілецької дивізії. 1906 р. н. Зник безвісти 12.09.1941 р. в районі с. Сиротенки. Рідні: дружина, Івашура Євдокія Степанівна.

Іващенко Олександр Олексійович, гвардії рядовий, стрілець 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії 5-ї гвардійської Армії. 1910 р. н. м. Москва. Призваний Химкинським райвійськкоматом Московської області у 1941 р. Загинув 28.09.1943 р. Похований у с. Рублівка, південно-східна околиця (приєднане до с. Погреби). Рідні: дружина, Іващенко Катерина Яківна, проживала за адресою: Московська область, м. Загорськ, вул. Первомайська, 65.

Іващенко Полікарп Матвійович, підпільник. Глобинський район, смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Івлєв Василь Петрович, гвардії рядовий 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Куйбишевська область, Чапаєвський район. Призваний Чапаєвським райвійськкоматом Куйбишевської області. Загинув 16.10.1943 р., на узліссі, східна частина острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизьк. Рідні: Івлєва Анастасія Степанівна, проживала за адресою: Куйбишевська область, Чапаєвський район, с. Каливань.

Івон Іван Іванович, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1924 р. н. Миколаївська область, Єланецький район, с. Єланець. Призваний Кагановицьким райвійськкоматом Свердловської області. Загинув у вересні 1943 р. Похований у с. Погреби, біля клубу, братська могила. Рідні: батько, Івон Іван Васильович, проживав за адресою: Миколаївська область, Єланецький район, с. Єланець.

Ігліні Іван Васильович, підпільник. 1905 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Ігнатенко Григорій Олександрович, сержант. Загинув восени 1943 р. Похований: смт. Градизьк, нова частина селища.

Ігнатенко Іван Абрамович, сержант, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії. 1910 р. н. м. Київ. Призваний Дарницьким райвійськкоматом м. Київ. Поранений у вересні 1941 р. відправлений до госпітально. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, Ігнатенко, проживала за адресою: м. Київ, Волокнова площа, 17/2.

Ігнатюк Сидір Семенович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1901 р. н. Київська область, Маньківський район. Призваний Маньківським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Ізоткін Юхим Денисович, гвардії старший сержант 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1910 р. Помер від отриманих поранень 20.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Ілляш Михайло Володимирович, гвардії рядовий 210-го гвардійського стрілецького полку. 1924 р. н. м. Київ. Помер від отриманих поранень 9.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Ілювський Михайло Олександрович, санітар 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1899 р. н. Загинув у 1941 р. Похований у с. Яроші.

Ілюшин Олександр Корнійович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1925 р. н. Рязанська область, Можарський район. Призваний Можарським райвійськкоматом Рязанської області. Помер від отриманих поранень 29.09.1943 р. Похований у с. Маї Погреби, кладовище. Рідні: мати, Ілюшина Дарія Онисимівна, проживала за адресою: Рязанська область, Можарський район, с. Добродуш'є.

Ільїн Василь Олександрович, сержант, радист 8-ї гвардійської десантної дивізії. 1918 р. н. м. Иркутськ, передмістя Свердлова, вул. Лермонтова. Призваний Иркутським райвійськкоматом м. Иркутськ. Загинув 11.10.1943 р. Похований: берег р. Дніпра. Похований у с. Воронівка, приєднане до с. Пронозівка. Рідні: мати, Ільїна Феодосія Ільївна, проживала за адресою: м. Иркутськ, передмістя Свердлова, вул. Лермонтова, 44.

Ілько Микола Якович, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 23.11.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу.

Імбергенов Базарбай, рядовий, стрілець 656-го стрілецького полку. 1923 р. н. Каракалпацька АРСР, Чимбайський район. Призваний Чимбайським райвійськкоматом Каракалпацької області. Помер від отриманих поранень 5.10.1943 р. в 193-у окремому медико-санітарному батальйоні 116-ї стрілецької дивізії. Похований у с. Шевченки. Рідні: мати, Чусхан, проживала за адресою: Каракалпацька АРСР, Чимбайський район, колгосп ім. Сталіна.

Іммуратов Мірзагіт, гвардії рядовий, стрілець 1-го гвардійського стрілецького полку. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 23.11.1943 р. Похований: м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: батько, Іммуратов Х, Башкирська АРСР, Чекмакушевський район.

Індебера Пиант Федорович, рядовий 232-го стрілецького полку. 1910 р. н. Полтавська область, Опішнянський район, с. Малі Будища. Призваний Опішнянським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, 2 ряд, могила № 2. Рідні: мати, Індебера Єфросинія Гаврилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Малі Будища.

Іноземцева Людмила Силівна, сержант, старша лаборантка 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1917 р. н., м. Київ. Призвана Кагановицьким райвійськкоматом. Загинула у 1941 р. Похована в с. Яроші.

Ісаков Шаріжан, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Призваний Маргіланським райвійськкоматом Узбецької РСР. Помер від отриманих поранень 2.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні проживали за адресою: Узбецька РСР, Ферганська область, м. Маргіан, с. Хонабат.

Ісводний Федір Карпович, гвардії рядовий. Помер від отриманих поранень 4.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка. Відомості про рідних відсутні.

Ісмаїлов Шарифула Ісламович, гвардії рядовий, радист 8-ї гвардійської десантної дивізії. 1899 р. н. Башкирська АРСР, м. Уфа, вул. Аральська, 55. Призваний Мелеузівським райвійськкоматом. Загинув 6.10.1943 р. Похований: острів Підкобилок поблизу с. Пронозіка. Рідні: дружина, Ісламова Рахіма, проживала за адресою: Башкирська АРСР, м. Уфа, вул. Аральська, 55.

Ісправников Олександр Петрович, молодший сержант, розвідник 8-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії 4-ї розвідувальної роти. 1918 р. н. Івановська область, м. Суздаль, с. Вишеславське. Загинув 9.10.1943 р. Похований: лівий берег р. Дніпра Градизького району. Рідні: Ісправников Є.А., проживав за адресою: Іванівська область, м. Суздаль, с. Вишеславське.

Іспраїлов Гаджи, рядовий. 1914 р. н. Загинув під час форсування р. Дніпро в жовтні 1943 р. Похований у Глобинському районі, м. Градизьк.

Істягін Геїнадій Дмитрович, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Новосибірська область. Призваний Куйбишевським райвійськкоматом. Загинув 16.10.1943 р. на узліссі, східна

частина острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: мати, Істягіна Христина Іванівна, проживала за адресою: Новосибірська область, Черепановський район.

Італіанський Борис Васильович, гвардії старший сержант, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1922 р. н. Курська область, Призваний Ново-Оскольським райвійськкоматом Курської області. Помер від отриманих поранень 19.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Італіанська Неоніла Опанасівна, проживала за адресою: Курська область, Ново-Оскольський район.

Іщенко Андрій Онисимович, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 31.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Іщенко Григорій Антонович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1901 р. н. Полтавська область, Семенівський район, смт. Семенівка. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 6.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: Іщенко Олена Семенівна, проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, смт. Семенівка.

Кабак Кузьма Михайлович, підпальник. 1905 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Казаков Мургул, гвардії рядовий 232-го гвардійського стрілецького полку. 1910 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 8.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Казанцев Василь Олександрович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1924 р. н. Свердловська область, Камишловський район. Призваний Камишловським райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований у с. Погребі, кладовище. Рідні: мати, Казанцева Євдокія Микитівна, проживала за адресою: Свердловська область, Камишловський район, с. Барашна.

Казанцев Петро Андрійович, гвардії молодший лейтенант, командир взводу 284-го гвардійського стрілецького полку 95-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Молотовська область, Фокинський район, с. Соснівка. Призваний Сарапульським райвійськкоматом Удмуртської області. Помер від отриманих поранень 28.09.1943 р. в 104-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Ламане. Рідні: мати, Олександра Петрівна, проживала за адресою: м. Саратов, вул. Некрасова, 40.

Казацький Григорій Іванович, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї Армії. 1926 р. н. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 26.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Казацька Ольга Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, с. Опішня.

Казимирський А.С., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Какурін, гвардії молодший лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Калачов О.В., рядовий. Загинув під час форсування р. Дніпра у жовтні 1943 р. Похований на території Глобинського району.

Калашник Андрій Степанович, рядовий 287-ї стрілецької дивізії. 1899 р. н. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. Похований у с. Ламане.

Калашник Гнат Самійлович, підпільник. 1905 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Калашник Микола Петрович, військовослужбовець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1906 р. н. Полтавська область, Золотоніський район, с. Чапаєвка. Призваний Золотоніським райвійськкоматом. Загинув 4.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Каліна Олексій Павлович, рядовий. 1908 р. н. Глобинський район, с. Крупське. Зник безвісти в жовтні 1941 р. поблизу с. Крупське.

Калінчук Іван Прокопович, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. с. Білоцерківка. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Калінін Володимир Володимирович, гвардії рядовий 217-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Призваний Свердловським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Калініна Марія Микитівна, проживала за адресою: Московська область, ст. Хорлова.

Калінін Григорій Андрійович, гвардії рядовий стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1916 р. н. Призваний Сосновським райвійськкоматом Орловської області. Помер від отриманих поранень 29.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Калініна М.А., проживала за адресою: Орловська область, Сосновський район, с. Веренес.

Калінін Євген Володимирович, рядовий 583-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Калінін Єлисей Степанович, гвардії рядовий, снайпер 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1920 р. н. Удмуртська АРСР, Дебоський район, с. Сісноргт. Призваний Дебоським райвійськкоматом Удмуртської АРСР. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. Похований: 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва. Рідні: мати, Калініна Надія Полікарпівна, проживала за адресою: Удмуртська АРСР, Дебоський район, с. Сизь.

Калініченко Григорій Петрович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1914 р. н. Полтавська область, с. Білоцерківка. Призваний Білоцерківським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Калініченко Марія, проживала за адресою: Полтавська область, с. Білоцерківка.

Калініченко Микола Олександрович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1914 р. н. Полтавська область. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 21.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Калініченко Микола Олександрович, проживав за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Остап'є.

Калуґін В.М., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Калупін Микола Іванович, сержант, командир відділення 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н., Московська об-

ласть, Виноградовський район, с. Юрасово. Призваний Виноградовським райвійськкоматом Московської області. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище. Рідні: батько, Калупін Іван Федорович, проживав за адресою: Московська область, Виноградовський район, с. Юросеєво.

Калюжний М.Т., рядовий. Загинув у жовтні 1943 р. Похований у Глобинському районі.

Калюжний Михайло Іванович, рядовий, стрілець 16-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1907 р. н. Призваний Грунським райвійськкоматом Сумської області. Загинув 9.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища. Рідні: дружина, Калюжна Ганна Юхимівна, проживала за адресою: Сумська область, Грунський район, с. Буза.

Кальченко Василь Сергійович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1905 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Марково. Призваний Штепівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Каменський Йосип Денисович, рядовий 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Сумська область, Грунський район. Призваний Грунським райвійськкоматом Сумської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований у с. Лізки, в саду, могила № 2. Рідні: дружина, Ганна Іванівна, проживала за адресою: Сумська область, Грунський район, с. Куземин.

Кам'янець Григорій Омелянович, рядовий. 1910 р. н., Котелевський район, смт. Котельва. Загинув 25.10.1943 р. Похований у с. Липове.

Кандзюба І.Н., сержант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Канебаєв Амерзан, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Загинув 15.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Канівець Григорій Давидович, рядовий, стрілець 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1905 р. н., Полтавська область, Опішнянський район с. Батьки. Призваний Батьківським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. Похований у с. Мозолівка. Рідні: дружина, Канівець Марія Михайлівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки.

Канівець Іван Панасович, рядовий. 1919 р. н. Глобинський район, с. Тимошівка. Загинув у грудні 1943 р. Похований у с. Тимошівка.

Канівець Олексій Григорович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Полтавська область, Опішнянський район. Призваний комісією при 20 гвардійському стрілецькому корпусі. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 7. Рідні: дружина, Канівець Дарія Олександрівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Солоха.

Капітанов, старший лейтенант. Загинув під час форсування р. Дніпро в жовтні 1943 р. Місце поховання невідоме.

Капіца Іван Григорович, рядовий 1237-го окремого стрілецького батальйону 373-ї стрілецької дивізії. 1907 р. н. Полтавська область, Зінківський район, с. Велика Павлівка. Призваний Зінківським райвійськкоматом. Загинув 13.11.1943 р. – 8 км у західному напрямку від с. Гусине Полтавської області. Рідні: дружина, Капіца Наталія, проживала за адресою: Полтавська область, Зінківський район, с. Велика Павлівка.

Капрон Федір Васильович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1912 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Василівка. Призваний Штепівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Каптан Тимофій Васильович, рядовий, стрілець 373-ї стрілецької дивізії. 1913 р. н. Сумська область, Глухівський район, с. Шенгерівка. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р. на правому березі р. Дніпро, навпроти с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Каптан Феодосія Михайлівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Ступки.

Капшук Павло Іванович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, с. Веселий Поділ, Семенівського району. Помер від отриманих поранень 10.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпиталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Капшук Марія Дмитрівна, проживала за адресою: Полтавська область, с. Устимівка.

Карабак Семен Степанович, рядовий, стрілець 210-го артилерійського зенітно-го стрілецького полку. 1915 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район, с. Остап'є. Загинув 28.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Карабак Ганна Андріївна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Остап'є.

Карайдаров Сагимбай, молодший лейтенант, командир стрілецького взводу 206-го гвардійського стрілецького полку. 1922 р. н. Ашхабадська область, Терхентський район, с. Козаче. Загинув 4.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 40. Рідні: сестра, Карайдарова Ася, проживала за адресою: Ашхабадська область, Терхентський район, с. Козаче.

Карайдинов Сегімбай, молодший лейтенант. Загинув під час форсування р. Дніпро у жовтні 1943 р. Похований у Глобинському районі.

Карась Федір Микитович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1911 р. н. Полтавська область. Призваний Іркліівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 28.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпиталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Карась М.А. проживала за адресою: Полтавська область, Іркліівський район, с. Васютинці.

Караулов Аштакул, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914 р. н. м. Сталінабад. Призваний Рамитським райвійськкоматом Сталінабадської області. Загинув 11.10.1943 р. Похований 300 м. західніше х. Змитниця 10 км південно-східніше смт. Градизьк. Рідні: дружина, Махашова Саїгента, проживала за адресою: м. Сталінабад, вул. Леніна, 26, кв. 14.

Карелін Костянтин Амвросійович, лейтенант. Загинув 3.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Карібасєв Серенбек, гвардії молодший сержант 50-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 1.11.1943 р. Похований у м. Глобине.

Каріпаков Микола Андрійович, гвардії сержант 27-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 4-ї Армії. 1921 р. н. Помер від отриманих поранень 26.11.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: батько, Каріпаков, проживав за адресою: Удмуртська АРСР, Ігринський район.

Каріянов Абдрахман, гвардії рядовий, стрілець 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1921 р. н. Наманганська область, Тюр-Курганський район, колгосп Ворошилова. Призваний Тюр-Курганським райвійськкоматом Наманганської області. Помер від отриманих пора-

вень 6.10.1943 р. Похований: 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Кіріхова Багріна, проживала за адресою: Наманганська область, Тюря-Курганський район, колгосп Ворошилова.

Карнаухов Василь Андрійович, рядовий 212-ї стрілецької дивізії. Призваний Камішболотовським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 7.09.1941 р. в 379-у медичному санітарному батальйоні, Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби). Рідні: Карнаухова Олександра Сергіївна.

Карпенко Кузьма Петровч, Глобинський район. смт. Градизьк. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля не відома.

Карпов В.І., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Картошкін, рядовий 212-ї стрілецької дивізії. 1920 р. н. м. Смоленськ. Помер від отриманих поранень 12.09.1941р. у 397-у медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Весела Долина, кладовище. Рідні: Картошкін, проживав за адресою: м. Смоленськ, ст. Купріне.

Картушин Григорій Михайлович, гвардії рядовий. 1902 р. н. Призваний Аркадаським райвійськкоматом. Загинув 27.09.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Касаткін Сергій Петрович, старший сержант 2-ї гвардійської мотострілецької бригади. 1923 р. н. Орловська область, Должанський район, с. Олексіївка. Призваний Запорізьким райвійськкоматом Запорізької області. Загинув 16.09.1943 р. Похований у с. Яроші. Рідні: батько, Касаткін Петро Григорович, проживав за адресою: Орловська область, Должанський район, с. Олексіївка.

Касимов Рустан, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку, штаб 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1906 р. н. Андижанська область, Пахтаабадський район. Призваний Пахтаабадським райвійськкоматом Андижанської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований південно-західніше с. Лізки. Рідні: дружина, Махпаїт, проживала за адресою: Андижанська область, Пахтаабадський район с. Таджикишлях.

Касимовський Микола Якимович, рядовий 650-го стрілецького полку 4-ї Армії. 1923 р. н. Призваний Орджонікідзевським райвійськкоматом. Загинув 24.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Касков Анатодій Федорович, молодший лейтенант, командир кулеметного взводу 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Татарська АРСР, м. Казань. Призваний Молотовським райвійськкоматом Кіровської області. Загинув 11.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 4. Рідні: дружина, Каскова Катерина Євгенівна, проживала за адресою: Кіровська область, Уржумський район, колгосп Спартак.

Касько Григорій Степанович, старший військовий фельдшер 98-ї автороти 81-ї стрілецької дивізії. 1907 р. н. Зник безвісти 12.09.1941 р. в районі с. Сиротенки. Рідні: дружина, Касько А.Т., проживала за адресою: Башкирська АРСР, Інглінський район, с. Ігліно.

Качан Микола Данилович, рядовий 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Хабаровський край, Ленінський район. Призваний Краматорським місьвійськкоматом м. Краматорськ. Загинув 30.09.1943 р. Похований у с. смт. Градизьк, кладовище.

Качан Опанас Корнійович, рядовий. 1904 р. н. с. Сулимівка. Призваний Барішвським райвійськкоматом Київської області. Загинув 11.11.1943 р. Похований у с. Кириківка, братська могила. Рідні: дружина, Качан Наталія, проживала за адресою: с. Сулимівка.

Качанов Михайло Михайлович, старший сержант 230-го гвардійського стрілецького полку. 1924 р. н. Орловська область, Єршовський район, с. Орлов Гай. Призваний Дергачівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Мозолівка, кладовище, 2 ряд.

Кашин М.І., сфрейтор. Загинув восени 1943 р. Похований в смт. Градизьк, нова частина селища.

Кашин В.І., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Кашпур Володимир Антонович, рядовий 219-ї танкової бригади 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 28.09.1943 р. в 425-у окремому медико-санітарному батальйоні 343-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Пузикове. Рідні: батько, Кашпур Антон, проживав за адресою: Хабаровський край, м. Куйбишевка, вул. Кузнецька, 24.

Кашуба Омелян Семенович, рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Полтавська область, Котелевський район с. Млинки. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі, східна частина острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: дружина, Кашуба Христина Миколаївна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район.

Кашура Леонтій Олександрович, лейтенант, командир взводу 617-го стрілецького полку. 1914 р. н. Казахська РСР, Кустанайська область, с. Павлівка. Кадровий військовий. Зник безвісти 15.09.1941 р. в районі с. Куп'євате. Рідні: дружина, Кашура Ольга Яківна, проживала за адресою: Казахська РСР, Кустанайська область, с. Павлівка.

Квітченко Сава Максимович, підпільник. 1886 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Келлер Василь Матвійович, гвардії старший лейтенант 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. Чуваська АРСР, Краснотетайський район. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: дружина, Келлер Анастасія Тимофіївна, проживала за адресою: Чуваська АРСР, Краснотетайський район, м. Н.Стан.

Керяник К.Є. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Киблицький Олексій Давидович, рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. смт. Диканька. Загинув 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Кикешвілі, старший лейтенант, командир роти 138-го стрілецького полку 75-ї стрілецької дивізії. Потрапив у оточення, залишився як командир партизанського загону с. Глушкове Глобинського району Полтавської області. Подальше доля невідома.

Кипенський Олександр Миколайович, рядовий, розвідник 4-ї окремої розвідувальної роти 8-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1923 р. н. Куйбишевська область, Старомайський район, с. Матвівка. Загинув 13.10.1943 р. Похований: лівий берег р. Дніпро. Рідні: дружина, Кипенська Ганна Павлівна, проживала за адресою: Куйбишевська область, Старомайський район, с. Матвівка.

Кирилів М.Н., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Кирилов А.А.(І.), військовослужбовець. Загинув 26.09.1943 р. Похований у м. Глобине, братська могила на цукрозаводі.

Кирилов Петро Трохимович, рядовий, електрик 34-го окремого електро-технічного батальйону. Загинув в наслідок вибуху міни 5.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Кириченко Іван Герасимович, рядовий, стрілець 16-го гвардійського повітряно-десантного полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1900 р. н. Призваний Градизьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 2.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Кириченко Килина Петрівна, проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Ялинці.

Кириченко Іван Тарасович, рядовий. 1924 р. н. Кременчуцький район, с. Ялинці. Помер від отриманих поранень 15.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила.

Кириченко Серафим Іванович, підпільник. 1903 р. н. Глобинський район, с. Бориси. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в січні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Киричек Кирило Юхимович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Полтавська область, Опішнрянський район. Помер від отриманих поранень 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 11. Рідні: дружина, Киричек Катерина Федорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнрянський район, с. Глинське.

Киричок Макар Васильович, гвардії рядовий, стрілець, 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Полтавська область, Опішнрянський район. Призваний Батьківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 16.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька, в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Киричок Мотрона Василівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнрянський район, с. Попівка.

Кисельков Степан Петрович, рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Призваний Алданським райвійськкоматом Якутської області. Помер від отриманих поранень 15.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні проживали за адресою: Якутська область, м. Алдан, вул. Рагамська, 53.

Кисельов Георгій Борисович, рядовий, зв'язківець 232-го гвардійського стрілецького полку 95-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Свердловська область, м. Нижній Тагіл, вул., Колгоспна, 62. Призваний Нижньотагільським райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 2.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля. Рідні: мати, Олександра Петрівна, батько Кисельов Борис Федорович, проживали за адресою: Свердловська область, м. Нижній Тагіл, вул. Колгоспна, 62.

Кисельов М., старший сержант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Кисленко Порфирій Микетович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1903 р. н. Київська область, Лисянський район, с. Писарівка. Призваний Лисянським райвійськкоматом. Загинув 9.09.1941 р. Тіло залишене на полі бою в Глобинському районі.

Кисурін Сергій Іванович, гвардії рядовий, мінометник 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. м. Ульяновськ. Призваний Ульяновським райвійськкоматом. Загинув 15.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька, в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Катерина Василівна, проживала за адресою: м. Ульяновськ, вул. Радянська, 64.

Кишилов Михайло Іванович, ефрейтор, навідник 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Вологодська область, Межиріченський район. Призваний Межиріченським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 14.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 2. Рідні: батько, Кишилов Іван Васильович, проживав за адресою: Вологодська область, Межиріченський район.

Кишинець Корній Сергійович, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Полтавська область, Диканський район. Загинув 12.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: проживали за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Кучерівка.

Княшко Григорій Антонович, рядовий. 1924 р. н. с. Петрівка. Загинув 7.11.1943 р. Похований на території Глобинського району.

Кіреєв Іван Дмитрович, старший сержант, помічник командира взводу 1239-го окремого стрілецького батальйону 373-ї стрілецької дивізії. 1910 р. н. Чуваська АРСР, Кувакинський район, с. Сумятне. Призваний Кувакинським райвійськкоматом. Загинув 8.10.1943 р. на правому березі р. Дніпро навпроти с. Чигирин Діброва. Рідні: дружина, Кіреєва Єлизавета Дмитрівна, проживала за адресою: Чуваська АРСР, Кувакинський район, м. Алашверо.

Кірсенко Петро Корнійович, підпальник. 1917 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Клаптенко Марк Семенович, підпальник. 1894 р. н. Глобинський район, с. Шепелівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1943 р. Похований у м. Глобине.

Кларштейн Йосип Олександрович, гвардії старший лейтенант, командир батальйону 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1921 р. н. Помер від отриманих поранень 13.12.1943 р. в 185-у військовому госпіталі. Похований у м. Глобине центральне кладовище.

Клеєв Павло Васильович, рядовий 296-го стрілецького полку. 1901 р. н. Помер від отриманих поранень 24.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Клеонідов Григорій Михайлович, гвардії рядовий 7-го повітряно-десантного гвардійського стрілецького полку. 1898 р. н. Помер від отриманих поранень 2.11.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Клеонідова Євдокія Тимофіївна, проживала за адресою: Ленінградська область, Тихвинський район, с. Дубняки.

Климак Олександр Гордійович, підпальник. 1921 р. н. Глобинський район, с. Шушвалівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Клименко Антон Андрійович, гвардії рядовий, артилерист 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1918 р. н. Сумська область, Краснопільський район. Призваний Туапсинським райвійськкоматом Краснодарського краю. Помер від отриманих поранень 4.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка, могила № 1. Рідні: брат, Клименко Дмитро Андрійович, проживав за адресою: Краснодарський край, Шапшугський район, ст. Лазаревська, барак № 80.

Клименко Данило Михайлович, підпальник. 1904 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Клименко Іван Миколайович, рядовий, телефоніст 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Карагандинська область, Каркаралинський район. Призваний Джамбульським райвійськкоматом

Казахської РСР. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 2. Рідні: батько, Клименко Микола Павлович, проживав за адресою: м. Дзамбул, вул. Пушкіна, 65.

Клименко Іван Михайлович, підпільник. 1900 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Клименко Микола Іванович, рядовий, монтер 34-го окремого електротехнічного батальйону. Загинув 10.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Климентьєв Іван Степанович, 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Призваний Братським райвійськкоматом Іркутської області. Загинув 8.10.1943 р. на узліссі, східна частина острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизьк, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Євдокія Йосипівна, проживала за адресою: Іркутська область, вул. Трактова 17.

Клименко Петро Олександрович, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 1908 р. н. м. Харків. Загинув 10.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Климов Костянтин Павлович, гвардії сержант 16-го гвардійського стрілецького полку. 1920 р. н. Призваний Кулебяцьким райвійськкоматом Горьківської області. Помер від отриманих поранень 30.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Климова Тетяна Іванівна, проживала за адресою: Горьківська область, Кулебяцький район, с. Лишня.

Клопшии В.І., сержант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Клуценко Прокіп Андрійович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1898 р. н. Харківська область. Призваний Балаклейським райвійськкоматом Харківської області. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. в 5178-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Клуценко Тетяна Харитонівна, проживала за адресою: Харківська область, Балаклейський район, с. Гур'ївка.

Ключко Олексій Михайлович, гвардії рядовий. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Кмонідов Григорій Михайлович, рядовий. 1898 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у м. Глобине.

Кобилов Муттой, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Андижанська область, Ленінський район. Призваний Ленінським райвійськкоматом Андижанської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований південно-західніше с. Лізки. Рідні: дружина, Зунхундан Узкапар, проживала за адресою: Андижанська область, Ленінський район, колгосп «Комунізм».

Кобильчук Іван Антонович, сержант, командир розрахунку 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1919 р. н. Кам'янець-Подільська область, Красилівський район. Призваний Кіровським райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 14.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк, у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: мати, Кобильчук Марія Павлівна, проживала за адресою: Кам'янець-Подільська область, Красновський район, с. Логадинці.

Кобло Павло Данилович, підпільник. 1893р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Ковалевський Григор Миколайович, жертва війни. 1925 р. н. Глобинський район, смт. Градизьк. Помер від тяжких ран 10.04.1945 р. Похований у смт. Градизьк.

Ковалевський Іван Васильович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1919 р. н. Білоруська РСР, м. Речиця. Призваний Вельським райвійськкоматом Архангельської області. Заги-

нув 28.09.1943 р. Похований у с. Малі Погреби, кладовище. Рідні: мати, Ковалевська Парасковія Василівна, проживала за адресою: Білоруська РСР, м. Речиця, Заводська вул., 4.

Ковалевський Іван Григорович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1900 р. н. Призваний Станіславським райвійськкоматом Вінницької області. Помер від отриманих поранень 5.12.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Ковалевська Марія Семенівна, проживала за адресою: Вінницька область, Станіславський район, с. Станіславське.

Коваленко Б.Є., капітан. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Коваленко Купріян Антонович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Полтавська область, Глобинський район. Призваний Глобинським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 23.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: дружина, Коваленко Олександра Калинівна, проживала за адресою: Полтавська область, м. Глобине.

Коваленко Микола Миколайович, підпільник. 1902 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Коваленко Павло Тарасович, підпільник. 1897р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Коваленко Федір Васильович, рядовий, стрілець 232-го стрілецького полку. 1907 р. н. Полтавська область, Великокринківський район. Загинув 28.10.1943 р. Похований: смт. Градизьк, кладовище, могила № 29. Рідні: дружина, Коваленко Ольга Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великокринівський район, с. Корещина.

Коваленко Федір Мойсейович, рядовий. 1913 р. н. Полтавська область, Глобинський район, с. Корещина. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Коваленко Яків Петрович, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї Армії. 1912 р. н. м. Котельва. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Коваленко Катерина Петрівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, с. Котельва.

Коваль Андрій Степанович, гвардії сфрейтор, старший розвідник 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Ставропольський край, Кізлярський район, завод Луб № 2. Призваний Кізлярським райвійськкоматом Ставропольського краю. Загинув у бою 27.09.1943 р. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби). Рідні: дружина, Коваль Феодосія Андріївна, проживала за адресою: Ставропольський край, Кізлярський район, завод Луб № 2.

Коваль Михайло Володимирович, гвардії рядовий 34-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 16.10.1943 р. в 15-у гвардійському медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Коваль Сергій Семенович, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Ковальчученко Махтей Сергійович, жертва нацизму. Глобинський район, с. Липове. Забраний гітлерівцями під час відступу, в 1943 р. Подальша доля невідома.

Ковпак Степан Сидорович, підпільник. 1910 р. н. Глобинський район, с. Пирого. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Ковтун Григорій Макарович, майор. Загинув 7.01.1944 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Ковтун Іван Васильович, рядовий 233-го гвардійського артилерійського полку 95-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Запорізька область, Веселівський район, с. Новоуспенка. Помер від отриманих поранень 2.10.1943 р. в 104-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Ламане.

Ковтун Олексій Григорович, рядовий 650-го окремого стрілецького полку. 1913 р. н. Полтавська область. Призваний Гадяцьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 11.12.1943 р. Похований у с. Кириківка. Рідні: дружина, Ковтун А.Ф., проживала за адресою: Полтавська область, Гадяцький район, с. Лютенька.

Ковтун Олексій Іванович, старший лейтенант, заступник командира батальйону 22-го стрілецького полку 107-ї стрілецької дивізії. 1910 р. н. Дніпропетровська область, м. Нікополь, вул. Калашникова, 49. Загинув 7.10.1943 р. Похований Градизький район, с. Червона Дубрава. Рідні: дружина, Овейчук Софія Іванівна, проживала за адресою: м. Курган.

Ковтун Уляна Омелянівна, підпільниця. 1894 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в червні 1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Кожигіряев Байтим, рядовий 1237-го окремого стрілецького батальйону 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 13.11.1943 р. Похований на території Глобинського району.

Козаченко Данило Давидович, підпільник. 1897 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Козаченко Костянтин Максимович, молодший командир, командир 212-ї стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 11.09.1941 р. в 397-у медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Весела Долина, кладовище.

Козачук Семен Р., рядовий. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Фрунзівка.

Козел Микола Гордійович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1907 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Козик Микола Степанович, підпільник. 1894 р. н. Глобинський район, с. Горби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Козін Никанор Григорович, гвардії рядовий, стрілець 269-го стрілецького полку. 1913 р. н. Ярославська область. Помер від отриманих поранень 29.09.1943 р. в 15-у гвардійському медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Козлов Василь Іванович, сержант 139-го гвардійського артилерійського полку. 1923 р. н. Смоленська область, Хиславицький район, с. Шосики. Призваний Березниковским міськвійськкоматом Молотовської області. Загинув 24.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Козловська Анастасія Пилипівна, проживала за адресою: Смоленська область, Хиславицький район, с. Шосики.

Козлов Іван Матвійович, гвардії сержант, командир відділення 1849-го гвардійського стрілецького полку. 1917 р. н. Ульяновська область, Сурський район, с. Барашов. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Козлов Микола Васильович, молодший сержант, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1914 р. н. м. Свердловськ. Загинув 31.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 19. Рідні: батько, Захаров Іван Денисович, проживав за адресою: м. Свердловськ, вул. Красногвардійська, 4 кв. 3.

Козлов Микола Семенович, молодший сержант, стрілець 466-го повітряно-десантного полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. Горьківська область, Мантурівський район, с. Дубіно. Призваний Мантурівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 31.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, міський сад. Рідні: мати, Козлова Пелагея Михайлівна, проживала за адресою: Горьківська область, Мантурівський район, с. Междурельє.

Козлов Петро Іванович, рядовий. 1925 р. н. Помер від отриманих поранень 09.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, 2 ряд.

Козловський Іван Григорович, рядовий. 1922 р. н. Полтавська область, Семівський район с. Грицаї. Загинув у 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Кознімирський Дмитро Йосипович, військовий лікар 3-го рангу 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1914 р. н. Загинув у вересні 1941 р. Похований у с. Яроші.

Кознюк Іван Олександрович, рядовий 202-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону 212-ї стрілецької дивізії. Кам'янець-Подільська область, с. В'язево. Помер від отриманих поранень 12.09.1941 р. в 397-у медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Весела Долина, кладовище.

Козубенко Максим Семенович, підпільник. 1899 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1943 р. Похований у м. Глобине.

Койнаш Петро Калістратович, рядовий 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Полтавська область, Диканський район, с. Ландарі. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 489-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: мати, Койнаш Мотрона, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Ландарі.

Кокорокін Петро Васильович, військовослужбовець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 3.10.1943 р. Похований у с. Мозолівка.

Кокотяхін Пилип Абрамович, підпільник. 1920 р. н. Кременчуцький район, с. Пухальщина. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Кокурін А.В., молодший лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Кокурін К.А., старший лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Кодбін Михайло Олексійович, рядовий 18-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної стрілецької дивізії. Загинув 17.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Кодбонін Н., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Коленчук М.Д., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Колесніков Дмитро Володимирович, гвардії сержант, писар 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1900 р. н. Московська область, Комуністичний район. Призваний Нижньо-Тагільським райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 8.10.1943 р. на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизька, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: дружина, Колеснікова Ганна Єгорівна, проживала за адресою: Московська область, Комуністичний район, с. Н. Карцево.

Колесніченко Яків Юхимович, другий секретар підпільного райкому партії Глобинського району. Загинув 16.11.1941 р. Похований у с. Великі Кринки.

Колесова Т.І., рядова. Загинула восени 1943 р. Похована в смт. Градизьк.

Колива Михайло Кузьмович, підпільник. 1905 р. н. Глобинський Район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у вересні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Колісниченко Лука Федорович, підпільник. 1895 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Колісниченко Петро Федорович, підпільник. 1906 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Колісниченко Яків Юхимович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Колобов Михайло Васильович, рядовий 217-го стрілецького полку Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, південна околиця кладовища.

Колод Йосип Данилович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1911 р. н. Київська область, Канівський район, с. Студенець. Призваний Погребищенським райвійськкоматом Вінницької області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Колодій Афанасій Пилипович, підпільник. 1902 р. н. Глобинський район, с. Яроші. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Коломієць Борис Григорович, гвардії майор, начальник артилерійського полку 292-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1919 р. н. м. Оdesa. Призваний Одеським міськвійськкоматом. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове, центр. Рідні: дружина, Коломієць Лідія Миколаївна, проживала за адресою: м. Ростов-на-Дону, 32-а лінія, будинок, 24-а.

Коломієць Іван Данилович, підпільник. 1906 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Коломієць Микола Герасимович, лейтенант, командир взводу 79-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону. 1920 р. н. Кадровий військовий, у Червоній Армії з 1938 р. Зник безвісти 13.09.1941 р. в районі с. Сиротенки.

Колосов Микола Іванович, підпільник. 1915р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 30.03.1943 р. Похований у с. Великі Кринки.

Колунін Микола Іванович, сержант 232-го стрілецького полку. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, 2 ряд, могила № 2.

Колчієв Леонід Михайлович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1901 р. н. м. Алма-Ата. Призваний Кагановицьким райвійськкоматом Алма-Атинської області. Помер від отриманих поранень 16.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Колчієва Надія Григорівна, проживала за адресою: м. Алма-Ата, цивільний повітряний флот.

Коляда Іван Мойсейович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1906 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Комин Микола Васильович, рядовий. 1900 р. н., м. Москва. Призваний 24.11.1941 р. Подольським міськвійськкоматом м. Подольськ. Загинув 17.09.1943 р. Похований у с. Лізки.

Комінар А.Ш., підпільник разом с дружиною **Комінар А.А.**, і двома дітьми **Комінар М.А.** і **А.А.** Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Поховані в м. Глобине.

Комяков В.А., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Кондраков Федір Микитович, сержант 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Втопився у Дніпрі 6.10.1943 р. в районі смт. Градизьк.

Кондратов Т.Т., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Кондратьєв Михайло Олексійович, військовий ветеринарний фельдшер 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1917 р. н. Воронежська область, Павловський район, кадровий. Загинув 14.09.1941 р. Похований у с. Пирогів.

Конєбаєв Омерзан, гвардії рядовий, мінометник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Східно-Казахстанська область, Кіровський район. Призваний Кіровським райвійськкоматом. Загинув 6.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк, у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: мати, Челебаєва Чибил, проживала за адресою: Східно-Казахстанська область, Кіровський район, с. Кіровськ.

Конєв Тимофій Васильович, рядовий, стрілець 78-го стрілецького полку 74-ї стрілецької дивізії. 1902 р. н. Курська область, Золотухинський район. Призваний Золотухинським райвійськкоматом. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Конєва Параска Дмитрівна, проживала за адресою: Курська область, Золотухинський район.

Конін Федір Софронович, старшина. 1922 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у с. Середпілля.

Коноваденко Яків Петрович, гвардії рядовий. 1912 р. н. Загинув 9.11.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу.

Коновалов Борис Матвійович, гвардії рядовий, стрілець 11-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1921 р. н. Призваний Молотовським міськвійськкоматом, м. Молотов. Загинув 20.11.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: Ольга Василівна, проживала за адресою: Молотовська область, м. Молотов.

Коновалов Захар Євстахійович, рядовий, автоматник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Молотовська область, Цінський район. Призваний Цінським райвійськкоматом Молотовської області. Загинув 4.10.1943 р. Похований: нове міське, кладовище, північна околиця смт. Градизьк, братська могила № 5. Рідні: Коновалова Марія Георгіївна, проживала за адресою: Молотовська область, Цінський район, с. Шарініна.

Кононенко Михайло Петрович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку. 1917 р. н. Полтавська область, Шишацький район, с. Великий Перевіз. Призваний Шишацьким райвійськкоматом. Загинув 15.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 29. Рідні: Кононенко Ганна Федорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Шишацький район с. Великий Перевіз.

Коопалов Сабуар, гвардії рядовий 21-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1918 р. н. Помер 10.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Копасв, сержант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Копеленко Анастасія Захарівна, патріот-одиночка. 1905 р. н. Глобинський район. Розстріляна у 1942 р. Місце поховання невідоме.

Коперський Микола Іванович, лейтенант 692-го стрілецького полку 212-ї стрілецької дивізії. Ростовська область, Костянтинівський район, с. Костянтинівка. Помер від отриманих поранень 12.09.1941 р. в 397-у медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Весела Долина, кладовище. Рідні: батько, Коперський Іван, проживав за адресою: Ростовська область, Костянтинівський район, с. Костянтинівка.

Копилов Арсентій Іванович, сержант, командир відділення 1-го окремого моторного понтонно-мостового полку. 1910 р. н. Вологодська область, с. Костигіно. Призваний Ярославським райвійськкоматом Вологодської області. Загинув 30.10.1943 р. Похований: ст. Рублівка (приєднане до с. Погреби). Рідні: дружина, Копилова Раїса Олексіївна, проживала за адресою: м. Ярославль, Лапіно, 26, кв. 3.

Копилов Василь Євстигійович, рядовий, розвідник 490-ї артилерійської рота 84-ї стрілецької дивізії. 1918 р. н. Молотовська область, Чусовський район. Призваний Чусовським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 1.10.1943 р. в 193-у окремому медико-санітарному батальйоні 116-ї стрілецької дивізії. Похований у с. Шевченки. Рідні: дружина, Копилова Феодосія Васиївна, проживала за адресою: Молотовська область, ст. Силово, скляний завод.

Корепанов Микола Андрійович, рядовий. 1921 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у м. Глобине.

Корецький Андрій, рядовий. Загинув. Похований у с. Сиротенки, братська могила.

Корецький Максим Якимович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Кориска Яків Андрійович, рядовий. Загинув при форсуванні р. Дніпро. Похований у с. Кириківка, братська могила.

Коркієв Григорій Іванович, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. Помер від отриманих поранень 28.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Коркін Опанас Єгорович, рядовий, стрілець 160-го повітряно-десантного гвардійського полку. 1920 р. н. Призваний Усть-Майським райвійськкоматом Якутської області. Помер від отриманих поранень 17.11.1943 р. Похований у с. Кириківка, братська могила. Рідні: дружина, Захарова Мотрона Захарівна, проживала за адресою: Якутська область, Усть-Майський район.

Коркошенко Василь Платонович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похований у с. Великі Кринки.

Коркошенко Савелій Федорович, жертва нацизму. Глобинський район. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Корнєєв Олександр Олександрович, рядовий, стрілець 344-го стрілецького полку. 1897 р. н., Сталінградська область. Призваний Нижне-Чирським райвійськкоматом Сталінградської області. Загинув 8.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Корнєєва Євдокія Михайлівна, проживала за адресою: Сталінградська область, Нижне-Чирський район.

Корнієнко Ганна Дем'янівна, підпільниця. 1925 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Корнієнко Ганна Петрівна, жертва нацизму. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похована в с. Великі Кринки.

Корнієнко Григорій Омелянович, підпільник. 1907 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Корнієнко Іван Омелянович, гвардії рядовий 11-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1923 р. н. Великобагачанський район, с. Огірівка. Призваний Білоцерківським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 14.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований: м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: мати, Корнієнко Оксана Антонівна, проживала за адресою: Полтавська область, Білоцерківський район, с. Огірівка.

Коробський Панас Степанович, рядовий 346-го артилерійського полку 102-ї стрілецької дивізії. 1909 р. н. Полтавська область, Градизький район, с. Жовнино. Призваний Градизьким райвійськкоматом Полтавської області. Зник безвісти в серпні 1943 р. на території Глобинського району. Рідні: батько, Коробський Степан Тимофійович, проживав за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Жовнино.

Короленко Михайло Романович, гвардії рядовий, стрілець 248-го гвардійського стрілецького полку 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Чернігівська область, Понорницький район, с. Мезиль. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Корольков Геннадій Георгійович, рядовий 10-го гвардійського артилерійського полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1925 р. н. с. Бієрь. Призваний Кукморським райвійськкоматом Татарської АРСР. Помер від отриманих поранень 29.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Корольов Олександр Іванович, гвардії рядовий, автоматник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. Молотовська область, м. Чусове, вул. Халтурина, 4. Призваний Чусовським міськвійськкоматом. Загинув 4.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця смт. Градизька, братська могила № 5. Рідні: Красова Зоя Миколаївна, проживала за адресою: Молотовська область, м. Чусове, вул. Халтурина, 4.

Коромисленко Анастасія Федорівна, підпільниця. 1896 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у квітні 1942 р. Похована в м. Глобине.

Коросташов Іван Григорович, рядовий. 1916 р. н., Котелевський район, смт. Котельва. Загинув 27.10.1943 р. Похований у с. Липове.

Коросташов Михайло Павлович, рядовий. 1924 р. н., Котелевський район, смт. Котельва Загинув 10.10.1943 р. Похований у с. Липове.

Коротаєв Олександр Васильович, 209-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер 9.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Коротенко Антон Васильович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в червні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Коротков Павло Іванович, рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Корпошенко Василь Платонович, підпільник. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Корпунов Олександр Олексійович, гвардії сержант 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1923 р. н. Призваний Мишкінським райвійськкоматом Ярославської області. Загинув 18.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Корпунова В.М., проживала за адресою: Ярославська область.

Корснчук Степан А., рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1918 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Корф Йосип Юхимович, молодший лейтенант, командир стрілецького взводу 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Полтавська область, м. Кременчук. Помер від отриманих поранень 13.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, могила № 3. Рідні: мати, Корф Віра Йосипівна, проживала за адресою: Удмуртська АРСР, м. Іжевськ, Рибачий пров., 27.

Корчака Яків Андрійович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1907 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 8.12.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кириківка. Рідні: дружина, Корчака Мотрона А., проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, х. Середівка.

Корябін Юрій Володимирович, гвардії сержант 217-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї Армії. 1904 р. н. Призваний Єлисеєвським райвійськкоматом, Красноярського краю. Помер від отриманих поранень 14.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Рябчик Марія Пантелієва (Пантеліївна – Ред.), проживала за адресою: Красноярський край, Єлисеєвський район, Патесівський затон.

Корякін Микола Дмитрович, рядовий 34-го гвардійського стрілецького полку. Орловська область, Карачевський район, с. Томарино. Призваний Карачевським райвійськкоматом Орловської області. Помер від отриманих поранень 5.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка, громадське кладовище, західна його частина. Рідні: дружина, Корякіна Мотрона, проживала за адресою: Орловська область, Карачевський район, с. Томарино.

Косар Василь Архипович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1901 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Косарев, рядовий. Загинув у бою 17.09.41 р. Похований у с. Андріянівка.

Косенко А.А., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Косинов Петро Родіонович, старший сержант, командир відділення 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Молотовська область, м. Тубаха, Стахановський провулок, 22, кв. 3. Призваний Ворошиловським райвійськкоматом м. Березниці. Помер від отриманих поранень 4.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 41. Рідні: батько, Косинов Родіон Андрійович, проживав за адресою: Молотовська область, м. Тубаха, Стахановський провулок, 22, кв. 3.

Космилев Ілля Олексійович, старший сержант, писар 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1985 р. н. Тамбовська область, Гавриловський район. Призваний Тамбовським райвійськкоматом, м. Тамбов. Загинув 26.10.1943 р. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби), кладовище. Рідні: дружина, Космилева Ірина Михайлівна, проживала за адресою: Тамбовська область, Гавриловський район, с. Старо-Гавриловка.

Костенко Ананій Корнійович, підпільник. 1900 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Костенко Григорій Порфирівич, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1909 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Костенко Павло Іванович, гвардії рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка. Рідні: мати, Костенко Тетяна Федорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки.

Костенко Сергій Дмитрович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1897 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Костиля Іван Трохимович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1906 р. н. Помер від отриманих поранень 8.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу.

Костирський Василь Омелянович, підпільник. 1897 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Костюк Опанас Якович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1901 р. н. Полтавська область, смт. Котельва. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р. на узліссі, східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизька, від лівого краю, могила в 1-у ряду. Рідні: дружина, Костюк Анастасія Василівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район.

Косяк Василь Іллівч, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1916 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Косяк Віктор Михайлович, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку. Помер 9.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Косяков Михайло Андрійович, старший сержант, командир відділення 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Свердловська область, Білоярський район. Призваний Білоярським райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 7.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище,

північна околиця м. Градизька, братська могила № 2. Рідні: батько, Косяков Андрій Васильович, проживав за адресою: Свердловська область, с. Курмата.

Кот Іван Антонович, ветфельдшер 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1922 р. н. Загинув 14.09.1941 р. Похований у с. Пирого. (Вірогідно, що це той, що й наступний. – Ред.)

Кот Іван Антонович, фельдшер 1057-го стрілецького полку 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1922 р. н. Чернігівська область, Ніжинський район, с. Пашківка, кадровий військовий. Призваний Ніжинським райвійськкоматом Чернігівської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Кот, проживали за адресою: Чернігівська область, Ніжинський район, с. Пашковка. (Вірогідно, це той, що й попередній. – Ред.)

Котляр Іван Васильович, рядовий. Загинув 21.12.1943 р. Похований у с. Благовіщенка.

Котляр Іван Мойсейович, гвардії рядовий 11-го стрілецького полку. 1904 р. н. Глобинський район, с. Пирого. Помер від отриманих поранень 7.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Котлярчук Антон Семенович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку. 1900 р. н. Полтавська область, Опішнянський район, с. Заїченці. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 5.11.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Котлярчук Ганна Трохимівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Заїченці.

Котовський Іван Митрофанович, лейтенант, командир роти 468-го окремого лінійного батальйону зв'язку. 1921 р. н. Миколаївська область, Чаплинський район, с. Чаплинка. Загинув 7.09.1941 р. під час бомбардування. Похований у м. Глобине. Рідні: батько, Котовський Митрофан Максимович, проживав за адресою: Миколаївська область, Чаплинський район, с. Чаплинка.

Кочетков Андрій Пилипович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Молотовська область, Половинський район. Призваний Кизильським райвійськкоматом Молотовської області. Загинув 28.09.1943 р. Похований у с. Малі Погреби, кладовище. Рідні: дружина, Удовихіна Олександра Григорівна, проживала за адресою: Молотовська область, м. Половинське, вул. Камиша, 31, кв. 10.

Кочін І.Г., сержант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Кошеленко Анастасія Захарівна, підпільниця. 1905 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Кошка Олексій Іванович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1910 р. н. Київська область, Вище-Дубичанський район, с. Старосеньє. Призваний Вище-Дубичанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941р., на території Глобинського району. Рідні: проживали за адресою: Київська область, Вище-Дубичанський район, с. Старосеньє.

Кошкаръов Віктор Іванович, рядовий, стрілець 25-го стрілецького полку 8-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1907 р. н., Харківська область, Краснокутський район, с. Пархомівка. Призваний Дергачівським райвійськкоматом Харківської області. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. Похований у с. Мозолівка. Рідні: дружина, Боса О.Ф., проживала за адресою: Харківська область, Краснокутський район, с. Пархомівка.

Кравець Іван Іванович, підпільник. 1920 р. н. Кременчуцький район, с. Недогарки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Кравцов Кузьма Михайлович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1903 р. н., Воронежська область, Білогор'ївський район. Призваний Златоусівським райвійськкоматом. Загинув 8.10.1943 р. на правому березі р. Дніпро, навпроти с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Кравцова Ганна Арсентіївна, проживала за адресою: Воронежська область, Білогор'ївський район, с. Білогор'є.

Кравченко Андрій Денисович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Кравченко В.Я., рядовий. Загинув у бою. Похований у с. Обознівка, братська могила.

Кравченко Василь Володимирович, рядовий. 1901 р. н. Помер від отриманих поранень 14.01.1944 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Кравченко Василь Павлович, рядовий, автоматник 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, Миргородський район, с. Єрмаки. Призваний Миргородським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув у бою 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Кравченко Олександра Захарівна, проживала за адресою: Полтавська область, Миргородський район с. Єрмаки.

Кравченко Петро Андрійович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1900 р. н. Сумська область, Лебединський район. Призваний Лебединським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Кравченко, проживали за адресою: Сумська область, Лебединський район.

Крамаренко Іван Андрійович, рядовий. 1913 р. н. Полтавська область, Котелевський район, смт. Котельна. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 10.10.1943 р. Похований у с. Липове. Рідні: дружина, Крамаренко Марія Пилипівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район.

Крапивко Павло Миколайович, сержант. 1908 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район, с. Якимівка. Помер від отриманих поранень 30.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Крапівін Іван Федулович, сержант, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Свердловська область, Камишловський район. Призваний Камишловським райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 27.09.1943 р. Похований південно-західніше с. Лізки в саду, могила № 2. Рідні: мати, Крапівіна Ганна Степанівна, проживала за адресою: Свердловська область, с. Черша.

Красильников Василь Єгорович, гвардії старшина 19-го медико-санітарного батальйону 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 3.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Красильников Петро Кирилович, рядовий, мінометник 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Вологодська область, Мясинський район. Призваний Мясинським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 13.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 2. Рідні: дружина, Красильникова Катерина Степанівна, проживала за адресою: Вологодська область, Мясинський район, с. Михайловське.

Красій Герасим Васильович, жертва нацизму. 1900 р. н. Обознівська сільська рада. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у с. Обознівка.

Красілов Василь Іванович, підпільник. 1922 р. н. Глобинський район, с. Петрівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 27.09.1943 р. Похований у с. Петрівка.

Краснов Ф.В., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Кратков Михайло Якимович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1918 р. н. Полтавська область, Глобинський район. Призваний Пирогівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 14.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця. Рідні: дружина, Черевань М.А., проживала за адресою: Полтавська область, Глобинський район, с. Черевані.

Крекотень Микола, військовослужбовець. Загинув у 1943 р. Похований у с. Середпілля.

Кривенко Трохим Пилипович, підпільник. 1907 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Кривицький Іполит Германович, молодший лейтенант, ад'ютант дивізіону 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії 824-го артилерійського полку. 1916 р. н. Загинув у 1941 р. Похований у с. Яроші. Рідні: батько, Кривицький Олександр, проживав за адресою: м. Сталіно, соцістечко, Олексіївський проспект.

Кривицький Іполит Олександрович, молодший лейтенант 824-го артилерійського полку 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. Зник безвісти 12.09.1943 р. на території Глобинського району.

Кривоніс Кирило Дем'янович, підпільник. 1896 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Криворучков А.І., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Кривошапка Савелій Федорович, підпільник. 1897 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Крикунов Василь Костянтинівч, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Красноярський край, Курагинський район. Призваний Ворошиловським райвійськкоматом Красноярської області. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Малі Погреби, кладовище. Рідні: батько, Крикунов Костянтин Семенович, проживав за адресою: Красноярський край, Курагинський район, с. Миколаївка.

Криса Федір Мойсейович, підпільник, голова колгоспу «П'ятирічка». 1904 р. н. Кременчудський район, с. Недогарки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Кроведов Кузьма Михайлович, рядовий 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 8.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, перепохований у с. Мозолівка, братська могила.

Кропивка Іван Кузьмович, підпільник. 1886 р. н. с. Зубані. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Кротков Павло Іванович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. Помер від отриманих поранень 8.12.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Кротов Василь Петрович, гвардії молодший сержант, командир відділення 34-го гвардійського стрілецького полку. 1922 р. н. Орловська область, Почепський район. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Крошкін Яків Васильович, рядовий 65-го артилерійського полку. 1895 р. н. м. Кострома. Призваний Сосновським райвійськкоматом Ярославської області. Помер від отриманих поранень 4.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина. Дружина Крошкіна А.І., Ярославська область, с. Соснівка.

Круглов Іван Васильович, капітан, командир авіаескадрилі 289-го ближньобомбардувального авіаполку 63-ї авіаційної дивізії. 1910 р. н. м. Москва. Призваний Московським райвійськкоматом Московської області. Загинув 13.09.1941 р. Похований у с. Турбаї. Рідні: дружина, Ксенофонтова Людмила Миколаївна, проживала за адресою: м. Харків, вул. К. Лібкнехта, 79, кв. 140.

Круглов Іван Григорович, гвардії сержант, командир гармати, 21-го повітрянодесантного стрілецького полку 4-ї Армії. 1918 р. н. Загинув 23.11.1943 р. в 64-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований смт. Градизьк. Рідні: батько, Григорій Васильович, проживав за адресою: м. Москва, вул. Бутирська, 83, кв. 2.

Кругляк Іван Митрофанович, підпільник. 1874 р. н. Глобинський район, с. Пустовітове. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Кружков Єгор Семенович, гвардії сержант, водії 24-го окремого інженерного аеродромного батальйону 5-ї повітряної Армії. 1922 р. н. Мордовська АРСР, Торбеєвський район, с. Краснопольє. Призваний Торбеєвським райвійськкоматом. Загинув 14.10.1943 р. при виконанні бойового завдання. Похований у м. Глобине, біля церкви (північна сторона). Рідні: сестра, Кружкова Парасковія Семенівна, проживала за адресою: Мордовська АРСР, Торбеєвський район, с. Краснопольє.

Крупнов Олександр, матрос 289-ї гвардійської стрілецької дивізії. Загинув у вересні 1943 р. в бою під час форсування р. Дніпра в районі смт. Градизьк.

Крупчнн В., військовослужбовець. Загинув 26.09.1943 р. Похований у м. Глобине, братська могила цукрозавод.

Крутов Василь Олександрович, гвардії лейтенант, командир взводу управління батальйону 80-ї гвардійської стрілецької дивізії 1919 р. н. Пензенська область, Лунинський район, с. Адамовка, кадровий. Загинув 22.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: батько, Круглов Олексій Фотійович, проживав за адресою: Пензенська область, колгосп «Нова Заря».

Крюков Н.Т., рядовий. Загинув при форсуванні р. Дніпро в жовтні 1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме.

Крючков Микола Іванович, гвардії лейтенант, командир мінометного взводу 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Рязанська область, с. Секіріно. Загинув 6.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця смт. Градизьк, братська могила № 5. Рідні: мати, Крюčkова Єлизавета Гаврилівна, проживала за адресою: Рязанська область, с. Секіріно.

Кряков Петро Максимович, старший сержант, командир відділення 42-го гвардійського стрілецького полку 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Рязанська область, м. Касимов, вул. Воровського, 10. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Крячко Філімон Макарович, підпільник. 1897 р. н. Глобинський район, с. Бабичівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Кубанєв Микола Олексійович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1920 р. н. Свердловська область, с. Комарово. Помер від отриманих поранень 22.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, могила № 34. Рідні: мати, Кубанєва Пелагея Іванівна, проживала за адресою: Свердловська область, с. Комарово.

Кугаєвський Геннадій Тихонович, гвардії капітан інженерного полку 206-го гвардійського стрілецького полку. 1912 р. н. Омська область, Тобольський округ, Байкаловський район, с. Байкалово. Помер 13.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, парк. Рідні: дружина, Кугаєвська Милотода Омелянівна, проживала за адресою: Новосибірська область, Наримський округ, Молчановський район, с. Молчаново.

Кудін Павло Іванович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї Армії. 1904 р. н. м. Опішня. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 27.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Кудінова Євдокія Мойсеївна, проживала за адресою: Полтавська область, с. Опішня.

Кудрявцев І., гвардії лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Кузнецов Борис Степанович, підпільник. 1912 р. н. Глобинський район, с. Заможне. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 7.09.1942 р. Похований у с. Заможне.

Кузнецов Микола Васи́льович, лейтенант, начальник школи молодших командирів 79-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону. 1921 р. н. Зник безвісти 13.09.1941 р. в районі с. Сиротенки.

Кузнецов Микола Тимофійович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1907 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Громино. Призваний Штепівським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні проживали за адресою: Сумська область, Штепівський район, с. Громино.

Кузнецов Михайло Іванович, рядовий, хлібозавод № 380. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Кузнецов Михайло Олександрович, гвардії старший сержант 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 8.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: батько, Кузнецов О.В., проживав за адресою: Московська область, Михайлівський район, с. Данилово.

Кузнецов Олександр Андрійович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1921 р. н. Помер від отриманих поранень 19.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: мати, Кузнецова Є.Д., проживала за адресою: Куйбишевська область, м. Ульяновськ, вул. Воробйова, 52.

Кузнецов Олександр Єгорович, старший лейтенант, командир взводу 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Саратовська область, Бураський район, с. Бурасово. Призваний Бураським райвійськкоматом Саратовської області. Загинув 26.09.1943 р. Похований: північно-східна околиця с. Махнівка. Рідні: батько, Кузнецов Єгор Іванович, проживав за адресою: Саратовська область, Бураський район, с. Бурасово.

Кузнецов Панас Якович, старший сержант, командир відділення 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Алтайський край, Чаришський район, с. Бядеровка. Призваний Чаришським райвійськкоматом, Алтайського краю. Загинув 2.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля. Рідні: батько, Кузнецов Яків Олексійович, проживав за адресою: Алтайський край, Чаришський район, с. Бядеровка.

Кузнецов Федір Абрамович, гвардії старший сержант, командир відділення 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії 7-ї гвардійської Армії. 1915 р. н. м. Томськ, пров. Тімірязєва, 19, кв. 11. Призваний Томським міськвійськкоматом Новосибірської області. Загинув 7.10.1943 р. при форсуванні р. Дніпро. Похований у с. Чигирин-Діброва, братська могила. Рідні: батько, Кузнецов Абрам Тарасович, проживав за адресою: м. Томськ, пров. Тімірязєва, 19, кв. 11.

Кузубенко М.С., інспектор народної освіти м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1943 р. Похований м. Глобине.

Кузьменко Макар Якович, ефрейтор, радист 8-ї гвардійської десантної дивізії. 1922 р. н. Дніпропетровська область, с. Кайдаки, вул. Базарна, 25. Призваний Кіровським райвійськкоматом м. Куйбишева. Загинув 11.10.1943 р. Похований: берег р. Дніпра – с. Воронівка, приєднане до с. Пронозівка. Рідні: сестра, Кузьменко Валентина Яківна, проживала за адресою: Куйбишевська область, ст. Безим'янка 5, будівельний майданчик, соцмістечко 8, кв. 4.

Кукарін О.В., молодший лейтенант 97-ї стрілецької дивізії. Загинув при форсуванні р. Дніпро у жовтні 1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме.

Кукушкін Василь Васильович, гвардії рядовий, мінометник 139-го гвардійського артилерійського полку. 1919 р. н. Вологодська область, Кирилівський район. Призваний Кирилівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 11.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 25. Рідні: батько, Кукушкін Василь Гаврилович, проживав за адресою: Вологодська область, Кирилівський район, с. Демидове.

Кулешов Василь Андрійович, рядовий, стрілець 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Вологодська область, с. Путково. Призваний Сунженським райвійськкоматом Вологодської області. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: батько, Кулешов Андрій Опанасович, проживав за адресою: Вологодська область, Суженський район, с. Путково.

Кулик Іван Єфремович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1903 р. н. Полтавська область. Призваний Семенівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 14.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, могила № 28. Рідні: дружина, Кулик Марія Антонівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Заїченці.

Куликов Ілля Андрійович, гвардії рядовий, стрілець 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1901 р. н. Ставропольський край, Ново-Олександрівський район, х. Фельд. Призваний Ново-Олександрівським райвійськкоматом Ставропольського краю. Загинув 27.09.1943 р. Похований: південно-східна околиця 20 м. с. Рублівка (приєднане до с. Погреби). Рідні: дружина, Куликова Ганна Федорівна, проживала за адресою: Ставропольський край, Ново-Олександрівський район, х. Фельд.

Куликов Михайло Ілліч, гвардії рядовий 466-го мінометного полку. 1897 р. н. м. Володимир. Помер від отриманих поранень 24.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Кулібаба Андрій Павлович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку. 1910 р. н. Полтавська область, Диканський район Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 1.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Кулібаба, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Кононенки.

Кулінич Роман Павлович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1894 р. н. Полтавська область, Котелевський район. Призваний Котелевським райвійськкоматом. Загинув 15.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк, у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Кулінич Парасковія Володимирівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, с. Котельва.

Кулінич Степан Іванович, рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Полтавська область, смт. Котельва. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизька, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: Кулінич Марія Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, смт. Котельва.

Куліш Василь Григорович, рядовий, хлібозавод № 380. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Куліш Федір Самійлович, підпільник. 1883 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Кульрина І., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Кульчій Павло Іванович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. Полтавська область, Оболонський район. Помер від отриманих поранень 20.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 32. Рідні: батько, Кульчій Федір Петрович, проживав за адресою: Полтавська область, Оболонський район, с. Жовтневе.

Курбаніяхов Бабаджан, рядовий. Загинув 28.09.1943 р. Похований на х. Шевченків.

Курила Яким Олексійович, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Полтавська область, Опішнрянський район. Призваний Опішнрянським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 16.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька, в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Курила Марія Павлівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнрянський район, с. Полтавка.

Курило Григорій Давидович, рядовий. 1914 р. н. Полтавська область, Новосанжарський район, с. Кунцеве. Призваний Новосанжарським райвійськкоматом. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Васьківка. Рідні: дружина, Шкурупій Євгенія Василівна, проживала за адресою: Полтавська область, Новосанжарський район, с. Кунцеве.

Курін Іван Кузьмович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н., Таджикицька РСР, с. Ура-Тюбе. Призваний Ленінабадським райвійськкоматом Таджикицької РСР. Загинув 27.09.1943 р., Похований у с. Лізки. Рідні: дружина, Куріна Парасковія Кузмівна, проживала за адресою: Таджикицька РСР, Молотовська область, с. Ура-Тюбе.

Курінько Роман Трохимович, підпільник. 1911 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Куріпка Іван Іванович, рядовий. 1906 р. н. Полтавська область, Диканський район. Помер від отриманих поранень 11.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Куркаєв С.С., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Куртіміна Петро Іванович, сержант. 1913 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у с. Броварки.

Куртушин Григорій Михайлович, рядовий, радіо-телефоніст 232-го стрілецького полку. 1905 р. н. Саратовська область, Аркадацький район, с. Львовка. Призваний Аркадацьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 425-у окремому медико-санітарному батальйоні 343-ї стрілецької дивізії. Похований у с. Пузикове. Рідні: дружина, Картушина Саламаїда Олексіївна, проживала за адресою: Саратовська область, Аркадацький район, с. Львовка, 1-а.

Курчев Максим Матвійович, старший лейтенант 102-го окремого батальйону зв'язку 81-ї стрілецької дивізії. 1908 р. н. Зник безвісти 10.07.1942 р. в районі с. Сиротенки.

Кутанов Василь Іванович, молодший сержант. Омська область. Загинув 7.10.1943 р. при форсуванні р. Дніпро. Похований у с. Мозолівка, братська могила.

Кутузов Іван Петрович, гвардії ефрейтор, артилерист 32-го гвардійського корпусного артилерійського полку. 1923 р. н. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Кучевола Тетяна Юхимівна, підпільниця. 1909 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похована с. Великі Кринки.

Кученко Василь Маркіянович, підпільник. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Кучер Григорій Дмитрович, сержант 768-го гвардійського стрілецького полку 4-ї гвардійської Армії. 1914 р. н. Загинув восени 27.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: проживала за адресою: Дніпропетровська область, ст. Верхньодніпровськ.

Кучеренко Яків Іванович, гвардії рядовий 29-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1914 р. н. Зінківський район, с. Яблуневе. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Кучеренко, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, х. Зайці.

Кучмар Віталій Лаврович, гвардії лейтенант, помічник по технічній частині командира батальйону 23-го автополку. 1913 р. н. Аджарська область. Загинув 13.06.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Богуславська Тетяна Олексіївна, проживала за адресою: м. Москва, вул. Міщанська, 32, кв. 3.

Кучуков Раймкул, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Фрунзенська область, Кеминський район, колгосп «Карало». Призваний Кеминським райвійськкоматом Фрунзенської області. Загинув 2.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля, кладовище. Рідні: дружина, Кучукова Сіягуль, проживала за адресою: Фрунзенська область, Кеминський район, колгосп «Карало».

Кущаренко Г.І., рядовий. Загинув у бою. Похований у с. Обознівка, братська могила.

Кушнір Терентій Захарович, гвардії рядовий, стрілець 42-го гвардійського стрілецького полку. 1914 р. н. Харківська область, Золочівський район, с. Довдик. Помер від отриманих поранень 15.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Кушніренко Андрій Степанович, гвардії рядовий 16-го повітряно-десантного гвардійського полку 5-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1895 р. н. Полтавська область, смт. Диканька. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 2.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Кушніренко Єлизавета Тимофіївна, проживала за адресою: Ташкентська область, Чирчицький район.

Куш Пилип Омелянович, кухар 384-ї польової хлібопекарні. 1897 р. н. Київська область, Тетіївський район. Призваний Тетіївським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Лавренєв Петро Іванович, рядовий, командир відділення 287-го стрілецького полку 95-ї стрілецької дивізії. 1923 р. н. Могильовська область, Горєцький район, с. Сорокопуда. Помер від отриманих поранень 27.09.1943 р. в 104-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Броварки. Рідні: батько, Іван Андрійович, проживав за адресою: Могильовська область, Горєцький район, с. Сорокопуда.

Лаврик Кузьма Іванович, підпільник. 1883 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в червні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Лаврюк Андрій Федорович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1908 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Тарасівка. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув у бою 5.12.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Лаврюк Віра Пилипівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Тарасівка.

Лагно Іван Федорович, підпільник. 1917 р. н. Глобинський район с. Святилівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похований у с. Святилівка.

Ладченко Анатолій Сергійович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1905 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Лазаренко Антон Олександрович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1919 р. н. Полтавська область, Іркліївський район. Призваний Іркліївським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 19.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька, в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Лазаренко Ганна Демидівна, Полтавська область, Іркліївський район, с. Скородиста.

Лазарчук Михайло Максимович, старший сержант, командир відділення 170-го окремого стрілецького полку. 1905 р. н. Помер від отриманих поранень 14.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Лазоренко Тетяна Трохимівна, підпільниця. 1914 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Лаптев Іван Микитович, гвардії рядовий 48-го стрілецького батальйону. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р., у 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, старе кладовище.

Ларіонов Петро Павлович, гвардії рядовий 204-го стрілецького полку 4-ї Армії. 1911 р. н. Помер від отриманих поранень 19.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Латинін Микола Іванович, гвардії рядовий 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1924 р. н., Пермська область, м. Добрянка. Помер від отриманих поранень 20.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила.

Лачко Сава Микитович, рядовий. 1911 р. н. Великобагачанський район, с. Байрак. Помер від отриманих поранень 15.02.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Лебедєв Микола Олександрович, лейтенант. 1908 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у с. Середпілля.

Левадний Федір Карпович, рядовий 1-го гвардійського повітряно-десантного полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1919 р. н. Призваний Благовіщенським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 4.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Ольга А., проживала за адресою: Башкирська АРСР, Благовіщенський район, вул. Старикова, 3.

Левкович Олександр Абрамович, рядовий, водій 81-ї стрілецької дивізії. 1919 р. н. Житомирська область, Овруцький район, ліспромгосп. Призваний Овруцьким райвійськкоматом Житомирської області. Загинув в районі м. Кременчук 13.09.1941 р. Тіло залишене на полі бою (с. Обознівка). Рідні: батько, Левкович Абрам, проживав за адресою: Житомирська область, Овруцький район, ліспромгосп.

Легута Андрій Никифорович, підпільник. 1893 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Лелеков Микола Федорович, гвардії молодший лейтенант, командир взводу 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Орджонікідзенський край, Благодарненський район, с. Александрія. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, південна околиця, кладовище. Рідні: батько, Лелеков Федір Євдокимович, проживав за адресою: Туркменська РСР, м. Мари, вул. Маргабська, 14.

Лемберський Михайло Фраймович, рядовий 583-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону. Зник безвісти 11.09.1943 р. на території Глобинського району.

Лемешко Григорій Опанасович, старший лейтенант. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Фрунзівка, братська могила.

Ленівенко Андрій Петрович, рядовий, зв'язківець 18-го гвардійського стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1916 р. н. Харківська область, Краснокутський район, с. Пархомівка. Призваний Пархомовським райвійськкоматом Харківської області. Помер від хвороби 28.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Ленівенко Олена Михайлівна, проживала за адресою: Харківська область, Краснокутський район, с. Пархомівка.

Лень Павло Антонович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. Полтавська область, Шишацький район. Призваний Криворучьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 23.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 34. Рідні: дружина, Лень Марія, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Пришиб.

Леонідов Григорій Михайлович, гвардії рядовий. Помер від отриманих поранень 21.10.1943р. Похований у м. Глобине.

Леонів Іван Васильович, рядовий, стрілець 29-го гвардійського стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1920 р. н. Воронежська область,

Дрязгинський район. Призваний Кіровським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, за 300 м, у садку. Рідні: батько, Леонов Василь Федорович, проживав за адресою: Воронежська область, Дрязгинський район, с. Куліни.

Леонтєв Павло Петрович, рядовий. Загинув восени 1943 р. при форсуванні р. Дніпро. Похований у с. Кириаківка.

Лєпа Іван Федорович, рядовий, стрілець 344-го стрілецького полку. 1902 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район, с. Байрак. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 14.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина. Рідні: дружина, Лєпа П.Є., проживала за адресою: Полтавська область, с. Велика Багачка.

Лєсько Т.І., рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1897 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Лєтюк Володимир Антонович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Лещенко Василь Мойсейович, рядовий, стрілець 1-го стрілецького полку. 1904 р. н. Полтавська область. Помер від отриманих поранень 6.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина. Рідні: дружина, Лещенко А.М., проживала за адресою: Полтавська область, с. Вороніно.

Лещенко Григорій Леонтійович, гвардії старший лейтенант, командир батареї 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914 р. н. Краснодарський край, Новоградський район, ст. Ново-Пластунська. Призваний Олександрівським райвійськкоматом Краснодарського краю. Загинув 26.09.1941 р. Похований у с. Фрунзівка. Рідні: мати, Лещенко Василіса Матвіївна, проживала за адресою: Краснодарський край, Новоградський район, ст. Ново-Пластунська.

Лещук Захар Васильович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1902 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Лєнков Василь Васильович, рядовий, радист 8-ї гвардійської десантної дивізії. 1922 р. н. Калінінська область, Калязинський район, с. Троїцьке. Призваний Кіровським райвійськкоматом м. Куйбишева. Загинув 11.10.1943 р. Похований: берег р. Дніпра – с. Воронівка, приєднане до с. Пронозівка. Рідні: мати, Лєнкова Ганна Василівна, проживала за адресою: м. Калінін, вул. Садова, 32/28.

Лєзогуб Марія Вакулівна, жертва війни, колгоспниця. 1898 р. н. Глобинський район, с. Гусине. Загинула в результаті вибуху авіаційної бомби 1.10.1943 р. Похована в с. Гусине.

Лєницький Антон Олексійович, рядовий 204-го стрілецького полку 69-ї стрілецької дивізії 4-ї Армії. 1924 р. н. Полтавська область, Золотоніський район. Призваний Золотоніським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 20.11.1943 р. Похований у с. Погреби. Рідні: дружина, Тетяна Прокопівна, проживала за адресою: Полтавська область, Золотоніський район, с. Чапаївка.

Лєсенко Григорій Вікторович, лейтенант, командир взводу 798-го стрілецького полку 227-ї стрілецької дивізії. 1916 р. н., Полтавська область, Глобинський район, с. Весела Долина. Кадровий військовий. Зник безвісти в 1941 р. поблизу с. Весела Долина. Рідні проживали за адресою: Полтавська область, Великокринківський район, с. Весела Долина.

Лєсенко Карпо Луквич, підпільник. 1896 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Лисенко Петро Васильович, підпільник. 1908 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у вересні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Лисенко Тетяна Григорівна, підпільниця. 1899 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Лисенко Тетяна Федорівна, мирна жителька. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похована в с. Великі Кринки.

Лисенко Федот Петрович, підпільник. 1896 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Лисий Гордій Ісакович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1901 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Лисичин Василь Іванович, рядовий 195-го гвардійського стрілецького полку 66-ї стрілецької дивізії. Куйбишевська область, Каширський район. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка, верхнє кладовище, з південної сторони. Рідні проживали за адресою: Куйбишевська область, Каширський район.

Лисича Пилип Васильович, рядовий, стрілець 138-ї стрілецької дивізії. 1901 р. н. Миргородський район с. Великі Сорочинці. Призваний Миргородським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 27.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Лещенко Ірина Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Миргородський район, с. Великі Сорочинці.

Лисянський Михайло Семенович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1908 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Лявниненко Іпат Васильович, сторож редакції районної газети м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похований у м. Глобине.

Лявниненко Олександра Тихонівна, жертва війни. Глобинський район, м. Глобине. Загинула під час бомбардування у жовтні 1943 р. Похований у м. Глобине, кладовище.

Лявниненко Федір Фірсович, військовослужбовець. 1888 р. н. Глобинський район, с. Попівка. Помер від отриманих поранень у листопаді 1943 р. Похований у с. Попівка.

Лихвар Василь Миколайович, гвардії рядовий 139-го гвардійського артилерійського полку. 1915 р. н. Полтавська область, Котелевський район с. Козлівщина. Загинув 14.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Лібкнехт Кім Петрович, гвардії сержант, командир стрілецького загону 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Тамбовська область, с. Уварово. Призваний Тамбовським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 21.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: сестра, Желоботій Алла, проживала за адресою: Тамбовська область, с. Уварово, ст. Обловка.

Лігостаєв Іван Назарович, гвардії рядовий, зв'язківець 233-го гвардійського артилерійського полку 95-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Чкаловська область, Новосергієвський район, зернорадгосп № 2. Призваний Новосергієвським райвійськкоматом Чкаловської області. Помер від отриманих поранень 27.09.1943

р. Похований у с. Броварки. Рідні: мати, Онисія Гур'єва, проживала за адресою: Чкаловська область, Новосергієвський район, зернорадгосп № 2.

Ліжиков Михайло Миколайович, рядовий. Помер від отриманих поранень 15.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу.

Ліліпов Сергій Олександрович, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 9.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Лісняк Давид Митрофанович, підпільник. 1890 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Лісняк Лука Митрофанович, підпільник. 1895 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Лісняк Олексій Михайлович, підпільник. 1905 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Лісняк Павло Давидович, підпільник. 1911 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Лісняк Сергій Леонтійович, підпільник. 1912 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Літцев Я.С., рядовий 97-ї стрілецької дивізії. Загинув при форсуванні р. Дніпро в жовтні 1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме.

Ліхашевський Дмитро Григорович, старший лейтенант. Загинув у вересні 1941 р. Похований у с. Федорівка.

Лобанов Анатолій Дмитрович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1925 р. н. Помер від отриманих поранень 26.11.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: батько, Лобанов Д.І., проживав за адресою: Ярославська область, Углицький район.

Лобода Іван Олексійович, підпільник. Директор Зубанівської школи. 1911 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Лобода Лука Петрович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Лобода Олександра Макарівна, підпільниця. 1904 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Лобода Олександра Омелянівна, підпільниця. 1890р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Лобода Олексій Ларіонович, підпільник. 1906 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Лобунець Микола Павлович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1904 р. н. Полтавська область, Миргородський район, с. Зубівка. Призваний Миргородським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув у бою 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Лобунець Ганна

Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Миргородський район с. Зубівка.

Ловейко Степан Якович, рядовий 593-го окремих стрілецький батальйон 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1914 р. н. м. Київ. Призваний Штепівським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Ловейко, проживали за адресою: м. Київ, вул. Дачна, 17.

Логвиненко Яків Мусійович, підпільник. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Логвиновський Василь Федорович, підпільник. 1903 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в вересні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Логінов Микола Сергійович, гвардії молодший лейтенант, командир взводу 1-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1923 р. н. м. Москва, вул. Шереметєвська, 22, кв. 4, кадровий. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: мати, Логінова Марія Іванівна, проживала за адресою: м. Москва, вул. Шереметєвська, 22, кв. 4.

Логінов Олексій Іванович, старший сержант, командир відділення 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1911 р. н. Ульяновської область, Базарносизганський район, с. Красна Сосна. Призваний Базарносизганським райвійськкоматом Ульяновської області. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. Похований 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Логінова Віра Миколаївна, проживала за адресою: Ульяновської область, Базарносизганський район, с. Красна Сосна.

Логунов Микола Федорович, рядовий, стрілець 139-го гвардійського артилерійського полку. 1918 р. н. м. Воронеж. Загинув 27.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 17. Рідні: мати, Логунова Ганна Михайлівна, проживала за адресою: м. Воронеж, вул. 20 років Жовтня, 11.

Ломов Григорій Захарович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1894 р. н. Курганська область, Куртамиський район. Призваний Куртамиським райвійськкоматом Курганської області. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 2. Рідні: дружина, Ломова Валентина Онисимівна, проживала за адресою: Курганська область, Куртамиський район, с. Галкіно.

Лопутенко Кіндрат Кіндратович, молодший сержант. 1918 р. н. Загинув 2.09.1941 р. Похований у с. Манжелія.

Лосев, матрос 289-ї гвардійської стрілецької дивізії. Загинув під час форсування р. Дніпро в районі смт. Градизьк у вересні 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Лубко Степан Андрійович, рядовий, стрілець 1-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку. 1915 р. н. Горьківська область. Призваний Муромським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 11.12.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кириківка, братська могила. Рідні: дружина, Лубко Парасковія Олексіївна, проживала за адресою: Горьківська область, Муромський район, с. Жемчужина.

Луговий Павло Петрович, сержант, помічник командира взводу 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Курська область, Волчанський район, с. Шалдас. Призваний Каменським райвійськкоматом Свердловської області. Помер від отриманих поранень 4.10.1943 р. Похований нове

міське кладовище, північна околиця смт. Градизьк, братська могила № 5. Рідні: батько, Луговий Петро Іванович, проживав за адресою: Курська область, Глучанський район, с. Шалдас.

Лузін Іван Олексійович, гвардії рядовий 217-го армійського запасного стрілецького полку 80-ї стрілецької дивізії. 1906 р. н. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, 1 ряд, могила № 1.

Лук'яненко Кузьма Іванович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1898 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Лук'янов Василь Якович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1921 р. н. Призваний Астрадамовським райвійськкоматом Ульяновської області. Помер від отриманих поранень 12.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: проживали за адресою: Ульяновська область, Астрадамовський район, с. Помшено.

Лукин Григорій Ілліч, рядовий 232-го гвардійського стрілецького полку. 1908 р. н. Московська область, м. Дмитров. Призваний Московським міськвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 16.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, північна околиця.

Лукманов Ахта Лукманович, старший лейтенант. Загинув у вересні 1943 р. при форсуванні р. Дніпро. Похований у с. Пронозівка, братська могила.

Лукшин Василь Михайлович, гвардії молодший сержант, командир відділення 230-го стрілецького полку. 1925 р. н. Горьківська область, Первомайський район, с. Ново-Нікольське. Призваний Первомайським райвійськкоматом Горьківської області. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, 2 ряд. Рідні: мати, Лукшина Марія Іванівна, проживала за адресою: Горьківська область, Первомайський район, с. Ново-Нікольське.

Лук'яненко Ганна Савівна, хірургічна медсестра 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1922 р. н. Загинула у вересні 1941 р. Похована в с. Яроші, братська могила.

Лупанов Сергій Андрійович, рядовий. Помер 4.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Лупинос (Лупниіс) Іван Свиридович, патріот-одиночка. 1912 р. н. Глобинський район. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1942 р. Місце поховання невідоме.

Луценко П.А., молодший лейтенант. Помер від отриманих поранень 27.08.1941 р. Похований у с. Лукашівка.

Любенко Іван Михайлович, молодший лейтенант, командир взводу 1059-го стрілецького полку 297-ї стрілецької дивізії. Зник безвісти 12.09.1941 р. в районі с. Яроші. Рідні: батько Любенко Михайло Петрович, проживав за адресою: Кам'янець-Подільська область, Чемеровецький район, с. Кутевці.

Любич Фотій Терентійович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1897 р. н. Київська область, Мальківський район, с. Хижня. Призваний Мальківським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, Любичева, проживала за адресою: Київська область, Мальківський район, с. Хижня.

Любченко Василь Митрофанович, підпільник. 1900 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в липні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Ляунтулаєв Джура, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. Андижанська область, Ленінський район. Призваний Ленінським райвійськкоматом Андижанської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований південно-західніше с. Лізки. Рідні: дружина, Матабар, проживала за адресою: Андижанська область, Ленінський район, колгосп ім. Фрунзе.

Лютенько Степан Опанасович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1917 р. н. Полтавська область, Котелевський район. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі південно-східної частини острова, прилеглого до правого берега р. Дніпро Похований: 6 км у південно-західному напрямку м. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: дружина, Міняйлова Ганна Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, с. Котельва.

Львов В'ячеслав Іванович, рядовий 217-го стрілецького полку. 1925 р. н. Ярославська область, Некоузський район с. Веретея. Призваний Некоузським райвійськкоматом Ярославської області. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. в 81-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Середпілля. Рідні: мати, Львова Ганна Олексіївна, проживала за адресою: Ярославська область, Некоузський район, с. Веретея.

Маврін Олексій Юхимович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Рязанська область, Каверінський район. Призваний Балашихинським райвійськкоматом Московської області. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Лізки, в саду, могила № 2. Рідні: мати, Тетяна Михайлівна, проживала за адресою: Рязанська області, Каверінський район, с. Б.Агімово.

Магда Іван Михайлович, жертва нацизму. Бугаївська сільська рада. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля невідома.

Магда Опанас Павлович, підпільник. 1882 р. н. Глобинський район, с. Шушвалівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Магда Петро Созонтович, підпільник. 1898 р. н. с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Маєвський Павло Трохимович, гвардії старший сержант 21-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1920 р. н. Київська область, Узинський район, с. Четлук. Призваний Узинським райвійськкоматом Київської області. Помер від отриманих поранень 19.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Мазура Н.С., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Мазуров Артемій Андрійович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1901 р. н. Призваний Якутським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Мазур Марія Степанівна, проживала за адресою: м. Якутськ, Алданська, 44.

Мазурук Федір Володимирович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1905 р.

н. Вінницька область, Джулинський район, с. Викноно. Призваний Джулинським райвійськкоматом Вінницької області. Зник безвісти 9.09.1941р., на території Глобинського району. Рідні: дружина, проживала за адресою: Вінницька область, Джулинський район, с. Викноно.

Майденко Павло Євдокимович, рядовий 210-го зенітного полку 4-ї гвардійської Армії. 1916 р. н. Харківська область, Ізюмський район, с. Кам'янка. Призваний Ізюмським райвійськкоматом. Помер від хвороби 20.10.1943 р. Похований у с. Радалівка. Рідні: мати, Майденко Ф.І., проживала за адресою: Харківська область, Ізюмський район, с. Кам'янка.

Майковський Андрій Степанович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1916 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Майоров Сергій Єрмолайович, гвардії сержант 21-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку. 1919 р. н. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Макайда Василь Мойсейович, гвардії рядовий, стрілець 16-го гвардійського стрілецького полку. 1902 р. н. Полтавська область. Призваний Глобинським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Макайда Марія Петрівна, проживала за адресою: Полтавська область, Глобинський район, с. Пузикове.

Макаренко Сергій Іванович, сержант, командир відділення 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. Краснодарський край, Тимашевський район. Призваний Тимашевським райвійськкоматом Краснодарського краю. Загинув 7.10.1943 р. на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: дружина, Макаренко Дарія Василівна, проживала за адресою: Краснодарський край, ст. Медведівка.

Макаров Серафим Арсентійович, лейтенант, командир взводу 296-го артилерійського полку 4-ї гвардійської армії, Московська область. Призваний Московським облвійськкоматом Московської області. Помер від отриманих поранень 21.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: батько, Макаров Арсентій Пилипович, проживав за адресою: Московська область.

Маковей Іван Дмитрович, гвардії молодший лейтенант, старший льотчик 2-го гвардійського бомбардувального авіаційного корпусу 80-го гвардійського бомбардувального авіаційного полку. 1921 р. н. Північно-Кавказький край, ст. Лат, кадровий військовий. Загинув 1.02.1944 р. Похований у смт. Градизьк, сквер, з правого боку, братська могила. Рідні: батько, Маковей Дмитро Григорович, проживав за адресою: Північно-Кавказький край, ст. Лабінська.

Маковій Микола Романович, лейтенант 1057-го стрілецького полку 297-ї стрілецької дивізії. 1921 р. н. Вінницька область, м. Шпаков. Кадровий військовий. Зник безвісти 14.09.1943 р. в районі с. Пирого. Рідні: батько, Роман Дмитрович, проживав за адресою: Вінницька область, м. Шпаков.

Максак Купрія Михайлович, підпільник. 1905 р. н. Глобинський район с. Святилівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похований у с. Святилівка.

Максимов І.І., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Максимов Іван Григорович, рядовий 4-го Українського фронту. Помер від отриманих поранень 20.08.1941 р. Похований у с. Лукашівка.

Малахов Михайло Григорович, гвардії лейтенант 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї стрілецької дивізії. 1920 р. н. Курська область, Староосколь-

ський район, с. Н.Чушвичево. Загинув у бою 27.09.1943 р. Похований, с. Лізки, в саду, могила № 1. Рідні: батько, Малахов Григорій Якович, проживав за адресою: м. Сталіногорськ, Старше Задонье, буд. 6, кв. 6.

Малашкін, матрос 298-го гвардійського стрілецького полку. Загинув під час форсування р. Дніпро в районі смт. Градизьк у вересні 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Малик Клим Федорович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1905 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Малина Лавр Григорович, рядовий ветеринар, районний лазарет № 649. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Малиновський Андрій Григорович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1908 р. н. Київська область, Тетіївський район, с. Ненадоха. Призваний Тетіївським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: проживали за адресою: Київська область, Тетіївський район, с. Ненадоха.

Малихін Петро Юхимович, гвардії рядовий, стрілець 195-го гвардійського стрілецького полку 66-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Курська область. Призваний Прохоровським райвійськкоматом Курської області. Загинув у вересні 1943 р. Похований у с. Погреби, біля клубу, братська могила. Рідні: дружина, Малакіна Ганна Никифоровна, проживала за адресою: Курська область, Прохоровський район, с. Карташівка.

Маліксесян А.В., лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина.

Малінін Олексій Олексійович, лейтенант 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Горьківська область, Костянтинівський район. Загинув 10.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, перепохований у с. Мозолівка, братська могила. Рідні: дружина, Антоніна Михайлівна, проживала за адресою: Горьківська область, Костянтинівський район.

Малофеев Олексій Євгенович, рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Свердловська область. Призваний Арамільським райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі східної частини острова р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизька, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: Ганна Іванівна, проживала за адресою: Свердловська область, ст. Касіліна, Урицького 3.

Малюженко Митрофан Дем'янович, рядовий 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1910 р. н., Зінківський район, смт. Опішня. Помер від отриманих поранень 16.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, перепохований у с. Мозолівка, братська могила.

Малько Іван Іванович, підпільник. 1904 р. н. Глобинський район, с. Яроші. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Малько Іван Тихонович, гвардії рядовий 16-го гвардійського стрілецького полку. 1908 р. н. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу.

Мальцев Максим Омелянович, гвардії старший сержант 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Ворошиловградська область, м. Ворошиловград. Призваний Ворошиловградським міськвійськкоматом Української РСР. Загинув 26.09.1941 р.

Похований у с. Фрунзівка. Рідні: дружина, Лохачева Ніна Борисівна, проживала за адресою: Ворошиловградська область, м. Ворошиловград, вул. Ст.Більшовиків, 18.

Мальчинов Іван Семенович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1921 р. н. Свердловська область. Призваний Кізелським міськвійськкоматом, м. Кізел. Помер від отриманих поранень 15.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: мати, Мальчикова Марія Василівна, проживала за адресою: Свердловська область, м. Кізел.

Мамаєв Іван Сергійович, гвардії молодший сержант 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Призваний Горлівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 16. 10. 1943 р., у 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: сестра, Мамаєва Ганна Сергіївна, проживала за адресою: Московська область, Горлівський район, с. Лозинка.

Мамаєв Михайло Дмитрович, гвардії лейтенант, командир взводу 10-го повітряно-десантного артилерійського полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1924 р. н. Калінінська область, Сокольничський район, с. Ляда. Призваний Московським райвійськкоматом. Помер 11.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище, східна околиця. Рідні: сестра, Карпова Марія Іванівна, проживала за адресою: м. Ленінград, Московське шосе, 34, кв. 34.

Мамон Єфросинія Павлівна, підпільниця. 1892 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 5.05.1942 р. Похована в м. Глобине.

Мамон Петро Федорович, підпільник. 1895 р. н. Глобинський район, с. Опришки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Мандрика Єлизавета Пантелеймонівна, підпільниця. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похована с. Великі Кринки.

Мандрика Микола Пантелеймонович, підпільник. 1909 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Мандриченко Дмитро Петрович, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний 12.05.1942 р. за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похований у с. Великі Кринки.

Мануйлов Дем'ян Тихонович, рядовий, кулеметник 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1909 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Ступки. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 28.10.1943 р. Похований: 8 м південно-західніше с. Лалинці. Рідні: дружина, Мануйлова Ганна Петрівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Ступки.

Мануйлов Олексій Кузьмович, ефрейтор 206-го гвардійського стрілецького полку. 1911 р. н. м. Новосибірськ. Призваний Туркестанським райвійськкоматом Південно-Казахстанської області. Загинув 5.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 22. Рідні: дружина, Мануйлова Клавдія Іванівна, проживала за адресою: Південно-Казахстанська область, м. Туркестан, с. Куш-Алла.

Манько Іван Тихонович, гвардії рядовий 16-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1908 р. н. Глобинський район, с. Великі Кринки. Призваний Градизьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. в 5178-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. По-

хований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Манько Ганна Семенівна, проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Бровари.

Манько Кирило Корнійович, підпільник. 1913 р. н. с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Манько Сергій Африкієвич, рядовий, пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1913 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Маняки. Призваний Штепівським райвійськкоматом. Зник безвісти 12.09.1941 р., при наступі ворога на залізничну станцію Глобине.

Маренич Юлія Антонівна, підпільниця. 1915 р. н. м. Глобине. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у червні 1943 р. Похована в м. Глобине.

Марісов Борис Анатолійович, гвардії рядовий, стрілець 34-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Маркелов Віктор Павлович, гвардії старший сержант, помічник командира взводу 11-го стрілецького полку. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 14.12.1943 р. в 185-у військовому госпіталі. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу.

Маркін Олександр Федорович, рядовий, зв'язкivecь 122-ї окремої стрілецької батареї 115-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Горьківська область, ст. Арзамас. Призваний Арзамаським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р., у 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, в саду на східній околиці. Рідні: мати, Маркіна Тетяна Семенівна, проживала за адресою: Горьківська область, ст. Арзамас, вул. Шолохова.

Мартиненко Ілля Григорович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1910 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Мартничів Сергій Гнатович, гвардії рядовий 47-го стрілецького полку. 1909 р. н. м. Алма-Ата. Призваний Сталінським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 15.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Клавдія Пантелеймонівна, проживала за адресою: м. Алма-Ата, вул. Кірова, 139.

Маруніч Пантелеймон Федорович, підпільник. 1910 р. н. Глобинський район, с. Кагамлик. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Марушко Анастасія Григорівна, підпільниця. 1925 р. н. Розстріляна 12.05.1942 р. за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похована в с. Великі Кринки.

Марченко Кирило Самійлович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Полтавська область, смт. Котельва. Призваний Котелевським райвійськкоматом. Загинув 8.10.1943 р., на околиці східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизька, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: дружина, Марченко Параска Лук'янівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, смт. Котельва.

Марченко Матвій Архипович, підпільник. 1894 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Марченко Олександр Архипович, підпільник. 1905 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Марченко Петро Подікарпович, підпільник. 1903 р. н. Глобинський район, с. Бориси. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в січні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Марчук Василь Степанович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1897 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Сушківка. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Марчукова, проживала за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Сушківка.

Марчук Олексій Ісакович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1902 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Сушківка. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні проживали за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Сушківка.

Марюхно Анастасія, жертва нацизму, учениця 10-го класу. Глобинський район, с. Глушкове. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1943 р. Похована в м. Глобине.

Марюшко Іван Нестерович, підпільник. 1915 р. н. Глобинський район, с. Опришки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Масленников Микола Михайлович, молодший лейтенант, командир кулеметного взводу 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Горьківська область, Вачський район, с. Верхопольє. Помер від отриманих поранень 10.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, могила № 25 Рідні: батько, Масленников Михайло Семенович, проживав за адресою: Горьківська область, Вачський район, с. Верхопольє.

Маслов Василь Федорович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1910 р. н. Помер від отриманих поранень 15.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Маслов Федір Якимович, гвардії рядовий 217-го гвардійського стрілецького полку. 1907 р. н. Помер від отриманих поранень 1.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Маслова В.Д., проживала за адресою: Читинська область, Могочинський район, с. Могочино.

Масловський Сергій Іванович, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Ташкентський залізничний шлях, ст. Кипень. Призваний Пензенським райвійськкоматом Пензенської області. Загинув 15.10.1943 р., на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: дружина, Масловська Антоніна Андріївна, проживала за адресою: Ташкентський залізничний шлях, ст. Кіпеть, бавовновий завод 102.

Матвеев Пилип Васильович, військовослужбовець 380-го стрілецького полку. Загинув 7.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Матвієць Олександр Климович, підпільник. 1923 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у листопаді 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Матушко Назар Леонтійович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 19.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон.

Махкамов, автоматник 298-ї стрілецької дивізії. Загинув під час форсування р. Дніпро у жовтні 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Махмутов Рузмат, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1897 р. н. Ферганська область, Молотовський район. Призваний Молотовським райвійськкоматом. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизька, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: брат, Махмутов Мамадалі, проживав за адресою: Ферганська область, Молотовський район.

Махненко Іван Андрійович, рядовий, сапер. 1911 р. н. Полтавська область, м. Глобине. Призваний Глобинським райвійськкоматом Полтавської області. Зник безвісти 13.09.1941 р. на території м. Глобине.

Махно Федір Григорович, підпільник. 1900 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Мацак Олена Никифорівна, жертва нацизму. 1893 р. н. Глобинський район, с. Кагамлик. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похована в с. Зубані.

Маценко Іван Сергійович, сержант 18-го гвардійського стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. Помер 14.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Мацуков Олексій Дмитрович, рядовий, стрілець 344-го стрілецького полку. 1924 р. н. Курська область. Призваний Скороднянським райвійськкоматом Курської області. Загинув 18.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища. Рідні: батько, Мацуков Дмитро Федорович, проживав за адресою: Курська область, Скороднянський район, с. Агибдіно.

Мацько Іван Тихонович, гвардії рядовий. 1898 р. н. Полтавська область, с. Опішня. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 25.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Мацько, проживала за адресою: Полтавська область, с. Опішня.

Мацько Михайло Дмитрович, гвардії рядовий 69-ї гвардійської дивізії. 1914 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район, с. Балаклія. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 8.12.1943 р. Похований у с. Кириківка, братська могила. Рідні: дружина, Мацько Євдокія, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Балаклія.

Машаков Олександр Родіонович, капітан, Герой Радянського Союзу, командир роти автоматників 29-го повітряно-десантного полку. 1914 р. н. Пудожський район, с. Татарська Гірка. Призваний Кандалакшським райвійськкоматом Карело-Фінської АРСР. Загинув 2.10.1943 р. в бою на західному березі р. Дніпро. Похований у смт. Градизьк, центральна площа.

Машарія І.М., гвардії лейтенант. Загинув при форсуванні р. Дніпра в жовтні 1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме.

Мегей Іван Павлович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1896 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Русалівка. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні проживали за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Русалівка.

Медведенко Ольга Кіндратівна, підпільниця. 1902 р. н. Глобинський район, с. Горби. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похована в м. Глобине.

Мейбеталієв Нурмакнахім, рядовий 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 8.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, перепохований у с. Мозоліївка, братська могила.

Медак Михайло Прокопович, рядовий, стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув на березі р. Дніпро 8.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, Градизького району Полтавської області. Перепохований у с. Мозоліївка, братська могила.

Медашенко Петро Григорович, рядовий. 1904 р. н. Зіньківський район, смт. Опішня. Помер від отриманих поранень 4.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила.

Меленцов Олександр Григорович, лейтенант, командир батареї 74-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону. Зник безвісти 13.09.1941 р. в районі с. Сиротенки. Рідні: дружина, Ільїна Зінаїда Дмитрівна, проживала за адресою: м. Ярославль, вул. Володарського, 50, кв. 48.

Мелешков Петро Степанович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Читинська область, Чернишевський район. Загинув 2.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця. Рідні: Мелешкова Лідія Фадеївна, проживала за адресою: Читинська область, Чернишевський район, с. Заурдинівка.

Меліков Сергій Олександрович, гвардії рядовий 206-го стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 9.12.1943 р. Похований у с. Канівщина.

Мелікситян Авох Баскенович, гвардії старший лейтенант 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Вірменська РСР, Кіроваканський район, с. Гамзашвам. Помер від отриманих поранень 20.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: батько, Мелікситян Баскен Асламбакович, проживав за адресою: Вірменська РСР, Кіроваканський район, с. Гамзашвам.

Меля Олексій Никифорович, підпільник. 1904 р. н. с. Кириаківка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в січні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Мелях Микола Іванович, підпільник. Розстріляний у 1942 р. за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похований у с. Великі Кринки.

Мельник Андрій Онуфрійович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1899 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Сушківка. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р., на території Глобинського району. Рідні: Мельник, проживали за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Сушківка.

Мельник Василь Миколайович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1903 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Мельник Володимир Андрійович, військовий технік 2-го рангу. 1911 р. н. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Фрунзівка.

Мельник Іван Степанович, підпільник. 1906 р. н. Глобинський район, с. Шепелівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Мельников О.А., рядовий. Загинув у жовтні 1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме.

Мельников Олександр Васильович, рядовий 468-го окремого лінійного батальйону зв'язку. 1918 р. н. Казанська область, Дубязький район, с. Черша, кадровий військовий. Загинув 7.09.1941 р. під час бомбардування. Похований у м. Глобине. Рідні: батько, Мельников Василь Андрійович, проживав за адресою: Казанська область, Дубязький район, с. Черша.

Мельниченко Олексій Єгорович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку. 1912 р. н. с. Вільне, Семенівського району. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 5.10.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: проживали за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Очеретувате.

Мельниченко Олексій Леонтійович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Полтавська область, Оболонський район. Помер від отриманих поранень 24.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 35. Рідні: мати, Мельниченко Агрипіна Опанасівна, проживала за адресою: Полтавська область, Оболонський район, х. Рукашівка.

Мельниченко Олексій Федорович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1898 р. н. м. Київ. Призваний Київським міськвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Мельниченко, проживали за адресою: м. Київ, вул. Кравченко 12/4.

Меркулова Валентина Георгіївна, гвардії рядова 466-го мінометного полку. 1924 р. н. м. Харків, Холодна гора, вул. Залютинська, 47 кв. 1. Призваний Ленінським райвійськкоматом. Загинула 22.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, нижнє кладовище, на посаді південніше Миколаївської церкви, вул. Берегового. Рідні: сестра, Меркулова Лідія Олексіївна, проживала за адресою: м. Харків, Холодна гора, вул. Залютинська, 47, кв. 1.

Мерхоломов Гані, 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Загинув 1.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля.

Мехеда Василь Григорович, підпільник. 1914 р. н. Глобинський район, с. Горби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Мехоношин Василь Іванович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Молотовська область, Кудимкарський район. Помер від отриманих поранень 21.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, східна околиця, могила № 17. Рідні: дружина, Мехоношина Марія Петрівна, проживала за адресою: Молотовська область, Кудимкарський район.

Микитенко Василь Іванович, гвардії рядовий. 1912 р. н. Глобинського району с. Великі Кринки. Помер від отриманих поранень 8.11.43 р. Похований у м. Глобине.

Микитенко Клеопатра Наумівна, підпільниця. 1900 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована с. Великі Кринки.

Микитенко Олексій Маркович, жертва нацизму. с. Сіренки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 16.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Микитенко Омелян Михайлович, підпільник. 1895 р. н. Розстріляний у 1942 р. за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похований у с. Великі Кринки.

Микитченко Антон Тимофійович, рядовий. 1905 р. н. Полтавська область, Зіньківський район с. Заїченці. Загинув 12.11.43 р. Похований у м. Глобине.

Миколенко Андрій Васильович, рядовий. 1908 р. н. Семенівський район, с. Веселий Поділ. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Миколенко Павло Васильович, рядовий. 1906 р. н. Полтавська область, Оржицький район, с. Тимки Загинув у вересні 1941 р. Похований у м. Глобине.

Миколенко Семен Нестерович, рядовий. 1913 р. н. Хорольський район с. Попівка. Помер від отриманих поранень 4.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Мина Микола Родіонович, підпільник. 1875 р. н. Глобинський район, с. Устимівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Минченко Опанас Миколайович, рядовий, стрілець 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1897 р. н. Полтавська область, Котелевський район смт. Котельва. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований у с. Мозолівка, братська могила. Рідні: дружина, Минченко Меланія Яківна, проживала за адресою: Полтавська область, смт. Котельва, Лепедивська ділянка.

Мироненко Герасим Іванович, старший лейтенант, заступник командир батальйону 260-го стрілецького полку 138-ї стрілецької дивізії. 1906 р. н. Московська область, ст. Большево, с. Лісна Поляна. Призваний Лісно-Полянським райвійськкоматом. Помер 4.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк кладовище, могила № 40. Рідні: мати, Мироненко Ганна Дмитрівна, проживала за адресою: Ярославський зазначений шлях, Московська область, Митищенський район.

Мионов Володимир Миронович, гвардії рядовий, стрілець 34-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 5.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Мирський Іван Дмитрович, молодший лейтенант, командир взводу 617-го стрілецького полку. 1915 р. н. Полтавська область, Великокринківський район, с. Зибенці. Кадровий військовий. Зник безвісти 15.09.1941 р. в районі с. Куп'євате. Рідні: батько, Мирський Дмитро, проживав за адресою: Полтавська область, Великокринківський район, с. Зибенці.

Митько Віктор Гаврилович, рядовий, стрілець 210-го артилерійського зенітного стрілецького полку 115-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1926 р. н. Полтавська область, Котелевський район, смт. Котельва. Призваний Котелевським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, в саду, східна околиця. Рідні: батько, Митько Гаврило, проживав за адресою: Полтавська область, Котелевський район, с. Котельва.

Михайлець Степан Іванович, рядовий. 1904 р. н. Глобинський район с. Куп'євате. Загинув у листопаді 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Михайлик Іван Васильович, підпільник, старшина міліції. 1915 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Михайлик Іван Федотович, жертва нацизму. Глобинський район. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Михайлик Михайло Іванович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Михайлик Михайло Федорович, жертва нацизму. с. Фрунзівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 15.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Михайлик Павло Онуфрійович, підпільник. 1887 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Михайлов Василь Федорович, рядовий, кухар 206-го гвардійського стрілецького полку. 1918 р. н. Ленінградська область, ст. Любань, с. Ілишський Погост. Призваний Градизьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 4.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 39. Рідні: мати, Парасковія Семівна, проживала за адресою: Ленінградська область, Жовтневий залізничний шлях, ст. Любань, с. Ілишський Погост.

Михайлов, старший лейтенант. Загинув у бою. Похований у с. Обознівка, братська могила.

Михалев Микола Володимирович, рядовий, розвідник 4-ї окремої розвідувальної роти 8-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1917 р. н. Омська область, Полтавський район, с. Мамоново. Призваний Аккурганським райвійськкоматом Ташкентської області. Загинув 13.10.1943 р. Похований лівий берег р. Дніпра. Рідні: дружина, Жиленко Віра Іванівна, проживала за адресою: Узбецька РСР, Ташкентська область, Аккурганський район.

Михеєнко Іван Олександрович, рядовий, стрілець 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1925 р. н. Архангельська область, Красноборський район. Призваний Красноборським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 22.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: батько, Михеєнко Павло Іванович, проживав за адресою: Архангельська область, Красноборський район, с. Верхне Шилово.

Михко Дмитро Маркіянович, підпільник. 1912 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Михко Сава Філонович, підпільник. 1899 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Михко Тимофій Федорович, підпільник. 1895 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Мишарін Іван Михайлович, лейтенант, командир стрілецького взводу 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Комі АРСР, Острогинський район. Призваний В'язовським райвійськкоматом Сталінградської області. Загинув 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: дружина, Мишаріна Ганна Юхимівна, проживала за адресою: Калінинська область, Асташковський район, с. Красуха.

Мізеров Анатолій Миколайович, молодший сержант, командир роти розвідки 139-го гвардійського артилерійського полку. 1923 р. н. м. Рязань. Призваний Ілійським райвійськкоматом Алма-Атинської області. Загинув 25.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, сквер. Рідні: мати, Скорба Наталія Вікторівна, проживала за адресою: Алма-Атинська область, ст. Талгар.

Мізіні Дмитро Николович, підпільник. 1902 р. н. Глобинський район, с. Опришки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Мілевський Петро Адольфович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1912 р. н. м. Київ, Сталінський район. Призваний Сталінським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні проживали за адресою: м. Київ, Дачна 17.

Міланк Михайло Прокопович, рядовий, стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1923 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р. на правому березі р. Дніпро, навпроти с. Чигирин-Діброва. Рідні:

дружина, Мілик Катерина Романівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка.

Мінаєв Сергій Олександрович, гвардії рядовий, телефоніст 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. м. Москва. Призваний Усманським райвійськкоматом Воронежської області. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 2. Рідні: мати, Красікова А.М., проживала за адресою: м. Москва, вул. Огородна, 28, кв. 10.

Мінасіпов Абдула Аріфулович, гвардії рядовий. 1916 р. н. Загинув 24.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Мінгазієв Шайкін, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924р. н. Сталінградська область, Красноармійський район. Призваний Красноармійським райвійськкоматом Сталінградської області. Загинув 10.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: батько, Мінгазієв Аюдула, проживав за адресою: Сталінградська область, Красноармійський район, с. Хожетей.

Міненко Герасим, жертва нацизму. 1923 р. н. с. Броварки, відмовлявся їхати до Німеччини. Страчений поліцією весною 1942 р. за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Утоплений у р. Псел.

Мірошниченко Григорій Мойсейович, рядовий стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1923 р. н., Полтавська область, Зіньківський район с. Велика Павлівка. призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув у бою 8.10.1943 р. Похований у с. Лялинці Градизького району Полтавської області. Рідні: дружина, Мірошниченко Ганна Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка.

Мірошниченко Яків Петрович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Сумська область, Грунський район. Призваний Грунським райвійськкоматом Сумської області. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизьк, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Мірошниченко ? Михайлівна, проживала за адресою: Сумська область, с. Куземин.

Міславський Олексій Максимович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1897 р. н. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Міславська Марія, проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район.

Міхманов Азис, червоноармієць. Помер від отриманих поранень 31.08.1941 року у хірургічному пересувному польовому госпіталі № 2328. Похований у с. Лукашівка.

Мішкин Михайло Григорович, гвардії рядовий, стрілець 39-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Мішкин Василь Павлович, лейтенант 466-го десантного полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. Великолуцький район, с. Великі Луки. Помер 30.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Мнишко Нестор Іванович, підпільник. 1900 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Крички.

Мовчан Іван Мануїлович, підпільник. 1910 р. н. с. Кирияківка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 22.11. 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Мовчан Сергій Павлович, партизан. 1914 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Могдабаєв, рядовий, автоматник 21-го стрілецького полку. Підірвав протитанковою гранатою ворожий танк. Вбитий осколком біля с. Зубані у вересні 1943 р. Похований у с. Зубані, околиця села.

Мозговий Вадим Леонтович, підпільник. 1924 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у червні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Мойсєєв Олександр Дмитрович, рядовий, мінометник 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. м. Астрахань. Призваний Ульяновським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: батько, Мойсєєв Дмитро Григорович, проживав за адресою: Сталінська область, м. Астрахань, вул. Бабушкіна, 48.

Мокринський Іван Григорович, підпільник. 1904 р. н. Глобинський район, с. Набережне. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Молебний Яків Васи́льович, рядовий, стрілець 69-ї стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1904 р. н. Полтавська область, Семенівський район. Призваний Семенівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 16.11.1943 р. Похований у с. Погреби Полтавської області. Рідні: Опанас Омелянович, проживав за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Веселий Поділ.

Молодчий Омелян Омелянович, підпільник. 1910 р. н. с. Кирияківка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у жовтні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Моляко Василь Федорович, гвардії рядовий, стрілець 1-ї роти 230-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1898 р. н., Полтавська область, Іркліівський район, с. Переверти. Призваний Москаленським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище, північна околиця. Рідні: дружина, Моляко Устинія Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Іркліівський район, с. Москаленки.

Момсик Григорій Федорович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похований у с. Великі Кринки.

Момсик Ольга Григорівна, підпільниця. 1904 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 5.05.1942 р. Похована в м. Глобине.

Момсик Ольга Григорівна, підпільниця. 1904 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Момсик Павло Федорович, підпільник. 1889 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Момсик Сергій Федорович, підпільник. 1901 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Монастирський Лев Самійдович, сержант, командир відділення 138-ї стрілецької дивізії. 1913 р. н. Помер від отриманих поранень 12.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Моргун Іван Денисович, рядовий, стрілець 1-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку. 1913 р. н. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 26.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Моргун Катерина Кирилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район.

Мордаков В.М., гвардії лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Мордич Андрій Іллч, підпільник. 1898 р. н. Глобинський район, с. Зубані. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Руда.

Мороз Іван Кузьмович, рядовий. 1920 р. н. Семенівський район, с. Бурбине. Загинув 28.10.1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме.

Мороз Родіон Григорович, рядовий 232-го гвардійського стрілецького полку. 1900 р. н. Краснодарський край, Чорноєрківський район, ст. Петровська. Призваний Чорноєрківським райвійськкоматом Краснодарського краю. Помер від отриманих поранень 16.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Середпілля. Рідні: дружина, Мороз Анастасія Григорівна, проживала за адресою: Краснодарський край, Чорноєрківський район, ст. Петровська.

Мороз Степан Антонович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 23.0.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 13. Рідні: дружина, Мороз Тетяна Андріївна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Балясне.

Морозов Василь Іванович, гвардії рядовий, стрілець 1-ї роти 230-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1920 р. н., Полтавська область, Іркліївський район, с. Москаленки. Призваний Москаленським 9Можливо Іркліївським – Ред.) райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище, північна околиця. Рідні: батько, Морозов Іван Миколайович, проживав за адресою: Полтавська область, Іркліївський район, с. Москаленки.

Морозов Михайло Петрович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1908 р. н., Курганська область, Кіровський район. Призваний Кіровським райвійськкоматом Курганської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Дружина Бучарова Тетяна Іванівна, Курганська область, Кіровський район.

Морозов Петро Іванович, старший сержант, 7-ї гвардії повітряно-десантної дивізії. 1919 р. н. Полтавська область, Карлівський район, с. Ланна. Призваний Карлівським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 25.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: сестра, Морозова Марія Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Карлівський район, с. Ланна.

Морозов Юхим Васильович, рядовий, стрілець 956-го стрілецького полку. 1912 р. н. Могильовська область, м. Климовичі, вул. Пролетарська, 106. Призваний Кузовлевським райвійськкоматом Могильовської області. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Романівка. Рідні: дружина, Зуткінова Ганна Григорівна, проживала за адресою: Могильовська область, м. Климовичі, вул. Пролетарська, 106.

Москаленко Іван Володимирович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1914 р. н. Сумська область, Конотопський район, с. Козацьке. Призваний Конотопським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Москаленко, проживали за адресою: Сумська область, Конотопський район, с. Козацьке.

Москаленко Іван Макарович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 24.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 35. Рідні: дружина, Москаленко Галина Федорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Кротівщина.

Москаленко Мойсей Іванович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. Полтавська область, смт. Котельва. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: Москаленко Ганна Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, смт. Котельва.

Московець Іван Олексійович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1898р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом. Загинув 14.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька, в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Московець Тетяна Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Іванівка.

Мосолов Василь Федорович, рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. м. Моршанськ. Призваний Кіровським райвійськкоматом, м. Куйбишеве. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Мосолова Агріпіна Андріївна, проживала за адресою: м. Моршанськ, вул. Комсомольська.

Моторін Андрій Миколайович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1912 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Моторін Борис Іванович, рядовий 650-го стрілецького полку. 1922 р. н. Призваний Шилівським райвійськкоматом Рязанської області. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища. Рідні: мати, Моторіна Анастасія Іванівна, проживала за адресою: Рязанська область, Шилівський район, радгосп «Пролетарський».

Моторний Дмитро Семенович, рядовий. 1912 р. н. Полтавська область, Диканський район, с. Наливайківка. Помер від хвороби 30.11.1943 р. Похований у с. Жуки.

Мотрій Свирід Андрійович, рядовий. 1908 р. н. Загинув 27.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Мотрій Стефан Микитович, рядовий, стрілець 210-го артилерійського зенітного полку 69-ї стрілецької гвардійської дивізії. 1900 р. н. Полтавська область, Опішнянський район. Призваний Опішнянським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. Похований смт. Градизьк кладовище, могила № 16. Рідні: дружина, Мотрій Єфросинія Данилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, х. Романи.

Мотузка Іван Леонтійович, рядовий 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1908 р. н. Зіньківський район с. Северинівка. Помер від отриманих поранень 13.11.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, перепохований у с. Мозолівка, братська могила.

Моцак Олена Нікіфорова, підпільниця. 1894 р. н. с. Набережне, Глобинського району. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 10.03.1942 р. Похований у м. Глобине.

Моціль (Моціль) Олександр Захарович, патріот-одиначка. 1897 р. н. Глобинський район. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1942 р. Місце поховання невідоме.

Музиря Микола Прокопович, рядовий 593-го окремих стрілецький батальйон 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1912 р. н. м. Київ, Кіровський район. Призваний Кіровським райвійськкоматом м. Київ. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Музиря, проживали за адресою: м. Київ, Цитадель 9-а.

Музиченко Данило Петрович, рядовий, стрілець 344-го стрілецького полку. 1893 р. н. Полтавська область. Призваний Хорольським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 8.12.1943 р. Похований у с. Кириківка, братська могила. Рідні: дружина, Музиченко І.С., проживала за адресою: Полтавська область, Хорольський район, с. Хвощівка.

Музиченко Матвій Іванович, підпільник. 1891 р. н. Глобинський район, с. Шепелівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Музичук Степан Вакулович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1900 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Мука Павло Федорович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1918 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Муковозов Яків Іванович, рядовий, стрілець 115-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902р. н. Харківська область, Краснокутський район, с. Пархомівка. Призваний Краснокутським райвійськкоматом Харківської області. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р., у 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, в саду, східна околиця. Рідні: дружина, Муковоз Галина Іванівна, проживала за адресою: Харківська область, Краснокутський район, с. Пархомівка.

Мулахадгієв Рахматула, стрілець 956-го стрілецького полку. 1902 р. н. Наманганська область, Чустський район. Загинув 27.09.1943 р. Похований на х. Романівка, Наманганська область, Чустський район.

Мулько Данило Васильович, підпільник. 1897 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Муравйов Іван Климентійович, гвардії старший лейтенант, командир батальйону 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1917 р. н. Вітебська область, Бешенковицький район, с. Полячки. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. Похований: м. Градизьк, центр, у сквері, могила № 3. Рідні: батько, Муравйов Климент Костянтинович, проживав за адресою: Вітебська область, Бешенковицький район, с. Куріловщина.

Муравка Анатолій Трохимович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. Полтавська область, Градизький район, с. Кагамлик. Призваний Градизьким райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 9.12.1943 р.

Похований у с. Кагамлик. Рідні: дружина, Журба Віра Кіндратівна, проживала за адресою: Полтавська область Градизький район, с. Кагамлик.

Мурадімов Маизакір, рядовий 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Татарська АРСР. Призваний Аксубаєвським райвійськкоматом Татарської АРСР. Загинув 29.09.1943 р. Похований у с. Лізки, в саду, могила № 2. Рідні проживали за адресою: Татарська АРСР, м. Стареняземськ.

Муратов А.І., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Муратов Умар, гвардії рядовий, стрілець 16-го гвардійського стрілецького полку. 1902 р. н. Призваний Челуйським райвійськкоматом Челябінської області. 12.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Муратова Чінімбай, проживала за адресою: Бухарська область, Сибірський район, колгосп «Кзил-Карбан».

Мурзабаєв Бурбай, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Андижанська область, Ленінський район. Призваний Ленінським райвійськкоматом Андижанської області. Загинув у бою 29.09.1943 р. Похований у с. М.Погреби, кладовище. Рідні: дружина Мургалі Тараш, проживала за адресою: Андижанська область, Ленінський район, колгосп «Комуна».

Мурзаєв Каміль, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Андижанська область, Джалалкудуцький район. Призваний Джалалкудуцьким райвійськкоматом Андижанської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 5. Рідні: дружина, Мурзаєва Салжан, проживала за адресою: Андижанська область, Джалалкудуцький район.

Мурзаєв Нурман, гвардії рядовий 29-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1918 р. н. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, старе кладовище.

Муркоєв С.С., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Муромцев Олександр Григорович, військовослужбовець 124-ї мінометної роти. Загинув 30.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Мустафінов Баксигер, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1899 р. н. Актюбінська область, Жиринський район. Призваний Жиринським райвійськкоматом Актюбінської області. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований: 6 км південно-західніше м. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: дружина, Мустафінова Самда, проживала за адресою: Актюбінська область, колгосп «Жанажель».

Мука Степан Мусійович, жертва нацизму. Сергіївська сільська рада. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля невідома.

Мухаметзянов Шаріф, гвардії рядовий, артилерист 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Башкирська АРСР, Ілшевський район, с. Ташинта. Призваний Ілшевським райвійськкоматом Башкирської АРСР. Помер від отриманих поранень 1.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка. Рідні: дружина, Мухаметзянова Галсаїнур, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Ілшевський район, с. Ташинта.

Мухін Віктор Петрович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Куйбишевська область, м. Сизрань. Призваний Сизранським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 25.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 35.

Рідні: дружина, Шабашева Євгенія Самійлівна, проживала за адресою: Куйбишевська область, м. Сизрань, 155.

Мухмадєєв Адгар, сержант. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Фрунзівка.

Нагорний Юхим Іванович, гвардії рядовий. 1897 р. н. Полтавська область, Зіньківський район с. Макухи. Загинув 26.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Назаренко Митрофан Іванович, підпільник. 1899 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Назаров Євген Полікарпович, гвардії рядовий 10-го повітряно-десантного артилерійського полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1923 р. н. Алтайський край, м. Барнаул, вул. Авансова, 36. Призваний Барнаульським міськвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 14.10.1943 р., у 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк. Рідні: мати, Назарова Пелагея Максимівна, проживала за адресою: Алтайський край, м. Барнаул, вул. Авансова, 36.

Назиков (Надиков) Хакім, рядовий 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 8.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, перепохований у с. Мозолівка, братська могила.

Найда Віра Сидорівна, жертва нацизму. 1888 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похована в м. Глобине.

Найда П. В., військовослужбовець. Загинув восени 1943 р. Похований у м. Глобине, цукрозавод.

Найденко Петро Миколайович, рядовий, хлібозавод № 380. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району. (Вірогідно той, що й наступний).

Найденко Петро Миколайович, червоноармієць, службовець фінансової частини 1059-го стрілецького полку. Загинув у вересні 1941 р. Похований у с. Яроші, братська могила. (Вірогідно, той, що й перед ним – Ред.).

Наймило Валентин Олександрович, рядовий, стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1914 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Ступки. Призваний Зіньківським райвійськкоматом, Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р. на правому березі р. Дніпро, навпроти с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Наймило Катерина Тимофіївна, проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Ступки.

Наконечний Прокіп Омелянович, підпільник. 1892 р. н. Глобинський район, с. Бориси. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Намратов Казізата, гвардії рядовий. Помер від отриманих поранень 4.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Намратов Мурґін, гвардії рядовий стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Узбекиька РСР, Чимкентська область, Туркестанський район. Призваний Чимкентським райвійськкоматом Південно-Казахстанської області. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка, могила № 4. Рідні: дружина, Ярепна Інак, проживала за адресою: Узбекиька РСР, Чимкентська область, Туркестанський район.

Нарімбаєв Саренбек, гвардії сержант 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1918 р. н. Помер від отриманих поранень 31.10.1943 р., у 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: брат, проживав за адресою: Казбек, м. Алма-Ата, ст. Чемамши.

Наумкин Семен Петрович, рядовий, автоматник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Тамбовська область, Уметський район, с. Орневка. Призваний

Уметським райвійськкоматом Тамбовської області. Загинув 4.10.1943 р. Похований нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 5. Рідні: дружина, Наумкіна Параска Олександрівна, проживала за адресою: Тамбовська область, м. Умет, вул. Орнєвка.

Начір Григорій Пантелейович, рядовий 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 21.11.1943 р. Похований у с. Гусине.

Небесний Іван Пилипович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1905 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Саранчівка. Помер від отриманих поранень 28.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Невідомий, червоноармієць. Помер від отриманих поранень 30.08.1941 року в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 2328. Похований у с. Лукашівка.

Невмивако Самійло Олександрович, підпальник. 1899 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Невмивако Яків Никифорович, підпальник. 1900 р. н. Глобинський район, с. Яроші. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Недозем Феодосій Іпполитович, рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. м. Купянск. Призваний Купянським райвійськкоматом Харківської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований: північна околиця м. Градизьк, братська могила № 5. Рідні: дружина, Єфросинія Степанівна, проживала за адресою: Харківська область.

Недопако Ганна Дмитрівна, військовий лікар 3-го рангу, лікар-ординатор 342-го окремого медично-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1906 р. н. м. Київ. Загинула у вересні 1941 р. Похована в с. Яроші, братська могила.

Некрасов Микола Михайлович, гвардії рядовий 230-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської дивізії. 1922 р. н. м. Свердловськ. Призваний Молотовським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 11.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Некрасова Олександра Василівна, проживала за адресою: м. Свердловськ, вул. Московська, 13, кв.12.

Недєнь Олексій Іванович, рядовий. 1914 р. н. Глобинський район, с. Малі Кринки. Помер від отриманих поранень у 1943 р. Похований у с. Малі Кринки, приєднане до с. Великі Кринки.

Недєнь Олексій Петрович, жертва війни. 1933 р. н. Глобинський район, с. Малі Кринки. Загинув 9.08.1946 р. в результаті вибуху артилерійського снаряду. Похований у с. Малі Кринки, приєднане до с. Великі Кринки.

Неліда Калістрат Власович, підпальник. 1906 р. н. Глобинський район, с. Святилівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похований у с. Святилівка.

Нелін Пилип Іванович, рядовий. 1911 р. н. Полтавська область, Хорольський район с. Павлівка. Призваний Хорольським райвійськкоматом. Зник безвісти в жовтні 1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, Неліна Ганна Миколаївна, проживали за адресою: Полтавська область, Хорольський район, с. Павлівка.

Нелюба Никифор Андрійович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Полтавська область, Диканський район с. Нелюбівка. Призваний Диканським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: дружина, Нелюба Марія Миколаївна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, х. Нелюбівка.

Нелюба Федір Петрович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1902 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. Похований: смт. Градизьк, східна околиця, могила № 3. Рідні: Нелюба Анна Федорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Василівка.

Немировський Костянтин Михайлович, рядовий, стрілець. 1914 р. н. Полтавська область, м. Глобине. Призваний Маріупольським міськвійськкоматом, м. Маріуполь. Зник безвісти у листопаді 1943 р. в районі м. Глобине. Рідні: мати, Немировська Любов Андріївна, проживала за адресою: м. Маріуполь, вул. К.Лібкнехта, 22.

Немоба Ф.П., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Немтінов Микола Лаурентійович, ефрейтор, автоматник 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Архангельська область. Призваний Красноборським райвійськкоматом Архангельської області. Загинув 5.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця смт. Градизьк, братська могила № 5. Рідні: дружина, Немітова Олександра Дмитрівна, проживала за адресою: Архангельська область, колгосп Лісоруб.

Неронов Федір Киреевич, молодший політрук 1057-го стрілецького полку 297-ї стрілецької дивізії. 1921 р. н. Воронежська область, Калачеевський район. Кадровий військовий. Зник безвісти 14.09.1943 р. в районі с. Пирого. Рідні: мати, Неронова Наталія Іванівна, проживала за адресою: Воронежська область, Калачеевський район, с. Дерезівка.

Несміянов Павло Якович, рядовий, сапер 208-го інженерного батальйону. Загинув 7.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Нестерчук Микола Євдокимович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії. 1916 р. н. м. Київ. Призваний Київським міськвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, Нестерчукова, проживала за адресою: м. Київ, вул. Дачна, 9/11.

Нестройний Амв[росій] Данилович, жертва нацизму. 1876 р. н. Глобинський район, с. Кагамлик. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля не відома.

Нехаєнко Микола Андрійович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1924 р. н. Полтавська область, м. Глобине. Призваний Глобинським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Нехаєнко Марія Васиївна, проживала за адресою: м. Сталіно, вул. Чкалова, 8.

Нечай Федір Захарович, рядовий. 1910 р. н. Великобагачанський район, с. Огірівка. Загинув 17.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Нечипоренко Трохим А., рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1900 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р., на території Глобинського району.

Нечитайло Яків Олексійович, рядовий. 1908 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район с. Огірівка. Загинув 17.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Никифоров Микола Петрович, гвардії рядовий 232-го стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 19.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Никифоров Михайло Олексійович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. м. Ташкент. При-

званий Куйбишевським райвійськкоматом м. Ташкент. Загинув 20.09.1943 р. Похований у с. Малі Погреби, кладовище.

Нікул Петро Данилович, старший політрук, заступник начальника польового хлібозаводу 81-ї стрілецької дивізії. 1903 р. н. Кіровоградська область, Ново-Український район, с. Нова Українка. Зник безвісти у 1941 р. в районі с. Сиротенки. Рідні: дружина, Нікул Марія Микитівна, проживала за адресою: Кіровоградська область, Знаменський район. с. Долино-Кам'янка.

Нікітенко Андрій Тимофійович, гвардії рядовий, стрілець 1-го повітряно-десантного стрілецького полку. 1905 р. н. Помер від отриманих поранень 12.11.1943 р. Похований: м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Нікітенко, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Попівка.

Нікітенко Василь Данилович, 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизька, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Марія Микитівна, проживала за адресою: Опішнянський район, с. Божки.

Нікітенко Василь Іванович, гвардії рядовий 230-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Призваний Кринківським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 8.11.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Нікітенко Марія Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Середіно.

Нікітін Іван Олексійович, сержант. Помер від отриманих поранень 5.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Нікітін Степан Степанович, старший сержант, старшина 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1902 р. н. Івановська область, Ільїнський район. Призваний Тейковським райвійськкоматом Івановської області. Загинув 28.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля, кладовище. Рідні: дружина, Нікітіна Варвара Антонівна, проживала за адресою: Івановська область, Тейковський район.

Ніколаєв Борис Миколайович, льотчик 230-го швидкісного бомбардувально-авіаційного полку Південно-Західного фронту. 1914 р. н. Харківська область. Загинув 13.09.1941 р. в повітряному бою між с. Гриньки і с. Лукашівка. Рідні: мати, Варвара Андріївна, проживала за адресою: Харківська область, Краснокутський район, с. Качалівка.

Ніколаєв Геннадій Олександрович, лейтенант, автоматник 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Калінінська область, м. Болговоє. Помер від отриманих поранень 13.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, громадянське кладовище, військового округу. Рідні: батько, Ніколаєв Олександр Олександрович, проживав за адресою: Чуваська АРСР.

Ніколаєнко А., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Ніколаєнко Павло Григорович, рядовий пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1907 р. н. Сумська область, Хотенський район, с. Миколаївка. Призваний Хотенським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Ніколашия Володимир Якович, гвардії рядовий, кулеметник 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Рязанська область, Рязанський район. Призваний Рязанським райвійськкоматом. Загинув 16.10.1943 р., на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований: 6 км південно-західніше смт. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: дружина,

Ніколашина Олена Петрівна, проживала за адресою: Рязанська область, с. Конишево.

Ніколенко Андрій Васи́льович, рядовий, автоматник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. Полтавська область., Семенівський район, с. Веселий Поділ. Призваний Семенівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 38. Рідні: дружина, Ніколенко Олена Кузьмінічна, проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Веселий Поділ.

Ніколюк Федір Іллїч, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1911 р. н. Київська область, м. Дарниця. Призваний Дарницьким райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, Ніколюкова, проживала за адресою: Київська область, м. Дарниця.

Нікулін Григорій Миколайович, ефрейтор, зв'язківець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Бурят-Монгольська АРСР, Єравнинський район, с. Погромна. Призваний Улан-Удинським міськвійськкоматом Бурят-Монгольської АРСР. Загинув 1.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля, кладовище. Рідні: дружина, Нікуліна Олена Никітіна, проживала за адресою: Бурят-Монгольська АРСР, Єравнинський район, с. Погромна.

Нікулін Петро Федорович, гвардії рядовий 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 2.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Нікулін Федір Федорович, гвардії молодший сержант. Загинув 1.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Німчина Лев Іванович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. Призваний Градизьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. в 124-у похідному польовому госпіталі 4-ї гвардійської Армії. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Німчина Аграфена Сергіївна, проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Валенці.

Ніясов Муклетни, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Омська область, Тарський район. Призваний Тарським райвійськкоматом. Загинув 8.10.1943 р. на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: батько, Ніясов, проживав за адресою: Омська область, с. Репчиха.

Новиков Микола Опанасович, рядовий 217-го гвардійського стрілецького полку. 1926 р. н. Тульська область, Ленінський район, с. Нижнє Йолкіно. Призваний Ленінським райвійськкоматом Тульської області. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії, Похований у с. Середпілля, кладовище, 2 ряд, могила № 2.

Новицький Сергій Тимофійович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1902 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Гроздево. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Новицька, проживала за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Гроздево.

Новофастовський Іцько Маркович, рядовий, командир відділення 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1898 р. н. Київська область, Тетіївський район, с. П'ятигори. Призваний Тетіївським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на тери-

торії Глобинського району. Рідні: Новофастовський, проживав за адресою: Київська область, Тетіївський район, с. П'ятигори.

Норлятов Гедемат (Нерметов Тедемат), рядовий 692-го стрілецького полку 212-ї стрілецької дивізії. Південно-Казахстанська область, Сайрамський район. Помер від отриманих поранень 12.09.1941 р. у 397-у медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Весела Долина, кладовище. Рідні: Нерманова Хеджа, Південно-Казахстанська область, Сайрамський район, колгосп ім. Кагановича

Носов Василь Іванович, гвардії молодший сержант, стрілець 2-ї гвардійської мотострілецької бригади. 1924 р. н. Пензенська область, Поїмський район, с. Студенко. Призваний Поїмським райвійськкоматом Пензенської області. Загинув 16.09.1943 р. Похований у с. Ярошівка. Рідні: мати, Носова Єлизавета Федорівна, проживала за адресою: Пензенська область, Поїмський район, с. Студенко.

Носов Михайло Іванович, молодший сержант 230-го стрілецького полку. 1900 р. н. Загинув 8.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище, 1 ряд, могила № 2.

Нужненко Іван Тимофійович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1908 р. н. Полтавська область, смт. Градизьк. Призваний Градизьким райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 24.12.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Нужненко Ірина Матвіївна, проживала за адресою: Полтавська область, смт. Градизьк.

Нупріна І. гвардії, рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк братська могила.

Нурамеев Комеда, сержант 650-го стрілецького полку. 1918 р. н. Помер від отриманих поранень 16.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка.

Нуркаєв Семен Сергійович, рядовий. 1914 р. н. Нижегородської області, Жовтневий район, с. Трьохозери. Призваний Ульяновським міськвійськкоматом. Загинув у 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Обідов Камел, рядовий, стрілець 292-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Таджикицька РСР, Уратугинський район. Призваний Уратугинським райвійськкоматом Ленінабадської області. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: дружина, Комелева Хайра, проживала за адресою: Ленінабадська область, Уратугинський район, колгосп «Жовтень».

Овсієнко Митрофан Порфирівич, підпільник. 1901 р. н. Глобинський район, с. Горби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Овсій Максим Михайлович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1906 р. н. Полтавська область, Батьківський район. Призваний Батьківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 11.10.1943 р., на безіменному острові в 6 км від смт. Градизьк. Похований південно-східніше смт. Градизька. Рідні: дружина, Овсія Марія Михайлівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Попівка.

Огар Дмитро Степанович, підпільник. 1906 р. н. Глобинський район, с. Бориси. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Огієв Гаврило Павлович, рядовий, стрілець 1-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1915 р. н. Призваний Іркутським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 6.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Огнева Ганна Леонідівна, проживала за адресою: Іркутська область, м. Іркутськ, вул. Маркса, 4.

Огняний Купріяну Онуфрійович, підпільник. 1900 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Одинець Митрофан Григорович, гвардії рядовий 2086-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 12.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Одинець Є.Н., проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Горянщина.

Озірний Гнат Костянтинівич, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Полтавська область, смт. Диканька. Загинув 15.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Озірний Степан Костянтинівич, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1900 р. н. Полтавська область, смт. Диканька. Загинув 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Ольшанська Поліна Фіаномонівна, підпільниця. 1914 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована с. Великі Кринки.

Ольшанський Никифор Григорович, рядовий 217-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, південна околиця, кладовища.

Омельченко Андрій Андрійович, рядовий, автоматник 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 16.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 29. Рідні: мати, Омельченко Катерина, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Устивиця.

Онищенко Іван Федотович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. Полтавська область, Опішнянський район. Призваний Батьківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 16.10.1943 р. Похований: 6 км у західному напрямку від смт. Градизьк, у лісі на східній частині острова р. Дніпро. Рідні: дружина, Онищенко Катерина Андріївна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Полтавка.

Онищенко Яків Павлович, рядовий. 1898 р. н. Миргородський район, с. Великі Сорочинці. Помер від отриманих поранень у 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Опора Олександр Сергійович, 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р. на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше м. Градизьк, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Харитина Яківна, проживала за адресою: Опішнянський район, м. Опішня, вул. Зарська, 25.

Опришко Дмитро Михайлович, сержант. 1918 р. н. Глобинський район, с. Броварки. Призваний Макіївським райвійськкоматом Сталінської області. Зник безвісти в липні 1941 р. поблизу с. Броварки.

Опришко Іван Іванович, гвардії лейтенант, командир стрілецького взводу 232-го гвардійського стрілецького полку 8-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Полтавська область, Петро-Роменський район, с. Коновалівка, кадровий. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. в 4 окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, західна околиця. Рідні: мати, Опришко Олександра

Василівна, проживала за адресою: Полтавська область, Петро-Роменський район, с. Коновалівка.

Оренюк Ісак Семенович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1907р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Орехов Ф.І., гвардії молодший лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Орехов Федір Михайлович, гвардії майор, командир полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1909 р. н. Рязанська область, Спаський район, кадровий. Загинув 13.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Орехова Юлія Іванівна, проживала за адресою: м. Красноярськ, Боїстальський район, будинок 12.

Оржабавська А. С., військовослужбовець. Загинула 1943 р. Похована м. Глобине, цукрозавод.

Орінов Курбан, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. Чарджоузька область, Фарабський район, колгосп «Інклок». Призваний Фарабським райвійськкоматом Чарджоузької області. Загинув 2.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля, кладовище. Рідні: дружина, Курбанова Сібаржан, проживала за адресою: Чарджоузька область, Фарабський район, колгосп «Інклок».

Орлов Василь Федорович, лейтенант, командир взводу 297-ї стрілецької дивізії. 1895 р. н. Зник безвісти 12.09.1943 р. в районі с. Погреби.

Орлов Михайло Валентинович, рядовий стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1923 р. н. Московська область, м. Руза, вул. Городянська, 20. Призваний Рузовським райвійськкоматом Московської області. Загинув на правому березі р. Дніпро 8.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, перепохований у с. Мозолівка, братська могила. Рідні: дружина, Орлова Олена Петрівна, проживала за адресою: Московська область, м. Руза, вул. Городянська, 20.

Орлов Олексій Іванович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Орловська область, Аксатинський район, с. Горачевськ. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 37. Рідні: дружина, Орлова Устинія Іванівна, проживала за адресою: Орловська область, Аксатинський район, с. Орловка.

Орлов Семен Олексійович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1900 р. н. Призваний Курчатовським райвійськкоматом Курської області. Помер від отриманих поранень 15.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Орлова Є.Ф., проживала за адресою: Курська область, Курчатовський район, с. Попівка.

Орлов Федір Федорович, лейтенант, командир телефонно-кабельного взводу 42-го окремого батальйону зв'язку 81-ї стрілецької дивізії. 1916 р. н. Зник безвісти 09.1941 р. в районі с. Сиротенки.

Ортабовська Ганна Єгорівна, член підпільної групи М. Шмаль. 1915 р. н. м. Глобине. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Осауленко Іван Пялипович, гвардії рядовий 1-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1905 р. н. Призваний Градизьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Осауленко О.І., проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Петрівка.

Осипов Тарас Миколайович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Якутська АРСР, Юмлудський район. Призваний Алданським райвійськкоматом Якутської АРСР. Загинув 16.10.1943 р., на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований: 6 км південно-західніше м. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: Осипова Катерина Ісаківна, проживала за адресою: Якутська АРСР, Юмлудський район, кол-госп ім. Ворошилова.

Османов В.І., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Останов Василь Никанорович, рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку. 1915 р. н. Архангельська область, Корсаковський район. Загинув 26.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Осташко Михайло Григорович, підпальник. 1902 р. н. Кременчуцький район, с. Пухальщина. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у жовтні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Островський Анатолій Іванович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку. 1919 р. н. Призваний Шепетівським райвійськкоматом Кам'янець-Подільської області. Загинув 20.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, старе поселення. Рідні: дружина, Островська Раїса Петрівна, проживала за адресою: Кам'янець-Подільська область, Шепетівський район, с. Шепетівка, вул. Карла Маркса, 18.

Остроушко Степан Якимович, рядовий, стрілець 11-го гвардійського стрілецького полку. 1899 р. н. Призваний Градизьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 22.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Остроушко Дарія, проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район.

Офат Кузьма Григорович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1901р. н. м. Київ. Призваний Шаргородським райвійськкоматом Вінницької області. Поранений у вересні 1941 р. Відправлений до госпіталю. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Охріменко Борис Петрович, молодший лейтенант 81-го паркового взводу 81-ї моторизованої дивізії 1-го Білоруського фронту. 1915 р. н. Житомирська область, с. Радомишль. Не вийшов з оточення, вважається зниклим безвісти 13.09.1941 р. в районі с. Сиротенки.

Окунов Сосиджан, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку. 1900 р. н. м. Марганець. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: проживали за адресою: м. Марганець, вул. Карла Маркса, 174.

Очеретний Семен Родіонович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1898 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Очкій Мойсей Кирилович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1911р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Сиробабат. Призваний Штепівським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Очкій, проживали за адресою: Сумська область, Штепівський район, с. Сиробабат.

П'яниця Михайло Якович, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Полтавська область, смт. Диканька. Загинув 20.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Павалаяєв Федір Миколайович, гвардії старший сержант, командир розрахунку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1918 р. н. Курська область, Івнянський район. Призваний Маймаксанським райвійськкоматом Архангельської області. Загинув 19.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк у лісі, східна околиця острова на р. Дніпро. Рідні: мати, Павалаяєва Анастасія Омелянівна, проживала за адресою: Курська область, Івнянський район, с. Березовське.

Павленко Іван Михайлович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1920 р. н. Свердловська область, Березовський район. Призваний Березовським райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк у лісі східна околиця острова на р. Дніпро.

Павленко Мирон Іванович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Полтавська область, Опішнянський район. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизьк, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Павленко Наталія Андріївна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Пишненки.

Павленко Павло Іванович, рядовий. 1906 р. н. Полтавська область, Опішнянський район, с. Петролинівка (Правильно Петро-Ганнівка – Ред.). Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 16.10.1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме. Рідні: дружина, Павленко Ксенія Платонівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Петролинівка (Правильно Петро-Ганнівка – Ред.).

Павленко Тит Васильович, підпільник. 1892 р. н. с. Попівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Павлов А.А., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Павлов Іван Гаврилович, лейтенант, командир взводу санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Павловський Дмитро Федорович, підпільник. 1909 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 6.03.1942 р. Похований у м. Глобине.

Павлюк Захар Федорович, рядовий. 1918 р. н., Київська область. Потрапив у полон 9.08.1941 р. Утримувався в таборі військовополонених шталаг VI-C. Загинув у полоні 6.01.1942 р. Похований у с. Броварки. Рідні: мати, Павлюк Наталія, проживала за адресою: Київська область, Половецький район.

Падалка Артем Іванович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1912 р. н. Сумська область, Лебединський район, с. Рябушко. Призваний Лебединським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Падалко, проживали за адресою: Сумська область, Лебединський район, с. Рябушко.

Падученко Микола Олександрович, рядовий. 1914 р. н. Полтавська область, Хорольський район. с. Павлівка. Загинув 28.09.1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме.

Палапа Андрій Опанасович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом. Загинув 19.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька в лісі,

східна околиця острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Палапа Параска Миколаївна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Кучерівка.

Палій Груня Кіндратівна, хірургічна медсестра 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1922 р. н. Загинула 12.09.1941 р. Похована с. Яроші, братська могила.

Паміратов М.В., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Пампушко Іван Афанасійович, лейтенант медичної служби, командир санітарного взводу 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Орловська область, Почепський район. Помер від ран 20.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, площа. Рідні: батько, Пампушко Опанас Андрійович, проживав за адресою: Орловська область, Почепський район.

Панасенко Павло Ралькович, підпільник. 1901 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Панаско Ганна Петрівна, підпільниця. 1894 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Панаско Федір Андрійович, жертва нацизму. 1895 р. н., с. Радалівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 28.04.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Панаско Федір Андрійович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Панаско Федір Іванович, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Панкратов Михайло Васильович, рядовий, стрілець 344-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Призваний Ігліньським райвійськкоматом Башкирської АРСР. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі, східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизька, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Панкратова М.Н., проживала за адресою: Фрунзенська область, Конттовський район.

Панченко Маркіян Касянович, підпільник. 1903 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Панченко Павло Павлович, підпільник. 1904 р. н. Глобинський район, с. Турбаї. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1943 р. Похований у с. Турбаї.

Панченко Степан Гаврилович, підпільник. 1905 р. н. с. Кириківка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Папенко Гаврило Микитович, підпільник. 1908 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Папхадзе Давид Петрович, лейтенант, командир роти 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914 р. н. Помер від отриманих поранень 29.09.1943 р. Похований у с. Погреби, кладовище.

Парасов Олександр Петрович, старший лейтенант. 1906 р. н. Загинув 9.09.1941 р. Похований у с. Лукашівка.

Пардаєва Роза, рядова 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинула 10.10.1943 р. Похована: с. Чигирин-Діброва, перепохована у с. Мозолівка, братська могила

Пархоменко Анастасія Леонтіївна, підпільниця. 1905 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 10.05.1942 р. Похована с. Великі Кринки.

Пархоменко Григорій Митрофанович, червоноармієць 4-го Українського фронту. 1911 р. н. Призваний Брюховецьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 31.08.1941 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 2328. Похований у с. Лукашівка. Рідні невідомі.

Пархоменко Настя Микитівна, жертва нацизму. 1905 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 10.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Пасічник Гордій Прокопович, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Пасічник Іван Прокопович, підпільник. 1907 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Пасічник Максим Єлисейович, підпільник. 1894 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 08.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Пасічник Михайло Онисимович, підпільник. 1892 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Пасічник Михайло Остапович, рядовий. 1914 р. н. Полтавська область, Глобинський район, с. Максимівка. Призваний Дніпродзержинським міськвійськкоматом Дніпропетровської області. Зник безвісти у вересні 1941 р. в районі с. Фрунзівка.

Пасічник Роман Гнатович, рядовий. 1911 р. н., Сталінська область, Артемівський район, с. Мінковка. Призваний Краматорським міськвійськкоматом Сталінської області. Зник безвісти 10.1941 р. в районі с. Фрунзівка. Рідні: дружина, Лисицька Віра Омелянівна, проживала за адресою: м. Краматорськ, вул. Слав-Костянтинівка, 17.

Пасічник Роман Прокопович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 10.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Пастухов Іван Пилипович, рядовий, електрик 34-го окремого електротехнічного батальйону. Загинув 11.09.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Пасько Іван Васильович, рядовий. 1911 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район с. Балюки. Загинув 12.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Пасько Варвара Василівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район с. Балюки.

Паутов Віктор Варфоломійович, гвардії старший сержант 193-го гвардійського стрілецького полку. 1924 р. н. Алтайський край, Краснощоківський район, с. Харловоє. Помер від отриманих поранень 30.09.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка, унизу на згині шляху західна частина кладовища. Рідні проживали за адресою: Алтайський край, Краснощоківський район, с. Харловоє.

Пахомов Сергій Миколайович, гвардії рядовий 48-го стрілецького батальйону. 1918 р. н. Помер 10.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Пашкін Павло Якович, рядовий. 1908 р. н. Лубенський район с. Литвяки. Загинув у вересні 1941 р. Похований у с. Рублівка.

Пашко Микола Іванович, підпільник. 1903 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Пашенко Антон Григорович, жертва нацизму. Глобинський район, с. Броварки. Арештований гестапо за наказом німецької окупаційної адміністрації в вересні 1943 р. Подальша доля не відома.

Пашенко Григорій Кузьмович, рядовий. 1904 р. н. Сумська область, Глухівський район, с. Клочківка. Загинув під час форсування р. Дніпро у жовтні 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Пашенко Павло Павлович, підпільник. 1914 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Пашенко Пантелеймон Васильович, підпільник. 1905 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Пашенко Пантелій Якович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похований у с. Великі Кринки.

Педченко Ілля Семенович, рядовий. 1914 р. н. с. Василе-Устимівка Зіньківського району. Помер від отриманих поранень 4.11.1943 р. Похований у м. Глобине.

Пенчук Іван Петрович, рядовий, пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1907 р. н. Київська область, м. Бориспіль. Призваний Жовтневим райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. на території м. Глобине.

Перевертайло Федір Савелійович, рядовий 146-ї танкової бригади. 1906 р. н. Глобинський район, с. Глушкове. Призваний Костянтинівським райвійськкоматом Сталінської області. Зник безвісти в жовтні 1943 р. поблизу с. Глушкове. Рідні: дружина, Перевертайло Анастасія Федорівна, Сталінська область, м. Костянтинівка, с. Старо-Торецьке, 20.

Перельот Уляна Григорівна, підпільниця. 1898 р. н. с. Корещина. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Перепелиця Іван Олексійович, лейтенант, начальник штабу 79-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону. 1917 р. н. Зник безвісти 13.09.1941 р. в районі с. Сиротенки. Рідні: батько, Перепелиця Олексій Гаврилович, проживав за адресою: Запорізька область, Чернігівський район, с. Обіточне.

Перепелиця Іван Якимович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1916 р. н. Призваний Вереміївським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 7.11.1943 р. Похований у с. Кириківка, братська могила. Рідні: дружина, Перепелиця Ольга Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Вереміївський район.

Перепелиця Степан Трохимович, рядовий, мінометник 743-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914 р. н. Харківська область, Краснокутський район, с. Любівка. Помер від отриманих поранень 31.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 19. Рідні: мати, Зорька Марія Христофорівна, проживала за адресою: Харківська область, Краснокутський район, с. Любівка.

Перерва Іван Андрійович, підпільник. 1898 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Пересутнець (Переятинець) Степан Якович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон.

Пережестов Микола Іванович, рядовий, командир відділення 60-ї стрілецької батареї 8657-го окремого лінійного батальйону зв'язку. 1914 р. н. Ростовська область, м. Таганрог. Призваний Нальчицьким райвійськкоматом Кабардино-Балкарської області. Загинув 9.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Пережест Ніна Семенівна, проживала за адресою: Кабардино-Балкарська область, м. Нальчик.

Переяславець Василь Федорович. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, рядовий братська могила.

Переяславець Федір Григорович, рядовий, стрілець 16-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1908 р. н. Призваний Котелевським райвійськкоматом. Загинув 11.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Переяславець Наталія Мусіївна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район.

Пермяков Федір Іванович, рядовий, сапер 34-го гвардійського стрілецького полку 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1891 р. н. Якутська АРСР, приїск Алдан, Н.Сталінськ, вул. Карла Маркса, 46. Призваний Алданським райвійськкоматом Якутської АРСР. Загинув 3.10.1943 р. Похований у с. Попівка. Рідні: дружина, Пермякова Пелагея Григорівна, проживала за адресою: Якутська АРСР, приїск Алдан, Н.Сталінськ, вул. Карла Маркса, 46.

Петлюра Микола Семенович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Полтавська область, Котелевський район с. Козлівщина. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 12.11.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, Градизького району Полтавської області. Перепохований у с. Мозолівка, братська могила. Рідні: дружина Петлюра Агрипіна Гаврилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, с. Козлівщина.

Петраков Михайло Степанович, молодший лейтенант, командир 7-ї стрілецької роти 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1923 р. н. Московська область. Призваний Клинським райвійськкоматом Московської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований у с. Воронівка, приєднане до с. Пронозівка. Рідних немає.

Петраченко Антон Іванович, жертва нацизму. с. Горби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у травні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Петраченко Антон Якович, підпільник. 1902 р. н. Глобинський район, с. Горби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Петраченко Максим Тихонович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1904 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Гродзево. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Петриченко, проживала за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Гродзево.

Петренко Іван Семенович, рядовий 168-го гвардійського стрілецького полку. 1907 р. н. Призваний Бабанським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Петренко Ганна Савівна, проживала за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Сумківка.

Петренко Опанас Леонтійович, рядовий, стрілець. 1912 р. н. Харківська область, Краснокутський район, с. Каплунівка. Призваний Краснокутським райвійсь-

ккоматом Харківської області. Загинув 5.09.1943 р. Похований біля с. Рублівка (приєднане до с. Погреби). Рідні: дружина, Петренко Марія Леонтіївна, проживала за адресою: Харківська область, Краснокутський район, с. Каплунівка, колгосп «Червона Україна».

Петренко Павло Тихонович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1902 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Гроздево. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Петренко, проживали за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Гроздево.

Петриков Федір Романович, гвардії рядовий. м. Нижній Новгород. Помер від отриманих поранень 24.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила, старе поселення.

Петров Володимир Олександрович, лейтенант. 1921 р. н. Загинув 13.09.1941 р. Похований у с. Сиротенки.

Петров Олександр Михайлович, сержант 208-го гвардійського стрілецького полку. 1925 р. н. Помер від отриманих поранень 11.12.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кирияківка.

Петров Яків Євтихович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1922 р. н. Полтавська область. Призваний Золотоніським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 15.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Іващенко Іван Федорович, проживав за адресою: Полтавська область, Золотоніський район, с. Деньги.

Петухов Олександр Михайлович, сержант, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку. 1923 р. н. Кіровська область. Призваний Дарівським райвійськкоматом Кіровської області. Помер від отриманих поранень 10.12.1943 р. Похований у с. Кирияківка. Рідні: батько, Петухов Михайло Самойлович, проживав за адресою: Кіровська область, Дарівський район, с. Климковське.

Пивоваров Єгор Іванович, рядовий, стрілець 16-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку. 1920 р. н. Призваний Нижньо-Тагільським райвійськкоматом Свердловської області. Помер від отриманих поранень 17.11.1943 р. Похований у с. Кирияківка, братська могила. Рідні: мати, Пивоварова Марія Григорівна, проживала за адресою: Свердловська область, Нижньо-Тагільський район.

Пивоваров Яків Максимович, начальник фінансової служби 1057-го стрілецького полку 297-ї стрілецької дивізії. 1904 р. н. м. Сталіно. Зник безвісти 12.09.1943 р. в районі с. Пирого. Рідні: дружина, Шайло Анастасія Іванівна, проживала за адресою: м. Сталіно, житлове містечко Донбас, 9, кв.24.

Пиляпенко Андрій Степанович, рядовий, стрілець 69-ї стрілецької дивізії. 1905 р. н. Великобагачанський район, с. Довгалівка. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 6.11.1943р., Похований у с. Погреби. Рідні: Марія Омелянівна, проживала за адресою: Великобагачанський район с. Довгалівка.

Пиляпенко Мотрона Іванівна, жертва нацизму. с. Бетяги. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 27.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Пиляпенко Мотрона Федосіївна, підпільниця. 1892 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Пименов Віктор Васильович, старший сержант, командир відділення радіозв'язку 292-го стрілецького полку 97-ї стрілецької дивізії. 1922 р. н. Підірвався на міні 27.09.1943 р. Похований у с. Фрунзівка.

Пирожков Євген Федорович, командир 217-го армійського запасного стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Рязанська область, Муравлянський район, с. Високе. Призваний Муравлянським райвійськкоматом Рязанської області. Помер від отриманих поранень 14.10.1943 р. в 81-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Середпілля. Рідні: мати, Пирожкова Дарія Іванівна, проживала за адресою: Рязанська область, Муравлянський району, с. Високе.

Пирскало Іван Григорович, гвардії рядовий 29-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 3.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Писарев, гвардії капітан. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Півень Іван Абрамович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1905 р. н. Київська область. Призваний Конотопським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Півень, проживали за адресою: Сумська область, Конотопський район, с. Самбар.

Півень Петро Митрофанович (Мефодійович), рядовий, стрілець, 138-ї стрілецької дивізії. 1898 р. н. Полтавська область, м. Зіньків, вул. Гусинівка, 78. Призваний Зіньківським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 6.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Півень Варвара Іванівна, проживала за адресою: м. Зіньків, вул. Гусинівка, 78.

Підгрушній Трохим Петрович, підпільник. 1897 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Піковська Ганна Борисівна, військовий лікар, командир терапевтичного взводу 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1895 р. н. Загинула у вересні 1941 р. Похована в с. Яроші, братська могила.

Пікуль Іван Матвійович, підпільник. 1896 р. н. Глобинський район, с. Яроші. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Пікуль Яків Йосипович, рядовий. 1906 р. н. Призваний Глобинським райвійськкоматом 07.1941 р. Загинув у 1943 р. в районі с. Мешхово Білгородської області, де й був похований. Перепохований 9.06.1968 р. в с. Шепелівка. Рідні: дружина, Пікуль Анастасія Василівна, проживала за адресою: Полтавська область, Глобинський район, с. Шепелівка.

Пільман Вульф Германович, молодший лейтенант 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1904 р. н. Загинув у 1941 р. Похований у с. Яроші.

Пименов Семен Іванович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Башкирська АРСР, Татишленський район. Призваний Татишленським райвійськкоматом Башкирської АРСР. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Лізки, в саду, могила № 2. Рідні: дружина, Піменова Надія Григорівна, Башкирська АРСР, Татишленський район, с. Троїцьке.

Пічка Іван Захарович, гвардії сержант 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1918 р. н. Полтавська область, смт. Опішня. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпі-

талі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Пічка Марфа Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Опішня.

Плахотник Григорій Кононович, рядовий. 1914 р. н. Глобинський район. Зник безвісти у березні 1944 р. на території Глобинського району.

Плетньов М.П., рядовий. Загинув у жовтні 1943 р. Похований на території Глобинського району. Точне місце поховання невідоме. (Вірогідно, що це той, що й гаступний – Ред.).

Плетньов Матвій Петрович, рядовий стрілець, 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. Удмуртська АРСР, Старо-Зятцевський район. Помер від отриманих поранень 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: дружина, Плетньова Євдокія Олексіївна, проживала за адресою: Удмуртська АРСР, Старо-Зятцевський район.

Плокіда Іван Федотович, сержант 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Сталінська область, м. Черкаси. Призваний Слав'янським райвійськкоматом Сталінської області. Загинув 9.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизька, братська могила № 1 Рідні: батько, Федір Іванович, проживав за адресою: м. Черкаси, вул. Шкільна 64.

Плотников Г.Є., гвардії молодший лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Плохенко Павло Захарович, рядовий, командир відділення, 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1897р. н. Київська область, Макарівський район, с. Роси. Призваний Макарівським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: проживали за адресою: Київська область, Макарівський район, с. Роси.

Плохотников Олександр Кирилович, старшина 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. м. Алма-Ата. Призваний Сайрамським райвійськкоматом Алма-Атинської області. Загинув 7.09.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 1. Рідні: батько, Плохотников Кирило Дмитрович, проживав за адресою: м. Алма-Ата, вул. 2-га Костенська 3.

Плужник Василь Несторович, рядовий, артилерист. 1898 р. н. Полтавська область, Великокринківський район, с. Фрунзівка. Призваний Узинським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти у липні 1941 р. в районі с. Фрунзівка. Рідні: дружина, Плужникова Агафія Прокопівна, проживала за адресою: Київська область, Узинський район, с. Узин.

Плужник Василь Потапович, підпільник. 1910 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 10.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Поваляєв Федір Миколайович, старший сержант 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1918 р. н. Загинув 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Погорілий Михайло Іванович, рядовий. 1907 р. н. Полтавська область, Козельщинський район, с. Лутовинівка. Помер від отриманих поранень у 1943 р. Похований у смт.Градизьк.

Погребняк Степан Андрійович, рядовий 468-го окремого лінійного батальйону зв'язку. 1905 р. н. Київська область, Корсунський район, м. Корсунь. Призваний Корсунським райвійськкоматом Київської області. Загинув 7.09.1941 р. під час бомбардування. Похований у м. Глобине. Рідні: Погребняк Ксенія Іванівна, проживала

за адресою: Київська область, Корсунський район, м. Корсунь, вул. 25 жовтня, 103, кв. 103.

Погребняк Степан Андрійович, рядовий. 1905 р. н. Київська область, Корсунський район, м. Корсунь. Призваний Корсунським райвійськкоматом Київської області. Загинув під час бомбардування 7.09.1941 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: Погребняк Ксенія Іванівна, проживала за адресою: Київська область, Корсунський район, м. Корсунь.

Погунов Н.Ф., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Подгорний Олександр Ол., гвардії капітан. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Подзолков Іван Кузьмович, лейтенант, командир кулеметного взводу 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Алтайський край, Хабаровський район. Призваний Хабаровським райвійськкоматом Алтайського краю. Загинув 11.10.1943 р. Похований нове міське кладовище, північна околиця смт. Градизька, братська могила № 4. Рідні: дружина, Подзолкова Анастасія Макарівна, проживала за адресою: Алтайський край, Хабаровський район.

Подольнець Семен Єфремович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1903 р. н. Київська область, Маньківський район, с. Подобноє. Призваний Маньківським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, Подольнцева, проживала за адресою: Київська область, Маньківський район, с. Подобноє.

Подорван Яків Федорович, військовослужбовець. Загинув 12.09.1941 р. Знаходився в санітарній машині. Похований на вигоні поблизу с. Устимівка.

Подсеваткін Юрій Павлович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Мордовська АРСР, Чамзинський район. Помер від отриманих поранень 23.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 19. Рідні: мати, Подсеваткіна Федосія, проживала за адресою: Мордовська АРСР, Чамзинський район, с. Кулівіно.

Подушкін П.І., рядовий. Загинув у вересні 1943 р. Похований у с. Шепелівка.

Поздняков Федір Максимович, рядовий, 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Казахська РСР, Павлодарський район. Призваний Урджарським райвійськкоматом Казахської РСР. Загинув 12.10.1943 р. Похований 150 м. північніше пристані, південь смт. Градизьк. Рідні: мати, Позднякова Олександра Олексіївна, проживала за адресою: Семипалатинська область, Уджарський район, с. Урманово.

Пойда Петро Володимирович, член підпільної групи М. Шмаль. 1908 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в червні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Покутний Григорій Антонович, підпільник. 1910 р. н. Кременчуцький район, с. Пухальщина. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Полапа Андрій Опанасович, рядовий. 1907 р. н. Полтавська область, Диканський район. Загинув 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Полатнек Іван К., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Полевін Олександр Денисович, лейтенант. 1919 р. н. Загинув 13.09.1941 р. Похований у с. Сиротенки.

Полесов Микола Олександрович, гвардії рядовий. Помер від отриманих поранень 4.11.1943 р. в 474-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Полієнко Василь Кузьмович, рядовий, стрілець 308-го гвардійського стрілецького полку. 1907 р. н. Призваний Решетилівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 17.11.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Полієнко Наталія Карпівна, проживала за адресою: Полтавська область, Решетилівський район.

Полікарпов Тимофій Андрійович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. Воронежська область, м. Бобров. Призваний Бобровським міськвійськкоматом. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований: 6 км південно-західніше м. Градизьк, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Полікарпова Варвара Петрівна, проживала за адресою: м. Боброве, вул. Смиговка, 26.

Полоцький Іван Прокопович, молодший лейтенант. 1910 р. н. Сумська область. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. Похований у с. Радалівка.

Полунін Василь Якович, гвардії рядовий, стрілець 42-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 3.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Полухін Олександр Миколайович, рядовий, сапер 208-го інженерного батальйону. Загинув 8.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Поляков Іван Дмитрович, лейтенант 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Орловська область, Русько-Бродський район, с. Кишина. Загинув 6.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: батько, Поляков Дмитро Ілліч, проживав за адресою: Орловська область, Русько-Бродський район, с. Кишина.

Поляков Микола Тимофійович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Воронежська область, Анінський район. Призваний Анінським райвійськкоматом Воронежської області. Загинув 7.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: мати, Полякова Марфа Іванівна, проживала за адресою: Воронежська область, Анінський район, с.В.Тойда.

Поляков Петро Маркович, рядовий 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Краснодарський край. Призваний Лабинським райвійськкоматом Краснодарського краю. Загинув 7.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 1.

Полякова Василіса Тимофіївна, військовослужбовець. Краснодарський край, Лабинський район, с. Укреп. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Поляруш Василь Гаврилович, рядовий сапер, 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1901 р. н. Призваний Петровським райвійськкоматом, м. Києва. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Поляруш, проживали за адресою: м. Київ, вул. Голубчиця, 30.

Померанцев Василь Миколайович, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Ивановська область. Призваний Ивановська область, Ільїнсько-Ховайським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Ганна Андріївна, проживала за адресою: Ивановська область, Ільїнсько-Ховайський район, с. Шаліно.

Пономаренко Данило Маркович, червоноармієць 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. Загинув 14.09.1941 р. Похований у с. Пирого.

Пономарьов Василь Денисович, старший лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Попков Іван Дмитрович, рядовий 29-го гвардійського стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1925 р. н. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Попов Борис Миколайович, капітан 941-ї окремої експлуатаційної телеграфної роти 12-ї Армії. 1922 р. н. м. Сталінград. Призваний Ворошиловським райвійськкоматом. Загинув у вересні 1941 р. Похований у с. Яроші, братська могила. Рідні: батько, Попов Н.П., проживав за адресою: м. Сталінград.

Попов Василь Федорович, рядовий, кулеметник 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914 р. н. Тамбовська область, Шпикуловський район. Призваний Шпикуловським райвійськкоматом Тамбовської області. Втопився в Дніпрі 3.10.1943 р. в районі смт. Градизьк. Рідні: мати, Попова Віра Семенівна, проживала за адресою: Тамбовська область, Шпикуловський район.

Попов Володимир Олександрович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1910 р. н. Марійська АРСР, Сотнурський район. Призваний Сотнурським райвійськкоматом. Загинув 5.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця. Рідні: батько, Попов Олександр Веремійович, проживав за адресою: Марійська АРСР, Сотнурський район, с. Согпор.

Попов Григорій К., рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1898 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Гроздево. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, Попова, проживали за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Гроздево.

Попов І.В., рядовий. Загинув при форсуванні р. Дніпро у жовтні 1943 р. на території Глобинського району.

Попов Ілля Гордійович, рядовий 230-го гвардійського стрілецького полку. 1914 р. н. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні Похований у смт. Градизьк, південна околиця, кладовище.

Попов Микола Петрович, лейтенант. Загинув у вересні 1943 р. Похований у с. Шепелівка.

Попов Петро Михайлович, молодший лейтенант, стрілець 60-го зенітного стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Попов Семен Іванович, гвардії рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. м. Москва. Призваний Кульським райвійськкоматом Московської області. Загинув 16.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від Градизька на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Ізевська Олена Єгоровна, проживала за адресою: м. Москва, пер. Черьомушкін, 22.

Попоян Георгій Назарович, гвардії старший лейтенант 206-го гвардійського стрілецького полку штаб 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. Вірменська РСР, м. Єреван. Призваний Котайським райвійськкоматом Вірменської РСР. Загинув 29.09.1943 р. Похований південно-західніше с. Лізки. Рідні проживали за адресою: Вірменська РСР, м. Єреван, с. Канахар, вул. Тельмана.

Поспелов Микола Петрович, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Кіровська область, Свечинський район, с. Шемошно. Призваний Свечинським райвійськкоматом Кіровської області. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 489-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: батько, Поспелов Петро Наумович, проживав за адресою: Кіровська область, Свечинський район, с. Шемошено.

Посредніков Микола Семенович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Свердловська область, Сухолозький район. Призваний Сухолозьким райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований у с. Малі Погребі, кладовище. Рідні: мати, Посреднікова Тетяна Олексіївна, проживала за адресою: Свердловська область, Сухолозький район, с. Бордашевка, барак № 2, кв. 10.

Постіа Іван Миколайович, підпільник. 1915 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Постовников Олександр Васильович, рядовий, стрілець. Архангельська область, м. Архангельськ. Загинув у 29.09.1943 р. Похований у с. Рублівка.

Потапенко Гаврило Іванович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1899 р. н. м. Київ. Призваний Петровським райвійськкоматом Петровського району м. Київ. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Потапенко, проживали за адресою: м. Київ, Вишгородська 150.

Потапенко Павло Іванович, гвардії рядовий 16-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1900 р. н. Полтавська область. Призваний Скороделським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 15.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Потапенко Марія Андріївна, проживала за адресою: Полтавська область, Скороделський район, с. Рябинці. (Тут, певно, якась помилка такого села як і району в Полтавській області не існувало – Ред.)

Потеряйко Ганна Миколаївна, підпільниця. 1905 р. н. Глобинський район с. Зубані. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похована в с. Зубані.

Потеряйко Юхим Федорович, підпільник. 1903 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Потика Кузьма Іларіонович, рядовий 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. Призваний Краснокутським райвійськкоматом Харківської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований у с. Лізки, в саду, могила № 2. Рідні: мати, Акуліна Мойсеївна, проживала за адресою: Київська область, Маньківський район, с. Тимашівка.

Починок Денис Данилович, рядовий. 1903 р. н. Київська область, Маньківський район, с. Харьківка. Призваний Маньківським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 11.1941 р. в районі с. Устимівка. Виключений із списків діючої армії 05.1944 р. Рідні: дружина, Починок Ганна, проживала за адресою: Київська область, Маньківський район, с. Харьківка.

Почишинський, рядовий. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Устимівка, братська могила.

Правдюк Сергій Андрійович, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1896 р. н. Полтавська область. При-

званий Опішнянським райвійськкоматом. Загинув 8.10.1943 р., на узліссі східної частини острова р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: дружина, Правдюк Уляна Іванівна, проживала за адресою: Котелевський район, с. Гнілосковське. (Села з такою назвою не існувало в Полтавській області, можливо це хутір Гнілосирівка-Чернещина Котелевського району, тепер не існує – Ред.)

Правосудов Дмитро Федорович, гвардії рядовий 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії 1901 р. н. Призваний Хайбуллинським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 14.10.1943р., у 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Правосудова Барубай, проживала за адресою: Башкирська РСР, Хайбуллинський район.

Пригоровський Андрій Васильович, лейтенант, командир саперного взводу 289-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1918 р. н. Вітебська область, Оршанський район, мет. Каганович. Призваний Оршанським райвійськкоматом Вітебської області. Загинув 26.09.1943 р. Похований: північно-східна околиця с. Махнівка. Рідні: батько, Пригоровський Василь Васильович, проживав за адресою: Вітебська область, Дубровинський район, с. Заруби.

Приймак Данило Васильович, підпільник. 1905 р. н. Глобинський район, с. Бориси. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Приймак Йосип Савич, гвардії рядовий 5-ї гвардійської десантної дивізії. 1895 р. н. (1897 р.). Кременчуцький район, с. Максимівка. Помер від отриманих поранень 6.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Приймак Степан Тихонович, підпільник. 1894 р. н. Глобинський район, с. Опришки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Придуцький Олексій Феоктистович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1900 р. н. Київська область, Маньківський район, с. Поляковиче. Призваний Маньківським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р., на території Глобинського району. Рідні: дружина, Прилуцька, проживала за адресою: Київська область, Маньківський район, с. Полковиче.

Прийма Олена Андріївна, підпільниця. 1914 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в січні 1942 р. Похована в смт. Градизьк.

Прийма Матвій Григорович, гвардії рядовий, стрілець 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 28.09.1943 р. в 423-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби).

Приходько Яків Єлисейович, підпільник. 1923 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Пришва Філімон Данилович, молодший сержант 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1916 р. н. м. Київ. Призваний Кагановицьким райвійськкоматом Кагановицького району м. Київ. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Пришва, проживали за адресою: м. Київ, вул. Заливчого 18/20.

Прокопенко В.С., гвардії старший лейтенант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Прокопенко Іван Самсонович, підпільник. 1888 р. н. Кременчуцький район, с. Гориславці. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у м. Глобине.

Прокопець Михайло Григорович, гвардії рядовий. Загинув 20. 10.1943 р. Похований у м. Глобине.

Прокопець Михайло Григорович, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Помер від отриманих поранень 20.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. (Вірогідно, що це той, що й попередній – Ред.).

Прокоф'єв Володимир Федорович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Ленінградська область, Серьодкінський район. Призваний Кімирським райвійськкоматом Молотовської області. Помер від отриманих поранень 29.09.1943 р. Похований у с. Малі Погреби, кладовище біля клубу. Рідні: батько, Прокоф'єв Федір Прокопович, проживав за адресою: Ленінградська область, Серьодкінський район, с. Гребеново.

Пронтова Зоя Аркадіївна. Загинула восени 1943 р. Похована в смт. Градизьк, братська могила.

Прохоренко Василь Никіфорович, капітан, інженер 24-го управління оборонного будівництва 14-го управління польового будівництва 2-го Українського фронту. 1914 р. н. Чернігівська область, м. Семенівка. Призваний Чернігівським райвійськкоматом. Загинув 12.11.1943 р. Похований у с. Шепелівка. Рідні: дружина, Прохоренко Зоя Іванівна, проживала за адресою: Казахстанська РСР, с. Тюлькубіс с. Байновка, вул. Крупської, 11.

Прохорічев Олексій Миколайович, гвардії рядовий, стрілець 11-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 3.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Проценко Григорій Калниович, жертва війни. 1906 р. н. Глобинський район. Загинув 8.10.1943 р. в результаті вибуху міни. Похований на території Жуківської сільської ради.

Проценко Іван Трохимович, підпільник. 1896 р. н. Глобинський район с. Святилівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у с. Святилівка.

Проценко Лука Савич, рядовий, помічник навідника протитанкової рушниці 373-ї стрілецької дивізії. 1908 р. н. Полтавська область, Хорольський район, с. Павлівка. Призваний Хорольським райвійськкоматом. Загинув 25.09.1943 р. Похований у с. Лялинці. Рідні: дружина, Проценко Харитина Прокопівна, проживала за адресою: Полтавська область, Хорольський район, с. Павлівка.

Проценко Олександр Іларіонович, жертва війни. 1936 р. н. Глобинський район, м. Глобине. Загинув 1.06.1944 р. в результаті невдалого знешкодження артилерійського снаряду. Похований у м.Глобине.

Проценко Сергій Кіндратович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон.

Пругло Кузьма Тимофійович, рядовий 80-го робочого батальйону. 1902 р. н. Полтавська область, м. Опішня. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від хвороби 31.01.1944 р. Похований у м. Глобине, кладовище цукрозаводу № 4. Рідні: дружина, Пругло Дарія Василівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Опішня, вул. Гайсенкова, 9.

Псар Семен Сидорович, підпільник. 1894 р. н. с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Пугач Василь Олександрович, жертва нацизму. Глобинський район, с. Броварки. Арештований гестапо за наказом німецької окупаційної адміністрації в вересні 1943 р. Подальша доля не відома.

Пужаєнко Федір Миколайович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1899 р. н. м. Київ, Буський район, с. Русаловка. Призваний Буським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Пужаєнко, проживали за адресою: м. Київ, Буський район, с. Русаловка.

Пушко Натан Євдокимович, старший фельдшер 583-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Пузак Григорій Кирилович, підпільник. 1904 р. н. Глобинський район, с. Бориси. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1943 р. Похований у м. Глобине.

Пузей Олександр Андрійович, гвардії молодший лейтенант 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1921 р. н. с. Ярославка. Помер від отриманих поранень 2.11.1943 р. в 124-му хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Пузей Мотрона Олексівна, проживала за адресою: Чернігівська область, Спровецький район, с. Ярославка (нині Бобровицький район – Ред.).

Пузня Петро Йосипович, лейтенант, командир 583-го окремого зенітного артилерійського дивізіону 297-ї стрілецької дивізії. 1915 р. н. м. Пустошка. Зник безвісти 8.09.1941 р. на території Глобинського району.

Пукало Іван Миколайович, гвардії сержант, механік 162-го гвардійського бомбардувального авіаційного полку 2-го гвардійського бомбардувального авіаційного корпусу. 1923 р. н. Сумська область, Лебединський район, с. Михайлівка. Призваний Лебединським райвійськкоматом Сумської області. Загинув від вибуху бомби на аеродромі 22.02.1944 р. Похований у с. Черевані, кладовище. Рідні: сестра, Решитова Єлизавета Миколаївна, проживала за адресою: Орджонікідзенський край, м. Мінеральні Води, вул. Горького, 32; батько, Пукало, проживав за адресою: Сумська область, Лебединський район, с. Михайлівка.

Пустошкін Петро Іванович, гвардії рядовий, стрілець. 1898 р. н. Ростовська область. Призваний Белінським райвійськкоматом Ростовської області. Помер від отриманих поранень 10.11.1943 р., у 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Пустошкіна Євдокія Іванівна, проживала за адресою: Ростовська область, Белінський район, ст. Мінськ.

Пуцикія Андрій Максимович, рядовий, радіотелеграфіст 232-го стрілецького полку. Глобинський район, с. Пузикове. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 105-у окремому медико-санітарному батальйоні 343-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Пузикове.

Пушкар Павло Овер'янович, жертва нацизму. Глобинський район, Святилівська сільська рада. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля невідома.

Пушкеза Григорій Іванович, підпільник. 1882 р. н. Глобинський район, с. Мозолівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1941 р. Похований у с. Мозолівка.

Пчельський Єгор Миколайович, сержант, навідник 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1917 р. н. Воронежська область, Бобровський район. Призваний Бобровським райвійськкоматом Воронежської області. Помер від отриманих поранень 2.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка, могила №

1. Рідні: дружина, Пчельська Анастасія Тимофіївна, проживала за адресою: Воро-
нська область, Бобровський район.

Пшеніцин Василь Михайлович, гвардії сержант 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Горьківська область, Шахунський район. Призваний Автозаводським райвійськкоматом Горьківської області. Загинув 8.10.1943 р. Похований: 6 км., південно-східніше смт. Градизьк. Рідні: батько, Пшеніцин Михайло Васильович, проживав за адресою: Горьківська область, Шахунський район.

Рабченко Василь Федорович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 14.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Радочин Микола Миронович, підпільник. 1903 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Радченко Андрій Дмитрович, жертва нацизму. Глобинський район, м. Глобине. Арештований за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Доля не відома.

Радченко Г.Ф., рядовий. Загинув під час форсування р. Дніпро в жовтні 1943 р. Похований у Глобинському районі.

Радченко Іван Олексійович, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914 р. н. Чернігівська область, Борзенський район. Призваний Борзенським райвійськкоматом Чернігівської області. Загинув 29.09.1943 р. Похований на території с. Малі Погреби, приєднаного до с. Погреби. Рідні: дружина, Радченко А.Г., проживала за адресою: Чернігівська область, Борзенський район, с. Тінашевка.

Радченко Микола Кузьмович, рядовий. 1908 р. н. Великобагачанський район, с. Багачка Друга. Загинув у 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Радченко Павло Якович, підпільник. 1896 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Радченко Сергій Сидорович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1914 р. н. Чернігівська область, Березнянський район, с. Березанка. Призваний Березнянським райвійськкоматом Чернігівської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Радченко, проживали за адресою: Чернігівська область, Березнянський район, с. Березанка.

Радченко Степанна Якимівна, жертва нацизму. Глобинський район, м. Глобине. Арештована за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Доля не відома.

Разін Леонід Іванович, рядовий стрілець 290-го гвардійського стрілецького полку 95-ї гвардійської стрілецької дивізії. Ярославська область, Костромський район, с. Акулово. Призваний Костромським райвійськкоматом Ярославської області. Помер від отриманих поранень 30.10.1943 р. в 104-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Ламане. Рідні: батько Разін Іван Іванович, проживав за адресою: Ярославська область, Костромський район, с. Акулово.

Разметов Карлітан, гвардії рядовий, стрілець 289-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1920 р. н. Помер від отриманих поранень 5.01.1944 р. Похований: південна околиця с. Обознівка.

Рак Дмитро Степанович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Полтавська область, Шишацький район, с. Жоржівка. Загинув 27.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні:

дружина, Рак Христина Кирилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Шишацький район, с. Жоржівка.

Рак Прокіп Григорович, рядовий 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї Армії. 1911 р. н. Призваний Оболонським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 23.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: Рак А.І., проживали за адресою: Полтавська область, Оболонський район.

Рак Хаїм-Лейб Давидович, рядовий, пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1914 р. н. Вінницька область, с. Погребище. Призваний Ємільчинським райвійськкоматом Житомирської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. на території м. Глобине.

Ракунов Олександр Іллїч, гвардії рядовий 238-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 7.11.1943 р. в 185 евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: мати, Ракунова Парасковія Іванівна, проживала за адресою: Алтайський край, Благовіщенський район.

Ралько Михайло Кузьмович, гвардії рядовий. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Погреби.

Рамбасаров Сабгобай Батвербеневич, гвардії рядовий. 1924 р. н. Загинув 26.10.1943 р. Похований у м. Глобине.

Рамбасаров Сабгобой Батвербеневич, рядовий 232-го стрілецького полку. 1925 р. н. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище. (Вірогідно, що це той, що й попередній – Ред.)

Раскатов Анатолій Павлович, молодший лейтенант, командир кулеметного взводу 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Івановська область, м. Кінешма. Загинув 8.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: мати, Раскатова Марія Георгіївна, проживала за адресою: Івановська область, м. Кінешма, Долматовська фабрика, вул. Шкільна, 17.

Рахімов Алла, сержант 650-го стрілецького полку 4-ї Армії. 1910 р. н. Призваний Байсунським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. в 64-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Рахімова Вабінат, проживала за адресою: Сурхандар'їнська область, Байсунський район, колгосп ім. Стааліна.

Рева Овксентій Кириллович, гвардії рядовий, стрілець 21-го гвардійського стрілецького полку. 1905 р. н. Зінківський район, с. Човно-Федорівка. Помер від отриманих поранень 29.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Редька Іван Андрійович, рядовий, стрілець 1-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1909 р. н. Призваний Семенівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Редька Агрипіна Антонівна, проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район.

Резніков Гаврило Матвійович, підпільник. 1903 р. н. с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у лютому 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Рейтер, жертва нацизму. м. Київ. Знаходився в концтаборі в смт. Градизьк. Подальша доля не відома.

Рехмін Мендель Аронович, начальник господарства лазарету № 649. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Решетников Опанас Андрійович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Вінницька область, Гайсинський район. Призваний Гайсинським райвійськкоматом. Заги-

нув 15.10.1943 р. Похований на узліссі східної частини острова на р. Дніпро, 6 км південно-західніше смт. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: дружина, Решетникова Марфа Василівна, проживала за адресою: Вінницька область, с. Карбівка.

Резніков Гаврило Лейбович, жертва нацизму. Глобинський район с. Шушвалівка. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля невідома.

Рєпін Анатолій Олександрович, старший сержант. 1919 р. н. Нижегородська область, Борський район. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. Похований у с. Шепелівка.

Рєпін Василь Семенович, рядовий, телефоніст 97-го гвардійського окремого розвідувального полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Новосибірська область, Кожевниковський район. Призваний Кожевниковським райвійськкоматом Новосибірської області. Загинув 12.10.1943 р. Похований біля 3-ї переправи, лівий берег р. Дніпро, 8 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк. Рідні: дружина, Рєпіна Олександра Фірсівна, проживала за адресою: Новосибірська область, Кожевниковський район.

Ржевський Олексій Петрович, рядовий, кулеметник 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Сталінградська область, Ленінський район. Призваний Ленінським райвійськкоматом. Загинув 28.10.1943 р. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби), в шкільному садку. Рідні: дружина, Ржевська Агафія Іванівна, проживала за адресою: Сталінградська область, Ленінський район, с. Подкупрова.

Рибак Стефан Єрофійович, рядовий 593-го стрілецького полку 297-ї стрілецької дивізії. 1904 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Гродзево. Призваний Маньківським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р., на території Глобинського району. Рідні: Рибак, проживали за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Гродзево.

Рибалко Іван Пилипович, рядовий 21-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1917 р. н. Помер від отриманих поранень 2.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Олена Олексіївна, проживала за адресою: м. Чкалов.

Рибалко Семен Семенович, рядовий, стрілець 11-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1905 р. н. Полтавська область. Призваний Глобинським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 19.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Рибалко, Полтавська область, Глобинський район, с. Устимівка.

Рибас Ілля Лук'янович, рядовий, розвідник 4-ї окремої розвідувальної роти 8-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1911 р. н. Полтавська область, с. Великі Будища. Загинув 13.10.1943 р. Похований: лівий берег р. Дніпро. Рідні: Рибас Андрій Іванович, проживав за адресою: Полтавська область, с. Пушкарівка.

Рибкін Леонтій Ілліч, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї Армії. 1898 р. н. Призваний Синелепівським райвійськкоматом Воронежської області. Помер від отриманих поранень 27.11.1943р., у 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: проживали за адресою: Воронежська область, с. Сині Лепиги.

Рибніков Семен Романович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1907 р. н. Курганська область, Шадринський район. Призваний Шадринським райвійськкоматом. Загинув 12.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна

околиця, кладовище, могила № 26. Рідні: дружина, Рибнікова Катерина Миколаївна, проживала за адресою: Курганська область, Шадринський район, с. Батурино.

Ридненко Сергій Лук'янович, рядовий. 1909 р. н. Сумська область, Великописарівський район. Загинув 2.09.1943 р. Похований: х. Платонівка, приєднаний до с. Пузикове.

Рижаков Андрій М., рядовий 655-го артилерійського полку 212-ї стрілецької дивізії. Призваний Каменемолотським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 7.09.1941 р. в 379-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби).

Рижов Дмитро Олексійович, рядовий 69-ї окремої штрафної роти 4-ї Армії. 1916 р. н. Свердловська область. Призваний Кіровським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 15.12.1943 р. в 124-у похідному польовому госпіталі 4-ї гвардійської Армії. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні проживали за адресою: м. Свердловськ.

Рижов Максим Андрійович, гвардії рядовий 232-го стрілецького полку. 1904 р. н. Помер від отриманих поранень 24.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Рикун Антонія Яківна, жертва нацизму. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похована в с. Великі Кринки.

Рилов Микола Андрійович, гвардії рядовий 206-го стрілецького полку. 1912 р. н. Призваний Кезьким райвійськкоматом Удмуртської АРСР. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Рилова Тетяна Сергіївна, Удмуртська АРСР, Кезький район.

Рилов Михайло Кірсанович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1915 р. н. Горьківська область, м. Горький. Призваний Хабаровським райвійськкоматом Хабаровського краю. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідних немає.

Римаренко Пимін Маркович, підпільник. 1889 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Рисак Іван Йосипович, жертва нацизму. 1895 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похований у м. Глобине.

Ричка Іван Романович, жертва нацизму. 1901 р. н. Глобинський район, с. Кагамлик. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля не відома.

Ричка Петро Іванович, жертва нацизму. 1900 р. н. Глобинський район, с. Кагамлик. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля не відома.

Рівчаченко Микола Олексійович, рядовий, стрілець 1-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку. 1913 р. н. Полтавська область. Призваний Опішнянським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 6.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила.

Рідний Михайло Іванович, рядовий. 1904 р. н. Полтавська область, Диканський район. Загинув 26.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Рішко Павло Пилипович, підпільник. 1920 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у с. Броварки.

Різнюк Василь Гнатович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Різнюк Іван Михайлович, рядовий 21-го повітряно-десантного стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. Похований у с. Середпілля.

Різнюк Кирило Петрович, підпільник. 1911 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Різнюченко Михайло Прокопович, підпільник, міліціонер. 1915 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в січні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Рогайда Михайло Павлович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похований у с. Великі Кринки.

Рогов Тимофій Іванович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї гвардійської Армії. 1902 р. н. с. Демченки, Глобинського району. Призваний Кринківським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 24.10.1943 р. в 5178-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Рогова М.В, проживала за адресою: Полтавська область, Кринківський район, с.Демченки.

Роговий Іван Зотович, гвардії рядовий. 1910 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Помер від отриманих поранень 24.02.1944 р. Похований у смт. Градизьк.

Рогойда Михайло Павлович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 21.06.1942 р. Похований у с. Федорівка, братська могила.

Родіонов Олександр Никандрович, рядовий 10-го гвардійського артилерійського полку 7-ї гвардійської дивізії. Помер від отриманих поранень 29.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальні. Похований у смт. Градизьк.

Родіонов Олександр Тимофійович, рядовий, стрілець 21-го гвардійського повітряно-десантного полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1905 р. н. Горьківська область, Ленінський район. Призваний Ленінським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, північна околиця, сад. Рідні: дружина, Родіонова Наталія Євдокимівна, проживала за адресою: Горьківська область, Ленінський район, с. Молитовне.

Рожков Опанас Федорович, гвардії рядовий, радіотелеграфіст 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1915 р. н. Алтайський край, Троїцький район. Призваний Гусевським райвійськкоматом Ивановської області. Помер від отриманих поранень 5.10.1943 р. Похований 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Савельєва Агрипіна Федорівна, проживала за адресою: Ивановська область, м. Гусь-Хрустальний, торф'яне підприємство, селище 8.

Розін Леонід Іванович, рядовий 284-го гвардійського стрілецького полку. 1925 р. н. Загинув 4.10.1943 р. Похований на території Глобинського району.

Роїв Г.Я., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Рокитний Іван, жертва нацизму. с. Федорівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в серпні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Рокитний Лука Микитович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Романенко Андрій Костянтинівч, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Романенко Ігор Онисимович, підпільник. 1904 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Романенко Тимофій Григорович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Помер від отриманих поранень 23.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 35. Рідні: дружина, Слівченко Степанида Платонівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Кротівщина.

Романко Григорій Євтихович, підпільник, міліціонер. 1904 р. н. Глобинський район, с. Святилівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Романченко Микита Павлович, підпільник. 1897 р. н. Глобинський район, с. Кагамлик. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у вересні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Романько Денис Маркіянович, підпільник. 1891 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Романько Дмитро Явтухович, підпільник. 1918 р. н. с. Погреби, Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Романько Єгор Євтихович, підпільник. 1900 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Романько Микола Павлович, підпільник. 1924 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Ромашенко Лука Петрович, підпільник. 1895 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Роменський Василь Григорович, підпільник. 1896 р. н. Глобинського району, с. Бориси. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Роменський Василь Сергійович, підпільник. 1899 р. н. Глобинський район. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Місце поховання невідоме.

Роменський Деметрій Єлисейович, підпільник. 1910 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Ротов Михайло Федорович, старшина. Загинув у жовтні 1943 р. Похований у с. Мозолівка.

Рудий М.А., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Рудий Шлем Лейбович, гвардії рядовий. 1912 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у м. Глобине.

Рудик Микола Дем'янович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку. 1911 р. н. Полтавська область, Шишацький район. Призваний Шишацьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 11.11.1943 р. Похований у

сmt. Градизьк, східна околиця, могила № 2. Рідні: дружина, Рудик Агафія Дмитрівна, Полтавська область, Шишацький район, с. Баранівка.

Рудич Іван Васильович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1907 р. н. Сумська область, Роменський район, с. Мало-Бубни. Призваний Роменським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Рудич, проживали за адресою: Сумська область, Роменський район, с. Мало-Бубни.

Рудь Василь Сергійович, рядовий. 1914 р. н. Глобинський район. Призваний Ямським райвійськкоматом. Зник безвісти в грудні 1941 р. на території Глобинського району.

Рукавішніков Василь Дмитрович, рядовий 232-го стрілецького полку. 1925 р. н. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у сmt. Градизьк, кладовище.

Румянцев Петро Данилович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н., Смоленська область, Козельський район. Призваний Ільїнським райвійськкоматом Смоленської області. Загинув 27.09.1943 р. Похований: с. Лізки, в саду, могила № 2. Рідні: мати, Румянцева Агафія Дмитрівна, проживала за адресою: Смоленська область, Козельський район, с. Горловка.

Румянцев Сергій Іванович, рядовий, стрілець 1-го гвардійського повітряно-десантного полку. 1916 р. н. Призваний Жовтневим райвійськкоматом Архангельської області. Помер від отриманих поранень 19.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: мати, Румянцева Тетяна Степанівна, проживала за адресою: м. Архангельськ.

Русенко Євграфій Никіфорович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. с. Строкачі, Семенівського району. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 7.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Русенко П.В., проживала за адресою: Полтавська область, Оболонський район, с. Строкачі.

Русянов Сергій Олександрович, рядовий 10-го артилерійського полку 4-ї Армії. 1922 р. н. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Руслов Дмитро Федорович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Калінінська область, Сандовський район. Помер від отриманих поранень 25.11.1943 р. Похований у сmt. Градизьк, східна околиця, кладовище могила № 36. Рідні: мати, Шейкова Аксинія, проживала за адресою: Калінінська область, Сандовський район, с. Щитовка.

Рябець Григорій Якович, рядовий, стрілець 373-ї стрілецької дивізії. 1907 р. н. м. Зіньків, вул. Байківка, 44. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р. на правому березі р. Дніпро, навпроти с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Рябець Ольга Федорівна, проживала за адресою: м. Зіньків, вул. Байківка, 44.

Рябкін Василь Федорович, молодший сержант 1-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1925 р. н. Горьківська область. Призваний Пильненським райвійськкоматом Горьківської області. Помер від отриманих поранень 20. 01.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Рябкін Федір Михайлович, проживав за адресою: Горьківська область, Пильнинський район, с. Ковалі.

Рябов Максим Романович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1896 р. н. Московська область, Михневський район. Призваний Михневським райвійськкоматом Московської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Рябова Олена Іванівна, проживала за адресою: Московська область, Михневський район.

Рябошанк Пантелеймон Ульянович, підпільник. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Рябченко Олександр Михайлович, жертва війни. 1935 р. н. Глобинський район, м. Глобине. Загинув 1.06.1944 р. в результаті вибуху артилерійського снаряду під час спроби його знешкодити. Похований у м. Глобине.

Рябчун Григорій Володимирович, підпільник. 1901 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Рязанов Василь Арсентійович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1909 р. н. Архангельська область, Уст'янський район. Призваний Уст'янським райвійськкоматом Архангельської області. Загинув 16.10.1943 р. Похований на узліссі східної частини острова на р. Дніпро, 6 км південно-західніше м. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: дружина, Рязанова Катерина Андріївна, проживала за адресою: Архангельська область, с. Мароник.

Рязанов Павло Васильович, гвардії рядовий, стрілець 2-ї гвардійської мото-стрілецької бригади. 1911 р. н. Горьківська область, Ветлузький район. Призваний Ветлузьким райвійськкоматом Горьківської області. Загинув 16.09.1943 р. Похований у с. Яроші. Рідні: дружина, Рязанова Олена Миколаївна, проживала за адресою: Горьківська область, Ветлузький район.

Савенко, рядовий. Загинув 12.09. 1941 р. Похований у с. Устимівка, братська могила.

Савицька Ніна Іванівна, жертва війни. Померла від ран 6.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похована м. Глобине, центральне кладовище.

Савустяненко Феодосій Тимофійович, підпільник. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Савуся Андрій Леонтійович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1917 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Призваний Комісією при 20-у гвардійському стрілецькому корпусі. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 17. Рідні: дружина, Савуся Ганна Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район.

Савченко Опанас Павлович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Алма-Атинська область, колгосп Овцевод. Призваний Казанським райвійськкоматом Алма-Атинської області. Загинув 15.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк, у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Савченко Анастасія Олександрівна, проживала за адресою: Алма-Атинська область, колгосп Овцевод.

Садиков Нурмахамет, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон.

Садиков Полікарп Васильович, рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. Загинув 16.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Садиков Урал, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Узбецька РСР, Самаркандська область, Галляаральський район, колгосп «Ашкашип». Призваний Пахтааральським райвійськкоматом Казахської РСР. Загинув 4.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля, кладовище. Рідні: батько, Садиков Сіндік, проживав за адресою: Узбецька РСР, Самаркандська область, Галляаральський район, колгосп «Ашкашип».

Садовий Яків Іванович, рядовий, стрілець 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1897 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район, с. Отирівка. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 17.10.1943 р. Похований: Глобинський район, с. Максимівка, могила № 2. Рідні: дружина, Садова Ксенія, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район.

Саїдов Аїп, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1903 р. н. Кулябська область, Дангаринський район. Призваний Дангаринським райвійськкоматом Кулябської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Мамадалинова, проживала за адресою: Кулябська область, Дангаринський район.

Сакалов Микола Павлович, гвардії рядовий 1902 р. н. Загинув 5.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Салатін Степан Леонтійович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Рязанська область. Призваний Тимирязевським райвійськкоматом Московської області. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 2. Рідні: дружина, Салатіна Євдокія Юхимівна, проживала за адресою: м. Москва застава Ілліча, робочий провулок, 22/14, кв. 2.

Салахов Теміргалієв Мухамедович, сержант 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Башкирська АРСР, Нуриманівський район. Призваний Нуриманівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, південна околиця, 150 м від пристані. Рідні: мати, Салахова Мінінур Зінятівна, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Нуриманівський район, с. Старо-Кульва.

Салахудиков Абдул, гвардії рядовий. 1917 р. н. Загинув 7.12.1943 р. похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу.

Салієв Хаджи, молодший сержант, заступник командира відділення 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. Андижанська область, Сталінський район. Призваний Стаалінським райвійськкоматом Андижанської області. Загинув 6.10.1943 р. Втопився в р. Дніпро 6.10.1943 р., в районі смт. Градизьк. Рідні: дружина, Салієва Аміха, проживала за адресою: Андижанська область, Сталінський район.

Салієв Гіреєв Газиз, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Татарська АРСР, Альметьевський район. Призваний Альметьевським райвійськкоматом. Загинув 28.09.1943 р. Похований південно-західніше с. Лізки. Рідні: дружина Камал, проживала за адресою: Татарська АРСР, Альметьевський район, с. Ком-Смагіл.

Салімов М.Н., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина кладовища.

Саловський Вадим Олександрович. 1921 р. н. м. Глобине. Загинув у вересні 1941 р. Похований в м. Глобине.

Самнікін Олександр Григорович, гвардії рядовий 294-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. Загинув у бою у вересні 1943 р. Похований у с. Пузикове, братська могила.

Самойленко Андрій Кузьмович, рядовий, стрілець 9-ї роти 230-го стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Полтавська область, Опішнлянський район. Призваний Опішнлянським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р., у 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні проживали за адресою: Кіровоградська область, с. Старопіково.

Самойленко Мефодій Луквич, підпільник. 1896 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Самойленко Михайло Сергійович, жертва нацизму. с. Зубані. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Самойленко Михайло Сергійович, підпільник. 1905 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Самойленко Олексій Іванович, рядовий 21-го стрілецького полку. 1906 р. н. м. Шишаки. Помер від отриманих поранень 4.02.1944 р. в 1060-у евакуаційному госпіталі. Похований у м. Глобине, кладовище цукрозаводу № 5.

Самойленко Тимофій, рядовий. Загинув у 1943 р. Похований у с. Манжелія.

Самшиєв Юсупджан, рядовий. Загинув. Похований у с. Попівка, братська могила.

Санін Костянтин Андрійович, рядовий 232-го стрілецького полку. 1925 р. н. Загинув 10.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище, 2 ряд, могила № 2.

Санходжаєв Абдула, рядовий 650-го стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 23.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Саратигін Павло Арсентійович, рядовий. 1922 р. н. Загинув у вересні 1943 р. при звільненні села. Похований у с. Іванове Селище.

Сарбаєв М., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Саричев Іван Семенович, гвардії рядовий. Помер від отриманих поранень у вересні 1943 р. Похований у с. Попівка.

Сарновський Дмитро Григорович, рядовий 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля.

Сасін Григорій Іванович, політрук, ветеринар, районний лазарет № 649. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Сатвалдієв Іліджан, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Загинув 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Саулін Микола Іванович, рядовий, розвідник 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Ульяновська область, Інзенський район, м. Інза вул. Базарна, 12. Призваний Ульяновським міськвійськкоматом м. Ульянова. Загинув при переправі через р. Дніпро 3.10.1943 р., в районі смт. Градизьк. Рідні: мати, Сауліна Агафія Сергіївна, проживала за адресою: Ульяновська область, м. Інза, вул. Базарна, 12.

Саф'яніков Олександр Опанасович, рядовий 42-го гвардійського стрілецького полку. Архангельська область, м. Мечин, вул. Набережна, 12. Призваний Мечин-

ським міськвійськкоматом м. Мечин. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка. Рідні: дружина, Саф'яннікова Єлизавета Григорівна, проживала за адресою: Архангельська область, м. Мечин, вул. Набережна, 12.

Сафаров Андролі, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 2-го Українського фронту. 1915 р. н. Помер від отриманих поранень 20.12.1943 р. Похований у с. Кириківка.

Сафін Сагат, молодший сержант, командир відділення 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон.

Сафіулін Фатіх, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Татарська АРСР, Тетюшський район. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка, могила № 5. рідні: мати, Сафіуліна Магрун, проживала за адресою: Татарська АРСР, Тетюшський район, с. Больш-Мурба.

Сафронов Степан Тимофійович, рядовий 146-го гвардійського стрілецького полку. 1919 р. н. Курська область, Дмитровський район, с. Меркуловка. Призваний Дмитровським райвійськкоматом. Помер від ран, 11.10.1943. Похований: садок колгоспу ім. Тельмана Кишеньківського району Полтавської області. Рідні: дружина, Сафронова Марія Матвіївна, проживали за адресою: Курська область, Дмитровський район, с. Меркуловка.

Сахно Яків Кирилович, рядовий 593-го стрілецького полку 297-ї стрілецької дивізії. 1905 р. н. Сумська область, Конотопський район, с. Гути. Призваний Конотопським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Сахно, проживали за адресою: Сумська область, Конотопський район, с. Гути.

Сванцев Микола Якович, гвардії рядовий 18-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Свергоха Михайло Олексійович, рядовий 593-го стрілецького полку 297-ї стрілецької дивізії. 1915 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Свиренко Григорій Григорович, підпільник. 1901 р. н. Глобинський район, с. Турбаї. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1943 р. Похований у с. Турбаї.

Святецький (Святецьник) Володимир Іванович, рядовий. Глобинський район. Зник безвісти в грудні 1941 р. на території Глобинського району.

Святенко Михайло Павлович, рядовий, розвідник 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1923 р. н. Полтавська область, Хорольський район, с. Ковалі. Призваний Хорольським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 21.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Святенко Софія Овксентіївна, проживала за адресою: Полтавська область, Хорольський район, с. Ковалі.

Секрет Василь Павлович, підпільник. 1899 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Селіверстов Семен Матвійович, рядовий 195-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської Армії. 1898 р. н. Чкаловська область, Сарактаський район. Помер від отриманих поранень 5.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка, зліва другий. Рідні: дружина, Селіверстова Ольга, проживала за адресою: Чкаловська область, Сарактаський район.

Селівестров Микола Михайлович, гвардії старший сержант, командир взводу 1-го гвардійського повітряно-десантного полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії 4-ї Армії. 1924 р. н. Івановська область, Гороховецький район, с. Шаньково. Призваний Сталінським райвійськкоматом Івановської області. Помер від отриманих поранень 8.11.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: батько, Селівестров Михайло Абрамович, проживав за адресою: м. Іваново, вул. Республіканська, 23.

Селюнін В'ячеслав Пилипович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Кіровська область, Зуєвський район. Призваний Зуєвським райвійськкоматом Кіровської області. Загинув 15.10.1943 р. Похований 6 км у південно-західному напрямку від Градизька, в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: мати, Селюніна Катерина Дмитрівна, проживала за адресою: Кіровська область, Зуєвський район, с. Косиніно.

Семак Андрій Митрофанович, жертва нацизму. Глобинський район, с. Липове. Розстріляний гітлерівцями під час відступу у вересні 1943 р. Місце поховання невідоме.

Семак Гаврило Митрофанович, жертва нацизму. Глобинський район, с. Липове. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Подальше доля невідома.

Семен Ілля Андрійович, молодший лейтенант, командир взводу 617-го стрілецького полку. 1916 р. н. Орловська область, Новодеренський район, с. Журавля. Кадровий військовий. Зник безвісти 15.09.1941 р. в районі с. Куп'євате. Рідні: дружина, Семен Олена Василівна, проживала за адресою: Орловська область, Новодеренський район, с. Журавля.

Семененко Іван Антонович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1896 р. н. Омська область, Скопинський район. Призваний Скопинським райвійськкоматом Омської області. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Лізки, в саду, могила № 2. Рідні: сестра, Наталія Іванівна, проживала за адресою: Омська область, Скопинський район.

Семенко Гаврило Іванович, підпільник. 1903 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Семенченко Леонід Степанович, рядовий, стрілець 16-го гвардійського повітряно-десантного полку. 1898 р. н. Полтавська область. Призваний Градизьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 16.11.1943 р. Похований у с. Киріяківка. Рідні: дружина, Семенченко Євдокія Тимофіївна, проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Вереміївка.

Семергей В. Т., гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 11.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Семерчей Лазар Трохимович, рядовий 204-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Помер від отриманих поранень 5.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Семивод Михайло Луквич, рядовий. 1921 р. н. м. Хорол. Загинув 29.09.1943 р. Похований на території Глобинського району.

Семирядченко Іван Іванович, сержант. 1922 р. н. м. Глобине. Помер від отриманих поранень 24.05.1945 р. Похований у м. Глобине.

Семін Костянтин Петрович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. Полтавська область, Шишацький район, с. Будьонівка. Помер від отриманих поранень 8.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 2. Рідні:

дружина, Семіна Марія Остапівна, проживала за адресою: Полтавська область, Шишацький район, с. Будьонівка.

Сенченко Іван Іванович, рядовий 656-го стрілецького полку. 1912 р. н. Алма-Атинська область, Каргалинський район. Призваний Гвардійським райвійськкоматом Алма-Атинської області. Помер від отриманих поранень 30.09.1943 р. в 193-у окремому медико-санітарному батальйоні 116-ї стрілецької дивізії. Похований у с. Шевченки. Рідні: батько, Сенченко Іван Трохимович, проживав за адресою: Алма-Атинська область, Каргалинський район, с. Кугала.

Сербочев Михайло Павлович, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку. 1909 р. н. Омська область м. Тюмень, вул. Хохряковська, 15. Загинув 30.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Сергєєв Андрій Іванович, рядовий 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1922 р. н. с. Нова Обухівка. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р., у 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Сергєєв Тихін Іванович, рядовий 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Сердюк Микола Якович, старший, лейтенант. 1900 р. н. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Серебряков Іван Васильович, рядовий, стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1905 р. н. Ярославська область, м. Переяслав-Заліський, пров. Трудовий, 13. Призваний Октябрським райвійськкоматом м. Іваново. Загинув на березі р. Дніпро 8.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, Градизького району Полтавської області. Перепохований у с. Мозоліївка, братська могила. Рідні: дружина Серова Варвара Федорівна, проживала за адресою: м. Іваново, вул. Балашовська, 18.

Серєда Георгій Георгійович, військовий лікар 3-го рангу, лікар ординатор 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1898 р. н. Загинув у вересні 1941 р. Похований у с. Яроші, братська могила.

Серєда Семен Амвросійович, жертва нацизму. 1902 р. н. Глобинський район, с. Кагамлик. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля невідома.

Сереженко Петро Андрійович, підпільник. 1893 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Серенко (Сіренко ? – Ред.) Василь Петрович, рядовий, автоматник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, Оболонський район, с. Оболонь. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 37. Рідні: мати, Серенко (Сіренко ? – Ред.) Аріна (Орина ? – Ред.) Федорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Оболонський район, с. Оболонь.

Серьогін Володимир Матвійович, молодший лейтенант, командир мінометного взводу 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Тульська область, Щекинський район с. Ст. Колпіно. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 36. Рідні: батько, Серьогін Матвій Григорович, проживав за адресою: Тульська область, Щекинський район с. Ст. Колпіно.

Сєдов І.І., старший лейтенант. Загинув під час форсування р. Дніпро в жовтні 1943 р. Похований у смт. Градизьк, старе поселення.

Серєв Петро Андрійович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1916 р. н. м. Київ. Призваний Дарницьким райвійськко-

матом м. Київ. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, проживала за адресою: м. Київ.

Серчин Йосип Григорович, гвардії рядовий. 1907 р. н. Загинув 20.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, старе поселення.

Сиваков Михайло Тимофійович, рядовий 21-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1925 р. н. Помер від отриманих поранень 5.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Сивовол М.П., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Сигида Василь Федорович, гвардії рядовий, стрілець 292-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914 р. н. Ставропольський край, ст. Горячеводська. Призваний Горячеводським райвійськкоматом. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: дружина, Сигида Марія Миколаївна, проживала за адресою: Ставропольський край, Горячеводський район, ст. Горячеводська.

Сигов Костянтин Олександрович, гвардії сержант, помічник командира взводу 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Ленінградська область, м. Дно. Призваний Красноуфимським райвійськкоматом Свердловської області. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка, могила № 4. Рідні: мати, Сигова Євгенія Іванівна, проживала за адресою: Свердловська область, м. Красноуфимськ, станція, будинок 8, кв. 4.

Сидненко Дмитро Якович, рядовий 1-го стрілецького полку. 1898 р. н. Кіровоградська область. Призваний Новогеоргієвським райвійськкоматом Кіровоградської області. Помер від отриманих поранень 10.01.1944 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина. Рідні: дружина, Сидненко М.С., проживала за адресою: Кіровоградська область, Новогеоргієвський район, с. Крилово.

Сидоренко Омелян Кіндратович, рядовий 468-го окремого лінійного батальйону зв'язку. 1906 р. н. Київська область, Корсунський район, с. Будоброварське. Загинув 7.09.1943 р. під час бомбардування. Похований у м. Глобине.

Сидоркін Сергій Олександрович, рядовий, стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1923 р. н., Саратовська область, Турківський район. Призваний Турківським райвійськкоматом Саратовської області. Загинув на правому березі р. Дніпро 12.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, Градизького району Полтавської області. Перепохований у с. Мозоліївка, братська могила. Рідні: батько, Сидоркін Олексій Семенович, проживав за адресою: Саратовська область, Турківський район, с. Бабенки.

Сидоров Василь Іванович, рядовий 209-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1923 р. н. Полтавська область, Опішнянський район, с. Сотниця. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 12.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Сидоров Павло Сергійович, сержант, командир відділення розвідки 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1920 р. н. Омська область, м. Тюмень, вул. Комуністична 12. Призваний Тюменським міськвійськкоматом м. Тюмень. Загинув при переправі через р. Дніпро 3.10.1943 р. в районі смт. Градизьк. Рідні: мати, Сидорова Пелагея Миколаївна, проживала за адресою: Омська область, м. Тюмень, вул. Комуністична, 12.

Сидько Олексій Васи́льович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1910 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Сидячев Леонід Ілліч, старший сержант, навідник 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Свердловська об-

ласть, Тугулимський район. Призваний Тугулимським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 2. Рідні: батько, Мартов Сергій Єремійович, проживав за адресою: Свердловська область, Тугулимський район, с. Тугулим.

Силосєв А.Н., гвардії сержант. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Симаненко Ілля Давидович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1903 р. н. Полтавська область, Гадяцький район, с. Лютецька. Призваний Гадяцьким райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Симаненко Ганна Калениківна, проживала за адресою: Полтавська область, Гадяцький район, с. Лютецька.

Симоненко Павло Максимович, рядовий, начальник зв'язку 583-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону. Зник безвісти 12.09.1941 р. на території Глобинського району.

Симонов Микола Клементійович, рядовий 230-го стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Оренбурзька область, Курманаєвський район, с. Кандаурівка. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, 2 ряд.

Синкевич Йосип, жертва нацизму. Глобинський район, с. Обознівка. Розстріляний розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1942 р. Місце поховання невідоме.

Сирота Володимир Семенович, сержант, командир відділення 204-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Краснодарський край, м. Краснодар. Призваний Краснодарським міськвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 31.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця кладовища, могила № 2. Рідні: мати, Сирота Марія Трохимівна, проживала за адресою: Краснодарський край, м. Краснодар.

Сиротенко Іван Кирилович, підпільник. 1806 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Сиротенко Іван Тимофійович, підпільник. 1913 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Сиротенко Мина Михайлович, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Сиротенко Петро Андрійович, жертва нацизму. 1894 р. н., с. Попівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 18.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Сиротенко Петро Іванович, підпільник. 1896 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Сиротенко Тимофій Юхимович, підпільник. 1892 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Сиротін Іван Дмитрович, сержант, стрілець 204-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Челябінська область, Верхне-Уральський район. Помер від отриманих поранень 31.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 19. Рідні: мати, Сиротіна Марія Родіонівна, проживала за адресою: Челябінська область, Верхне-Уральський район, радгосп «Червоний жовтень».

Сирчін Й.Г., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Ситник Іван Данилович, військовослужбовець 139-го гвардійського артилерійського полку. 1922 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район, с. Байрак. Призваний Проскурівським райвійськкоматом Житомирської області. Помер від отриманих поранень 16.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: мати, Ситник Аріна (Орина ? – Ред.) Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Байрак.

Ситник Пилип Федорович, підпільник. 1885 р. н. Глобинський район, с. Шепелівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Сичев Валентин Антонович, капітан. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Бабичівка, братська могила.

Сичев Сергій Тимофійович, гвардії рядовий, стрілець 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1906 р. н. м. Харків. Призваний Батьківським (тут вірогідно Опішнянським оскільки окремого Батьківського району ніколи не існувало, с. Батьки, як центр Батьківської сільської ради входило на той час до Опішнянського району – Ред.) райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Сичева Марія Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Батьки.

Сівак Іван Михайлович, лейтенант 583-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону. 1910 р. н. Зник безвісти 12.09.1941 р. на території Глобинського району.

Сівкевич Леонтій Гаврилович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1919 р. н. Полтавська область, Семенівський район. Призваний Семенівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 14.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 27. Рідні: дружина, Сівкевич Анастасія Гаврилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Великі Липняги.

Сівков Д.М., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Сіднивець Федір Трохимович, підпільник. 1897 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Сідор Юда Мойсейович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1915 р. н. Польща, м. Лочь. Призваний Сталінабадським райвійськкоматом Сталінабадської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Сідор Саля Симонівна, м. Лочь, вул. Петровська, 42.

Сізін Петро Пилипович, рядовий, стрілець, 18-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1912 р. н. Амурська область, Тамбовський район. Призваний Тамбовським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк. Рідні: Сізікова Марія Григорівна, проживала за адресою: Амурська область, Тамбовський район, с. Золотоноша.

Сізов Петро Миколайович, сержант, командир відділення 139-го гвардійського артилерійського полку. 1922 р. н. Татарська АРСР, Кайбицький район. Призваний Кайбицьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 2.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 21. Рідні: мати, Сізова Марія Микитівна, проживала за адресою: Татарська АРСР, Кайбицький район, с. В.Кманги.

Сілатен С.А., гвардії, рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила.

Сімбіркін Іван Васильович, рядовий. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Фрунзівка.

Сітанський Федір Гілярович, гвардії рядовий, стрілець 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1911 р. н. Кам'янець-Подільська область, м. Полонне. Призваний Грунським райвійськкоматом Сумської області. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Сітанська Віра Йосипівна, проживала за адресою: Сумська область, Грунський район, с. Буди.

Скакун Григорій Володимирович, рядовий, вантажник 6-ї Армії 2-го Українського фронту. 1898 р. н. с. Попівка. Призваний Манжелівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від хвороби 28.02.1944 р. в евакуаційному госпіталі № 1189. Забраний рідними і похований у с. Попівка. Рідні: дружина Скакун І.М., проживала за адресою: Полтавська область, с. Попівка.

Скакун Євдокія Гнатівна, підпільниця. 1894 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Скакун Степан Якович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Скачков Дмитро Микитович, гвардії старший лейтенант, начальник зв'язку 20-ї гвардійської механізованої бригади 1921 р. н. Калінінська область, Калінінський район, с. Сапково. Призваний Пролетарським райвійськкоматом м. Калінін. Загинув від вибуху бомби на аеродромі 19.08.1944 р. Похований у с. Черевані. Рідні: мати, Скачкова Катерина Андріївна, проживала за адресою: Калінінська область, Калінінський район, с. Сапково.

Скворцов П.Ф., капітан. Загинув під час форсування р. Дніпро у жовтні 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Скиданов Іван Антонович, рядовий, стрілець 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914 р. н. Воронежська область, Михайлівський район, с. Шрамківка. Помер від отриманих поранень 30.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 18. Рідні: мати, Скиданова Агафія Прокопівна, проживала за адресою: Воронежська область, Михайлівський район, с. Шрамківка.

Скирда Сергій Маркович, підпільник. 1909 р. н. с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Скляренко Василь Іванович, сержант. 1900 р. н. Великобагачанський район, с. Остап'є. Загинув 13.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Скоба Кузьма Андрійович, рядовий 650-го стрілецького полку 4-ї Армії. 1915 р. н. Призваний Градизьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 28.11.1943 р. в 64-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у смт. Градизьк. Рідні: мати, Скоба Г.І., проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район.

Скобляук Семен Адамович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1904 р. н. Київська область, Жашківський район, с. Кривчунка. Призваний Жашківським райвійськкоматом. Зник безвісти 9.09.1941 р., Глобинський район. Рідні: Скобляук, проживали за адресою: Київська область, Жашківський район, с. Кричунка.

Сковородніков Семен Миколайович, рядовий, стрілець 289-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н., Тамбовська область, с. Грязне. Призваний Сосновським райвійськкоматом Тамбовської області.

Загинув 26.09.1943 р. Похований на північно-східній околиці с. Махнівка. Рідні: батько, Сквородніков Микола Миколайович, проживав за адресою: Тамбовська область, с. Грязне.

Сколков Василь Степанович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1901 р. н. Сталінградська область, Владимирівський район. Призваний Владимирівським райвійськкоматом Сталінградської області. Загинув 8.10.1943 р. на узліссі, східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизьк, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: Сколкова Наталія Степанівна, проживала за адресою: Сталінградська область, с. Полагозан.

Скорик Гнат Деинсович, рядовий 4-ї Армії. 1919 р. н. Полтавська область. Призваний Диканським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 1.12.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кириаківка. Рідні: дружина, Скорик Оксана Федорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район.

Скороход Григорій Варфоломійович, підпільник. 1916 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Скрекотень Сергій Купріянович, рядовий, командир відділення 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1899 р. н. Київська область, Тетіївський район, с. Горошково. Призваний Тетіївським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Скрекотень, проживав за адресою: Київська область, Тетіївський район, с. Горошково.

Скризь Іван Федорович, підпільник. 1891 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Скрипай Сергій Степанович, підпільник. 1897 р. н. Глобинський район, с. Бабичівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Скрипак Федот Левкович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1903 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Гродзево. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Скрипик Іван Григорович, рядовий, автоматник 204-го гвардійського стрілецького полку. 1900 р. н. Полтавська область, Золотоніський район. Призваний Золотоніським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 14.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 27. Рідні: дружина, Скрипик А.П., проживала за адресою: Полтавська область, Золотоніський район, с. Деньги.

Скрипка Кирило Миколайович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1901 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Гродзево. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, Скрипка, проживала за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Гродзево.

Скрипченко Іван Якович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Курська область, Ракитянський район. Призваний Ракитянським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 13.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: дружина, Скрипченко Тетяна Артемівна, проживала за адресою: Курська область, Ракитянський район, с. Ракитяни.

Скріпніченко Микола Леонтійович, гвардії рядовий, стрілець 1-ї роти 230-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Чернігівська область, Прилуцький район, с. Стара Тернівщина. Призваний Прилуцьким райвійськкоматом Чернігівської області. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище, північна околиця. Рідні: мати, проживала за адресою: Чернігівська область, Прилуцький район, м. Прилуки, вул. Бадигіна, 9/14.

Слета Павло Романович, рядовий, стрілець 208-го стрілецького полку. 1906 р. н. Полтавська область, ст. Глобине Призваний Глобинським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 18.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина. Рідні: дружина, Слета А.С., проживала за адресою: Полтавська область, м. Глобине.

Слиниченко Панас Олександрович, пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1910 р. н. Сумська область, Штепівський район, с. Мартинуш. Призваний Штепівським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Сліпченко Федір Феофанович, підпальник. 1918 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Слугін Іван Федорович, гвардії молодший лейтенант, командир взводу 292-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Куйбишевська область, с. Валоватое. Призваний Богатовським райвійськкоматом Куйбишевської області. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: батько, Слугін Федір Юхимович, проживав за адресою: Куйбишевська область, Богатовський район, с. Валоватое.

Слюсарев Іван Іванович, рядовий 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Сталінська область, Слов'янський район. Призваний Томарівським райвійськкоматом Курської області. Загинув 21.10.1943 р. Похований у Глобинському районі. Рідні: дружина, Слюсарева Анастасія Григорівна, проживала за адресою: Сталінська область, Слов'янський район.

Слюсаренко Іван Феофанович, рядовий 593-го окремого саперного батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії. Південно-Західного фронту. 1903 р. н. Київська область, Манківський район, с. Кипашівка. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Смелько Василь Кіндратович, пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1906 р. н. Полтавська область, Оржицький район, с. Зорич. Призваний Оржицьким райвійськкоматом Полтавської області. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Смелько Микола Миколайович, гвардії рядовий 16-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 25.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Смерчицький Тихін Іванович, гвардії рядовий, сапер 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1906 р. н. Одеська область, Першотравневий район, с. Кам'яна Балка. Призваний Углицьким райвійськкоматом Ярославської області. Загинув 5.10.1943 р. Похований: 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Шиліна Катерина Михайлівна, проживала за адресою: Ярославська область, м. Углич, лісова ділянка 12.

Сметана Андрій Макарович, гвардії рядовий, стрілець 34-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Смирнов Леонід Григорович, гвардії лейтенант, командир взводу 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї стрілецької дивізії. 1922 р. н. Помер від отриманих поранень 12.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля. Рідні: мати, Смирнова Ганна Григорівна, проживала за адресою: Грязовецький район, с. Мітіно.

Смирнов Олександр Іванович, рядовий 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Смирнов Павло Васильович, старший сержант, технік 212-ї стрілецької дивізії. призваний Тюменським райвійськкоматом Омської області. Помер від отриманих поранень 11.09.1941 р. в 397-у медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Весела Долина, кладовище. Рідні: Смирнов Іван, проживав за адресою: Омська область, Тюменський район, с. Вороніно.

Смирнов Павло Іванович, сержант. 1921 р. н. Загинув у бою 1943 р. Похований у с. Весела Долина.

Смола Гаврило Терентійович, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1894 р. н. смт. Градизьк. Помер від отриманих поранень 25.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Смолик Данило Митрофанович, старший сержант, командир гармати, 18-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1917 р. н. Полаїська область, Калінковицький район. Призваний Шевокинським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: мати, Смолик Євдокія Агафіївна, проживала за адресою: Турдинський район.

Смолін Іван Єгорович, сержант, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1920 р. н. Омська область, Тюменський район. Призваний Балаганським райвійськкоматом Омської області. Загинув 30.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: батько, Смолін Єгор Прокопович, проживав за адресою: Омська область, Тюменський район, с. Пестянка.

Смолоусов Сергій Корнійович, гвардії рядовий, стрілець 1-ї роти 230-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Новосибірська область, м. Болотне, вул. Маяковського, 155. Призваний Болотнинським райвійськкоматом Новосибірської області. Помер від отриманих поранень 21.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище, північна околиця. Рідні: дружина, Смолоусова Ф.С., проживала за адресою: Новосибірська область, м. Болотне, вул. Маяковського, 155.

Смугляков Федір Федорович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1919 р. н. м. Київ. Призваний Петровським райвійськкоматом Петровського району м. Київ. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Смугляков, проживав за адресою: м. Київ, Павловський провулок 14/1.

Сніг Пидан Іванович, підпальник. 1899 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 10.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Собко Йосип Степанович, рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку. 1898 р. н. Чутівський район, с. Рябківка. Помер від отриманих поранень 1.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила.

Соболєв Іван Юхимович, гвардії рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї Армії. 1910 р. н. Призваний Первомайським райвійськкоматом Архангельської області. Помер від отриманих поранень 8.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Рідні: дружина, Соболева Валентина Андріївна, проживала за адресою: м. Архангельськ, с. Інгушино.

Соболев Олексій Кузьмович, рядовий 21-го повітряно-десантного артилерійського полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Сова Антоніна Михайлівна, підпільниця. 1893 р. н. Глобинський район, с. Шепелівка. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похована в м. Глобине.

Соїнський Сергій Олександрович, ветеринарний лікар, лазарет № 649. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Соколов О.В., гвардії, рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Соколов Олександр Гнатович, гвардії сержант 1-го гвардійського стрілецького полку. 1914 р. н. Призваний Нікольським райвійськкоматом Орловської області. Помер від отриманих поранень 1.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Соколова Євдокія, проживала за адресою: Орловська область, Нікольський район, с. Грачовка.

Соколов Олександр Іванович, гвардії рядовий, радист 22-го гвардійського повітряно-десантного полку 8-ї гвардійської десантної дивізії. 1922 р. н. Московська область, Виноградовський район. Призваний Виноградовським райвійськкоматом. Загинув 6.10.1943 р. Похований у с. Пронозівка. Рідні: мати, Соколова А.І., проживала за адресою: Московська область, Виноградовський район, с. Усадище.

Соколов Прохор Васильович, молодший лейтенант, командир стрілецького взводу 18-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1922 р. н. Горьківська область, Тонкинський район с. Мартяново, кадровий. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Соколова Ганна Леонтєва (Леонтіївна – Ред.), проживала за адресою: Горьківська область, Тонкинський район, с. Мартяново.

Солдатенко Іван Андрійович, рядовий. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с.Фрунзівка.

Соловейко Пилип Макарович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Соловський Вадим Олександрович, рядовий. 1921 р. н., м. Глобине. Загинув у вересні 1941 р. Похований у м. Глобине.

Солод Григорій Якович, рядовий, стрілець 138-ї стрілецької дивізії. 1914 р. н. Полтавська область, Хорольський район. Призваний Хорольським райвійськкоматом. Загинув 25.11.1943 р. Похований у с. Ново-Липове Полтавської області. Рідні: дружина, Солод Надія Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, м. Хорол, вул. Фрунзе, 18.

Солодов Н.В. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Солодовников Іван Тимофійович, рядовий, стрілець 21-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1918 р. н. Челябінська область, м. Челябінськ. Призваний Ленінським райвійськкоматом м. Челябінськ. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, північна околиця, в садку. Рідні: дружина, Солодовникова Депаї Микитівна, проживала за адресою: м. Челябінськ, КБС, будинок 10, кв. 48.

Соловий Петро Якович, підпільник. 1904 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у листопаді 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Солошенко Андрій Степанович, підпільник. 1908 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Солошенко Павло Денисович, підпільник. 1897 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Соляник Іван Васильович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н. Полтавська область, Опішнянський район. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 19.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Соляник Іва Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Пишненки.

Соляник Максим Іванович, підпільник. 1899 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Соляник Петро Опанасович, підпільник. 1910 р. н. Глобинський район, с. Липове. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Солях Григорій Романович, старший лейтенант, командир автовзводу 33-го районно-авіаційного базування. 1909 р. н. Молдавська РСР, Рибницький район, с. Ержове. Призваний Рибницьким райвійськкоматом Молдавської області. Загинув в результаті вибуху міни 27.09.1943 р. Похований у с. Шепелівка. Рідні: дружина, Солях Ірина Марківна, проживала за адресою: Молдавська РСР, Рибницький район, с. Ержове.

Сорокін Фрод Михайлович, гвардії лейтенант, командир стрілецького взводу 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Горьківська область, Гагінський район, с. Нікольське. Призваний Вязовським райвійськкоматом Сталінградської області. Помер від отриманих поранень 19.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 31. Рідні: дружина, Сорокіна Марія Іванівна, проживала за адресою: м. Москва, Большеево, вул. Велика Комітетська, 7.

Сороков Борис Олександрович, рядовий. Загинув у 1943 р. Похований у с. Мозолівка, центр нового села.

Сорокоумов Леонід Несторович, гвардії рядовий, стрілець 42-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 15.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Соткін Василь Олексійович, рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Загинув 15.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Сотников Георгій Миколайович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. Помер від отриманих поранень 9.10.1943р., у 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований м.Глобине, центральне кладовище.

Сотников Григорій Романович, рядовий, обслуга гармати 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1907 р. н. Татарська АРСР, Бавлинський район, с. Фоміновка. Призваний Бавлинським райвійськкоматом Татарської АРСР. Заги-

нув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Сотникова Анастасія Федорівна, проживала за адресою: Татарська АРСР, Бавлинський район, с. Фоміновка.

Сотников Федір Васильович, гвардії капітан, ад'ютант 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1919 р. н. Ленський район. Загинув у бою 6.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, міська площа, могила № 2. Рідні: дружина, Сотникова Єлизавета Петрівна, проживала за адресою: Казахська РСР, Східно-Казахстанська область, Карагайський район, с. Черкал.

Сошин Костянтин Андрійович, ефрейтор 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Ивановська область, Володимирський район, с. Ословське. Призваний Володимирським райвійськкоматом Ивановської області. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище. Рідні: мати, Сошина Анастасія Дем'янівна, проживала за адресою: Ивановська область, Володимирський район, с. Ословське.

Сояров Хаслян, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Призваний Уральським райвійськкоматом Башкирської РСР. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Раїса, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Уральський район, с. Середній Козняк.

Спаський Григорій Кіндратович, рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 1904 р. н. Полтавська область, Диканський район, с. Василівка. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, могила № 37. Рідні: дружина, Спаська Марія Хомівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Василівка.

Спиридон Павло Вікторович, рядовий, командир взводу 768-го стрілецького полку. 1905 р. н. Помер від отриманих поранень 10.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому півдному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Співак Іван Петрович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1909 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Срібний Максим Семенович, гвардії рядовий 11-го гвардійського стрілецького полку. 1898 р. н. Помер від отриманих поранень 6.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Стадниченко Андрій Спиридонович, підпільник. 1889 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в червні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Старжинський Лаврентій Семенович, капітан 42-го окремого батальйону зв'язку 81-ї стрілецької дивізії. 1905 р. н. Мінська область. Призваний Мінським райвійськкоматом. Загинув 13.09.1941 р. Похований у с. Сиротенки. Рідні: дружина, Старжинська Віра.

Стародуб Іван Андрійович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1902 р. н. Полтавська область, Котелевський район. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Стародуб Фека Прокопівна, Полтавська область, Котелевський район.

Старокожежа Микола Андрійович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Полтав-

ська область, Опішнянський район. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 19.10.1943 р. Похований: 6 км у західному напрямку від Градизька в лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Старокожка Олександра Осипівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Опішня.

Старокожко Іван Пантелеймонович, рядовий. 1910 р. н. Котелевський район, смт. Котельва, Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 25.10.1943 р. Похований у с. Липове. Рідні: бабуся, Старокожко Євдокія Васиівна, проживала за адресою: Полтавська область, м. Котельва.

Старостін Василь Олександрович, старшина 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Московська область, Чапаєвський район. Призваний Чапаєвським райвійськкоматом Московської області. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 8. Рідні: сестра, Старостіна Ганна Олександрівна, проживала за адресою: Московська область, Чапаєвський район, с. Малинки.

Старостін Михайло Никіфорович, молодший сержант, командир відділення 204-го стрілецького полку. 1925 р. н. Рязанська область, с. Тертово. Призваний Чучковським райвійськкоматом Рязанської області. Помер від отриманих поранень 19.01.1944 р. в 1060-у евакуаційному госпіталі Похований у м. Глобине, кладовище цукрозаводу, могила № 1. Рідні: мати, проживала за адресою: Старостіна Марія Захарівна, Рязанська область, Чучковський район, с. Тертово.

Стеблина Дмитро Дмитрович, лейтенант, командир взводу управління батареї 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Полтавська область, Золотоніський район, с. Дмитрівка. Призваний Вязовським райвійськкоматом Сталінградської області. Помер від отриманих поранень 25.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: мати, Стеблина Олександра Олександрівна, проживала за адресою: Полтавська область, Золотоніський район, с. Дмитрівка.

Степаненко Григорій Потапович, підпільник. 1904 р. н. Глобинський район, с. Шепелівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Степаненко Іван Сергійович, жертва нацизму. с. Федорівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Степанов А.Г., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Степура Кузьма Федорович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії. 1903 р. н. м. Київ. Призваний Дарницьким райвійськкоматом. Поранений у вересні 1941 р., відправлений до госпіталю. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні, Степура, проживали за адресою: м. Київ, Приміська Слобідка, вул. Лермонтова, 4.

Стеценко Володимир Іванович, сержант 292-го гвардійського стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. Загинув 13.10.1943. Похований у Глобинському районі.

Стеценко Ольга Федорівна, підпільниця. 1908 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Стовбуров Лаврентій Григорович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1903 р. н. Полтавська область, Семенівський район, с. Оболонь. Призваний Оболонським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 2.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому

госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Стовбурова Варвара Миколаївна, проживала за адресою: Полтавська область, Оболонський район, с. Бульбашино.

Стодолкін Сергій Микитович, гвардії майор, командир авіаційної ескадрильї 162-го бомбардувального авіаційного полку 293-ї бомбардувальної авіаційної дивізії. 1911 р. н. Смоленська область, м. Смоленськ. Призваний Ногинським райвійськкоматом Московської області. Загинув у бою при виконанні бойового завдання 24.03.1944 р. Похований у с. Пустовітове. Рідні: дружина, Стодолкіна Зінаїда Василівна, проживала за адресою: м. Ногинськ, вул. Обухова Потова, 22.

Столбовський Олексій Іванович, молодший лейтенант, командир стрілецького взводу 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Воронежська область, Новоусманський район. Помер від отриманих поранень 13.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: батько, Столбовський Іван Васильович, проживав за адресою: Воронежська область, Новоусманський район, радгосп «Отрадное».

Сторжун, старший лейтенант. Загинув у вересні 1941 р. Похований у с. Бабичівка, братська могила.

Сторожев Олексій Іванович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Вологодська область, м. Вологда. Призваний Вологодським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 20.10.1943. Похований у м. Глобине, кладовище. Рідні: батько, Сторожев Іван Олександрович, проживав за адресою: Вологодська область, Вологодський район, с. Кириловське.

Стороженко Никифор Опанасович, цивільний громадянин. 1877 р. н., Кіровоградська область. Помер від отриманих поранень 14.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Стратович Петро Григорович, рядовий, командир відділення 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1904р. н. Київська область, Маньківський район, с. Рать. Призваний Маньківським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Стратович, проживали за адресою: Київська область, Маньківський район, с. Рать.

Страхов Володимир Васильович, гвардії молодший лейтенант, командир стрілецького взводу 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 192(?) р. н. Ульяновська область, ст. Базарна. Загинув 7.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, сквер Леніна. Рідні: мати, Страхова Ганна Сергіївна, проживала за адресою: Ульяновська область, ст. Базарна, Базарносизганський район, вул. Радянська, 10.

Страхов Григорій Петрович, лейтенант 204-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Загинув 7.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, сквер Леніна.

Стрижак Василь Микитович, військовослужбовець. 1908 р. н. Глобинський район. Загинув у вересні 1943 р. Місце поховання невідоме.

Стрижак Василь Микитович, партизан. 1903 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Стріла Мина Іванович, підпільник. 1890 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. с. Великі Кринки.

Стулов Олександр Іванович, рядовий, стрілець 21-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1898 р. н. м. Москва, вул. Лінійна. Призваний Москворецьким райвійськкоматом Московської області.

Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, північна околиця, в садку.

Ступак Григорій Максимович, підпільник. 1911 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Ступак Степан Максимович, підпільник. 1908 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Сулименко Андрій Якимович, підпільник. 1911 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Судімов Іван Юхимович, гвардії сержант 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. Помер від отриманих поранень 3.12.1943 р. в 185 військовому госпіталі. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу.

Султанов Ада, рядовий 143-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. Похований у Глобинському районі.

Султанов Григорій В., гвардії капітан. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Супрун Марія Павлівна, жертва війни. 1914 р. н. Глобинський район, с. Романівка. Загинула в жовтні 1943 р. в результаті вибуху снаряда. Похована в с. Романівка, садиба брата, Кузьменка К.П.

Супряков Іван Павлович, сержант. Загинув 9.08.1941 р. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби).

Сураєв Герасим Михайлович, старший сержант, командир гармати 406-го кінно-артилерійського полку. 1915 р. н. Іркутська область, с. Бургас. Призваний Іркутським райвійськкоматом Іркутської області. Помер від отриманих поранень 1.10.1943 р в 193-у окремому медико-санітарному батальйоні 116-ї стрілецької дивізії. Похований у с. Шевченки. Рідні: мати, Сураєва Наталія Михайлівна, проживала за адресою: Іркутська область, м. Усть-Серда, с. Бургас.

Сурков Родіон Степанович, рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1918 р. н. Рязанська область, Можарський район. Призваний Вельським райвійськкоматом Архангельської області. Загинув 27.10.1943 р. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби), кладовище. Рідні: мати, Суркова Є.А., проживала за адресою: Рязанська область, Можарський район, с. Ветрена.

Суровцев Володимир Павлович, гвардії рядовий. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Суський, рядовий. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Устимівка, братська могила.

Сухарев Микола Іванович, рядовий, командир стрілецького відділення 217-го стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Московська область, Виноградовський район, ст. Конобаєво. Призваний Виноградовським райвійськкоматом Московської області. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: сестра, Сухарева Поліна Іванівна, проживала за адресою: Московська область, Виноградовський район, ст. Конобаєво.

Сухачов Олександр Іванович, рядовий, водій 468-го окремого лінійного батальйону зв'язку. 1921 р. н. Сталінська область, м. Слав'янськ, керамічний завод, 4, кв. 37. Призваний Слав'янським райвійськкоматом Сталінської області. Загинув 7.09.1941 р. під час бомбардування. Похований у м. Глобине. Рідні: мати, Сухачова

Марія Яківна, проживала за адресою: Сталінська область, м. Слав'янськ, керамічний завод, 4, кв. 37.

Сухенко Петро Григорович, рядовий, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, Семенівський район, с. Вереміївка. Помер від отриманих поранень 28.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 37. Рідні: батько, Сухенко Григорій Григорович, проживав за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Вереміївка.

Сухотеплий Петро Євдокимович, рядовий 18-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. Помер від отриманих поранень 12.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Сухотський П.Є., рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Сучков Петро Євдокимович, молодший сержант, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Орловська область, Гордєєвський район, с. Носове. Помер від отриманих поранень 26.11.1943 р. в 73-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила 37. Рідні: мати, Сучкова Наталія Федорівна, проживала за адресою: Орловська область, Гордєєвський район, с. Носове.

Суяров М., військовослужбовець. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Фрунзівка.

Сютник Василь Олексійович, гвардії рядовий, артилерист 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Башкирська АРСР, Краснокамський район. Призваний Краснокамським райвійськкоматом Башкирської АРСР. Загинув 16.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк, у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Сюткіна Ганна Іванівна, проживала за адресою: Башкирська область, Краснокамський район, с. Третя.

Сьомак Андрій Митрофанович, підпільник. 1906 р. н. Глобинський район, с. Липове. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Сьомик Сидір Степанович, підпільник. 1896 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Сьомушкін Дмитро Степанович, гвардії рядовий 1-го гвардійського повітряно-десантного полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1902 р. н. Призваний Арсенєвським райвійськкоматом Тульської області. Помер від отриманих поранень 29.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Сьомушкіна Анастасія Дмитрівна, проживала за адресою: Тульська область, Арсенєвський район.

Таджнев Ашир, рядовий 8-ї повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1917 р. н. Узбецька РСР, Самаркандська область. Призваний Акдарьїнським райвійськкоматом Самаркандської області. Загинув 14.10. 1943. Похований у Глобинському районі. Рідні: дружина, Таджієва, проживала за адресою: Самаркандська область, Акдарьїнський район, колгосп ім. Стаханова.

Тайматаров Пелопх Хасан, гвардії сержант 1-го гвардійського повітряно-десантного полку. Помер від отриманих поранень 5.12.1943 р. в 124-у похідному польовому госпіталі 4-ї гвардійської Армії. Похований у с. Кириківка, братська могила.

Тайнатаров Галаіз Хасан, гвардії сержант 1-го гвардійського стрілецького полку 5-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1924 р. н. Загинув 5.12.1943 р. По-

хований: Глобинський район, с. Кирияківка. Рідні: проживали за адресою: Сталінградська область, Володарський район, с. Корна.

Таковий Іван Олександрович, військовий фельдшер, лазарет № 649. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Талаков Мамаджан, рядовий, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Андижанська область, Алтинкульський район. Призваний Андижанським міськвійськкоматом Андижанської області. Загинув 15.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку смт. Градизьк, у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: батько, Талаков Ахтикалік, проживав за адресою: Андижанська область, Алтинкульський район, с. Салюдце.

Таліматов Хондикон, рядовий 139-го гвардійського артилерійського полку. 1913 р. н. м. Андижан. Загинув 26.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Талінов Іван Іванович, гвардії ефрейтор 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1915 р. н. м. Коломна. Призваний Коломенським райвійськкоматом м. Коломна. Помер від отриманих поранень 15. 10. 1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Таліна Олена Матвіївна, проживала за адресою: Московська область, м. Коломна, радгосп «Полово».

Талохман Віталій Борисович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону стрілецької дивізії. 1906 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Тамазія Іван Ефимович, червоноармієць 441-го стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 31.08.1941 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 2328. Похований у с. Лукашівка.

Тамбовцев Василь Никифорович, сержант, помічник командира взводу 21-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1921 р. н. Воронежська область, Хлевенський район. Призваний Хлевенським райвійськкоматом Воронежської області. Помер від отриманих поранень 30.11.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, міський сад. Рідні: мати, Тамбовцева Мотрона Титівна, проживала за адресою: Воронежська область, Хлевенський район.

Танський Іван Родіонович, гвардії рядовий, стрілець 1-ї роти 230-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Полтавська область, Іркліівський район, с. Васютинці. Призваний Москаленським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище, північна околиця. Рідні: дружина, Котенко Наталія Опанасівна, проживала за адресою: Полтавська область, Іркліівський району, с. Васютинці.

Тараканов Іван Павлович, рядовий, їздовий 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1918 р. н. Івановська область, Меленковський район, с. Льтіно. Призваний Меленковським райвійськкоматом Івановської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Тараканова Євдокія Іванівна, проживала за адресою: Івановська область, Меленковський район, с. Льтіно.

Тараканов Петро Іванович, капітан, командир 583-го окремого зенітного артилерійського дивізіону. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Тараненко Іван Якимович, рядовий. 1911 р. н. Зінківський район, смт. Опішня. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. Похований у с. Мозолівка.

Таранець Павло Іванович, підпільник. 1910 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у вересні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Таранець Петро Іванович, підпільник. 1900 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у вересні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Тарарак Григорій Петрович, гвардії рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку. 1905 р. н. с. Васиївка Семенівського району. Призваний Великокринківським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 21.11.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Тарарак А.М., проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Васиївка.

Тарасенко Захар Вакулович, старший лейтенант, командир батальйону 1055-го стрілецького полку 297-ї стрілецької дивізії. 1893 р. н. Київська область, Маньківський район, с. Маньківка. Призваний Маньківським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. в районі с. Рублівка (приєднане до с. Погреби). Рідні: дружина, Зінаїда Миколаївна, проживала за адресою: Київська область, Маньківський район, с. Маньківка.

Тараскевич Мар'ян Гнатович, молодший командний склад, командир відділення. 1906 р. н. Вінницька область, Погребищенський район, с. Борщагівка. Призваний Тетіївським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 12.09.1941 р., під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Тарахін Олександр Андрійович, гвардії лейтенант. 1925 р. н. Загинув 29.09.1943 р. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби), братська могила біля клубу.

Татьяненко Юхим Семенович, військовий фельдшер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1903 р. н. Чернігівська область, Корюківський район. Призваний Корюківським райвійськкоматом Чернігівської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Татьяна Ілліна, проживала за адресою: Чернігівська область, Корюківський район.

Тахтасимов Хаміджан, гвардії старший лейтенант. Помер від отриманих поранень 15.12.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу.

Ташматов (Ташманов) В.Х., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Ташкаджаєв Марзашан, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Андижанська область. Призваний Ленінським райвійськкоматом Андижанської області. Помер від отриманих поранень 29.09.1943 р. Похований у с. Маї Погреби, кладовище. Рідні: дружина, Тухтан, проживала за адресою: Узбекика РСР, Андижанська область, колгосп «Комунізм».

Темакабаєв Хаджилаатян, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. Андижанська область, Ленінський район. Призваний Ленінським райвійськкоматом Андижанської області. Помер від отриманих поранень 29.09.1943 р. Похований у с. Маї Погреби, кладовище. Рідні: дружина, Шемшина, проживала за адресою: Андижанська область, Ленінський район, колгосп «Більшовик».

Тендітник Яків Порфірович, рядовий, стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1923 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р. Похований на правому березі р. Дніпро, навпроти с. Чигирин-Діброва. Рідні: мати, Тендітник Секлета Антонівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка.

Тепляк Іван Антонович, гвардії рядовий, артилерист 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Кіровська область, Шабалинський район, с. Наячанка.

Призваний Шабалинським райвійськкоматом Кіровської області. Помер від отриманих поранень 4.12.1943 р. в 73-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 36. Рідні: проживали за адресою: Кіровська область, Шабалинський район, с. Наячанка.

Терехов Олександр Іванович, лейтенант, політрук роти. 1914 р. н. Чкаловська область, ст. Палатовка, с. Пакіров. Кадровий військовий. Зник безвісти 15.09.1941 р. в районі с. Куп'євате. Рідні: батько, Терехов Іван, проживав за адресою: Чкаловська область, ст. Платовка, с. Палітов.

Терещенко Іван Мойсейович, підпільник. 1891 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Терещенко Митрофан Мойсейович, підпільник. 1892 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Терещенко Н.К., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк, нова частина селища.

Терещенко Федір Іванович, лейтенант, командир вогневого взводу 8-го стрілецького повітряно-десантного дивізіону 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1913 р. н. Алтайський край, Ключевський район, с. Нова Вознесенка, кадровий військовий. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований: західна околиця смт. Градизьк, Полтавської області. Рідні: дружина, Терещенко Любов Трохимівна, проживала за адресою: Алтайський край, Ключевський район, с. Нова Вознесенка.

Терігеря Іван Васильович, сержант, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Куйбишевська область, Кошкинський район, ст. Ст. Карман. Призваний Елань-Коленовським райвійськкоматом Воронезької області. Помер від отриманих поранень 13.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище могила № 27. Рідні: дружина, Терігеря Ольга Миколаївна, проживала за адресою: Куйбишевська область, Кошкинський район, ст. Ст. Карман.

Терлецький Матвій Йосипович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1902 р. н. Київська область, Тальновський район, с. Лящеве. Призваний Тальновським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: дружина, Терлецька, проживала за адресою: Київська область, Тальновський район, с. Лящеве.

Терновий Олексій Іванович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1902 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Тесленко Максим Іллєч, підпільник. 1901 р. н. Глобинський район, с. Кагамлик. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Тимошенко Михайло Омелянович, рядовий, розвідник 71-ї окремої розвідувальної роти 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Орловська область, Стародубський район. Призваний Стародубським райвійськкоматом Орловської області. Загинув 1.11.1943 р. Похований на лівому березі р. Дніпро біля переправи № 4, південніше м. Градизьк Полтавської області. Рідні: сестра, Тимошенко Федора Омелянівна, проживала за адресою: Орловська область, Стародубський район, с. Сергіївське.

Тирияднов Олександр Кузьмович, гвардії рядовий, стрілець 105-го окремого мотострілецького батальйону 66-ї гвардійської стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 4.12.1943 р. в 73-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 36. Рідні: проживали за адресою: Кіровська область, Шабалинський район, с. Наячанка.

маних поранень 28.09.1943 р. в 423-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби).

Тисленко Віра Власівна, підпільниця. 1926 р. н. Глобинський район, с. Бориси. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похована в м. Глобине.

Титаренко Лука Степанович, рядовий. 1914 р. н. Сталінська область. Призваний Артемівським райвійськкоматом м. Артемівськ. Зник безвісти в грудні 1943 р. на території Глобинського району. Рідні: Титаренко Тетяна Якимівна, проживала за адресою: Сталінська область, Костянтинівський район.

Тичинський Костянтин Єгорович, рядовий, стрілець 1235-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1905 р. н. Курська область, Калінінський район. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 25.12.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 977. Похований у с. Попівка, кладовище. Рідні: дружина, Аксюк Тетяна Никифорівна, проживала за адресою: м. Зіньків, вул. Баєвка, 3.

Тишин Олександр Андрійович, рядовий, командир відділення 18-го повітряно-десантного стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1924 р. н. Горьківська область, Починковський район. Призваний Починковським райвійськкоматом Горьківської області. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, північна околиця в садку. Рідні: мати, Тишина Тетяна Федорівна, проживала за адресою: Горьківська область, Починовський район, с. Людне.

Тібілов Микола Забіневич, рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Призваний Сталінградським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 1.12.1943 р. Похований у с. Кириківка. Рідні: мати, Тібілова Муца, проживала за адресою: Південно-Осетинська область.

Тівоновський Михайло Лазарович, гвардії рядовий 217-го гвардійського стрілецького полку. 1914 р. н. Призваний Ленінським райвійськкоматом Казахської РСР. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Тівоновська Ірина Семенівна, проживала за адресою: м. Караганда, вул. Шидоромна, 24 а.

Тітов Макар Устниович, рядовий, стрілець 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Смоленська область, Рославльський район, с. Олександрівка. Призваний Куйтунським райвійськкоматом Іркутської області. Загинув 3.10.1943 р. Похований на лівому березі острова Дідів, Градизького району Полтавської області. Рідні: дружина, Тітова Ганна Федорівна, проживала за адресою: Іркутська область, Куйтунський район, с. Куйтун.

Тітовець Петро Маркович, рядовий, стрілець 466-го мінометного полку резерву головного командування 4-ї гвардійської армії. 1903 р. н. Іркутська область, Тулунський район, с. Тугунівка. Призваний Тулунським райвійськкоматом Іркутської області. Загинув 10.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, старе поселення. Рідні: дружина, Тітовець Онисія Володимирівна, проживала за адресою: Іркутська область, Тулунський район, с. Тугунівка.

Ткаченко Андрій Семенович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Ткаченко Григорій Тимофійович, підпільник. 1899 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Ткаченко Катерина Миколаївна, хірургічна медсестра 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1904 р. н. Загинула 12.09.1941 р., похована в с. Яроші, братська могила.

Ткаченко Марко, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1896 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Ткаченко Микита Тимофійович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Ткаченко Микола Тихонович, гвардії сержант, командир відділення 42-го гвардійського стрілецького полку. 1914 р. н. Харківська область, Золочівський район, с. Світличне. Помер від отриманих поранень 15.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Ткаченко Петро Михайлович, рядовий, стрілець навчальної окремої стрілецької роти 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Полтавська область, Диканський район. Загинув 7.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 24. Рідні: дружина, Ткаченко Євдокія Гнатівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Устивиця.

Ткаченко Родіон Пилипович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1905 р. н. Сумська область, м. Ромни. Призваний Роменським райвійськкоматом. Загинув 9.09.1941 р. Тіло залишене на полі бою в Глобинському районі. Рідні: Ткаченко, проживала за адресою: Сумська область, м. Ромни.

Ткаченко Федір Савич, підпільник. 1895 р. н. Глобинський район, с. Погреби, Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Ткаченко Юхим Терентійович, підпільник. 1894 р. н. с. Горби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1943 р. Похований у м. Глобине.

Ткачов Володимир Павлович, рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Призваний Семенівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. Похований у с. Киріяківка, братська могила. Рідні: дружина, Ткачова Олександра Парфенова (Парфенівна – Ред.), проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Берестівка.

Тобус Ганна Іванівна, підпільниця. 1909 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Товкань Роман Григорович, гвардії рядовий 16-го гвардійського стрілецького полку. 1908 р. н. Полтавська область, Зінківський район, с. Батьки. Помер від отриманих поранень 29.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Токар Федір Павлович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1909 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Токмалов Вімояда, гвардії рядовий, стрілець 650-го стрілецького полку. 1913 р. н. Усть-Каменогорська область. Призваний Декайданським райвійськкоматом Кустанайської області. Помер від отриманих поранень 4.12.1943 р., у 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Токмалов Тімода, проживала за адресою: Усть-Кам'яногорська область, Кладодар'їнський район, колгосп «Пограничник».

Тодіков Іван Іванович, рядовий, стрілець 16-го гвардійського стрілецького полку. 1915 р. н. Помер від отриманих поранень 15.11.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине.

Толмачов Микола Іванович, рядовий, артилерист 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Узбекика РСР, м. Чимкент. Призваний Чимкентським райвійськкоматом м. Чимкент. Загинув 8.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 3. Рідні: Толмачова Раїса Васиївна, проживала за адресою: м. Чимкент, вул. Сталінська 85.

Толстик Яків Федорович, рядовий, пекар 384-ї польової хлібопекарні. 1901 р. н. Тамбовська область, Усовський район, Подубровка. Призваний Ленінським райвійськкоматом м. Києва. Зник безвісти 12.09.1941 р. під час наступу ворога на залізничну станцію Глобине.

Томашек Микола В'ячеславович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Топорков Іван Антонович, рядовий, танкіст. 1919 р. н., Сумська область, Недригайлівський район, с. Засулля. Призваний Недригайлівським райвійськкоматом Сумської області. Загинув у вересні 1943 р. Похований у с. Погреби, біля клубу, братська могила. Рідні: мати, Топоркова Єлизавета Васиївна, проживала за адресою: Сумська область, Недригайлівський район, с. Засулля.

Торба Антон Семенович, підпільник. 1905 р. н. Глобинський район, с. Мозолівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1941 р. Похований у с. Мозолівка.

Торкут Семен Потапович, підпільник. 1881 р. н. Глобинський район, с. Коломицівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Торопов Олексій Олексійович, молодший сержант. Загинув у вересні 1943 р. при форсуванні р. Дніпро. Похований у с. Пронозівка, братська могила.

Торубара Василь Іванович, капітан. 1908 р. н. Помер від отриманих поранень у 1944 р. Похований у с. Бориси, кладовище.

Точка Іван Фокійович, гвардії рядовий. Загинув 10. 1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Трепетун Явтух Кузьмович, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в червні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Третяк Іван Трохимович, старший лейтенант, адміністративна служба. 1914 р. н. Полтавська область, м. Глобине. Призваний Глобинським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 7.09.1944 р. Похований у м. Глобине. Рідні: Катерина Максимівна, Больше-Тарханський район, с. Больше Тархани.

Третяков Хома Максимович, рядовий. 1925 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у с. Обознівка.

Третяков Григорій Петрович, гвардії рядовий. 1922 р. н. Загинув 30.09.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Третяков Дмитро Федорович, гвардії сержант, розвідник 80-ї гвардійської стрілецької дивізії 4-ї Армії. 1922 р. н. Призваний Чесноковським райвійськкоматом м. Чесноков Алтайського краю. Помер від отриманих поранень 30. 09. 1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: сестра, Ірина Федотівна, проживала за адресою: Алтайський край, Барнаульський район, с.Чамори.

Трибо Віктор Володимирович, рядовий, старший телефоніст 1528-го гвардійського артилерійського полку 3-ї гвардійської Армії. 1923 р. н. м. Харків, п. Зеле-

новий, вул. Фрунзе, 9/6. Призваний Боровським райвійськкоматом Харківської області. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Великі Кринки. Рідні: мати, Трибо Степанида Павлівна, проживала за адресою: м. Харків, п. Зеленовий, вул. Фрунзе, 9/6.

Тріпутін І.А., гвардії рядовий. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Троян Тимофій Данилович, гвардії рядовий, стрілець 204-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1907 р. н. Полтавська область, Диканський район. Помер від отриманих поранень 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 9. Рідні: дружина, Троян Єфросинія Харитонівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, х. Ландарі.

Трубенко Володимир Васильович, партизан Великокринківського загону. 1904 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1941 р. Похований у с. Великі Кринки.

Трубенко Дем'ян Петрович, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Трубенко Петро Трохимович, партизан Великокринківського загону. 1906 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Труднев Іван Володимирович, рядовий 217-го стрілецького полку. 1923 р. н. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, 1 ряд.

Трутень Олексій Юхимович, рядовий, кулеметник 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район, с. В.Церковка. Призваний Хорольським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Трутень Наталія Юхимівна, проживала за адресою: Полтавська область, Хорольський район, х. Червоний.

Труфанов Олександр Миколайович, гвардії лейтенант, командир взводу 25-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 16.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Трушков Геннадій Олександрович, старший сержант, кулеметник 204-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. м. Молотов. Призваний Сталінським райвійськкоматом Молотовської області. Помер від отриманих поранень 25.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 14. Рідні: мати, Трушкова Єлизавета Олексіївна, проживала за адресою: м. Молотов, вул. Пушкіна, 77, кв. 1.

Тукемов Азох, рядовий, стрілець 139-го гвардійського артилерійського полку. 1925 р. н. Алтайський край, Ойротська автономна область, Уст-Канський район. Помер від отриманих поранень 16.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 29. Рідні: дружина, Темал, проживала за адресою: Алтайський край, Усть-Канський район, колгосп ім. Сталіна.

Тульчинський Василь Іванович, гвардії старшина 233-го гвардійського артилерійського полку 95-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Башкирська АРСР, Хайбуллінський район, с. Раївка. Призваний Нижне-Черчицьким райвійськкоматом Ташкентської області Узбецької РСР. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Горби. Рідні: дружина, Тульчинська Олександра Василівна, проживала за адресою: Узбецька РСР, Ташкентська область, с. Солдатское.

Тумасов Борис Степанович, гвардії молодший сержант, командир відділення 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної дивізії. 1925 р. н. Московська область, м. Кашира. Призваний Баласним райвійськкоматом м. Москва. Загинув 27.10.1943 р. при форсуванні р. Дніпро. Похований у с. Пронозівка, братська могила. Рідні: батько, Тумасов Степан Федорович, проживав за адресою: м. Москва, вул. Воровского, 38, кв. 34.

Тумко Сергій Кіндратович, гвардії рядовий 466-го мінного полку Резерву Головного Командування. 1916 р. н. Полтавська область. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 29.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Тумко Віра Андріївна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Поділ.

Тунгулуков Микола Сергійович, червоноармієць 669-го стрілецького полку 212-ї стрілецької дивізії. 1917 р. н. Помер від отриманих поранень 11.09.1941 р. в 397-у медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Зубані.

Тунек Михайло Опанасович, військовослужбовець. Загинув у 1943 р. Похований у м. Глобине.

Тупадо Філімон Устимович, підпільник. 1895 р. н. Глобиський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Тупецький Петро Дмитрович, гвардії рядовий, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Полтавська область, Іркліівський район. Призваний Іркліівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, південно-східна околиця, кладовище, могила № 8. Рідні: тітка, Єрік Єфимія, проживала за адресою: Полтавська область, Іркліівський район.

Тур Василь Селіверстович, рядовий, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї стрілецької дивізії. 1923 р. н. Полтавська область, Оболонський район, с. Старий Калкаїв. Призваний Оболонським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 13.11.1943 р. в медсанбаті. Похований у смт. Градизьк. Рідні проживали за адресою: Полтавська область, Полтавська область, Оболонський район, с. Старий Калкаїв.

Тураков Андрій Іванович, рядовий, стрілець 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Хабаровський край, ст. Баракон, вул. Жовтнева, 68. Призваний Тимським райвійськкоматом Курської області. Загинув 4.10.1943 р. Похований: лівий берег острова Дідів Градизького району Полтавської області. Рідні: батько, Тураков Іван Андрійович, проживав за адресою: Хабаровський край, ст. Баракон, вул. Жовтнева, 68.

Тураленко Яків Опанасович, гвардії рядовий, стрілець 42-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Турлюн Микола Калниннович, рядовий, автоматник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Полтавська область, Диканський район, с. Василівка. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 6.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 44. Рідні: мати, Турлюн Олена Тимофіївна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Василівка.

Турсунов Султан, рядовий 344-го стрілецького полку. 1897 р. н. Призваний Акдарьянським райвійськкоматом Самаркандської області. Помер від отриманих поранень 1.12.1943 р. в 64-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похо-

ваний у смт. Градизьк. Рідні проживали за адресою: Самаркандська область, Акдарианський район, с. Дагбед.

Турченко Федір Васильович, підпільник. 1898 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Турчинська Софія Давидівна, підпільниця. 1890 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у вересні 1941 р. Похована в смт. Градизьк.

Тучник Михайло Опанасович, гвардії рядовий. 1904 р. н. м. Котельва. Помер від отриманих поранень 6.11.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Тюнін Василь Федорович, рядовий 1-го гвардійського повітряно-десантного полку. 1906 р. н. Призваний Єрмильським райвійськкоматом Воронежської області. Помер від отриманих поранень 13.11.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Тюніна Ф.Н., проживала за адресою: Воронежська область, Єрмиловський район, с. Новогоровське.

Тюріков Микола Михайлович, гвардії старший сержант, командир відділення 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної дивізії. 1919 р. н. Читинська область, Красночикойський район, с. Єттей. Призваний Кириновським райвійськкоматом Читинської області. Загинув 7.10.1943 р при форсуванні р. Дніпро. Похований у с. Пронозівка, братська могила. Рідні: батько, Тюріков Михайло Андрійович, проживав за адресою: Читинська область, Кириновський район, с. Сохонда.

Тюрін Олександр Трохимович, рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Пензенська область, Сердобський район. Призваний Пензенським місьвійськкоматом м. Пенза. Помер від отриманих поранень 27.09.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: сестра, Тюріна Клавдія Трохимівна, Пензенская область, Сердобський район.

Тюталін Олександр Васильович, гвардії рядовий 217-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 568-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у м. Градизьк.

Тютюнік Іван Кирилович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон.

Тягнирядно Григорій Леонтійович, гвардії рядовий 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1920 р. н. Полтавська область, Градизький район. Призваний Градизьким райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: батько, Тягнирядно Леонтій Васильович, проживав за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Кагамлик.

Тягнирядно Пилип Тихонович, підпільник. 1896 р. н. с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Убийків Василь Іванович, підпільник. 1911 р. н. с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Углин Іван Васильович, підпільник. 1905 р. н. Глобинський район, с. Пустовітове. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Удовиченко Василь Максимович, жертва нацизму. Глобинський район, с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Місце поховання невідоме.

Удовиченко Максим Васильович, підпільник. 1900 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Улаков Федір Михайлович, гвардії рядовий 10-го гвардійського артилерійського полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1918 р. н. Вологодська область, Шольський район, с. Ярбазеро. Призваний Шольським райвійськкоматом Вологодської області. Помер від отриманих поранень 29.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк. Рідні: мати, Улакова Марія Андріївна, проживала за адресою: Вологодська область, Шольський район, с. Ярбазеро.

Улькін Авакер Петрович, гвардії рядовий, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1914 р. н. Татарська АРСР, Дрожжановський район. Призваний Молотовським райвійськкоматом Татарської АРСР. Загинув 6.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку від смт. Градизьк, у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Абрамова Марія Миколаївна, проживала за адресою: Татарська АРСР, Дрожжановський район, с. Нієвана.

Ульянкін Герасим Кирилович, гвардії рядовий, іздовий 204-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Мордовська АРСР, Zubovo-Полянський район. Призваний Zubovo-Полянським райвійськкоматом Мордовської АРСР. Загинув 27.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 17. Рідні: дружина, Ульянкіна Феодосія Іванівна, проживала за адресою: Мордовська АРСР, Zubovo-Полянський район, с. Авдалово.

Ульянов Віктор Вікторович, рядовий стрілець. 1925 р. н. Полтавська область, Градизький район, смт. Градизьк. Призваний Пугачовським райвійськкоматом Саратовської області. Зник безвісти 12.1943 р. на території Градизького району. Рідні: мати, Богдарева Ганна Костянтинівна, проживала за адресою: Станіславська область, Богородчанський район, с. Богородчани.

Ульянов Володимир Васильович, гвардії старший лейтенант, командир батареї 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Курська область, м. Курськ. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, сквер ім. Леніна. Рідні: мати, Ульянова Олександра Сидорівна, проживала за адресою: м. Володимир, вул. К. Маркса, 16, кв. № 15.

Умаров Магомет, гвардії сержант 82-ї розвідувальної роти 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Дагестанська АРСР, м. Индукуль. Помер від отриманих поранень 29.09.1943. у 72-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби).

Умурай Хаследепо, рядовий 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине.

Упер Павло Іванович, молодший лейтенант, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1906 р. н. Полтавська область, Великокринківський район. Призваний Іркліївським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 19.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 32. Рідні: дружина, Упер Єфросинія Мойсеївна, проживала за адресою: Полтавська область, Іркліївський район, с. Васютинці.

Урадовський Микола Іванович, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1896 р. н. Призваний Мордовським райвійськкоматом Тамбовської області. Помер від отриманих поранень 12.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине,

центральне кладовище. Рідні: дружина, Урадовська Тетяна Петрівна, проживала за адресою: Тамбовська область, Мордовський район, с. Мордова, вул. Красіна, 31.

Урінов Олександр Захарович, гвардії лейтенант, командир вогневого взводу 80-го протитанкового дивізіону 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1918 р. н. Новосибірська область, м. Новосибірськ, кадровий військовий. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, західна околиця, кладовище. Рідні: сестра, Урінова Тетяна Захарівна, проживала за адресою: м. Новосибірськ, вул. Перельотна, 76

Уряшев Григорій Петрович, молодший лейтенант, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1896 р. н. Воронежська область, Липецький район. Призваний Липецьким райвійськкоматом Воронежської області. Помер від отриманих поранень 19.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 32. Рідні: дружина, Уряшева Марія Йосипівна, проживала за адресою: Челябінська область, Чебаркульський район.

Ус Данило Васильович, гвардії рядовий, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Полтавська область, смт. Котельва. Призваний Котелевським райвійськкоматом. Загинув 8.10.1943 р. на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизьк, від лівого краю, могила в 1 ряду. Рідні: Ус Улита Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, смт. Котельва.

Усольцев Борис Іларіонович, рядовий 21-го стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 14.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Середпілля.

Усенко Антон Максимович, рядовий, стрілець 768-го гвардійського стрілецького полку 4-ї гвардійської Армії. 1910 р. н. м. Кременчук. Призваний Кременчуцьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. в 64-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: дружина, Усенко Ганна Прокопівна, проживала за адресою: Полтавська область, Градизький район, с. Бугаївка.

Усенко Ігор Антонович, підпільник. 1907 р. н. с. Шушвалівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Усенко Олексій Матвійович, гвардії рядовий 11-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 4-ї Армії. 1913 р. н. м. Воронеж. Призваний Воронежським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 24.12.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Сурнова Євдокія Гаврилівна, проживала за адресою: м Воронеж, вул. Профсоюзна, 7.

Усманов Тимерфон Усманович, рядовий, стрілець 204-го гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Башкирська АРСР, Шаранський район. Призваний Шаранським райвійськкоматом. Загинув 26.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: Усманова Ганжа, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Шаранський район, с. Ярамко.

Усов І.В. Загинув 26.09.1943 р. Похований у м. Глобине, братська могила – цукрозавод.

Устименко Григорій Йосипович, гвардії старший лейтенант, командир стрілецької роти 25-го повітряно-десантного гвардійського стрілецького полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Чернігівська область, с. Фастівці. Призваний Славгородським райвійськкоматом Чернігівської області. Загинув 8.10.1943 р. Похований: 1,5 км в південно-західному напрямку від с. Чигирин-Діброва, берег Дніпра. Перепохований у с. Мозолівка, братська могила.

Рідні: дружина, Устименко Євгенія Полікарпівна, проживала за адресою: Алтайський край, м. Славгород, вул. Володарського, 21.

Устименко Іван Петрович, рядовий 768-го стрілецького полку. 1894 р. н. Помер від отриманих поранень 13.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Устинов Василь Миколайович, рядовий 21-го стрілецького корпусу 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Горьківська область, Арзамаський район, с. Шатовка. Призваний Ногінським міськвійськкоматом у 1941 р. Загинув 19.10.1943 р. Похований у с. Федорівка.

Устинов Іван Глібович, рядовий. 1898 р. н. Івановська область, Савинський район, с. Петухово. Призваний Ковровським райвійськкоматом. Зник безвісти в листопаді 1941 р. в районі с. Обознівка. Рідні: дружина, Устинова Олександра Павлівна, проживала за адресою: Іванівська область, Ковровський район, с. Кривоногово.

Устинов Миколай, гвардії молодший лейтенант 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Смоленська область. Призваний Каркулінським райвійськкоматом Удмуртської АРСР. Загинув 9.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, центр, у сквері, братська могила № 5. Рідні: мати, Марія, проживала за адресою: Удмуртська АРСР, Каркулінський район, с. Каркули.

Утамрабов Абдула, рядовий, стрілець 656-го стрілецького полку, № польової пошти 57297. Помер від отриманих поранень 4.10.1943 р. в 193-у окремому медико-санітарному батальйоні 116-ї стрілецької дивізії. Похований у с. Шевченки.

Ушанов Віктор Михайлович, гвардії сержант, стрілець 29-го гвардійського стрілецького полку 4-ї гвардійської Армії. 1923 р. н. Призваний Краснослобідським райвійськкоматом Мордовської АРСР. Помер від отриманих поранень 18.11.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кириківка. Рідні: батько, Ушанов Михайло Олегович, проживав за адресою: Мордовська АРСР, м. Краснослобідськ.

Фастовський Єля Хаскельович, червоноармієць. 1900 р. н. Житомирська область, м Радомишль. Призваний Кагановицьким райвійськкоматом Московської області. Загинув у 1941 р. Похований у с. Вишеньки.

Федоренко Софія, рядова. 1919 р. н. Померла від ран 7.11.1943 р. Похована в м. Глобине.

Федоров Василь Матвійович, рядовий 18-го гвардійського стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. Загинув 27.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Федорченко Максим Митрофанович, рядовий, стрілець 138-ї стрілецької дивізії. 1906 р. н. Полтавська область, Миргородський район, с. Великі Сорочинці. Призваний Миргородським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, міське кладовище. Рідні: дружина, Федорченко Катерина Матвійвна, проживала за адресою: Полтавська область, Миргородський район, с. Великі Сорочинці.

Федосєєв Володимир Павлович, гвардії рядовий, стрілець 48-го стрілецького батальйону 7-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1925 р. н. Новосибірська область, Коченевський район. Призваний Коченевським райвійськкоматом Новосибірської області. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, північна околиця, в садку. Рідні: мати, Федосєєва Ганна Степанівна, проживала за адресою: Новосибірська область, Коченевський район, с. Котково.

Федосов Лаврентій Гаврилович, гвардії рядовий, радист 32-го гвардійського артилерійського полку 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н., Смоленська область, Козельський район. Призваний Козельським райвійськкоматом. Помер від

отриманих поранень 5.10.1941 р. в 72-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Обознівка. Рідні: батько, Гаврило Лаврентійович, проживав за адресою: Смоленська область, Козельський район, с. Сергі-Залод.

Федоша Йосип Автономович, рядовий, стрілець 21-го повітряно-десантного гвардійського стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1905 р. н. Полтавська область, Опішнянський район. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, північна околиця в садку. Рідні: дружина, Федоша Анастасія Антонівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Опішня.

Федулов Павло Петрович, рядовий, стрілець 25-го повітряно-десантного гвардійського полку 8-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1925 р. н. Омська область, Любинський район, с. Ядріно. Призваний Любинським райвійськкоматом Омської області. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований: 1,5 км південно-західніше с. Чигирин-Діброва. Рідні: мати, Федулова Феодосія Михайлівна, проживала за адресою: Омська область, Любинський район, с. Ядріно.

Федченко Ілля Олександрович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку. 1916 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Шкурпели. Помер від отриманих поранень 4.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Федченко С.Є., проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Васімай (можливо тут мається на увазі х. Васьки – Ред.).

Федченко Михайло Васильович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1906 р. н. Полтавська область, Опішнянський район, с. Заїченці. Призваний Опішнянським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 5. Рідні: дружина, Домаха Михайлівна, проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Заїченці.

Фелькович Лев Генріхович, рядовий, старший писар 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1896 р. н. м. Київ, вул. Свердлова. Призваний Ленінським райвійськкоматом м. Київ. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Фелькович, проживали за адресою: м. Київ, вул. Свердлова, 8/8.

Фень Федір Семенович, підпільник. 1904 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Фенько Сергій Омелянович, рядовий, стрілець 373-ї стрілецької дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р. Похований на правому березі р. Дніпро, навпроти с. Чигирин-Діброва. Рідні: мати, Фенько Євдокія Микитівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка.

Фесенко Федір Іванович, рядовий, стрілець 4-го стрілецького полку. 1900 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 1.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина. Рідні: дружина, Фесенко Олександра Василівна, проживала за адресою: Полтавська область, с. Диканька.

Фізовий Данило Захарович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1898 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Філасілов, військовослужбовець. Загинув восени 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Філецький Трохим Микитович, рядовий, хлібозавод № 380. Зник безвісти 11.09.1941 р. на території Глобинського району.

Філімонкін Данило Григорович, гвардії сержант. 1916 р. н. Загинув 21.11.1943 р. Похований у м. Градизьк, старе поселення.

Філімонов Микола Павлович, рядовий, стрілець 145-го гвардійського стрілецького полку 13-ї стрілецької дивізії. 1904 р. н. Новосибірська область, Северський район, с. Н.-Лізірова. Помер від отриманих поранень 30.09.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Філіппов Володимир Павлович, молодший командир. 1907 р. н. Загинув 12.09.1941 р. в районі с. Яроші.

Філіппов Федір Пилипович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1897 р. н. Ленінградська область, Люботинський район, с. Логіново. Призваний Люботинським райвійськкоматом Ленінградської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Дружина Філіповна Ганна Василівна, Ленінградська область, Люботинський район, с. Логіново.

Філіпченко Фока Титович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1902 р. н. Орловська область. Призваний Почепським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 10.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Філіпченко Марія Мойсеївна, проживала за адресою: Орловська область, Почепський район, с. Бохарино.

Філіпін Іван Семенович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. Полтавська область. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: проживали за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Веселий Поділ.

Філіпов Борис Олександрович, гвардії сержант, командир взводу 1-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку 5-ї повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1922 р. н. Призваний Лоденопольським райвійськкоматом Ленінградської області. Помер від отриманих поранень 22.11.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: мати, Філіпова Марія Михайлівна, проживала за адресою: Московська область, Ухтомський район, с. Красков.

Філіпов Олексій Петрович, гвардії сержант 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Філіпова Є.Я., проживала за адресою: Смоленська область, Шумяцький район.

Філонов Михайло Данилович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1900 р. н. Призваний Петровським райвійськкоматом м. Київ. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Філонов, проживали за адресою: м. Київ, Куренівка, 6.

Фімонкін Данило Григорович, сержант, стрілець 16-го гвардійського повітряно-десантного полку. 1916 р. н. Призваний Рузаєвським райвійськкоматом Північно-казахстанської області. Помер від отриманих поранень 21.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: батько, Фімонкін Іван Григорович, проживав за адресою: Казахська РСР, Північно-Казахстанська область, Рузаєвський район, с. Симоновка.

Фокін Віктор Трохимович, гвардії рядовий 217-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1925 р. н. Помер від отриманих поранень 21.10.1943 р. в 124-у хі-

рургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Фокін Олексій Петрович, гвардії рядовий. 1925 р. н. Загинув 21.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Фомін Сергій Іванович, гвардії рядовий. Загинув у жовтні 1943 р. Похований у с. Мозоліївка.

Фрідман Наум Нотович, лейтенант, командир взводу 617-го стрілецького полку. 1921 р. н. м. Одеса, вул. Підпільна 2/5. Кадровий військовий. Зник безвісти 15.09.1941 р. в районі с. Куп'євате. Рідні: батько, Фрідман Нота, проживав за адресою: м. Одеса, вул. Підпільна 2/5.

Фролов Анатолій Григорович, рядовий 16-го гвардійського повітряно-десантного полку. 1925 р. н. м. Москва. Призваний Кривандинським райвійськкоматом Московської області. Помер від отриманих поранень 17.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: мати, Фролова Марія Яківна, проживала за адресою: Московська область, м. Рошаль, вул. Урицького, 16/3.

Фролов Борис Олександрович, ефрейтор, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Ярославська область, Рибинський район, с. Вістунове. Призваний Рибинським райвійськкоматом Ярославської області. Загинув 2.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля. Рідні: мати, Фролова Катерина Дмитрівна, проживала за адресою: Ярославська область, Рибинський район, с. Вістунове.

Фролов Іван Васильович, сержант, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Мордовська АРСР, Мельцанський район, с. Інченер-Пятіно. Призваний Мельцанським райвійськкоматом Мордовської АРСР. Загинув 2.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля, кладовище. Рідні: мати, Фролова Дарія Олексіївна, проживала за адресою: Мордовська АРСР, Мельцанський район, с. Інченер-Пятіно.

Фурсов Василь Григорович, гвардії рядовий, стрілець 204-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1925 р. н. Новосибірська область, Іжморський район. Призваний Іжморським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 7. Рідні: мати, Фурсова Мотрона, проживала за адресою: Новосибірська область, Іжморський район, с. Троїцьке.

Фурсов Олексій Іванович, гвардії молодший сержант, командир відділення 292-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Тамбовська область, с. Туголуково. Призваний Туголуковським райвійськкоматом Тамбовської області. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: мати, Фурсова Ганна Михайлівна, проживала за адресою: Тамбовська область, Туголуковський район, с. Туголуково.

Хазає Вульф Меєрович, молодший лейтенант, помічник начальника шифрувального відділення 38-ї Армії. м. Київ. Загинув під час бомбардування м. Глобине 7.09.1941 р. Похований: північно-західна околиця м. Глобине. Рідні: дружина, Бородянська Ганна Абрамівна, проживала за адресою: Київська область, м. Бориспіль.

Хайнок Степан Григорович, жертва нацизму. Глобинський район, с. Опришки. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля невідома.

Хаїс Йосип Ісмеєвич, начальник хімічної служби 583-го окремого зенітно-артилерійського дивізіону 297-ї стрілецької дивізії. 1910 р. н. Зник безвісти 12.09.1941 р. на території Глобинського району.

Хакієв Хамалетжад, гвардії рядовий 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Башкирська АРСР, Абзеліловський район. При-

званий Абзеліловским райвійськкоматом Башкирської АРСР. Загинув 15.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: мати, Хакієва, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Абзеліловський район, с. Хаїловка.

Хакімов Шарі, рядовий, стрілець 1-го гвардійського повітряно-десантного полку. 1898 р. н. Призваний Ташкентським міськвійськкоматом Узбецької РСР. Помер від отриманих поранень 27.11.1943 р. Похований у с. Кириядівка, братська могила. Рідні проживали за адресою: м. Ташкент, Колозінський район.

Халманов Давлет, рядовий. 1888 р. Загинув 15.09.1943 р. Похований у с. Рублівка (приєднане до с. Погреби), біля клубу, братська могила.

Ханов Мансур, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1900 р. н. Башкирська АРСР, Аургазінський район. Призваний Аургазінським райвійськкоматом Башкирської АРСР. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Лізки, в садку, могила № 2. Рідні: дружина, Хасанова Хамсеніса, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Аургазінський район, с. Чишино.

Харнтоненко М.Н., гвардії лейтенант. Загинув під час форсування р. Дніпро в жовтні 1943 р. Похований у Глобинському районі.

Харсі Даніло Захарович, рядовий, кулеметник 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1899 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Харсі Уляна Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка.

Харсун Олекса Васильович, підпільник. 1904 р. н. Глобинський район. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Місце поховання невідоме.

Харченко Іван Євдокимович, рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку. 1916 р. н. Полтавська область, Котелевський район. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 12.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 26. Рідні: дружина, Ляцек Надія Яківна, проживала за адресою: Полтавська область, смт. Котельва.

Харченко Калістрат Миколайович, санітарно-хімічний інструктор 342-го окремого медико-санітарного батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1904 р. н. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Яроші.

Хилько Іван Якович, жертва нацизму. Глобинський район. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похований у с. Великі Кринки.

Хильмончик Іван Семенович, рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1897 р. н. Калінінська область, м. Кашин. Помер від отриманих поранень 25.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: дружина, Хильмончик Віра Федорівна, проживала за адресою: Калінінська область, м. Кашин.

Хильченко Герасим Софронович, старший сержант, командир відділення 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Ростовська область, Кагальницький район. Призваний Кагальницьким райвійськкоматом Ростовської області. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка, могила № 4. Рідні: дружина Хильченко Анастасія Яків[на], проживала за адресою: Ростовська область, Кагальницький район, ст. Злодійська.

Хнмосько Гаврило Омелянович, рядовий, автоматник 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1909 р. н. Полтавська область, Миргородський район, м. Миргород. Призваний Миргородським райвійськкоматом Полтавської об-

ласті. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Ксьондз Варвара Васиївна, проживала за адресою: Полтавська область, м. Миргород, вул. Стадна, 36.

Химченко Федот Іванович, рядовий. 1909 р. н. Чернігівська область, Смілянський район, с. Пекарі. Призваний Глобинським райвійськкоматом Полтавської області. Зник безвісти в грудні 1943 р. на території Глобинського району.

Хіпнев Всеволод Михайлович, гвардії рядовий, стрілець 5-ї гвардійської десантної дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, Великобагачанський район. Помер від отриманих поранень 30.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Хирушин Петро Степанович, гвардії рядовий, стрілець 650-го стрілецького полку. 1923 р. н. Куйбишевська область. Призваний Ульяновським райвійськкоматом Куйбишевської області. Помер від отриманих поранень 19.12.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: проживали за адресою: Куйбишевська область, м. Ульяновськ, с. Мостове.

Хіцун Григорій Пилипович, рядовий, стрілець 508-го гвардійського стрілецького полку. 1922 р. н. Полтавська область, м. Котельва. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 27.01.1944 р. Похований у м. Глобине, кладовище цукрозаводу могила № 3. Рідні: мати, Хіцун Марфа Максимівна, проживала за адресою: Полтавська область, м. Котельва, вул. Перше Травня.

Хлівний Гаврило Терентійович, підпільник. 1900 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Хмара Григорій Кирилович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1896 р. н. Призваний Березанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Хмара, проживали за адресою: Київська область, Березанський район, с. Яранка.

Хмилов Михайло Андрійович, гвардії рядовий, автоматник 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1912 р. н. Вологодська область, Ленінський район. Призваний Ленінським райвійськкоматом Вологодської області. Загинув 5.10.1943 р. Похований: нове міське, кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 5. Рідні: дружина, Хмилова Ганна Михайлівна, проживала за адресою: Вологодська область, Ленінський район, с. Окайт.

Ховаєв Іван Федорович, гвардії рядовий, стрілець 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Воронежська область, Чигольський район. Помер від отриманих поранень 12.10.1943 р. Похований у с. Бабичівка, могила № 6. Рідні проживали за адресою: Воронежська область, Чигольський район, с. Нова Чигла.

Ходанов Костянтин Миколайович, сержант 128-го стрілецького полку. 1925 р. н. Семипалатинська область, Урджарський район. Призваний Урджарським райвійськкоматом Семипалатинської області. Помер від отриманих поранень 5.11.1943 р. в 1854-у госпіталі легкопоранених. Похований у с. Степанівка, кладовище. Рідні: мати, Ходанова Анна, проживала за адресою: Семипалатинська область, м. Урджар, вул. Леніна, 81.

Ходько Василь Степанович, молодший сержант, командир відділення 208-го батальйону інженерних загороджень. Загинув 7.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Увічнений с. Мозолівка.

Ходько Василь Степанович, рядовий. Загинув 7.10.1943 р. Увічнений на братській могилі в с. Мозолівка. За даними ЦАМО РФ похований в смт Градизьк.

Холод Іван Прокопович, рядовий, розвідник 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1916 р. н. Чернігівська область, м. Рівне. Призваний Котлаським місквійськкоматом Архангельської області. Загинув під час переправи через р. Дніпро 3.10.1943 р. Похований в районі смт. Градизьк. Рідні: мати, Холод Олена Михайлівна, проживала за адресою: Чернігівська область, м. Рівне.

Хоменко Антон Корнійович, партизан Велико-Кринківського загону. 1899 р. н. Глобинський район, с. Зубані. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 13.09.1941 р. Похований в с. Зубані.

Хоменко Іван Іванович, молодший лейтенант, командир взводу 617-го стрілецького полку. 1914 р. н. Київська область, Рокитнянський район, с. Ковалики. Кадровий військовий. Зник безвісти 7.08.1941 р. в районі с. Куп'євате. Рідні: батько, Хоменко Іван, проживав за адресою: Київська область, Рокитнянський район, с. Ковалики.

Хоменко Петро Мнкітович, рядовий. 1905 р. н. Глобинський район, с. Пугачівка. Потрапив у полон 8.08.1941 р. Перебував у таборі, місце якого встановити не вдалося. Подальша доля невідома.

Хоменко Сергій Сялович, підпільник. 1885 р. н. Глобинський район, с. Опришки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Хоменко Степан Васильович, підпільник. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Хоменков Абдула, рядовий 18-го гвардійського стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Хорошмуж Герасим Савич, підпільник. 1900 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Хорошун Наталія Федорівна (Іванівна), жертва війни. Померла від ран 14.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похована в с. Попівка.

Хорошун Уляна Іванівна, жертва війни. Померла від ран 14.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похована в с. Попівка.

Хорсун Олексій Сергійович, підпільник. 1908 р. н. Глобинський район, с. Бориси. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Хотяков Яків Іванович, молодший командир 232-го стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1923 р. н. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Храмов, сержант, автоматник 298-ї стрілецької дивізії. Загинув під час форсування р. Дніпра в районі смт. Градизьк у вересні 1943 р. Місце поховання невідоме.

Храпов Митрофан Петрович, гвардії рядовий 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 3.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: мати, Храпова Ганна Андріївна, проживала за адресою: Алтайський край, с. Ново-Плошава.

Хроль Андрій Олексійович, рядовий 384-ї польової хлібопекарні 38-ї Армії. 1901 р. н. Київська область, Обухівський район, с. Трипілля. Призваний Ленінським райвійськкоматом м. Києва. Загинув 12.09.1941 р. Похований у м. Глобине.

Худайназаров Турсун, рядовий 232-го стрілецького полку. 1909 р. н. Наманганська область, Папський район. Призваний Папським райвійськкоматом Наманган-

ської області. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії, Похований у с. Середпілля, кладовище, 1 ряд. Рідні: мати, Худайназарова Махіз, проживала за адресою: Наманганська область, Папський район.

Худаков Костянтин Миколайович, сержант. Загинув у жовтні 1943 р. Похований у с. Мозолівка.

Худик Опанас Іванович, підпільник. 1898 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у вересні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Худик Павло Семенович, рядовий. 1902 р. н. Глобинський район, с. Малі Кринки. Загинув у 1943 р. Похований у с. Малі Кринки, приєднане до с. Великі Кринки.

Худолій Гордій Петрович, рядовий 204-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. Полтавська область, Великобагачанський район, с. Устивиця. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 10.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Худолій Євдокія Федорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Устивиця.

Хусточка Юхим Іванович, підпільник. 1903 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в грудні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Цапир Андрій Михайлович, підпільник. 1908 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Царенко Дмитро Михайлович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похований у с. Великі Кринки.

Царьов Олексій Осипович, гвардії ефрейтор. 1922 р. н. Призваний Ковровським райвійськкоматом Івановської області. Помер від отриманих поранень 26.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Царьов Осип Осипович, проживав за адресою: Івановська область, Ковровський район.

Цветков Леонід Васильович, рядовий 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської артилерійської дивізії. 1923 р. Московська область, Климовський район. Призваний Бурма-Тюбинським райвійськкоматом Алма-Атинської області. Загинув 25.10.1943 р. Похований: могила в 150 м. північніше пристані, південь смт. Градизьк. Рідні: дружина, Цветкова Марія Никифорівна, проживала за адресою: Алма-Атинська область, Бурма-Тюбинський район, с. Лепси.

Цибанєв Іван Федорович, гвардії сержант, навідник гармати 104-го винищувального протитанкового дивізіону 97-ї стрілецької дивізії. 1911 р. н., Ставропольський край, Нов. Олександрівський район, ст. Григорополіська. Призваний Ново-олександрівським райвійськкоматом Ставропольського краю. Помер від отриманих поранень 26.09.1943 р. Похований у с. Федорівка. Рідні: дружина, Цибанєва Марія Іванівна, проживала за адресою: Ставропольський край, Нов. Олександрівський район, с. Федорівка.

Циліченко Марія Андріївна, підпільниця. 1912 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Цимбал Іларіон Степанович, рядовий, стрілець 1-го гвардійського повітряно-десантного полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1910 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 3.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рід-

ні: Трекольська Є.П., проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Великі Будища.

Цимбалій Іван Іванович, підпільник. 1911 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Чабановський Іван Тимофійович, рядовий, стрілець 129-го стрілецького полку 973-ї стрілецької дивізії. 1920 р. н. Полтавська область, Гадяцький район, с. Лютенька. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 8.10.1943 р. на березі р. Дніпро, Похований у с. Чигирин-Діброва, Градизького району Полтавської області. Перепохований у с. Мозолівка, братська могила. Рідні: мати, Чабановська Анастасія Е., проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Лютенські Будища.

Чавріков Володимир Григорович, рядовий. 1898 р. н. Загинув у 1943 р. Похований у с. Манжелія.

Чайка Кирило Фотійович, підпільник. 1900 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Чайка Петро Гнатович, підпільник. 1908 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Чайка Тихон Корнійович, старший лейтенант інтендантської служби 4-ї гвардійської Армії. Сумська область, м. Конотоп. Призваний 24.06.1941 р. Конотопським райвійськкоматом Сумської області. Загинув 15.11.1943 р. Похований у с. Устимівка. Рідні: дружина, Чайка Уляна Опанасівна, проживала за адресою: Саратовська область, Дергачівський район, с. Головінщина, колгосп «Красное знамя».

Чапраєв Іван Миколайович, військовослужбовець. Загинув у жовтні 1943 р. Похований у с. Мозолівка.

Чебанюк Микола Микитович, рядовий 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Загинув 21.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Чекумкін Михайло Іванович, рядовий 692-го стрілецького полку 212-ї стрілецької дивізії. Помер від отриманих поранень 12.09.1941 р. в 397-у медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Весела Долина, кладовище.

Чекунов Василь Іванович, офіцер. 1914 р. н. Загинув у 1941 р. Похований у с. Маїнівка.

Чекунов Михайло Іванович, лейтенант, командир взводу Південно-Західного фронту. 1915 р. н. Алтайський край, Топчихинський район. Призваний у 1941 р. Загинув у вересні 1941 р. Похований у с. Землянки, могила під шляхом сс. Білики – Землянки, Великокринківського району Полтавської області. Рідні: батько, Чекунов Іван Федорович, проживав за адресою: Алтайський край, ст. Топчиха, вул. Кірова, 17. (Значиться як похований у с. Корещина).

Чемелюх Андрій Іванович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Чемшист Порфирій Трохимович, підпільник. 1916 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Чемшист І.І., військовослужбовець. Загинув 26.09.1943 р. Похований у м. Глобине, братська могила, цукрозавод.

Чемшист Мефодій, жертва нацизму. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Похований у м. Глобине.

Ченов Віктор Степанович, сержант 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Пензенська область, м. Пенза. Призваний Кузнецким міськвійськкоматом. Загинув 9.10.1943 р. Похований: нове міське кладовище, північна околиця м. Градизьк, братська могила № 1. Рідні: Ченова, проживала за адресою: м. Кузнецьк, вул. Крест'янська 38.

Чепіга Яків Мефодійович, старший політрук, військовий комісар артилерійського відділення 38-ї Армії. 1906 р. н. Київська область, Маслянський район, с. Бутанка. Загинув під час бомбардування м. Глобине 7.09.1941 р. Похований: північно-західна околиця м. Глобине, 1 км. Рідні: дружина, Чепіга Ксенія Михайлівна.

Чепурко Данило Павлович, підпільник. 1900 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Чербень Костянтин Павлович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. Помер від отриманих поранень 9.12.1943р., у 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Червяковський Мойсей Андрійович, підпільник, замполіт об'єднання партизанського загону ім. Тимошенко. 1896 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 9.05.1944 р. Похований у смт. Градизьк.

Черевань Микита Карпович, рядовий, стрілець 25-го стрілецького полку 8-ї повітряно-десантної дивізії. 1912 р. н. Полтавська область, Опішнянський район, с. Глинське. Призваний Більським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 7.10.1943 р. Похований у с. Мозолівка. Рідні: дружина, Черевань П.Л., проживала за адресою: Полтавська область, Опішнянський район, с. Глинське.

Черевко Федір Максимович, рядовий 296-го стрілецького полку. 1901 р. н. Семенівський район, с. Пузирі. Помер від отриманих поранень 24.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Чередник І.І. Загинув у 1943 р. Похований м. Глобине, цукрозавод.

Чередников Петро Семенович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1908 р. н. Сумська область, Конотопський район, с. Казатське. Призваний Тетіївським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: проживали за адресою: Сумська область, Конотопський район, с. Казатське.

Череп Григорій Никифорович, рядовий (партизан). 1914 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1941 р. Похований у с. Зубані.

Череп Семен Пантелеймонович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Череп Степан Давидович, підпільник. 1895 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Черкасов Костянтин Андріанович, гвардії старший сержант 96-го мінометного полку. 1914 р. н. Московська область. Призваний Раменським райвійськкоматом Московської області. Помер від хвороби 11.11.1943 р у 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кириаківка. Рідні: Черкасова Наталія Василівна, проживала за адресою: Московська область, Раменський район, с. Соф'їно, колгосп «Пламя».

Чернега Василь Іванович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1896 р. н. м. Київ, Бабанський район. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Загинув 9.09.1941 р. на території Глобинського району, залишений на полі бою. Рідні: Чернега, проживали за адресою: м. Київ, Бабанський район, с. Оксанине.

Чернобородов Юрій Юрійович, рядовий. 1910 р. н. Київська область, Макарівський район, с. Мар'янівка. Призваний Макарівським райвійськкоматом Київської області. Загинув 7.09.1941 р., під час бомбардування. Похований у м. Глобине. Рідні: Чернобородов Анатолій Юрієвич, проживав за адресою: Київська область, Макарівський район, с. Мар'янівка.

Черножуков Михайло Федорович, старший лейтенант 39-го гвардійського стрілецького полку 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1913 р. н., Кіровська область, м. Котельничі, вул. Володарського, 5. Призваний Ростовським райвійськкоматом Ярославської області. Помер від отриманих поранень 1.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований: цивільне кладовище, с. Попівка. Рідні: дружина Черножукова Олена Миколаївна, проживала за адресою: Кіровська область, м. Котельничі, вул. Володарського, 5.

Чернюк Микола Улянович, сержант. Дніпропетровська область. Помер від отриманих поранень 23.10.1943 р. Похований у Глобинському районі.

Чернявчук Георгій Онуфрійович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1902 р. н. Київська область, Бабанський район, с. Сушківка. Призваний Бабанським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Чернявчук, проживали за адресою: Київська область, Бабанський район, с. Сушківка.

Чесноков Віктор Павлович, рядовий, розвідник 71-ї окремої гвардійської розвідувальної роти. 1923 р. н. Горьківська область, Ветлузький район. Призваний Ветлузьким райвійськкоматом Горьківської області. Помер від отриманих поранень 15.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 7. Рідні: батько, Чесноков Павло, проживав за адресою: Горьківська область, Ветлузький район, с. Апрельца.

Чесноков, лейтенант. Загинув у бою. Похований в с. Обознівка, братська могила.

Чесюнін Михайло Єгорович, гвардії молодший лейтенант. 1924 р. н. Глобинський район, с. Мозолівка. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. Похований у с. Мозолівка.

Чигриниця Андрій Михайлович, рядовий, стрілець 1-го гвардійського повітряно-десантного полку. Помер від отриманих поранень 7.12.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у с. Кириаківка, братська могила.

Чикерський Микола Іванович, рядовий 4-го Українського фронту. Помер від отриманих поранень 21.08.1941 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 2328. Похований у с. Лукашівка.

Чирва Кеден Харитонович, підпільник. 1894 р. н. Глобинський район, с. Устимівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Чистюхін Іван Герасимович, рядовий 1239-го стрілецького полку. Загинув 8.10.1943 р. Похований на території Глобинського району.

Чміль Юрій Якимович, партизан Великокринківського загону. 1916 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Чопенко Петро Трохимович, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Чорнуха Петро Михайлович, гвардії рядовий 1-го гвардійського стрілецького полку 5-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1903 р. н. смт. Градизьк. Призваний Градизьким райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 2.12.1943 р. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Чорнуха Ірина Степанівна, проживала за адресою: смт. Градизьк, 13-та сотка.

Чорнявський Петро Михайлович, підпільник. 1905 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Чугаєв Олександр Сергійович, рядовий 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. м. Кустанай. Призваний Кустанайський райвійськкоматом Кустанайської області Кустанайського району Казахської РСР. Загинув 19.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: дружина, Чугаєва Марія Дмитрівна, проживала за адресою: м. Кустанай, вул. 1 Мая, кв. 8.

Чугуй Кузьма Митрофанович, гвардії рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1902 р. н. Полтавська область, смт. Градизьк. Призваний Білоцерківським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 10.12.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Чугуй Євдокія Гнатівна, проживала за адресою: Полтавська область, смт. Градизьк.

Чугунов Володимир Іванович, гвардії сержант 1-го полку 5-ї гвардійської Армії. 1925 р. н. Призваний Єгоровським райвійськкоматом Московської області. Помер від отриманих поранень 5.10.1943 р. в 185 евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: Чугунова Тетяна Василівна, проживала за адресою: Московська область, Єгоровський район, с. Чоказвіл.

Чудінов Давид Єгорович, гвардії ефрейтор 230-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Омська область. Призваний Маслянським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Чудінова Акуліна Андріївна, проживала за адресою: Омська область, Маслянський район, ферма «Мойка».

Чуйкін Георгій Іванович, підпільник. 1920 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1943 р. Похований у м. Глобине.

Чуйко Андрій Микитович, гвардії ефрейтор, стрілець 284-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 18.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Чумак Єлизавета Гнатівна, підпільниця. 1897 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941 р. Похована в смт. Градизьк.

Чумак Олександр Гнатович, підпільник. 1894 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в жовтні 1941р. Похований у смт. Градизьк.

Чумак Яків Андрійович, підпільник. 1888 р. н. Глобинський район, с. Пронозівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у жовтні 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Чумаков Валентин Петрович, рядовий 230-го стрілецького полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк.

Чуприна Іван Никифорович, рядовий, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 6.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку смт. Градизьк, у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Чуприна Олександра Антонівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, х. Дейниківка.

Чухно Сара Ісаківна, підпільниця. 1908 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у 1943 р. разом із своїми дітьми: Вільгельмом-5 р., і Алою-3 р. Поховані в м. Глобине.

Шабалін Петро Гаврилович, гвардії рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Полтавська область, Семенівський район, Загинув 27.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 17. Рідні: дружина, Шабаліна Валентина Василівна, проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Трояни.

Шабанов Павло Іванович, гвардії сержант, командир відділення 193-го полку. 1924 р. н. Помер від отриманих поранень 9.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Шаванов Василь Олексійович, сержант. Загинув 21.11.1943 р. Похований у с. Шепелівка.

Шадрін Єгор Михайлович, рядовий 34-го окремого електротехнічного батальйону. Загинув 17.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Шадура Тимофій Павлович, жертва нацизму, голова колгоспу ім. Ворошилова. Глобинський район, с. Галицьке. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля невідома.

Шаймарданов Мумін, рядовий, командир відділення 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1910 р. н. Таджикицька РСР, Кулябська область, Кзил-Мазарський район. Загинув на березі р. Дніпро 8.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, Градизького району Полтавської області. Перепохований у с. Мозолівка, братська могила. Рідні: батько, Шаймарданов Рахмат, проживав за адресою: Таджикицька РСР, Кулябська область, Кзил-Мазарський район.

Шайнога Василь Денисович, підпільник. 1905 р. н. с. Кириківка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Шайнога Никола Денисович, підпільник. 1901 р. н. с. Кириківка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Шаклейн Володимир Іванович, молодший лейтенант, командир кулеметного взводу 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Ленінградська область, Каргопольський район, с. Євисіна. 1942 р. н. Загинув 20.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Шадлуга Петро Семенович, рядовий. 1918 р. н. с. Григорівка. Помер від отриманих поранень 4.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Шаліфу Лумаз, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Фрунзенська область, Кеминський район, колгосп ім. Фрунзе. Призваний Кеминським райвійськкоматом Фрунзенської облас-

ті. Загинув 1.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля, кладовище. Рідні: батько, Шалаїфу Сефаза, Фрунзенська область, Кеминський район, колгосп ім. Фрунзе.

Шалашитдінов Турабі, рядовий, кулеметник 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1919 р. н. Узбецька РСР, Андижанська область, Алтинкульський район. Призваний Андижанським райвійськкоматом Узбецької РСР. Загинув 13.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: дружина, Шалашитдінова Думберг, проживала за адресою: Узбецька РСР, Андижанська область, Алтинкульський район, колгосп «Ленін».

Шамбер (Шомбер) Берна, рядовий. Помер від отриманих поранень 15.12.1943 р. в 1558-у хірургічному польовому похідному госпіталі. Похований у с. Канівщина.

Шаменев Юсунджой, рядовий 196-го стрілецького полку. 1906 р. н. Таджикицька РСР, Ленінабадський район. Помер від отриманих поранень 17.10.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 602. Похований у с. Попівка.

Шамін Валентин Іванович, гвардії рядовий, сапер 45-го інженерного батальйону 4-ї гвардійської Армії. 1919 р. н. Дніпропетровська область. Призваний Криворізьким райвійськкоматом. Загинув 13.10.1943 р. Похований: острів Американка, смт. Градизьк, братська могила, старе поселення. Рідні: дядько Папель Іван, проживав за адресою: Дніпропетровська область, Криворізький район, рудник ім. Жовтня.

Шаповал Олексій Іванович, підпільник. 1896 р. н. Глобинський район, с. Яроші. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Шаповал Олексій Олексійович, рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Полтавська область, Семенівський район. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 26. Рідні: дружина, Шаповал Агафія Максимівна, проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, с. Устимівка.

Шаповал Онісім Якович, підпільник. 1887 р. н. Глобинський район, с. Коломицівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Шаповал Спиридон Михайлович, рядовий, стрілець 139-го гвардійського артилерійського полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1921 р. н. Полтавська область, Решетилівський район. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 2.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 21. Рідні: дружина, Шаповал Євдокія Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Решетилівський район, х. Шляховий.

Шапошик Степан Антонович, підпільник. 1899 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Шапранов Іван Миколайович, рядовий 6-го окремого гвардійського стрілецького батальйону 8-ї повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1924 р. н. Красноярський край, Саянський район, с. Шама. Призваний Саянським райвійськкоматом. Загинув 6.10.1943 р. Похований: острів Підкобилок поблизу с. Пронозівка. Рідні: мати, Шапранова Наталія Анисимівна, проживала за адресою: Красноярський край, Саянський район, с. Шама.

Шапгадіров М'ясут, командир 230-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 13.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у с. Середпілля.

Шарапов Олексій Олександрович, гвардії старший сержант, стрілець 11-го гвардійського стрілецького полку. 1921 р. н. Призваний Капшинським райвійськкоматом Ленінградської області. Помер від отриманих поранень 29.10.1943 р. По-

хований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Євдокія Федорівна, проживала за адресою: Ленінградська область, Капшинський район, с. Заречье.

Шасадієв Сагідула, рядовий. Загинув у бою у 1943 р. Похований у с. Бабичівка.

Шатравка Дмитро Олександрович, підпільник. 1897 р. н. Глобинський район, с. Бабичівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Шатравка Ларіон Наумович, підпільник. 1905 р. н. Глобинський район, с. Бабичівка. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Шафіков Хасін Фатєєвич, гвардії сержант, командир відділення 2-ї гвардійської мотострілецької бригади. 1923 р. н. Башкирська АРСР, Альшеевський район. Призваний Раєвським райвійськкоматом Башкирської АРСР. Загинув 16.09.1943 р. Похований у с. Ярошівка. Рідні: мати, Шафікова Марія, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Альшеевський район.

Шафіров Сіраж, рядовий 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине.

Шахно Юхим Павлович, підпільник. 1899 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Шаховцев Микола Іванович, гвардії рядовий, стрілець 1-ї роти 23-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н., Казахська РСР, Кзил-Ординська область, Учкурганський район. Призваний Учкурганським райвійськкоматом Кзил-Ординської області. Помер від отриманих поранень 22.10.1943 р. Похований у с. Середпілля, кладовище, північна околиця. Рідні: сестра, Шаховцева Лідія Іванівна, проживала за адресою: Казахська РСР, Кзил-Ординська область, Учкурганський район.

Шахурін Костянтин Олексійович, старший лейтенант, командир роти протитанкових рушниць 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1915 р. н. Орловська область, Свердловський район, с. Михайлівка. Загинув 8.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище. Рідні: мати, Шахура Федора Мартинівна, проживала за адресою: Орловська область, Свердловський район, с. Михайлівка.

Швачка Степан Панасович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похований у с. Великі Кринки.

Швачка Трохим Миколайович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похований у с. Великі Кринки.

Швачка Трохим Никифорович, підпільник. 1907 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Шведченко Микола Маркович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1900 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Швець Василь Григорович, майор, помічник начальника 2-го відділення розвідального загону 38-ї армії. 1906 р. н. м. Житомир, кадровий. Загинув 28.08.1941 р. Похований: південно-західна околиця м. Глобине, 1 км. Рідні: дружина, Ірина Георгіївна, проживала за адресою: евакуйована з м. Житомир, нової адреси проживання не має.

Швець Олексій Степанович, гвардії рядовий 208-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1922 р. н. Призваний Семенівським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 29.11.1943 р. в

5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Швець М.С, проживала за адресою: Полтавська область, Оболонський район, х. Петровськ.

Швець-Харченко Григорій Юхимович, сержант. 1917 р. н. Глобинський район, с. Романівка. Призваний Великокринківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 10.10.1941 р. Похований у с. Панасівка Харківської області. Перепохований у с. Романівка. Рідні: мати, Захаренко Євдокія Кирилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великокринківський район, с. Романівка.

Швидь Олексій Олімпійович, підпальник. 1918 р. н. Глобинський район, с. Опришки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у вересні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Шевченко Іван Пилипович, сержант, командир відділення 294-ї стрілецької дивізії. 1911 р. н. Сумська область, Великописарівський район. Призваний Великописарівським райвійськкоматом Сумської області. Загинув у бою 14.09.1943 р. Похований у с. Броварки. Рідні: мати Шевченко Марія Павлівна, проживала за адресою: Сумська область, Великописарівський район.

Шевченко Іван Пилипович, сержант. 1915 р. н. Курська область, с. Тьоткіно. Призваний Глушковським райвійськкоматом Курської області. Зник безвісти 11.1943 р. в районі с. Заможне.

Шевченко Яків Іванович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї Армії Південно-Західного фронту. 1913 р. н. Сумська область, Штепівський район. Призваний Штепівським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району. Рідні: Шевченко, проживали за адресою: Сумська область, Штепівський район.

Шейко Іван Микитович, рядовий, стрілець 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон.

Шейхімкламов Мірояс, гвардії рядовий 217-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1904 р. н. Призваний Ішішевським райвійськкоматом Башкирської АРСР. Помер від отриманих поранень 9.11.1943 р. в 185-у евакуаційному пункті. Похований у м. Глобине, старе кладовище цукрозаводу. Рідні: дружина, Шейхімкламова Нарібер, проживала за адресою: Башкирська АРСР, Ішішевський район.

Шека Іван Кузьмович, рядовий, командир відділення 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1924 р. н. Зіньківський район, с. Велика Павлівка. Загинув на березі р. Дніпро 8.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва Градизького району Полтавської області. Перепохований у с. Мозолівка, братська могила.

Шелепов Василь Васильович, військовослужбовець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1924 р. н. Зіньківський район, с. Велика Павлівка. Загинув на березі р. Дніпро 11.09.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва Градизького району Полтавської області. Перепохований у с. Мозолівка, братська могила.

Шелесько Григорій Дмитрович, підпальник. 1894 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Шелесько Іван Іванович, підпальник. 1915 р. н. Глобинський район, с. Погреби. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у квітні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Шенцев Семен Григорович, рядовий, стрілець 232-го гвардійського стрілецького полку 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. Іркутська область, м. Бодайбо, п. Артемовськ, вул. Сергія. Призваний Бодайбинським райвійськкоматом Іркутської області. Загинув 2.10.1943 р. Похований у с. Воїнська Гребля, кладови-

ще. Рідні: дружина, Ганна Дмитрівна, проживала за адресою: Иркутська область, м. Бодайбо, п. Артемовськ, вул. Сергія.

Шередега Андрій Михайлович, рядовий, кулеметник 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1901 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Дейкалівка. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине, острів Затон. Рідні: дружина, Шередега Марфа Тихонівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зіньківський район, с. Дейкалівка.

Шеремет Григорій Васильович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Шеремет Каїстрат Максимович, рядовий 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1898 р. н. Полтавська область, смт. Котельва. Загинув 11.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Шерстобітов Петро Іванович, гвардії лейтенант, командир роти 34-го гвардійського стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 15.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка. Рідні: батько, Шерстобітов Іван Єгорович, проживав за адресою: Талінський район.

Шестеряков Марк Свиридович, рядовий, зв'язківець 279-го стрілецького полку 253-ї стрілецької дивізії. 1911 р. н. Курська область, Суджанський район. Призваний Туринським райвійськкоматом Свердловської області. Загинув 1.09.1943 р. Похований у с. Броварки, 100 м. західніше х. Холодний Веприцького району Полтавської області. Рідні: дружина, Анастасія Н., проживала за адресою: Курська область, Суджанський район, с. Золотий Луч.

Шило Макар Юхимович, гвардії рядовий 29-го гвардійського повітряно-десантного полку 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1905 р. н. Полтавська область, Ірклівський район, с. Васютинці. Призваний Москаленським райвійськкоматом Омської області. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, братська могила, старе поселення.

Шило Трифон Леонтійович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. Полтавська область, Котелевський район. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 7.10.1943 р. Похований: м. Градизьк, кладовище. Рідні: дружина, Шило Анастасія Данилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Котелевський район, с. Котельва.

Шилов Іван Васильович, рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1918 р. н. Архангельська область, Каргопольський район. Призваний Няндомським райвійськкоматом Архангельської області. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Лізки, в садку, могила № 2. Рідні: дружина, Шилова С.І., проживала за адресою: Архангельська область, Каргопольський район.

Шлягін Василь Максимович, рядовий 45-го інженерного батальйону 4-ї Армії. 1909 р. н. м. Москва. Загинув 10.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: Анастасія Степанівна, проживала за адресою: м. Москва, вул. Московська, 67.

Шинкаренко Василь Денисович, підпільник. 1907 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Шинкаренко Ларіон Денисович, підпільник. 1904 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Шникаренко Тимофій Денисович, підпільник. 1910 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Шипша Іван Федорович, підпільник. 1906 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Ширингін Олексій Хомич, гвардії сержант 11-го стрілецького полку. Помер від отриманих поранень 27.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Шиховський Микола Данилович, рядовий 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Харківська область, Богодухівський район, с. Шуба. Помер від отриманих поранень 28.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Шишацька Ганна Іллівна, підпільниця. 1891 р. н. Глобинський район, с. Горби. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1943 р. Похована в м. Глобине.

Шишацький Семен Федорович, підпільник. 1886 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Шиян Степан Пилипович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку. 1904 р. н. Полтавська область. Призваний Великобагачанським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 1.12.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила. Рідні: дружина, Шиян Марія Григорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Великобагачанський район, с. Устивиця.

Шкарупа Олексій Сергійович, рядовий, автоматник 373-ї стрілецької дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, Хорольський район, с. Ковалі. Призваний Хорольським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 28.10.1943 р. Похований у с. Лялинці Градизького району. Рідні: мати, Шкарупа Марія Олександрівна, проживала за адресою: Полтавська область, Хорольський район, с. Ковалі.

Шкірко Катерина Антонівна, жертва нацизму. Глобинський район, м. Глобине. Арештована за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації. Доля невідома.

Шкода Михайло Іванович, рядовий, стрілець. Військова частина № 1590. 1915 р. н. Полтавська область, Глобинський район, с. Шепелівка. Призваний Глобинським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 19.01.1944 р. в 1060-у евакуаційному госпіталі. Забраний рідними до с. Шепелівка. Рідні: сестра, Шкода Марія Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Глобинський район, с. Шепелівка.

Школьній Тихон Степанович, рядовий 139-го гвардійського артилерійського полку. 1905 р. н. Полтавська область, Глобинський район. Загинув 13.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Шкуренко Яків Якович, підпільник. 1899 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Шмаль Михайло Миколайович, керівник підпільної групи, військовий фельдшер. 1919 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації у червні 1943 р. Похований у м. Глобине.

Шнякін Микола Трохимович, молодший сержант, командир відділення 292-го стрілецького полку 97-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Мордовська АРСР, с. Старопшили. Призваний Кадошкинським райвійськкоматом Мордовської АРСР. Загинув 26.09.1943 р. Похований у с. Пузикове. Рідні: мати, Шнякіна

Анастасія Михайлівна, проживала за адресою: Мордовська АРСР, Кадошкинський район, с. Старопшили.

Шовкань Михайло Григорович, гвардії рядовий 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. Помер від отриманих поранень 3.11.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Шолохов Микола Аврамович, командир 58-го розвідувального батальйону. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Фрунзівка.

Шорохов Борис Олександрович, рядовий, стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1924 р. н. м. Ленінград, вул. 10-а Радянська, 121. Призваний Уральським райвійськкоматом. Загинув 1.10.1943 р. Похований у с. Мозоліївка. Рідні: батько, Шорохов Олександр Павлович, проживав за адресою: м. Москва.

Шостак Зіновій Гаврилович, підпільник. 1901 р. н. Глобинський район, с. Опришки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у м. Глобине.

Шостак Іван Федорович, жертва нацизму. Глобинський район, с. Опришки. Арештований гестапо за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Подальша доля невідома.

Шпагін Іван Іванович, старший сержант, командир відділення 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Чкаловська область, Троїцький район, с. Городня. Призваний Троїцьким райвійськкоматом Чкаловської області. Загинув 29.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище, могила № 18. Рідні: мати, Шпагіна Євдокія Якимівна, проживала за адресою: Чкаловська область, Троїцький район, с. Городки.

Шпиготський Василь Лукич, рядовий 1237-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. Загинув 13.11.1943 р. Похований у с. Гусине.

Шпорта Анатолій Петрович, жертва війни. 1936 р. н. Глобинський район, м. Глобине. Загинув 1.06.1944 р. при спробі розрядити артилерійський снаряд. Похований у м. Глобине.

Шпорта Василь Митрофанович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Шрнко Іван Йосипович, рядовий. 1925 р. н., Котелевський район смт. Котельва. Загинув 12.10.1943 р. Похований у с. Липове.

Штанько Андрій Степанович, гвардії рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Полтавська область, Диканський район, с. Балясне. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 26.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: мати, Штанько Марія Терентіївна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Балясне.

Штеберт Давид Федорович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Штепуро Микола Іванович, рядовий 11-го гвардійського стрілецького полку 2-го Українського фронту. Помер від отриманих поранень 14.11.1943 р. Похований у с. Кириаківка, братська могила.

Штереверя Микола Митрофанович, підпільник. 1890 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Штефан Григорій Тимофійович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації під час тимчасової окупації 1941 – 1943 рр. Похований у с. Великі Кринки.

Шугаєв Іван Федорович, гвардії молодший лейтенант 80-го гвардійського бомбардувального авіаційного полку 164-ї повітряно-авіаційної дивізії. 1921 р. н. Орловська область, Мглинський район, с. Костоничі, кадровий. Загинув 1.02.1944 р. Похований у смт. Градизьк, сквер, з правого боку, братська могила. Рідні: батько, Шугаєв Федір Костянтинівич, проживав за адресою: Орловська область, Мглинський район, с. Костоничі.

Шульга Олександр Юхимович, рядовий 28 окремого дорожно-експлуатаційного батальйону 4-ї Армії. 1895 р. н. Шишацький район, с. Воронянщина. Призваний Шишацьким райвійськкоматом Полтавської області. Помер від хвороби 8.12.1943 р. в хірургічному пересувному польовому госпіталі № 5188. Похований у с. Жуки. Рідні: дружина, Єлизавета Трохимівна, проживала за адресою: Полтавська область, Шишацький район, с. Воронці.

Шульга Олексій Платонович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії 21-ї армія Південно-Західного фронту. 1917 р. н. Сумська область, Тутаєвський район, с. Павленки. Призваний Роменським райвійськкоматом Сумської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинський район. Рідні: Шульга, проживали за адресою: Сумська область, м. Ромни.

Шульга Степан Омелянович, рядовий, стрілець 373-ї стрілецької дивізії. 1922 р. н. Полтавська область, Зінківський район, с. Велика Павлівка. Призваний Зінківським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув у 8.10.1943 р. Похований на правому березі р. Дніпро, навпроти с. Чигирин-Діброва. Рідні: дружина, Загора Євдокія Мойсеївна, проживала за адресою: Полтавська область, Зінківський район, с. Велика Павлівка.

Шульгін Зяма Наумович, рядовий 217-го гвардійського стрілецького полку. 1903 р. н. Помер від отриманих поранень 11.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля, кладовище, 2 ряд, могила № 2.

Шутглов Ілля Семенович, рядовий. Загинув 9.09.1943 р. Похований у с. Федорівка.

Шутка Анастасія Михайлівна, підпільниця. 1893 р. н. Розстріляна за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похована в с. Великі Кринки.

Шутка Василь Васильович, підпільник. 1902 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Шутка Олексій Павлович, підпільник. 1905 р. н. с. Манжелія. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в вересні 1943 р. Похований у с. Манжелія.

Шутка Федір Михайлович, підпільник. 1898 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Шушваль І.І. Загинув 26.09.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Щербаков Дмитро Іванович, сержант 18-го гвардійського стрілецького полку. 1925 р. н. Алтайський край. Призваний Троїцьким райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 30.10.1943 р. в 5187-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: батько, Щербаков Іван, проживав за адресою: Алтайський край, с. Троїцьке.

Щербаков Михайло Федорович, сержант, командир відділення 7-ї гвардійської повітряно-десантної дивізії. 1924 р. н. Пензенська область, Нижнеломовський район. Призваний Нижнеломовським райвійськкоматом Пензенської області. Помер від отриманих поранень 6.10.1943 р. в 4-му окремому медико-санітарному батальйоні. Похований у смт. Градизьк, у саду (військовий округ). Рідні: мати, Щербакова Марія Іванівна, проживала за адресою: Пензенська область, Нижнеломовський район, с. Бібаші.

Щербина Іван Юхимович, гвардії капітан, командир батальйону 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1901 р. н. Дніпропетровська область, Орджонікідзевський район. Призваний Вязовським райвійськкоматом Сталінградської області. Загинув у бою 9.10.1943 р. Похований: смт. Градизьк, центр, в сквері, могила № 2. Рідні: дружина, Щербина Лукерія Сергіївна, проживала за адресою: Калмицька АРСР, м. Еліста.

Щербина Федір Федорович, старшина. 1909 р. н. Чернігівська область, с. Басань. Призваний Дарницьким райвійськкоматом. Загинув 12.09.1941 р. Похований у с. Кагамлик. Рідні: дружина, Марія Григорівна, проживала за адресою: Нікольська Слобідка, вул. Паризької Комуни, 4.

Щуров Петро Іванович, гвардії рядовий 1-го гвардійського повітряно-десантного стрілецького полку. 1902 р. н. Помер від отриманих поранень 2.10.1943 р. в 124-у хірургічному пересувному польовому госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Юдін Абрам Миколайович, молодший сержант. с. Глотієве. Загинув у грудні 1943 р. Похований у с. Мозоліївка.

Юдінцев Леонід Васильович, гвардії рядовий, стрілець 204-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1908 р. н. Кіровська область. Призваний Свеченським райвійськкоматом Кіровської області. Помер від отриманих поранень 12.10.1943 р. в 124-у хірургічному польовому пересувному госпіталі. Похований у м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Юдінцева Н.Д., проживала за адресою: Кіровська область, Свеченський район, 1-ша с. Волови.

Юлдашев Мамаджан, гвардії рядовий, стрілець 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1903 р. н. Андижанська область, Андижанський район. Призваний Андижанським райвійськкоматом Андижанської області. Загинув 8.10.1943 р. на узліссі східної частини острова на р. Дніпро. Похований південно-західніше смт. Градизьк, від північного краю, могила в 2 ряду. Рідні: дружина, Юлдашева Алечаш, проживала за адресою: Андижанська область, Андижанський район, с. Заурак.

Юренко Дмитро Павлович, підпільник. 1893 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Юрін Феодосій Денисович, рядовий, стрілець 206-го гвардійського стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії 1901 р. н. Призваний Решетилівським райвійськкоматом. Помер від отриманих поранень 1.12.1943 р. Похований у с. Киріяківка, братська могила. Рідні: дружина, Юріна М.П., проживала за адресою: Полтавська область, Решетилівський район.

Юркін Юхим Михайлович, гвардії рядовий, зв'язківець 6-го окремого гвардійського стрілецького батальйону 8-ї повітряно-десантної стрілецької дивізії. 1910 р. н. Куйбишевська область, Кошкінський район с. Максимкіно. Призваний Кошкінським райвійськкоматом. Загинув 6.10.1943 р. Похований: острів Підкобилок, поблизу с. Пронозівка. Рідні: мати, Юркіна Ксенія Опанасівна, проживала за адресою: Куйбишевська область, Кошкінський район, с. Максимкіно.

Юрченко Віктор Платонович, рядовий 204-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1924 р. н. Полтавська область, Семенівський район, смт.

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

Семенівка. Помер 10.12.1943 р. Похований у смт. Градизьк. Рідні: дружина, Анна Іванівна, проживала за адресою: Полтавська область, Семенівський район, смт. Семенівка.

Юсов Михайло Іванович, молодший сержант 230-го гвардійського стрілецького полку. 1900 р. н. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. в 589-у окремому медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля.

Явтухов, партизан. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в 1941 р. Похований у с. Радалівка.

Ягутов Сергій Михайлович, гвардії сержант, командир відділення 34-го гвардійського стрілецького полку. 1920 р. н. Орловська область, Клинцовський район. Помер від отриманих поранень 10.10.1943 р. в 15-у окремому медико-санітарному батальйоні 13-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Попівка.

Ядгоров Ібрагім, рядовий підрозділу протитанкових рушниць 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Андижанська область, Мархамадський район. Призваний Мархамадським райвійськкоматом Андижанської області. Загинув 27.09.1943 р. Похований у с. Лізки, в саду, могила № 2. Рідні: дружина, Ядгорова Абахан, проживала за адресою: Андижанська область, Мархамадський район.

Язык Петро Іванович, гвардії рядовий. 1902 р. н. Загинув 24.10.1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Якименко Олександр Михайлович, рядовий 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1906 р. н. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинського району.

Якимець Федір Якович, підпільник. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в листопаді 1941 р. Похований у смт. Градизьк.

Яковенко Степан Григорович, підпільник. 1890 р. н. Глобинський район, с. Жуки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 5.05.1942 р. Похований у м. Глобине.

Яковлєв Іван Лук'янович, рядовий, стрілець. 1924 р. н. Воронежська область, Нікітовський район, с. Подгорне. Призваний Нікітовським райвійськкоматом Воронежської області. Помер від отриманих поранень 5.12.1943 р. Похований: старе поселення, смт. Градизьк, Полтавської області. Рідні: мати, Яковлева Марфа Петрівна, проживала за адресою: Воронежська область, Нікітовський район, с. Подгорне.

Якуба Григорій Семенович, підпільник. 1901 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Якубенко Дмитро Лукич, рядовий, стрілець 210-го армійського запасного стрілецького полку. 1908 р. н. Полтавська область, Оболонський район, с. Строкачі. Загинув 27.10.1943 р. Похований у с. Нове Липове. Рідні: дружина, Якубенко Ганна Полікарпівна, проживала за адресою: Полтавська область, Оболонський район, с. Строкачі.

Ялушин Іван Іванович, рядовий 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1908 р. н. Помер від отриманих поранень 21.11.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище.

Янаров Іскандер Хакімович, рядовий 230-го гвардійського стрілецького полку. 1901 р. н. Помер від отриманих поранень 8.10.1943 р. в 589-у медико-санітарному батальйоні 80-ї гвардійської стрілецької дивізії. Похований у с. Середпілля.

Яненко Марко Андрійович, рядовий, стрілець 1239-го стрілецького полку 373-ї стрілецької дивізії. 1912 р. н. Полтавська область, Зіньківський район, с. Велика Павлівка. Призваний Зіньківським райвійськкоматом Полтавської області. Заги-

нув 8.10.1943 р. Похований у с. Чигирин-Діброва, братська могила. Рідні: дружина, Яненко Марія Аврамівна, проживала за адресою: Полтавська область, Зінківський район, с. Велика Павлівка.

Янов Митрофан Іванович, рядовий, електрик 34-го окремого електротехнічного батальйону. Загинув 15.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк.

Янтиков Сергій Никифорович, рядовий, гарматний майстер 204-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. м. Куйбишев. Призваний Держинським райвійськкоматом, м. Куйбишева. Помер від отриманих поранень 13.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, могила № 4. Рідні: дружина, Янтикова Олександра Георгіївна, проживала за адресою: м. Магнітогорськ, будинки заводу № 314, будинок, 3 кв. 9.

Яременко Опанас Опанасович, підпільник. 1914 р. н. с. Броварки. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в лютому 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Яресько Василь Федорович, рядовий, стрілець 206-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1910 р. н. Полтавська область, Шишацький район. Призваний Шишацьким райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 26.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, східна околиця, кладовище. Рідні: дружина, Яресько Уляна Ол., проживала за адресою: Полтавська область, Шишацький район, с. Гнатенки.

Ярещенко Андрій Федорович, підпільник. 1897 р. н. м. Глобине. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Яроха Андрій Мінаєвич, рядовий, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1905 р. н. Полтавська область, Диканський район. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 14.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку смт. Градизьк, у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Яроха Олена Єгорівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Балясне.

Яроха Петро Іванович, гвардії рядовий, стрілець 208-го стрілецького полку 69-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1911 р. н. Полтавська область, смт. Диканька. Призваний Диканським райвійськкоматом Полтавської області. Загинув 14.10.1943 р. Похований: 6 км у південно-західному напрямку смт. Градизьк, у лісі на східній околиці острова на р. Дніпро. Рідні: дружина, Яроха Наталія Гаврилівна, проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Балясне.

Яроха Петро Лазарович, рядовий, стрілець 204-ї гвардійської стрілецької дивізії. 1897 р. н. Полтавська область, Диканський район. Загинув 28.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, східна околиця. Рідні: дружина, Яроха Катерина Фок., проживала за адресою: Полтавська область, Диканський район, с. Балясне.

Ярошенко І.Я., рядовий. Загинув у бою. Похований у с. Обозівка, братська могила.

Ярошенко Олексій Омелянович, підпільник. 1900 р. н. Глобинський район с. Сиротенки. Розстріляний за розпорядженням німецько-окупаційної адміністрації в травні 1942 р. Похований у с. Сиротенки.

Ярошенко Андрій Федорович, жертва нацизму. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 07.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Яськов Яків Омелянович, гвардії рядовий 29-го гвардійського стрілецького полку 4-ї Армії. 1912 р. н. м. Котельва. Призваний Котелевським райвійськкоматом Полтавської області. Помер від отриманих поранень 31.10.1943 р. Похований у

м. Глобине, центральне кладовище. Рідні: дружина, Яськова Марина, проживала за адресою: Полтавська область, с. Котельва.

Яфаров Махмуд, гвардії рядовий. 1924 р. н. Загинув 21. 10. 1943 р. Похований у м. Глобине, центральне кладовище.

Яценко Никанор Прокопович, рядовий, сапер 593-го окремого стрілецького батальйону 297-ї стрілецької дивізії. 1899 р. н. Київська область, Маньківський район, с. Добра. Призваний Маньківським райвійськкоматом Київської області. Зник безвісти 9.09.1941 р. на території Глобинський район. Рідні: Яценко, проживали за адресою: Київська область, Маньківський район, с. Добра.

Яцик Леонтій Опанасович (Матвійович), підпільник. 1898 р. н. смт. Градизьк. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації в березні 1942 р. Похований у смт. Градизьк.

Яцун Антон Васильович, підпільник. 1905 р. н. Розстріляний за розпорядженням німецької окупаційної адміністрації 12.05.1942 р. Похований у с. Великі Кринки.

Яшик Матвій Григорович, старший лейтенант, заступник командира дивізіону 10-го повітряно-десантного гвардійського стрілецького полку 7-ї повітряно-десантної гвардійської дивізії. 1917 р. н. Смоленська область, Дорогобузький район, с. Кузнецово. Призваний Половинковським райвійськкоматом Челябінської області. Загинув 11.10.1943 р. Похований у смт. Градизьк, кладовище, східна околиця. Рідні: мати, Яшина Ганна Фролівна, проживала за адресою: Челябінська область, Половинковський район, с. Морай.

Список учасників антинацистського підпілля ОУН в смт. Градизьк, розстріляних гітлерівцями в 1943 р.

Закарлюка Василь Андрійович, начальник Градизької районної поліції. Розстріляний у 1943 р. нацистами за участь в Градизькій підпільній групі ОУН.

Нечай Андріан Федорович, начальник Градизького районного відділу народної освіти. Розстріляний у 1943 р. нацистами за участь в Градизькій підпільній групі ОУН.

Осташко Іван Терентійович, завідувач клубом в смт. Градизьк. Розстріляний у 1943 р. нацистами за участь в Градизькій підпільній групі ОУН.

Ракубовський Сидір Данилович, директор Градизького кооперативного технікуму. Розстріляний у 1943 р. нацистами за участь в Градизькій підпільній групі ОУН.

Фурсенко Іван Іванович, бухгалтер Градизького районного відділу дежбанку. Розстріляний у 1943 р. нацистами за участь в Градизькій підпільній групі ОУН.

Хандеборенко Трохим Михайлович, гаспунник голови Градизької районної управи. Розстріляний у 1943 р. нацистами за участь в Градизькій підпільній групі ОУН.

Шевченко Микола Леонтійович, начальник куцової поліції в смт. Градизьк, у 1943 р. призначений начальником Градизької районної поліції. Одразу ж після призначення був арештований нацистами за звинуваченням в участі в Градизькій підпільній групі ОУН. Подальша доля невідома.

Список використаних джерел та літератури:

Джерела:

Каталог Археологічного відділу Природничо-історичного Музею Полтавського губернського земства / Укл. Зарецький І.А., Щербаківський В.М. – Машинопис, рукопис. – Полтава, 1906 – 1912 // Робочий архів науководослідного відділу фондів Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського. – Т. 1.

М-36-103-А. М. Gradishsk. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial: Rußland karta 1:50000 stand 1929. – Truppenausgabe Nr. 1, 1943;

М-36-90-С. Jeremejewka. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943;

М-36-90-Д. Shownin. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943;

М-36-91-С. Gorby. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943;

М-36-91-Д. Globino. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1929. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943;

М-36-92-А. Radionowka. Deutsche Heereskarte. Rußland 1:50 000. Grundmaterial : Rußland karte 1:50 000. Stadt. 1935. – Herausgegeben vom OKH Gen St d H. 1943; М-36-92. Остапье. М 1:100 000. Украина. Полтавская обл. Состояние местности на 1987 г. – Главный штаб. Издание 1991 г.;

Х-41-63-В-в. 2. М 1:10 000. Съёмка 1981 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-10-82 г.;

Акт обстеження технічного стану об'єкта археології – групи курганів у с. Попівці Глобинського р-ну Полтавської обл. від 12.10.2013 р. / О.Б. Супруненко, А.В. Коверко, О.В. Сидоренко // НА ЦОДПА. – Інвентаризація 2013 р. – 2 арк.;

Альбом ілюстрацій к отчету о разведках по Полтавской области для подготовки материалов к составлению свода памятников в 1986 г. разведотрядом Полтавского краеведческого музея; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/2.

Архів Військово-медичного музею Міністерства Оборони РФ – ф. 423 ОМСБ.

Архів військово-медичного музею Міністерства Оборони РФ – ф. 589 МСБ.

Архів військово-медичного музею Міністерства Оборони РФ. – ф. 5158 ХППГ.

Архів Військово-медичного музею Міністерства Оборони РФ. – ф. 602 ХППГ.

Архів Військово-медичного музею Міністерства Оборони РФ. – ф. 1060 ЕГ.

Архів Військово-медичного музею Міністерства оборони РФ. – ф. 423 ОМСБ.

Архів Військово-медичного музею Міністерства оборони РФ. – ф. 5194 ХППГ.

Архів військово-медичного музею Міністерства Оборони РФ. – ф. 589 МСБ.

Архів Управління СБУ по Полтавській області. – Ф. 19. – Оп. 1. – Спр. 3.

Березовець Д. Т., Круц В.А. Отчет об археологической разведке в зоне Кременчутского водохранилища в 1963 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1963/11а. – 13 арк., + 21 таб.

Біографії Героїв Радянського Союзу. – Арк. 29 // НА ПКМ. – Спр. № 07-14.

Богусевич В. А. Отчет о раскопках посада древнерусского города «Воинь» в 1956 г. (Древнерусская Кременчутская экспедиция) (Раскопки у села Воинская Гребля, Градижского р-на Полтавской обл.) // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1956/3. – 37 арк., 36 табл.

Гейко А. В., Коваленко О. В., Салегін С. В., Рейда Р. М. Звіт про археологічні дослідження Полтавській та Черкаській областях у 2000 році / машинопис, ілюстрації. – Полтава, 2000 // НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 305. – 69 арк.

Гончаров В. К. Отчет о раскопках древнерусского городища у с. Воинская Гребля // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1959/1. – 17 арк.

Даниленко В.Н. Археологические работы в районе села Максимовка на Черкащине за 1958 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1958/1.

ДАПО. – Оп. 10. – спр. 36.– Арк. 28;

ДАПО. – Спр. 62. – Арк. 10 зв.;

ДАПО. – Спр. 724. – Арк. 3;

ДАПО. – Ф. 105. – Оп. 1. – Спр. 12.

ДАПО. – Ф. 105. – Оп. 1. – Спр. 15.

ДАПО. – Ф. 105. – Оп. 1. – Спр. 165.

ДАПО. – Ф. 105. – Спр. 355. – Арк. 9.

- ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 2882.
ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 7. – Спр. 35.
ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 12.
ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 1313.
ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 2018.
ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 1. – Спр. 2881.
ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 2. – Спр. 481.
ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 10. – Спр. 36.
ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 2. – Спр. 481.
ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 2. – Спр. 724.
ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 23. – Спр. 25.
ДАПО. – Ф. 15. – Оп. 23. – Спр. 175.
ДАПО. – Ф. 240 – Оп. 1. – Спр. 794.
ДАПО. – Ф. 4085 – Оп. 3. – Спр. 679.
ДАПО. – Ф. 8661 – Оп. 1. – Спр. 130.
ДАПО. – Ф. 8661 – Оп. 1. – Спр. 381.
ДАПО. – Ф. Р-4085. – Оп. 3. – Спр. 1063.
ДАПО. – Ф.Р- 5407. – Оп. 1. – Спр. 109.
ДАПО. – Ф.Р-105. – Оп. 1. – Спр. 12.
ДАПО. – Ф.Р-15. – Оп. 1. – Спр. 2018.
ДАПО. – Ф.Р-15. – Оп. 1. – Спр. 621.
ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 62.
ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 67.
ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 70.
ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 71.
ДАПО. – Ф.Р-1876. – Оп. 8. – Спр. 94.
ДАПО. – Ф.Р-2032. – Оп. 2. – Спр. 2.
ДАПО. – Ф.Р-2395. – Оп. 1. – Спр. 11.
ДАПО. – Ф.Р-3388. – Оп. 1. – Спр. 1118.
ДАПО. – Ф.Р-3388. – Оп. 1. – Спр. 1618.
ДАПО. – Ф.Р-3388. – Оп. 1. – Спр. 1623.
ДАПО. – Ф.Р-4085. – Оп. 3. – Спр. 1063.
ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 102.
ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109.
ДАПО. – Ф.Р-5407. – Оп. 1. – Спр. 109.
ДАПО. – Ф.Р-5427. – Оп. 1. – Спр. 1.
ДАПО. – Ф.Р-5427. – Оп. 1. – Спр. 21.
ДАПО. – Ф.Р-5442. – Оп. 1. – Спр. 17а.
ДАПО. – Ф.Р-8661 – Оп. 1. – Спр. 130.
ДАПО. – Ф.Р-8661. – Оп. 1. – Спр. 379.
ДАПО. – Ф.Р-8661. – Оп. 1. – Спр. 381.

Довідка Білик Олени Миколаївни, наукового співробітника Устимівської дослідної станції рослинництва // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка виконавчого комітету Зубанівської сільської ради Глобинського району Полтавської області № 74/02-38 від 05.02.2013 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка відділу культури Глобинської державної адміністрації Полтавської області № 16 від 18.03.2005 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка відділу культури Глобинської райдержадміністрації Полтавської області № 16 від 18.09.2005 р. // НА ПКМ. – 09-953;

Довідка відділу культури Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області № 169 від 15.06.2006 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка відділу культури і туризму Глобинської райдержадміністрації Полтавської області // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка відділу культури і туризму Глобинської райдержадміністрації від 25.11.2008 р. № 425/01-46 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка відділу культури і туризму Глобинської районної державної адміністрації «Про перелік монументів, встановлених на честь пам'яті жертв голодомору та масових політичних репресій Глобинського району» № 01-07/1328 від 10.10.2006 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка відділу культури і туризму Глобинської районної державної адміністрації «Про перелік монументів, встановлених на честь пам'яті жертв голодомору та масових політичних репресій Глобинського району» № 425/01-46 від 25.11.2008 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка відділу культури, спорту і туризму Глобинської районної державної адміністрації Полтавської області від 07.02. 2013 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка Глобинського райвійськкомату від 11 липня 1991 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка Глобинського райвійськкомату від 11.07.1991 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка Глобинського райвійськкомату від 12 липня 1991 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка Глобинського райвійськкомату Полтавської області від 11 листопада 1991 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка Криківської сільської ради. – № 62/02-14 від 28.01.2013 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка Пирогівської сільської ради № 234/02-36 від 26.03.2012 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Довідка Святилівської сільської ради № 43/02-32 від 20.02.2013 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Залізник Л. А. Звіт про польові дослідження Поліської експедиції ІА АН УРСР в 1990 р. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1990/35. – 15 арк. + альбом.

Звіт про відрядження до Глобинського району експедиції науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею 18 – 21 листопада 2008 р. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Інформація відділу культури і туризму Глобинської райдержадміністрації про спорудження на території Глобинського району пам'ятників та пам'ятних знаків жертвам голодомору від 25.11.2008. № 425/01-46 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Інформація відділу культури спорту і туризму Глобинської райдержадміністрації Полтавської області // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського;

Інформація Глобинського райвійськкомату // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Інформація голови Градизької селищної ради // Робочий архів науково-дослідного методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Інформація голови Пирогівської сільської ради Глобинського району Полтавської області // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Інформація голови Пустовійтівської сільської ради // Робочий архів науково-дослідного методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Інформація голови Святилівської сільської ради Любімової В.П. // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Інформація Іваново-Селищенської сільської ради // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Інформація першого заступника голови Глобинської РДА Бондаря В.В. // Робочий архів науково-дослідного методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

- Копилов Ф. Звіт про роботу Посульської археологічної експедиції 1946 р. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1946/22.
- Кучера М. П. Отчет о раскопках на древнерусском городище у хут. Миклашевского, Еремеевского с/с., Градижского р-на, Полтавской обл. в 1958 – 1959 гг. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1959/1-г. – 45 арк+15 табл.
- Лист ХLI. Исправлено по 1 января 1868 года; Описи Київського намісництва 70-80-х років ХVIII ст. : описово-статистичні джерела. – К. : Наукова думка, 1989. – 392 с. – С. 268.
- Луговая Л.Н. Отчет о раскопках археологической экспедиции Полтавского краеведческого музея 1983 г. у сс. Байрак Великобагачанского, Прилипка Козельщинского и Манжелия Глобинского районов Полтавской обл. // НА ІА НАНУ; НА ПКМ. – Спр.03-222.
- Луговая Л.Н. Отчет об археологических разведках в Глобинском районе Полтавской области в 1987 г. // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1987/55. – Арк. 16. – Рис. 48/1-1, 2; НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3 (звіт, альбом ілюстрацій, щоденник); НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр.56. – 46 арк. – Арк. 21. – Рис. 64;
- Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе АСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году // НА ІА НАН України. – Ф.е. – 1986/30 б. – № 24801. – Арк. 33.; НА ПКМ. – Спр. № 03-260/1. – Арк. 33.;
- Луговая Л.Н., Мельникова И.С., Некрасова А.Н. Отчет об археологических исследованиях разведотряда Полтавского краеведческого музея в составе АСРЭ ИА АН УССР на территории Полтавской области в 1986 году / машинопис; список ілюстр., алфав. список, альбом ілюстрацій. – Полтава, 1987 // НА ІА НАНУ. – Спр. 1986/31 «б». – 56 арк., 214 рис.;
- М-36-103. Кременчуг. М 1:100 000. По съемкам 1931, 1932 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Первое издание 1941 г.;
- М-36-103. Кременчуг. М 1:100 000. Состояние местности на 1992 г. – Генеральный штаб. Издание 1995 г.
- М-36-103. Кременчуг. М 1:100 000. Состояние местности на 1992 г. – Генеральный штаб. Издание 1995 г.
- М-36-90. Оболонь. М 1:100 000. Состояние местности на 1986 г. – Генеральный штаб. Издание 1987 г.
- М-36-90. С. Жовнин. М 1:100 000. По съемкам 1929, 1931 гг. – Генеральный штаб Красной Армии. Издание 1941 г.;
- М-36-91. Глобино. М 1:100 000. Состояние местности на 1987 г. – Генеральный штаб. Издание 1991 г.
- М-36-92. Остапье. М 1:100 000. Украина. Полтавская обл. Состояние местности на 1987 г. – Главный штаб. Издание 1991 г.
- Махно Е. В. Отчет о работе Левобережного отряда Кременчугской раннеславянской экспедиции (раскопки на поселении черняховского типа у с. Радущковка, ур. Вырвихвист) // Архів Ранньослов'янського відділу ІА НАН України.
- Махно Е. В. Отчет о работе Радущковского отряда Кременчугской экспедиции // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1958/е. – Щоденники №№ 2 – 3.
- Мироненко К. М. Звіт від 09 квітня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.
- Моргунов Ю. Ю. Отчет о работе Посульской разведочной группы ИА АН СССР в 1981 г., на территории Сумской, Полтавской и Черкасской обл. УССР // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1981/53. – 22 арк., 18 табл.;
- НА ПКМ. – Спр. № 01-115.
- НА ПКМ. – Спр. № 01-116.
- НА ПКМ. – Спр. № 01-2. – Арк. 17;
- НА ПКМ. – Спр. № 01-56. – Арк. 20, 28;
- НА ПКМ. – Спр. № 01-56. – Арк. 3, 4 зв., 5, 13, 60;
- НА ПКМ. – Спр. № 02-173.
- НА ПКМ. – Спр. № 02-238.
- НА ПКМ. – Спр. № 02-28. – Арк. 1 – 4;
- НА ПКМ. – Спр. № 03-261/1, 2, 3.
- НА ПКМ. – Спр. № 09-182.
- НА ПКМ. – Спр. № 09-228.
- НА ПКМ. – Спр. № 09-228. – С. 3.

НА ПКМ. – Спр. № 09-64а.

НА ПКМ. – Спр. № 09-64а.

НА ПКМ. – Спр. № 09-953.

НА ЦОДПА. – Ф. 1е. – Спр. 652.

НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 15-15а.

Нагородні листи Героїв Радянського Союзу – полтавчан // НА ПКМ. – Спр. № 07-2.

Нагородні листи Героїв Радянського Союзу-полтавчан // НА ПКМ. – Спр. № 07-4.

О постройке храма в деревне Обозновке Кременчугского уезда Полтавской губернии // ЦГИА Российской Федерации. – Ф. 799. – Оп. 25. – Д. 939.

О постройке церкви в с. Обозновке // ЦГИА Российской Федерации. – Ф. 799. – Оп. 25. – Д. 71.

О присвоении звания Героя Социалистического Труда передовикам сельского хозяйства Украинской ССР: Указ Президиума Верховного Совета СССР 26 февраля 1958 г. // Ведомости Верховного Совета СССР. – № 5(900). – 1958. – 19 марта; ДАПО. – Ф. 240. – Оп. 1. – Спр. 974.

Обуховський О. Відомості про пам'ятки в околицях сіл Великі та с. Степове Глобинського р-ну (кургани) / рукопис. – Полтава, 1998 // НА ЦОДПА. – Ф.е. – Спр. 199. – 3 арк.

Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР – 2.4.205-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР – № 2.4.1811-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР – № 2.4.200-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР – № 2.4.203-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР – № 2.4.237-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР. – №2.4.210-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії і культури СРСР. – №2.4.218-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1807-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.250-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1787-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1788-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1791-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1795-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.1810-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.201-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.206-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.209-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.211-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.212-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.216-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР – № 2.4.217-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. – №2.4.204-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Паспорт пам'ятки історії та культури СРСР. № 4.1.269-2.16.3 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

План земель з визначенням проекту внутрігосподарського землевпорядження колгоспу ім. Ілліча, села Бориси, Глобинського району, Полтавської області УРСР. Масштаб 1:25 000. Складено за матеріалами 1936 – 1937 рр., відкореговано 1970 – 1971 рр. – К. : Інст. «Укрземпроект», 1979 // Карти землекористувань господарств Глобинського району. Частина II. – НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 50. – Арк. 18.

План землекористування колгоспу ім. Калініна село Манжелія Глобинського району, Полтавської області. М 1:25000. – Полтава : Інститут «Укрземпроект» Полтавський філіал, 1971 // НА ЦОДПА. – Б.н.– 1 арк.

План землекористування колгоспу ім. Крупської, село Пронозівка Глобинського району, Полтавської області. М 1:25000. – Полтава : Інститут «Укрземпроект» Полтавський філіал, 1971 // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 50. – Арк. 31/1

План землекористування радгоспу «Пустовійтівський» села Пустовійтове Глобинського району Полтавської області. М 1:25000. – Полтава : Інститут «Укрземпроект» Полтавський філіал, 1971 // НА ЦОДПА. – Б.н.– 1 арк.

Пономаренко Є.Є. Звіт про обстеження археологічних об'єктів біля с. Великі Кринки / рукопис. – Полтава, 2014 // Робочий архів ЦОДПА. – 2 арк.

Поточний архів Полтавського облвійськкомату. – Ф. 3, ДГШ 315/7/0756 від 24.05.1984. – № 360.

Поточний архів Полтавського облвійськкомату. – Ф. 3, ДГШ 315/7/0756 від 24.05.1984. – № 75. – Спр. 5.

Поточний архів Полтавського облвійськкомату. – Ф-3, ДГШ 315/7/0756. – від 24.05.1984.

Поточний архів Полтавського облвійськкомату. – Ф-3, ДГШ 315/7/0756 від 24.05.1984. – № 264093.

Поточний архів Полтавського облвійськкомату. – Ф-3. – ДГШ 315(7) 0756 від 24.05.1984. – Спр. 5.

Пуголовков Ю.О. Звіт про роботи на території Полтавської області в 2013 р. // НА ЦОДПА. – Ф.е. – Спр. 723.

Релігійні громади Полтавської області станом на 01.01.2008 р. // Інформація відділу у справах національностей та релігій Полтавської облдержадміністрації.

Рішення виконавчого комітету Полтавської обласної ради народних депутатів № 247 від 23.04.1982 року // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Рудинський М.Я. Результати екскурсії в Кременчуцький та Кобеляцький повіти 20-IX – 29-X.1922 р. (Доповідь Полтавському науковому товариству) // ЦДАВО України. – Ф. 166. – Оп. 4. – Спр. 192.

Рутковская Л. М. Отчет о раскопках Жовнинского отряда в с. Жовнино в 1971 г. // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1971/10. – 5 арк., 13 табл.

Рутковская Л. М. Отчет о раскопках могильника в урочище Пристань с. Жовнино в 1972 – 73 гг. (нач. I тыс. до н.э.) и Биленковы Бурты (Киевская Русь) / Звіт, щоденник, інвентарна книга // НА ІА НАНУ. – Ф.е. – Спр. 1972-73/113. – 1+12+4 арк., 21 табл.

Ряд XXV. Лист 11 (Чигирин). Военно-топографическая карта. Масштаб 3 версты в дюйме. Украинская ССР. Часть Киев. губернии исправ. по рекогносц. 1868 г., Херсонс. – 1869 г., Полтавск. – 1869 г. Желез. дор. нанесена по съемке 1877-1887 гг. – М. : Управление военных топографов, [Изд. после 1918 г.] // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 15.

Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. – М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябре 1921 г. // НА ЦОДПА. – Ф. 7 к/м. – Спр. 15. – Арк. 9; X-40-62-А-в-4. Аерофотозйомка 2007 р. [растрове зображення].

Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. – [Изд. кон. 185х гг.].

Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киев. губ. исправл. по рекогносц. 1859 г. Часть

Полтав. губ. исправа. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. — С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 — 1878. — 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). — Л. 15.

Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. — [Изд. 1900-1917 гг.].

Ряд XXIV. Лист 11. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Киевской и Полтавской. Часть Киевск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1868 г., часть Полтавск. губ. исправлен. по рекогносцир. 1869 г. Железные дороги нанесены по съемке 1887 г. — М. : Картографический Отдел Корп. Военн. Топографов, печатано в октябре 1921 г. // НА ЦОДПА. — Ф. 7 к/м. — Спр. 15. — Арк. 9; X-41-61-В-г-4. М 1:10 000. Съемка 1980 г. — Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-Х-82 г.

Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. — [Изд. кон. 1850-х гг.].

Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправа. по рекогносц. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. — С.-Пб. : Военно-топографическое Депо, 1863 — 1878. — 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб.л.). — Л. 16.

Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. Исправа. по рекогносц. 1869 г. Железная дорога нанесена по съемке 1875 и 1902 гг. — [Изд. 1902 — 1917 гг.] // НА ЦОДПА. — Ф. 7 к/м. — Спр. 15. — Арк. 10.

Ряд XXIV. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Губ. Полтавской. — [Изд. кон. 1850-х гг.].

Самойловський І. М. Звіт за археологічні розвідки року 1930 / І. М. Самойловський // НА ІА НАНУ. — Ф. ВУАК. — № 327.

Свідчення жителів с. Лукашівка Самофал Меланії Єгорівни, Пономаренко Олександри Свиридівни // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Свідчення жителів с. Попівка Павленка Івана Сергійовича (1920 р. н.); Кисіль Лідії Іванівни (1937 р. н.) // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Специальная карта Западной части России Г. А. Шуберта. В 1 дюйме 10 верст.

Список пам'ятників археології, історії та мистецтва місцевого значення. Додаток № 3 до рішення Полтавського облвиконкому від 10. 12. 1970 р. № 529 // Робочий архів науково-методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Супруненко А.Б. Отчет о разведках и охранных раскопках на территории Полтавской области разведотряда Полтавского краеведческого музея в 1983 г. // НА ІА НАНУ. — 1983/63. — Ф.е. — № 20969-20970; НА ПКМ. — Спр.03-207/1-5.

Супруненко А.Б., Гавриленко И.Н., Кулатова И.Н., Морозко Д.В. Отчет о разведках на Полтавщине в 1984 г. // НА ІА НАНУ. — 1984/64. — Ф. е.

Супруненко О.Б. Звіт про археологічні розвідки та експертизи в Полтавській обл. в 2014 г. // НА ІА НАН України. — Ф. е. — Надходж. 2014 р.

Существующее положение и перспективное развитие водного хозяйства до 2000 г. Глобинский район Полтавской области. Масштаб 1:100 000.

Схема комплексного использования и охраны водных и земельных ресурсов Полтавской области. — Х. : Харьковгипроводхоз, 1976 // НА ЦОДПА. — Ф. 7 к/м. — Спр. 50. — Арк. 36.

Телегин Д. Я. Отчет об археологических исследованиях в Поднепровье и на р. Молочной в 1986 — 1987 гг. // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — Спр. 1986-1987/15. — 30 арк., 21 рис.

Телегин Д.Я., Нужный Д.Ю., Яневич А.А. Отчет о работе экспедиции «Славутич» в 1983 г. // НА ІА НАНУ. — Ф. е. — Спр. 1983/19. — 61 арк., 39 рис.

Телегин Д.Я., Титова Е.Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Кременчугского водохранилища в 1981 г. (Черкасская и Полтавская области). — К., 1982 // НА ПКМ. — Спр. № 03-244. — 26+8 арк.

Телегин Д.Я., Титова Е.Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981 г. // НА ІА НАНУ. — Ф.е. — Спр. 1981/24. — 42 арк., 40 табл.

Телегин Д.Я., Титова Е.Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981 г. // НА ІА НАНУ. — 1981/24. — Ф. е. — № 10010.

Телегин Д.Я., Титова Е.Н. Отчет о работе археологической экспедиции «Славутич» в зоне Каневского и Кременчугского водохранилищ в 1981г. // НА ІА НАН України. – № 1981/221.

Телегин Д.Я., Юра Р.А., Кучера М.П., Максимов Е.В., Митрофанова В.И. Отчет о разведке археологических памятников в зоне затопления Кременчугского водохранилища 1958 г. (Полтавской, Черкасской обл.) // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1958/1-е. – 45 арк. + 27 таб.

Тимошук А. І. Звіт від 03 грудня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.

Тимошук А. І. Звіт від 06 травня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.

Тимошук А. І. Звіт від 06 травня 2010 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.

Тимошук А. І. Звіт про археологічні розвідки у Глобинському і Полтавському районах Полтавської області в 2010 рр. – Полтава, 2010 / машинопис, альбом ілюстрацій // НА ІА НАНУ; НА ЦОДПА. – Ф. е. – Спр. 639. – 26 арк.

Тимошук А.І. Звіт від 19 червня 2009 року про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.

Х-40-63-А-а-1. М 1:10 000. Съёмка 1975 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-ХІ-78 г.

Х-40-63-А-б-4. М 1:10 000. Съёмка 1981 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-10-82 г.

Х-41-61-Г-г-4. М 1:10 000. Съёмка 1980 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-VII-82 г.

Х-41-63-В-в-1. М 1:10 000. Съёмка 1981 г. – Главное управление геодезии и картографии при Совете Министров СССР. 13-VIII-82 г.

ЦАМО РФ. – ІХ від. – Спр. 02-16. – вх. 92-41.

ЦАМО РФ. – ІХ від. – Спр. 02-47. – вх. 1227-41.

ЦАМО РФ. – ІХ від. – Спр. 101-1248-1943, вх. 47048.

ЦАМО РФ. – ІХ від. – Спр. 101-15792,

ЦАМО РФ. – ІХ від. – Спр. 101-309-1, вх. 1994.

ЦАМО РФ. – ІХ від. – Спр. 101-598-2. – вх. 55957.

ЦАМО РФ. – ІХ від. – Спр. 101-598-2.

ЦАМО РФ. – ІХ від. – Спр. 2-41-44, вх. 55647-1943.

ЦАМО РФ. – ІХ від. – Спр. 101. – 309-1, вх. 1994.

ЦАМО РФ. – ІХ від. вх. 1227-41. – Спр. 002-47.

ЦАМО РФ. – ІХ від. вх. 55723-44.

ЦАМО РФ. – ХІ від. – Оп. 818883с. – Спр. 127. – вх. 391с. – 00101-32-1.

ЦАМО РФ. – Картоотека РГВА. – Номер ящ. 36.

ЦАМО РФ. – Ф. 15. – Оп. 23. – Спр. 25.

ЦАМО РФ. – Ф. 21вдгсп. – Оп. 365796. – Спр. 2.

ЦАМО РФ. – Ф. 22 гв кп. – Оп. 362207. – Спр. 1.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 11458. – Спр. 19.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 11458. – Спр. 287.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686043. – Спр. 20.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686044. – Спр. 851.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686044. – Спр. 1170.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686044. – Спр. 2252.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686044. – Спр. 3437.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686046. – Спр. 24.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686196. – Спр. 1397.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686196. – Спр. 2853.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 686196. – Спр. 3179.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 687572. – Спр. 261.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 687572. – Спр. 621.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 690155. – Спр. 361.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 690155. – Спр. 1248.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 690155. – Спр. 2001.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 690155. – Спр. 4759.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 690306. – Спр. 2423.

ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 690306. – Спр. 2733.
ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 793756. – Спр. 2.
ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 793756. – Спр. 6.
ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 793756. – Спр. 36.
ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 793756. – Спр. 47.
ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 793756. – Спр. 51.
ЦАМО РФ. – Ф. 33. – Оп. 871438. – Спр. 60.
ЦАМО РФ. – Ф. 34 гв сп. – Оп. 51969. – Спр. 2.
ЦАМО РФ. – Ф. 56. – Оп. 12220. – Спр. 70.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 89.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 872.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 1043.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 1070.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 1080.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18001. – Спр. 1176.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18002. – Спр. 164.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18002. – Спр. 189.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 18002. – Спр. 191.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 83627. – Спр. 8336.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 818883. – Спр. 127.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 818883. – Спр. 444.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 818883. – Спр. 640.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 818883. – Спр. 806.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 818883. – Спр. 928.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 977520. – Спр. 489.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 977521. – Спр. 286.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 977525. – Спр. 280.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. 977530. – Спр. 82.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. А-24706. – Спр. 6.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. А-71693. – Спр. 1613.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. А-83627. – Спр. 4288.
ЦАМО РФ. – Ф. 58. – Оп. А-83627. – Спр. 8336;
ЦАМО РФ. – Ф. 219 ТБр. – Оп. 1. – Спр. 8.
ЦАМО РФ. – Ф. 229. – Оп. 161. – Спр. 9112.
ЦАМО РФ. – Ф. 236. – Оп. 2843. – Спр. 499.
ЦАМО РФ. – Ф. 28966ап. – Оп. 173696с. – Спр. 1.
ЦАМО РФ. – Ф. 292 гв СП. – Оп. 10769. – Спр. 3.
ЦАМО РФ. – Ф. 292 гв СП. – Оп. 10770. – Спр. 3.
ЦАМО РФ. – Ф. 504. – Оп. 1. – Спр. 109.
ЦАМО РФ. – Ф. 1005. – Оп. 2. – Спр. 5.
ЦАМО РФ. – Ф. 1055. – Оп. 4506. – Спр. 8.
ЦАМО РФ. – Ф. 1055СП. – Оп. 4506 с. – Спр. 3.
ЦАМО РФ. – Ф. 1055сп. – Оп. 4506. – Спр. 8.
ЦАМО РФ. – Ф. 1075. – Оп. 1. – Спр. 7.
ЦАМО РФ. – Ф. 1197. – Оп. 2. – Спр. 44.
ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 14.
ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 16.
ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 1. – Спр. 23.
ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 4.
ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 14.
ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 22.
ЦАМО РФ. – Ф. 1203. – Оп. 2. – Спр. 24.
ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 1. – Спр. 12.
ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 1. – Спр. 23.
ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 2. – Спр. 14.
ЦАМО РФ. – Ф. 1230. – Оп. 2. – Спр. 24.
ЦАМО РФ. – Ф. 124 ХППГ.
ЦАМО РФ. – Ф. 1261. – Оп. 1. – Спр. 14.

- ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 1. – Спр. 25.
ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 2. – Спр. 32.
ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 2. – Спр. 55.
ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 2. – Спр. 62.
ЦАМО РФ. – Ф. 1267. – Оп. 2. – Спр. 64.
ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 1. – Спр. 1.
ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 3.
ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 5.
ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 4.
ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 5.
ЦАМО РФ. – Ф. 1271. – Оп. 2. – Спр. 6.
ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 10.
ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 12.
ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 13.
ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 18.
ЦАМО РФ. – Ф. 1297. – Оп. 2. – Спр. 22.
ЦАМО РФ. – Ф. 1310. – Оп. 2. – Спр. 4.
ЦАМО РФ. – Ф. 1312. – Оп. 1. – Спр. 11.
ЦАМО РФ. – Ф. 1316. – Оп. 2. – Спр. 10.
ЦАМО РФ. – Ф. 1316. – Оп. 2. – Спр. 11.
ЦАМО РФ. – Ф. 1316. – Оп. 2. – Спр. 12.
ЦАМО РФ. – Ф. 1316. – Оп. 2. – Спр. 13.
ЦАМО РФ. – Ф. 1361. – Оп. 2. – Спр. 6.
ЦАМО РФ. – Ф. 1406. – Оп. 1. – Спр. 5.
ЦАМО РФ. – Ф. 1459. – Оп. 1. – Спр. 20.
ЦАМО РФ. – Ф. 1533. – Оп. 1. – Спр. 1.
ЦАМО РФ. – Ф. 1553. – Оп. 1. – Спр. 1.
ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 2.
ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 4.
ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 11.
ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 16.
ЦАМО РФ. – Ф. 1599. – Оп. 2. – Спр. 22.
ЦАМО РФ. – Ф. 1609. – Оп. 2. – Спр. 12.
ЦАМО РФ. – Ф. 1609. – Оп. 2. – Спр. 20.
ЦАМО РФ. – Ф. 1694. – Оп. 1. – Спр. 28.
ЦАМО РФ. – Ф. 3068. – Оп. 1. – Спр. 5.
ЦАМО РФ. – Ф. 3423. – Оп. 1. – Спр. 24.
ЦАМО РФ. – Ф. 5187 ХППГ.

Черняков И.Т., Шевченко Н.П. Отчет о работе Градижской новостроечной экспедиции в 1986 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – 1986/? – № ? – С. 7.

Черняков И.Т., Шевченко Н.П. Отчет о раскопках Градижской новостроечной экспедиции в 1987 г. // НА ІА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1987/16. – 52 арк.+38 табл.; НА ПКМ. – Спр. № 03-435.

Шерстюк В. В. Звіт № 40/2007 від 12 березня 2007 р. про археологічне обстеження земельних ділянок, передбачених до відведення, на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.

Шерстюк В.В. Звіт від 12 березня 2007 р. про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району та м. Кременчук Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.

Шерстюк В. В. Звіт від 31 січня 2007 р. про археологічне обстеження земельних ділянок на території Градизької селищної ради Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.

Шерстюк В. В. Звіт № 51/2008 від 13 жовтня 2008 р. про археологічне обстеження земельної ділянки ТОВ «Подільський проектний інститут» на території Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.

Шерстюк В. В. Звіт № 08/2009 від 23 квітня 2009 р. про археологічне обстеження земельних ділянок для розробки проекту організації території земельних часток (паїв) бувшого КСП «Здобуток» на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.

- Шерстюк В. В. Звіт № 04/2010 від 02 квітня 2010 р. про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.
- Шерстюк В.В. Звіт № 09/2010 від 20 квітня 2010 р. про археологічне обстеження земельних ділянок на території Глобинського району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.
- Шерстюк В.В. Звіт № 14/2013 від 07 жовтня 2013 р. про археологічне обстеження земельних ділянок на території Кременчуцького району Полтавської області // Робочий архів ЦОДПА.
- Юра Р. А. Отчет о раскопках участков №№ 1, 3, 5 на древнерусском городище у с. Воинская Гребля // НА ИА НАНУ. – Ф. е. – Спр. 1959/1. – 15 арк.

Література:

- [Аноним]. Упразднённые и прекратившие своё существование православные монастыри в пределах нынешней Полтавской епархии (Краткий исторический очерк) // ПЕВ. Часть неофициальная. – Полтава, 1897. – 26-27 июня. № 20-21. – С. 788-800.
- «Я козачка твоя, Україно!» // Вечірня Полтава. – 2003. – № 45 (558). – 6 листопада. – С. 1.
- ...Осиротіла мамина хата, затужила на причілку вишня, плаче Україна... // Зоря Полтавщини. – 2005. – № 7 (625). – 17 лютого. – С. 2.
- Epicedion, себто вірш жалобний про благородного й вічної пам'яті гідного князя Михайла Вишневецького // Українські гуманісти епохи Відродження / у 2-х част. К., 1995. – Ч. 2. – С. 29 – 30.
- Lietuvos Metrika. Knyga Nr. 8 (1499–1514). Užrašymų knyga 8. – Vilnius, 1995. – № 606. – S. 442 – 443.
- Абашина Н. С. К вопросу о раннеславянских элементах культуры на черняховских памятниках Среднего Поднепровья / Абашина Н. С., Обломский А. М., Терпиловский Р. В. // РА. – 1999. – № 4. – С. 78 – 97. – С. 89 – 90. – Рис. 8:1 – 14.
- Акты, относящиеся к истории Западной России, собранные и изданные Археографическою комиссиею / В 5-ти томах. – СПб : в типографии П-го отделения собственной Е.И.В. Канцелярии, 1848. – Т. 2: 1506 – 1544. – 405+15+14 с.
- Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археографическою комиссиею. – Т. 1: 1361 – 1598. – СПб : в типографии Э. Праца, 1863.
- Андриенко Т.Л., Байрак О.М., Залудяк М.І. та ін. Заповідна краса Полтавщини. – Полтава: ІВА «Астрей», 1996. – С. 78, 93, 94;
- Армії нашій безсмертна слава! // Зоря комунізму. – 1958. – № 16 (1384). – 23 лютого. – С.2.
- Архив Юго-Западной России, издаваемый временной комиссиею для разбора древних актов, высочайше утвержденною при Киевском, Подольском и Волыньском генерал-губернаторе. – Часть первая. Акты о церковно-религиозных отношениях в Юго-Западной Руси (1322-1648 гг.). Т. VI. – Киев : Типография Г.Т. Корчак-Новицкого, 1883. – 182+938 с.
- Архив Юго-Западной России, издаваемый комиссиею для разбора древних актов, высочайше учрежденною при Киевском, Подольском и Волыньском генерал-губернаторе. – Часть шестая. Т. I. Акты об экономических и юридических отношениях крестьян в XVI – XVIII веке (1498 – 1795). – Киев : в Университетской типографии (И. Завадского), 1876. – 161+614 с.
- Архімович Л., Гордійчук М. Микола Віталійович Лисенко. – К.: «Мистецтво», 1963.
- Атлас Кременчугского водохранилища. М 1:50 000. – К. : Киев. воен.-топограф. фабрика, 2004. – 40 с.
- Байрак О.М. Самородов В.М., Стецюк Н.О. та ін. В гаю заграли проліски. Розповіді про весняні рослини Полтавщини та їх охорону. – Вид. 2-е, доп. – Полтава: Верстка, 2001.
- Байрак О.М., Білик О.М. Устимівський дендропарк: екскурс сторінками історії // Світ доквілля. Кременчуцький міський екологічний бюлетень. – 2011. – Вип. 18. – Березень. – С. 34 – 35.
- Байрак О.М., Криворучко Т.В. Еколого-ценотичні особливості рідкісних ефемероїдів Полтавщини // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету ім. В.Г. Короленка. Серія Екологія. Біологічні науки. – 2004. – Полтава. – Випуск 4 (37). – С. 174 – 180.
- Байрак О.М., Панасенко Т.В. Проблеми збереження парків Полтавщини // Інтродукція рослин на початку XXI століття: досягнення і перспективи розвитку досліджень: Матеріали Міжнародної наукової конференції – К., 2005. – С. 59 – 61.
- Байрак О.М., Проскурня М.І., Стецюк Н.О., Слюсар М.В., Томін Є.М., Гостудим О.М. Еталоны природы Полтавщини: Розповіді про заповідні території Полтавщини. Науково-популярне видання. – Полтава: Верстка, 2003. – 212 с.

Байрак О.М., Самородов В.М. Дендропарки Полтавщини: тенденції збагачення та збереження колекцій // Международные чтения, посвященные 110-летию со дня рождения доктора биологических наук, профессора Леонида Ивановича Рубцова. – К.-Тростянець, 2012.

Байрак О.М., Самородов В.М., Панасенко Т.В. Парки Полтавщини: історія створення, сучасний стан дендрофлори, шляхи збереження і розвитку. – Полтава: Верстка, 2007. – 267 с.

Байрак О.М., Самородов В.М., Панасенко Т.В. Устимівський дендропарк – осередок інтродукції цінних рослин на Полтавщині і в Україні // Інтродукція рослин на початку XXI століття: досягнення і перспективи: Матеріали Міжнародної наукової конференції. – К.: Фітосоціоцентр, 2007.

Байрак О.М., Стецюк Н.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. – Полтава: Верстка, 2005.

Байрак О.М., Стецюк Н.О. Охорона деяких рідкісних лікарських рослин Полтавщини в природно-заповідній мережі Полтавщини // Проблеми лікарського рослинництва: Тези доповідей Міжнарод. наук.-практ. конф. – Лубни: Інститут лікарських рослин УААН, 1996. – С. 4 – 6.

Байрак О.М., Хіміч Н.І. Стан охорони лікарських рослин в природно-заповідній мережі Полтавської області // Ресурсознавство, колекціонування та охорона біорізноманіття: М-ли Міжнарод. наук.-практ. конф., присв. 90-річчю Д.С. Івашина (5 – 6 листопада 2002 р.). – Полтава: ПДПУ, 2002. – С. 241 – 245.

Байрак О.М., Хіміч Н.І. Стан охорони лікарських рослин в природно-заповідній мережі Полтавської області // Ресурсознавство, колекціонування та охорона біорізноманіття: М-ли Міжнарод. наук.-практ. конф., присв. 90-річчю Д.С. Івашина (5 – 6 листопада 2002 р.). – Полтава: ПДПУ, 2002. – С. 241 – 245.

Баранов В.Е., Тараненко В.А. Палеолит в устьє реки Сулы // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини / Третій обл. наук.-практич. семінар. – Полтава, 1990. – С. 64.

Безнос М. «Це голос наш, це – пісня, це – душа» // Село полтавське. – 2011. – № 41 – 42 (1018 – 1019). – 21 жовтня. – С. 15.

Береговая Н.А. Палеолитические местонахождения СССР // МИА. – М.–Л.: Изд-во АН СССР, 1960. – № 81. – С. 146.

Биологи: Биографический справочник. – К.: Наукова думка, 1984.

Бирюков Н.И. Трудная наука побеждать. – М.: «Воениздат», 1968.

Білик В. Устимівський ботанічний садок // Труды с.-г. ботаники. – 1927. – Т. 1. – Вип. 4. – С. 181 – 188.

Білик О.М. Вікові дерева шпилькових у колекції дендрологічного парку «Устимівський» // Старовинні парки і ботанічні сади: проблеми та перспективи функціонування. Матеріали III Міжнародної наукової конференції до 125-річчя парку «Олександрія». – Біла Церква, 2008. – С. 15.

Білик О.М. Збереження та поповнення генетичного різноманіття колекції державного дендрологічного парку «Устимівський» // Генетичні ресурси рослин для стабільного задоволення різноманітних потреб людей: Збірник тез Міжнародної наукової конференції, присвяченої 125-річчю з дня народження видатного вченого-рослинника, ботаника, генетика, академіка Миколи Івановича Вавилова (25 – 27 вересня 2012 року). – Велика Бакта, 2012. – С. 19 – 21.

Білик О.М. Збільшення та збереження різноманіття дерев та кущів в умовах дендрологічного парку «Устимівський» // Вісті Біосферного заповідника «Асканія-Нова»: Інтродукція та досвід паркобудівництва в степовій зоні України (Міжнародна наукова конференція, присвячена 125-річчю дендрологічного парку «Асканія-Нова». 23 – 25 травня 2012 року). – 2012. – Спецвипуск. – Т. 14. – С. 31 – 34.

Білик О.М. Колекція лікарських деревних та чагарникових порід в умовах державного дендрологічного парку «Устимівський» // Генетичні ресурси рослин. – 2005. – № 2. – С. 113 – 118.

Білик О.М. Колекція хвойних Устимівського дендрологічного парку, як генофонд цінних лікарських та декоративних рослин // Світ довкілля. Кременчуцький міський екологічний бюлетень. – 2012. – Вип. 22. – Вересень. – С. 25 – 27.

Білик О.М. Устимівський дендропарк // Стежинами заповідних парків Полтавщини. Екскурс в історію та сьогодення / За ред. О.М. Байрак. – Полтава: Верстка, 2009. – С. 41 – 50.

Білик О.М. Формування колекції державного дендрологічного парку «Устимівський» // Біорізноманіття: теорія, практика та методичні аспекти вивчення в загальноосвітній та вищій школі: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (присвячується 120-річчю від дня народження М.І. Вавилова). – Полтава: Друкарська майстерня, 2008. – С. 86 – 88.

- Борисковский П.И. Палеолит Украины: (Историко-археологические очерки) // МИА. – М.–Л.: Изд-во АН СССР, 1953. – № 40.
- Борисковский П.И., Праслов Н.Д. Палеолит бассейна Днепра и Приазовья // САИ. – М.–Л.: Наука, 1964. – Вып. А 1–5.
- Брайчевський М. Ю. Біля джерел слов'янської державності (соціально-економічний розвиток черняхівських племен) / М. Ю. Брайчевський. – К. : Наукова думка, 1964. – 356 с.
- Бугаєць М.К. Некролог // Зоря Придніпров'я. – 2012. – № 63 (10898). – 28 серпня. – С. 4.
- Булат Т. Микола Лисенко. – К.: «Музична Україна, 1973.
- Бурбига І. В ту пам'ятну новорічну ніч // Зоря комунізму. – 1975. – №1(4053). – 1 січня. – С. 2.
- В гаю заграли проліски (розповіді про весняні рослини Полтавщини та їх охорону) / Байрак О.М., Самородов В.М., Стецюк Н.О. та ін. / За ред. О.М. Байрак. – 2-ге вид., доп. – Полтава: Верстка, 2001.
- В сражениях за победу. Боевой путь 38 армии в годы Великой Отечественной войны. – М.: Наука, 1974.
- Васевич А., Думка Ю. Ї любила, любить і любитиме вся Україна // Зоря Полтавщини. – 2005. – №161 (20598). – 18 жовтня. – С. 1 – 2.
- Вирський Д. «Українне місто»: Кременчук від заснування до року 1764-го / Вид. 2-е. – Київ : Видавничий дім «Києво-могилянська академія», 2011. – 681 с.
- Він з нами залишився у віршах // Край. – 2014. – № 117 (123), січень. – С. 4 – 5.
- Вітаємо героя! // Зоря Придніпров'я. – 2007. – № 57 (10380). – 1 серпня. – С. 1.
- Віцєня Л. Заповіт «затвірника сільського». Десять років тому не стало Феодосія Рогового // Зоря Полтавщини. – 2002. – № 70 – 71 (19890 – 19891). – 4 травня. – С. 4.
- Віцєня Л. Феодосій Роговий: «В житті я не взяв жодної фальшивої ноти» // Зоря Полтавщини. – 2010. – № 69 – 71 (21534 – 21536). – 7 травня. – С. 9.
- Военный энциклопедический словарь. – М.: «Воениздат», 1984.
- Волкова Г. Я народилася в селі й ніколи не відокремлювала себе від нього... // Вечірня Полтава. – 2010. – № 6 (885). – 10 лютого. – С. 5.
- Володимир Ілліч Ленін: Біографія. – 4-е вид. – К.: Видавництво політичної літератури України, 1970. – 693 с.
- Гавриленко І.М. До локалізації палеолітичного місцезнаходження Скакалка // Археологічний літопис Лівобережної України. – Полтава, 2001. – № 2. – С. 78 – 81.
- Гавриленко І.М. Про культурну належність деяких мезолітичних місцезнаходжень Середнього Подніпров'я // Археологічний літопис Лівобережної України. – Полтава, 1999. – № 2. – С. 5 – 6.
- Гавриленко І.М., Супруненко О.Б. До археологічної карти басейну Нижнього Псла // АЛЛУ. – Полтава, 2001. – № 1(9). – С. 91.
- Гаврилець М. Відкриття пам'ятника загиблим воїнам // Соціалістична Глобинщина. – 1959. – № 107 (1653). – 9 вересня. – С. 4.
- Гаврилюк М.Н. Кадастр місць гніздування орлана-білохвоста *Haliaeetus albicilla* (L.) в Україні // Знахідки тварин Червоної книги України. – К., 2008. – С. 37 – 42.
- Гальченко Н.П. НПП Нижньосульський // Фіторизноманіття заповідників і національних природних парків України. Ч. 2. Національні природні парки / Під ред. В.А. Онищенко і Т.Л. Андрієнко. – К.: Фітосоціоцентр, 2012. – С. 349 – 357.
- Гапон С.В., Буйдін В.В., Кондратенко В.В. Видове різноманіття чагарників Устимівського дендропарку (Полтавської обл.) та його особливості // Всеукраїнська науково-практична конференція «Біорізноманіття: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку», присвячена пам'яті видатних ботаніків Полтавщини Ф.К. Курінного, П.Є. Сосіна, Д.С. Івашина. – Полтава, 2004. – С. 31 – 33.
- Гапон С.В., Орлова А.Д., Кондратенко В.В. Можливості вивчення голонасінних в шкільному курсі біології на прикладі Устимівського дендропарку // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України (до 115-річчя М.І. Гавриленка) / Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. – Полтава: АСМІ, 2004. – С. 62 – 64.
- Гаскевич Д. Л. Дніпро-донецьке поселення Дубове-1 на р. Хорол / Гаскевич Д. Л. // АЛЛУ. – 1999. – Вып. 2. – С. 6 – 7.
- Гаскевич Д. Л. Нові неолітичні пам'ятки басейну ріки Хорол / Д. Л. Гаскевич // Археометрія та охорона історико-культурної спадщини. – К. : ІПД, 1997. – Вып. 1. – С. 72 – 84.

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

- Герои Советского Союза: Краткий биографический словарь в двух томах. – Т. 1. – М.: Воениздат, 1987.
- Герои Советского Союза: Краткий биографический словарь в двух томах. – Т. 2. – М.: Воениздат, 1988.
- Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 1. Герої Радянського Союзу / [упоряд.: О.А. Білоусько, А.К. Гребіник, Т.П. Пустовіт]; центр досл. іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2010.
- Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 2. Герої Соціалістичної Праці / [упоряд. О.А. Білоусько, Т.П. Пустовіт]; Держ. архів Полтав. обл.; Центр досл. іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – С. 16.
- Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 2. Герої Соціалістичної Праці / [упоряд. О.А. Білоусько, Т.П. Пустовіт]; Держ. Архів Полтав. обл.; Центр досл. Іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012.
- Герої землі Полтавської: Довідник. У 12 вип. Вип. 3. Герої України / [упоряд. О.А. Білоусько, Т.П. Пустовіт]; Центр досл. Іст. Полтавщини Полт. ОДА. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012.
- Гетьман В. Коли Нижньосульський заказник стане національним? // День. – 2009. – № 37. – 4 березня. – С. 6.
- Гиро Хоролу // Заповідна краса Полтавщини / Т.А. Андрієнко, О.М. Байрак, М.І. Залудяк та ін. – Полтава: ІВА «Астрєя», 1996. – С. 70 – 72.
- Гирман О. Працює пошуковий загін // Зоря Придніпров'я. – 2008. – № 90 (10513). – 22 листопада. – С. 2.
- Гладких М.И. Поздний палеолит лесостепного Приднепровья: Автореф. дис... канд. ист. наук. – Л., 1973. – С. 13.
- Горбунко М. Шанують пам'ять мислителя // Зоря комунізму. – 1980. – № 142 (6763). – 27 листопада. – С. 1.
- Горелік О.Ф. Проблема формування епіграфетту Дніпро-Донського межиріччя // Археологія. – К., 2000. – № 2. – С. 25.
- Грaб В.І. У лeшaтaх ДПУ: Нариси про безпідставно репресованих діячів науки та культури. – Полтава: «Археологія», 1999. – 216 с, іл.
- Григор'єв В.М. Роде наш прекрасний: Історія Глобинського району в особах. – Полтава: АСМІ, 2007. – 416 с., іл.
- Григор'єв В. На вітрах історії. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. – 22 с, іл.
- Григор'єв В. Царівна пісень Чураївна до нас повернулася знову... // Зоря Полтавщини. – 2008. – №158 – 159 (21205 – 21206). – 17 жовтня. – С. 3.
- Григор'єв В.М. Пинвогирський (Пингородський) Миколаївський монастир // Полтавіка. Полтавська енциклопедія. – Полтава: Полтавський літератор, 2009. – Том 12. Релігія і церква. – С. 480 – 482;
- Гудим П. Життя в пошуку // Зоря Комунізму. – 1980. – № 137 (6758). – 15 листопада. – С. 4.
- Гуржій І.О. Повстання селян в Турбаях (1789 – 1793). – К., 1950.
- Давиденко А.І. Мальовнича Полтавщина: Путівник по заповідниках і пам'ятках природи. – Харків: Прапор, 1982. – 13-16; Державний дендрологічний парк «Устимівський» – Устимівка, [2010]. – 6 с.
- Даниленко В. Н. Неолит Украины: Главы древней истории Юго-Восточной Европы. – К. : Наук. думка, 1969.
- Дерев'янюк М. Від землянок до котеджів // Зоря Придніпров'я. – № 71 (10906). – 2012. – 25 вересня. – С. 2.
- Держак Б.А. Леонід Глібов. Життя і творчість. – К.: Дніпро, 1982. – С. 8 – 16.
- Днепр – река героев. – К.: Издательство политической литературы Украины, 1983.
- Довженок В.Й., Гончаров В.К., Юра Р.О. Древньоруське місто Воїнь. – К.: «Наук. думка», 1966. – 146 с., іл.
- Документи Богдана Хмельницького. 1648 – 1657 / Упорядники І. Крип'якевич та І. Бутич. – Київ : вид-во АН УРСР, 1961. – 740 с.
- Донець А. Рік довжиною в життя // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 90 (11024). – 23 листопада. – С. 2.
- Донченко Т., Булашев О. Загиблі під Іловайськом // Кременчуцький Телеграфъ. – 2014. – № 37 (836). – 11 вересня. – С., 3, іл.
- Доповідна записка Харківського обкому партії Центрального комітету КП(б)У про надзвичайно напружене продовольче становище в окремих районах області // Соловей Д.Ф. Три пра-

ці про голодомор 1932 – 1933 років / За ред. Юрія Шаповала і Олександра Юренка. – Київ-Полтава, 2005.

Древнерусские поселения Среднего Поднепровья : Археологическая карта / М. П. Кучера, О. В. Сухобоков, С. А. Беляева и др. / АН УССР, Ин-т археологии. – К. : Наукова думка, 1984. – 196 с.

Дубина М. Другі іменини вже без Берегині... // Село полтавське. – 2006. – № 42 (763). – 20 жовтня. – С. 4.

Дубров Б. Солдатська Слава. – К.: «Молодь», 1973.

Дяденко В. Д. Жовнинський могильник XI – XIII ст. / В. Д. Дяденко, О. П. Моця // Археологія. – 1986. – Вип. 54. – С. 82 – 90.

Енциклопедія історії України: В 5 т. / Редкол.: В.А.Смолій (голова) та ін. – Т. 1. – К.: Наук. думка, 2005. – 686 с., іл.

Енциклопедія історії України: В 5 т. / Редкол.: В.А.Смолій (голова) та ін. – Т. 2. – К.: Наук. думка, 2005. – 524 с., іл.

Енциклопедія історії України: В 5 т. / Редкол.: В.А.Смолій (голова) та ін. – Т. 4. – К.: Наук. думка, 2007. – 528 с., іл.

Енциклопедія історії України: У 10 Т./ Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. – Т. 5. – К.: Наук. думка, 2008. – 568 с., іл.

Енциклопедія історії України: У 10 Т./ Редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. – Т. 6. – К.: Наук. думка, 2009. – 784 с., іл.

Жовнір Н. Звучала гітара і плакала пісня... // Зоря Полтавщини. – 2013. – № 86 – 87 (22183 – 22184). – 4 червня. – С. 5.

Жук В., Олексащенко Г. Градизьк: 3 історії рідного краю // Зоря комунізму. – 1966. – № 40(2709). – 2 квітня. – С. 4.

Жук В.Н, Олексащенко Г.П. Градизьк. – Харків: видавництво «Прапор», 1968. – 104 с., іл.

З архівних історичних матеріалів краєзнавця Хаїмона В. Автор «Повести о настоящем человеке» – про визволення Полтавщини // Вечірня Полтава. – 2010. – № 38 (917). – 22 вересня. – С. 7.

За мужество и отвагу: Документальные очерки о Героях Советского Союза. – 2-е изд., перераб. и доп. – Х.: Прапор, 1984. – 455 с., іл.

За мужність і відвагу: Документальні розповіді про полтавців Героїв Радянського Союзу. – Харків: «Прапор», 1972. – 354 с., іл.

Закалюжний В.М. Козаки Полтавщини: Біографо-історичні нариси про козаків Полтавщини XVII – XX століть. – Полтава: Оріяна, 2009. – 176 с., іл.

Закалюжний В.М., Джурка Г.Ф. Полтавська область: Геолого-географічний нарис (Навчальний посібник). – Полтава, 2000.

Збережи, де стоїш, де живеш. По сторінках Червоної книги Полтавщини. Рослинний світ / Під заг. ред. О. М. Байрак. – Полтава : Верстка, 1998. – 204 с.

Збережи, де стоїш, де живеш. По сторінках Червоної книги Полтавщини. Рослинний світ / Під заг. ред. О. М. Байрак. – Полтава : Верстка, 1998. – 204 с.

Зверинский В.В. Материалы для историко-топографического исследования о православных монастырях в Российской империи, с библиографическим указателем. – Т. II: Монастыри по штатам 1764, 1786 и 1795 годов. – С-Петербург: Типография В.Безобразова и Комп., 1892. – 462 с.

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область. Семенівський район. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. – 396 с., іл.

Івашин Д. С., Самородов В. М., Буйдін В. В. та ін. Щоб росли горицвіти (розповіді про рідкісні рослини та тварини Полтавщини). – Полтава, 1992. – 70 с.

Історія міст і сіл Української РСР: Полтавська область / Голов. ред. кол. Тронько П.Т., Бажан М.П., Білодід І.К. та ін.; Ред. кол. Буланій І.Т., Бардик Г.С., Бевзо О.А. та ін. – К.: Голов. Ред. УРЕ, 1967. – 1028 с., іл.

Іхні душі зустрілися на небесах... // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 44 (10979). – 11 червня. – С. 1.

Калініченко К. «Зів'яли квіти, двір зажурився ...» // Зоря Полтавщини. – 2013. – №101 (22198). – 2 липня. – С. 2.

Каталог мировой коллекции ВИР. Выпуск 147. Коллекция древесных и кустарниковых пород дендропарка «Устимовка» / Сост. Т.Г. Тамберг, Е.С. Сыч. / Под ред. Т.Г. Тамберг. – А., 1975. – 66 с.

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

- Кирьян М.В., Самородов В.Н., Сыч Е.С. Хранить и ценить обязательно. Очерк об Устимовском дендропарке. – Полтава, 1993. – 40 с.
- Кілієвич С. Р. Археологічні розкопки біля с. Жовнин // Археологія. – 1965. – Вип. XIX. – С. 189 – 195.
- Кір'ян М.В., Білик О.М. Державний дендрологічний парк «Устимівський» // Науково-довідникове видання «Заповідні території України. Ботанічні сади та парки» / За ред. Т.М. Черевченко. – К., 2009. – С. 235 – 242.
- Кір'ян М.В., Половинник О.В. Колекція Устимівського дендропарку як генофонд рослин для озеленення міст і рекреаційних зон // Роль ботанічних садів в зеленому будівництві міст, курортних та рекреаційних зон: Матеріали Міжнародної конференції, присвяченої 135-річчю Ботанічного саду ОНУ ім. І.І. Мечникова. – Ч. I. – Одеса, 2002. – С. 199 – 201.
- Кір'ян М.В., Сич К.С., Половинник О.В. Інтродукція декоративних культур відкритого ґрунту в умовах Устимівського дендропарку // Роль ботанічних садів у формуванні наукового світогляду майбутніх біологів / Матеріали перших Всеукраїнських читань, присвячених пам'яті академіка М.М. Гришка. 24 – 25 вересня 2001 р., м. Полтава. – Полтава, 2001. – С. 84 – 85.
- Клестов Н.Л. О гнездовании черноголового хохотуна (*Larus ichtyaetus*) на Кременчутском водохранилище // Вестник зоологии. – 1993. – № 5. – С. 56.
- Клестов Н.Л. Формирование околородных орнитокомплексов под влиянием гидростроительства (на примере р. Днепр). – К.: Институт зоологи АН УССР, 1991. – 70 с.
- Клестов Н.Л., Гаврись Г.Г., Андриевская Е. А. Сульский залив Кременчутского водохранилища. – Киев, 1995. – 48 с.
- Клименко Ю.О., Клименко А.В. Планування та насадження Устимівського дендропарку // Інтродукція рослин. – 2003. – № 3. – С. 88 – 96.
- Кларовая книжка Полтавской епархии на 1902 год. – Полтава: Типо-литогр. А. Т. Фришберга, 1902. – СХVII + XXXIV + 655 с.
- Книга Пам'яті України про громадян, які загинули вояками в воєнних конфліктах за рубежом. – К.: Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України», 2003.
- Книга Пам'яті України: Полтавська обл. Т. 3: Глобинський район, Гребінківський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1995. – 656 с.
- Книга Пам'яті України: Полтавська область. – Т. 4: Диканський район, Зіньківський район, Карлівський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1996. – 968 с.
- Книга Пам'яті України: Харківська область. Т. 6. Райони: Дворічанський, Дергачівський, Зачепилівський. – Харків: Наук. ред. Харківського обл. видання Книги Пам'яті України, 1995. – 686 с.
- Книга Пам'яті України: Полтавська область. Т. 10: Полтавський район, Решетилівський район, Семенівський район. – Полтава: Полтавський літератор, 1997. – 1056 с.
- Книга Пам'яті України. Полтавська область. – Т. 12: Доповнення, уточнення, поправки / Головна ред. кол.: обласна ред. кол.: П.Г. Шемет (голова редколегії) та ін. – Полтава: Полтавський літератор, 1999. – 390 с.
- Книга Памяти о советских воинах, погибших в Афганистане. Т. 1. – М.: Военное издательство, 1995. – 719 с.
- Книга памяти о Советских воинах, погибших в Афганистане. – В 2-х тт.. – М.: Воениздат, 1999. – Т.2. – 716 с., іл.
- Книга Скорботи України. Полтавська обл. – Т. 1: м. Полтава, Великобагачанський район, Гадяцький район, Глобинський район, Гребінківський район, Диканський район, Зіньківський район, Карлівський район, Кобеляцький район, Козельщинський район, Котелевський район, Кременчугський район, Лохвицький район. – Полтава: Полтавський літератор, 2002. – 400 с.
- Книга Скорботи України: Полтавська область. – Т. 3. – Полтава: Полтавський літератор, 2005. – 824 с.
- Коваленко І. Про село треба дбати разом ! // Зоря Придніпров'я. – 2014. – № 7 (11041). – 28 січня. – С. 1.
- Ковтун Д. Пам'ятник загинулим воїнам // Зоря комунізму. – 1958. – № 39 (1407). – 15 травня. – С. 2.
- Козацький писар Глоба // Зоря Полтавщини. – 2009. – № 205 – 206 (21456 – 21457). – 23 грудня. – С. 3.
- Колекції Наукових фондів Інституту археології НАН України. Каталог / укладачі: Н. В. Блажевич, Н. Б. Бурдо, І. С. Вітрик та ін. – К.: Академперіодика, 2007. – 356 с.

Кологривенко К.М. Залишилися тільки мама і я... / «Я приніс Вам хліба, мамо...»: Голодомор 1932 – 1933: спогади, свідчення, розповіді, док. / Упорядкув., підгот. Текстів, ілюстр.матеріалу С. Герейло, І. Григоровук, Н. Хайнацька; передм. Я. Гояна. – К.: Веселка, 2008.

Коломенский Г. Сборник необходимых сведений о всех приходах Полтавской губернии и адрес-календарь духовенства той-же епархии. – Полтава: Типогр. Губернск. Права., 1895.

Коломенский Г. Сборник необходимых сведений о каждом приходе и адресм-календарь духовенства Полтавской епархии. Ч. 1: Полтавский учебный округ. – Полтава: Типо-литогр. И.А. Дохмана, 1890.

Коноваленко В. Увічнили пам'ять автора гімну Полтавщини // Кременчуцька Панорама. – 2014. – № 23 (469). – 5 червня. – С. 17.

Коротенко Н. Е., Ширица А.С., Каневский А.Я. и др. Геологические памятники Украины: Справочник-путеводитель. – К.: Наук. думка, 1985.

Косарик Д. Шевченко на Полтавщині // Зоря комунізму. – 1964 р. – № 29 (328). – 7 березня. – С. 4.

Костенко М. Одкровення українського поета // Зоря Полтавщини. – 2013. – № 168 – 169 (22265 – 22266). – 22 жовтня. – С. 5.

Котовська Г.О., Христенко Д.С. Умови та ефективність відтворення основних промислових видів риб Кременчуцького водосховища. – К.: «Аграр Медіа Груп», 2010. – 176 с.

Кракало И. В., Порубай А. Б. Новые археологические материалы в коллекции Кременчугского историко-краеведческого музея // Охрана и исследование памятников археологии Полтавщины : (Первый) Областной научно-практический семинар (22 – 23 января 1988 г.) : ТДС / ОУК; ПОО УООПИК; ПКМ. – Полтава, 1988. – С. 30 – 31.

Кракало І. В. Давньоруські знахідки з Манжелії / Кракало І. В. // ПАЗ – 1999 : зб. наук. пр. до 1100-ліття м. Полтави за результатами археологічних досліджень / ІА НАНУ; ЦОДПА; [відп. ред. Супруненко О. Б.]. – Полтава : Археологія, 1999. – С. 297 – 300.

Кракало І. В. Нові знахідки з Манжелії / Кракало І. В. // АЛЛУ.– Полтава : Археологія, 1999. – № 2 (6). – С. 45 – 46.

Кракало І. Провінційно-римська традиція і посуд з Жовниного в зібранні Кременчуцького краєзнавчого музею / Ірина Кракало // Український керамологічний журнал. – Опішня : Українське народознавство, 2004. – С. 139 – 144.

Краткая литературная энциклопедия. – М.: Издательство «Советская энциклопедия», 1966. – Т. 3.

Криворучко Т. Рідкісні ефемероїди у флорі Полтавської області та стан їхньої охорони // Міжнародна науково-практична конференція «Екологічні проблеми довкілля та шляхи їх вирішення». Дев'ять Каришинські читання: Збірник наукових праць. – Полтава, 2002. – С. 94 – 96.

Криворучко Т.В. Ефемероїди Полтавської області та стан їхньої охорони // Проблеми відтворення та охорони біорізноманіття України (до 115-річчя М.І. Гавриленка) / Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції. – Полтава: АСМІ, 2004. – С. 288 – 290.

Кружко Т. Приймак А. Вони були солдатами своєї країни // Село полтавське. – 2013. – № 34 (1113). – 29 серпня. – С. 19.

Кулатова І. М. Давньоруські старожитності Кременчуцького Подніпров'я / І. М. Кулатова, К. М. Мироненко, О.Б. Супруненко // Наукові записки з української історії : зб. наук. ст., присвяч. пам'яті В. В. Седова / Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. – Переяслав-Хмельницький : Різографіка, 2005. – Вип. 16. – С. 229 – 230.

Курченко В.Е. Колгосп ім. Мічуріна Полтавської області. – Харків: «Прапор», 1972.

Курченко В.Е. Хліба колосяється. – Харків: «Прапор», 1967.

Кучера М. П. Древньоруське городище в х. Миклашевському / М. П. Кучера // Археологія. – 1962. – Вип. XIV. – С. 89 – 108;

Кучера М. П. Слов'яно-руські городища VIII – XIII ст. між Саном і Сіверським Дінцем / М. П. Кучера. – К.: ІА НАН України, 1999. – 253 с.

Лазоренко А.В. Еталоное поселення Пивихинської культури / А.В. Лазоренко // Археологія. – 2000. – № 4. – С. 126 – 131.

Лазоренко А.В. Пивихинська культура Середнього Подніпров'я / А.В. Лазоренко // Археологія. – 2000. – № 3. – С. 3 – 11.

Летопись по Ипатскому списку. – СПб : изд. Археографической комиссии, 1871. – 616, 23, 28, 12 с.

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

Летопись по Лаврентьевскому списку. — СПб : изд. Археографической комиссии, 1872. — 512, 63 с.

Липа О.А. Визначні сади і парки України та їх охорона. — К.: Вид-во Київського університету, 1960.

Липа О.А. Сади і парки України (Парки-пам'ятки та їх охорона). — К., 1961.

Липа О. А., Федоренко А. П. Заповідники та пам'ятки природи України. — К.: Урожай, 1969. — С. 117. Лисенко О. М. В. Лисенко (Спогади сина). — К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1959.

Лисенко О. М. В. Лисенко: (Спогади сина). — К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1959.

Лисенко С. Д. Про одну групу поховань доби пізньої бронзи Середнього Подніпров'я // ААЛУ. — 1999. — № 2. — С. 9 — 10;

Личков Б. А. К геологии горы Пивихи // Вісник геологічного комітету. — 1927. — Вип. 9. — С. 1 — 33.

Лодманская карта реки Днепра от гор. Черкасс до гор. Каменского В масштабе 250 м в 1 см / составлена Бюро изысканий ДУРТ'а под рук. инженера Н. И. Товстолеся // Материалы по описанию рек Днепропровского бассейна [под общ. ред. инж. Д. А. Межевича] — Вып. III. — К.: Наркомвод Днепропровского управления речного транспорта, 1935. — 25 с.

Любили як матір, сестру // Зоря Придніпров'я. — 2007. — № 36 (10359). — 19 травня. — С. 1.

Ляпаненко М. Душі криниця: Слово про народну Березину // Рідний край. — Полтава: «АСМІ», 2001. — № 2(5). — С. 23 — 27.

Ляпушкин И. И. Днепропровское лесостепное Левобережье в эпоху железа / И. И. Ляпушкин / АН СССР, Ин-т археологии. — М. — Л.: Изд-во АН СССР, 1961. — (Серия : МИА. — № 104).

Ляпушкин И. И. Памятники культуры полей погребений Левобережья Днепра / И. И. Ляпушкин // КСИИМК. — 1950. — Вып. XXXIII. — С. 29 — 38.

Ляпушкин И.И. Памятники культуры «полей погребений» первой половины I тысячелетия н.э. Днепропровского Лесостепного Левобережья (по материалам полевых изысканий 1940, 1945-1948 гг.) / И. И. Ляпушкин // СА. — 1950. — Вып. XXXIII. — С. 7 — 32.

Ляпушкин И. И. Дослідження Дніпровської лівобережної експедиції 1947-1948 рр. / И. И. Ляпушкин // АП УРСР. — 1952. — Т. III. — С. 288.

Ляскоронский В. Г. Городища, курганы, майданы и Змиевые валы в области Днепропровского Левобережья / В. Г. Ляскоронский // Тр. XIV Археологического съезда в Чернигове / МАО; [под ред. графини П. Уваровой]. — М., 1909. — Т. III. — С. 1 — 82.

Ляскоронский В.Г. Городища, курганы и длинные (змиевые) валы в бассейне р. Сулы / В.Г. Ляскоронского // Тр. XI АС в Киеве 1899 г.; [под ред. граф. П. Уваровой и С.С. Слуцкого]. — Т. I. — М.: тип. Г. Ласскера и А. Гегеля, 1901. — С. 405 — 457.

Ляховенко Т. Г. Глобінщина у вогні Великої Вітчизняної: Історико-документальний нарис. — Глобине: Глобінське видавництво «Поліграфсервіс», 1996. — 168 с., іл.

М.Т. Панченко [Некролог] // Зоря комунізму. — 1959. — № 72 (1559). — 19 червня. — С. 4.

М-36-103. Кременчуг. М 1:100 000. По съемкам 1931, 1932 гг. — Генеральный штаб Красной Армии. Первое издание 1941 г.

Макаренко Н. И. Городища и курганы Полтавской губернии : (Сб. топограф. сведений) / Николай Макаренко; ПУАК. — Полтава : Тип. Тов-ва Печатного Дела, 1917. — 104. XIX с.

Малик М. 85 років від дня народження письменника Рогового Феодосія Кириловича // Край. — 2010. — № 76 (82). — Серпень. — С. 20 — 21.

Малько Є. Їх було семеро // Зоря комунізму. — 1966. — 18 січня. — № 8 (2677). — С. 2.

Матвієць О. М. Школа і долі: Історія Пирогівської загальноосвітньої школи Глобінського району Полтавської області. — [Глобине]: Глобінське видавництво «Поліграфсервіс», 2008.

Матвієць О.М. «Я ще, може буду живий...» Голодомор 1932 — 1933 років, політичні репресії 1937 — 1938 років та німецько-фашистська окупація 1941 — 1943 років у селах Пирогої і Яроші Глобінського району Полтавської області. — Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2012.

Матченко А. Историко-Археологический очерк бывшего Пивгородского монастыря, нынешней Николаевской кладбищенской церкви в г.Градижске Полтавской губернии. — Кременчуг, 1891. — 20 с.

Махно Е. В. Разведки по реке Хорол // Археологические исследования на Украине. — К., 1968. — Вып. 2. — С. 35 — 41.

Махно Е.В. Памятники черняховской культуры на территории УССР: (Материалы к составлению археологической карты) / Е.В. Махно / АН СССР, Ин-т археологии. – МИА. № 82. – Москва: Изд-во АН СССР, 1960. – № 12а, 13-14.

Мироненко К. М. Розвідки в південній окрузі Великого укріплення Більського городища та на Нижньому Пслі / Мироненко К. М. // Археологічні відкриття в Україні : зб. наук. пр. / ІА НАНУ; [під ред. Д. Н. Козака, Н. О. Гаврилюк]. – К. : ІА НАНУ, 1998. – С. 114.

Моргунов Ю. Ю. Древнерусские памятники поречья Сулы / Моргунов Ю.Ю. – Курск, 1996. – 159 с.

Моргунов Ю. Ю. Находки из Жовнина в музеях Полтавщины и Черкащины / Моргунов Ю. Ю. // 100 річчя Полтавському красназавчому музею : мат-ли наук. конф. Полтава, 1991. – Частина 2. – С. 97 – 100.

Моця А. П. Сведения об этническом составе летописного Желни по данным могильника / А. П. Моця // Древнерусское государство и славяне. Материалы симпозиума, посвященного 1500-летию Киева. – Минск : Наука и техника, 1983. – С. 82 – 84.

Назаренко І., Шулик Н. За Україну віддали життя... // Зоря Полтавщини. – 2014. – № 136 – 138 (22445 – 22447). – 12 вересня. – С. 3, іа.

Нариси історії Полтавської обласної партійної організації. – Харків: «Прапор», 1981.

Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932 – 1933 років в Україні. Полтавська область / Упоряд. О.А. Білоусько, Ю.М. Варченко, В.О. Мокляк, Т.П. Пустовіт. – Полтава: Оріяна, 2008. – 1200 с.

Немирович І.О. Олександр Білаш. – К.: Видавництво «Музична Україна», 1979. – 70 с.

Неприна В. И. Неолитические памятники низовьев р. Хорол // Археологические исследования на Украине. – К., 1968. – Вып. 3. – С. 41 – 46.

Неприна В.И. / В.И. Неприна, Л.А. Зализняк, А.А. Кротова // Памятники каменного века Левобережной Украины (хронология и периодизация). – К., Наукова думка, 1986.

Неприна В.И. Культура неолита с ямочно-гребенчатой керамикой // Археология Украинской ССР. – К. : Наук. думка, 1985. – Т. 1. – С. 183;

Неприна В.И. Неолит ямочно-гребенчатой керамики на Украине. – К. : Наук. думка, 1976.

Неприна В. И. Неоліт ямково-гребінчастої кераміки в північно-східній Україні // Археологія. – 1971. – № 4. – С. 26;

Неприна В.И. Неолитические памятники низовьев р. Хорол / В.И. Неприна // Археологические исследования на Украине в 1967 г. – К., 1968. – Вып. II. – С. 41 – 46.

Неприна В.И. Памятники каменного века Левобережной Украины (хронология и периодизация). / В.И. Неприна, Л.А. Зализняк, А.А. Кротова – К., Наукова думка, 1986. – С. 183 – 184.

Нікітін Т.Г. ...І стежки праслов'янська в'язь. Мандрівка по заповідних місцях Полтавщини. – Х.: Прапор, 1989.

Олександр Іванович Білаш // Зоря Полтавщини. – 2003. – № 71 – 72 (20093 – 20094). – 9 травня. – С. 2.

Олександрова Л. Пурпурові знамена // Зоря Полтавщини. – 1967. – № 103 (10538). – 1 травня. – С. 3.

Оленковский М.П. Культурно-історичні процеси в середню та пізні пори верхнього палеоліту Левобережної України // Археологический альманах. – Донецк, 2000. – № 9.

Описание документов и дел, хранящихся в архиве святейшего правительствующего Синода. СПб : в Синодальной типографии, 1878. – Т. III. 1723. – 667+CDLX+86+4+4 с.

Описание монастырей, в Российской империи находящиеся, с показанием времени построения оных и в каких классах положены по штатам; также храмовых праздников и достопамятных происшествий, случившихся в них; с присовокуплением Известия о всех Соборных монастырских, ружных и приходских церквях, в столичных городах Москве и С. Петербурге находящихся, когда оныя построены и в какие числа бывают храмовые праздники. Издание четвертое. – Москва: В Типографии С. Селивановского, 1817. – 220 с.

Описи Київського намісництва 70 – 80-х років XVIII ст. : описово-статистичні джерела. – К. : Наукова думка, 1989. – 392 с.

Описи Левобережної України кінця XVIII – початку XIX ст. : описово-статистичні джерела / упор., передмова Ананьева Т. Б. – К. : Наукова думка, 1997. – 322 с.

Остапець Л. Полак залишився жити // Зоря Полтавщини. – 1963. – № 258 (9470). – 17 листопада. – С. 4.

Отчет императорской археологической комиссии за 1895 год. – СПб : Типография главного управления уделов, Моховая № 40, 1897. – С. 24 – 25.

- Отчёт Полтавского училища садоводства по учебной части за 1914/15 год, по технической, денежной и материальной – за 1915 год. – Полтава, 1916. – С. 36 – 37.
- Падалка А. В. Прошлое Полтавской территории и ее заселение : Исследование и мат-лы / А. В. Падалка / ПУАК. – Полтава : тип. Т-ва Печатного Дела, 1914. – 239 с.
- Падалка А.В. О древних городках, городищах и насыпных валах на территории нынешней Полтавской губ.: (Древние земляные сооружения в пределах Полтавской губ.) // Тр. ПУАК. – Полтава, 1905. – Вып. 1. – С. 153 – 214. – с. 166, 188-189, 190. – Чертеж № 7.
- Падалка А.В. О древних городках, городищах и насыпных валах на территории нынешней Полтавской губ.: (Древние земляные сооружения в пределах Полтавской губ.) // Тр. ПУАК. – Полтава, 1905. – Вып. 1. – С. 153 – 214.
- Пазинич В. Г. Геоморфологічний літопис Великого Дніпра / В. Г. Пазинич. – Ніжин : Гідромакс, 2007. – 372 с.
- Пам'яті Миколи Дмитровича Плиски. Колектив редакції газети «Зоря Придніпров'я» // Зоря Придніпров'я – 2009. – № 13 (10537) – 17 лютого. – С. 1.
- Пам'ятник «полторці» // Зоря Полтавщини. – 2009. – № 205 – 206 (21456 – 21457). – 23 грудня. – С. 3.
- Пам'ять живе...: Спогади про воїнів-полтавців, загинутих в Афганістані. – Полтава, 1999. – 112 с.
- Памятники истории и культуры Украинской ССР: Каталог-справочник. – К.: Наук. думка, 1987. – 403 с.
- Памятники материальной культуры древней и средневековой Полтавщины : Каталог выставки / Гороховский Е.А., Кулатова И.Н., Луговая Л.Н. и др.; ПКМ; [редкол. : Онишко М. Д. (отв. ред.), Кулатова И. Н., Супруненко А. Б.]. – Полтава, 1985. – 56 с.
- Панченко М. Надійні захисники нашої Батьківщини // Зоря комунізму. – 1958. – № 16 (1384). – 23 лютого. – С. 2.
- Пахомов А. Увіковічили пам'ять 24 воїнів // Зоря Придніпров'я. – 2005. – № 36 (10158). – 14 травня. – С. 1 – 2.
- Петраускас О. В. Находки черняховской культуры вблизи с. Жовнино (коллекция фондов Института археологии, г. Киев) / Петраускас О. В., Цыдровская Л. А. – К., 2002. – 49 с.
- Петров В. П. Отчет о раскопках поселения черняховского типа у с. Радуцковки Градижского р-на Полтавской обл. // НА ІА НАН України. – Ф. е. – Спр. 1958/2.
- Петров В. П. Тигли черняховской культуры / В. П. Петров, Н. М. Кравченко // КСИА АН УССР. – Вып. 11. – 1961. – С. 87 – 88.
- Письменники Полтавщини: Довідник. – Полтава, 1990. – С. 24; Калинове гроно: Антологія прози і драматургії полтавських літераторів ХХ ст. Т. 2. Кн. 2 / За редакцією М.В. Костенка, Ю.М. Дмитренка, А.М. Дяченка та ін. – Полтава: Полтавський літератор, 2006. – С. 26 – 27;
- Підоплічка І.Г. Дослідження палеоліту в УРСР // Палеоліт і неоліт України. – К.: Вид-во АН УРСР, 1947. – Т. І. – С. 9;
- Пільгук І.І. Леонід Глібов (До 150-річчя з дня народження). – К.: Товариство «Знання», 1977. – С. 4 – 5.
- Плетенёв А.В. Устимовский дендрологический парк Ботанического сада Академии наук УССР // Акклиматизация растений. Труды Ботанического сада АН УССР. – К.: Изд-во АН УССР, 1955. – Т. 3. – С. 24 – 37.
- Плиска М. Глобине: кривавий слід фашистських злочинців // Зоря Придніпров'я. – 2002. – № 77 (9893). – 28 вересня. – С. 1 – 2.
- Плиска М. Глобинщина: З історії створення міліції // Зоря Придніпров'я. – 2003. – 20 грудня. – № 99 (10018). – С. 2.
- Плиска М. Голодомор 1932 – 1933 р.р. на Глобинщині // Зоря Придніпров'я. – 2002 р. – № 66 (9882). – 21 серпня. – С. 2.
- Плиска М.Д. Глобинщина: Голод 1932 – 1933 років. – Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2009.
- Плиска М.Д. Іван Глоба – засновник міста Глобине. – Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2007.
- Покотило В. Історія одного бюста // Зоря комунізму. – 1980. – № 49 (6670). – 22 квітня. – С. 2.
- Покотило В. Стоїть обеліск... // Зоря Полтавщини. – 1968. – № 9 (10749). – 11 січня. – С. 3.

Полтавіка. Полтавська енциклопедія. Т. 12: Релігія і церква / Голов. ред.. О.А. Білоусько; Ред. Кол. Ю.М. Варченко, А.М. Киридон, В.О. Мокляк та ін. – Полтава: Видавн. «Полтавський літератор», 2009. – 756 с., іл.

Полтавська філармонія – 70 / упоряд. О.А. Білоусько, В.А. Пархоменко, Т.Т. Пустовіт. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2013. – 72 с., іл.

Полтавщина : Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: «Українська Енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1992. – 1024 с., іл.

Полтавщина у Великій Вітчизняній війні Радянського Союзу 1941 – 1945 рр.: Збірка документів і матеріалів. – К., 1977. – 276 с.

Попельнюх В.В. Щодо статусу чаплі жовтої *Ardeola galloides* Scop. та гоголя *Vincerphala clangula* L. у Середньому Придніпров'ї // Біорізноманіття України в світлі ноосферної концепції академіка В.І. Вернадського: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18-19 квітня 2013 р., ПНПУ імені В.Г. Короленка. – Полтава: Астроя, 2013. – С. 39 – 40.

Попельнюх В.В., Жарікова А.В. Тенденції щодо стану та перспектив охорони рідкісних тварин у Сульській затоці Кременчуцького водосховища // Біорізноманіття України в світлі ноосферної концепції академіка В.І. Вернадського: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18 – 19 квітня 2013 р., ПНПУ імені В.Г. Короленка. – Полтава: Астроя, 2013. – С. 70 – 71.

Попельнюх В.В., Заворотній О.М. Правові засади еколого-освітньої діяльності в національному природному парку «Нижньосульський» // Навколишнє середовище і здоров'я людини: Матеріали VI Всеукраїнського науково-практичного семінару (25 – 26 вересня 2012 р., м. Полтава). – Полтава: Астроя, 2013 С. 17 – 19.

Попов І. Під сонцем Батьківщини // Комуністичним шляхом. – 1968. – № 112 (4619). – 21 вересня. – С. 3.

Попов Х. [Х.П.] Матеріали для історії монастирей Полтавської єпархії в XVII і XVIII століттях // Полтавские епархиальные ведомости. Часть неофициальная. – Полтава, 1891 – 1 декабря. № 23. С. 907 – 926; 1892. № 24. 15 декабря. 1892 г. С. 1000 – 1014. – 1892. № 4. 15 февраля. С. 167 – 182. – С. 913 – 914.

Попсуй П. Вона піснями виспівала душу! Вона пісні ці дарувала нам!.. // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 81 (11015). – 22 жовтня. – С. 1 – 2.

Попсуй Т. З днем народження, рідне місто моє! // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 76 (11010). – 5 жовтня. – С. 1; 7.

Попсуй Т. Згадаймо ті часи... // Зоря Придніпров'я. – 2008. – 1 листопада. – № 84 (10507). – С. 1.

Попсуй Т. Ясний чудовий день на святі міста подарувала осінь золота // Зоря Придніпров'я – 2012. – № 74 (10909) – 6 жовтня. – С. 1 – 2.

Порубай А.Б. Позднепалеолитические местонахождения в устье Сулы // Обл. науч.-практич. конф., посвященная 100-летию со дня рождения М.Я. Рудинского / ТДиС. – Полтава, 1987. – С. 61.

Приймак А. Він назавжди залишився молодим... // Село полтавське. – 2014. – № 36(1167). – 11 вересня. – С. 3.

Приймак А. Хороша людина прийшла на зміну. // Село полтавське. – 2011. – № 40 (1017). – 14 жовтня. – С. 12.

Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення: Довідник / Редкол. В.Б. Леоненко та ін. – К.: Наука, 1999. – С. 92;

Природно-заповідний фонд України загальнодержавного значення : Довідник / Редкол.: В. Б. Леоненко та інші. – К., 1999. – 240 с.

Природно-заповідний фонд Української РСР. Реєстр-довідник / За ред. М. А. Воїтвенсько-го. – К.: Урожай, 1986. – 224 с.

Природоохоронні території Української РСР / За ред. Д.І. Проценко. – К.: Урожай, 1983.

Раїса Опанасівна Кириченко (некролог) // Зоря Полтавщини. – 2005. – 11 лютого. – С. 4.

Расько О. Чехословацька криза 1968-го: правдиві та вигадані сторінки // Село полтавське. – 2013. – № 33 (1112). – 22 серпня. – С. 18.

Ревегук В. За волю України. Нариси історії повстансько-партизанської боротьби на Полтавщині в 1917 – 1923 рр. – Полтава, 2007.

Регіональна екомережа Полтавщини / за ред.. О.М. Байрак. – Полтава : Верстка, 2010. – 214 с.

Роговий Ю. Довга дорога до «Свята...» (Слово для Батька). – Луганськ: Книжковий світ, 2000.

Роговий Ю. Посульська Тризна. – Луганськ: Книжковий світ, 2009.

Роговий Ю. Роса в червону ніч. – Полтава: Дивосвіт, 2006.

Роговий Ю.Ф. Орнітофауна Устимівського дендропарку // Роль охоронюваних природних територій у збереженні біорізноманіття: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю Канівського природного заповідника. – Канів, 1998. – С. 227 – 228.

Ротач П. Полтавська Шевченкіана: Спроба обласної (крайової) шевченківської енциклопедії. Кн. 2: А – Я. – Полтава «Дивосвіт», 2009. – 532 с., іл.

Рудик-Леуська Н.Я., Євтушенко М.Ю. Стан популяції ляща та пайтки Сулинської затоки Кременчуцького водосховища. – К.: Фітосоціоцентр, 2010. – 164 с.

Рудинський М. Деякі підсумки та ближчі завдання палеоетнологічних вивчень у межах УСРР // Антропологія: Річник Кабінету антропології ім. Ф. Вовка. – К.: ВУАН, 1931. – Вип. IV (1930).

Рудинський М. Досліди на Полтавщині: I. Климівка. II. Розшуки на Кременчуччині / Михайло Рудинський // Короткі звідомлення ВУАК за 1926 р. – К.: вид. ВУАК, 1927. – С. 144 – 153.

Рудинський М.Я. Результати екскурсії в Кременчуцький та Кобеляцький повіти 20.IX – 29.X.1922 р. / Публ. і ком. Мокляка В.О., Нестулі О.О. // Археологічний літопис Лівобережної України. – Полтава, 2003. – № 2/2002–1/2003.

Рутковская Л. М. Раннесредневековые памятники Левобережья Днепра / Л. М. Рутковская // Археологические открытия 1969 года. – М.: Наука, 1970. – С. 275 – 276.

Рутковская Л. М. Раскопки в Жовнино / Л. М. Рутковская // Археологические открытия 1970 года. – М.: Наука, 1971. – С. 288.

Рутковская Л.М. Археологические памятники IV-VI вв. в районе Кременчугского моря (Украина) / Лукерия Маркиановна Рутковская // Slovenska archeologia. – 1979. – № XXVII-2. – С. 317 – 364.

Самородов В.М. Чим славен Устимівський дендропарк? // Наш рідний край (Сторінки про природу та пам'ятки природи Полтавщини). – Полтава, 1990. – Вип. 5. – С. 41 – 46.

Самородов В.М., Білик О.М., Кір'ян М.В. Василь Устимович: портрет громадянина і паркобудівника // Природоохоронний рух на Полтавщині. Матеріали науково-практичної конференції. – Полтава: Верстка, 2006. – С. 16 – 19.

Самородов В.М., Білик О.М., Федько Р.М. Китайське гутаперчеве дерево під Кременчуком // Світ довкілля. Кременчуцький міський екологічний бюлетень. – 2009. – Вип. 14. – Грудень. – С. 14 – 16.

Самородов В.М., Сич К.С., Сіора О.І. Біолого-екологічні особливості ксантоцераса горобинистого в умовах Устимівського дендропарку // П'яті Каришинські читання. Всеукраїнська науково-методична конференція з проблем природничих наук, присвячена пам'яті А.П. Каришина, 65-річчю Ботанічного саду Полтавського педагогічного інституту, 30-річчю біостанціону «Лучки». – Полтава, 1998. – С. 106 – 107.

Самородов В.М., Сіора О.І., Сич К.С. Ліщина ведмежа в колекції Устимівського дендропарку // Збірник наукових праць. Екологія. Біологічні науки (випуск 1) / Полтавський держ. пед. ін-т – Полтава: Скайтек, 1999. – С. 41 – 44.

Селянський Рух на Україні середина XVIII – перша чверть XIX ст.: Збірник документів і матеріалів. – К.: Наукова думка, 1978.

Середньовічна історія Полтавщини (V – перша половина XVI ст.): Підручник для 7 кл. загальноосв. школи / О. А. Білоусько, О.Б. Супруненко, К. М. Мироненко; Полтав. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти ім. М. В. Остроградського. – Полтава: Оріяна, 2004.

Сидоренко Г. О., Махно Є. В., Телегін Д.Я. Довідник з археології України. Полтавська область / Г.О. Сидоренко, Є.В. Махно, Д.Я. Телегін / Ін-т археології АН УРСР; УТОПІК. – К.: Наукова думка, 1982. – 108 с., 2 карти.

Сидоренко Б. Устимівський дендрологічний парк на Кременчуччині // Тр. з лісової справи на Україні. – 1930. – Вип. XV. – С. 133 – 211.

Сіора О.І., Сич К.С. Устимівський дендрологічний парк // Квіти України. – 2001. – № 7. – С. 28 – 29.

Сліпченко В. Сумні дзвони Чорнобиля // Зоря Придніпров'я. – 2005. – № 31 (10153). – 23 квітня. – С. 2.

Смолій В.А. Турбаївське повстання 1789 – 1793 // Енциклопедія Історії України. – К.: Наук. думка, 2013. – Т. 10. – Т–Я. – С. 178.

Соколова І.М., Музиченко Н.В. Загадки гори Пивихи // Світ довкілля, 2011. – № 18. – березень. – С. 10 – 11.

Сорокопуд І. Відкрито пам'ятний знак // Зоря Придніпров'я. – 2007. – № 32 (10355). – 5 травня. – С. 1.

Сорокопуд І. Військовій операції «Дунай» – 45 років // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 70(11004). – 14 вересня. – С. 7.

Сорокопуд І. Вічна пам'ять // Зоря Придніпров'я. – 2008. – № 73 (10496). – 23 вересня. – С. 1.

Сорокопуд І. Вшановано пам'ять А.О. Бугайця // Зоря Придніпров'я. – 2012. – № 77 – 78 (10912). – 16 жовтня. – С. 1.

Сорокопуд І. О. Глобине: від хутора до міста. – Глобине: видавництво «Поліграфсервіс», 2003. – 334 с., іл.

Спогади Боталової Людмили, сестри загиблого // Робочий архів науково-дослідного методичного відділу Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського.

Справочная кларовая книга по Полтавской епархии на 1912 год. – Полтава, 1912. – 302 с.

Старожитності Кременчука : Археологічні пам'ятки території та округи міста / Супруненко О. Б., Кулатова І. М., Мироненко К. М. та ін.; ІА НАНУ; ЦОДПА; Кремен. КМ; [наук. і відп. ред. О.Б. Супруненко]. – Полтава – Кременчук : Археологія, 2004.

Строев П. Списки иерархов и настоятелей монастырей российской церкви. Составил из достоверных источников Павел Строев, ординарный академик Императорской С-Петербургской академии наук, член археографической комиссии и разных других ученых обществ. Издание археографической комиссии. – С-Петербург: Типография В.С. Балашева, 1877. – 122 с. – 1056+63 с.

Супруненко О. Курган в Манжелії / Олександр Супруненко // Зоря комунізму. – м. Глобине Полтавської обл. – 1983. – № 123. – 15 жовтня. – С. 4.

Супруненко О.Б. Кургани Нижнього Прип'їлля / О.Б. Супруненко, В.В. Шерстюк / Ін-т археології НАН України, Центр пам'яткознавства НАН і УТОПІК, ЦОДПА УК ПОДА. – К. : Гротеск, 2011.

Супруненко О.Б. Старожитності золотоординського часу Дніпровського лісостепового Лівобережжя / Супруненко О. Б., Приймак В. В., Мироненко К. М. / ЦП НАНУ і УТОПІК; ІА НАНУ; ЦОДПА. – К. – Полтава : Археологія, 2004. – (Мат-ли з підготовки «Зводу пам'яток історії та культури України» Полтавської і Сумської обл. : вип. 2).

Сусід В. Допоки сонце – житиме земля, яка Шевченка світові явила, гримітимуть, немов удари коваля, його слова і його правди сила! // Зоря Придніпров'я. – 2014. – № 19 (11053). – 15 березня. – С. 1.

Сухобоков О. В. Дніпровське Лісостепове Лівобережжя у VIII – XIII ст. / О. В. Сухобоков. – К. : Наукова думка, 1992. – 216 с.

Телегин Д. Я. Обследование зоны Кременчугского водохранилища / Д. Я. Телегин // Археологические открытия 1981 года. – М. : Наука, 1983. – С. 325 – 326.

Телегин Д. Я. Палеолит в устье реки Сулы / Д. Я. Телегин, А. Б. Порубай, В. Е. Баранов, В. А. Тараненко // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини. Третій обласний науково-практичний семінар. Квітень 1990. Тези доповідей [редкол. : Білоус Г. П., відп. ред., Журавель Г. Г., Кулатова І. М. та ін.]. – Полтава, 1990. – С. 64 – 65.

Телегин Д. Я. Поселения днепро-донецкой этнокультурной общности эпохи неолита / Д. Я. Телегин, Е. Н. Титова. – К. : Наук. думка, 1998. – С. 93 – 94.

Телегин Д. Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре / Д. Я. Телегин // Российская археология. – 1996. – № 2. – С. 131 – 142.

Телегин Д.Я. Днепро-донецкая культура // Археология Украинской ССР. – К. : Наук. думка, 1985. – Т. 1. – С. 167.

Телегин Д.Я. К вопросу о различиях в типологии позднепалеолитических индустрий Среднего Поднепровья и Южного Буга // Каменный век: памятники, методика, проблемы. – К.: Наук. думка, 1989. – С. 94 – 96.

Телегин Д.Я. Обследование зоны Кременчугского водохранилища // АО 1981 г. – М.: Наука, 1983.

Телегин Д.Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре // Российская археология. – М., 1996. – № 2.

- Телегін Д.Я., Порубай А.Б., Баранов В.Е., Тараненко В.Л. Палеолит в устьє реки Сулы // Охорона і дослідження пам'яток археології Полтавщини / Третій обл. наук.-практич. семінар. – Полтава, 1990. – С. 64.
- Телегін Д.Я. Посульская группа палеолитических стоянок на Нижнем Днепре // Российская археология. – М., 1996. – № 2. – С. 131 – 133, 139 – 141.
- Телегін Д. Я. Дніпро-донецька культура (до історії населення епохи неоліту – раннього металу півдня Східної Європи). – К. : Наук. думка, 1968. – С. 97 – 98.
- Телегін Д. Я. Неолітичні поселення лісостепового Лівобережжя і Полісся України // Археологія. – 1957. – Т. XI.
- Ткаченко П. Легенда спорту Глобинщини Юхим Іванович Білоус. // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 7 (10942). – 29 січня. – С. 2.
- Ткаченко П.А. Село моє. – [Глобине]: Глобинське видавництво «Поліграфсервіс», 2001. – С. 67 – 68.
- Товкачевский В.А. Неолитическое поселение у с. Поповка на р. Хоролє // КСИА АН УССР. – 1961. – Вып. 11. – С. 80 – 81.
- Трагічні відголоски АТО дісталися Зінькова // Базар Медіа в Україні. – 2014. – № 36 (626). – 11 вересня. – С. 5.
- Трегубенко І. Богатирі землі полтавської // Комсомолец Полтавщини. – № 4 (1366). – 1967. – 6 січня. – С. 4.
- У Глобиному відкрили пам'ятник засновнику міста // Вечірня Полтава.–2012. – № 40 (1023). – 3 жовтня. – С. 3.
- У Глобиному відкрили пам'ятник засновнику міста // Полтавська думка. – 2012. – № 40 (933). – 4 жовтня. – С. 2.
- У Глобинському районі – дні жалоби через загиблого в антитерористичній операції Руслана Рушака // Коло. – 2014. – № 28 (629). – 10 – 16 липня. – С. 2, портр.
- У Градизьку відкрили пам'ятник автору «Двох кольорів» // Вечірня Полтава. – № 19 (1002) – 2012 – 9 травня. – С. 3.
- Украинская Советская Энциклопедия. – К.: Главная редакция Украинской Советской Энциклопедии, 1980. – Т. 4.
- Украинский Советский Энциклопедический Словарь: В 3-х тт. / Редкол.: А.В. Кудрицкий и др. – К.: Глав. Ред. УСЕ, 1989. – Т. 3.
- Українська Радянська Енциклопедія. – 2-е вид. – К.: Головна редакція Української радянської енциклопедії, 1978. – Т. 2. – 544 с., іл.
- Українська Радянська Енциклопедія. – 2-е вид. – К.: Головна редакція УРЕ, 1980. – Т. 5. – 568 с., іл.
- Українська Радянська Енциклопедія.– 2-е вид. – Київ, Голов. ред. Української радянської енциклопедії, 1985 – Т. 12. – 574 с. іл.
- Українська Радянська Енциклопедія. – Київ: Головна Редакція Української Радянської Енциклопедії, 1961. – Т. 4: Данте – Ешелон. – 560 с., іл.
- Український Радянський Енциклопедичний Словник. У 3 тт. – 2-е вид. – К.: Головна редакція Української Радянської Енциклопедії, 1986. – Т. 1: А – Калібр.
- Устимівський дендропарк – зелена перлина Полтавщини / Укл. О. Байрак, О. Білик. – Полтава: ПП «Дивосвіт», 2013. – 38 с.
- Устимовский дендропарк (проспект) / Сост. М.В. Кирьян, В.Н. Самородов, Е.С. Сыч – Л., 1989. – 27 с.
- Федотов Є.С. Михайло Колачевський: музично-педагогічна спадщина. Навчальний посібник. – К.: ІЗМН, 1999.
- Федько Р., Білик О. Досвід інтродукції та акліматизації деревних лікарських рослин у дендрологічному парку «Устимівський» // Збірник наукових праць Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. – Серія «Екологія. Біологічні науки». – Вип. 5 (63). – Полтава, 2008. – С. 156 – 163
- Харченко Ю.В., Кір'ян В.М., Відаш Ю.І., Білик О.М. Історія та сьогодення дендрологічного парку «Устимівський» // Світ довкілля. Кременчуцький міський екологічний бюлетень. – 2013. – Вип. 24. – Березень. – С. 18 – 22.
- Хронологічний довідник про період тимчасової німецько-фашистської окупації населених пунктів Полтавської області 1941 – 1943 рр. – Полтава: АСМІ, 2005.
- Хто є хто на Полтавщині, Видатні земляки. Довідково-біографічне видання. Випуск другий. – К., 2004. – 272 с., іл.

- Цивенко І. В Турбаях 23 лютого 1943 року // Зоря комунізму. – 1957. – № 16(1279). – 24 лютого. – С. 2.
- Чепинога Т.І. Устимівський дендропарк. Путівник. – К.: Наукова думка, 1970. –39 с.
- Червона книга України. Рослинний світ / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 911 с.
- Червона книга України. Тваринний світ / Під заг. ред. члена-кореспондента НАН України І.А. Акімова. – К.: Глобалконсалтинг, 2009. – 623 с.
- Черниш О.П. Карта палеоліту УРСР // Наук. зап. / АН УРСР. Ін-т. сусп. наук. – К.: Вид-во АН УРСР, 1954. – Т. II (Матеріали і дослідження по археології УРСР).
- Черняков І.Т. Градижская экспедиция // АО 1986 г. – М.: Наука, 1988. – С. 348.
- Черчатий І. Вони представляли Полтавщину у вищих законодавчих органах // Полтавська думка. – 2001.
- Чирва Д. На фермі Героя // Соціалістична Глобинщина. – 1959. – № 67 (1613). – 7 червня. – С. 3.
- Чирченко О. А биль Афганістану в душі чомусь не замовкає... // Зоря Придніпров'я. – 2013. – № 13 (10948). – 19 лютого. – С. 2.
- Чорні тюльпани: Афганський мартиролог України. – К.: АТ «Друкарня «Столиця», 1999.
- Шаповал І. Я козачка твоя, Україно! // Культура і життя. – 2008. – №45 (4305). –5 листопада. – С. 1.
- Шевченко Н.П. Памятники чернолесской культуры Среднеднепровского Левобережья // Киммерийцы и скифы: ТД Всесоюзного семинара, посвященного памяти А.И. Тереножкина. – Кировоград: изд. ИА АН УССР, 1987. – Часть II. – С. 89 – 90.
- Шерстюк В. В. Розвідки на території Полтавської обл. у 2009 р. / В.В. Шерстюк // Археологічні дослідження в Україні 2009 / ред. кол. : Козак Д. Н., гол. ред., Михайлина Л. П., заст. гол. ред., Бунятян К. П., відп. секрет. та ін. – К. – Луцьк, 2010. – С. 470 – 472.
- Шерстюк В. До питання про час заснування монастирів на південно-східному польсько-литовському порубіжжі в XV – середині XVII ст. / В'ячеслав Шерстюк // Історія релігій в Україні. – 2013 рік. – У друзі.
- Шерстюк В. Кам'яні надгробки з курганных кладовищ XVII – XIX ст. Полтавщини / В'ячеслав Шерстюк // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні : зб. наук. статей / НДЦ «Часи козацькі, УТОПІК, Центр пам'яткознавства НАН України та ін. / ред. кол. : Титова О. М., відп. ред., Бондаренко І. П., Івакін Г. Ю. та ін. – К., 2011. – Вип. 20. – С. 130 – 135. – (Серія : «Бібліотечка «Часи козацькі»).
- Шерстюк В.В. Розвідки на території Полтавської обл. у 2009 р. / В.В. Шерстюк // Археологічні дослідження в Україні 2009 / ред. кол. : Козак Д. Н., гол. ред., Михайлина Л. П., заст. гол. ред., Бунятян К. П., відп. секрет. та ін. – К. – Луцьк, 2010. – С. 470 – 472.
- Шербак В.І., Майстрова Н.В., Семенюк Н.Є. Методологія районування гідроекосистем природно-заповідного фонду за їхніми абіотичними і біотичними характеристиками // Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. – 2012. – Т. 1 (26). – С. 125 – 134.
- Юдін В. В. В сентябре 43-го. – Полтава: Дивосвіт, 2010.
- Я світові потрібен як приклад, як можливість» / упорядник Юрій Роговий. – Полтава: Дивосвіт, 2009.
- Яненко З. Василь Васильович Устимович – поміщик, добродієць, дендролог // Архівний збірник на посвяту 100-річчя Полтавської вченої архівної комісії «Архіви і документальна спадщина Полтавщини: минуле, сучасне, перспективи (190 – 2003)»: Матеріали наукової конференції. – Полтава: АСМІ, 2003. – С. 189 – 192.
- Ярещенко Г. Жертвам – вічна пам'ять // Зоря Придніпров'я. – 2002. – № 49(9865). – 22 червня. – С. 1.
- Ярошевська Н. У Глобиному буде пам'ятник Кобзареві // Зоря Придніпров'я. – 2014. – № 4 (11038). – 18 січня. – С. 1.

Електронні ресурси:

- Електронний ресурс, режим доступу: <http://www.map.land.gov.ua/kadastrova-karta>
- Електронний ресурс. Режим доступу : <http://www.rujen.ru/index.php/%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%98%D0%96%D0%A1%D0%9A>.
- Електронний ресурс. Режим доступу : <http://www.rujen.ru/index.php/%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%94%D0%98%D0%96%D0%A1%D0%9A>

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

Електронний ресурс. Режим доступу: <http://np.pl.ua/2014/07/na-poltavschyni-pohovaly-25-richnoho-uchasnyka-ato-ruslana-ruschaka>; <http://nekropole.info/ua/Ruslan-Ruschak>.

Електронний ресурс. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Втрати_силових_структур_внаслідок_вторгнення_в_Україну_російських_військових_формувань_з_24_серпня_2014_року

Електронний ресурс. Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Втрати_силових_структур_внаслідок_вторгнення_в_Україну_російських_військових_формувань_з_24_серпня_2014_року

ПОКАЖЧИК пам'яток історії та культури Глобинського району

№№ пп.	Населений пункт	Назва об'єкту	Сторінка
1	2	3	4
1.	Глобине, м.	Курганний могильник (археол.)	72
2.	Глобине, м.	Курган I (археол.)	72
3.	Глобине, м.	Курган II (археол.)	72
4.	Глобине, м.	Курган III (археол.)	73
5.	Глобине, м.	Курган IV (археол.)	73
6.	Глобине, м.	Курган V (археол.)	73
7.	Глобине, м.	Курган VI (археол.)	73
8.	Глобине, м.	Братська могила радянських воїнів, жертв нацизму (1941) (іст.)	73
9.	Глобине, м.	Братська могила жертв нацизму та радянських військовополонених (1941 – 1943) (іст.)	74
10.	Глобине, м.	Братська могила радянських військовополонених (1941), пам'ятний знак полеглим землякам (1962) (іст.)	75
11.	Глобине, м.	Братські (37) та індивідуальна могили радянських воїнів 1943, 1944 (іст.)	76
12.	Глобине, м.	Будинок школи, в якій навчалися Скиба Анатолій Іванович, Павлик Ігор Анатолійович (1975) (іст.)	77
13.	Глобине, м.	Могила Боровика Сергія Кононовича (1993) (іст.)	78
14.	Глобине, м.	Могила Бугаєць Марії Кузьмівни (2012) (іст.)	79
15.	Глобине, м.	Могила Курченка Василя Єрофейовича (1983) (іст.)	80
16.	Глобине, м.	Могила Павлика Ігоря Анатолійовича (1983) (іст.)	81
17.	Глобине, м.	Могила Плиски Миколи Дмитровича (2009) (іст.)	81
18.	Глобине, м.	Могила Скиби Анатолія Івановича (1983) (іст.)	82
19.	Глобине, м.	Могили радянських воїнів (1943 – 1944) (іст.)	83
20.	Глобине, м.	Пам'ятне місце загибелі учасників громадянської війни (1920) (іст.)	83
21.	Глобине, м.	Пам'ятний знак Глобі Івану Яковичу, козаку, засновнику міста Глобине (1999) (іст.)	84
22.	Глобине, м.	Пам'ятний знак жертвам Голодомору (1932 – 1933) (іст.)	85
23.	Глобине, м.	Пам'ятний знак комсомольцям 1920-х років (1968) (іст.)	85
24.	Глобине, м.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1952, 2002) (іст.)	86
25.	Глобине, м.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1956, 2005) (іст.)	86
26.	Глобине, м.	Пам'ятний знак учасникам бойових дій в Афганістані (2002) (іст.)	87

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

27.	Глобине, м.	Пам'ятний знак учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській Атомній електростанції (2007) (іст.)	88
28.	Глобине, м.	Пам'ятник Глобі Івану Яковичу засновнику міста козаку (2012) (іст.)	89
29.	Глобине, м.	Пам'ятник Шевченку Тарасу Григоровичу (2014) (іст.)	89
30.	Бабичівка, с.	Курганний могильник I (археол.)	92
31.	Бабичівка, с.	Курганний могильник II Могили Арнацької (археол.)	92
32.	Бабичівка, с.	Курган (археол.)	93
33.	Бабичівка, с.	Майдан «Могила Майчиха» (археол.)	93
34.	Бабичівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1960) (іст.)	94
35.	Багни, с.	Майдан, пізнє середньовіччя (археол.)	95
36.	Балабушині Верби, с.	Курган I (археол.)	95
37.	Балабушині Верби, с.	Курган II (археол.)	95
38.	Балабушині Верби, с.	Майдан I «Могила Готвянка» (Готвянська, Голтвянка), Курган III, енеоліт – ранній залізний вік, XVII ст. (археол.)	96
39.	Балабушині Верби, с.	Майдан II «Товста могила», пізнє середньовіччя (археол.)	97
40.	Битакове Озеро, с.	Курган I (археол.)	98
41.	Битакове Озеро, с.	Курган II (археол.)	98
42.	Бориси, с.	Курганний могильник (археол.)	98
43.	Бориси, с.	Курган I (археол.)	99
44.	Бориси, с.	Курган II (археол.)	99
45.	Бориси, с.	Курган III (археол.)	99
46.	Бориси, с.	Курган IV (археол.)	99
47.	Бориси, с.	Курган V «Могила Чвердина» (археол.)	99
48.	Бориси, с.	Курган VI (археол.)	100
49.	Бориси, с.	Курган VII «Могила Грициха» (археол.)	100
50.	Бориси, с.	Братська могила радянських воїнів (1943), могила Борисенка Василя Павловича (1945), пам'ятний знак полеглим землякам (1957) (іст.)	101
51.	Бориси, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (іст.)	102
52.	Бориси, с.	Могила Авер'янова Василя Петровича (1943) (іст.)	103
53.	Бориси, с.	Могила Торубари Василя Івановича (1944) (іст.)	103
54.	Бориси, с.	Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1965) (іст.)	104
55.	Броварки, с.	Курган I (археол.)	105
56.	Броварки, с.	Курган II (археол.)	105
57.	Броварки, с.	Курган III (археол.)	106
58.	Броварки, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)	107
59.	Броварки, с.	Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)	107

60.	Броварки, с.	Пам'ятний знак на честь трьох синів родини Таранів (1960-ті) (іст.)	108
61.	Броварки, с.	Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1968) (іст.)	109
62.	Бугаївка, с.	Стоянка, пізня доба верхнього палеоліту (Бугаївка I) (археол.)	109
63.	Бугаївка, с.	Поселення, епоха бронзи (Бугаївка II) (археол.)	110
64.	Бугаївка, с.	Курганный могильник I (археол.)	111
65.	Бугаївка, с.	Курганный могильник II (археол.)	111
66.	Бугаївка, с.	Курганный могильник III (археол.)	111
67.	Бугаївка, с.	Грунтовой могильник I, ранній залізний вік (археол.)	113
68.	Бугаївка, с.	Курган I (археол.)	113
69.	Бугаївка, с.	Курган II (археол.)	113
70.	Бугаївка, с.	Курган III (археол.)	113
71.	Бугаївка, с.	Курган IV «Овеча Могила» (археол.)	114
72.	Бугаївка, с.	Курган V (археол.)	114
73.	Бугаївка, с.	Курган VI (археол.)	115
74.	Бугаївка, с.	Майдан «Могила Ковалаха», пізнє середньовіччя (археол.)	115
75.	Бугаївка, с.	Могили жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)	116
76.	Бугаївка, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1967) (іст.)	116
77.	Васьківка, с.	Поселення I, ранній залізний вік (Васьківка III) (III – V ст. н. е.) (археол.)	117
78.	Васьківка, с.	Поселення II, ранній залізний вік (Васьківка IV) (XI – VIII ст.н. е.) (археол.)	117
79.	Васьківка, с.	Стоянка I, доба фінального палеоліту (археол.)	118
80.	Васьківка, с.	Стоянка II, доба верхнього палеоліту (археол.)	118
81.	Васьківка, с.	Курган I (археол.)	119
82.	Васьківка, с.	Курган II (археол.)	119
83.	Васьківка, с.	Курган III (археол.)	119
84.	Васьківка, с.	Майдан, пізнє середньовіччя (археол.)	120
85.	Великі Кринки, с.	Курганный могильник I (археол.)	120
86.	Великі Кринки, с.	Курганный могильник II (археол.)	120
87.	Великі Кринки, с.	Курганный могильник III (археол.)	120
88.	Великі Кринки, с.	Курганный могильник IV (археол.)	121
89.	Великі Кринки, с.	Курганный могильник V (археол.)	121
90.	Великі Кринки, с.	Курган I (археол.)	121
91.	Великі Кринки, с.	Курган II (археол.)	121
92.	Великі Кринки, с.	Курган III (археол.)	122
93.	Великі Кринки, с.	Курган IV (археол.)	122
94.	Великі Кринки, с.	Курган V (археол.)	122
95.	Великі Кринки, с.	Курган VI (археол.)	122
96.	Великі Кринки, с.	Курган VII (археол.)	122

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

97.	Великі Кринки, с.	Курган VIII (археол.)	122
98.	Великі Кринки, с.	Курган IX (археол.)	123
99.	Великі Кринки, с.	Курган X (археол.)	123
100.	Великі Кринки, с.	Курган XI (археол.)	123
101.	Великі Кринки, с.	Курган XII (археол.)	123
102.	Великі Кринки, с.	Курган XIII (археол.)	123
103.	Великі Кринки, с.	Курган XIV «Могила Мишоловська» (археол.)	124
104.	Великі Кринки, с.	Курган XV (археол.)	124
105.	Великі Кринки, с.	Майдан I «Могила Мишеловська» (археол.)	124
106.	Великі Кринки, с.	Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)	125
107.	Великі Кринки, с.	Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)	125
108.	Великі Кринки, с.	Братська могила радянських воїнів, підпільників (1941, 1942) (іст.)	126
109.	Великі Кринки, с.	Братські могили радянських воїнів, військовополонених, жертв нацизму (1941 – 1943), могила Колосова Миколи Іоновича (Івановича) (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1967, 1983) (іст.)	126
110.	Великі Кринки, с.	Будинок, де розміщувалася Великокринківська районна жандармерія (1941 – 1943) (іст.)	127
111.	Великі Кринки, с.	Меморіальна дошка на честь Кириченко Раїси Панасівни (2011) (іст.)	128
112.	Великі Кринки, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)	129
113.	Великі Кринки, с.	Могила Епецького Леоніда Володимировича (1991) (іст.)	130
114.	Великі Кринки, с.	Могила Соценка Андрія Васильовича (2004) (іст.)	131
115.	Великі Кринки, с.	Могила Сухорука Петра Марковича (2000) (іст.)	132
116.	Великі Кринки, с.	Пам'ятний знак на честь військових частин, які звільнили село від гітлерівських загарбників (1983) (іст.)	133
117.	Великі Кринки, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1967) (іст.)	133
118.	Весела Долина, с.	Курган (археол.)	134
119.	Весела Долина, с.	Майдан «Могила Самоварова» пізні середньовіччя (археол.)	134
120.	Весела Долина, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1957) (іст.)	135
121.	Весела Долина, с.	Могила Ляховенко Тетяни Григорівни (2007) (іст.)	136
122.	Весела Долина, с.	Пам'ятний знак на честь визволителів села (1996) (іст.)	136
123.	Вишеньки, с.	Курган (археол.)	137
124.	Вітки, с.	Курганний могильник I (археол.)	137
125.	Вітки, с.	Курганний могильник II (археол.)	138
126.	Вітки, с.	Курганний могильник III (археол.)	138
127.	Вітки, с.	Курган I (археол.)	138
128.	Вітки, с.	Курган II (археол.)	139

129.	Вітки, с.	Курган III (археол.)	139
130.	Вітки, с.	Майдан «Стовбова Могила», доба міді – раннього залізного віку, XVII ст. (археол.)	139
131.	Ганнівка, с.	Курганний могильник (археол.)	141
132.	Ганнівка, с.	Курган I (археол.)	141
133.	Ганнівка, с.	Курган II (археол.)	141
134.	Глибоке, с.	Курган (археол.)	141
135.	Глибоке, с.	Майдан I «Могила Федоренська» (археол.)	142
136.	Глибоке, с.	Могили жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)	142
137.	Глушкове Друге, с.	Курган I (археол.)	142
138.	Глушкове Друге, с.	Курган II (археол.)	143
139.	Горби, с.	Братські могили учасників громадянської війни (1920), радянських воїнів (1942, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1963) (іст.)	143
140.	Горби, с.	Будинок, де жив Глібов Леонід Іванович (поч. XIX ст.) (іст.)	144
141.	Горби, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)	145
142.	Горби, с.	Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1967) (іст.)	145
143.	Градизьк, смт.	Гора Пивиха – ландшафтний заказник місцевого значення (природа)	146
144.	Градизьк, смт.	Стоянка, ур. Скакалка, доба верхнього палеоліту (Градизьк I) (археол.)	148
145.	Градизьк, смт.	Стоянка, ур. Гардашівка, доба верхнього палеоліту (Градизьк II) (археол.)	149
146.	Градизьк, смт.	Поселення, епоха бронзи (Градизьк IV) (археол.)	150
147.	Градизьк, смт.	Поселення, ранній залізний вік (Градизьк V) (XI — перш. пол.VIII ст. до н. е.) (археол.)	150
148.	Градизьк, смт.	Поселення, ранній залізний вік (Градизьк VI) (археол.)	151
149.	Градизьк, смт.	Поселення, пізньосередньовічний час (Градизьк VII) (археол.)	151
150.	Градизьк, смт.	Поселення доби пізнього енеоліту пивихинської культури – «Пивихинське поселення», сліди поселення доби бронзи та селища ранньослов'янського часу (Градизьк IX), (археол.)	152
151.	Градизьк, смт.	Грунтовий могильник, ранній залізний вік (археол.)	153
152.	Градизьк, смт.	Курганний могильник I (археол.)	153
153.	Градизьк, смт.	Курганний могильник II, група майданів I, місце Пивської битви 1561 р. (археол., істор.)	153
154.	Градизьк, смт.	Курган I (археол.)	157
155.	Градизьк, смт.	Курган II «Могила Князева» (археол.)	158
156.	Градизьк, смт.	Курган III (археол.)	158
157.	Градизьк, смт.	Курган IV (археол.)	158
158.	Градизьк, смт.	Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)	159

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

159.	Градизьк, смт.	Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)	159
160.	Градизьк, смт.	Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1957) (іст.)	160
161.	Градизьк, смт.	Місце табору смерті, братські могили жертв нацизму (1941 – 1943) (іст.)	160
162.	Градизьк, смт.	Могила Крата Павла Сергійовича (1983) (іст.)	161
163.	Градизьк, смт.	Могила Усса Степана Миколайовича (2014) (іст.)	162
164.	Градизьк, смт.	Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр., та політичних репресій 1930 – 1950-х рр. (1994) (іст.)	163
164а.	Градизьк, смт.	Пам'ятний знак Запорозькому козацтву (2012) (істор.)	163
165.	Градизьк, смт.	Пам'ятник Білашу Олександровичу Івановичу (2012) (іст.)	164
166.	Градизьк, смт.	Пивогірського (Пивського) Миколаївського монастиря місце розташування XVII – XVIII ст. (Градизьк VIII), (археол., істор.)	165
167.	Гриньки, с.	Курганний могильник I (археол.)	169
168.	Гриньки, с.	Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)	169
169.	Гриньки, с.	Меморіальна дошка Лисенку Миколі Віталійовичу (1964) (іст.)	169
170.	Гриньки, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)	171
171.	Гриньки, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1968) (іст.)	171
172.	Гриньки, с.	Пам'ятник Лисенку Миколі Віталійовичу (1956), пам'ятна дошка (1964) (іст.)	172
173.	Гриньки, с.	Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1952) (іст.)	173
174.	Демченки, с.	Поселення I, неоліт, епоха бронзи, раннє середньовіччя (Лука-I) (археол.)	173
175.	Демченки, с.	Поселення II, доба пізньої бронзи (Демченки II) (археол.)	174
176.	Демченки, с.	Поселення III, доба бронзи, селище середини I тис. н. е. (Демченки III) (археол.)	175
177.	Демченки, с.	Курган I (археол.)	175
178.	Демченки, с.	Курган II (археол.)	176
179.	Демченки, с.	Курган III (археол.)	176
180.	Демченки, с.	Курган IV (археол.)	176
181.	Демченки, с.	Майдан (археол.)	176
182.	Демченки, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1960-ті) (іст.)	176
183.	Жовтневе, с.	Курганний могильник (археол.)	177
184.	Жовтневе, с.	Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1967) (іст.)	177
185.	Жорняки, с.	Курган I (археол.)	178
186.	Жорняки, с.	Курган II (археол.)	178
187.	Жорняки, с.	Курган III (археол.)	179
188.	Жуки, с.	Курганний могильник I (археол.)	179
189.	Жуки, с.	Курганний могильник II (археол.)	180

190.	Жуки, с.	Курган I (археол.)	181
191.	Жуки, с.	Курган II (археол.)	181
192.	Жуки, с.	Курган III (археол.)	181
193.	Жуки, с.	Курган IV (археол.)	181
194.	Жуки, с.	Курган V (археол.)	181
195.	Жуки, с.	Майдан «Роблена Могила» (археол.)	182
196.	Жуки, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1956) (іст.)	184
197.	Жуки, с.	Будинок школи, в якій навчався Бугаєць Анатолій Олександрович (1948 – 1955, 2012) (іст.)	184
198.	Жуки, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)	185
199.	Заможне, с.	Глибочанський – ботанічний заказник місцевого значення (природа)	186
200.	Заможне, с.	Заможненський – ландшафтний заказник місцевого значення (природа)	188
201.	Заможне, с.	Псільський – ландшафтний заказник місцевого значення (природа)	188
202.	Заможне, с.	Курганний могильник (археол.)	189
203.	Заможне, с.	Курган I (археол.)	190
204.	Заможне, с.	Курган II (археол.)	190
205.	Заможне, с.	Курган III (археол.)	191
206.	Заможне, с.	Майдан, пізнє середньовіччя (археол.)	191
207.	Заможне, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1954) (іст.)	191
208.	Заможне, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)	192
209.	Землянки, с.	Пам'ятник Кириченко Раїсі Панасівні (2008) (іст.)	193
210.	Землянки, с.	Пам'ятник-погруддя Котовському Григорію Івановичу (1980) (іст.)	193
211.	Зубані, с.	Поселення, неоліт (археол.)	194
212.	Зубані, с.	Курган I (археол.)	195
213.	Зубані, с.	Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)	195
214.	Зубані, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)	195
215.	Іванове Селище, с.	Стоянка I, епоха неоліту; поселення III, доба пізньої бронзи; місцезнаходження давньоруського часу (Іванове Селище V) (археол.)	196
216.	Іванове Селище, с.	Стоянка II, епоха неоліту; поселення IV, доба пізньої бронзи; селище XVII – XVIII ст. (Іванове Селище VI) (археол.)	198
217.	Іванове Селище, с.	Стоянка III, епоха неоліту; поселення V, доба пізньої бронзи; місцезнаходження черняхівської культури та козацької доби (Іванове Селище VII) (археол.)	199

218.	Іванове Селище, с.	Поселення I, неоліт, епоха бронзи, раннє середньовіччя (Піски-I) (археол.)	200
219.	Іванове Селище, с.	Поселення II, доба бронзи (Іванове Селище II) (археол.)	201
220.	Іванове Селище, с.	Поселення VI, доба пізньої бронзи (Іванове Селище VIII) (археол.)	201
221.	Іванове Селище, с.	Селище I, черняхівська культура (Іванове Селище III) (друга чверть I тис. н. е.) (археол.)	202
222.	Іванове Селище, с.	Селище II, черняхівська культура (Іванове Селище IV) (друга чверть I тис. н. е.) (археол.)	202
223.	Іванове Селище, с.	Курганий могильник I (археол.)	203
224.	Іванове Селище, с.	Курганий могильник II (археол.)	204
225.	Іванове Селище, с.	Курганий могильник III (археол.)	204
226.	Іванове Селище, с.	Курган (археол.)	205
227.	Іванове Селище, с.	Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)	205
228.	Іванове Селище, с.	Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)	205
229.	Іванове Селище, с.	Пам'ятник-погруддя Енгельсу Фрідріху (1967) (іст.)	206
230.	Кагамлик, с.	Стоянка I, доба верхнього палеоліту (Кагамлик II) (археол.)	207
231.	Кагамлик, с.	Стоянка II, доба верхнього палеоліту (Кагамлик III) (археол.)	208
232.	Кагамлик, с.	Поселення I доби бронзи, селище черняхівської культури, ґрунтовий могильник доби пізньої бронзи та черняхівської культури (2 пол. II тис. до н. е., 2 чв. I тис. н. е.) (Кагамлик I «Радуцьківське (Вирвихвіст) поселення») (археол.)	208
233.	Кагамлик, с.	Поселення II, епоха бронзи (XIV – XII ст. до н. е.) (Кагамлик IV) (археол.)	211
234.	Кагамлик, с.	Поселення III, ранній залізний вік (XI – VIII ст. до н. е.) (Кагамлик V) (археол.)	211
235.	Кагамлик, с.	Курганий могильник I (археол.)	212
236.	Кагамлик, с.	Курганий могильник II (археол.)	212
237.	Кагамлик, с.	Курган I (археол.)	213
238.	Кагамлик, с.	Курган II (археол.)	214
239.	Кагамлик, с.	Курган III (археол.)	214
240.	Кагамлик, с.	Курган IV (археол.)	214
241.	Кагамлик, с.	Курган V (археол.)	215
242.	Кагамлик, с.	Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1965) (іст.)	215
243.	Канівщина, с.	Курган I (археол.)	216
244.	Канівщина, с.	Курган II (археол.)	216
245.	Канівщина, с.	Курган III (археол.)	216
246.	Канівщина, с.	Братські могили (6) радянських воїнів (1943) (іст.)	216
247.	Кирияківка, с.	Курган (археол.)	217

248.	Кириязівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)	217
249.	Кириязівка, с.	Місце загибелі Зигіна Олексія Івановича (1943) (іст.)	218
250.	Кириязівка, с.	Могила Білоуса Юхима Івановича (1957) (іст.)	219
251.	Кириязівка, с.	Пам'ятне місце загибелі учасників громадянської війни Бутиріна Опанаса Андрійовича та, Бреславського Івана Онопрійовича (1920) (іст.)	220
252.	Кириязівка, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1964) (іст.)	220
253.	Ковнівціщина, с.	Курганний могильник (археол.)	221
254.	Ковнівціщина, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1955, 2010) (іст.)	221
255.	Коломицівка, с.	Курганний могильник (археол.)	221
256.	Коломицівка, с.	Курган I (археол.)	222
257.	Коломицівка, с.	Курган II (археол.)	222
258.	Кордубанове, с.	Могили (4) радянських воїнів (1941) (іст.)	222
259.	Кордубанове, с.	Могила Кравченка Михайла Микитовича (1983) (іст.)	222
260.	Корещина, с.	Будинок, у якому жила Кириченко Раїса Панасівна (1948) (іст.)	223
261.	Корещина, с.	Меморіальний комплекс: могили Кириченко Раїси Панасівни, (2005), Кириченка Миколи Михайловича (2013), Корж Марії Євдокимівни (1998) (іст.)	224
262.	Корещина, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам 1955 (іст.)	227
263.	Котлярське, с.	Курганний могильник «Могили Гострої» (археол.)	227
264.	Крива Руда, с.	Курган I (археол.)	227
265.	Крива Руда, с.	Курган II (археол.)	228
266.	Куп'євате, с.	Курган I (археол.)	228
267.	Куп'євате, с.	Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)	228
268.	Куп'євате, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1985) (іст.)	229
269.	Ламане, с.	Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)	229
270.	Ламане, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1960) (іст.)	230
271.	Ламане, с.	Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)	231
272.	Липове, с.	Національний природний парк «Нижньосульський» (природа)	231
273.	Липове, с.	Стоянка, пізня доба верхнього палеоліту (Липове I) (археол.)	234
274.	Липове, с.	Курганний могильник I (археол.)	234
275.	Липове, с.	Курганний могильник II (археол.)	235
276.	Липове, с.	Курган I (археол.)	235
277.	Липове, с.	Курган II (археол.)	235
278.	Липове, с.	Курган III (археол.)	235
279.	Липове, с.	Курган IV (археол.)	235
280.	Липове, с.	Курган V (археол.)	236

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

281.	Липове, с.	Курган VI (археол.)	236
282.	Липове, с.	Могила радянського воїна (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)	237
283.	Липове, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1960) (іст.)	237
284.	Липове, с.	Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1955) (іст.)	238
285.	Лукашівка, с.	Курганний могильник (археол.)	238
286.	Лукашівка, с.	Курган I (археол.)	239
287.	Лукашівка, с.	Курган II (археол.)	239
288.	Лукашівка, с.	Курган III (археол.)	239
289.	Лукашівка, с.	Курган IV (археол.)	239
290.	Лукашівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)	239
291.	Лукашівка, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)	241
292.	Майданівка, с.	Поселення, ранній залізний вік (III – поч. V ст. н. е.) (археол.)	241
293.	Майданівка, с.	Курганний могильник (археол.)	241
294.	Майданівка, с.	Курган (археол.)	241
295.	Майданівка, с.	Майдан, пізнь середньовіччя (археол.)	242
296.	Малинівка, с.	Курган I (археол.)	242
297.	Малинівка, с.	Курган II, Майдан «Могила Дігтярна», пізнь середньовіччя (археол.)	242
298.	Малинівка, с.	Курган III (археол.)	242
299.	Малинівка, с.	Курган IV (археол.)	243
300.	Малинівка, с.	Курган V (археол.)	243
301.	Малинівка, с.	Курган VI (археол.)	243
302.	Малинівка, с.	Курган VII (археол.)	243
303.	Малинівка, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)	243
304.	Малинівка, с.	Могила Чекунова Василя Івановича (1941), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)	244
305.	Манжелія, с.	Манжеліївський – ботанічний заказник місцевого значення (природа)	245
306.	Манжелія, с.	Городище і поселення (XII – XIII ст.), нашарування містечка Манжелія козацької епохи (XVII – XVIII ст.) (археол.)	245
307.	Манжелія, с.	Поселення, епоха бронзи, ранньослов'янський час (Манжелія II) (археол.)	248
308.	Манжелія, с.	Селище I, черняхівська культура (IV – поч. V ст.), давньоруський час (XII – XIII ст.) (археол.)	248
309.	Манжелія, с.	Селище II, черняхівська культура (IV – поч. V ст.) (археол.)	249
310.	Манжелія, с.	Курганний могильник, майдан, енеоліт, бронзовий та ранній залізний віки (IV – I тис. до н. е.), козацька доба (XVII ст.) (археол.)	249

311.	Манжелія, с.	Курган I (археол.)	250
312.	Манжелія, с.	Курган II (археол.)	250
313.	Манжелія, с.	Курган III (археол.)	251
314.	Манжелія, с.	Курган IV (археол.)	251
315.	Манжелія, с.	Курган V (археол.)	251
316.	Манжелія, с.	Курган VI (археол.)	251
317.	Манжелія, с.	Курган VII (археол.)	252
318.	Манжелія, с.	Автомобіль ГАЗ-ММ (1934, 1969) (техн.)	252
319.	Манжелія, с.	Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)	252
320.	Манжелія, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)	253
321.	Манжелія, с.	Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (1992) (іст.)	253
322.	Мар'їне, с.	Курган I (археол.)	254
323.	Мар'їне, с.	Курган II (археол.)	254
324.	Мозоліївка, с.	Стоянка, доба верхнього палеоліту (Мозоліївка I) (археол.)	255
325.	Мозоліївка, с.	Курган I (археол.)	255
326.	Мозоліївка, с.	Курган II (археол.)	256
327.	Мозоліївка, с.	Курган III «Могила-Кучіна»(археол.)	256
328.	Мозоліївка, с.	Курган IV (археол.)	256
329.	Мозоліївка, с.	Курган V (археол.)	256
330.	Мозоліївка, с.	Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)	257
331.	Набережне, с.	Курганний могильник I (археол.)	258
332.	Набережне, с.	Курганний могильник II (археол.)	258
333.	Набережне, с.	Курганний могильник III (археол.)	258
334.	Набережне, с.	Майдан, пізнє середньовіччя (археол.)	259
335.	Набережне, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1976) (іст.)	259
336.	Новодорожне, с.	Курган (археол.)	260
337.	Новодорожне, с.	Майдан, пізнє середньовіччя (археол.)	260
338.	Новоселівка, с.	Курганний могильник (археол.)	260
339.	Обознівка, с.	Курганний могильник I (археол.)	261
340.	Обознівка, с.	Курганний могильник II (археол.)	261
341.	Обознівка, с.	Курганний могильник III (археол.)	261
342.	Обознівка, с.	Курган I (археол.)	261
343.	Обознівка, с.	Курган II (археол.)	262
344.	Обознівка, с.	Курган III (археол.)	262
345.	Обознівка, с.	Майдан, пізнє середньовіччя (археол.)	262
346.	Обознівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1960) (іст.)	263

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

347.	Обознівка, с.	Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)	263
348.	Обознівка, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1960-ті) (іст.)	264
349.	Обознівка, с.	Церква Богоявлення Господнього (1896 – 1901) (архітектура)	264
350.	Опришки, с.	Курганний могильник I (археол.)	266
351.	Опришки, с.	Курганний могильник II (археол.)	266
352.	Опришки, с.	Курган I (археол.)	266
353.	Опришки, с.	Курган II (археол.)	266
354.	Опришки, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)	267
355.	Опришки, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)	267
356.	Павлівка, с.	Курганний могильник I (археол.)	268
357.	Павлівка, с.	Курганний могильник II (археол.)	268
358.	Пелехівщина, с.	Курган I (археол.)	269
359.	Пелехівщина, с.	Курган II (археол.)	269
360.	Петрівка, с.	Селище черняхівської культури (друга чверть I тис. н. е.) (Петрівка I) (археол.)	270
361.	Петрівка, с.	Курган I (археол.)	270
362.	Петрівка, с.	Курган II (археол.)	270
363.	Петрівка, с.	Курган III (археол.)	270
364.	Петрівка, с.	Курган IV (археол.)	271
365.	Петрівка, с.	Група майданів, Курган V (археол.)	271
366.	Петрівка, с.	Майдан I, пізнє середньовіччя (археол.)	271
367.	Петрівка, с.	Майдан II (археол.)	272
368.	Петрівка, с.	Братська могила жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1991, 2013) (іст.)	272
369.	Петрівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1956) (іст.)	273
370.	Петрівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)	273
371.	Петрівка, с.	Могила Панченка Михайла Тихоновича (1959) (іст.)	274
372.	Петрівка, с.	Церква Святої Живоначальної Трійці (архітектура)	275
373.	Пироги, с.	Курганний могильник I (археол.)	278
374.	Пироги, с.	Курганний могильник II (археол.)	278
375.	Пироги, с.	Курганний могильник III (археол.)	278
376.	Пироги, с.	Курган I (археол.)	278
377.	Пироги, с.	Курган II (археол.)	279
378.	Пироги, с.	Курган III (археол.)	279
379.	Пироги, с.	Курган IV (археол.)	279
380.	Пироги, с.	Курган V (археол.)	279

381.	Пирого, с.	Братська могила жертв Голодомору (1932 – 1933) рр. (1990) (іст.)	279
382.	Пирого, с.	Братська могила радянських воїнів (1941), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)	280
383.	Пирого, с.	Будинок школи, де навчалися Борисенко Василь Павлович (1940), Тарасенко Володимир Олександрович (1963 – 1966) (іст.)	281
384.	Пирого, с.	Будинок школи, де навчався Книш Олександр Євгенович (1976) (іст.)	282
385.	Пирого, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)	283
386.	Пирого, с.	Могила Книша Олександра Євгеновича (1984) (іст.)	283
387.	Пирого, с.	Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1963) (іст.)	284
388.	Погреби, с.	Курганний могильник (археол.)	285
389.	Погреби, с.	Курган I (археол.)	285
390.	Погреби, с.	Курган II (археол.)	285
391.	Погреби, с.	Курган III (археол.)	286
392.	Погреби, с.	Курган IV (археол.)	286
393.	Погреби, с.	Курган V (археол.)	286
394.	Погреби, с.	Курган VI (археол.)	286
395.	Погреби, с.	Курган VII (археол.)	287
396.	Погреби, с.	Курган VIII (археол.)	287
397.	Погреби, с.	Курган IX (археол.)	287
398.	Погреби, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943) (іст.)	287
399.	Погреби, с.	Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)	288
400.	Погреби, с.	Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)	288
401.	Погреби, с.	Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1956) (іст.)	289
402.	Погреби, с.	Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)	290
403.	Попівка, с.	Гирло Хоролу – гідрологічний заказник місцевого значення (природа)	290
404.	Попівка, с.	Кут – ботанічний заказник місцевого значення (природа)	291
405.	Попівка, с.	Стоянка (доба неоліту, V – III тис. до н. е.), сліди селища ранньослов'янського часу (Попівка I («Попівське поселення»)) (археол.)	292
406.	Попівка, с.	Курганний могильник I (археол.)	295
407.	Попівка, с.	Курганний могильник II (археол.)	295
408.	Попівка, с.	Курганний могильник III (археол.)	296
409.	Попівка, с.	Курган (археол.)	296
410.	Попівка, с.	Братська могила радянських воїнів, військовополонених (1942, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)	296

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

411.	Попівка, с.	Братські могили (3) радянських воїнів (1943) (іст.)	297
412.	Попівка, с.	Братські могили (3) радянських воїнів (1943) (іст.)	297
413.	Попівка, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2005) (іст.)	298
414.	Попівка, с.	Могила Білоград Уляни Михайлівни (1989), Білоград Марії Павлівни (2004) (іст.)	299
415.	Пронозівка, с.	Стоянка, доба верхнього палеоліту (Пронозівка I) (археол.)	300
416.	Пронозівка, с.	Поселення, ранній залізний вік (Пронозівка II) (археол.)	300
417.	Пронозівка, с.	Грунтовий могильник (?), ранній залізний вік (археол.)	301
418.	Пронозівка, с.	Курган I (археол.)	301
419.	Пронозівка, с.	Курган II (археол.)	301
420.	Пронозівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)	301
421.	Пронозівка, с.	Будинок школи, в якій навчався Куницький Олександр Юрійович (1963) (іст.)	302
422.	Пронозівка, с.	Могила Куницького Олександра Юрійовича (1986) (іст.)	303
432.	Пронозівка, с.	Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)	304
424.	Пронозівка, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1970) (іст.)	305
425.	Проценки, с.	Курганний могильник (археол.)	305
426.	Проценки, с.	Курган I (археол.)	305
427.	Проценки, с.	Курган II (археол.)	305
428.	Проценки, с.	Курган III (археол.)	306
429.	Проценки, с.	Курган IV (археол.)	306
430.	Проценки, с.	Курган V (археол.)	306
431.	Проценки, с.	Майдан, пізніє середньовіччя (археол.)	306
432.	Пузикове, с.	Курган (археол.)	306
433.	Пузикове, с.	Братська могила радянських воїнів (1943) (іст.)	307
434.	Пузикове, с.	Могила радянського воїна (1941) (іст.)	307
435.	Пузикове, с.	Могила Рушчака Руслана Олександровича (2014) (іст.)	308
436.	Пузикове, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1955) (іст.)	308
437.	Пустовійтове, с.	Курганний могильник I (археол.)	309
438.	Пустовійтове, с.	Курган I (археол.)	309
439.	Пустовійтове, с.	Курган II (археол.)	309
440.	Пустовійтове, с.	Курган III, Майдан I (археол.)	310
441.	Пустовійтове, с.	Братські могили (3) радянських воїнів (1943, 1944), пам'ятний знак полеглим землякам (1955) (іст.)	310
442.	Пустовійтове, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1999) (іст.)	311
443.	Пустовійтове, с.	Могила Вихристюка Сергія Григоовича (2014) (іст.)	312
444.	Пустовійтове, с.	Могила Грущенко Раїси Федорівни (1996) (іст.)	312

445.	Пустовійтове, с.	Могила Панченко Анастасії Юхимівній (1981) (іст.)	313
446.	Радалівка, с.	Стоянка I, доба неоліту; поселення III, доба бронзи; сліди селища ранньослов'янського часу («Дубове I» (Радалівка III)) (археол.)	314
447.	Радалівка, с.	Стоянка II, доба неоліту («Дубове II» (Радалівка IV)) (археол.)	316
448.	Радалівка, с.	Поселення I, ранній залізний вік (археол.)	316
449.	Радалівка, с.	Поселення II, неоліт, епоха бронзи (археол.)	317
450.	Радалівка, с.	Курганний могильник I (археол.)	317
451.	Радалівка, с.	Курганний могильник II (археол.)	317
452.	Радалівка, с.	Курган I (археол.)	318
453.	Радалівка, с.	Курган II (археол.)	318
454.	Радалівка, с.	Курган III (археол.)	318
455.	Радалівка, с.	Курган IV (археол.)	318
456.	Радалівка, с.	Курган V (археол.)	318
457.	Радалівка, с.	Курган VI (археол.)	318
458.	Радалівка, с.	Курган VII (археол.)	319
459.	Радалівка, с.	Курган VIII (археол.)	319
460.	Радалівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)	319
461.	Радалівка, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1990) (іст.)	320
462.	Романівка, с.	Місцезнаходження I, епоха бронзи, раннє середньовіччя (археол.)	320
463.	Романівка, с.	Курганний могильник I, майдан 1 (археол.)	320
464.	Романівка, с.	Курганний могильник II (археол.)	321
465.	Романівка, с.	Курган I (археол.)	321
466.	Романівка, с.	Курган II (археол.)	322
467.	Романівка, с.	Курган III (археол.)	322
468.	Романівка, с.	Курган IV (археол.)	322
469.	Романівка, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (1993) (іст.)	322
470.	Романівка, с.	Могила Швець-Харченка Григорія Юхимовича (1941) (іст.)	323
471.	Романівка, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1980) (іст.)	323
472.	Руда, с.	Курганний могильник I (археол.)	324
473.	Руда, с.	Курганний могильник II (археол.)	324
474.	Руда, с.	Курган I (археол.)	324
475.	Руда, с.	Курган II (археол.)	324
476.	Руда, с.	Курган III (археол.)	325
477.	Руда, с.	Курган IV (археол.)	325

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

478.	Святилівка, с.	Святилівський – орнітологічний заказник загальнодержавного значення (природа)	325
479.	Святилівка, с.	Сулинський – ландшафтний заказник загальнодержавного значення (природа)	327
480.	Святилівка, с.	Археологічний комплекс I: городище та селище давньоруського літописного «града» Желні (Желді), козацького сотенного містечка Жовнин (Святилівка I) (археол.)	329
481.	Святилівка, с.	Археологічний комплекс II: городище, селище та могильник давньоруського часу в ур. Палянівщина (Святилівка II) (археол.)	333
482.	Святилівка, с.	Археологічний комплекс III: городище, селище та могильник давньоруського літописного «града» Воїнь (Святилівка III) (археол.)	334
483.	Святилівка, с.	Археологічний комплекс IV: городище, селище та могильник давньоруського часу в ур. кол. х. Миклашевського (Святилівка IV) (археол.)	336
484.	Святилівка, с.	Поселення I, доба пізньої бронзи (Святилівка VI) (археол.)	338
485.	Святилівка, с.	Поселення II, доба бронзи та ранній залізний вік (Святилівка VIII), (археол.)	338
486.	Святилівка, с.	Поселення III, раннє середньовіччя (Святилівка X) (археол.)	339
487.	Святилівка, с.	Поселення IV, доба бронзи, селище черняхівської культури та козацького часу (Святилівка XI) (археол.)	339
488.	Святилівка, с.	Селище I, давньоруський час (Святилівка VII) (археол.)	340
489.	Святилівка, с.	Селище II, черняхівська культура (Святилівка XII) (археол.)	340
490.	Святилівка, с.	Стоянка, пізня доба верхнього палеоліту (Святилівка IX) (археол.)	340
491.	Святилівка, с.	Місцезнаходження доби бронзи та передскіфського часів; селище II та ґрунтовий могильник II черняхівської культури в ур. Носенки (Святилівка V) (IV – V ст. н. е.), (археол.)	341
492.	Святилівка, с.	Ґрунтовий могильник I «Біленкові Бурти» доби бронзи, черняхівської культури (IV – V ст. н. е.), літописного міста Желні (Жовнин) давньоруського часу (рубіж X – XI – перша половина XIII ст.), козацького сотенного містечка Жовнин та нової доби (XVII – XIX ст.); Курганний могильник I (археол.)	342
493.	Святилівка, с.	Курган (археол., істор.)	345
494.	Святилівка, с.	Майдан (археол.)	347
495.	Святилівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1956) (іст.)	347
496.	Святилівка, с.	Братська могила учасників громадянської війни (1920) (іст.)	347
497.	Святилівка, с.	Могила Бурбиги Івана Григоровича (1993) (іст.)	348
498.	Святилівка, с.	Могила Святого Миколи Йосиповича (1968) (іст.)	349

499.	Святилівка, с.	Могили жертв Голодомору 1932 – 1933 рр., пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (1932 – 1933, 2008) (іст.)	350
500.	Святилівка, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1955) (іст.)	351
501.	Святилівка, с.	Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу (1967) (іст.)	351
502.	Семимогили, с.	Курганний могильник (археол.)	352
503.	Семимогили, с.	Група майданів I, курган в ур. Семимогили, енеоліт – ранній залізний вік, пізніє середньовіччя (археол.)	352
504.	Семимогили, с.	Пам'ятне місце садиби Калачевського Михайла Миколайовича кін. XIX ст. (іст.)	354
505.	Семимогили, с.	Пам'ятний знак полеглим землякам (1958) (іст.)	355
506.	Середпільля, с.	Курган I (археол.)	356
507.	Середпільля, с.	Курган II (археол.)	356
508.	Середпільля, с.	Курган III (археол.)	356
509.	Середпільля, с.	Братські могили (5) радянських воїнів (1941, 1943) (іст.)	356
510.	Сидори, с.	Курган (археол.)	357
511.	Сиротенки, с.	Курган I (археол.)	357
512.	Сиротенки, с.	Курган II (археол.)	357
513.	Сиротенки, с.	Курган III (археол.)	358
514.	Сиротенки, с.	Курган IV (археол.)	358
515.	Сиротенки, с.	Курган V (археол.)	358
516.	Сиротенки, с.	Майдан, пізніє середньовіччя (археол.)	358
517.	Сиротенки, с.	Братські могили (4) радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1954) (іст.)	358
518.	Сіренки, с.	Пам'ятний знак жертвам Голодомору 1932 – 1933 рр. (1992) (іст.)	359
519.	Старий Хутір, с.	Курганний могильник (археол.)	360
520.	Старий Хутір, с.	Курган (археол.)	360
521.	Степове, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)	360
522.	Струтинівка, с.	Курганний могильник (археол.)	361
523.	Струтинівка, с.	Курган I (археол.)	361
524.	Струтинівка, с.	Курган II (археол.)	361
525.	Тимошівка, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2008) (іст.)	362
526.	Турбаї, с.	Поселення I, епоха бронзи (археол.)	362
527.	Турбаї, с.	Стоянка (доба неоліту, V – IV тис. до н. е.); поселення II (ранній залізний вік) (Турбаї II) (археол.)	362
528.	Турбаї, с.	Курган I (археол.)	363
529.	Турбаї, с.	Курган II (археол.)	364
530.	Турбаї, с.	Курган III (археол.)	364
531.	Турбаї, с.	Курган IV (археол.)	364

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

532.	Турбаї, с.	Курган V (археол.)	364
533.	Турбаї, с.	Братська могила жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)	364
534.	Турбаї, с.	Братська могила радянських воїнів (1941) (іст.)	365
535.	Турбаї, с.	Могила Верхолаба Юрія Михайловича (1987) (іст.)	366
536.	Турбаї, с.	Пам'ятне місце антикріпосницького повстання селян в селі Турбаї (1789 – 1793) (іст.)	366
537.	Турбаї, с.	Пам'ятник Ульянову (Леніну) Володимирі Іллічу 1960 (іст.)	368
538.	Устимівка, с.	Устимівський – дендрологічний парк загальнодержавного значення (природа)	369
539.	Устимівка, с.	Курган I (археол.)	373
540.	Устимівка, с.	Курган II (археол.)	374
541.	Устимівка, с.	Курган III (археол.)	374
542.	Устимівка, с.	Курган IV (археол.)	374
543.	Устимівка, с.	Курган V (археол.)	374
544.	Устимівка, с.	Курган VI (археол.)	375
545.	Устимівка, с.	Курган VII (археол.)	375
546.	Устимівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1962) (іст.)	375
547.	Устимівка, с.	Будинок, де жив Роговий Феодосій Кирилович, друга половина ХХ ст. (іст.)	376
548.	Устимівка, с.	Меморіальна дошка Недоступу Михайлу Трохимовичу	377
549.	Устимівка, с.	Могила Недоступа Михайла Трохимовича (1980) (іст.)	377
550.	Устимівка, с.	Могила Рогового Феодосія Кириловича (1992) (іст.)	378
551.	Устимівка, с.	Пам'ятник Вавилову Миколі Івановичу 1987 (іст.)	379
552.	Устимівка, с.	Садиба Устимовича Василя Васильовича (1893) (іст.)	379
553.	Федорівка, с.	Поселення I, ранній залізний вік (III – V ст. н. е.) (Федорівка I) (археол.)	381
554.	Федорівка, с.	Поселення II, неоліт (IV тис. до н. е.) (Федорівка II) (археол.)	382
555.	Федорівка, с.	Місцезнаходження, неоліт (IV – III тис. до н. е.) (Федорівка III) (археолог.)	382
556.	Федорівка, с.	Стоянка, доба неоліту (Федорівка IV), курган IV (археол.)	383
557.	Федорівка, с.	Курганний могильник I (археол.)	383
558.	Федорівка, с.	Курганний могильник II (археол.)	383
559.	Федорівка, с.	Курган I (археол.)	383
560.	Федорівка, с.	Курган II (археол.)	384
561.	Федорівка, с.	Курган III (археол.)	384
562.	Федорівка, с.	Братська могила учасників громадянської війни (1918), радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1974) (іст.)	384
563.	Федорівка, с.	Братська учасників громадянської війни (1918), могила радянських воїнів, жертв війни (1941, 1942) (іст.)	385

564.	Федорівка, с.	Могила Коваленка Дмитра Михайловича (Косарика Дмитра) (1992) (іст.)	386
565.	Федорівка, с.	Могили жертв Голодомору 1932–1933 рр. (2008) (іст.)	387
566.	Фрунзівка, с.	Селище черняхівської культури, друга чверть I тис. н. е. (Фрунзівка I) (археол.)	388
567.	Фрунзівка, с.	Курган I (археол.)	389
568.	Фрунзівка, с.	Курган II (археол.)	389
569.	Фрунзівка, с.	Курган III (археол.)	389
570.	Фрунзівка, с.	Курган IV (археол.)	389
571.	Фрунзівка, с.	Курган V (археол.)	390
572.	Фрунзівка, с.	Майдан I, пізні середньовіччя (археол.)	390
573.	Фрунзівка, с.	Майдан II «Могила Белікова», пізні середньовіччя (археол.)	390
574.	Фрунзівка, с.	Майдан III «Могила Вегова», пізні середньовіччя (археол.)	390
575.	Фрунзівка, с.	Майдан IV «Могила Якубова», пізні середньовіччя (археол.)	391
576.	Фрунзівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)	391
577.	Фрунзівка, с.	Пам'ятник Фрунзе Михайлу Васильовичу (1967) (іст.)	392
578.	Фрунзівка, с.	Пам'ятник-погруддя Чорноволенку Івану Григоровичу (1993) (іст.)	392
579.	Фрунзівка, с.	Церква Святої Живоначальної Трійці (архітектура)	393
580.	Черевані, с.	Курганний могильник (археол.)	395
581.	Черевані, с.	Братська могила радянських військовополонених (1941) (іст.)	395
582.	Черевані, с.	Братська могила радянських воїнів (1944) (іст.)	396
583.	Черевані, с.	Могила Хильчука Василя Никифоровича (2000) (іст.)	396
584.	Шевченки, с.	Місце поховання жертв Голодомору 1932 – 1933 рр. (2003) (іст.)	397
585.	Шепелівка, с.	Курганний могильник (археол.)	398
586.	Шепелівка, с.	Курган (археол.)	398
587.	Шепелівка, с.	Братська могила радянських воїнів (1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1954) (іст.)	399
588.	Шепелівка, с.	Пам'ятний знак жертвам Голодомору (1932 – 1933) та політичних репресій (1992) (іст.)	399
589.	Шушвалівка, с.	Стоянка I, палеоліт (Шушвалівка I) (археол.)	400
590.	Шушвалівка, с.	Стоянка II, доба верхнього палеоліту (Шушвалівка II) (археол.)	400
591.	Шушвалівка, с.	Стоянка III, доба верхнього палеоліту (Шушвалівка III «ШушвалівкаII/III») (археол.)	401
592.	Шушвалівка, с.	Стоянка IV, доба верхнього палеоліту (Шушвалівка IV) (археол.)	401
593.	Шушвалівка, с.	Курган (археол.)	402
594.	Шушвалівка, с.	Могила радянського воїна (1943) (іст.)	404

Звід пам'яток історії та культури України: Полтавська область

595.	Яроші, с.	Курганний могильник «Могили Гарцевої» (археол.)	404
596.	Яроші, с.	Курган I (археол.)	404
597.	Яроші, с.	Курган II (археол.)	405
598.	Яроші, с.	Курган III (археол.)	405
599.	Яроші, с.	Курган IV (археол.)	405
600.	Яроші, с.	Курган V (археол.)	405
601.	Яроші, с.	Курган VI (археол.)	405
602.	Яроші, с.	Курган VII (археол.)	406
603.	Яроші, с.	Курган VIII (археол.)	406
604.	Яроші, с.	Братська могила радянських військовополонених (1941) (іст.)	406
605.	Яроші, с.	Братська могила радянських воїнів (1941, 1943), пам'ятний знак полеглим землякам (1959) (іст.)	406

ПОКАЖЧИК імен та географічних назв

- А.**
- Абашев С.Ш. 408
 Абашева А.З. 408
 Абдарахімов М. 408
 Абдулай У 408
 Абдулов М. 408
 Абеторов Х. 408
 Абзелловський район 582, 583
 Абрамов Д.М. 408
 Абрамова М.М. 577
 Абрамушкін Г.В. 408
 Абсатаров Х.А. 408
 Абсатарова Х. 408
 Абубакіров К.А. 408
 Абубакірова Б. 408
 Абус М. 408
 Авдалово, с. 577
 Авдалян К.Т. 408
 Авдеев С.Т. 408
 Авдеева 408
 Авер'янов В.П. 103, 408
 Авер'янова П.Г. 409
 Авраменко Л.Ф. 409
 Авраменко М.Ю. 409
 Австралія 225
 Австрія 206
 Агаков О.П. 409
 Агакова 409
 Агибдіно, с. 506
 Адамівка, с. 488
 Адан, м. 473
 Аджарська область 492
 Адлов С. 409
 Ажиков М.М. 409
 Азгамов Х. 409
 Азербайджанська РСР 419
 Айбергенов Ж. 409
 Айнінський район 449
 Ақдарынський район 567
 Ақдарьянський район 576
 Акімов М.П. 20, 369
 Акімов М.Р. 409
 Акімова Є.К. 409
 Акжурганський район 510
 Ақмолинська область 441
 Ақополь, с. 432
 Аксатинський район 524
 Аксюк Т.Н. 571
 Актанов І. 409
 Актанова Ж. 409
 Актюбинська область 408, 516
 Актюбинський район 408
 Акулово, с. 541
 Акунов Д. 413
 Алапаєвськ, м. 439
 Алапаєвський район 439
 Алашверо, м. 474
 Албаши, х. 130
 Алдан, приіск 530
 Алейськ, м. 414
 Александрія, с. 494
 Александров В.В. 409
 Александров В.Є. 409
 Александров Є.А. 409
 Алексеев М.Г. 409
 Алексин, м. 421
 Алжир 225
 Алма-Ата, м. 408, 428, 443, 455, 480, 504, 517, 533
 Алма-Атинська область 449, 480, 510, 533, 548, 553, 586
 Алтайський край 414, 440, 441, 444, 452, 456, 490, 517, 528, 534, 542, 545, 570, 573, 574, 585, 587, 598
 Алтинкульський район 568, 592
 Алтинов М. 409
 Алшеевський район 593
 Альметьевський район 549
 Амелін К.А. 409
 Амеліна О.Ф. 409 – 410
 Америка 21, 370
 Америка Південна 380
 Америка Північна 380
 Америка Центральна 380
 Амурська область 556
 Ананін Г.А. 410
 Андижанська область 436, 450, 471, 475, 500, 516, 549, 568, 569, 592, 599, 600
 Андреев Н. 173
 Андреев Т.І. 410
 Андреев В.Д. 410
 Андреев П.І. 410
 Андреев Т.І. 410
 Андреев Т.І. 410
 Андреева А.П. 410
 Андреева Є.І. 410
 Андреева І.Я. 410
 Андриєнко Т.Л. 20, 147, 186, 188, 290, 325, 327
 Андриєць В.А. 79, 160, 195, 379

- Андрівка, с. 91, 439
Андриянівка, с. 273, 365, 483
Анінський район 535
Анісімов В.І. 410
Аніськін В.Г. 410
Аніськін Г.І. 410
Анкудінов К.П. 410
Анкудінов М.К. 288, 410
Антоненко І.Ю. 410
Антоненко М.М. 410
Антонівка, с. 419, 459
Антонов М.М. 411
Антонов О.В. 411
Антонов П.І. 411
Антонова А.А. 411
Антонова С.А. 411
Антонович-Мельник К.М. 388
Антощенко О.О. 273, 411
Анциборенко П.О. 229
Анциборенко Т.П. 411
Анцифоров Т.М. 411
Анюнина Д.М. 411
Анюнін І.В. 411
Аполлонівка, с. 451
Апрельца, с. 589
Апришко І. 411
Арандаренко М.І. 9
Арасламов Н. 411
Арбачев М.П. 411
Арестов П.І. 411
Арестова Є.Є. 411
Аресько В.Ф. 411
Аржаков О.Г. 412
Аржаков П.О. 412
Арзамас, ст. 504
Арзамаський район 579
Аркадацький район 492
Аркідак, м. 447
Арнацька, могила 92, 93
Аронов Ю.С. 412
Арсеньєвський район 567\
Арський район 414
Артемівськ, м. 571
Артемівський район 528
Артемов І.В. 412
Артемовськ, п. 594
Артюшенко А.П. 412
Артюшенко В.М. 257
Архангельськ, м. 537, 547, 561
Архангельська область 282, 283, 409, 431,
436, 510, 519, 525, 526, 537, 547, 548, 550,
551, 560, 566, 585, 595
Архипенко Ф. 412
Асауленко І.С. 412
Асауленко К.М. 412
Асауленко П.Г. 412
Асауленко Ф.М. 412
Асафатов А.І. 412
Асафатова 412
Аскендаров М.А. 412
Аскінський район 429
Астаф'єв І.Я. 412
Асташковський район 510
Астрадамовський район 499
Астрахань, м. 512
Атамасов П.П. 412
Атамасова М.М. 412
Аургазінський район 583
Афанасьєв В.С. 288, 412
Афанасьєв-Чужбинський О. 91
Афганістан див. Демократична Республіка
Афганістан
Ахмадишин С.С. 413
Ахмедов А.К. 413
Ахмедов Н. 413
Ахмедов У. 413
Ахмедова А. 413
Ахмедова Н. 451
Ахмеров А. 413
Ахметов Г.М. 413
Ахметов М. 413
Ахунова Н. 413
Ашгабат, м. 302
Аширов Д. 413
Аширова Л. 413
Ашхабад, м. 302, 304, 425
Ашхабадська область 470
- Б.**
Б.Агімово, с. 500
Бабак М.П. 413
Бабак П. 413
Бабанівський район 433
Бабанський район 505, 506, 507, 521, 530,
531, 536, 543, 558, 589
Бабенки, с. 554
Бабенко 413
Бабенко М.А. 413
Бабенко М.В. 88
Бабичиха, могила, курган 155
Бабичі, с. 441
Бабичівка, с. 16, 17, 46, 57, 59, 64, 70, 74, 92,
93, 94, 95, 116, 141, 259, 378, 422, 431,
445, 446, 456, 474, 484, 516, 517, 540, 551,
554, 556, 565, 583, 593
Бабичівська сільська рада 8, 92, 258, 369
Бабій В.І. 413
Бабін О.Ф. 414
Бабурін С.Т. 414
Бабуріна А.Є. 414
Бабушкін В.А. 414\
Бавикін І.Г. 414
Бавикіна П.І. 414
Бавлінський район 562, 563
Багачанський район 437
Багачка Друга, с. 541

- Багіно, с. 419
 Багни, с. 95
 Багров О.В. 135
 Багров О.І. 414
 Багорова Є.І. 414
 Бажан М.П. 17
 Базарна, ст. 565
 Базарносізганський район 498, 565
 Базилевський, поміщик 51
 Базилевські, родина 19, 49, 50, 51
 Байкалово, с. 489
 Байкаловський район 489
 Баймуратов Д.Г. 414
 Баймуратова г. 414
 Байновка, с. 539
 Байрак О.М. 20, 147, 186, 245, 290, 325, 327, 370
 Байрак, с. 494, 495, 556
 Байсунський район 542
 Баймбетов Б. 414
 Баймбетова У. 414
 Бакланове, х. 268
 Бактіров Ж. 456
 Бала А.Т. 414
 Бала С.А. 414
 Балабушині Верби, с. 26, 95, 96, 97, 310
 Балаклейський район 475
 Балакля, с. 445, 506
 Балатон, озеро 130
 Баликш, с. 410
 Балбердін О.Г. 414
 Балбердінова С.Г. 414
 Балковський Б.Є. 20, 370
 Балюк Г.А. 415
 Балюк Я.Г. 415
 Балюки, с. 415, 417, 528
 Балюкова 415
 Балясне, с. 436, 444, 513, 597, 601
 Бальмен Я. де 91
 Барабанов М.П. 415
 Барабанова П.Т. 415
 Барабаш Є.Т. 415
 Барабаш С.К. 415
 Барабашов В.О. 415
 Бараков О.І. 415
 Баракон, ст. 575
 Баранівка, с. 547
 Баранов В.Є. 36, 234, 340
 Баранов В.І. 110, 209, 210
 Баранов М.М. 415
 Баранчук 415
 Баранчук П.О. 415
 Барашево, с. 445, 446
 Барашна, с. 467
 Барашов, с. 477
 Барбай Б. 415
 Барбай І. 415
 Барбалів В.А. 415
 Барблін Є.Д. 415
 Барбліна С.М. 415
 Баришніков Микола М. 416
 Баришніков Михайло М. 416
 Баришський район 425
 Барінов Ф.І. 416
 Баркіна О.І. 431
 Бармен, м. 206
 Бармін А.Н. 416
 Барнаул, м. 517
 Барнаулський район 573
 Баршкиська АРСР 549
 Басань, с. 599
 Баси, с. 446
 Батурино, с. 544
 Батьки, с. 439, 441, 450, 451, 452, 469, 484
 Батьківський район 522
 Бахаров О.І. 416
 Бахмач, м. 131
 Бахшалів А.Б. 416
 Бацула Н.А. 416
 Башкаян М.В. 416
 Башкиська АРСР 408, 409, 414, 429, 437, 452, 453, 466, 471, 494, 516, 527, 532, 538, 563, 567, 574, 578, 583, 582, 583, 593, 594
 Башкірцев Є.П. 416
 Башкірцева К.М. 416
 Башта П.А. 55
 Баядеровка, с. 490
 Бебер Я.Л. 416
 Бевуз Ф.А. 416
 Бежанов Т. 416
 Безбородов Д.О. 416
 Безбородько О. 144
 Безверхній А.К. 417
 Безверхній С.А. 417
 Безденежний В.С. 417
 Безденежний С. 417
 Безимянка, ст. 490
 Безнадійний М.О. 417
 Безпальєо І.Д. 417
 Безпалько М. 417
 Безручко А.М. 417
 Безручко Я.Д. 417
 Безуглий Н.С. 417
 Безяєв О.П. 417
 Безяєва М.Т. 417
 Белевський район 411
 Беліченко В.С. 417
 Беліченко Л.М. 417
 Белюк Я.Г. 417
 Беляковська В.І. 418
 Беляковський О.М. 418
 Бельтюков В.К. 418
 Бемазаров Г. 417
 Бердик І.М. 418
 Бердикулов А. 240
 Бердів С. 418

- Берддулов У. 418
Бердніков І.Я. 418
Бердніков Я.Г. 418
Берегова М.А. 418
Бережна М.С. 440
Бережний М.П. 418
Бережников А.І. 418
Береза Л.І. 418
Березанка, с. 541
Березанський район 427, 584
Березнянський район 541
Березова Рудка, с. 91
Березовське, с. 526
Березовський район 526
Берестівка, с. 572
Беречково, с. 410
Берешвіл Г.М. 418
Бераулу, м. 193
Беркезіна Є.Й. 450
Беркут С.Г. 418
Берлін, м. 349
Бесарабська губернія 193
Беседіна І.С. 20, 370
Бетяги, с. 60, 125, 126
Бетягівська сільська рада див. Битягівська сільська рада
Бетягівський яр 126
Бешенковицький район 515
Бештенко М.В. 418
Бедушкін В.І. 418
Белкін В.В. 418
Белкова Могила, майдан 390
Белінський район 540
Белоблоцький 419
Белоблоцький І.А. 419
Белов В.О. 419
Белова А.Г. 419
Беловодська М.П. 419
Беловодський І.С. 419
Белозерное, с. 417
Беляев Ю.Н. 419
Беляева Є.В. 419
Бельський Д.В. 419
Бидгощ, м. 349
Бижин, с. 464
Биков В.С. 419
Биков С.І. 419
Биковська О.Г. 419
Биковський М.К. 419
Битакове Озеро, с. 57, 98, 181, 184, 267, 268
Битягівська сільська рада 6, 7
Биховець П.Г. 419
Бичко ВФ. 419
Бичков М.А. 419
Бичков О.Ю. 419
Бичкова Є.В. 420
Бібаші, с. 599
Бідасов В.М. 420
Бієрь, с. 482
Бікадоров І.В. 420
Білаш Є.А. 164
Білаш О.І. 64, 70, 164, 165
Білаш О.П. 420
Білаш Я.Г. 420
Білгород, м. 399
Білгородська область 532
Біленко Д.Т. 375
Біленкові бугри, ур.
Біленкові Бурти, ур. 31, 32, 38, 43, 330, 342, 343
Біленько Г.М. 420
Біленько Д.Т. 420
Білий В.М. 420
Білий М.П. 420
Білик В. 20, 369
Білик Г.К. 420
Білик О.М. 20, 370, 373
Білики, с. 587
Білич О.П. 420
Білідін Ф.С. 420
Білогор'є, с. 486
Білогор'ївський район 486
Білоград А.Т. 128, 299, 420
Білоград М.П. 299
Білоград П.Т. 128, 299
Білоград У.М. 299
Білозір Г.Л. 420
Білокінь Г.Т. 420
Білокінь І.Г. 420
Білорусія 130
Білоруська РСР 429, 475, 476
Білоус В.І. 420
Білоус Ю.М. 219
Білоусівка, с. 91, 219
Білоусько О.І. 421
Білоусько О.К. 420
Білоцерківка, с. 437, 468
Білоцерківський район 482
Білоярський район 484
Білявський М.С. 421
Біляки, с. 317
Біляківська сільська рада 317
Бірки, с. 462
Біробіджанський район 462
Благовіщенка, с. 485
Благовіщенський район 494, 542
Благодарненський район 494
Близуки могили, кургани 155
Бляблін Ф.С. 421
Блябліна М.Г. 421
Бобров П.Ф. 421
Бобров, м. 535
Боброва П.М. 421
Бобровицький район 540
Бобровський район 540, 541
Боганюк М.С. 161

- Богатирський район 447
 Богатов С.С. 421
 Богатовський район 559
 Богачев С.М. 421
 Богачева А.І. 421
 Богачов С.М. 288
 Богданов М.Є. 421
 Богданова М.І. 421
 Богдановський В.С. 368
 Богдарева Г.К. 577
 Богинський З.В. 421
 Богно О.Р. 421
 Богодучівський район 596
 Богомолов М.О. 421
 Богомолова А.О. 421
 Богородчани, с. 577
 Богородчанський район 577
 Богороский П. 90
 Богоявленське, с. 52, 354
 Богуніно, с. 419
 Богуславська Т.О. 492
 Бодайбо, м. 594, 595
 Бодов І.В. 422
 Бодяньський П.І. 11
 Божки, с. 520
 Бойко А.Г. 422
 Бойко З.Д. 421
 Бойко І.І. 422
 Бойко Л.Н. 422
 Бойко М.І. 422
 Бойко О.Ф. 422
 Боістальський район 524
 Бокідько І.І. 422
 Бокій І.Я. 422
 Боков І.Ю. 422
 Бокова Г.М. 422
 Болгарія 350
 Болговоє, м. 520
 Болдарев Я.В. 55, 56
 Болдов В.Я. 422
 Болтинськ (?), с. 420
 Большаков В.П. 422
 Большаков С.О. 422
 Большакова А.М. 422
 Больше Тархани, с. 573
 Большево, ст. 509
 Больше-Тарханський район 573
 Больш-Мурба, с. 551
 Бонгун 59
 Бондар В.В. 224
 Бондар В.І. 422
 Бондар О.Є. 422
 Бондаренко 423
 Бондаренко В.Д. 423
 Бондаренко В.О. 422
 Бондаренко Г.І. 423
 Бондаренко Г.Я. 423
 Бондаренко Д.А. 423
 Бондаренко К.І. 423
 Бондаренко М.С. 423
 Бондаренко О.Ф. 423
 Бондаренко О.Я. 423
 Бондаренко С.Р. 423
 Бондарь С.П. 422
 Бондур Ф.Г. 423
 Бонтюк, с. 277
 Борблик Є.Д. 423
 Бордашевка, с. 537
 Борешвіл Г.М. 423
 Борзенський район 541
 Борисенко В.П. 101, 102, 281, 423
 Борисенко Г.Й. 424
 Борисенко М.Н. 423
 Бориси, с. 103,
 Бориси, с. 16, 57, 64, 59, 70, 74, 99, 100,
 102, 278, 281, 409, 420, 423, 473, 505, 517,
 522, 538, 540, 571, 573, 585
 Борисівська сільська рада 6, 7, 8
 Борисов І.І. 424
 Борисов Матвій О. 424
 Бориспіль, м. 61, 160, 234, 529, 582
 Борове, с. 410, 417
 Боровик С.К. 78, 79
 Бородавка Ф.А. 424
 Бородавка Ф.О. 240
 Бородай Г.Т. 424
 Бородай М.Г. 424
 Бородієнко П.С. 424
 Бородяньська Г.А. 582
 Бородько М.К. 424
 Бородько П.К. 424
 Борський район 543
 Борщагівка, с. 569
 Борщенко В.Ю. 424
 Боса Л.П. 424
 Боса О.Ф. 485
 Босий І.М. 424
 Бохаріно, с. 581
 Бочкарев Є.П. 424
 Бочкарев М.І. 425
 Бочкарьов Є.П. 288
 Бочко А.О. 425
 Бочков В.П. 425
 Бочков П.І. 425
 Бошга Г.М. 280
 Бошга М.М. 280
 Бояркін А.І. 425
 Бражник І.І. 425
 Бражник М.М. 425
 Бражник М.П. 425
 Бражник П.І. 425
 Браславський І.О. 53, 54, 143, 144, 220
 Братик М.І. 425
 Братко 425
 Братко Є.Д. 425
 Брбань О.Г. 425

- Бреславський І.О. 53, 54, 143, 144, 220
Брехов М.М. 425
Брецьков М.В. 425
Бригадирівський район 7
Бриж І.П. 425
Бриж М.І. 280
Бриж Ф.М. 425
Брижатенко Ф.Г. 426
Брица О.П. 426
Бровари, с. 504
Броварки, с. 34, 35, 57, 59, 60, 64, 70, 105, 106, 107, 126, 139, 190, 256, 434, 453, 493, 497, 500, 504, 523, 529, 539, 540, 526, 542, 544, 557, 577, 594, 601
Броварки, с., м.
Броварківська сільська рада 8, 105, 269
Броварківська сільська управа 60
Броварський район 576
Бровко В.М. 426
Бровко Г.С. 426
Бровченко 426
Бровченко Л.І. 426
Бродський В.А. 426
Бройко С.С. 426
Бройко Т.Б. 426
Брусилов О.О. 194
Брюллов К. 90
Брюханов І.Ф. 426
Брюховецький І. 48, 166
Бувайло М.Ф. 426
Бугаєнко В.С. 426
Бугаєць А.О. 64, 184, 185
Бугаєць М.І. 80
Бугаєць М.К. 64, 79
Бугай Г.К. 426
Бугай Ф.М. 426
Бугайчук Є.Г. 426
Бугаївка, с. 16, 17, 27, 34, 57, 60, 64, 109, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 362, 460, 578
Бугаївська сільська рада 8, 109, 500
Бугрименко Л.Г. 427
Буданов П.О. 427
Буданов Павло О. 427
Будапешт, м. 102, 281
Будецький С.М. 280, 427
Буди, с. 557
Будоброварське, с. 554
Будьонівка, с. 552, 553
Будьонівський район 348, 419
Бужанка, с. 437
Буза, с. 469
Бузеев А.П. 427
Буймистер 427
Буймистер І.Г. 427
Буйський район 430
Букашкін В.М. 427
Букашкін Василь М. 427
Букашкіна Д.Є. 427
Булах І.М. 427
Булгаков М.І. 427
Булюбаш Д. 91
Булюбаш І. 91
Булюбаш М. 170
Булюбаш М.В. 170
Булюбаші, родина 19
Бульбашино, с. 565
Бунін Н.М. 427
Буніна 427
Бурасово, с. 489
Бураський район 489
Бурбига І.Г. 348
Бурбине, с. 513
Бургас, с. 566
Буринський район 451
Бурма-Тюбинський район 586
Бурмінов К.Г. 385
Буртовий 427
Буртовий М.І. 427
Бурченко І.Я. 240
Буря П.І. 428
Буря П.К. 428
Буряк П. 428
Буряков В.Г. 240, 428
Бурят-Монгольська АРСР 521
Буський район 419, 455, 459, 540
Бутанка, с. 588
Бутенко 428
Бутенко А.І. 428
Бутенко Д.Д. 428
Бутенко І.С. 428
Бутенко Х.І. 428
Бутирін О.А. 220
Бутирін О.А. 53, 54
Бухара, м. 413
Бухарська область 451, 516
Бухенко Д.А. 428
Бухолець Н.І. 428
Бухолець П.Г. 428
Бухтарминський район 455
- В.**
В.Кмланги, с. 556
В.Сарковка, с. 427
В.Тойда, с. 535
В.Церковка, с. 574
В'язево, с. 478
Вавилов М.І. 70, 379, 380
Вагалов А.О. 428
Вагін 428
Вагін Т.І. 428
Вагіна Н.М. 428
Вакуленко П.Х. 429
Вакуленко Я.Г. 429
Валеев З.А. 429
Валенці, с. 521
Валка, с. 418

- Валоватое, с. 559
 Валуйки, м. 411
 Ванокова В.М. 429
 Ванюков М.М. 429
 Варка, м. 78
 Варченко Г.Ф. 429
 Варченко Григорій Ф. 429
 Варченко Ф.П. 429
 Варшава, м. 349, 370
 Василевський І.Й. 429
 Василежине, с. 16
 Василенко П.Г. 292
 Василенко П.Г. 31
 Василе-Устимівка, с. 529
 Василівка, с. 415, 421, 470, 519, 563, 569, 575
 Василюк С.М. 429
 Васильєв Л.М. 429
 Васильєв М.Г. 429
 Васильєв С.М. 365, 429
 Васильєва М.С. 429
 Васильченко С.В. 69
 Васімай, с. 580
 Васютинський С.В. 20, 369
 Васютинці, с. 463, 470, 568, 577, 595
 Васьки, х. 580
 Васьківка, с. 34, 46, 117, 119, 491
 Вафін А.Г. 429
 Вахмінцев В.С. 429
 Вахмінцев С.Г. 429
 Вахобаєв А. 430
 Ваценко І.А. 430
 Вачський район 505
 Ващинський Д.В. 277
 Ващинський Ф. 276, 277
 Вегова Могила, майдан 390
 Велика Багачка, с. 495
 Велика Кохнівка, с. 428
 Велика Мартинівка, с. 218
 Велика Павлівка, с. 445, 446, 447, 459, 469,
 510, 511, 569, 580, 583, 594, 598, 600, 601
 Велика Уса, с. 440, 441
 Великий Жовнин, острів 338, 340, 341
 Великий Жовнинський острів 341
 Великий Перевіз, с. 481
 Великий Узвіз, с. 119
 Великий, острів 198
 Великі Будища, с. 543, 587
 Великі Кринки, с. 51, 57, 58, 60, 64, 62, 63, 64,
 70, 84, 120, 124, 125, 127, 129, 130, 131,
 132, 134, 143, 205, 242, 271, 299, 354, 360,
 411, 412, 418, 420, 421, 422, 423, 424, 425,
 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434,
 437, 442, 442, 444, 446, 449, 450, 451, 452,
 455, 456, 458, 459, 460, 462, 465, 468, 472,
 474, 475, 476, 477, 479, 481, 482, 483, 484,
 486, 487, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497,
 498, 500, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509,
 510, 511, 512, 515, 518, 523, 526, 527, 528,
 529, 531, 532, 533, 537, 541, 544, 545, 546,
 548, 550, 552, 553, 555, 557, 558, 560, 563,
 564, 565, 567, 571, 572, 573, 574, 577, 580,
 583, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 593, 595,
 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602
 Великі Липняги, с. 556
 Великі Луки, с. 511
 Великі Погреби 60
 Великі Роги, с. 432
 Великі Сорочинці, с. 429, 496, 523, 579
 Великобагачанський район 19, 53, 195, 366,
 415, 417, 418, 419, 432, 437, 440, 444, 445,
 449, 450, 453, 457, 468, 470, 482, 494, 495,
 506, 513, 519, 523, 528, 531, 541, 546, 549,
 552, 557, 572, 574, 575, 577, 584, 586, 596,
 548, 556,
 Великобританія 206
 Велико-Кринківська сільська рада 7
 Великокринківський район 6, 7, 8, 58, 59, 60,
 61, 128, 230, 299, 452, 476, 495, 509, 533,
 587, 594
 Великолуцький район 511
 Великописарівський район 544, 594
 Велико-Устюжський район 430
 Величко Г.П. 430
 Венев, м. 461
 Вепрев І.Г. 430
 Вепрева Г.А. 430
 Веприцький район 595
 Вергун Д.А. 430
 Вергуни, с. 424
 Вердів С. 430
 Вереміївка, с. 46, 59, 60, 62, 336, 417, 552,
 567
 Вереміївський район 6, 529
 Веренес, с. 468
 Веретя, с. 500
 Вериченко К.С. 55
 Вернадський В.І. 10
 Верхнє Шилово, с. 510
 Верхнє-Уральський район 555
 Верхньодніпровськ, ст. 492
 Верхолаб Ю.М. 64, 87, 366
 Верхопольє, с. 505
 Весела Долина, с. 57, 60, 64, 70, 120, 121, 123,
 126, 134, 135, 270, 414, 431, 471, 477, 478,
 481, 495, 522, 560, 587
 Веселий Поділ, с. 51, 69, 91, 144, 422, 470,
 508, 512, 521, 581
 Веселівський район 477
 Веселкін В.М. 217, 430
 Веселкіна 430
 Веселков М.І. 430
 Веселкова Н.І. 430
 Весело-Долинська сільська рада 6, 7
 Вестфалія 378
 Ветлузький район 548, 589
 Вещири, с. 457

- Ветрена, с. 566
Викноко, с. 501
Виксенко 430
Виксенко А.К. 430
Вилков В.П. 430
Винник С.Й. 431
Виноградов А.І. 431
Виноградов Г.І. 431
Виноградова 431
Виноградова Г.І. 431
Виноградський район 469, 561, 566
Виноградський В.Д. 431
Вирви Хвоста, р. 208
Вирвихвіст, р. 5, 100, 208, 212, 214,
Вирський Д. 46, 166
Високе, с. 532
Висоцький І.Л. 431
Висоцький С.Л. 431
Вихристюк С.Г. 65, 312
Вичіжжанин Д.О. 135, 431
Вичіжжанин О.Г. 431
Вишеньки, с. 57, 219, 579
Вишеславське, с. 466
Вишневецький (Байда) Д.І. 46, 47
Вишневецький І. 166
Вишневецький М.О. 47, 154
Вишневецький Я. 367
Вишняки, с. 410
Вишняківська сільська рада 79
Вишняков І.Я. 431
Вище-Дубчанський район 485
Відноги, х. 268
Військо Запорозьке Низове 49
Вільмовська О.О. див. Шиян О.О.
Вільне, с. 508
Вільно, м. 90
Вільнюс, м. 90
Вінницька область 428, 432, 439, 442, 464,
476, 479, 501, 525, 542, 543, 569
Вірменська РСР 507, 536
Вістунове, с. 582
Вітебськ, м. 431, 459
Вітебська область 429, 515, 538
Вітки, с. 16, 57, 137, 138, 139
Вітько С.М. 431
Владивосток, м. 431
Владимирівський район 558
Власенко І.Л. 431
Власівка, с. 59
Власов П.М. 431
Власов П.Н. 95
Власов С.А. 431
Власов С.О. 431
Власова М.П. 431
Вовк Андрій С. 432
Вовк Архип С. 432
Вовк В.Д. 432
Вовк І.М. 432
Вовк К.С. 432
Вовк М.М. 432
Вовненко М.В. 432
Вовченко І.М. 432
Воденчук Д.П. 432
Воденчук Є.П. 432
Водолага М.І. 432
Водяна Балка, с. 442
Вознесенський район 445
Войтенко А.В. 432
Войтенко Д.Я. 432
Войтенко І.А. 432
Войтенко К. 432
Войтенко С.К. 432
Войтик С.Ю. 432
Войченко М.А. 433
Воїнська Гребля, с. 26, 30, 334, 409, 434, 439,
461, 490, 492, 508, 520, 521, 524, 549, 582,
592, 594,
Воїнь, м. 14, 29, 30, 44, 333, 334, 335, 336
Волгуніно, с. 446
Волик В.М. 433
Волик Ф.К. 433
Волков М.К. 433
Волкодав Т.І. 433
Волкодавова М.Ф. 433
Волнухін П.І. 433
Волнухіна М.А. 433
Волови, с. 599
Вологда, м. 565
Вологодська область 411, 424, 430, 474, 481,
486, 490, 565, 577, 584, 565
Вологуніно, с. 446
Володарський район 568
Володимир Святославович 335
Володимир, м. 490, 577
Володимир-Волинський, м. 396
Володимирів І.Є. 433
Володимирський район 563
Володькіна К.Д. 433
Волокитін О.Г. 433
Волокитіна 433
Волоколамський район 427
Волоконовський район 420
Волосянко 433
Волосянко М.К. 433
Волоткіна К.І. 433
Волоха 433
Волоха П.П. 433
Волошин Л.Т. 434
Волошин М.Л. 434
Волошина П.Т. 434
Волощенко М.Л. 434
Волховська Т.В. 91
Волчанський район 498
Воробйов В.Д. 434
Воробйов В.О. 434
Воробйова Н.Д. 434

Ворог П.О. 434
 Ворог С.О. 434
 Ворожба, с. 423
 Ворожейкін В.В. 434
 Ворожейкіна А. 434
 Воронегорське, с. 414
 Воронеж, м. 578
 Воронежська область 130, 417, 419, 423, 453,
 454, 457, 463, 480, 486, 494, 495, 519, 535,
 540, 541, 543, 557, 565, 568, 570, 576, 578,
 584, 435, 600
 Вороний М. 170
 Воронівка, с. 466, 490, 495, 530
 Воронівська переправа 63
 Воронін В.В. 434
 Воронін І.М. 434
 Воронін П.С. 434
 Вороніна Д.Ф. 434
 Вороніна М.І. 434
 Вороніно, с. 495, 560
 Воронкін В.Ф. 435
 Воронов В.І. 435
 Воронов С.С. 435
 Воронці, с. 598
 Воронцов В.П. 435
 Воронцова А.М. 435
 Ворончihin О.Д. 435
 Ворончihина М. 435
 Воронянська О.І. 435
 Воронянський Г.П. 435
 Воронянський Ф.М. 435
 Воронянщина, с. 598
 Воротняк П.С. 435
 Воротняк У.С. 435
 Ворошилов, м. 417
 Ворошиловград, м. 414, 502, 503
 Ворошиловградська область 502, 503
 Вояково, с. 427
 Вупшпирталь, м. 206
 Вязовський район 457
 Вятсько-Полянська, ст. 461

Г.

Габітова С. 429
 Гавриленко І.М. 37, 110, 118, 119, 149, 208,
 295, 300, 363, 401, 402
 Гавриленко Степан С. 435
 Гавриленко Степанида С. 435
 Гавриловський район 484
 Гаврилюк Д.Г. 435
 Гаврилюк М.Н. 20, 231
 Гаврилюк Н.А. 435
 Гаврильченко К.В. 435
 Гаврильченко П.С. 436
 Гаврись Г.Г. 20, 325
 Гагінський район 562
 Гаденшвілі Г.Д. 436
 Гадяцький повіт 91

Гадяцький район 19,
 Гадяцький район 477, 555, 587
 Гадяч, м. 91, 420
 Гажа, с-ще 425
 Газаматов Т. 436
 Газізов Г.Г. 436
 Газні, м. 284
 Гайдабаєв Х. 436
 Гайдамачкам могила, курган 155
 Гайдук Є.М. 436
 Гайсинський район 542
 Гаїтов А. 436
 Галаган А.В. 436
 Галаган Д.Я. 436
 Галаган І.П. 436
 Галаган П.С. 238
 Галащук К.Я. 436
 Галицьке, с. 27, 60, 591
 Галицький, острів 27
 Галімов І.Г. 95, 436
 Галімова С. 436
 Галкіно, с. 498
 Галляральський район 549
 Галущенко П.С. 436
 Галюшин І.Г. 436
 Галюшина О.Д. 436
 Гальц 437
 Гальц В.Я. 437
 Гальченко Н.П. 20
 Гальченко Н.П. 231
 Гамалія В.Я. 437
 Гамалія П.Ф. 437
 Гамзашвам, с. 507
 Гамянін Ю.І. 437
 Гамяніна А.Т. 437
 Ганєєв Х.Г. 437
 Ганєєва А. 437
 Ганжа І.П. 437
 Ганнівка, с. 141, 159, 160
 Ганущенко В.О. 437
 Ганущенко П.Ф. 437
 Ганчешти, с. 193
 Гапон С.В. 20, 370
 Гардаш М.Я. 437
 Гардашівка, ур. 149
 Гаркуша М.Ф. 437
 Гармаш А.Г. 437
 Гармаш В.В. 437
 Гарошенко Т.К. 437
 Гарцева Могила, курган 404
 Гарячка К.С. 437
 Гаскевич Д.Л. 35, 38, 314
 Гвоздев І.К. 438
 Гвоздьов І.К. 438
 Гвоздьова М.І. 438
 Гегель 206
 Гегельський І.Н. 20, 369
 Гейко А.В. 36, 339, 340

- Гейне Г. 170
Гельфанд К.М. 438
Гембій І.О. 438
Генріхівка, с. 435
Георгієв, м. 416
Гераль А.С. 438
Герасименко А.І. 438
Герасименко В.І. 438
Герасименко Г.Д. 438
Герасименко І.А. 438
Герасименко М.Л. 438
Герасименко У.Д. 438
Герасименко Я.М. 217
Герасименко Я.М. 438
Геращенко І.С. 438
Гербель К.І. 438
Гергель М.Н. 438
Гергель Ф.І. 438
Гесюнін М.Г. 438
Гетало І.С. 438
Гетало С.С. 439
Гехтман А.А. 439
Гехтманова 439
Гиглавий Ю.Я. 439
Гинчешть, м. 193
Гирло Хоролу, заказник 20, 25, 290
Гирман, р. 99, 100, 119, 152, 153, 158, 165, 208, 212, 214
Гичка Г.Є. 439
Гичка Є.І. 439
Гілев П.І. 439
Гічевський І.Й. 276
Гладизьк, смт 476
Гладкий В.К. 439
Глазов, м. 408
Гламов Р. 439
Глахов С.Г. 439
Глибоке, с. 26, 27, 57, 141
Глибочанський, заказник 20, 24, 186
Глинки, с. 417
Глинське, с. 473, 588
Глібов І.Н 51
Глібов Л.І. 51, 69, 144, 145
Глібова І.Г. 144
Глоба Є.П. 439
Глоба І.Ф. 439
Глоба І.Я. 49, 84, 85, 89
Глоба Я. 84
Глоби, родина 19, 49
Глоби, х. 84
Глобине м. 548
Глобине, залізнична станція. 74, 414, 419, 425, 428, 437, 441, 442, 454, 464, 493, 504, 559
Глобине, м. 9, 16, 17, 18, 49, 51, 53, 57, 58, 60, 61, 62, 64, 70, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 89, 126, 179, 181, 216, 251, 252, 260, 278, 285, 287, 309, 354, 360, 395, 399, 405, 408, 409, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 419, 420, 422, 423, 424, 425, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 446, 447, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 470, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 494, 496, 497, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 526, 527, 530, 532, 533, 534, 535, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 544, 545, 546, 547, 549, 550, 551, 552, 552, 554, 556, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602
Глобинська волость 6, 9, 80
Глобинська міська рада 222, 260, 352, 360, 395, 397, 398
Глобинська сільська рада 6, 7
Глобинський край 49
Глобинський район 5, 6, 7, 8, 9, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 29, 31, 35, 38, 44, 45, 46, 51, 53, 55, 56, 58, 59, 60, 62, 63, 69, 70, 81, 85, 88, 91, 92, 102, 103, 107, 108, 112, 119, 130, 131, 132, 136, 142, 144, 146, 161, 164, 169, 172, 178, 180, 182, 184, 190, 193, 196, 198, 201, 212, 214, 219, 224, 225, 226, 229, 230, 231, 244, 258, 264, 268, 274, 280, 281, 299, 302, 303, 308, 312, 313, 314, 316, 323, 348, 349, 366, 375, 377, 378, 386, 396, 399, 408, 410, 411, 413, 414, 415, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 426, 427, 428, 429, 430, 432, 433, 434, 436, 437, 438, 439, 440, 442, 445, 446, 447, 449, 452, 453, 454, 456, 457, 458, 459, 460, 462, 463, 464, 465, 467, 468, 469, 470, 472, 473, 474, 476, 477, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 487, 488, 489, 490, 491, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 512, 513, 515, 517, 518, 519, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 576, 577, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 588, 589, 591, 592, 593, 594, 596, 597, 598, 600, 601,
Глобинський регіон 24
Глобинщина 5, 8, 10, 18, 19, 26, 27, 28, 35, 36, 37, 39, 40, 43, 44, 57, 58, 61, 63, 64, 69, 70
Глотієве, с. 599
Глотов І.Й. 439
Глотова М.Р. 440

- Глухівський район 470, 529
 Глухов Д.І. 440
 Глущанський район 499
 Глушко М.К. 440
 Глушкове Друге, с. 142
 Глушкове, с. 60, 418, 472, 505, 529
 Глущенко Н.А. 440
 Глущенко П.А. 440
 Глущенко П.Л. 240, 440
 Глущенков П.І. 440
 Глущенкова Г.Г. 440
 Глянь І.Ю. 440
 Глянь О.С. 440
 Гнатенки, с. 601
 Гнатенківка, с. 57
 Гнілосирівка-Чернещина, с. 538
 Гнилуша, ур. 194
 Гнілосковське, с. 538
 Гноев М.О. 257, 440
 Говтвяниця А.Т. 440
 Говтвяниця М.О. 440
 Говтвянка могила, майдан 96
 Гев Г.Я. 440
 Гожик П.Ф. 147
 Глаші, ур. 382
 Голдобін Г.П. 440
 Голдобіна Г.І. 441
 Голіков І.і. 441
 Голобородов В.В. 224, 225
 Голованов І.Ф. 441
 Голованова М.Л. 441
 Головінціно, с. 587
 Головкін М.О. 441
 Головкіна Л.О. 441
 Головко 441
 Головко Д.Г. 441
 Головко О.О. 441
 Головко П.О. 441
 Голодников Л.М. 441
 Голодников О.С. 441
 Голтов, м. 44
 Голуб І.Ф. 441
 Голуб П.С. 441
 Голубев П.Я. 441
 Голубчик У.М. 442
 Гончар О. 376
 Гончаренко К.І. 442
 Гончаров В.К. 14, 30, 334
 Гончаров К.М.
 Гончаров К.М. 31, 330
 Гончаров М.Т. 442
 Гора Латашева 189
 Гора Латишева, ур. 189, 190
 Гора Лопашева 189, 190
 Гора Пивиха
 Гора Пивиха, заказник 20, 22, 23, 146, 147,
 153, 157, 163
 Гора, с. 461
 Грачевськ, с. 524
 Горбаев В.О. 442
 Горбаева А.П. 442
 Горбенко С.О. 46
 Горби, с. 51, 53, 54, 57, 59, 63, 64, 69, 70, 74,
 91, 143, 144, 145, 169, 181, 220, 457, 508,
 522, 530, 572, 574, 596
 Горбівська волость 219
 Горбівська сільська рада 8, 57, 143, 357
 Горбівський район 6
 Горбін К.І. 442
 Горбунов І.Ф. 442
 Горбунов П.П. 442
 Гордєєв 442
 Гордєєвський район 567
 Гордєєвська Л.Л. 442
 Гордєєвський О.О. 442
 Гордєєнко Н. 280, 442
 Гордїйченко М.І. 442
 Горєбенев О.В. 443
 Горєцький район 493
 Горєва, с. 416
 Горєлік З.С. 442
 Горєлкін І.А. 442
 Горєлкіна П.С. 442
 Горєлов А.П. 442
 Гориславці, с. 60, 74, 539
 Горки, с. 104, 109, 146, 173, 177, 238, 284,
 351, 369
 Горлатов В.М. 442
 Горлівський район 503
 Горловка, с. 547
 Горобець І.М. 265
 Городиська сотня 91
 Городиська фортеця 154
 Городиський повіт 91
 Городище, м-ко, с. 14, 44, 46, 91, 165, 166, 422
 Городище, ур. 329
 Городілов В.О. 443
 Городілов П.Т. 257, 443
 Городілов Т. 443
 Городілова К.В. 443
 Городня, с. 597
 Городосевич Д.К. 443
 Городосевич З.П. 443
 Городське, с. 60
 Гороховецький район 552
 Гороховський Є.Л. 209
 Горошково, с. 558
 Горшінко М.О. 443
 Горпінко О.М. 443
 Горпінко Я.О. 443
 Горца Г.В. 443
 Горшнев М.П. 443
 Горянщина, с. 523
 Горячеводська ст. 554
 Горячук А.К. 443
 Горький, м. 70, 544

- Горьківська область 422, 430, 444, 456, 457,
460, 475, 478, 498, 499, 502, 504, 505, 541,
544, 545, 547, 548, 561, 562, 571, 579, 589
- Горьківський район 456
- Гостра Могила, курган 227
- Градизьк, с., м., смт 9, 14, 16, 17, 23, 28, 30,
38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 56, 57, 58, 60,
62, 63, 64, 70, 141, 146, 147, 148, 150, 151,
153, 157, 158, 159, 160, 161, 285, 286, 164,
165, 166, 162, 167, 215, 222, 404, 406, 408,
409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417,
418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426,
427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435,
436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444,
445, 446, 447, 449, 450, 451, 452, 453, 455,
456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 465,
466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474,
475, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484,
485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493,
494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502,
503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511,
512, 513, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522,
523, 524, 525, 526, 526, 527, 528, 529, 530,
531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539,
541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549,
550, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 560,
561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569,
570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578,
579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587,
588, 589, 590, 591, 592, 593, 595, 596, 597,
598, 599, 600, 601, 602
- Градизька балка 147
- Градизька волость 9
- Градизька селищна рада 141, 146, 159, 227
- Градизька фортеця 154
- Градизький повіт 17, 91
- Градизький район 6, 7, 8, 59, 60, 348, 376,
378, 416, 435, 438, 441, 449, 456, 458, 460,
466, 473, 477, 482, 504, 507, 511, 515, 516,
521, 524, 525, 530, 552, 557, 571, 575, 576,
577, 578, 587, 594, 596,
- Градков М.В. 443
- Грачовка, с. 561
- Гребенева М.Т. 443
- Гребеніков І.М. 443
- Гребеново, с. 539
- Гребенюк І.В. 443
- Гребенюк М. 444
- Гребенюк О.І. 444
- Гребенюк О.К. 444
- Гребінка Є. 90, 91
- Грезди, с. 463
- Гречка А.Т. 444
- Гречка Г.М. 444
- Григор'єв В.М. 18
- Григоренко І.К. 444
- Григоренко О.Д. 444
- Григоренко П.Ф. 444
- Григор'єв А.М. 444
- Григор'єв В.Г. 444
- Григор'єва М.Д. 444
- Григор'єва Н.Н. 444
- Григорівка, с. 591
- Григорівка, ур. 248
- Григорович В. 91
- Григоровський І.Н. 444
- Григоровський М.І. 444
- Григорополіська, ст. 586
- Гридасов В.М. 444
- Гридягін Ф.І. 444
- Гриненко П.Я. 445
- Гринцово, с. 411
- Гринь І.К. 445
- Гринь І.Т. 445
- Гринь Т. 445
- Гриньки, с. 17, 35, 57, 64, 69, 70, 169, 170,
171, 172, 362, 520
- Гриньківська сільська рада 8, 169, 170
- Грицаї, с. 478
- Гриценко Д.Л. 445
- Грищина 445
- Грищина І.Л. 445
- Грищина М.Ф. 445
- Грищина, х. 445
- Грициха могила, курган 100, 101
- Гришко Г.П. 445
- Гришко О.С. 445
- Грищенко І.В. 445
- Грищенко І.Г. 445
- Грищенко М.О. 445
- Грищенко М.П. 445
- Грищенко Т.А. 445
- Гродзево, с. 530, 531, 543, 558,
- Гроздево, с. 521, 536
- Громяно, с. 489
- Громлюх Н.П. 445
- Громлюх Т.Т. 445
- Грошев І.М. 445
- Грошева МК. 445
- Грудницький І.С. 395
- Грудницький Ф.Т. 395
- Груздев І.М. 446
- Груздев Н.В. 446
- Грузинська РСР 387
- Грузов 95, 446
- Грунський район 454, 469, 511, 557
- Грушко П.А. 446
- Грущенко Р.Ф. 64, 312, 313
- Грязне, с. 557, 558
- Грязовецький район 411, 560
- Губін Т.А. 446
- Губіна Ф.Ю. 446
- Губка В.М. 446
- Губка Є.Л. 446
- Губка К.М. 446
- Губка Я.Л. 446

- Губрій М.М. 446
 Губський М. 90
 Губченко І.П. 446
 Гуденко М.П. 446
 Гуденко Я.З. 446
 Гуденко Я.С. 446
 Гудименко Г.С. 446
 Гудименко С.Д. 446
 Гудько О.Є. 447
 Гудько С.Л. 446
 Гузеев О.П. 447
 Гузеева П.І. 447
 Гулак І.М. 447
 Гулак М.П. 447
 Гулуев І.Є. 447
 Гуляев М.В. 447
 Гуляйпільський район 420
 Гуль К.К. 447
 Гума В.Т. 447
 Гума Є.Т. 447
 Гуненко В.А. 128
 Гунченко Ф.Ф. 447
 Гупалівка, с. 49
 Гупало І.О. 447
 Гур'ївка, с. 475
 Гура Л.М. 71
 Гурамшвілі Д. 387
 Гур'єва О. 497
 Гуржій І.С. 447
 Гуржій М.Л. 447
 Гуржій О.І. 447
 Гурська область 467
 Гусак І.Й. 447
 Гусак Я.М. 447
 Гусине, с. 16, 59, 60, 62, 409, 445, 447, 460,
 462, 463, 469, 493, 495, 497, 505, 513, 518,
 530, 539, 544, 548, 551, 555, 556, 563, 568,
 574, 576, 577, 581, 583, 584, 593, 594, 595,
 597
 Гусинська сільська управа 60
 Гусиня, с. 435
 Гусь-Хрустальний, м. 545
 Гути, с. 551
 Гуцин Є.Ф. 217, 447
 Гуцин Ф.А. 448
- Д.**
 Дагбед, с. 576
 Дагестанська АРСР 577
 Далекий Схід 131
 Дальній, м. 131
 Даниленко В.М. 30, 152
 Данилівський район 59
 Даниловичева С. 166
 Данилово, с. 489
 Дарівський район 531
 Дарниця, м. 521
 Дебьоський район 468
- Дегтярьов О.І. 53, 381
 Дейкалівка, с. 595
 Дейниківка, с. 591
 Дельцов І.А. 449
 Дем'янівка, с. 234, 235
 Дементій М.І. 449
 Демиденко К.Л. 449
 Демиденко К.Н. 449
 Демидов М.С. 449
 Демидов С.Є. 449
 Демидове, с. 490
 Демина Балка, с. 79
 Демін В.А. 449
 Демократична Республіка Афганістан 77, 78,
 81, 82, 87, 161, 162, 282, 283, 284, 302,
 303, 304, 366, 380
 Демченки, м. 205
 Демченки, с. 31, 64, 173, 176, 221, 545
 Демченко Г.Д. 449
 Демченко Й.Г. 449
 Демченкове, с. 16
 Дем'янський район 464
 Денисенко М.А. 449
 Деньги, с. 531
 Дербянев С.С. 449
 Дербянев У.І. 449
 Дергачівський район 587
 Дергібішев К. 449
 Дергібішева К. 449
 Деревки, с. 452
 Дерезівка, с. 519
 Деренко І.М. 320, 324
 Деркач М.Ю. 449
 Дермітбаев А. 449
 Дернава А.М. 450
 Дерновий М.К. 449
 Дерюга А.У. 450
 Дерюга Є.І. 450
 Дерюга І.П. 450
 Деряга А.Т. 450
 Деряга І.І. 450
 Дедов М.Ф. 450
 Дедова К.М. 450
 Дежуров П.В. 450
 Дежурова П.С. 450
 Деткін П.Й. 450
 Джабатов А. 450
 Джалалкудуцький район 516
 Джамбул, м. 450, 475
 Джамбульська область 415, 450, 463
 Джахуа К.К. 137
 Джіанов М. 450
 Джіанова П. 450
 Джулинський район 501
 Дзержинський район 450
 Дзюба В.М. 450
 Дзюба Д.О. 451
 Дзюба К.А. 451

- Дзюба К.О. 322
Дзюба М.А. 451
Дзюгань Ф.С. 451
Диканський район 19, 137, 415, 425, 426,
432, 435, 436, 439, 442, 444, 459, 460, 467,
474, 478, 483, 491, 492, 513, 518, 519, 523,
526, 527, 534, 544, 558, 563, 572, 574, 575,
580, 586, 587, 591, 597, 601
Диканька, с., смт 435, 442, 459, 472, 493, 523,
525, 580
Дироколенко П.С. 451\
Дироколенко Я.І. 451
Дияров Д. 451
Дігтярна Могила, майдан 242
Діденко А.С. 451
Діденко Д.П. 451
Діденко К.М. 451
Діденко П.І. 451
Дідів, острів 571, 575
Дімаров А. 376
Дірін П.М. 451
Діріна К.М. 451
Діхтярі, с. 91
Дмитренко К.Н. 451
Дмитренко М.З. 452
Дмитриченко М.С. 452
Дмитрівка, с. 564
Дмитрієв Г.В. 20, 370
Дмитрієв М.І. 147
Дмитрієвський район 424
Дмитров, м. 499
Дмитровський район 551
Дмитрюк М.М. 452
Дніпро, р. 29, 30, 44, 46, 62, 63, 72, 73, 74, 75,
91, 92, 93, 95, 96, 98, 99, 100, 102, 103,
105, 106, 109, 110, 111, 113, 114, 115, 117,
118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 134, 138,
139, 141, 142, 143, 147, 149, 150, 151, 152,
153, 154, 157, 158, 160, 161, 165, 169, 173,
175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 189,
190, 191, 194, 195, 197, 198, 199, 200, 201,
202, 203, 204, 205, 207, 208, 211, 212, 212,
214, 215, 216, 217, 221, 222, 227, 232, 234,
236, 238, 239, 241, 242, 243, 248, 250, 251,
255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 266,
268, 269, 270, 271, 272, 278, 279, 285, 286,
287, 292, 295, 296, 300, 301, 305, 306, 309,
310, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 324,
325, 329, 331, 333, 334, 336, 339, 340, 342,
347, 352, 356, 357, 358, 360, 361, 362, 363,
364, 373, 374, 375, 382, 383, 384, 389, 390,
391, 393, 395, 398, 400, 404, 405, 406, 409,
410, 414, 418, 420, 422, 4245, 427, 428,
435, 436, 439, 441, 447, 457, 458, 459, 461,
465, 466, 467, 469, 470, 472, 473, 475, 479,
480, 481, 484, 486, 488, 490, 491, 493, 495,
498, 499, 500, 501, 502, 506, 510, 511, 516,
520, 521, 523, 524, 526, 527, 529, 535, 536,
538, 543, 547, 548, 549, 552, 553, 554, 562,
564, 567, 568, 569, 573, 575, 576, 577, 578,
583, 585, 587, 591, 594, 598, 599, 601,
Дніпровська М.І. 452
Дніпровський В.Я. 452
Дніпро-Донецька западина 147
Дніпропетровська, м. 61, 115, 153, 158, 160,
227, 228, 236, 306, 356, 441
Дніпропетровська область 277, 421, 445, 477,
490, 492, 528, 592, 599
Дно, м. 554
Добра, с. 312, 602
Добровольський В.І. 20, 369
Добровольський П.Н. 452
Добродуше, с. 465
Добрянка, с. 494
Довбенко К.І. 452
Довга Нива, ур. 320
Довгалівка, с. 531
Довгеньке, ур. 174
Довгий Д.Т. 452
Довгополий Б.С. 452
Довгополий М.С. 452
Довдик, с. 493
Довженок В.Й. 14, 30, 333, 334
Докучаєв В.В. 10
Должанський район 471
Долино-Кам'янка, с. 520
Домрачев А.Т. 452
Домрачев Т.Т. 452
Домрачов А.Т. 359
Домуновка, с. 426
Донбас 348, 349, 397
Донецька область 162, 348
Донська область 130, 218
Дорогобід Г.А. 452
Дорогобід І.Г. 452
Дорогобід О.І. 452
Дорогобузький район 602
Дорофеев І.І. 452
Дорофеева М.К. 452
Дорофеев І.І. 257
Дорошенко П. 48, 166
Дорошенко Ф.І. 240
Доценко Є.В. 453
Доценко П.Т. 453
Дошечкін О.О. 453
Дошечкіна О.Г. 453
Дошцін Ф.Т. 453
Дошціна Ф.М. 453
Дрибинський І.Є. 161
Дригалів Сад, ур. 34, 40
Дроб'язко О.Т. 280, 453
Дровніков П.М. 453
Дровнікова Н.І. 453
Дрожжановський район 577
Дружинський В.О. 86
Дрюк А.Я. 453

Дрюк Ф.Т. 453
 Дрягінський район 435, 495, 495
 Дубенко М.С. 453
 Дубеяки, с. 474
 Дубина Д.С. 395
 Дубинець Ю.Я. 453
 Дубіна Ю.М. 453
 Дубініно, с. 478
 Дубове, ур. 314, 316
 Дубовий 453
 Дубовченко С.Г. 453
 Дубровська Є.П. 453
 Дубровський Л.І. 453
 Дубязький район 507
 Дудник Г.Ф. 265
 Дудник Н.Є. 20, 369
 Дудник Я.Т. 454
 Дудченко К.М. 454
 Дульфанд А.А. 454
 Дума М.І. 454
 Дума П.І. 454
 Дупен В.О. 454
 Дуцка-Воля, н.п. 78
 Дяденко В.Д. 31, 32, 330, 343, 344
 Дяченко Д.В. 454
 Дяченко К.Й. 454
 Дяченко Ф.М. 454
 Дяченко Ф.П. 454

Е.

Еліста, м. 599
 Ельба, р. 130
 Ельберфельд, м. 206
 Енгельгардт В.В. 90
 Енгельгардт П.В. 90
 Енгельс Ф.
 Енгельс Ф. 70, 206, 207
 Енгельс, м. 409
 Ентеліс І.Я. 454
 Епещкий Л.В. 70 – 71, 130
 Ерлембахський район 59
 Ермошин П.Д. 217
 Естонія 229
 Ефіопія 380

Є.

Євисіна, с. 591
 Єврейська автономна область 462
 Єврейський Автономний округ 439
 Європа 225
 Євсенков М.І. 454
 Євстратов Г.Й. 454
 Євстратов М.Г. 454
 Євтушенко К.В. 454
 Євтушенко М.М. 454
 Єгор'євський район 455
 Єгоровський район 590
 Єгор'євський район 410

Єдранки, х. 409
 Єжов Г.С. 455
 Єжов П.Г. 455
 Єланець, с. 465
 Єланецький район 465
 Єленіно, м. 410
 Єлизаветське, с. 415
 Єлисеєв М. 455
 Єлисеєвський район 483
 Ємельянов І.с. 455
 Ємельянова Є.С. 455
 Ємець І.В. 387
 Єравнинський район 521
 Єрахтовський район 442
 Єреван, м. 536
 Єржове, с. 562
 Єрік Є. 575
 Єрін І.К. 95, 455
 Єріна Г.Є. 455
 Єрмак О.П. 81
 Єрмаки, с. 486
 Єрмиловський район 576
 Єрмоличі, с. 434
 Єрмолін П.Д. 455
 Єрофеев Є.В. 455
 Єрофеев М.С. 455
 Єрофеева П.П. 455
 Єрофеево, с. 449
 Єрохін Є.М. 161
 Єршов П.Ф. 455
 Єршовський район 472
 Єрьомін В.Т. 455
 Єрьоміна В.П. 456
 Єсипенко В.Л. 456
 Єсіпов К. 456
 Єсіпов П.К. 456
 Єсіпово, с. 454
 Єтитей, с. 576
 Єфимовський район 414
 Єфімов І. 456
 Єфремов О.І. 456
 Єфремов С.Ю. 456

Ж.

Жаботенко Г.П. 456
 Жадан Г.Д. 456
 Жадан М.М. 209, 210
 Жадан Н.О. 456
 Жалдак Є.М. 456
 Жалдак І.Є. 456
 Жамлюбаєв Ж. 456
 Жасадилов С. 456
 Жашківський район 426, 427, 557
 Жвакін Ф.П. 456
 Жданов А.О. 70
 Жданов І.І. 456
 Жевноватий І.М. 457
 Желді, м. 330, 331

- Железнодорожний район 456
Желні, м. 330, 331, 332, 342
Желні-Жовнине 27, 33, 44
Желоботій А. 496
Жемчужина, с. 498
Живенко Г.С. 457
Живенко Ф.Т. 457
Жиденко В.І. 510
Жидков В.І. 457
Жидков І.І. 457
Жидков І.І.-2-й 457
Жидкова Ф.С. 457
Жидов К.З. 457
Жиліно, с. 450
Жиринський район 516
Жиров Г.І. 457
Жиров М.І. 457
Житенко К.А. 457
Житков В.К. 396, 457
Житкова Г.П. 457
Житомир, м. 593
Житомирська область 432, 435, 439, 494, 525, 542, 579
Жлихов І.О. 457
Жлихова Г.Л. 457
Жовгнене, городище 28
Жовнин, м-ко 14, 26, 166, 329, 330, 331
Жовнин, острів 338, 340
Жовнин, с. 32, 38, 42, 43, 56, 60, 423
Жовнине, м-ко, с. 6, 16, 30, 33, 46, 329, 330, 331, 342, 344, 482
Жовнино, с. див. Жовнине, м-ко, с.
Жовнинська сільська управа 60
Жовнинська сотня 91
Жовнинський острів 43
Жовнинський район 6, 7, 17
Жовтневе, с. 70, 177, 436, 491
Жовтневий залізничний шлях 510
Жовтневий район 522
Жовтяк М.К. 458
Жоржівка, с. 423, 541, 542
Жорняки, с. 63, 178, 179, 260, 268
Жотько О.П. 458
Жотько П.Я. 458
Жук В.Н. 15
Жуки, с. 57, 60, 63, 64, 74, 179, 180, 182, 183, 184, 185, 431, 454, 459, 503, 512, 566, 570, 576, 598, 600
Жуківська сільська рада 8, 178, 179, 184, 221, 260, 268, 539
Жуков М.К. 458
Жуков О.А. 458
Жукова О.Ф. 458
Жуковський В. 90
Журавля, с. 552
Журавський Л.Я. 458
Журба В.К. 516
Журков С.Д. 458
Журкова Л.Д. 458
- З.**
Забайкальський край 194
Забелін М.І. 458
Забеліна Т.С. 458
Заблоцький Я. 51, 144
Забуткін О.А. 458
Завада М.С. 458
Завалько К.К. 458
Завалько О.С. 458
Загалов А.О. 458
Заглова К.М. 458
Загара К.С. 458
Загора Є.М. 459
Загора К.С. 459
Загородила, с. 458
Загорськ, м. 465
Загорулько Д.П. 459
Загорулько С.О. 459
Загребелля, с. 454
Загребельний П. 376
Загрищенко І.М. 459
Загрищенко О.І. 459
Задависьвічка М.П. 459
Задависьвічка О.Я. 459
Задорожна Д.Г. 459
Задорожний О.Ф. 459
Задорожний П.С. 459
Задубровський О.О. 459
Заєць С.Н. 459
Заєць С.Я. 459
Зайці, х. 492
Заїка Ф.А. 459
Заїченко К.І. 459
Заїченці, с. 446, 485, 490, 580
Закалюжний В.М. 20, 147
Закарлюка В.А. 602
Закарпатська область 308
Закопайло К.С. 459
Закревський В. 91
Закревський Й.Г. 460
Закревський П.Г. 460
Закревськ, родина 91
Залемний І.О. 460
Залеський Я.М. 460
Залізна Баба, ур. 155
Залізник Л.Л. 35, 194, 292, 314, 316, 383
Залізник М. 155
Залішчула Г.Я. 460
Залішчула Д.П. 460
Залюбовський П. 460
Замиховський О.М. 460
Замогильний М.П. 460
Заможне, с. 22, 23, 24, 57, 64, 134, 138, 139, 141, 186, 190, 250, 251, 594
Заможненська сільська рада 8, 139, 141, 142, 186

- Заможенський, заказник 20, 22, 188
 Занєполове, с. 460
 Запашний І.О. 460
 Запольє, с. 436
 Запоріжжя, м. 234, 440
 Запорізька область 392, 393, 413, 420, 477, 529
 Запорізький район 392, 393
 Запорожець К. 460
 Запорожченко І.І. 460
 Запорозька Січ 49, 84
 Заречье, с. 593
 Заріч, с. 91
 Заруби с. 538
 Зарубін М.Г. 460
 Зарубін М.С. 135
 Зарубін М.С. 460
 Заруддя, с. 464, 573
 Затон, острів 409, 445, 447, 462, 493, 497, 505, 513, 530, 539, 544, 548, 551, 555, 556, 563, 568, 574, 576, 581, 583, 584, 594, 595
 Затувлітєр В.Г. 460
 Заурак, с. 599
 Заурдинівка, с. 507
 Захаренко Є.К. 594
 Захаров В.Ф. 460
 Захаров І.А. 461
 Захаров І.Д. 478
 Захаров І.І. 461
 Захаров М.О. 461
 Захарова К.І. 461
 Захарова О.С. 460
 Захарово, с. 461
 Захарченко І.П. 461
 Захарченко У.І. 461
 Захід 62
 Західно-Казахстанська область 434, 456
 Західно-Сибірський край 428
 Збираник А.О. 461
 Звенигородський район 89
 Зверев В.М. 461
 Зверев М. 461
 Згржбловський А.Ф. 280
 Згурівка, с. 88
 Здоренко І.І. 461
 Здоренко К.І. 461
 Землянки, с. 57, 60, 64, 70, 193, 242, 244, 452, 587
 Землянківська сільська рада 8, 193, 223, 314
 Землянщина, слобода 419
 Зибенці, с. 509
 Зигін О.І. 218, 219
 Зикін О.С. 311
 Зібер М. 207
 Зікін О.С. 461
 Зікіна В.В. 461
 Зіконовка, с. 460
 Зімін В.М. 461
 Зіміна К. 461
 Зінеєв І.М. 461
 Зінеєва О.Я. 461
 Зінов'єв І.П. 461
 Зінченко І.С. 462
 Зінченко К.І. 462
 Зіньків, м. 91, 532, 547, 571
 Зіньківський район 137, 445, 447, 452, 456, 459, 462, 469, 470, 490, 492, 493, 502, 503, 510, 511, 515, 517, 518, 529, 542, 568, 569, 580, 583, 587, 594, 595, 598, 600, 601
 Зінько М.М. 195
 Злобине, залізнична станція 443
 Злодійська, ст. 583
 Злодівка, с. 91
 Змитниця, х. 470
 Знаменка, м. 131
 Знаменський район 520
 Зобенько Я.І. 462
 Золотарівка, с. 225
 Золотий Луч, с. 595
 Золотоніський повіт 26, 418, 432, 463, 468, 495, 531, 564
 Золотоноша, с. 556
 Золотоношка, с. 453
 Золотухинський район 480
 Золочівський район 493, 572
 Зорич, с. 559
 Зорька М.Х. 529
 Зосим М.П. 462
 Зотєєв К.І. 462
 Зотов П.Ф. 462
 Зотова Є. 462
 Зошїн О.М. 462
 Зржбловська В. 462
 Зржбловський А.Ф. 462
 Зубаниха, с. 50
 Зубані, с. 57, 60, 64, 69, 70, 126, 194, 195, 506, 512, 513, 537, 550, 575, 585, 588
 Зубанівська волость 26
 Зубанівська сільська рада 8, 194, 196, 198, 320, 322, 324
 Зубівка, с. 497, 498
 Зубово-Полянський район 577
 Зуданський В.К. 462
 Зуєвський район 552
 Зузичук С.В. 515
 Зуй І.Г. 462
 Зуй І.М. 462
 Зунхундан У. 475
 Зупков М.С. 462
 Зуткінова Г.Г. 513
 Зюба Г.І. 463
 Зюба І.В. 462
 Зяблов Ф.В. 463
 Зязєв В.П. 463
 Зязєв М.В. 463

I.

- Іванець Є.П. 463
Іванець Я. П. 463
Іваницька М.С. 463
Іваницький М.С. 463
Іванников О.Т. 463
Іванніков Г.Я. 463
Іванніков Т.Я. 463
Іванов Б.М. 463
Іванов В.П. 463
Іванов І.К. 463
Іванов М.І. 463
Іванов М.Л. 464
Іванов М.М. 463
Іванов П.Є. 464
Іванов С.П. 464
Іванов Т.І. 464
Іванов Ф.Ф. 385, 464
Іванов Ю.І. 464
Іванова М.М. 464
Іванове Селище, с. 16, 17, 31, 36, 57, 60, 64, 70, 122, 126, 174, 196, 198, 199, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 550
Іваново, м. 444, 552, 553
Іваново-Вознесенськ, м. 392
Іваново-Селищенська сільська рада 8, 173, 196, 221
Івановська область 520, 535, 542, 545, 552, 563, 568, 579, 586
Івановський район 430
Івано-Франківськ, м. 82
Івантєєвський район 421
Іванцов П.Я. 464
Іванченко А.І. 464
Іванченко І.Ф. 464
Іванченко Т.М. 464
Іванченко Ф.Т. 464
Івашин Д.С. 20, 245, 370
Івашина Г.Й. 464
Івашковська 464
Івашура Г.Ф. 464
Івашура Є.С. 464
Іващенко І.О. 465
Іващенко І.Ф. 531
Іващенко К.Я. 465
Іващенко П.М. 465
Івлєв В.П. 465
Івліва А.С. 465
Івнянський район 526
Івон І.В. 465
Івон І.І. 465
Ігліч І.В. 465
Ігліно, с. 471
Ігнатенко 465
Ігнатенко Г.О. 465
Ігнатенко І.А. 465
Ігнатюк С.С. 465
Іжевськ, м. 464, 483
Іжморський район 582
Ізенська О.Є. 536
Ізоткін Ю.Д. 465
Ізюмський район 501
Ілишський Погост, с. 510
Ілшевський район 516, 594
Ілляш М.В. 465
Іловайськ, м. 162
Іловський М.О. 465
Ілюшин О.К. 465
Ілюшина Д.О. 465
Ільїн В.О. 466
Ільїна З.Д. 507
Ільїна Ф.І. 466
Ільїничі, с. 428
Ільїнський район 520
Ільїнсько-Ховайський район 535
Ілько М.Я. 466
Ільїно, с. 568
Імбергенів Б. 466
Імбергенова Ч.Ю. 466
Іммуратів М. 466
Іммуратів Х. 466
Інглінський район 471
Інгушино, с. 561
Індебера Є.Г. 466
Індебера П.Ф. 466
Індукуль, м. 577
Інза, м. 550
Інзенський район 550
Іноземцева Л.С. 466
Інченер-Пятіно, с. 582
Іран 380
Ірбейський район 443
Іргинський район 470
Ірклів, м-ко 56
Ірклівський район 513, 437, 438, 458, 461, 463, 470, 493, 512, 568, 575, 577, 595
Іркутськ, м. 412, 466, 522
Іркутська область 475, 522, 566, 571, 594, 595
Ісаков Ш. 466
Ісакова Є.А. 143
Ісводний Ф.К. 466
Ісківці, с. 91
Ісламова Р. 466
Ісмаїлов Ш.І. 466
Ісправніков О.П. 466
Ісправнікова Є.А. 466
Іспраїлов Г. 466
Істборн, м. 206
Істрїнський район 415
Істягін Г.Д. 466
Істягіна Х.І. 467
Італія 219
Італьянська Н.О. 467
Італьянський Б.В. 467
Ішков В.В. 88
Іщенко А.К. 462

Іщенко А.О. 467
 Іщенко Г.А. 467
 Іщенко О.С. 467

К.

Кабак К.М. 467
 Кабардино-Балкарська область 530
 Кавекрїнський район 500
 Кавказ 194
 Кагальницький район 583
 Кагамлик, р. 5, 91, 92, 93, 99, 178, 182, 207,
 212, 215, 258, 300
 Кагамлик, с. 16, 29, 31, 32, 34, 35, 41, 42, 43,
 46, 60, 64, 70, 74, 91, 207, 208, 212, 212,
 214, 215, 302412, 436, 504, 506, 515, 516,
 519, 544, 546, 553, 570, 576, 599
 Кадошкинський район 597
 Казаков М. 467
 Казанська область 507
 Казанцев В.О. 467
 Казанцев П.А. 467
 Казанцев П.О. 192, 230
 Казанцева Є.М. 467
 Казанцева О.П. 467
 Казань, м. 137, 471
 Казатське, с. 588
 Казахстан 225
 Казахстанська РСР 539
 Казахська РСР 414, 415, 434, 441, 449, 455,
 456, 472, 475, 534, 563, 571, 581, 590, 593
 Казацька О.Г. 467
 Казацький Г.І. 467
 Казбек 517
 Казимирський А.С. 467
 Кайбицький район 556
 Кайдаки, с. 490
 Какурін 467
 Калачевська В.В. 354
 Калачевська М.М. 354
 Калачевський М.М. 51, 52, 69, 354
 Калачевський М.Ф. 52, 354
 Калачевський район 519
 Калачівка, х. 52, 354
 Калачов О.В. 467
 Калашник А.С. 230, 467
 Калашник Г.С. 468
 Калашник М.П. 468
 Каливань, с. 465
 Калина О.П. 468
 Калининчук І.П. 468
 Калінін В.В. 468
 Калінін Г.А. 468
 Калінін Є.В. 468
 Калінін Є.С. 468
 Калінін М.І. 70
 Калінін, м. 495
 Калініна М.А. 468
 Калініна М.М. 468

Калініна Н.П. 468
 Калініно, с. 430
 Калінінська область 127, 417, 419, 421, 458,
 495, 503, 510, 520, 547, 557, 583
 Калінінський район 557, 571
 Калініченко Г.П. 468
 Калініченко М. 468
 Калініченко М.О. 468
 Калінковицький район 560
 Калмицька АРСР 599
 Калнишевський П. 49
 Калугін В.М. 468
 Калупін І.Ф. 469
 Калупін М.І. 468
 Калюжна Г.Ю. 469
 Калюжний М.І. 469
 Калюжний М.Т. 469
 Калязинський район 495
 Кальченко В.С. 469
 Кам'яна Балка, с. 559
 Кам'янець Г.О. 469
 Кам'янець-Подільська область 412, 475, 478,
 499, 525, 557
 Кам'янка, с. 501
 Каменська Г.І. 469
 Каменський Й.Д. 469
 Каменський район 417, 434
 Камішловський район 467
 Камінь, м. 452
 Канада 21, 225, 370
 Канареєво, с. 414
 Канахар, с. 536
 Кандаурівка, с. 555
 Кандзюба І.Н. 469
 Канебаєв А. 469
 Канів, м. 89
 Канівець Г.Д. 469
 Канівець Д.О. 469
 Канівець І.П. 469
 Канівець М.М. 469
 Канівець О.Т. 469
 Канівське староство 47
 Канівський район 479
 Канівці, с. 439
 Канівщина, с. 16, 64, 216, 289, 408, 413, 417,
 422, 430, 432, 436, 438, 439, 448, 449, 455,
 459, 474, 486, 486, 488, 493, 495, 495, 497,
 507, 513, 550, 554, 559, 563, 565, 579, 580,
 588, 592
 Капітанов 469
 Капіца І.Г. 469
 Капіца Н. 469
 Каплунівка, с. 530, 531
 Капніст В.В. 246
 Капніст М.В. 68, 393
 Капніст М.Г. 68, 393
 Капніст О. 91
 Капністи, родина 19

- Капон Ф.В. 470
Каптан Т.В. 470
Каптан Ф.М. 470
Капшинський район 593
Капшук М.Д. 470
Капшук П.І. 470
Кар'ерна балка 147
Карабак Г.А. 470
Карабак С.С. 470
Карагайський район 563
Караганда, м. 434, 571
Карагандинська область 474
Караїдаров С. 470
Караїдарова А. 470
Караїдинов С. 470
Каракалпацька АРСР 466
Карась М.А. 470
Карась Ф.М. 470
Каратальський район 449
Караулов А. 470
Карачевський район 483
Карбівка, с. 543
Каргалинський район 553
Каргопольський район 591, 595
Кардашівка, ур. 44, 149
Карелін К.А. 470
Карело-Фінська АРСР 506
Каримський район 416
Каріанов А. 470
Карінбаєв С. 470
Каріпаков 470
Каріпаков М.А. 470
Каркаралинський район 474
Каркули, с. 579
Каркулинський район 579
Карлівський район 385, 513
Карнаухов В.А. 471
Карнаухова О.С. 471
Карпенко К.П. 471
Карпиха, с. 447
Карпов 50
Карпов В.І. 471
Карпова М.І. 503
Карташівка, с. 502
Карташов В.Є. 240
Картошкін 135, 471
Картушин Г.М. 471
Картушина С.О. 492
Касаткін П.Г. 471
Касаткін С.П. 471
Касимов М. 488
Касимов Р. 471
Касимова М. 471
Касимовський М.Я. 471
Касков А.Ф. 471
Касько Г.С. 471
Касько Л.Т. 471
Катерина II. 49, 84, 167
Катеринославське намісництво 50, 91, 368
Качалівка, с. 520
Качан М.Д. 471
Качан Н. 471
Качан О.К. 471
Качанов М.М. 472
Качкова К.Є. 471
Кашилов М.І. 472
Кашин В.І. 472
Кашин, м. 583
Кашира, м. 575
Каширський район 496
Кашпур А. 472
Кашпур В.А. 472
Кашуба О.С. 472
Кашуба Х.М. 472
Кашура Л.О. 472
Кашура О.Я. 472
Квітченко С.М. 472
Кезький район 544
Келечин, с. 308
Келлер А.Т. 472
Келлер В.М. 472
Кемеровська область 444, 445
Кеминський район 492, 591, 592
Кенігсберг, м. 397
Керелівка, с. 90
Керянек К.Є. 472
Кзил-Мазарський район 591
Кзил-Ординська область 593
Киблицкий О.Д. 472
Кигим С.Л. 20, 148, 189, 328, 370
Київ, м. 66, 82, 90, 91, 115, 153, 158, 164, 170, 170, 172, 208, 224, 227, 228, 236, 265, 306, 330, 341, 342, 356, 360, 386, 408, 412, 414, 415, 416, 430, 435, 445, 462, 465, 466, 498, 508, 510, 515, 518, 519, 535, 537, 538, 540, 553, 554, 560, 564, 573, 580, 581, 582, 585, 589
Київська область 88, 162, 171, 413, 414, 419, 423, 424, 425, 426, 427, 433, 437, 442, 443, 454, 455, 459, 471, 473, 479, 485, 493, 499, 500, 502, 505, 506, 507, 521, 522, 526, 529, 530, 533, 534, 534, 536, 537, 538, 540, 543, 554, 557, 558, 559, 565, 569, 570, 582, 584, 585, 588, 589, 602
Київська Русь 9, 14, 15, 44
Київське намісництво 91
Київський Микільський монастир див.
Київський Пустинно-Миколаївський монастир
Київський Пустинно-Миколаївський монастир 48, 165, 166, 331
Київський тракт 27
Кикешвілі 472
Киля, с. 411
Кимрський район 419
Кипашівка, с. 559

- Кипенська Г.П. 472
 Кипенський О.М. 472
 Кипень, ст. 505
 Киргизстан, Республка 392
 Киргизька РСР 409, 412, 452
 Кирилівка, с. 90
 Кирилівський район 490
 Кирилін М.Н. 472
 Кирилов А.А. 472
 Кирилов А.І. 472
 Кирилов П.Т. 473
 Кириловське, с. 565
 Кишинський район 576
 Кириченко І.Г. 473
 Кириченко І.Т. 473
 Кириченко К.П. 473
 Кириченко М.М. 224, 225, 226
 Кириченко Р.П. 64, 65, 70, 128, 129, 193, 223, 224, 225, 226
 Кириятівка, с. 35, 53, 54, 60, 64, 143, 219, 219, 408, 415, 417, 422, 432, 434, 435, 437, 440, 442, 451, 453, 458, 459, 460, 462, 463, 464, 466, 471, 473, 476, 477, 480, 481, 482, 494, 495, 501, 503, 506, 507, 510, 512, 513, 515, 521, 522, 525, 527, 529, 531, 542, 543, 544, 547, 551, 552, 558, 560, 567, 568, 571, 572, 576, 581, 582, 583, 586, 588, 589, 591, 596, 597, 599
 Кириятівська сільська управа 60
 Кириятченко С.І. 473
 Кириачек К.Ф. 473
 Кириачек К.Ю. 473
 Кириачок М.В. 473
 Кисельков С.П. 473
 Кисельов Б.Ф. 473
 Кисельов Г.Б. 473
 Кисельов М. 473
 Кисленко П.М. 473
 Кисурін С.І. 473
 Кисуріна К.В. 473
 Китай 370
 Китайгород, м-ко 277
 Кипеньківський район 7, 551
 Кишилов І.В. 474
 Кишилов М.І. 474
 Кишина, с. 535
 Кишинець К.С. 474
 Кишинів, м. 78
 Кияшко Г.А. 474
 Кізель, м. 503
 Кіалярський район 476
 Кінешма, м. 542
 Кіпеть, ст. 505
 Кір'ян М.В. 20, 370
 Кіреєв І.Д. 474
 Кіреєва Є.Д. 474
 Кіров С.М. 70, 127
 Кіроваканський район 507
 Кіровоградська область 52, 170, 354, 417, 520, 550, 554, 565
 Кіровськ, с. 480
 Кіровська область 414, 418, 431, 447, 449, 461, 463, 471, 531, 537, 552, 569, 570, 589, 599
 Кіровський район 480, 513
 Кірсенко П.К. 474
 Кладодар'їнський район 572
 Клаптенко М.С. 474
 Кларштейн Й.О. 474
 Клеєв П.В. 474
 Клейн А. 172
 Клейн Б. 172, 391
 Клейн Н. 391
 Клеонідов Г.М. 474
 Клеонідова Є.Т. 474
 Клєстов М.Л. 20, 147, 186, 188, 231, 290, 325, 327
 Кливятин 330
 Кливятинське знамя 331
 Климак О.Г. 474
 Клименко А.А. 95, 474
 Клименко А.В. 20
 Клименко А.В. 370
 Клименко Д.А. 474
 Клименко Д.М. 474
 Клименко І.М. 474, 475
 Клименко М.П. 475
 Клименко Ю.О. 20, 370
 Климент'єв І.С. 475
 Климент'єва Є.Й. 475
 Климкий П.О. 475
 Климовське, с. 531
 Климов К.П. 475
 Климова Т.І. 475
 Климовичі, с. 513
 Климовський район 586
 Климятин 330
 Климятин, с-ще 165
 Климятинські землі 165
 Клишцовський район 600
 Кліщинці, с. 16, 60, 170
 Клопшин В.І 475
 Клочківка, с. 529
 Клочко В.В. 227, 376
 Клущенко П.А. 475
 Клущенко Т.Х. 475
 Ключевський район 456, 570
 Ключко О.М. 475
 Кмонідов Г.М. 475
 Книш О.Є. 282, 283, 284
 Книш О.Є. 64, 87
 Князева могила, курган 158
 Кобеляцький повіт 277
 Кобеляцький район 225
 Кобилкіне, с. 424
 Кобілов М. 475

- Кобильчук І.А. 475
Кобильчук М.П. 475
Кобло П.Д. 475
Ковалевська М.С. 476
Ковалевська П.В. 476
Ковалевський Г.М. 475
Ковалевський І.В. 475
Ковалевський І.Г. 476
Ковалевський М. 207
Коваленко Б.Є. 476
Коваленко Д.М. 70, 386, 387
Коваленко К.П. 476
Коваленко М.М. 476
Коваленко О.Г. 476
Коваленко О.К. 476
Коваленко П.Т. 476
Коваленко Ф.В. 476
Коваленко Ф.М. 476
Коваленко Я.П. 476
Ковалики, с. 585
Ковалиха могила, майдан 115
Ковалі, с. 547, 551, 596
Ковалівка, с. 426
Коваль А.І. 288
Коваль А.С. 476
Коваль М.В. 476
Коваль С.С. 476
Коваль Ф.А. 476
Ковальчученко М.С. 476
Ковель, м. 223
Ковилкинський район 422
Ковленко К.А. 476
Ковнірщина, с. 57, 64, 176, 205, 221
Ковпак С.С. 477
Ковровський район 579, 586
Ковтун А.Ф. 477
Ковтун Г.М. 477
Ковтун І.В. 230, 477
Ковтун О.Г. 477
Ковтун О.І. 477
Ковтун У.О. 477
Кожевниковський район 543
Кожигіряев Б. 477
Козаче, с. 470
Козаченко Д.Д. 477
Козаченко К.М. 135
Козаченко К.М. 477
Козачок П.Ф. 240
Козачук С.Р. 477
Козел М.Г. 477
Козельський район 547, 579, 580
Козельщинський район 5, 191, 223
Козін Н.Г. 477
Козлівщина, с. 496, 530
Козлов А.Й. 137
Козлов В.І. 477
Козлов І.М. 477
Козлов М.В. 478
Козлов М.С. 478
Козлов П.І. 478
Козлова П.М. 478
Козловська А.П. 477
Козловський І.Г. 478
Кознімирський Д.Й. 478
Кознюк І.О. 135, 478
Козубенко М.С. 75, 478
Койнаш М. 478
Койнаш П.К. 478
Кокорін П.В. 478
Кокурін А.В. 478
Кокурін К.А. 478
Колбін М.О. 478
Колбонін Н. 478
Коленчук М.Д. 478
Колесніков Д.В. 479
Колеснікова Г.Є. 479
Колесніченко Я.Ю. 479
Колесо́ва Т.І. 479
Коліва МК. 479
Колісниченко Л.Ф. 479
Колісниченко П.Ф. 479
Колісниченко Я.Ю. 479
Колобов М.В. 479
Колод Й.Д. 479
Колодій А.П. 479
Колозинський район 583
Коломищівка, с. 221, 573, 592
Коломієць Б.Г. 479
Коломієць І.Д. 479
Коломієць Л.М. 479
Коломієць М.Г. 479
Коломна, м. 568
Колосов М.І. 126, 127, 128, 130, 479
Колунін М.І. 479 479
Колчів Л.М. 480
Колчієва Н.Г. 480
Коляда І.М. 480
Комарово, с. 489
Комелева Х. 522
Комин М.В. 480
Комі АРСР 456
Комі АРСР 510
Комінар Л.Лі. 480
Комінар Л.ІІІ. 480
Комінар М.Лі. 480
Ком-Смагл, с. 549
Комсомольська міська рада 19
Комсомольськ-наАмурі, м. 277
Комуністичний район 479
Комяков В.А. 480
Кондраков Ф.М. 480
Кондратенко С.Ф. 161
Кондратов Т.Т. 480
Кондратьєв М.О. 280, 480
Кондратьєв С.В. 161
Конебаєв О. 480

- Конев Т.В. 480
 Конева П.Д. 480
 Конишево, с. 521
 Конін Ф.С. 480
 Конобаєво, ст. 566
 Коноваленко Я.П. 480
 Коновалівка, с. 523, 524
 Коновалов Б.М. 480
 Коновалов З.Є. 480
 Коновалова М.Г. 480
 Коновалова О.В. 480
 Кононенки, с. 491
 Кононенко Г.Ф. 481
 Кононенко М.П. 481
 Конотоп, м. 587
 Конотопський район 462, 532, 551, 588
 Контовський район 527
 Коопалов С. 481
 Копаєв 481
 Копеленко А.З. 481
 Коперський І. 481
 Коперський М.І. 135, 481
 Копилов А.І. 481
 Копилов А.С. 288
 Копилов В.Є. 481
 Копилов Ф.Б. 29, 330, 334
 Копилова Р.О. 481
 Копилова Ф.В. 481
 Кордайський район 463
 Кордубанове, с. 64, 196, 222, 223
 Корепанов М.А. 481
 Корецька Є.А. 143
 Корецький А. 481
 Корецький М.Я. 481
 Корещина, х., с. 57, 64, 63, 64, 65, 70, 193,
 223, 224, 225, 226, 244, 476, 529
 Корж М.Є. 224, 226
 Корж Р. див. Кириченко Р.П.
 Кориска Я.А. 481
 Корікін Г.І. 481
 Коркін О.Є. 481
 Коркошенко В.П. 481
 Коркошенко С.Ф. 482
 Корлюківка, с. 424
 Корлюкове, с. 461
 Корна, с. 568
 Корнеев О.О. 482
 Корнієнко Г.Д. 482
 Корнієнко Г.О. 482
 Корнієнко Г.П. 482
 Корнієнко І.О. 482
 Корнієнко О.А. 482
 Коробовський район 446
 Коробський П.С. 482
 Коробський С.Т. 482
 Коробята, с. 455
 Корогод, с. 88
 Короленко В.Г. 282
 Короленко М.Р. 482
 Корольков Г.Г. 482
 Корольов О.І. 482
 Коромисленко А.Ф. 482
 Коропівка, острів 302
 Коропов М.І. 265
 Коросташич І.Г. 482
 Коросташов М.П. 483
 Коротаяєв О.В. 483
 Коротенко А.В. 483
 Коротков П.І. 483
 Корпошенко В.П. 483
 Корпунов О.О. 483
 Корпунова В.М. 483
 Корсаковський район 525
 Корсичук С.А. 483
 Корсунський район 533, 534, 554
 Корсунь, м. 443, 533, 534
 Корф В.Й. 483
 Корф Й.Ю. 483
 Корчака М.А. 483
 Корчака Я.А. 483
 Коршунов Д.О. 89
 Коряківський район 569
 Корябін Ю.В. 483
 Корякін М.Д. 483
 Корякіна М. 483
 Косар В.А. 483
 Косарев 483
 Косарик Д.Г. 382
 Косарик Д.М. див. Коваленко Д.М.
 Косенко А.Л. 484
 Косенко В.С. 164, 226
 Косиніно, с. 552
 Косинов П.Р. 484
 Косинов Р.А. 484
 Космилев І.О. 484
 Космилева І.М. 484
 Костенко 95
 Костенко А.К. 484
 Костенко Г.П. 484
 Костенко П.І. 484
 Костенко П.І. 95
 Костенко С.Д. 484
 Костенко Т.Ф. 484
 Костилюно, с. 481
 Костиля І.Т. 484
 Костирський В.О. 484
 Костоничі, с. 598
 Кострома, м. 488
 Костромський район 541
 Костшин-на Одрі, м. 79
 Костюк А.В. 484
 Костюк О.Я. 484
 Костянтинівка, с. 481, 529
 Костянтинівський район 422, 481, 502, 571
 Косяк В.І. 484
 Косяков А.В. 485

- Косяков М.А. 484
Кот 485
Кот І.А. 280, 485
Котелевський район 437, 441, 452, 454, 460,
472, 476, 482, 483, 484, 486, 491, 496, 500,
504, 509, 509, 530, 538, 563, 564, 578, 583,
595
Котельва, м. 564, 576, 584, 601, 602, 441, 454,
460, 476, 482, 483, 484, 486, 491, 500, 504,
509, 564, 578, 583, 595,
Котельнич, м. 589
Котенко Н.О. 568
Котихін П.А. 478
Котково, с. 579
Котляр І.В. 485
Котляр І.М. 485
Котляревське, с. 227
Котляревський І.П. 13, 224
Котляревщина, с. 160
Котлярчук А.С. 485
Котлярчук Г.Т. 485
Котовськ, м. 193
Котовський Г.І. 70, 193, 194
Котовський І.М. 485
Котовським М.М. 485
Котяш П.Л. 87
Кохнівський район 6
Кочелаєво, с. 422
Коченевський район 579
Кочетков А.П. 485
Кочін І.Г. 485
Кочкарський район 412
Кочубей В.В. 84
Кошеленко А.З. 485
Кошиць Г. 90
Кошка О.І. 485
Кошкар'єв В.І. 485
Кошкинський район 570
Кошкинський район 599
Кравець І.І. 486
Кравцов К.М. 486
Кравцова Г.А. 486
Кравченко 486
Кравченко А.Д. 486
Кравченко В.В. 88, 486
Кравченко В.П. 48
Кравченко В.Я. 486
Кравченко І.С. 53, 83, 84
Кравченко М.М. 222, 223
Кравченко О.З. 486
Кравченко П.А. 486
Краків, м. 130
Крамаренко І.А. 486
Крамаренко М.П. 486
Краматорськ, м. 471, 528
Крапивко П.М. 486
Крапівін І.Ф. 486
Крапівіна Г.С. 486
Красилівський район 475
Красильников В.Є. 486
Красильников П.К. 486
Красильникова К.С. 486
Красій Г.В. 487
Красікова А.М. 511
Красіліна, ст. 502
Красілов В.І. 273, 487
Красков, с. 581
Красна Сосна, с. 498
Красні Ткачі, с. 453
Красноармійський район 444, 511
Красноборський район 510
Краснов Ф.В. 487
Красновський район 475
Красногодаська с. 456
Красногорівка, с. 195
Красногорський район 415\
Краснодар, м. 555
Краснодарський край 107, 108, 458, 474, 495,
501, 513, 535, 555
Красно-Кам'янський район 6
Краснокамський район 567
Краснокутський район 257, 323, 444, 485,
494, 515, 520, 529, 530, 531
Краснолар, м. 458
Краснопільський район 474
Краснопольє, с. 77, 488
Краснослобідськ, м. 579
Красноуфимськ м. 554
Красночетайський район 472
Красночикойський район 576
Краснощоківський район 528
Красноярськ, м. 524
Красноярський край 426, 443, 483, 487, 592
Красноярський район 417
Красова З.М. 482
Красуха, с. 510
Крат П.С. 87, 161, 162
Кратков М.Я. 487
Крекотень М. 487
Кременчук, м. 9, 33, 46, 52, 53, 54, 56, 91, 92,
127, 162, 216, 220, 258, 267, 285, 287, 354,
354, 360, 370, 380, 381, 405, 483,
Кременчуцька округа 6, 7, 91, 229
Кременчуцьке водосховище 5, 21, 24, 31, 41,
99, 100, 105, 106, 109, 110, 111, 113, 114,
115, 117, 118, 119, 147, 149, 150, 151, 152,
153, 156, 157, 165, 170, 178, 180, 207, 208,
211, 212, 212, 214, 227, 231, 234, 235, 236,
255, 256, 268, 300, 301, 325, 327, 329, 333,
334, 335, 339, 340, 342, 347, 378, 400, 401
Кременчуцьке море див Кременчуцьке
водосховище
Кременчуцький гебіт 8, 60
Кременчуцький повіт 10, 11, 12, 21, 28, 52,
56, 65, 80, 91, 131, 169, 172, 264, 277, 312,
313, 354, 354, 370, 377, 381, 392

- Кременчуцький район 5, 29, 146, 152, 354,
425, 428, 449, 486, 487, 525, 534, 538, 539
- Кременчуцький тракт 27
- Кременчуччина 14, 56
- Крива Руда, р. 5, 37, 111, 178, 179, 180, 268,
305, 306, 340
- Крива Руда, с. 169, 227, 347
- Крива Руда, струмок 361
- Кривенко Т.П. 48
- Кривицький І.Г. 487
- Кривицький І.О. 487
- Кривицький О. 487
- Кривоніс К.Д. 487
- Кривоногово, с. 579
- Криворізький район 592
- Криворучков А.І. 487
- Кривошопка С.Ф. 487
- Кривошея В.О. 20, 147
- Кривошека, ст. 443
- Кривчунка, с. 426, 427, 557
- Крикунов В.К. 487
- Крикунов К.С. 487
- Крилов, м. 170
- Крилово, с. 554
- Крим 392
- Кринка, р. 5, 120, 121, 122, 123, 124
- Кринки, с. 50
- Кринківська волость 6, 9, 131
- Кринківська сільська рада 6, 8, 57, 120, 134,
359, 360, 397
- Кринківський район 545
- Крива Ф.М. 487
- Крісіна М.І. 427
- Кроведов К.М. 487
- Кропивка І.К. 487
- Кротівщина, с. 417, 418, 546
- Кротов В.П. 488
- Кротов П.І. 487
- Крошкін Я.В. 488
- Крошкіна А.І. 488
- Круглов Г.В. 488
- Круглов І.В. 365, 488
- Круглов І.Г. 488
- Круглов О.Ф. 488
- Кругляк І.М. 488
- Кружков Є.С. 77, 488
- Кружкова П.С. 488
- Крупка П.Л. 55, 56
- Крупнов О. 488
- Круподера, с. 428
- Крупське, с. 468
- Крупчин В. 488
- Крутов В.О. 488
- Крутько Г.А. 362
- Круц В.О. 31, 338
- Круча, ур. 32, 44, 153
- Крюківський район 6
- Крюков Н.Т. 488
- Крюков О.М. 240
- Крючков М.І. 488
- Крючкова Є.Г. 488
- Кряков П.М. 488
- Крячко Ф.М. 489
- Ксенофонтова Л.М. 488
- Ксьондз В.В. 584
- Кубанев М.О. 489
- Кубанева П.І. 489
- Кувакинський район 474
- Кувадик, ст. 411
- Кутаєвська М.О. 489
- Кутаєвський Г.Т. 489
- Кудимкарський район 508
- Кудін П.І. 489
- Кудінова Є.М. 489
- Кудрицький А.В. 17
- Кудрявцев І. 489
- Куземин, с. 418, 454, 511
- Кузид, с. 437
- Кузнецьк, м. 588
- Кузнецов А.Т. 490
- Кузнецов Б.С. 489
- Кузнецов Є.І. 489
- Кузнецов М.В. 489
- Кузнецов М.І. 489
- Кузнецов М.О. 489
- Кузнецов О.А. 489
- Кузнецов О.В. 489
- Кузнецов О.Є. 311, 489
- Кузнецов П.Я. 490
- Кузнецов Ф.А. 490
- Кузнецов Я.О. 490
- Кузнецова Є.Д. 489
- Кузнецова Т.Л. 20, 370
- Кузнецово, с. 602
- Кузоватовський район 421
- Кузубенко М.С. 490
- Кузьменко В.Я. 490
- Кузьменко К.П. 566
- Кузьменко МюЮ 490
- Куйбишев, м. 419, 457, 601
- Куйбишевка, м. 472
- Куйбишево, м. 495
- Куйбишевська область 410, 417, 420, 425,
433, 445, 447, 451, 465, 472, 489, 490, 496,
516, 517, 559, 570, 584, 599
- Куйбишевський район 413
- Куйтун, с. 571
- Куйтунський район 571
- Кукаркін О.В. 490
- Кукушкін В.В. 490
- Кукушкін В.Г. 490
- Кулешівка, с. 37
- Кулешов А.О. 490
- Кулешов В.А. 490
- Кулебяцький район 475
- Кулик І.Є. 490

- Кулик М.А. 490
Куликов І.А. 490
Куликов М.І. 490
Куликова Г.Ф. 490
Кулібаба 491
Кулібаба А.П. 491
Кулівно, с. 534
Куліни, с. 495
Кулінич М.Г. 491
Кулінич С.І. 491
Кулініч П.В. 491
Кулініч Р.П. 491
Куліш В.Г. 491
Куліш Ф.С. 491
Кулішівка, с. 16, 60
Кулішівська сільська управа 60
Кулябко-Корецькі, родина 19
Кулябська область 591
Кульрина І. 491
Кульчій П.І. 491
Кульчій Ф.П. 491
Кумьонський район 431
Куніцький О.Ю. 64, 87, 302, 303, 304
Кунцеве, с. 491
Куп'євате, с. 64121, 143, 228, 472, 509, 570, 582
Куп'єватівська сільська рада 8, 228, 238, 241
Купріне, ст. 471
Купянськ, м. 518
Курагинський район 487
Курбаняхов Б. 491
Курбанова С. 524
Кургала, с. 553
Курган, м. 477
Курганська область 418, 498, 513, 543, 544
Курдінова Р. 430
Курила М.П. 491
Курила Я.О. 491
Курило Г.Д. 491
Куріловщина, с. 515
Курін І.К. 491
Куріна П.К. 491
Курінько Р.Т. 492
Куріпка І.І. 492
Куркаєв С.С. 492
Курманаєвський район 555
Курмата, с. 485
Курніно, с. 455
Куровне, с. 430
Куровський район 461
Курсьба область 571
Курськ, м. 131, 577
Курська область 409, 411, 415, 416, 420, 424, 462, 463, 480, 498, 499, 501, 502, 506, 524, 526, 551, 558, 575, 577, 594, 595
Куртамиський район 498
Куртімін П.І. 107
Куртіміна П.І. 492
Куртушин Г.М. 492
Курчатівський район 524
Курчев М.М. 492
Курченко В.Є. 15–16, 64, 80
Курченко У.М. 80
Кустанай, м. 590
Кустанайська область 416, 456, 472, 590
Кут, заказник 20, 24, 25, 291
Кутанов В.І. 492
Кутевці, с. 499
Кутмали, с. 436
Кутузов І.П. 492
Кудевол Т.Ю. 492
Кудеволівський район 6
Куценко В.М. 492
Кучер Г.Д. 492
Кучера М.П. 29, 30, 331, 337, 338
Кучеренко 492
Кучеренко Я.І. 492
Кучерівка, с. 440, 474, 527
Кучерявка, х. 432
Кучіна Могила, курган 256
Кучмар В.Л. 492
Кучуков Р. 492
Кучукова С. 492
Куш-Алла, с. 503
Кушнаренківський район 437
Кушнаренко Г.І. 492
Кушнір Т.З. 493
Кушніренко А.С. 493
Кушніренко Є.Т. 493
Кущ П.О. 493
Кюстрін, м. 79
- Л.**
Лабинська ст. 501
Лабинський район 535
Лавренев І.А. 493
Лавренев П.І. 493
Лаврентьев П.Ф. 240
Лавреньов П.І. 192
Лаврик К.І. 493
Лавриненко Ф.Г. 20, 369
Лавріненко А.А. 20, 147, 188291, 370
Лаврюк А.Ф. 493
Лаврюк В.П. 493
Лагно І.Ф. 493
Ладченко А.С. 493
Лазаревська ст. 474
Лазаренко А.О. 493
Лазаренко Г.Д. 493
Лазарчук М.М. 493
Лазовський район 453
Лазоренко Т.Т. 493
Ламане, с. 33, 58, 57, 60, 64, 229, 230, 231, 253, 467, 477, 541
Ландарі, с. 478
Ландарі, х. 574

- Ланна, с. 513
 Лапенківщина, ур. 317
 Лаптев І.М. 493
 Ларіонов П.П. 494
 Лат, ст. 501
 Латашева, ур. 190
 Латинін М.І. 494
 Латишева Гора, ур. 27
 Лачко С.М. 494
 Лебедев М.О. 494
 Лебединський район 423, 464, 486, 526, 540
 Лебехівка, с. 16, 28, 29, 60
 Лебехівська сільська управа 60
 Левадна О.А. 494
 Левадний Ф.К. 494
 Левашов М.Х. 31, 341
 Левкович А. 494
 Левкович Е.М. 161
 Левкович О.А. 494
 Легута А.Н. 494
 Ледник В.В. 134
 Лелеков М.Ф. 494
 Лелеков Ф.Є. 494
 Лемберський М.Ф. 494
 Лемешко Г.Л. 391
 Лемешко Г.О. 494
 Лемищівка, с. 91
 Ленівенко А.П. 494
 Ленівенко О.М. 494
 Ленінградський район 414
 Ленін В.І. див. Ульянов (Ленін) В.І.
 Ленінабадська область 522
 Ленінабадський район 592
 Ленінград, м. 131, 409, 503, 597
 Ленінградська єпархія 277,
 Ленінградська область 409, 419, 463, 464,
 474, 510, 539, 554, 581, 591, 592, 593
 Ленінський район 450, 471, 475, 500, 516,
 521, 543, 545, 569, 584
 Ленінськ-Кузнецький, м. 434
 Ленський район 563
 Лень М. 494
 Лень П.А. 494
 Лень Ф.Ф. 240
 Леонідов Г.М. 494
 Леонов В.Ф. 495
 Леонов І.В. 494
 Леонтєв П.П. 495
 Лепа І.Ф. 495
 Лепа П.Є. 495
 Лепедивська ділянка 509
 Лепси, с. 586
 Лесько Т.І. 495
 Летюк В.А. 495
 Лещенко А.М. 495
 Лещенко В.М. 495
 Лещенко Г.А. 391
 Лещенко Г.Л. 495
 Лещенко І.І. 496
 Лещук З.В. 495
 Ленков В.В. 495
 Ленкова Г.В. 495
 Лизогуб М.В. 495
 Лимар О.С. 207, 238, 351, 352
 Линицька Т.П. 495
 Линицький А.О. 495
 Липа О.Л. 20, 369
 Липецький район 578
 Липівська переправа 63
 Липове с.
 Липове, с. 16, 22, 57, 60, 64, 70,
 Липове, с. 231, 236, 238, 327, 433, 460, 469,
 476, 482, 483, 486, 552, 562, 564, 567, 597
 Лиса Гора, х. 365
 Лисак О.В. 109
 Лисенко В.Р. 170
 Лисенко Г.В. 495
 Лисенко І.А. 161
 Лисенко К.Л. 495
 Лисенко М.В. 69, 70, 169, 170, 172, 225, 226
 Лисенко О.Є. 170
 Лисенко О.М. 170
 Лисенко П.В. 496
 Лисенко Т.Г. 496
 Лисенко Т.Ф. 496
 Лисенко Ф.П. 496
 Лисий Г.І. 496
 Лисицин В.І. 496
 Лисиця П.В. 496
 Лисицька В.О. 528
 Лисівка, с. 414, 431
 Лисянка, м. 90, 437
 Лисянський М.С. 496
 Лисянський район 413, 423, 425, 426, 427,
 437, 473
 Лисячий Грб, ур. 35, 38, 292, 294
 Литва 90
 Литвиненко А.І. 53
 Литвиненко А.І. 83, 84
 Литвиненко І.В. 496
 Литвиненко О.Т. 496
 Литвяки, с. 529
 Лихвар В.М. 496
 Лихівський район 7
 Лихославльський район 127
 Лишня, с. 475
 Лібкнехт К.П. 496
 Лівобережжя 84
 Лігостаєв І.Н. 192
 Лігостаєв І.Н. 496
 Лижиков М.М. 497
 Лізки, с. 159, 160, 356, 419, 434, 435, 453,
 457, 469, 471, 480, 486, 491, 500, 516, 536,
 537, 547, 549, 552, 583, 600
 Ліліпов С.О. 497
 Лісна Поляна, с. 509

- Лісняк Д.М. 497
Лісняк Л.М. 497
Лісняк О.М. 497
Лісняк П.Д. 497
Лісняк С.Л. 497
Літцев Я.С. 497
Ліхачов А. 55
Ліхачов П. 55
Ліхашевський Д.Г. 497
Лічков Б.Л. 147, 154
Лобанов А.Д. 497
Лобанов Д.І. 497
Лобач К.Ф. 276
Лобода І.О. 497
Лобода Л.П. 497
Лобода О.Л. 497
Лобода О.М. 497
Лобода О.О. 497
Лобунець Г.І. 497
Лобунець М.П. 497
Ловейко 498
Ловейко С.Я. 498
Логадинці, с. 475
Логвиненко Я.М. 498
Логвиновський В.Ф. 498
Логінов М.С. 498
Логінов О.І. 498
Логінова В.М. 498
Логінова М.І. 498
Логіново, с. 581
Логунов М.Ф. 498
Логунова Г.М. 498
Лозинка, с. 503
Локтевський район 440
Ломов Г.З. 498
Ломова В.О. 498
Лондон, м. 206
Лопутенко К.К. 498
Лосєв 498
Лохачева Н.Б. 503
Лохвицький район 19
Лочь, м. 556
Лубенська округа 79
Лубенський полк 91, 331
Лубенський район 529
Лубенщина 91
Лубко П.О. 498
Лубко С.А. 498
Луганськ, м. 162
Луганська область 312
Лутова Л.М. 33, 34, 35, 40, 41, 72, 73, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 105, 106, 111, 112, 113, 115, 120, 121, 122, 123, 124, 134, 135, 141, 142, 143, 153, 157, 158, 169, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 184, 190, 191, 195, 201, 203, 205, 217, 221, 222, 227, 228, 235, 236, 238, 239, 241, 242, 243, 248, 258, 259, 260, 261, 262, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 278, 279, 295, 296, 305, 306, 307, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 325, 339, 347, 352, 356, 357, 358, 360, 361, 362, 364, 373, 374, 375, 382, 383, 384, 389, 390, 391, 395, 398, 404, 405, 406
- Лутовий П.І. 499
Лутовий П.П. 498
Лузин І.О. 499
Лук'янович О.А. 91
Лука, ур. 38, 173
Лука, х. 173
Лукашівка, с. 57, 60, 64, 126, 238, 240, 418, 424, 428, 440, 499, 511, 518, 520, 527, 528, 568, 589
Лукашівська сільська рада 7
Лукин Г.І. 499
Лукманов А.Л. 499
Лукшин В.М. 499
Лукшина М.І. 499
Лук'яненко Г.С. 499
Лук'яненко К.І. 499
Лук'янець П.К. 447
Лук'янов В.Я. 499
Лупанов С.А. 499
Лупиніс І.С. 499
Лупинос І.С. 499
Лупинський район 488
Лутовинівка, с. 533
Луценко П.Л. 499
Любань, ст. 510
Любенко І.М. 499
Любенко М.П. 499
Любинський район 433, 580
Любич Ф.Т. 499
Любичева 499
Любівка, с. 529
Люботинський район 581
Любченко В.М. 500
Людвіченко О.Ф. 240
Людне, с. 571
Люллемяє, с. 229
Люнтулаєв Д. 500
Люнтулаєва М. 500
Лютенька, смт. с. 477, 555, 587
Лютенько С.О. 500
Лютеньські Будища, с. 587
Ляда, с. 503
Лядовицька могила, курган 155
Лядська могила, курган див. Лядовицька могила, курган
Лялинці, с. 511, 539, 596
Ляпушкін І.І. 29, 208, 209
Ляскоронський В.Г. 27, 29, 329, 331, 334
Ляховенко Т.Г. 18, 70, 103, 125, 126, 135, 396
Лящеве, с. 570
Ляцек Н.Я. 583
Львів, м. 82, 370
Львов В.І. 500

- Львова Г.О. 500
Львовка, с. 492
- М.**
М.Погреби, с. 516
Маврін О.Ю. 500
Мавріна Т.М. 500
Магда І.М. 500
Магда П.С. 500
Магдівка, с. 107
Магдівка, ур. 403
Магнітогорськ, м. 463, 601
Маєвський П.Т. 500
Мазкун В.І. 272
Мазур М.С. 500
Мазура Н.С. 500
Мазуров А.А. 500
Мазурук Ф.В. 500
Майбеталієв Н. 507
Майборода Г. 164
Майборода П. 164
Майборода Ф.М. 265
Майбородівка, с. 60
Майдан, с. 445
Майданівка, с. 16, 31, 228, 229, 241
Майденко П.Є. 501
Майденко Ф.І. 501
Майковський А.С. 501
Майоров С.Є. 501
Майчиха, могила 93, 94
Макайда В.М. 501
Макайда М.П. 501
Макаревич О.І. 111, 112
Макаренко Д.В. 501
Макаренко М.О. 26, 27
Макаренко С.І. 501
Макарівка, с. 444
Макарівський район 533, 589
Макаров А.П. 501
Макаров С.А. 501
Макаровський район 426
Маковей Д.Г. 501
Маковей І.Д. 501
Маковій М.Р. 280, 501
Маковій Р.Д. 501
Максак К.М. 501
Максатихинський район 458
Максимівка, с. 30, 38, 46, 60, 146, 152, 166, 528, 538, 549
Максимівська балка 147
Максимкіно, с. 599
Максимов Є.В. 29
Максимов І.Г. 240, 501
Максимов І.І. 501
Макухи, с. 452, 517
Малакіна Г.Н. 502
Малахов Г.Я. 502
Малахов М.Г. 501
Малашкін 502
Маленький Кагамличок, х. 49, 84
Малик К.Ф. 502
Малина Л.Г. 502
Малинівка, с. 57, 60, 64, 122, 243, 587
Малинівський район 459
Малинки, с. 564
Малиновський А.Г. 502
Малихін П.Ю. 502
Малі Кринки, с. 57, 60, 70, 438, 466, 129, 134, 518, 586
Малі Погреби с. 420, 421, 436, 463, 476, 485, 487, 539, 520, 537, 569
Маліксешян А.В. 502
Малінін О.О. 502
Малініна А.М. 502
Мало-Бубни, с. 547
Малокринківська сільська рада 6, 7
Мало-Кринківська сільська рада див.
Малокринківська сільська рада
Малоросійська губернія 91
Малофеев О.Є. 502
Малофеева Г.І. 502
Малюженко М.Д. 502
Мальківка, с. 442
Мальківський район 499
Малько І.І. 502
Малько І.Т. 502
Мальцев М.О. 391, 502
Мальчиков І.С. 503
Мальчикова М.В. 503
Мамадалинова 549
Мамаєв І.С. 503
Мамаєв М.Д. 503
Мамаєва Г.С. 503
Мамон Є.П. 503
Мамон П.Ф. 503
Мамоново, с. 510
Манджеліївський район 6
Мандрика Є.П. 503
Мандрика М.П. 503
Мандриченко Д.П. 503
Манжелійка, р. 5, 95, 96, 97, 134, 120, 121, 122, 123, 124, 137, 138, 306, 352, 353, 357, 388, 389, 390, 391
Манжеліївська сільська рада 8, 33, 137, 139, 229, 245
Манжеліївський район 229
Манжеліївський, заказник 20, 24, 25, 245
Манжелія, м-ко, с. 9, 16, 17, 23, 25, 26, 29, 33, 44, 57, 60, 64, 70, 72, 138, 139, 142, 190, 191, 230, 245, 247, 250, 251, 252, 253, 388, 498, 550, 587, 598
Маниківський район 538
Манківський район 559
Мантурівський район 478
Мануйлівка, с. 70, 376
Мануйлов Д.П. 503

- Мануйлов Д.Т. 503
Мануйлов О.К. 503
Мануйлова Г.П. 503
Мануйлова К.І. 503
Манчестер, м. 207
Маньки, с. 504
Маньківка, с. 569
Маньківський район 312, 454, 534, 537, 565, 569, 602
Манько Г.С. 504
Манько І.Т. 503
Манько К.К. 504
Манько С.А. 504
Маньковський район 537
Мар'їне, с. 57, 98, 254, 266, 267
Мар'янівка, с. 91, 589
Мара Л.П. 417
Марвелов В.П. 504
Марганець, м. 525
Маргилан, м. 466
Маренич Ю.А. 504
Мари, м. 494
Марійська АРСР 536
Марісов Б.Г. 504
Маріуполь, м. 519
Марківка, с. 446
Маркін О.Ф. 504
Маркіна Т.С. 504
Марково, с. 469
Маркс К. 206
Мартиненко І.Г. 504
Мартинівка, с. 218
Мартинівський район 218
Мартинуш, с. 559
Мартинчик К.П. 504
Мартинчик С.Г. 504
Мартов С.Є. 555
Маргоси, родина 19
Мартяново, с. 561
Маруніч П.Ф. 504
Марухно А.Г. 504
Мархамадський район 600
Марченко К.С. 504
Марченко М.А. 55, 384, 385, 504
Марченко О.А. 505
Марченко П.Л. 504
Марченко П.П. 505
Марчук О.І. 505
Марчукова 505
Марюхно А. 505
Марюшко І.Н. 505
Масленников М.М. 505
Масленников М.С. 505
Масліно, с. 463
Маслов В.Ф. 505
Маслова В.Д. 505
Масловська А.А. 505
Масловський С.І. 505
Маслянський район 588, 590
Матайджанга, с. 429
Матвеев П.В. 505
Матвієць О.К. 505
Матвієць О.М. 18, 19
Матвіївка, с. 60, 430, 472
Матвіївський район 414
Матузко Н.Л. 505
Матушкіна Т.Я. 424, 439
Матченко О. 165, 166
Матченко О. 9, 47
Матюшенків, острів 338, 340, 341
Махабіно, ст. 415
Махашова С. 470
Махкамов 506
Махмудраки, м. 82
Махмутов М. 506
Махмутов Р. 506
Махненко І.А. 506
Махнівка, с. 307, 489, 538, 558
Махно Є.В. 16, 29, 30, 31, 174, 194, 200, 202, 208, 209, 210, 241, 270, 317, 320, 362, 381, 382
Махно Ф.Г. 506
Мацак Д.Ф. 20, 369
Мацак О.Н. 506
Мацак Ю.І. 78
Мацевич К.А. 161
Маценко І.С. 506
Мацуков Д.Ф. 506
Мацуков О.Д. 506
Мацько 506
Мацько Є. 506
Мацько І.Т. 506
Мацько М.Д. 506
Машаков О.Р. 506
Машарін І.М. 506
Машівський район 447
Мглинський район 598
Мегей І.П. 506
Медведенко О.К. 506
Медведівка, с. 501
Медведкове, с. 431
Междурельє 478
Межиріченський район 474
Мезиль, с. 482
Мелак М.П. 507
Мелашенко П.Г. 507
Меленковський район 568
Мелешков П.С. 507
Мелешкова Л.Ф. 507
Меліков С.О. 507
Мелікситян А.Б. 507
Мелікситян Б.А. 507
Мелнцов О.Г. 507
Меля О.Н. 507
Мелях М.І. 507
Мельник 507

- Мельник А.О. 507
 Мельник В.А. 391, 507
 Мельник В.М. 507
 Мельник І.С. 507
 Мельников В.А. 507
 Мельников О.А. 507
 Мельникова І.С. 34, 35, 111, 113, 117, 119,
 120, 137, 138, 139, 141, 150, 151, 152, 153,
 211, 212, 213, 214, 215, 216, 246, 248, 250,
 251, 255, 256, 257, 285, 286, 287, 300, 301,
 309, 310
 Мельниченко 508
 Мельниченко А.О. 508
 Мельниченко О.Є. 508
 Мельниченко О.Ф. 508
 Мельцанський район 582
 Менгу-хан 335
 Меркулова В.Г. 508
 Меркулова Л.О. 508
 Меркуловка, с. 551
 Мерхоломів Г. 508
 Метсоя, х. 229
 Мехеда В.Г. 508
 Мечин, м. 550, 551
 Мешково, с. 532
 Мєниченко О.Л. 508
 Мехоношин В.І. 508
 Мехоношина м.П. 508
 Мешково, с. 399
 Мигалки, с. 171
 Микитенко В.І. 508
 Микитенко К.Н. 128, 508
 Микитенко О.М. 508
 Микитченко А.Т. 508
 Микициєнко 228
 Миклашевський х. 44, 30
 Миклашевського, х. 336
 Микола I 51
 Микола II 264
 Миколаївка, с. 28, 313, 388, 392, 393, 464,
 487, 520
 Миколаївська область 465, 485
 Миколенко А.В. 508
 Миколенко П.В. 508
 Миколенко С.Н. 509
 Мимрин, с. 16
 Мимрин, х. 365
 Мимрино, с. 270, 271
 Мина М.Р. 509
 Минченко М.Я. 509
 Минченко О.М. 509
 Миргород, м. 91, 387, 583, 584
 Миргородський бутор, ур. 317
 Миргородський полк
 Миргородський полк 91, 367
 Миргородський район 429, 486, 496, 497, 498,
 579, 583
 Мирний П. 281
 Мироненко Г.Д. 509
 Мироненко Г.І. 509
 Мироненко К.М. 36, 212, 246
 Мироник, с. 548
 Миронов В.М. 509
 Мирошкін П.І. 53, 83, 84
 Мирошниченко Ю.Л. 128, 132
 Мирський І.Д. 509
 Митищенський район 509
 Митрофанова В.І. 29
 Митько В.Г. 509
 Митько Г. 509
 Михайленко А.К. 240
 Михайленко Д.М. 20, 370
 Михайлець С.І. 509
 Михайлик І.В. 509
 Михайлик І.Ф. 509
 Михайлик М.І. 509
 Михайлик М.Ф. 509
 Михайлик П.О. 509
 Михайлівка, х., с. 354, 540, 593
 Михайлівський район 59, 489, 557
 Михайлов 510
 Михайлов В.Ф. 510
 Михайлова П.С. 510
 Михайловське, с. 486
 Михалев М.В. 510
 Михеєнко І.О. 510
 Михеєнко П.І. 510
 Михневський район 548
 Михно Д.М. 510
 Михно С.Ф. 510
 Михно Т.Ф. 510
 Мичевра І.П. 161
 Мишарін І.М. 510
 Мишаріна Г.Ю. 510
 Мишеловська могила, майдан 124
 Мишковецький район 412
 Міжгірський район 308
 Мізеров А.М. 510
 Мізін Д.Н. 510
 Мілевський П.А. 510
 Мілик К.Р. 511
 Мілик М.П. 510
 Мінаєв С.О. 511
 Мінгазієв А. 511
 Мінгазієв Ш. 511
 Міненко Г. 511
 Мінковка, с. 528
 Мінсіпов А.А. 511
 Мінськ, ст. 540
 Мінська область 563
 Міняйлова Г.І. 500
 Мірошниченко ?М. 511 \\
 Мірошниченко Г.Г. 511
 Мірошниченко Г.М. 511
 Мірошниченко Я.П. 511
 Мірютино, ур. 174

- Міславська М. 511
Міславський О.М. 511
Мітїно, с. 560
Міхманов А. 511
Міцкевич А. 170
Мішин М.Г. 511
Мішкін В.П. 511
Млинки, с. 472
Мнишко Н.І. 511
Многогрішний Д. 48, 166
Мовчан І.М. 512
Мовчан С.П. 512
Могдабаєв 512
Могила Арнацька 92, 93
Могила Бабичиха, курган 155
Могила Белікова, майдан 390
Могила Вегова, майдан 390
Могила Гайдамачка, курган 155
Могила Гарцева, курган 404
Могила Говтвянка, майдан 96
Могила Гостра, курган 227
Могила Грициха, курган 100, 101
Могила Дігтярна, майдан 242
Могила Князева, курган 158
Могила Ковалиха, майдан 115
Могила Кучіна, курган 256
Могила Лядовицька, курган 155
Могила Лядська, курган див. Могила Лядовицька, курган
Могила Майчиха 93, 94
Могила Мишеловська, майдан 124
Могила Овеча, курган 114
Могила Роблена, майдан 182, 183
Могила Самоварова, майдан 134
Могила Стовбова, майдан 139, 140
Могила Федоренська, майдан 142
Могила Чвердина, курган 99, 100
Могила Лкубова, майдан 391
Могили Близнюки, кургани 155
Могилівка, с. 418
Могилівська область 493
Могилівська область 513
Могочино, с. 505
Могочинський район 505
Можарський район 465, 566
Мозговий В.Л. 75, 512
Мозолівка, с. 16, 22, 34, 60, 64, 255, 256, 257, 302, 327, 408, 409, 410, 411, 412, 435, 440, 443, 447, 449, 452, 456, 457, 460, 464, 469, 472, 478, 485, 487, 502, 507, 509, 515, 517, 528, 530, 540, 546, 553, 554, 562, 568, 573, 578, 582, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 591, 594, 597, 599
Мозолівська волость 9
Мойсєєв Д.Г. 512
Мойсєєв О.Д. 512
Мойсєєво, с. 455
Мокляк В.О. 45, 71, 92, 103, 105, 132, 163, 164, 227, 266, 278, 308, 312, 313, 314, 368, 381, 386, 395
Мокринський І.Г. 512
Мокрицький А. 90
Молдаванське, с. 107, 108
Молдавія 194
Молдавська Автономна ССР 194
Молдова 193
Молебний О.О. 512
Молебний Я.В. 512
Молитовне, с.
Молодова 78
Молодчин О.О. 512
Молотов, м. 480, 574
Молотовська область 419, 420, 432, 440, 441, 467, 477, 480, 481, 482, 484, 485, 491, 508, 574
Молотовський район 421, 462, 506
Молчаново, с. 489
Молчановський район 489
Моляко В.Ф. 512
Моляко У.І. 512
Момсик Г.Ф. 512
Момсик О.Г. 512
Момсик О.Г.-2-а 512
Момсик П.Ф. 512
Момсик С.Ф. 512
Монастирська балка 147
Монастирський Л.С. 217, 513
Монголія 225
Морай, с. 602
Моргун І.Д. 513
Моргун К.К. 513
Моргунов Ю.Ю. 33, 330, 331, 342, 343, 344
Мордаков В.М. 513
Мордвін М. 194
Мордова, с. 578
Мордовська АРСР 77, 422, 444, 455, 488, 534, 577, 579, 582, 596, 597
Мордовський район 578
Моринці, с. 89
Мороз А.Г. 513
Мороз І.К. 513
Мороз Р.Г. 513
Мороз С.А. 513
Мороз Т.А. 513
Морозівка, с. 16, 60, 440
Морозівська сільська управа 60
Морозов В.І. 513
Морозов І.М. 513
Морозов М.П. 513
Морозов П.І. 513
Морозов Ю.В. 513
Морозова М.І. 513
Мосіївка, с. 91
Москаленки, х., с. 273, 272, 274, 512, 513
Москва, м. 47, 49, 55, 56, 104, 109, 146, 173, 177, 219, 238, 284, 351, 369, 378, 379, 392,

- 427, 429, 430, 439, 443, 455, 461, 465, 488,
492, 498, 511, 536, 549, 562, 565, 575, 582,
595, 597
- Московська область 410, 415, 426, 427, 431,
446, 455, 461, 465, 468, 469, 488, 489, 499,
501, 503, 509, 524, 530, 548, 549, 561, 564,
566, 568, 575, 579, 581, 582, 586, 588, 590
- Мостове, с. 584
- Мотузка І.І. 515
- Моцан О.Н. 515
- Моціль О.З. 515
- Моціль О.З. 515
- Мрдич А.І. 513
- Мстислав Володимирович 330
- Музиря 515
- Музиря М.П. 515
- Музиченко Д.П. 515
- Музиченко І.С. 515
- Музиченко М.І. 515
- Мука П.Ф. 515
- Муқден, м. 131
- Муковоз Г.І. 515
- Муковозов Я.І. 515
- Мулахадгілев Р. 515
- Мулько Д.В. 515
- Мунін М.П. 161
- Муравйов І.К. 515
- Муравйов К.К. 515
- Муравка А.Т. 515
- Муравлянський район 532
- Мурадїмов М. 516
- Муратов А.І. 516
- Муратов У. 516
- Муратова Ч. 516
- Мургал Т. 516
- Мурзабаев Б. 516
- Мурзаев К. 516
- Мурзаев Н. 516
- Мурзаева С. 516
- Муркоєв С.С. 516
- Муромський район 456, 498
- Муромцев О.Г. 516
- Мустафінов Б. 516
- Мустафінова С. 516
- Муха С.М. 516
- Мухамедзянов Ш. 95, 516
- Мухаметзянова Г. 516
- Мухін В.П. 516
- Мухмадєєв А. 517
- Мухмадєєв Я. 391
- Мхманов А. 240
- Мясинський район 486
- Н.**
- Н.Вознесенське, с. 456
- Н.Іванівка, с. 420
- Н.Карцево, с. 479
- Н.-Лізірова, с. 581
- Н.Сталінськ 530
- Н.Стан, м. 472
- Н.Чушвичево, ст. 502
- Набережне, с. 57, 64, 94, 95, 258, 259, 512,
515
- Нагорний Ю.І. 517
- Наддніпрянщина 118
- Надіков Х. 517
- Назаренко М.І. 75, 517
- Назаров Є.П. 517
- Назарова П.М. 517
- Назарово, с. 441
- Назиков Х. 517
- Найда В.С. 517
- Найда П.В. 517
- Найденко П.М. 517
- Найдєнова Могила 34
- Наймїло В.О. 517
- Наймїло К.Т. 517
- Наконечний П.О. 517
- Нальчик м. 530
- Наманганська область 413, 430, 470, 471,
515, 585, 586
- Намратов К. 517
- Намратов м. 517
- Намуратов Н. 95
- Наримський округ 489
- Нарїмбаєв С. 517
- Нармушад, с. 442
- Наумкін С.П. 517
- Наумкіна П.О. 518
- Наумов М.І. 55, 62, 128, 273, 385, 386
- Начір Г.П. 518
- Наячанка, с. 569, 570
- НДР 350
- Небесний І.П. 518
- невідомий 518
- Невмивако С.О. 518
- Невмивако Я.Н. 518
- Недогарки, с. 60, 486
- Недозем Є.С. 518
- Недозем Ф.І. 518
- Недопако Г.Д. 518
- Недоступ М.Т. 377, 378
- Недригайлівський район 573
- Некозський район 431
- Некоузський район 433, 441, 455, 500
- Некрасов М.М. 518
- Некрасова Г.М. 113
- Некрасова О.В. 518
- Нелєнь О.І. 518
- Нелєнь О.П. 518
- Нелїда К.В. 518
- Нелїн П.І. 518
- Нелїна Г.М. 518
- Нелюба А.Ф. 519
- Нелюба М.М. 518
- Нелюба Н.А. 518

- Нелюба Ф.П. 519
Нелюбівка, с. 518
Немировська Л.А. 519
Немировський К.М. 519
Немітова О.Д. 519
Немоба Ф.П. 519
Немтінов М.Л. 519
Ненадоха, с. 502
Нерманова Х. 522
Нерметов Т. 522
Неронов Ф.К. 280, 519
Неронова Н.І. 519
Нерчинськ, м. 194
Несмянов П.Я. 519
Нестерево, с. 459
Нестерчук М.Є. 519
Нестерчукова 519
Нестройний А.Д. 519
Нехаєнко М.А. 519
Нехаєнко М.В. 519
Нечай А.Ф. 602
Нечай Ф.З. 519
Нечипоренко Т.А. 519
Нечитайло Я.О. 519
Непрна В.І. 31, 174, 175, 194, 195, 200, 201,
202, 241, 270, 295, 316, 317, 320, 362, 382
Нижегородська область 522, 543
Нижнє Йолкіно, с. 521
Нижнєломовський район 599
Нижнє-Чирський район 482
Нижній Тагил, м. 410, 473
Нижня Хортиця, с. 393
Нижньосулський, парк 20, 21
Нижньо-Тагільський район 531
Никифоров М.О. 519
Никифоров М.П. 519
Никонов М.М. 65, 264
Никул П.Д. 520
Невана, с. 577
Ніжин, м. 145
Ніжинський район 485
Нікітєнко 520
Нікітєнко А.Т. 520
Нікітєнко В.Д. 520
Нікітєнко В.І. 520
Нікітєнко М.І. 520
Нікітєнко М.М. 520
Нікітін І.О. 520
Нікітін С.С. 520
Нікітіна А.К. 433
Нікітіна В.А. 520
Нікітєвський район 600
Ніколаєв Б.М. 520
Ніколаєв Г.О. 520
Ніколаєв О.М. 240
Ніколаєв О.О. 520
Ніколаєва В.А. 520
Ніколаєно А. 520
Ніколаєно П.Г. 520
Ніколашин В.Я. 520
Ніколашина О.П. 521
Ніколенко А.В. 521
Ніколенко О.К. 521
Ніколюк Ф.І. 521
Ніколюкова 521
Нікольське, с. 562
Нікольський район 561
Ніконенко А.С. 134
Нікополь, м. 477
Нікул М.М. 520
Нікулін Г.М. 521
Нікулін П.Ф. 521
Нікулін Ф.Ф. 521
Нікуліна О.Н. 521
Німеччина 7, 21, 61, 63, 127, 206, 207, 219,
225, 378, 511
Німчин Л.І. 521
Німчина А.С. 521
Ніясов 521
Ніясов М. 521
Нова Вознесенка, с. 570
Нова Георгіївка, с. 457
Нова Обухівка, с. 553
Нова Українка, с. 520
Нова Чигла, с. 584
Нове Липове, с. 600
Новиков М.О. 521
Новицький С.Т. 521
Нові Петрівці, с. 162
Новіцька 521
Ново Липове, с. 456
Новогеоргіївськ, м. 416
Новогеоргіївський район 7, 554
Новогеоргіївськ, м. 170
Новогоровське, с. 576
Новогражданський район 495
Новодеренський район 552
Новодорожнє, с. 260
Ново-Липове, с. 561
Ново-Нікольське, с. 499
Ново-Олександрівський район 490
Новоолександрівський район 586
Ново-Оскольський район 467
Ново-Пластунська, ст. 495
Ново-Пластунська, ст. 495
Ново-Плошава, с. 585
Новопокровський район 411
Новосанжарський район 19, 420, 491
Новоселівка, с. 260
Новосельцев Б. 392
Новосергіївський район 496, 497
Новосибірськ, м. 443, 503, 578
Новосибірська область 277, 410, 429, 434,
443, 457, 466, 467, 489, 543, 560, 578, 579,
581, 582
Ново-Український район 520

- Новоусманський район 565
 Новоуспенка, с. 477
 Новофастовський 522
 Новофастовський І.М. 521
 Новошешминський район 431
 Новоюр'єво, с. 425
 Ногинськ, м. 565
 Нокольська Слобідка, с 599
 Норлютов Г. 522
 Носенки, ур. 31, 32, 43, 135, 341
 Носи, х., с. 440, 446, 461
 Носов В.І. 522
 Носов М.І. 522
 Носова Є.Ф. 522
 Носове, с. 567
 Нужненко І.М. 522
 Нужненко І.Т. 522
 Нупріна І. 522
 Нурамеєв К. 522
 Нуриманівський район 549
 Нянда, ст. 409
- О.**
- Обідна Д.Г. 75
 Обідов К. 522
 Обізнівська сільська рада див. Обознівська сільська рада
 Обіточне, с. 529
 Обознівка, с. 57, 60, 64, 65, 66, 67, 261, 263, 264, 265, 434, 447, 486, 487, 492, 494, 510, 541, 555, 573, 579, 580, 589, 601
 Обознівська сільська рада 6, 7, 8, 57, 261, 263, 264, 487
 Оболонська сільська рада 95, 177
 Оболонський район 59, 428, 447, 450, 491, 508, 542, 547, 565, 575, 594, 600
 Оболонь, с. 553, 564
 Обухівський район 585
 Овейчук С.І. 477
 Овеча Могила, курган 114
 Овруцький район 494
 Овсієнко М.П. 522
 Овсієнко С.О. 53, 54, 143, 144, 348
 Овсій Максим М. 522
 Овсій Марія М. 522
 Огар Д.С. 522
 Огірівка, с. 482, 519, 549
 Огнев Г.П. 522
 Огнева Г.Л. 522
 Огняний К.О. 523
 Одер, р. 79, 130
 Одеса, м. 78, 108, 194, 370, 479, 582
 Одеська область 193, 445, 559
 Одинець Є.Н. 523
 Одинець М.Г. 523
 Озірний Г.К. 523
 Озірний С.К. 523
 Ойротська автономна область 574
 Оксаніне, с. 589
 Октай, с. 584
 Октябрьський район 435
 Окуловський район 409, 419
 Олександрівка, с. 571
 Олексащенко Г.П. 15
 Олексіївка, с. 471
 Оленковський М.П. 37
 Олесь О. 170
 Олейніков 369
 Ольховський район 423
 Ольшанська П. 128
 Ольшанська П.Ф. 523
 Ольшанський Н.Г. 523
 Омельник, р. 37, 96
 Омельник, с. 29, 388
 Омельченко А.А. 523
 Омельченко К. 523
 Омськ, м. 429, 430, 451
 Омська область 433, 434, 442, 443, 456, 489, 510, 521, 552, 554, 560, 580, 590, 595
 Омутинський район 443
 Омутинський район 448
 Онищенко І.Ф. 523
 Онищенко К.А. 523
 Онищенко Я.П. 523
 Онопко М.О. 88
 Онуфрївський район 7, 52, 354
 Опішня, м., с. смт 456, 467, 489, 502, 506, 507, 523, 533, 532, 564, 568, 580
 Опішнянський район 417, 424, 435, 438, 439, 441, 443, 444, 450, 451, 452, 461, 466, 469, 473, 484, 485, 491, 492, 520, 522, 523, 526, 533, 539, 550, 554, 556, 562, 564, 580, 588
 Опора О.С. 523
 Опора Х.Я. 523
 Опришки, с. 57, 60, 64, 70, 73, 74, 585, 266, 267, 268, 357, 418, 429, 430, 449, 505, 510, 582, 594, 597,
 Опришківська сільська рада 6, 7, 8, 98, 254, 266
 Опришко Д.М. 523
 Опришко І.І. 523
 Опришко О.В. 523
 Оратовський район 464
 Орджонікідзевський район 599
 Орджонікідзенський край 494
 Орел, м. 131, 443
 Оренбурзька область 555
 Оренюк І.С. 524
 Орехов Ф.І. 524
 Орехов Ф.М. 524
 Орехова Ю.І. 524
 Оржабавська А.С. 524
 Оржиця, м. 299
 Оржицький район 21, 231, 559
 Оріль, р. 91
 Орінов К. 524

- Орлівка, с. 451
Орлов В.Ф. 524
Орлов Гай, с. 472
Орлов М.В. 524
Орлов О.І. 524
Орлов С.О. 524
Орлов Ф.Ф. 524
Орлова Є.Ф. 524
Орлова О.П. 524
Орлова У.І. 524
Орловка, с. 524
Орловська область 468, 471, 472, 483, 488, 524, 527, 535, 552, 561, 567, 570, 581, 593, 598, 600
Орловська Т.В. 20, 370
Орневка, с. 517
Ортабовська Г.Є. 524
Оршанський район 538
Осадчий В.Г. 20, 245, 327, 370
Осауленко І.П. 524
Осауленко О.І. 524
Осипов Т.М. 525
Осипова К.І. 525
Осівус, с. 456
Ословське с. 563
Османов В.І. 525
Османська імперія 49
Останов В.Н. 525
Остап'є, с. 50, 277, 366, 416, 432, 447, 468, 470, 557
Остап'євська сотня 367
Остапівка, с. 444
Осташко І.Т. 602
Осташко М.Г. 525
Островська Р.П. 525
Островський А.І. 525
Островський М. 165
Острогинський район 510
Остроградська Н.М. 354
Остроушко Д. 525
Остроушко С.Я. 525
Отбловка, ст. 496
Отченашко В.Ф. 265
Офат К.Г. 525
Охріменко Б.П. 525
Ожунов С. 525
Оченаш П.Ф. 129
Очеретний С.Р. 525
Очеретувате, с. 425, 508
Очкід 525
Очкід М.С. 525
- П.**
П'яниця М.Я. 525
П'ятигори, с. 521, 522
Павленки, с. 427, 598
Павленко В.А. 266, 278, 395
Павленко І.М. 526
Павленко К.П. 526
Павленко М.І. 526
Павленко Н.А. 526
Павленко П.І. 526
Павленко Т.В. 526
Павленко Ф.А. 20
Павленко Ф.А. 369
Павлик І.А. 64, 77, 78, 81, 87
Павлинівськ, с. 445
Павлівка, с. 268, 269, 472, 518, 526, 539
Павлов А.А. 526
Павлов І.Г. 526
Павлова А.Я. 439
Павловський Д.Ф. 526
Павловський район 480
Павлодарський район 534
Павлюк З.Ф. 526
Павлюк Н. 526
Павша Михайло 48
Падалка А.І. 526
Падалка Л.В. 11, 28, 154, 329, 331, 334, 345, 346
Падалко 526
Падученко М.О. 526
Пазинич В.Г. 154
Пакіров, с. 570
Палапа А.О. 526
Палапа П.М. 527
Палатовка, ст. 570
Палій Г.К. 527
Палітов, с. 570
Паляннівщина, ур. 30, 44, 333
Паміратов М.В. 527
Пампушко І.А. 527
Памрушко О.А. 527
Панайотов О.К. 65, 264, 265
Панайотова С.Б. 65, 264
Панасенко П.Р. 527
Панасенко Т.В. 20, 370
Панасівка, с.
Панасівка, с. 323, 594
Панаско Г.П. 527
Панаско Ф.А. 527
Панаско Ф.А.-2-й 527
Панаско Ф.І. 527
Панджшерська ущелина 282, 283
Панкратов М.В. 527
Панкратова М.Н. 527
Панченко А.Ю. 64, 313
Панченко М.Т. 274
Панченко П.П. 527
Панченко С.Г. 527
Папель І. 592
Папенко Г.М. 527
Папський район 585, 586
Папхадзе Д.П. 527
Парасов О.П. 240
Парасов О.П. 527

- Парван, провінція 77, 82
 Пардаєва Р. 528
 Партизани, с. 413
 Пархоменка, с. 444
 Пархоменко А.Л. 528
 Пархоменко Г.М. 240, 528
 Пархоменко М.Ф. 20, 369
 Пархоменко Н. 128
 Пархоменко Н.М. 528
 Пархомівка, с. 485, 494, 515
 Пасічник Г.П. 528
 Пасічник І.П. 528
 Пасічник М. Онисимович 528
 Пасічник М. Остапович 528
 Пасічник М.Є. 528
 Пасічник Р.Г. 528
 Пастаргомський район 430
 Пастухов І.П. 528
 Пасько І.В. 528
 Патесівський затон 483
 Паутов В.В. 528
 Пахомов С.М. 528
 Пахтаабадський район 471
 Паченко М.К. 527
 Пачіник Р.П. 528
 Пашканов В.Ф. 354
 Пашканова В.В. 354
 Пашканови, родина 354
 Пашківка, с. 485
 Пашкін П.Я. 529
 Пашко М.І. 529
 Пащенко А.Г. 529
 Пащенко Г.К. 529
 Пащенко П.В. 529
 Пащенко П.П. 529
 Пащенко П.Я. 529
 Педченко І.С. 529
 Пекарі, с. 584
 Пелехівщина, с. 35, 269
 Пелипенко М.Є. 329
 Пенза, м. 409, 576, 588
 Пензенська область 488, 505, 522, 576, 588,
 599
 Пенчук І.П. 529
 Первомайський район 499
 Перевертайло А.Ф. 529
 Перевертайло Ф.С. 529
 Переверти, с. 512
 Перельот У.Г. 529
 Перемога, н.п. 312
 Перепелиця І.О. 529
 Перепелиця О.І. 529
 Перепелиця С.Т. 529
 Перерва І.А. 529
 Пересутнець С.Я. 530
 Перехрест Н.С. 530
 Перехрестов М.І. 530
 Перехтинський район 441
 Переяславець В.Ф. 530
 Переяславець Н.М. 530
 Переяславець Ф.Г. 530
 Переяслав-Заліський, м. 553
 Переяславський район 424
 Переягнець С.Я. 530
 Пермська область 494
 Перм'яков Ф.І. 530
 Перм'якова П.Г. 530
 Персія 218
 Перша Полтавська полкова сотня 49
 Першотравневий район 460, 559
 Пестянка, с. 560
 Петербург, м. 89, 392
 Петлюра А.Г. 530
 Петлюра М.С. 530
 Петов В.П. 31
 Петраков М.С. 530
 Петраченко А.І. 530
 Петраченко А.Я. 530
 Петраченко М.Т. 530
 Петрашівка, с. 35, 57, 59
 Петрашівська сільська управа 60
 Петренки, острів 325
 Петренків, острів 325
 Петренко 531
 Петренко Г.С. 530
 Петренко І.С. 530
 Петренко М.Л. 531
 Петренко О.Л. 530
 Петренко П.Т. 531
 Петренкові бугри, ур. 38
 Петриченко 530
 Петрівка, с. 16, 17, 31, 57, 60, 64, 65, 67, 68,
 126, 128, 201, 270, 271, 272, 273, 274, 275,
 276, 277, 365, 411, 474, 487, 524
 Петрівська сільська рада 270
 Петрівська сільська рада 8, 362
 Петріков Ф.Р. 531
 Петров В.О. 531
 Петров В.П. 208, 209, 210
 Петров О.М. 531
 Петров Я.Є. 531
 Петровськ, х. 594
 Петровська, ст. 513
 Петровський Г.І. 70
 Петровський район 560
 Петро-Ганнівка, с. 526
 Петроград, м. 194
 Петролінівка, с. 526
 Петро-Роменський район 523, 524
 Петухов М.С. 531
 Петухов О.М. 531
 Петухово, с. 579
 Пивиха, гора 23, 29, 30, 38, 46, 47, 48, 147,
 148, 150, 152, 153, 154, 155
 Пивиха, ур. 153, 157, 163, 167
 Пиво, гора 154

- Пивоваров Є.І. 531
Пивоваров Я.М. 280, 531
Пивоварова М.Г. 531
Пивогірський Миколаївський монастир 9, 47, 24, 148, 165, 166
Пивська битва 24, 46, 148, 153
Пивські землі 47, 154, 166
Пилининський район 547
Пилипенко А.С. 531
Пилипенко Г.М. 343
Пилипенко М.Г. 330
Пилипенко М.І. 531
Пилипенко М.О. 531
Пилипенко М.Ф. 531
Пименов В.В. 391, 532
Пирого, с. 18, 55, 57, 60, 64, 70, 91, 103, 267, 278, 279, 280, 282, 283, 406, 407, 425, 427, 442, 453, 462, 477, 480, 485, 501, 519, 531, 536
Пирогівська волость 6, 9, 26, 377
Пирогівська сільська рада 6, 7, 8, 278, 404
Пирожков Є.Ф. 532
Пирожкова Д.І. 532
Пирскало І.Г. 532
Пирятин, м. 91
Пирятинський район 19, 91
Писарев 532
Писарівка, с. 427, 473
Писарщина, с. 60
Пишненки, с. 444, 526, 562
Пишпек, м. 392
Південно-Казахстанська область 410, 455, 503, 517, 522
Південно-Осетинська область 571
Півень 532
Півень В.І. 532
Півень І.А. 532
Півень П.М. 532
Північно-Єнисейський район 426
Північно-Кавказький крайц 501
Північно-Казахстанська область 581
Підгрушний Т.П. 532
Піддубний І. 219
Підкобилок, острів 452, 592
Підорець м.Т. 387
Піковська Г.Б. 532
Пікуль А.В. 532
Пікуль І.М. 532
Пікуль Я.Й. 532
Пікуль Я.Н. 399
Пільман В.Г. 532
Піменв С.І. 532
Пінежський район 436
Піонерська балка 147
Піски, с. 201
Піски, ур. 38
Пічка І.З. 532
Пічка М.Г. 532
Піщанка, с. 462
Пляжнікова А.П. 533
Пласт-Новотроїцьк, м. 412
Платинське, с. 457
Платонівка с. 544
Плахотник Г.К. 533
Плділ, с. 296
Плесецький район 282, 283
Плетньов М.П. 533
Плетньова Є.О. 533
Плетєньов О.В. 20, 369
Плиска М.Д. 70, 81
Плокіда І.Ф. 533
Плокіда Ф.І. 533
Плотніков Г.Є. 533
Плохенко П.З. 533
Плохотніков К.Д. 533
Плохотніков О.К. 533
Плужник В.Н. 533
Плужник В.П. 533
Пляж, ур. 32, 44
Побобное, с. 534
Побужжя 118
Поваляев Ф.М. 526, 533
Поваляева А.О. 526
Погорілий М.І. 533
Погреби, м. 258,
Погреби, с. 16, 17, 57, 64, 70, 74, 216, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 410, 412, 416, 424, 431, 434, 443, 452, 453, 465, 467, 471, 476, 481, 482, 484, 490, 495, 502, 512, 517, 524, 527, 531, 538, 542, 544, 546, 559, 562, 566, 569, 571, 572, 573, 575, 577, 583, 594
Погребище, с. 542
Погребіщенський район 428, 569
Погребівська волость 9
Погребівська сільська рада 8, 57, 216, 285
Погребняк К.І. 533, 534
Погребняк С.А. 74, 533, 534
Погромна, с. 521
Погунов Н.Ф. 534
Подгоний О.О. 534
Подгорне, с. 600
Поджукевич Л.Г. 276, 277
Подзолков І.К. 534
Подзолкова А.М. 534
Поділ, с. 277, 575
Поділ, ур. 316
Поділ, х. 365
Поділля 144
Подільська єпархія 277
Подільська область 475
Подкупрова, с. 543
Подлесов М.О. 535
Подліпки, с. 441
Подніпров'я 44, 167
Подольнський С. 207
Подольнецова 534

- Подольнець С.Є. 534
 Подольськ, м. 480
 Подорван Я.Ф. 534
 Подсеваткін Ю.П. 534
 Подсеваткіна Ф. 534
 Подубровка, с. 573
 Подушкін П.І. 534
 Поздняков Ф.М. 534
 Позднякова О.О. 534
 Пойда П.В. 534
 Поїмський район 522
 Покотилівка, с. 62, 63
 Покровське, с. 445
 Покутний Г.А. 534
 Полагозан, с. 558
 Полапа А.О. 534
 Полатнек І.К. 534
 Полевін О.Д. 534
 Полесное, с. 433
 Полівара В.С. 172
 Полієнко В.К. 535
 Полієнко Н.К. 535
 Полікарпов Т.А. 535
 Полікарпова В.П. 535
 Поліська область 560
 Полковниче, с. 538
 Половецький район 526
 Половинковський район 602
 Половинник О.В. 20, 370
 Половинське, с. 485
 Половинський район 485
 Полонне, м. 557
 Полонський І.П. 535
 Полтава, м. 51, 63, 66, 72, 91, 126, 218, 225,
 264, 265, 281, 282, 376, 379, 380, 433,
 Полтавка, с. 491, 523
 Полтавська губернія 9, 11, 12, 13, 26, 52, 80,
 91, 131, 275, 277, 312, 313, 370, 377, 392
 Полтавська область 5, 7, 13, 15, 16, 19, 20, 21,
 34, 48, 59, 62, 80, 92, 119, 142, 178, 180,
 182, 190, 137, 214, 226, 231, 240, 244, 258,
 268, 282, 317, 323, 327, 375, 385, 410, 415,
 415, 416, 417, 418, 419, 422, 423, 424, 425,
 426, 428, 432, 434, 435, 436, 437, 438, 439,
 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 449,
 450, 451, 452, 454, 456, 457, 458, 459, 460,
 461, 462, 420, 463, 464, 466, 467, 468, 469,
 470, 472, 473, 474, 476, 477, 478, 481, 482,
 483, 484, 485, 486, 487, 489, 490, 491, 492,
 493, 494, 495, 496, 497, 498, 500, 501, 503,
 504, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513,
 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523,
 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532,
 533, 535, 537, 539, 541, 542, 543, 544, 545,
 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554,
 555, 556, 557, 558, 559, 561, 562, 563, 564,
 565, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574,
 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 583, 584,
 586, 587, 588, 590, 591, 592, 593, 594, 595,
 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602,
 Полтавський край 91
 Полтавський повіт 277
 Полтавський полк 84
 Полтавський район 510
 Полтавський Хрестовоздвиженський
 монастир 91
 Полтавщина 7, 8, 10, 11, 13, 21, 27, 43, 48, 49,
 55, 69, 91, 166, 371
 Полтавщина Лівобережна 153
 Полунін В.Я. 535
 Полухін О.М. 535
 Поляков Д.І. 535
 Поляков І.Д. 535
 Поляков М.Т. 535
 Поляков П.М. 535
 Полякова В.Т. 535
 Полякова М.І. 535
 Поляруш 535
 Поляруш В.Г. 535
 Полячки, с. 515
 Польща 21, 47, 78, 79, 206, 330, 349, 350, 556
 Померанцев В.М. 535
 Померанцева Г.А. 535
 Помшєно, с. 499
 Пономаренко Д.М. 280, 536
 Пономаренко Є.Є. 36, 71, 82, 128, 129, 130,
 132, 134, 246, 248, 249, 250, 345, 353, 354,
 359, 398
 Пономарьов В.Д. 536
 Понорницький район 482
 Попельнастівський район 6
 Попівка, с. 25, 31, 35, 39, 52, 57, 60, 64, 126,
 290, 292, 295, 296, 299, 354, 410, 415, 416,
 433, 439, 440, 441, 443, 445, 454, 462, 463,
 464, 473, 476, 477, 482, 483, 486, 488, 492,
 493, 496, 504, 509, 511, 520, 522, 524, 526,
 528, 530, 535, 536, 550, 551, 555, 557, 559,
 571, 572, 575, 581, 585, 589, 590, 591, 592,
 595, 600
 Попков І.Д. 536
 Попов Б.М. 536
 Попов В.Ф. 536
 Попов В.О. 536
 Попов І.В. 536
 Попов І.Г. 536
 Попов М.П. 536
 Попов Н.П. 536
 Попов О.В. 536
 Попов П.М. 536
 Попов С.І. 536
 Попова 536
 Попова В.С. 536
 Попова могила, курган 123, 124
 Попова П.М. 426
 Попок Г.К. 536
 Попоян Г.Н. 536

- Породовка, с. 425
Порон М. 265
Порт-Артур, м. 131
Порубай А.К. 113
Порубай О.Б. 36, 109, 110, 234, 340, 400, 401
Посикаш, с. 464
Посмашнівка, с. 57
Посолие, с. 416
Поспелов М.П. 537
Поспелов П.Н. 537
Посредніков М.С. 537
Посреднікова Т.О. 537
Поставіловка, с. 413
Постіл І.М. 537
Постовніков О.В. 537
Посуля 27, 44, 166, 331
Посуля Нижнє 27, 32
Потапенко 537
Потапенко Г.І. 537
Потапенко М.А. 537
Поталенко П.І. 537
Потапчій Л.Я. 288
Потеряйко Г.М. 537
Потеряйко Ю.Ф. 537
Потика А.М. 537
Потика К.І. 537
Потоцьк, м. 82
Потоцький С. 166
Почепський район 488, 527, 581
Починковський район 571
Починок Г. 537
Починок Д.Д. 375, 537
Правдюк С.А. 537
Правдюк У.І. 538
Правосудов Б. 538
Правосудов Д.Ф. 538
Пригородський А.В. 311, 538
Пригородський В.В. 538
Приймак Д.В. 538
Приймак Й.С. 538
Приймак С.Т. 538
Прикладовський А.Т. 240
Приліпка, с. 143, 191
Прилуки, м. 559
Прилуцька 538
Прилуцький О.Ф. 538
Прилуцький район 559\)
Приморський край 417
Приморський район 413
Припсілля 44
Припсілля Нижнє 44
Притула О.А. 538
Притучін М.Г. 538
Приходько Я.Є. 538
Пришва Ф.Д. 538
Пришиб, с. 494
Прокопенко В.С. 538
Прокопенко І.С. 539
Прокопець М.Г. 539
Прокоф'єв В.Ф. 539
Прокоф'єв Ф.П. 539
Пронозівка, с. 16, 17, 34, 43, 57, 60, 64, 70, 119, 215, 300, 302, 303, 304, 412, 418, 422, 452, 456, 461, 466, 467, 479, 490, 495, 499, 530, 538, 545, 546, 548, 558, 561, 566, 569, 573, 575, 576, 584, 590, 592,
Пронозівська сільська рада 8, 117, 207, 215, 255, 300, 400
Пронтова З.А. 539
Прохоренко В.Н. 539
Прохоренко З.І. 539
Прохорічев О.М. 539
Прохоровський район 502
Проценки, с. 305, 347
Проценко Г.К. 539
Проценко І.Т. 539
Проценко Л.С. 539
Проценко О.І. 539
Проценко С.К. 539
Проценко Х.П. 539
Пругло Д.В. 539
Пругло К.Т. 539
Прусівка, куток 248
Псар С.С. 539
Псел, р. 5, 22, 23, 24, 25, 26, 38, 42, 43, 72, 73, 95, 96, 98, 120, 121, 122, 123, 124, 134, 137, 138, 139, 141, 142, 143, 173, 174, 175, 176, 177, 180, 181, 189, 190, 191, 194, 195, 196, 198, 199, 201, 202, 203, 204, 205, 216, 221, 222, 228, 238, 239, 241, 242, 243, 248, 249, 250, 251, 260, 261, 262, 270, 271, 272, 290, 291, 292, 295, 296, 306, 309, 310, 314, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 325, 352, 353, 357, 358, 360, 362, 363, 364, 382, 383, 384, 389, 390, 391, 395, 398, 511
Псільське, с. 91
Псільський, заказник 20, 22, 23, 188
Псьол Г. 91
Псьол О. 91
Псьол Т. 91
Пугач В.І. 215
Пугач В.О. 540
Пугачівка, с. 59, 376, 378, 585
Пугачов, м. 459
Путоловк Ю.О. 254, 255
Пудожський район 506
Пужаєнко 540
Пужаєнко Ф.М. 540
Пужко Н.Є. 540
Пузак Г.К. 540
Пузей М.О. 540
Пузей О.А. 540
Пузківська сільська рада 6, 7, 8, 57, 306
Пузикове, с. 57, 64, 59, 70, 306, 307, 308, 309, 409, 422, 441, 442, 454, 455, 472, 479, 490, 492, 501, 522, 540, 544, 550, 554, 559, 582,

596

- Пузня П.Й. 540
 Пузирі, с. 419
 Пузирі, с. 588
 Пукало І.М. 396, 540
 Пустовійтове, с. 565
 Пустовійтівська волость 6, 9, 26
 Пустовійтівська сільська рада 6, 7, 8, 95, 309
 Пустовійтове, с. 16, 17, 57, 60, 64, 64, 70, 74,
 216, 261, 307, 309, 311, 312, 396, 428, 454,
 488, 576
 Пустошка, с. 540
 Пустошкін П.І. 540
 Пустошкіна Є.І. 540
 Путково, с. 490
 Пухальщина, с. 59, 449, 478, 525, 534
 Пуцикін А.М. 540
 Пушинське, с. 461
 Пушкар П.О. 540
 Пушкарівка, с. 543
 Пушкаля Г.І. 540
 Пушкін О.С. 69
 Пчельська А.Т. 541
 Пчельський Є.М. 540
 Пчельський Є.М. 95
 Пшеничний С.А. 329
 Пшеніцин В.М. 541
 Пшеніцин М.В. 541
- Р.**
 Рабченко В.Ф. 541
 Радалівка, с. 16, 57, 60, 64, 243, 314, 316, 320,
 501, 527, 535, 600
 Радомишль, м. 579
 Радомишль, с. 525
 Радочин М.М. 541
 Радуцьківка, с. 37
 Радченко 541
 Радченко А.Г. 541
 Радченко А.Д. 541
 Радченко Г.Ф. 541
 Радченко І.О. 541
 Радченко М.К. 541
 Радченко П.Я. 541
 Радченко С.Я. 541
 Радянський Союз 18, 102, 107, 108, 219, 229,
 274, 281, 350, 392, 393, 396, 397, 506
 Радько М.К. 542
 Разін І.І. 541
 Разін Л.І. 230, 541
 Раївка, с. 574
 Рака А.І. 542
 Рак Д.С. 541
 Рак П.Г. 542
 Рак Х.К. 542
 Рак Х.-Л.Д. 542
 Ракитяни, с. 558
 Ракитянський район 558
- Ракунов О.І. 542
 Ракунова П.І. 542
 Рамбасаров С.Б. 542
 Раменський район 588
 Раметов К. 541
 Раскатов А.П. 542
 Раскатова М.Г. 542
 Рать, с. 565
 Рахімов А. 542
 Рахімова В. 542
 Рахубовський С.Д. 602
 Ребрихинський район 428
 Рева О.К. 542
 Ревегук В.Я. 62, 84, 144, 220, 348
 Редька А.А. 542
 Редька І.А. 542
 Редько А.Ф. 161
 Резніков Г.М. 542
 Рейгер 542
 Ремениківський район 59
 Репін А.О. 543
 Репіна О.Ф. 543
 Республіка Киргизстан 392
 Республіка Туркменістан 302
 Рехмін М.А. 542
 Решетилівка, м-ко, смт 91, 277
 Решетилівський район 19, 137, 436, 535, 592,
 599
 Решетник О.А. 542
 Решетникова М.В. 543
 Решитова Є.М. 540
 Резніков Г.Л. 543
 Ремнін В. 91
 Репін В.С. 543
 Репіна В. 91
 Репнін-Волконський М.Г. 91
 Репчиха, с. 521
 Речиця, м. 475, 476
 Ржевська А.І. 543
 Ржевський О.П. 543
 Рибак 543
 Рибак С.Є. 543
 Рибалко 543
 Рибалко І.П. 543
 Рибалко О.О. 543
 Рибалко С.С. 543
 Рибас І.Л. 543
 Рибинський район 582
 Рибкін А.І. 543
 Рибніков С.Р. 543
 Рига, м. 51
 Ридненко С.Л. 544
 Рижаків А.М. 544
 Рижов Д.О. 544
 Рижов М.А. 544
 Рикун А.Я. 544
 Рилов М.А. 544
 Рилов М.К. 544

- Рилова Т.С. 544
Римаренко П.М. 544
Рисак І.Й. 544
Ричка І.Р. 544
Ричка П.І. 544
Рівне, м. 585
Рівчаченко М.О. 544
Ріда, с. 513
Рідний М.І. 544
Рідь, м. 376
Ріжко П.П. 544
Різник В.Г. 545
Різник І.М. 545
Різник К.П. 545
Різниченко М.П. 545
Різниченко В.В. 147
Роблена Могила, майдан 182, 183
Роблене, х. 268
Рогайда М.П. 55, 384, 385, 545
Роги, с. 454
Рогов Т.І. 545
Рогова М.В. 545
Роговий І.З. 545
Роговий Ф.К. 14, 15, 70, 376, 378, 379
Роговий Ю.Ф. 20, 370
Рогойда М.П. 545
Родзянки, родина 51, 144
Родзянко А. 91
Родивонівка 450
Родіонівка, с. 51
Родіонов О.Н. 545
Родіонов О.Т. 545
Родіонова Н.С. 545
Родоменський район 432
Рожков О.Ф. 545
Розенталь М.Л. 9
Розін Л.І. 545
Розумівка, с. 392, 393
Роів Г.Я. 545
Рокитна П. 364
Рокитне, с. 52, 354, 354, 425
Рокитне-Донівка, с. 60
Рокитний І. 545
Рокитний Л.М. 545
Рокитнянський район 585
Романенко А.К. 546
Романенко Г.Є. 546
Романенко І.О. 546
Романенко Т.Г. 546
Романиха, с. 433
Романівка, х., с. 57, 60, 64, 126, 195, 196, 198, 320, 321, 322, 323, 513, 515, 566, 594
Романченко М.П. 546
Романько Д.М. 546
Романько Д.Я. 546
Романько Є.Є. 546
Романько М.П. 546
Ромашенко Л.П. 546
Ромдановський Г. 166
Роменський В.Г. 546
Роменський В.С. 546
Роменський Д.Є. 546
Роменський район 413, 547
Ромни, м. 427, 433, 572, 598
Ромоданівський шлях 49, 84
Ромодановський Г. 48
Ропи, ур. 31
Роси, с. 533
Російська імперія 10, 21, 26, 50, 104, 109, 146, 173, 177, 238, 284, 334, 351, 369
Російська Федерація 109, 162, 173, 177, 194, 225, 238, 240, 284, 351, 359, 369, 379, 385, 413
Росія 206
Рославль, м. 458
Рославльський район 571
Ростов-на-Дону, м. 218, 479
Ростовська область 481, 530, 540, 583
Ротківка, с. 57, 116
Ротов М.Ф. 257, 546
Рошаль, м. 582
РСФРР 392
Рублівка, залізнична станція 287, 288
Рублівка, с. 60, 74, 412, 437, 465, 471, 476, 481, 484, 490, 529, 531, 537, 538, 544, 566, 569, 571, 577, 583
Руге А. 206
Руда, х., с. 316, 324
Рудакова гора, ур. 29, 248, 249, 250
Рудаш, мурза 46, 47
Рудий М.Л. 546
Рудий П.Л. 546
Рудик М.Д. 546
Рудикова гора, ур. 248, 250
Рудинський М.Я. 28, 29, 148, 388
Рудич 547
Рудич І.В. 547
Рудь В.С. 547
Руза, м. 524
Рузаєвський район 581
Рукавішніков В.Д. 547
Румунія 350
Румянцев П.Д. 547
Румянцев С.І. 547
Румянцева А.Д. 547
Румянцева Т.С. 547
Русалівка, с. 506
Русаловка, с. 540
Русенко П.В. 547
Русенко С.Н. 547
Русинов С.О. 547
Руслов Д.Ф. 547
Рустем Ян 90
Рустемас Іонас 90
Русь Київська 9, 14, 15, 44
Руська Бешкань, с. 425

- Русько-Бродський район 535
 Рутковська Л.М. 32, 153, 208, 209, 330, 341, 342, 344
 Рушак Р.О. 65, 308
 Рюриковичі 333
 Рябець Г.Я. 547
 Рябець О.Ф. 547
 Рябинці, с. 537
 Рябківка, с. 560
 Рябкін В.Ф. 547
 Рябкін Ф.М. 547
 Рябов М.Р. 548
 Рябова О.І. 548
 Рябошлик П.У. 548
 Рябушко, с. 526
 Рябченко О.М. 548
 Рябчик М.П. 483
 Рябчун Г.В. 548
 Рязанов В.А. 548
 Рязанов П.В. 548
 Рязанова К.А. 548
 Рязанова О.М. 548
 Рязанська область 442, 460, 465, 488, 500, 520, 521, 524, 532, 549, 564, 566
 Рязанський район 520
 Рязань, м. 510
 Ряпуха, ур. 202
- С.**
 Савенко 548
 Савинський район 579
 Савицька Н.І. 76, 548
 Савустяненко М.К. 63
 Савуся А.Л. 548
 Савуся Г.І. 548
 Савченко А.О. 548
 Савченко О.П. 548
 Садилов Н. 548
 Садилов П.В. 549
 Садилов С. 549
 Садилов УК. 549
 Садова К. 549
 Садовий Я.І. 549
 Сазно Я.К. 551
 Сайрамський район 522
 Саїдов А. 549
 Сакалов М.П. 549
 Сакури, с. 268
 Салатін С.А. 549
 Салатіна Є.Ю. 549
 Салахов Т.М. 549
 Салахова М.З. 549
 Салахудинов А. 549
 Салієв Х. 549
 Салієва А. 549
 Салімгіреев Г. 549
 Салімгіреева К. 549
 Салімов М.Н. 549
 Саловський В.О. 549
 Салюдде, с. 568
 Сальський район 218
 Самарканд, м. 413
 Самаркандська область 430, 549, 567, 576,
 Самаркандський район 436
 Самбар, с. 532
 Самикін О.Г. 550
 Самицарова могила, майдан 134
 Самовидця, с. 458
 Самойленко А.К. 550
 Самойленко М.Л. 126, 550
 Самойленко М.С. 550
 Самойленко М.С.-2-й 550
 Самойленко О.І. 550
 Самойленко Т. 550
 Самойлович І. 48, 166
 Самойловський І.М. 29, 250
 Самоквасов Д.Я. 26
 Самородів В.М. 20, 370
 Самшиєв Ю. 550
 Сандовський район 547
 Санлово, с. 282, 283
 Санін К.А. 550
 Санкт-Петербург, м. 53, 90
 Санходжаєв А. 550
 Сапково, с. 557
 Сарактаский район 429, 551
 Саранчівка, с. 435, 518
 Саратигін П.А. 550
 Саратов, м. 379, 442, 467
 Саратовська область 103, 130, 396, 408, 421, 447, 489, 492, 554, 587
 Сарбаєв М. 550
 Саріасійський район 451
 Саричев І.С. 550
 Сарновський Д.Г. 550
 Сасін Г.І. 550
 Сатвалдієв І. 550
 Саулін М.І. 550
 Сауліна А.С. 550
 Саф'янніков О.О. 550
 Саф'яннікова Є.Г. 551
 Сафаров А. 551
 Сафін С. 551
 Сафулін Ф. 95, 551
 Сафуліна М. 551
 Сафронов С.Т. 551
 Сафронова М.М. 551
 Сахнівщина, с. 447
 Сахно 551
 Сахно-Устимовичі, родина 380
 Сванцев М.Я. 551
 Свастово, с. 421
 Свердловськ, м. 450, 478, 518, 544
 Свердловська область 410, 413, 416, 434, 435, 439, 450, 461, 467, 473, 475, 479, 484, 485, 486, 489, 498, 502, 503, 526, 531, 537, 544.

- 554, 555, 595
Свердловський район 593
Свертоха М.О. 551
Свеченський район 537, 599
Свиренко Г.Г. 551
Свіренко В.М. 88
Світличне, с. 572
Свобода Л. 131
Свянський район 592
Святельний В.І. 551
Святельник І.І. 551
Святенко М.П. 551
Святенко С.О. 551
Святилівка, с.
Святилівка, с. 16, 17, 22, 28, 53, 54, 57, 60, 64, 70, 113, 143, 325, 327, 329, 330, 333, 334, 340, 342, 345, 347, 348, 349, 351, 493, 501, 518, 539, 546
Святилівська волость 9
Святилівська сільська рада 8, 227, 231, 305, 325, 361, 540
Святилівський, заказник 20, 22, 325
Святний М.Й. 64, 349
Северинівка, с. 515
Секірно, с. 488
Секрет В.П. 551
Селіверстов М.А. 552
Селіверстов М.М. 552
Селіверстов С.М. 551
Селіверстова О. 551
Селонін В.П. 552
Селоніна К.Д. 552
Семак А.М. 552
Семак Г.М. 552
Семен І.А. 552
Семен О.В. 552
Семененко І.А. 552
Семененко Н.І. 552
Семененко Ф.П. 265
Семенівка, смт 222, 467, 539, 600
Семенівський район 6, 7, 19, 21, 48, 144, 169, 231, 234, 235, 317, 327, 422, 425, 427, 434, 446, 447, 456, 467, 470, 478, 508, 511, 512, 513, 520, 521, 542, 547, 556, 564, 567, 569, 572, 581, 588, 591, 592, 599, 600
Семенко Г.І. 552
Семенченко Є.Т. 552
Семенченко Л.С. 552
Семергей В.Т. 552
Семерчей Л.Т. 552
Семивол М.Л. 552
Семилуцький район 457
Семимогили, ур. 353
Семимогили, х., с. 51, 52, 60, 64, 352, 354
Семимогилівська сільська рада 6, 7
Семипалатинськ, м. 434
Семипалатинська область 534, 584
Семирядченко І.І. 552
Семівка, с. 57, 116
Семін К.П. 552
Семіна М.О. 553
Сенченко І.І. 553
Сенченко І.Т. 553
Сербочев М.П. 553
Сергач, с. 434
Сергеев А.І. 553
Сергеев І.Г. 135
Сергеев Т.І. 553
Сергі-Залод, с. 580
Сергіївка, с. 348, 349
Сергіївка, с. 57, 60
Сергіївська сільська рада 516
Сергіївське, с. 570
Сердобський район 576
Сердюк М.Я. 553
Серебряков І.В. 553
Середа Г.Г. 553
Середа С.А. 553
Середземномор'я 380
Середівка, с. 483
Середіно, с. 520
Середній Козняк, с. 563
Середплля, с. 64, 159, 160, 356, 411, 413, 438, 441, 455, 460, 466, 469, 478, 479, 480, 487, 494, 499, 500, 512, 513, 513, 521, 522, 532, 545, 550, 555, 559, 560, 563, 568, 574, 578, 586, 592, 593, 598, 600
Сереженко П.А. 553
Серенко А.Ф. 553
Серенко В.П. 553
Серенко О.Ф. 553
Серотигін П.А. 205
Серпуховський район 426
Серьогін В.М. 553
Серьогін М.Г. 553
Серьодкінський район 539
Сецюк Н.О. 245
Севєрський район 581
Седов І.І. 553
Серов П.А. 553
Серова В.Ф. 553
Серовський район 416
Серчин Й.Г. 554
Сибір 368
Сибірський район 516
Сиваков М.Т. 554
Сивовол М.П. 554
Сиволап Н.М. 74, 75, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 92, 103, 104, 105, 108, 109, 116, 127, 129, 132, 133, 134, 136, 137, 142, 145, 159, 160, 162, 163, 165, 171, 177, 185, 186, 192, 194, 195, 196, 206, 215, 219, 220, 221, 223, 224, 226, 227, 229, 230, 231, 237, 240, 241, 244, 253, 253, 254, 258, 264, 268, 272, 274, 275, 280, 281, 282, 283, 285, 288, 290, 297, 298, 299, 300, 302, 303, 305,

- 307, 308, 309, 311, 312, 313, 314, 320, 321,
323, 349, 350, 351, 354, 356, 357, 359, 362,
365, 366, 375, 377, 380, 381, 386, 388, 393,
397, 398, 400, 404, 406, 407
- Сиволап Ю.Г. 283, 284, 304
- Сигаєво, с. 456
- Сигида В.Ф. 554
- Сигида М.М. 554
- Сигізмунд II Август 46, 47
- Сигов К.О. 554
- Сигова Є.І. 554
- Сидненко Д.Я. 554
- Сидненко М.С. 554
- Сидоренко Г.О. 16, 212, 212
- Сидоренко М.А. 161
- Сидоренко О.К. 554
- Сидори, с. 57, 181, 357
- Сидоркін О.С. 554
- Сидоркін С.О. 554
- Сидоров В.І. 554
- Сидоров П.С. 554
- Сидорченко Б.М. 20, 369
- Сидько О.В. 554
- Сизрань, м. 410
- Сизрань, с. 516, 517
- Силачев Л.І. 554
- Силизь, с. 468
- Силинська Є.С. 462
- Силово, ст. 481
- Силосеї А.Н. 555
- Симаненко Г.К. 555
- Симаненко І.Д. 555
- Симбірськ, м. 104, 109, 146, 173, 177, 238,
284, 351, 368
- Симоненко П.М. 555
- Симонов М.К. 555
- Симоновка, с. 581
- Сині Лепиги, с. 543
- Синкевич Й. 555
- Синявка, р. 5
- Сиробабат, с. 525
- Сирота В.С. 555
- Сирота М.Т. 555
- Сиротенки, с. 57, 60, 64, 126, 357, 391, 416,
421, 450, 452, 454, 461, 464, 471, 479, 481,
489, 492, 507, 520, 524, 525, 529, 531, 534,
563, 601
- Сиротенко І.К. 555
- Сиротенко І.Т. 555
- Сиротенко М.М. 555
- Сиротенко П.А. 555
- Сиротенко П.І. 555
- Сиротенко Т.Ю. 555
- Сироткін І.Д. 555
- Сирчін Й.Г. 556
- Ситник А.Г. 556
- Ситник І.Д. 556
- Ситник О.Г. 556
- Ситник П.Ф. 556
- Сич К.С. 20, 370
- Сичев В.А. 556
- Сичева М.Г. 556
- Сичов В.А. 95
- Сівак І.М. 556
- Сіверський Дінець, р. 118
- Сівкевич А.Г. 556
- Сівкевич Л.Г. 556
- Сівков Д.М. 556
- Сігов К.О. 95
- Сіднивець Ф.Т. 556
- Сідор С.С. 556
- Сідор Ю.М. 556
- Сізкова М.Г. 556
- Сізін П.П. 556
- Сізов П.М. 556
- Сізова М.М. 556
- Сілатен С.А. 557
- Сімбіркін І.В. 557
- Сімбірський І.В. 391
- Сіора О.І. 20, 370
- Сіренки, с. 57, 128, 359
- Сіренко А.Ф. 553
- Сіренко В.П. 553
- Сіренко О.Ф. 553
- Сісногорт, с. 468
- Сітанська В.Й. 557
- Сітанський Ф.Г. 557
- Скаданова А.П. 557
- Скакалка, ур. 37, 148, 149
- Скакалка, яр 148
- Скакун Г.В. 557
- Скакун Є.Г. 557
- Скакун І.М. 557
- Скакун С.Я. 557
- Скачков Д.М. 557
- Скачков Д.Н. 396
- Скачкова К.А. 557
- Скворцов П.Ф. 557
- Скиба А.І. 64, 77, 78, 82, 83, 87
- Скиданов І.А. 557
- Скирда А.М. 109, 146, 173
- Скирда О.А. 178, 369
- Скирда С.М. 557
- Скирда, отаман 143, 348
- Складний, острів 302
- Скляренко В.І. 557
- Скоба Г.І. 557
- Скоба К.А. 557
- Скоблук 427, 557
- Скоблук С.А. 557
- Сковорода Г. 387
- Сковородніков М.М. 558
- Сковородніков С.М. 311, 557
- Сколков В.С. 558
- Сколкова Н.С. 558
- Скопинський район 552

- Скорба Н.В. 510
Скорбне, с. 51
Скорик Г.Д. 558
Скорик О.Ф. 558
Скородельський район 537
Скородиста, с. 493
Скородистик, с. 438
Скороднянський район 506
Скороход Г.В. 558
Скрекотень 558
Скрекотень С.К. 558
Скриль І.Ф. 558
Скрипай С.С. 558
Скрипак Ф.Л. 558
Скрипка 558
Скрипка К.М. 558
Скрипник І.Г. 558
Скрипник Л.П. 558
Скрипченко І.Я. 558
Скрипченко Т.А. 558
Скріпніченко М.Л. 559
Слав'янськ, м. 566, 567
Славянськ, м. 460
Слета А.С. 559
Слета П.Р. 559
Слиниченко П.О. 559
Слівченко С.П. 546
Сліпченко Ф.Ф. 559
Слободо-Петрівка, с. 91
Слов'янський район 559
Слугін І.Ф. 559
Слугін Ф.Ю. 559
Слюзівка, с. 57, 116
Слюсар В.М. 147
Слюсар М.В. 20, 186, 188, 231, 245, 290, 291, 325, 327, 370
Слюсарев І.І. 559
Слюсарєва А.Г. 559
Слюсарєико І.Ф. 559
Слюсарівка, с. 116
Смелянський Г.Л. 161
Смелько В.К. 559
Смерчницький Т.І. 559
Сметана А.М. 559
Смирнов І. 560
Смирнов Л.Г. 560
Смирнов О.І. 560
Смирнов П.В. 135, 560
Смирнов П.І. 135, 299, 560
Смирнова Г.Г. 560
Смільянський район 584
Смола Г.Т. 560
Смолдик Д.М. 560
Смоленськ, м. 471, 565
Смоленська область 458, 477, 547, 565, 571, 579, 580, 581, 602
Смоленщина 130
Смолик Є.А. 560
Смолін Є.П. 560
Смолін І.Є. 560
Смолоусов С.К. 560
Смолоусова Ф.С. 560
Смолянське, с. 410
Смуляков 560
Смуляков Ф.Ф. 560
Сніг П.І. 560
Собко Й.С. 560
Соболев Д.М. 147
Соболев І.Ю. 560
Соболев О.К. 561
Соболева В.А. 561
Сова А.М. 561
Соїнський С.О. 561
Сокиринці, с. 91
Соколов О.В. 561
Соколов О.Г. 561
Соколов О.І. 561
Соколов П.В. 561
Соколова А.І. 561
Соколова Г.Л. 561
Соколова Є. 561
Соколовський В.П. 265
Сокольничський район 503
Солдатенко І.А. 391
Солдатенко І.А. 561
Солдатское, с. 574
Солдатське, с. 453
Соловейко П.М. 561
Соловський В.О. 561
Солод Г.Я. 561
Солодов Н.В. 561
Солодовников І.Т. 561
Солодовникова Д.М. 561
Солоний П.Я. 562
Солоха, с. 469
Солошенко А.С. 562
Солошенко А.С. 74
Солошенко П.Д. 562
Соляник І.В. 562
Соляник І.Г. 562
Соляник М.І. 562
Соляник П.О. 562
Соляк Г.Р. 562
Соляк І.М. 562
Сомко Я. 48, 166
Сорокін Ф.М. 562
Сорокіна М.І. 562
Сороков Б.О. 562
Сорокопуд І.О. 18
Сорокопуда, с. 493
Сорокоумов Л.Н. 562
Сосенднов Б. 416
Соснівка, с. 439, 467, 488
Сосновський район 457, 468
Соткін В.О. 562
Сотников Г.М. 562

- Сотников Г.Р. 562
Сотников Ф.В. 563
Сотникова Є.П. 563
Сотниця, с. 554
Сотнурський район 536
Сотпор, с. 536\
Соф'їно, с. 588
Сохонда, с. 576
Соценко А.В. 131, 131
Соценко В.П. 131
Соценко Г.Г. 131
Сошенко І.М. 90
Сошин К.А. 563
Сошина А.Д. 563
Союз Радянських Соціалістичних Республік
104
Сояров Х. 563
Соярова Р. 563
Спас-Клепиковський район 460
Спаська М.Х. 563
Спаський Г.К. 563
Спаський район 524
Спиридон П.В. 563
Співак І.П. 563
Спровецький район 540
Срібний М.С. 563
СРСР 79, 80, 81, 83, 102, 108, 130, 131,
132162, 165, 194, 226, 229, 274, 304, 312,
313, 330, 342, 349, 350, 366, 379, 380, 387,
392, 393, 397,
Ст. Карман, ст. 570
Ст. Колпіно, с. 553
Ставропольський край 476, 490, 554, 586,
Ставропольський район 433
Стадниченко А.С. 563
Сталін Й. 377
Сталін Й.В. 130
Сталінабад, м. 470
Сталінабадська область 556
Сталінград, м. 131, 536
Сталінградська область 59, 422, 433, 440,
457, 462, 482, 511, 543, 558, 568, 599
Сталіно, м. 487, 519, 531
Сталіногорськ, м. 502
Сталінськ, м. 445
Сталінська область 439, 460, 512, 523, 528,
529, 533, 559, 566, 567, 571
Сталінський район 549
Стан, острів 435
Станіславська область 577
Станіславське, с. 476
Станіславський район 476
Стара Терешківка, с. 559
Стареняземськ, м. 516
Старжинська В. 563
Старжинський Л.С. 563
Старий Калкаїв, с. 575
Старий Хутір, с. 360
Старицький М.П. 69, 170
Старицькі, родина 19
Старобільський район
Старо-Гаврилівка, с. 484
Стародуб І.А. 563
Стародуб Ф.П. 563
Стародубський район 570
Старо-Зятцевський район 533
Старокожжа М.А. 563
Старокожжа О.О. 564
Старокожжа Є.В. 564
Старокожжа І.П. 564
Старо-Кульва, в. 549
Старомайнський район 472
Старомінський район 130
Староскольський район 501 – 502
Старопіково, с. 550
Старопшили, с. 596, 597
Старосельє, с. 485
Старостін В.О. 564
Старостін М.Н. 564
Старостіна Г.О. 564
Старостіна М.З. 564
Старо-Торецьке, с. 529
Статіна Н.І. 457
Стеблина Д.Д. 564
Стеблина О.О. 564
Степаненки, х. 74
Степаненко Г.П. 564
Степаненко І.С. 564
Степанівка, с. 78, 257, 412, 437, 440, 443
Степанов А.Г. 564
Степаново, с. 429
Степне, с. 243
Степове, с.
Степове, х., с. 57, 64, 63, 360
Степура 564
Степура К.Ф. 564
Стеценко А.Я. 62 – 63
Стеценко В.І. 564
Стеценко О.Ф. 564
Стецюк Н.О. 20, 147, 148, 186, 188, 189, 233,
290, 291, 325, 327, 328, 370
Стовби, майдан 27
Стовбова Могила, майдан 139, 140
Стовбуваха, с. 27, 46, 57, 60, 107, 112, 116
Стовбуваха, ур. 111
Стовбуров А.Г. 564
Стовбурова В.М. 565
Стовидло, озеро 29
Стовпова Могила, майдан 27
Стодолкін С.М. 311, 565
Стодолкіна З.В. 565
Столбовський І.В. 565
Столбовський О.І. 565
Сторжун 565
Сторожев І.О. 565
Сторожев О.І. 565

- Сторожун 95
Стороненко Н.О. 565
Стратович 565
Стратович П.Г. 565
Страхов В.В. 565
Страхов Г.П. 565
Стрижак В.М. 565
Стріла М.І. 565
Строкачі, с. 456, 547, 600
Струтинівка, с. 347, 361
Студенець, с. 479
Студеню, с. 522
Стулов О.І. 565
Ступак Г.М. 566
Ступак С.М. 566
Ступки, с. 470, 503, 517
Суджанський район 595
Судтанов Г.В. 566
Суженський район 490
Суздаль, м. 466
Сула, р. 21, 22, 27, 29, 30, 36, 37, 38, 42, 43, 44, 106, 109, 111, 113, 114, 115, 166, 178, 179, 180, 212, 232, 234, 235, 236, 255, 268, 329, 333, 334, 339, 340, 342, 400, 401
Сулименко А.Я. 566
Сулимівка, с. 471
Сулимський, заказник 20
Сулинська затока 21, 22, 231, 234, 235, 236, 328
Сулинський, заказник 22, 231, 327
Сулімов І.Ю. 566
Султанов А. 566
Сульська затока 325, 327
Суми, м. 441
Сумківка, с. 530
Сумська область 411, 413, 414, 415, 418, 421, 423, 425, 427, 433, 440, 445, 446, 451, 454, 462, 464, 469, 470, 474, 486, 489, 498, 504, 511, 520, 525, 526, 529, 532, 535, 540, 544, 547, 551, 557, 559, 572, 573, 587, 588, 594, 598
Сумський район 446
Сумятне, с. 474
Супрун М.П. 566
Супруненко В.О. 395
Супруненко О.Б. 36, 141, 246, 248, 249, 250, 252, 295, 345
Супряков І.П. 566
Сураєв Г.М. 566
Сураєва Н.М. 566
Сурков Р.С. 566
Суркова Є.А. 566
Сурнова Є.Г. 578
Суровцев В.П. 566
Сурський район 445, 446, 477
Сурхандар'їнська область 451, 542
Суський 566
Сухарєв М.І. 566
Сухарєва П.І. 566
Сухачов О.І. 566
Сухачова М.Я. 566 – 567
Сухенко Г.Г. 567
Сухенко П.Г. 567
Сухий Кагамлик, р. 5, 37, 92, 93, 93, 98, 169, 178, 179, 180, 181, 182, 216, 221, 222, 254, 258, 259, 266, 268, 278, 279, 285, 286, 287, 309, 310, 357, 373, 374, 375, 404, 405, 406
Сухий Омельник, р. 5, 72, 73, 95, 96, 177, 180, 181, 216, 221, 222, 260, 261, 262, 306, 309, 310, 352, 353, 360, 395, 398
Сухобоков О.В. 331
Суховій П. 48, 166
Сухолозький район 434, 537
Сухорук П.М. 64, 132
Сухотеплий П.Є. 567
Сучков П.Є. 567
Сучкова Н.Ф. 567
Сушківка, с. 433
Сушківка, с. 505, 507, 589
Суяров М. 567
Східно-Казахстанська область 480, 563
США 225
Сюткіна Н.І. 567
Сютник В.Л. 567
Сявустяненко Ф.Т. 548
Сьомак А.М. 567
Сьомик С.С. 567
Сьомушкін Д.С. 567
Сьомушкіна А.Д. 567
- Т.**
Таволга-Мокрицький П. 91
Таврійська губернія 368
Таганрог, м. 530
Таджиєв А. 567
Таджиқшлях, с. 471425, 491, 522, 591, 592
Таджієва 567
Тайтамаров П.Х. 567
Тайтанаров Г.Х. 567
Таканиський район 421, 458
Таковний І.О. 568
Талаков А. 568
Талаков М. 568
Талалаєвський район 425
Талгар, ст. 510
Талімагов Х. 568
Таліна О.М. 568
Талінов І.І. 568
Талінський район 595
Талохман В.Б. 568
Тальновський район 570
Тамазін І.Є. 568
Тамазін І.Ю. 240
Тамберг Т.Г. 20, 370
Тамбов, м. 194
Тамбовська область 410, 425, 484, 496, 517,

- 518, 536, 557, 558, 573, 577, 578, 582
Тамбовський район 556
Тамбовцев В.Н. 568
Тамбовцева М.Т. 568
Танський І.Р. 568
Тараканов П.І. 568
Тараканова Є.І. 568
Таран Д.Т. 108
Таран Е.Ф. 109
Таран М.Т. 108
Таран П.Т. 107, 108
Тараненко В.Б. 209, 210
Тараненко В.Л. 36, 150, 234, 340
Тараненко І.Я. 568
Таранець Павло І. 568
Таранець Петро І. 569
Тарани, родина 108
Тарарак А.М. 569
Тарарак Г.П. 569
Тарасевич О.М. 276, 276
Тарасевич О.Т. 277
Тарасенко В.О. 281, 282
Тарасенко З.В. 569
Тарасенко З.М. 569
Тарасенко М.І. 395
Тарасенко Н. 50, 367
Тарасівка, с. 493
Тарасівка, с. 90
Тараскевич М.Г. 569
Тарасов О.П. 240
Тарахн О.А. 569
Тарканов І.П. 568
Тарський район 521
Татарська АРСР 421, 428, 431, 436, 457, 458,
471, 482, 516, 549, 549, 551, 556, 562, 563,
577
Татарська Гірка, с. 506
Татишленський район 532
Татьяненко Г.І. 569
Татьяненко Ю.С. 569
Тахтасимов Х. 569
Ташинта, с. 516
Ташкент, м. 519, 520
Ташкентська область 493, 510, 574
Ташкентський залізничний шлях 505
Ташкнт, м. 583
Ташманов В.Х. 569
Ташматов В.Х. 569
Ташхаджаєв М. 569
Ташхаджаєва Т. 569
Тверська область 127
Тейковський район 520
Телегін Д.Я. 16, 29, 32, 37, 110, 118, 149, 208,
234, 255, 300, 338, 340, 342, 400, 401, 403
Темахабаєн Х. 569
Темахабаєнова Ш. 569
Тендітнік С.А. 569
Тендітнік Я.П. 569
Теплик І.А. 569
Терехов І. 570
Терехов О.І. 570
Терехов Р.Я. 145
Терещенко І.М. 570
Терещенко Л.Т. 456, 570
Терещенко М.М. 570
Терещенко Н.К. 570
Терещенко Ф.І. 570
Терігеря І.В. 570
Терігеря О.М. 570
Терлецький М.Й. 570
Тернівський район 454
Терновий О.І. 570
Тертово, с. 564
Тертхенський район 470
Тесленко М.І. 570
Тетеря П. 166
Тетеря П. 48
Тетіївський район 427, 443, 454, 493, 502,
521, 522, 558
Тетюшський район 551
Тимапівка, с. 35, 537
Тимошевський район 501
Тимошенко 62, 161, 422, 588
Тимошенко М.О. 570
Тимошенко Ф.О. 570
Тимошівка, с. 57, 362, 469
Тимошівська сільська рада 362
Тимошук А.І. 36, 178, 180, 203, 204
Тимченки, с. 60
Тиниряднов О.К. 570
Тисленко В.В. 571
Тисульський район 457
Титаренко Л.С. 571
Титаренко Т.Я. 571
Титова О.М. 300, 400, 403
Тихвинський район 474
Тицьківка, с. 57
Тичина П.Г. 70
Тичинський К.Є. 571
Тишин О.А. 571
Тишина Т.Ф. 571
Тишко Є.Н. 102 – 103
Тіблов М.З. 571
Тіблова М. 571
Тівоновська І.С. 571
Тівоновський М.Л. 571
Тінашевка, с. 541
Тітов М.К. 571
Тітова Г.Ф. 571
Тітовець О.В. 571
Тітовець П.М. 571
Ткаченко 572
Ткаченко А.С. 571
Ткаченко Г.Т. 571
Ткаченко Є.Г. 572
Ткаченко К.М. 572

- Ткаченко М. 572
Ткаченко М.Н. 240
Ткаченко Микита Т. 572
Ткаченко Микола Т. 572
Ткаченко П.М. 572
Ткаченко Р.П. 572
Ткаченко Ф.С. 572
Ткаченко Ю.Т. 572
Ткачов В.П. 572
Ткачова О.П. 572
Тлинкин, х. 422
Тобольська губернія 49, 84
Тобольський округ 489
Тобус Г.І. 128, 572
Товкань Р.Г. 572
Товкачевський В.А. 31, 292, 293
Товста могила, майдан 97
Тогульський район 441
Токар Ф.П. 572
Токмалов Б. 572
Токмалов Т. 572
Толков І.І. 573
Толмачов М.І. 573
Толмачова Р.В. 573
Толочко С.М. 161
Толстих Я.Ф. 573
Толстороге, с. 413
Толчинський район 444
Томарино, с. 483
Томашек М.В. 573
Томишевський район 428
Томськ, м. 490
Тонкинський район 561
Топорков І.А. 573
Топоркова Є.В. 573
Топчиха, ст. 587
Топчихинський район 587
Торба АС. 573
Торбаєвський район 77
Торбеєвський район 488
Торкут С.П. 573
Торопов О.О. 573
Торубара В.І. 103, 573
Тоцьківка, с. 116
Точка І.Ф. 573
Трахтенберг С.М. 20, 369
Трекольська Є.П. 587
Трепетун Я.К. 573
Третя, с. 567
Третяк І.Т. 573
Третяк К.М. 573
Третяков Х.М. 573
Третяков Г.П. 573
Третяков Д.Ф. 573
Третякова І.Ф. 573
Трибо В.В. 573
Трибо С.П. 574
Трипілля, с. 585
Трипутін І.А. 574
Троїцьке, с. 421, 495, 532, 598
Троїцький район 545, 597
Троїцько, с. 582
Троцьки, х. 29, 388
Троцьків, х. 388
Троян Є.Х. 574
Троян Т.Д. 574
Трояни, с. 591
Труби, с. 409
Труб'єнко В.В. 574
Труб'єнко В.Т. 62
Труб'єнко Д.П. 574
Труб'єнко П.Т. 574
Труднев І.В. 574
Трутень Н.Ю. 574
Трутень О.Ю. 574
Труфанов О.М. 574
Трушков Г.О. 574
Трушкова Є.О. 574
Трьохозери, с. 522
Тубаха, м. 484
Туголуково, с. 582
Туголуковський район 582
Тугулим, с. 555
Тугулимський район 555
Тугунівка, с. 571
Тукемов А. 574
Тукемова Т. 574
Тулунський район 571
Тульська область 411, 421, 461, 521, 553, 567
Тульчинська О.В. 574
Тульчинський В.І. 574
Тульчинський район 432
Тумасв СФ. 575
Тумасов Б.С. 575
Тумко В.А. 575
Тумко С.К. 575
Тунгулуков М.С. 195, 575
Тунек М.О. 575
Туніс 225
Тупало Ф.У. 575
Тупецький П.Д. 575
Тур В.С. 575
Тураков А.І. 575
Тураков І.А. 575
Тураленко Я.О. 575
Турбаї, с. 38, 50, 51, 57, 60, 64, 64, 70, 128,
273, 362, 365, 366, 367, 429, 488, 527, 551
Турбинський район 560
Тургайський район 416
Туркестан, м. 503
Туркестанський район 517
Турківський район 554
Туркменістан, республіка 302
Туркменія 304
Туркменська РСР 494
Турлоє М.К. 575

- Турлон О.Т. 575
 Турсунов С. 575
 Туруханський монастир 49, 84
 Турченко Ф.В. 576
 Турчинська С.Д. 576
 Турюаї, с. 368
 Тутаєвський район 598
 Тутник М.О. 576
 Тюлқубаський район 410
 Тюлькүбіс, с. 539,
 Тюменська область 162
 Тюмень, м. 225, 553, 554
 Тюменський район 560
 Тюнін В.Ф. 576
 Тюніна Ф.Н. 576
 Тюріков М.А. 576
 Тюріков М.М. 576
 Тюрін О.Т. 576
 Тюріна К.Т. 576
 Тюря-Курганський район 470, 471
 Тютлін О.В. 576
 Тютюнник Григір 376
 Тютюнник І.К. 576
 Тягнирядно Г.Л. 576
 Тягнирядно Л.В. 576
 Тягнирядно П.Т. 576
 Тяжинський район 429
 Тяншанська область 449
 Тьоткіно, с. 594
- У.**
 Убаганський район 456
 Убийвовк М.Н. 161
 Убийкін В.І. 576
 Убіжище, х. 91
 Уварово, с. 496
 Углин І.В. 576
 Углицький район 497
 Углич, м. 559
 Угорщина 130, 281, 350
 Уджарський район 534
 Удмуртська АРСР 408, 468, 470, 483, 533, 544, 579
 Удмуртська область 467
 Удмуртська РСР 464
 Удовихіна О.Г. 485
 Удовиченко В.М. 577
 Удовиченко М.В. 577
 Узбецька РСР 413, 430, 451, 466, 510, 517, 549, 567, 569, 573, 574, 583, 592
 Узін, с. 533
 Узинський район 500, 533
 Уйчинський район 413
 Україна 5, 7, 17, 18, 19, 21, 22, 24, 25, 26, 34, 47, 56, 57, 64, 70, 86, 90, 91, 93, 95, 101, 102, 105, 107, 110, 111, 114, 116, 127, 129, 132, 134, 135, 142, 144, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 157, 160, 162, 164, 165, 171, 172, 174, 184, 184, 185, 186, 192, 193, 194, 194, 196, 205, 207, 208, 211, 220, 221, 225, 226, 227, 230, 231, 233, 237, 259241, 244, 245, 253, 257, 263, 264, 272, 279, 280, 282, 283, 289, 290, 291, 292, 294, 297, 302, 305, 308, 309, 311, 312, 316, 317, 319, 324, 325, 326, 327, 328, 339, 341, 344, 347, 351, 356, 359, 361, 363, 367, 368, 371, 375, 378, 385, 392, 399, 400, 401, 402, 407
 Україна Лівобережна 8
 Українка Л. 170, 207
 Українська РСР 8, 15, 82, 502
 Улаков Ф.М. 577
 Улакова М.А. 577
 Улан-Уде, м. 431
 Ульянов А.П. 577
 Ульянов В.І. 368
 Ульяновкін Г.К. 577
 Ульянкїна Ф.І. 577
 Ульянов (Ленін) В.І. 70,
 Ульянов В.І. 104, 105, 109, 145, 146, 173, 177, 238, 284, 351, 352, 380
 Ульянов Віктор В. 577
 Ульянов Володимир В. 577
 Ульянова Н.М. 414
 Ульянова О.С. 577
 Ульяновськ, м. 104, 109, 146, 173, 177, 238, 284, 351, 369, 420, 473, 584
 Ульяновськ, с. 489
 Ульяновська область 414, 421, 445, 446, 477, 498, 499, 550, 565
 Ум Тюба, ст. 449
 Умаров М. 577
 Умет, м. 518
 Уметський район 517
 Умурай Х. 577
 Унгасен, с. 444
 Унинський район 449
 Упер Є.М. 577
 Упер П.І. 577
 Урадовський М.І. 577
 Уразовський район 462, 463
 Урай, м. 162
 Уральська область 277
 Уральський район 563
 Уратугинський район 522
 Ура-Тюбе, с. 491
 Урджар, м. 584
 Урджарський район 584
 Уржумський район 471
 Урінова Т.З. 578
 Урінов О.З. 578
 Урманово, с. 534
 УРСР 8, 29, 32, 35, 109, 110, 132, 152, 164, 165, 201, 208, 292, 314, 316, 330, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 340, 370, 380, 383, 387, 403
 Урюпинський район 422

- Урядовська Т.П. 578
Уряшев Г.П. 578
Уряшева М.Й. 578
Ус Д.В. 578
Ус У.І. 578
Усадище, с. 561
Усенко А.М. 578
Усенко Г.П. 578
Усенко О.М. 578
Усинський район 441
Усманов Т.У. 578
Усманова Г. 578
Усманський район 417
Усмовський район 573
Усов І.В. 578
Усольцев Б.І. 578
УСРР 6, 7, 392
Усс С.М. 65, 162
Уст'янський район 548
Устивиця, с. 91, 453, 523, 732, 586, 596
Устищенко Г.Й. 578
Устищенко Є.П. 579
Устищенко І.П. 217
Устимівка, с. 21, 53, 55, 60, 64, 63, 70, 74, 92, 93, 94, 259,
Устимівка, с. 369, 371, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 417, 447, 470, 509, 529, 534, 537, 543, 548, 566, 587, 589, 592
Устимівська сільська рада 6, 7, 377
Устимівський дедропарк 380, 381
Устимівський, парк 20, 369
Устимівський дендропарк 21
Устимович В.А. 380 – 381
Устимович В.В. 28, 51, 52, 53370, 371, 377, 380
Устимович О.П. 381
Устимовичі, родина 19
Устинов В.М. 579
Устинов І.Г. 579
Устинов М. 579
Устинова М. 579
Устінов В.М. 54, 385
Усть-Каменогорська область 572
Усть-Канський район 574
Усть-Майський район 481
Утамрабов А. 579
Уфа, м. 452, 453
Уфимський район 409
Ухтомський район 581
Учкурганський район 593
Ушанов В.М. 579
Ушанов М.О. 579
- Ф.**
Фаленський район 418
Фарабський район 524
Фастівці, с. 578
Фастовський Є.Х. 579
- Фатезький район 409
Федоренко С. 579
Федоренська Могила, майдан 142
Федорівка, с. 16, 17, 31, 38, 54, 57, 60, 64, 70, 142, 190, 191, 296, 381, 383, 385, 386, 464, 497, 545, 564, 579, 586, 598
Федорівська сільська рада 8, 25, 290, 381
Федоров В.М. 579
Федорченко К.М. 579
Федорченко М.М. 579
Федосеев В.П. 579
Федосеев Г.Л. 580
Федосеева Г.С. 579
Федосов Л.Г. 579
Федоша А.А. 580
Федоша Й.А. 580
Федулов П.П. 580
Федулова Ф.М. 580
Федченко Д.М. 580
Федченко І.О. 580
Федченко М.В. 580
Федченко С.Є. 580
Федько Р.М. 20, 370
Фейербах 206
Фельд, х. 490
Фелькович 580
Фелькович Л.Г. 580
Фень Ф.С. 580
Фенько Є.М. 580
Фенько С.О. 580
Феодосій (Ващинський) 276, 277
Феофилактов П.І. 240
Ферганська область 413
Ферганська область 506
Фесенко І. 207
Фесенко О.В. 580
Фесенко Ф.І. 580
Фзвовий Д.З. 580
Фідрівка, с. 277
Філасілов 580
Філечкін Т.М. 581
Філімонкін Д.Г. 581
Філімонов М.П. 581
Філіппіни 225
Філіппов В.П. 581
Філіппов Ф.П. 581
Філіппова Г.В. 581
Філіппова М.М. 581
Філіпченко М.М. 581
Філіпченко Ф.Т. 581
Філіпнаг І.С. 581
Філіпп О.П. 581
Філіппов Б.О. 581
Філіппова Є.Я. 581
Філонов М.Д. 581
Фімонкін Д.Г. 581
Фімонкін І.Г. 581
Фокинський район 467

- Фокін В.Т. 581
 Фокін О.П. 582
 Фоменко Ф.Л. 240
 Фомін С.І. 257
 Фомін С.І. 582
 Фоміновка, с. 562, 563
 Франко І. 83, 170, 207
 Франція 21, 370
 Фрідман Н. 582
 Фрідман Н.Н. 582
 Фролов А.Г. 582
 Фролов Б.О. 582
 Фролов І.В. 582
 Фролова Д.О. 582
 Фролова К.Д. 582
 Фролова М.Я. 582
 Фрунзе М.В. 70, 392
 Фрунзе, м. 409, 412, 452
 Фрунзенська область 492, 527, 591, 592
 Фрунзівка, с. 29, 57, 60, 64, 65, 68, 69, 70, 126, 128, 250, 252,
 Фрунзівка, с. 313, 388, 391, 392, 393, 417, 453, 477, 494, 495, 503, 507, 509, 517, 528, 532, 533, 557, 561, 567, 597
 Фрунзівська сільська рада 8, 357, 359, 388
 Фурсенко І.І. 602
 Фурсов В.Г. 582
 Фурсов О.І. 582
 Фурсова Г.М. 582
 Фурсова М. 582
- Ж.**
- Жабаровськ, м. 443
 Жабаровський край 277, 453, 471, 472, 544, 575
 Жабаровський район 534
 Жазан В.М. 582
 Жайбуллинський район 538, 574
 Жайнон С.Г. 582
 Жаїс Й.І. 582
 Жакієв Х. 582
 Жакімов Ш. 583
 Жалімон О.В. 20, 147, 188, 245, 327, 370, 373, 380
 Жаліловка, с. 583
 Жалманов Д. 583
 Жамас, ст. 419
 Жандеборенко Т.М. 602
 Жанов М. 583
 Ханті-Мансійський автономний округ Югра 162
 Харитоненко М.Н. 583
 Харків, м. 219, 277, 475, 488, 508, 556, 573, 574
 Харківська область 244, 257, 323, 399, 444, 475, 485, 493, 494, 501, 515, 518, 520, 529, 530, 531, 537, 572, 574, 594, 594, 596
 Харлової, с. 528
 Харовський район 424
 Харсі Д.З. 583
 Харсі У.І. 583
 Харсун О.В. 583
 Харченко І.Є. 583
 Харченко К.М. 583
 Харченко Ю.В. 20, 370
 Харчук Б. 376
 Харьковка, с. 537
 Хасанова Х. 583
 Хвощівка, с. 515
 Херсонська губернія 52354, 368
 Хижні, с. 426, 499
 Хильмончик В.Ф. 583
 Хильмончик І.С. 583
 Хильченко А.Я. 583
 Хильченко Г.С. 583
 Хильчук В.Н. 396, 397
 Хищенко І.М. 244
 Химосько Г.О. 583
 Химченко Ф.І. 584
 Хиславицький район 477
 Хитько І.Я. 583
 Хильченко Г.С. 95
 Хіпнев В.М. 584
 Хірушин П.С. 584
 Хіцун Г.П. 584
 Хіцун М.М. 584
 Хлевенський район 568
 Хлівний Г.Т. 584
 Хмара 584
 Хмара Г.К. 584
 Хмельницький Ю. 48, 166
 Хмельницький Ю.М. 272
 Хмилов М.А. 584
 Хмилова Г.М. 584
 Хобаєв І.Ф. 95
 Ховаєв І.В. 584
 Ходанов К.М. 584
 Ходанова А. 584
 Ходжаєва Ш. 413
 Ходько В.С. 257, 584, 585
 Хожедей, с. 511
 Холод І.П. 585
 Холод О.М. 585
 Холодний, х. 595
 Хоменко А.К. 196, 585
 Хоменко І. 585
 Хоменко І.І. 585
 Хоменко П.М. 585
 Хоменко С.В. 585
 Хоменко С.С. 585
 Хоменков А. 585
 Хонабат, с. 466
 Хорешко І.М. 161
 Хорлова, ст. 468
 Хорол, м. 92, 240, 258, 267, 561
 Хорол, р. 5, 26, 31, 35, 36, 36, 37, 40, 43, 50,

- 120, 121, 122, 123, 124, 142, 173, 174, 175,
176, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201,
202, 203, 204, 205, 221, 228, 238, 239, 241,
242, 243, 270, 271, 272, 290, 292, 294, 314,
316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 324, 325,
362, 363, 364, 366, 382, 383, 384
Хорольський повіт 26, 51, 91, 276, 277, 275,
277
Хорольський район 5, 79, 410, 509, 515, 518,
526, 539, 551, 561, 574, 596
Хорошмуж Г.С. 585
Хорошун Н.І. 585
Хорошун Н.Ф. 585
Хорошун У.І. 585
Хорсун О.С. 585
Хотенський район 520
Хотяков Я.І. 585
Храпов 585
Храпова Г.А. 585
Хроль А.О. 585
Хромченко В.К. 265
Худайназаров Т. 585
Худайназарова М. 586
Худаков К.М. 257, 586
Худик О.І. 586
Худик П.С. 586
Худолій Г.П. 586
Худолій Є.Ф. 586
Хусточка Ю.І. 586
Хутичі, с. 428
Хутірське, с. 450
- Ц.**
Цакриа А.М. 126
Цапир А.М. 586
Цапко Василь 50, 367
Царенко Д.М. 586
Царичанський район 277
Царьов Олексій О. 586
Царьов Осип О. 586
Цветков Л.В. 586
Цветкова М.Н. 586
Церковна гора, ур. 29, 245, 246
Цибанев І.Ф. 586
Цибанева М.І. 586
Цибанів І.Ф. 385
Циганюк Г. 276
Циліченко М.А. 586
Цимбал І.С. 586
Цимбалій І.І. 587
Цимбрюков В.М. 368
Цись М.М. 193
Цінський район 480
- Ч.**
Чабановська А.Е. 587
Чабановський І.Т. 587
Чавріков В.Г. 587
Чавріков В.С. 253
Чайка К.Ф. 587
Чайка М.С. 395
Чайка П.Г. 587
Чайка Т.К. 375
Чайка Т.К. 587
Чайка У.О. 587
Чайковський М.А. 62
Чамзинський район 534
Чамори, с. 573
Чапаєв В.І. 70, 73
Чапаєвка, с. 463, 468
Чапаєвський район 456, 465, 564
Чапаївка, с. 495
Чаплинка, с. 485
Чаплинський район 485
Чаплянський В.М. 400
Чапраєв І.М. 587
Чарджоузька область 524
Чаришський район 490
Чачко Г.М. 161
Чаюнівка, х. 268
Чвердина могила, курган 99, 100
Чебанюк М.М. 587
Чебаркульський район 578
Чеботарьова Л.В. 147
Чеботарьова Л.В. 20
Чекмакушевський район 466
Чекумін М.І. 135, 587
Чекунов В.І. 244, 587
Чекунов І.Ф. 587
Челебаєва Ч. 480
Челябінськ м. 561
Челябінська область 409, 410, 412, 463, 516,
555, 561, 578, 602
Чемамши, ст. 517
Чемелюх А.І. 587
Чемеровецький район 499
Чемишит П.Т. 587
Чемшит І.І. 587
Чемшит М. 587
Ченов В.С. 588
Ченова 588
Чешинога Т.І. 16
Чешга Я.М. 588
Чешнога Т.І. 20, 370
Чепурко Д.П. 588
Чербель К.П. 588
Червона Дубрава, с. 477
Червоний, х. 574
Червяковський М.А. 588
Черевані, с. 64, 74, 395, 396, 457, 487, 540,
557
Черевань М.К. 588
Черевань М.Л. 487
Черевань П.Л. 588
Черевко Ф.М. 588
Чередник І.І. 588

- Чередников П.С. 588
 Череп Г.Н. 196, 588
 Череп С.Д. 588
 Череп С.П. 588
 Черепановський район 467
 Черкал, с. 563
 Черкаси, м. 533
 Черкасов К.А. 588
 Черкасова Н.В. 588
 Черкаська область 170,
 Черкаська область 5, 21, 89, 231, 240, 312,
 327, 331, 336, 344
 Черкаське староство 47
 Черкащина 91
 Чернега 589
 Чернега В.І. 589
 Чернишевський район 507
 Чернігів, м. 144, 145
 Чернігівська область 482, 485, 539, 540, 541,
 559, 569, 578, 584, 585, 599
 Чернігівський район 529
 Чернобородов А.Ю. 589
 Чернобородов Ю.Ю. 589
 Черноєрківський район 513
 Черножуков М.Ф. 589
 Черножукова О.М. 589
 Чернушенський район 450
 Чернюк М.У. 589
 Чернявчук 589
 Чернявчук Г.О. 589
 Черняк М.Г. 161
 Черняков І.Т. 33, 34, 40, 42, 43, 101, 105, 110,
 114, 115, 117, 150, 151, 153, 211, 255, 300,
 339
 Чернянський район 416
 Черша, с. 486, 507
 Чесновок 589
 Чесноков В.П. 589
 Чесноков П. 589
 Чесноков, м. 573
 Чесюнін М.Є. 589
 Четлук, с. 500
 Чехословацька Народна Республіка 64, 349
 Чехословацька Соціалістична Республіка 349
 Чехословаччина 130, 349, 350
 Чешино, с. 583
 Чигирин Діброва, м-ко, с. 14, 28, 29, 46, 59,
 60, 63, 257, 409, 435, 439, 441, 449, 450,
 452, 458, 460, 468, 470, 471, 486, 490, 498,
 502, 507, 510, 515, 517, 524, 528, 530, 545,
 547, 553, 554, 557, 559, 569, 578, 580, 587,
 594, 598, 601
 Чигирин Діброва, с. 598,
 Чигиринський полк 331
 Чигольський район 584
 Чигрин-Діброва, с. див. Чигирин-Діброва, с.
 Чигриниця А.М. 589
 Чикало Г.Н. 270
 Чикерський М.І. 240, 589
 Чимбайський район 466
 Чимкент, м. 573
 Чимкентська область 414, 517
 Чирва К.Х. 589
 Чирчицький район 493
 Чистополь, м. 457
 Чистюхін І.Г. 589
 Читинська область 416, 462, 505, 507, 576
 Чишиминський район 408
 Чкалов, м. 543
 Чкаловська область 411, 429, 450, 496, 497,
 551, 570, 597
 Чміль Ю.Я. 128, 589
 Човно-Федорівка, с. 542
 Чоказвіл, с. 590
 Чопенко П.Т. 590
 Чопівський район 435
 Чорний М.П. 400
 Чорний Острів, с. 144
 Чорнобаївський район 21, 170, 231, 240, 327,
 439
 Чорнобиль, м. 88, 442
 Черноволенко І.Г. 392
 Чернозубов, генерал 218
 Чорнуха І.С. 590
 Чорнуха П.М. 590
 Чорнявський П.М. 590
 ЧССР 350
 Чуваська АРСР 472, 474, 520
 Чугаєв О.С. 590
 Чугаєва М.Д. 590
 Чугуй Є.Г. 590
 Чугуй К.М. 590
 Чугунов В.І. 590
 Чугунова Т.В. 590
 Чуднов Д.Є. 590
 Чудінова А.А. 590
 Чуднов, м. 439
 Чужинський, острів 198
 Чуйкін Г.І. 590
 Чуйко А.М. 590
 Чулинці, ур. 292
 Чумак Є.Г. 590
 Чумак О.Г. 590
 Чумак Я.А. 590
 Чумаков В.П. 591
 Чуприна І.Н. 591
 Чуприна О.А. 591
 Чусове, с. 482
 Чусовський район 481
 Чуст, м. 430
 Чустський район 515
 Чутівський район 78, 79, 560
 Чухно А. 591
 Чухно В. 591
 Чухно С.І. 591
 Чучковський район 564

Ш.

- Шабалинський район 569, 570
Шабалін П.Г. 591
Шабаліна В.В. 591
Шабанов П.І. 591
Шабашева А.С. 517
Шаванов В.О. 591
Шадринський район 543, 544
Шадрін Є.М. 591
Шадура Т.П. 591
Шайло А.І. 531
Шаймарданов М. 591
Шаймарданов Р. 591
Шайнога В.Д. 591
Шайнога М.Д. 591
Шаклейн В.І. 591
Шалак, с. 441
Шалдас, с. 498, 499
Шалдуга П.С. 591
Шаліно, с. 535
Шаліфу Л. 591
Шаліфу С. 592
Шалішитдинов Т. 592
Шалішитдинова Д. 592
Шама, с. 592
Шамбер Б. 592
Шаменєв Ю. 592
Шамін В.І. 592
Шаньково, с. 552
Шаповал Є.І. 592
Шаповал Н.Ф. 74, 76, 77, 81, 95, 107, 117,
127, 144, 159, 160, 162, 169, 172, 184, 192,
196, 205, 215, 217, 218, 219, 222, 231, 245,
252, 253, 258, 260, 263, 267, 273, 275, 281,
282, 288, 289, 290, 297, 302, 307, 311, 347,
357, 359, 361, 366, 368, 375, 392, 399, 407
Шаповал О.І. 592
Шаповал О.О. 592
Шаповал С.М. 592
Шалошник С.А. 592
Шапраєв І.М. 257
Шапранов І.М. 592
Шапранова Н.А. 592
Шаптадіров М. 592
Шаптравка Д.О. 593
Шапугський район 474
Шаранський район 578
Шарапов О.О. 592
Шаргородський район 439
Шарініна, с. 480
Шасадієв С. 593
Шасадієв Х. 95
Шаталов В. 219
Шаталовський район 453
Шатовка, с. 579
Шатравка Л.Н. 593
Шатура, м. 431
Шафіков Х.Ф. 593
Шафікова М. 593
Шафіров С. 593
Шафорост В.І. 88
Шахно Ю.П. 593
Шаховцев М.І. 593
Шаховцева Л.І. 593
Шахунський район 541
Шахура Ф.М. 593
Шахурін К.О. 593
Швачка С.П. 593
Швачка Т.М. 593
Шведченко М.М. 593
Швейцарія 207
Швець В.Г. 593
Швець І.Г. 593
Швець М.С. 594
Швець О.С. 593
Швець-Харченко Г.Ю. 323
Швець-Харченко Г.Ю. 594
Швидкий П.І. 161
Швидь О.О. 594
Шевченки с. 57, 120, 397, 398, 453, 466, 481,
553, 566, 579
Шевченків, х. 491
Шевченко 594
Шевченко І.П. 594
Шевченко М.Л. 62, 602
Шевченко М.П. 594
Шевченко Н.П. 33, 110, 111, 113, 117, 137,
150, 151, 152, 153, 211, 212, 300, 301, 339
Шевченко Т.Г. 69, 70, 89, 90, 91, 92, 165, 170,
224, 225, 368, 378, 379, 387
Шевченко Я.І. 594
Шевчук І.С. 161
Шедієве, с. 91
Шейко І.М. 594
Шейкова А. 547
Шейхімкламоа М. 594
Шейхімкламова Н. 594
Шейно, с. 430
Шека І.К. 594
Шелепов В.В. 594
Шелесько Г.Д. 594
Шелесько І.І. 594
Шенгерівка, с. 470
Шенцев С.Г. 594
Шенцева Г.Д. 595
Шепелівка, с. 57, 60, 64, 74, 398, 399, 507,
515, 532, 534, 536, 539, 543, 556, 561, 564,
591, 596
Шепелівська сільська рада 6, 7
Шепетівка, с. 525
Шепетівський район 525
Шередега А.М. 595
Шередега М.Т. 595
Шеремет Г.В. 595
Шеремет К.В. 595
Шерстобітов І.Є. 595

- Шерстобітов П.І. 595
 Шерстюк В.В. 36, 48, 71, 93, 94, 97, 100, 101, 106, 107, 110, 112, 113, 114, 115, 119, 125, 141, 143, 153, 154, 157, 158, 168, 175, 178, 179, 180, 182, 184, 190, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 211, 212, 214, 215, 234, 236, 259, 261, 269, 270, 295, 316, 321, 332, 334, 336, 338, 339, 340, 341, 342, 345, 347, 353, 383, 389, 404
 Шестаковський район 463
 Шестерінці, с. 423
 Шестеряков М.С. 107
 Шестеряков М.С. 595
 Шестерякова А.Н. 595
 Шилівка, с. 376
 Шиліна К.М. 559
 Шилка, ст. 462
 Шило А.Д. 595
 Шило М.Ю. 595
 Шило Т.Л. 595
 Шилов І.В. 595
 Шилова С.І. 595
 Шилягін В.М. 595
 Шинкаренко В.Д. 595
 Шинкаренко Л.Д. 595
 Шинкаренко Т.Д. 596
 Шипша І.Ф. 596
 Ширингін О.Х. 596
 Ширяєв В. 90
 Шиховський М.Д. 596
 Шишаки, м., смт 417, 550
 Шишацька Г.І. 596
 Шишацький район 417, 423, 424, 426, 440, 446, 451, 461, 464, 541, 542, 546, 547, 552, 553, 598, 601
 Шишацький С.Ф. 596
 Шишицький район 481
 Шиякін М.Т. 596
 Шиякіна А.М. 596 – 597
 Шиян М.Г. 596
 Шиян О.О. 20, 147, 148, 233, 370
 Шиян С.П. 596
 Шкарупа М.О. 596
 Шкарупа О.С. 596
 Шкірко К.А. 596
 Шкода Марія І. 596
 Шкода Михайло І. 596
 Школьний Т.С. 596
 Шкуренко Я.Я. 596
 Шкурпели, с. 580
 Шкурупій С.В. 491
 Шляховий, х. 592
 Шмаглій М.М. 209
 Шмаль М. 62
 Шмаль М.М. 74, 596
 Шнмошно, с. 537
 Шовкань М.Г. 597
 Шолохов М.А. 391, 597
 Шольський район 577
 Шомбер Б. 592
 Шорохов Б.О. 597
 Шорохов О.П. 597
 Шосики, с. 477
 Шостак З.Г. 597
 Шостак І.Ф. 597
 Шпагін І.І. 597
 Шпагіна Є.Я. 597
 Шпаков, м. 501
 Шпиготський В.Л. 597
 Шпикуловський район 536
 Шпорта А.П. 597
 Шпорта В.М. 597
 Шпрее, р. 130, 349
 Шрамківка, с. 557
 Шринко І.Й. 597
 Штанько А.С. 597
 Штанько М.Т. 597
 Штеберт Д.Ф. 597
 Штепівський район 411, 415, 421, 440, 445, 446, 451, 469, 470, 489, 525, 559, 594
 Штепуро М.І. 597
 Штереверя М.М. 597
 Штефан Г.Т. 598
 Шуба, с. 596
 Шугаєв І.Ф. 598
 Шулик В.В. 89
 Шульга 598
 Шульга Є.М. 598
 Шульга Є.Т. 598
 Шульга О.П. 598
 Шульга С.О. 598
 Шульгинський район 410
 Шульгін З.Н. 598
 Шумяцький район 581
 Шунаєв Ф.К. 598
 Шутглов І.С. 598
 Шутка А.М. 598
 Шутка О.П. 598
 Шутка Ф.М. 598
 Шутька М.Ф. 395
 Шушвалівка, с. 37, 42, 45, 46, 57, 60, 64, 107, 108, 113, 116, 400, 403, 434, 474, 500, 543, 578
 Шушвалівська сільська управа 60
 Шушвалівський півострів 43
 Шушвалівсько-Мозолівська затока 400
 Шушваль І.І. 598
 Шушенський район 463
- Щ.**
 Щекінський район 553
 Щербаківський В.М. 28
 Щербаков Д.І. 598
 Щербаков І. 598
 Щербаков М.Ф. 599
 Щербакова М.І. 599

Щербачов А.В. 26, 27, 190
Щербачов Ю.В. 26, 27, 190, 139, 140
Щербина І.Ю. 599
Щербина Л.С. 599
Щербина М.Г. 599
Щербина Ф.Ф. 259, 599
Шипачі, с. 434
Щитовка, с. 547
Щепівський район 504
Щуров П.І. 599

Ю.

Юдін А.М. 599
Юдінцев Л.В. 599
Юдінцева Н.Д. 599
Юлдашев М. 599
Юлдашева А. 599
Юмлудський район 525
Юр'єв В.Я. 369
Юра Р.А. 333
Юра Р.О. 14, 29
Юрасово, с. 469
Юрвн Ф.Д. 599
Юргаминський район 418
Юрезанський В. 50
Юренко Д.П. 599
Юріна М.П. 599
Юрки, с. 223
Юркін Ю.М. 599
Юркіна К.О. 599
Юрченко А.І. 600
Юрченко В.П. 599
Юсов М.І. 600
Юсьвинський район 419

Я.

Яблуневе, с. 492
Яворівський В. 376
Явтухов 600
Яготин, м. 91
Яготинський район 88
Ягутов С.М. 600
Ядгоров І. 600
Ядгорова А. 600
Ядрино, с. 580
Яесько О.І. 400
Язиков П.І. 600
Яким Л.М. 602
Якименко О.М. 600
Якимець Ф.Я. 600
Якимове, с. 415, 423
Яковенко С.Г. 600
Яковлев І.Л. 600
Яковлев О.Ю. 132
Яковліва М.П. 600
Якуба Г.С. 600
Якубенко Г.П. 600
Якубенко Д.Л. 600

Якубова Могила, майдан 391
Якутськ, м. 500
Якутська АРСР 525, 530
Якутська область 473, 481
Ялинці, с. 59, 60, 449, 473
Ялушин І.І. 600
Янаров І.Х. 600
Яненко Марія А. 601
Яненко Марко А. 600
Янов М.І. 601
Яновщина, с. 57, 60, 244, 424
Янтиков С. 601
Янтикова О.Г. 601
Японія 21, 370, 380
Ярамко, с. 578
Яранка, с. 584
Ярбазеро, с. 577
Яременко О.О. 601
Ярепна І. 517
Яресько В.Ф. 601
Яресько У.О. 601
Ярещенко А.Ф. 601
Ярослав Володимирович 330
Ярославка, с. 540
Ярославль, м. 481, 507
Ярославська область 430, 431, 433, 441, 453, 455, 477, 483, 488, 497, 500, 541, 553, 559, 582
Ярославський залізничний шлях 509
Ярославський район 453
Яроха А.М. 601
Яроха К.Ф. 601
Яроха Н.Г. 601
Яроха О.Г. 601
Яроха П.І. 601
Яроха П.Л. 601
Ярошенко О.О. 601
Ярошенко Я.І. 601
Яроші, с. 57, 60, 63, 64, 70, 283, 404, 406, 407, 416, 424, 436, 438, 442, 454, 459, 464, 465, 466, 471, 487, 499, 517, 518, 527, 532, 536, 548, 553, 572, 581, 653, 592
Ярошівка, с. 522, 593
Ярошівська сільська рада 6, 7
Ярощенко А.Ф. 601
Яськов Я.О. 601
Яфаров М. 602
Яхники, с. 91
Яценко 602
Яценко Н.П. 602
Яцик Л.М. 161
Яцик Л.О. 602
Яцун А.В. 602
Яшин М.Г. 602
Яшина Г.Ф. 602

ЗМІСТ

Глобинський район	5
Глобине, м., районний центр	72
Бабичівка, с. Бабичівська сільська рада	92
Багни, с. Обознівська сільська рада	95
Балабушині Верби, с. Пустовійтівська сільська рада	95
Битакове Озеро, с. Опришківська сільська рада	98
Бориси, с. Борисівська сільська рада	98
Броварки, с. Броварківська сільська рада	105
Бугаївка, с. Бугаївська сільська рада	109
Васьківка, с. Пронозівська сільська рада	117
Великі Кринки, с. Кринківська сільська рада	120
Весела Долина, с. Кринківська сільська рада	134
Вишеньки, с. Броварківська сільська рада	137
Вітки, с. Манжеліївська сільська рада	137
Ганнівка, с. Градизька селищна рада	141
Глибоке, с. Заможненська сільська рада	141
Глушкове Друге, с. Заможненська сільська рада	142
Горби, с. Горбівська сільська рада	143
Градизьк, смт. Градизька селищна рада	146
Гриньки, с. Гриньківська сільська рада	169
Демченки, с. Іваново-Селищенська сільська рада	173
Жовтневе, с. Оболонська сільська рада	177
Жорняки, с. Жуківська сільська рада	178
Жуки, с. Жуківська сільська рада	179
Заможне, с. Заможненська сільська рада	186
Землянки, с. Землянківська сільська рада	193
Зубані, с. Зубанівська сільська рада	194
Іванове Селище, с. Іваново-Селищенська сільська рада	196
Кагамлик, с. Пронозівська сільська рада	207
Канівщина, с. Погребівська сільська рада	216
Кириаківка, с. Броварківська сільська рада	217
Ковнірівщина, с. Іваново-Селищенська сільська рада	221
Коломицівка, с. Жуківська сільська рада	221
Кордубанове, с. Глобинська міська рада	222
Корещина, с. Землянківська сільська рада	223
Котляревське, с. Градизька селищна рада	227
Крива Руда, с. Святилівська сільська рада	227
Куп'євате, с. Куп'єватівська сільська рада	228
Ламане, с. Манжеліївська сільська рада	229

Липове, с. Святилівська сільська рада.....	231
Лукашівка, с. Куп'єватівська сільська рада	238
Майданівка, с. Куп'єватівська сільська рада.....	241
Малинівка, с. Землянківська сільська рада	242
Манжелія, с. Манжеліївська сільська рада	245
Мар'їне, с. Опришківська сільська рада.....	254
Мозолівка, с. Пронозівська сільська рада	255
Набережне, с. Бабичівська сільська рада	258
Новодорожне, с. Глобинська міська рада	260
Новоселівка, с. Жуківська сільська рада.....	260
Обознівка, с. Оболонська сільська рада.....	261
Опришки, с. Опришківська сільська рада	266
Павлівка, с. Жуківська сільська рада.....	268
Пелехівщина, с. Броварківська сільська рада.....	269
Петрівка, с. Петрівська сільська рада	270
Пироги, с. Пирогівська сільська рада	278
Погреби, с. Погребівська сільська рада.....	285
Попівка, с. Федорівська сільська рада	290
Пронозівка, с. Пронозівська сільська рада	300
Проценки, с. Святилівська сільська рада.....	305
Пузикове, с. Пузиківська сільська рада	306
Пустовійтове, с. Пустовійтівська сільська рада	309
Радалівка, с. Землянківська сільська рада.....	314
Романівка, с. Зубанівська сільська рада	320
Руда, с. Зубанівська сільська рада	324
Святилівка, с. Святилівська сільська рада	325
Семимогили, с. Глобинська міська рада.....	352
Середпілля, с. Градизька селищна рада	356
Сидори, с. Горбівська сільська рада	357
Сиротенки, с. Фрунзівська сільська рада	357
Сіренки, с. Кринківська сільська рада	359
Старий Хутір, с. Глобинська міська рада	360
Степове, с. Кринківська сільська рада.....	360
Стругинівка, с. Святилівська сільська рада	361
Тимошівка, с. Гриньківська сільська рада	362
Турбаї, с. Петрівська сільська рада	362
Устимівка, с. Бабичівська сільська рада	369
Федорівка, с. Федорівська сільська рада.....	381
Фрунзівка, с. Фрунзівська сільська рада	388
Черевані, с. Глобинська міська рада	395
Шевченки, с. Кринківська сільська рада	397
Шепелівка, с. Глобинська міська рада	398
Шушвалівка, с. Пронозівська сільська рада	400
Яроші, с. Пирогівська сільська рада	404
Список воїнів Червоної Армії, підпільників та партизан, військовополонених, які загинули, зникли безвісти на території Глобинського району.....	408

Список учасників антинацистського підпілля ОУН в смт. Градизьк, розстріляних гітлерівцями в 1943 р.....	602
Список використаних джерел та літератури	603
Показчик пам'яток історії та культури Любинського району	631
Показчик імен та географічних назв	651

Наукове видання

Упорядник – **МОКЛЯК** Володимир Олександрович

**ЗВІД ПАМ'ЯТОК ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ:
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ**

Глобинський район

Відповідальні за випуск: В.О. Мокляк, К.Б. Фесик.
Комп'ютерна верстка – Є.А. Кулинич.

Підписано до друку 29.10.2014 р.
Формат паперу 70×100/16.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. 57,9. Тираж 300 пр. (1-й запуск 1-103). Зам. № 9570.

Видавець і виготовлювач ТОВ «АСМІ».
36011, м. Полтава, вул. В. Міщенка, 2.
Тел./факс: (0532) 56-55-29.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК №4420 від 16.10.2012 р.

